Uhohug na Namaratu gafu te Hesus Kristu

Central Cagayan Agta

Contents

Matyu 1
Markus 54
Lukas 85
Hwan 140
Turin Kiden 181
Roma 231
1 Korinto 254
2 Korinto 276
Galasya 290
Efeso 299
Pilipos 307
Kolosas 313
1 Tesalonika 319
2 Tesalonika 324
1 Timotyo 327
2 Timotyo 333
Tito 337
Pilimon 340
Hebreyu 342
Santiago 360
1 Pedru 366
2 Pedru 373
1 Hwan 377
2 Hwan 383
3 Hwan 384
Hudas 385
Nagmatakar 387

Uhohug na Namaratu gafu te Hesus Kristu

New Testament in Agta, Central Cagayan

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

Language: Central Cagayan Agta (Agta, Central Cagayan)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agta, Central Cagayan

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

ISBN 978-1-5313-0020-3

PDF generated on 20 Sep 2016 from source files dated 20 Sep 2016
160f023e-5fca-509f-ab59-e136848ce2f4

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *"filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea."* (Habakkuk 2:14)

Ya Nesurat Ni Matyu Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta kaarawan ni Hesus Kristu ta lutakin a ya lugar na kagitta na kiden Hudyo ya iturayan na dakalen ari nga taga Roma, a yen ta itta hapa ya suddalu na kiden ta lugar na Hudyo kiden, petta taronan da ya lutaken nga ginubatan da.

A pake mazigatan hapa ya Hudyo kiden, te napersa kid nga magpaga ta bwis da ta gubyernu nga taga Roma. Ammi ya agsingir ta bwis da a kagitta da en hala nga Hudyo, a yen ta ikatupag da hapa, aglalo te padakalan na para ya bwis da petta isirak na ya kadwan. A i Matyu ya takday agsingir ta bwis ta nepagsimmu ni Hesus tentu (itam Mat. 9:9), ammi ta nepagpadagdag ni Hesus tentu a alistu imikkat, a nagtugutan na ya pagpagan na tolay kiden ta bwis da tentu, a dumagdag na te Hesus. A intu hapa ya takday na mafulu duwa kiden nga pinili ni Hesus petta mesaad ta turin na nga ange mangipadangag ta damag ni Hesus.

A kanayun nehulhulun i Matyu teg Hesus ikid na kadwan kiden turin na addet ta pasi ni Hesus ikid na netattullu na en ta langit, a yen ta pake amu na ya ngamin binida ni Hesus ikid na ngamin tinarabaku na. A yen hapa ya pakkamun tam ta kakurugan ya nesurat ni Matyu. A ya surat na en gafu te Hesus a intu yan:

Ya Gingginafu Ni Hesus
(Lk 3:23-38)

1 A ya ngagan na ngamin kiden gingginafu ni Hesus Kristu nga simsima ni mina Dabid ikid ni mina Abraham a ikid yan:
2 Mamegafu te mina Abraham a intu ya dama ni mina Isak,
a i mina Isak ya dama ni mina Hakob,
a i mina Hakob ya dama nig mina Huda ikid na kabagis na kiden.
3 A i mina Huda ya dama nig mina Pares ikid ni Zira nga neanak ni Tamar,
a i mina Pares ya dama ni mina Esron,
a i mina Esron ya dama ni mina Aram,
4 a i mina Aram ya dama ni mina Aminadab,
a i mina Aminadab ya dama ni mina Naason,
a i mina Naason ya dama ni mina Salmon,
5 a i mina Salmon ya dama ni mina Boas nga neanak ni Rahab,
a i mina Boas ya dama ni mina Obed nga neanak ni Rut,
a i mina Obed ya dama ni mina Dyesi,
6 a i mina Dyesi ya dama ni Ari en Dabid.
A i mina Dabid ya dama ni mina Solomun nga neanak na dana en atawa ni Urias,
7 a i mina Solomun ya dama ni mina Roboam,
a i mina Roboam ya dama ni mina Abias,
a i mina Abias ya dama ni mina Asa,
8 a i mina Asa ya dama ni mina Yusafat,
a i mina Yusafat ya dama ni Yuram,
a i mina Yuram ya dama ni mina Osyas,
9 a i mina Osyas ya dama ni mina Hwatam,
a i mina Hwatam ya dama ni mina Akas,
a i mina Akas ya dama ni mina Ezikias,
10 a i mina Ezikias ya dama ni mina Manasa,
a i mina Manasa ya dama ni mina Amos,
a i mina Amos ya dama ni mina Yosias,
11 a i mina Yosias ya dama ni mina Yekonias ikid na kabagis na kiden nga sakā nehulun ta Istralita kiden tekiden nealit petta mafukuk kid ta lugar na Babilonya.
12 A ta nepagyan ni Yekonias ta lugar na Babilonya a nagbalin hapa ta dama ni Salatila,
a i mina Salatila ya dama ni mina Zorubabel,
13 a i mina Zorubabel ya dama ni mina Abiyud,
a i mina Abiyud ya dama ni mina Eliakim,
a i mina Eliakim ya dama ni mina Azor,
14 a i mina Azor ya dama ni mina Saduk,
a i mina Saduk ya dama ni mina Akim,
a i mina Akim ya dama ni mina Eliyud,
15 a i mina Eliyud ya dama ni mina Elezar,
a i mina Elezar ya dama ni mina Matan,
a i mina Matan ya dama ni mina Hakob,
16 a i mina Hakob ya dama ni mina Hose,
a i Hose ya atawa ni Mariya,
a Mariya ya hina ni Hesus nga nagngagan hapa ta Kristu nga Mangikerutan.
17 A itta mantu ya mafulu appat na simsima ni Hesus addet te mina Abraham addet te mina Dabid. A itta hapa ya mafulu appat na simsima na addet te mina Dabid

addet ta nekafukuk na taga Istralita kiden
ta lugar na Babilonya. A itta hapa ya mafulu
appat na simsima na addet ta nekafukuk na
Istralita kiden addet te Hesus Kristu.

Ya Nekeanak Ni Hesus
(Lk 1:26-35; 2:1-7)

18 A ya pakabida na pakeanak ni Hesusen
a intu yan: Te dana nagbabidan da ya
pagatawa nig Mariya ikid ni Hose, ammi
ta aweda para la pagdorug a dana matarun
na i Mariya gafu ta nehuga na Kahalwa na
Namaratu ta matarun. 19 Ammi te Hose a
pahig na ta nakikadallaw i Mariya en, a
yen ta ikayat na idarum petta pagtalekudan
na mina ya nagbabidan da en. Ammi gafu
ta maallak hapa i Hose en a awena ikayat
ta mamatan ya babbayen, a nakanonot
mantu tatakday ta awena mina idarum,
te pagurayān na la. 20 A tentu en para
la nagnononot ta kumanin a nakatarinap
hapa tentu nasidug, a nakipaita kan ya
anghel na Namaratu tentu ta tarinap na.

"Hose O," kunna kan na anghelen
tentu, "Awem pahig ta dulay am alapam
i Mariya ta atawam, te ya Kahalwa na
Namaratu ya nangihuga ta nekatarun na.
21 A am maganak sangaw ya atawam ta
lalaki a ingagan muy sangaw te Hesus,
te intu sangaw ya mangikaru ta liwat
na ikattolay muy kiden petta mekerutan
kid," kun na anghelen tentu.

22-25 A tentu en nahukal a kinurug ni Hose
ya uhohug na anghelen tentu. Inalap na i
Mariya ta bali na en petta atawa na, ammi
aweda bit nagdodorug abat ta nekeanak na
abbingen, a nengagan da hapa te Hesus. A
uray yen na Namaratu petta magdulot ya
nepeuhohug na ta aglavunen ta idi, te ya
nebar na a

"Matarun sangaw ya balatang nga
awan para la ta nakidorugan na ta
lalaki, a maganak hala sangaw ta
lalaki, a ya ibar da sangaw ta ngagan
na abbingen a Imanwel," kun na
surat na aglavunen.

A ya ikayat na uhohugan na ngagan na en
"Imanwel" a "Ittan ya Namaratu tekitam,"
kunna.

2

Ya Ange Kiden Magapag Ta Abbingen Hesus

1 A ta nepaganak ni Mariya te Hesus a itta
kid ta ili na Betlihem ta lugar na Hudeya. A
i Heruden hapa ya ari na Hudyo kiden. A
ta kabalin na nekeanak ni Hesusen a itta ya
lālāki kiden nga dumabilbig ta bitwan nga
nagafu ta pake adayu ta daya na Hudeya, a
nagdulot kid hapa ta ili na Herusalem, 2 te
pohutan da ta tolay kiden am had agyan na
bagu en ari na Hudyo kiden,

"Te naita min ya lattog na bitwanen
nga mangibar ta nekeanak na, a yen ta
itta kamin sin te emmi hapa dayawan,"
kunda.

3 A ta nepakadamag ni Ari en Herud ta it-
tan ya takwan na ari nga neanak ta lugar na
en a nagburung na hapa, yaga nagburung
hapa ya tolay na kiden ta ili na Herusalem.
4 A pinagkakampat na mantu ya padi kiden
nga Hudyo ikid na mangituldu kiden ta
relisyon da, a pinohutan na tekid am had
sin na lugar ya kinankanna na aglavunen
ta keanakan na Ari en Kristu nga nebar na
Namaratu. 5 A ya uhohug da hapa a

"Yo ten, ili kan na Betlihem ya
keanakan na," kunda, "te ya uhohug na
surat na aglavunen a

6 'Maski am ili na Betlihem ya kaassan-
gan na ili ta lugar na Hudeya
a pake madaydayawan sangaw
ammi ta ngamin kiden ili ta
lugar na Hudeya,
te yen sangaw ya pagafun na Akki-
mohayan nga magtaron ta tolay ku
kiden nga Istralita,' kunna."

7 A ta nepakadangag ni Herud ta uhohug
na padi kiden ikid na mangituldu kiden a
pinaayagan na hapa ya dumabilbig kiden ta
bitwan, petta kabida na kid ta melemad, te
damagan na tekid am kanu na araw ikid na
hulan ya nelattog na bitwanen nga pakai-
tan da ta pakeanak na abbingen, 8 a sangaw
pinagdulot na kid hala ta ili na Betlihem.

"E kanan ta iten Betlihem, te yen kan
sangaw ya pakaitan muy ta abbingen. A
sangaw am maita muy a emmuy hapa
sangaw ibar ya agyan na en teyak, te
e yak hapa sangaw magdayaw tentu,"
kunna kampon tekid.

9 A ta nekabalin da nagdangag te Herud
a nagtugut kid na nga umange ta ili na
Betlihem. A mappya la te netuldu na kid
hapa na bitwanen nga naita da ta lattog

na en, a yen ya aanungan da ta angen da
abat ta nagimmang ta utun na bali en nga
pagyanan na abbingen. [10] A ta pakaita dan ta
nagimmang ya bitwanen a pake timoltollok
ya nonot da ta talak da. [11] A sangaw simarok
kid hapa ta umag na bali en, a naita da
hala ya abbingen Hesus ikid na hina na en
Mariya. A alistu kid namalentud ta atubang
ni Hesus nga nagdayaw tentu, kapye da
inukadan ya kaha na agitunan da ta balituk
ikid na mangina na bangog, a neuhet da
ya iatad da tentu. [12] A sangaw ta hiklam
tekid nagkakāsidug a nakatarinap kid, a
tinarinap da kan ta aweda kan mina magtoli
te Herud, te itta kan ya dulay. A gafu ta ku-
manen a nagtatugut kid ha, ammi linillikan
da ya agyan ni Ari Herud, a dumatang kid
hala ta agyan da en.

Ya Pangitammang Ni Hose Teg Hesus

[13] A ta gafan na dumabilbig kiden ta bit-
wan a nakatarinap hapa i Hose, a nakipaita
kan ya anghel na Namaratu tentu.

"Imivwat kanan, Hose," kunna kan
na anghelen, "te itammang mu ya ab-
bingina ikid na hina na ina, te iangem
kid ta iten lugar na Egipto. A magyan
kam la ten abat ta pakauhohug ku teko,
te paapag ni Herud ya abbingina petta
papasin na," kunna kan.

[14] A imivwat kid na ta tangngan na hiklam,
a umange kid na ta lugar na Egipto.

[15-18] Ammi ya Ari en Herud a pake naka-
poray na ta dumabilbig kiden ta bitwan
gafu ta aweda nagtoli tentu petta ibar da ya
agyan na abbingen. A gafu ta pangayayyaw
da tentu a negakkad na ta mapapasi ya
ngamin kiden abbing ta ili na Betlihem ikid
na paglelehut na en, talo am mesipat hapa
mapapasi i Hesusen. A yen ta dinob na
ya suddalu na kiden, a sa pinapasi da ya
ngamin kiden lālāki na abbing nga tagdwa
darun kontodu ngamin kaassangan da ki-
den, te nekwenta ni Herud ta ittan ya duwa
na darun addet ta lalattog na bitwanen nga
binida na dumabilbig kiden. A gafu ta pang-
papasi da ta abbing kiden a nagdulot hapa
ya kuman na binida na aglavunen mina
Heremyas ta palungu araw, te ya uhohug na
ta surat na en a

"Pake masitang sangaw ya ngahal da
ta ili na Rama,
te magtatangit ya simsima ni
Rakel ta anak da kiden.
A awena matabtabang na damdam da
te awan na haman ya anak da ki-
den," kunna.

Ammi teg Hose a nagyan kid la ta lugar
na Egipto abat ta pasi ni Ari en Herud,
kapye na kid pinatugut na Namaratu. Te
yen ya uray na tekid petta magdulot san-
gaw ya nepeuhohug na ta aglavunen, te ya
nebar na a

"Pinatugut ku ya anak ken ta lugar na
Egipto," kunna.

Ya Pagtoli Nig Hose Ta Lugar Na Istralita

[19] A ta nepasi ni Ari en Herud a nagtarinap
ha i Hose en ta iten Egipto, a naguhohug ha
ya anghel na Namaratu tentu.

"Imivwat kanan," kunna, [20] "te du-
matang kanan hala ta agyan muy ten
Istralita, te nasin ya nangigakkad ta pasi
na abbingina," kunna kan.

[21] A imivwat kid na, a netugut ni Hose ya
abbingen ikid na hina na en, a dumatang
kid ta lugar na Istralita kiden. [22] Ammi
ta datang da ta iten a nadamag ni Hose
ta intun magari i Arkelaw nga anak ni
mina Heruden. A gafu ta nagtalaw hapa
ig Hose ta bagu en ari a aweda nagdulot
ta nagyanan da en. A tinarinap na ha ta
magdulot kid ta lugar na Galileya. [23] A yen
mantu ya nagdulotan da, a nagyan kid ta
ili na Nasaret, a yen hapa ya dumakalan ni
Hesus. A gafu ta kumanen a nagdulot hapa
ya uhohug na aglavun kiden gafu tentu, te
ya uhohug da ta surat da kiden a

"Ingagan da sangaw ta Taga Nasaret,"
kunda.

3

Ya Nepadangag Ni Hwan
(Mk 1:1-8; Lk 2-17; Jn 1:6-8, 19-28)

[1] A ta nepagpasa na addu na darun a itta
ya takday lalaki nga nagngagan te Hwan, a
intu hala ya nangzigut ta tolay kiden gafu
ta liwat da kiden. A naglattog hapa i Hwan
ta kawanan na babali ta lugar na Hudeya, te
kinasaba na ya tolay kiden nga nagtalib.

[2] "Ulin muy ya gagangay muy, te ittan
ya dafu tam nga nekari na Namaratu ta
magturay tekitam," pakakin tekid,

[3] te intu hala ya binida na aglavunen mina
Isayas nga mapolu bit ta Dafu tam, petta

dana iparan na ya tolay kiden. Te ya uho-
hug ni Isayas a intu yan:
"Itta sangaw ya makipaita ta kawanan
na babali,
a iayayag na sangaw ya pangtabarang
na ta tolay kiden,
petta meparan kid mina ta
datang na Dafu tamen, petta
malogon mina ya iange na
tekid," kunna.
4 A ya gagangay ni Hwan a nagbarawasi
ta pinadday da en nga nagafu ta dutdut
na kamelo, a sebarekas hapa ta la-las. A
intu la kanan na ya dudun ikid na tahu na
kalaba. 5 A umange tentu ya addu na tolay
nga taga ili na Herusalem, ikid na ngamin
kiden ili ta lugar na Hudeya, ikid na nag-
gwadamdammang na karayan na Hurdan.
6 A dana nebosag da ya liwat da kiden tentu,
kapye na kid zinigut ta karayanen.

Ya Pangaskasaba Ni Hwan

7 A ta nepakaita ni Hwan ta umange hapa
magpazigut ya addu na Pariseyu ikid na
Saduseyu nga mangituldu ta relisyon na
Hudyo kiden a pake nagsasitangan na kid
hapa.
"Kuga magimmamappya kam ta
pagzigut muy. Awemuy mina pahig muy
ta melillik kam sangaw ta pama-gang
na Namaratu gafu ta pagzigut muy, 8 te
dana ipaita muy mina ta naulin ya nonot
muy, kapye muy magzigut. 9 A awemuy
pahig ta melillik kam sangaw gafu ta
simsima kam ni mina Abraham, te ibar
ku tekamuy ta itta ya pakapangwa na
Namaratu nga magpabalin ta batu kidin
ta simsima ni mina Abrahamen. 10 Kuman
kanan na kayu nga tokadan na Namaratu
ewan, te dana neparan na ya watay na en,
a awena la mabayag a tokadan na ya kayu
kiden ta agyan na ramut da kiden. Te ya
ngamin kiden kayu nga awan magmayan
ta mappya a tokadan na kid kapye na kid
iwarad ta afuy.
11 "A yen ta itta yak sin nga mangzigut
tekamuy ta danumin, petta mepasikkal
ta nauli muy ya gagangay muy. Ammi
itta sangaw ya ange ta gafan ku nga pake
dakdakal ya pakapangwa na ammi teyak,
te maski la awek megitta nga makitagabu
tentu nga mangubad ta sapatos na kiden.
A intu sangaw ya mangpasinap tekamuy
ta Kahalwa na Namaratu. Ammi ya awan
kiden magbabawi a pa-gangan na kid
sangaw ta afuy, 12 te itta ya kuman na
pagsap na ta tolay, a am nabalin magsap
a uknudan na sangaw ya semayan, ammi
apangan na sangaw ya kupat," kunna
tekid.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus
(Mk 1:9-11; Lk 21,22)

13 A ta ye-yen kid na araw a nagganwat
hapa i Hesus ta agyan na en ten Galileya,
a dumatang ta karayan na Hurdan, te
umange hapa pazigut te Hwan. 14 Ammi ma-
mat haman i Hwan nga mangzigut tentu,
"Te anu haman pazigut ka teyak
bakawa iyak mina ya zigutam?" kunna
te Hesus.
15 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Awem la igamma ya kumanin, te
mappya ta sa idulot ta ya ngamin pakkwa
na Namaratu tekita," kunna.
A malologon mantu i Hwan nga nangzigut
tentu. 16 A insigida lumattog i Hesus ta
danumen, a kuman na bimangrit na hapa
ya langit, a naita na ya Kahalwa na Nama-
ratu nga nagsunak ta kuman na kalapati,
a nagpotun na tentu. 17 A nepagka-ma na
hapa ya naguhohug ta langit.
"Ye ye-yan ya Anak ku nga matakit
ta nonot ku. Pake matalakanak tentu,"
kunna.

4

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus
(Mk 1:12,13; Lk 4:1-13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut a
pinagtugut na Kahalwa na Namaratu petta
ange tatakday ta bagbagetay kiden nga
adayu ta tolay, te mappya ta attaman na
hapa ya pangparuba ni Satanas tentu. 2 A
nagyan la ten abat ta appatafulu araw ikid
na hiklam, ammi awena pulus nangnangan,
a sangaw pake nelunus. 3 A yen hapa ya
neange ni Satanas tentu, petta paruban na.
"Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu
ewan? A maguhohug ka mantu ta batu
kidin, petta magbalin kid ta pan, petta
mangan ka," kun ni Satanas tentu.
4 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus te Satanas
a,
"Awek O, te ya uhohug na Namaratu ta
lebru na en a

'Bakkan la ta kanan muy ya pagafun
na katolay muy am awa ngamin ki-
den uhohug nga ibar na Dyos muy,'
kunna."
5 A gafu ta kumanen a takwan ha ya
nepangparuba ni Satanas tentu, te neange
na ta ili na Herusalem ta agyan na Simbaa-
nen, a pinatayuk na ta pingit na atap na
Simbaanen. A ya nebar na ha tentu a
6 "Bakkan ka hud ta Anak na Nama-
ratu ewan? A maglattu kan mantu ta
lutakewan, te nesurat hapa ta lebru na
en ta doban na kan sangaw ya anghel na
kiden nga magtaron teko, a ta-mawan da
ka kan sangaw petta awem matakitan ta
batu kiden," kunna.
7 A ya tabbag ha ni Hesus tentu,
"Awek maglattu, te ya uhohug na tak-
day surat na Namaratu a
'Awemuy sangaw paruban ya
pangkenga na Dafu muy Namaratu
tekamuy,' kunna."
8 A gafu ta kumanen a neange na ha i
Hesus ta pake atata-nang na bagetay, a
nesaned na nepaita ya ngamin kiden lugar
ta paglelehutin kontodu tolay da kiden, a
"Itam ya kalalaki na lugar kidina ikid
na gubyernu da," kunna te Hesus. 9 "A ya
ngamin nepaitak teko a kwam na sangaw
am makidafu ka teyak," kunna.
10 "Atsii, umadayu kan teyak, Satanas,
te ya nesurat ta lebru na Namaratu a
'Namaratu la ya dayawan muy, a
intu la tatakday ya pakidafun muy,'
kunna."
11 A ta nepagtugut ni Satanas, a umange
hapa ya anghel kiden nga manguffun te
Hesus nga mangpasikan tentu.

Ya Pamegafu Na Tarabaku Ni Hesus
(Mk 1:14,15; Lk 4:14,15; Jn 4:43-45)

12 A ta nekabalin na kumanen a nadamag
ni Hesus ta nebalud dan i Hwanen nga
nangzigut ta tolay kiden. A yen ta nagtugut
hapa i Hesus ta lugar na Hudeya, te nagtoli
ta agyan na en ta iten Galileya. 13 A pa
nagyan bit ta ili na Nasaret, kapye na umalit
hapa ta ili na Kapernayum.
A ya ili na Kapernayum a nesaad ta pingit
na Alug na Galileya ta lutaken nga nebin-
gay ta tribu na Zebulun ikid na Naptali ta
palungu na araw. 14 A yen hala ya nagyanan
ni Hesus abat ta mabayag, te sinaned na ya
ngamin kiden lugar na Hudyo kiden pase
Hentil kiden ta lugar na Galileya. A uray
hapa yen na Namaratu petta magdulot ya
inuhohug na aglavunen mina Isayas, te ya
uhohug na en a
15-16 "Ya Hentil kiden nga taga Zebulun
ikid na Naptali a magyan kid ta su-
giram ikid na ngarab na pasi, ammi
nadakaran kid na, te naita dan ya
masikan na zilag," kunna.
17 A ta neaange ni Hesus ta ili na Kaper-
nayum a pinegafwanan na ya mangipadan-
gag ta damag na pagturay na Namaratu ta
tolay kiden, a ya nebar na hapa ta tolay
kiden a
"Ulin muy ya gagangay muy, te ittan
ya Dafu muy nga nekari na Namaratu ta
magturay tekamuy," pakakin.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11; Jn 1:40-42)

18 A tentu en nagtugtugut ta pingit na
Alug na Galileya a nesimmun na ya duwa na
magkabagis, ig Simon nga magngagan hapa
te Pedru, ikid ni Andres. A magtahukul kid
na ta alugen te dumatahukul kid ta ikan, a
binaran na kid.
19 "Dumagdag kanan hala teyak, te it-
uldu ta kam petta dumatahukul kam san-
gaw ta tolay," kunna tekid,
20 a insigida newagak da ya tahukul da a
dumagdag kid na. 21 A tekiden nagdulot
nagtugtugut ta ba-naden a naita ni Hesus
ya duwa ha na magkabagis, ig Santiago ikid
ni Hwan, a nehulun kid hapa ta dama da
en Zibadeyu ta barangay na en, a mag-
pakappya kid ta tahukul da kiden. 22 A bi-
naran ni Hesus ya duwa kiden magkabagis,
a insigida newagak da ya dama da en ta
barangayen, a dumagdag kid na hapa.
23 A sa nahahulun kid ni Hesus nga
nagsaned ta ngamin kiden ili ta lugar na
Galileya, te mangituldu hapa i Hesus ta
kapilya na Hudyo kiden. A nepadangag na
hapa ya damag na pangikerutan na Nama-
ratu, yaga pinagmappya na hapa ya mag-
tatākit kiden ta magdaduma na takit ikid na
pagzigātān. 24 A alistu kumalay ya damag
na pakapangwa ni Hesus addet ta lugar
na Siriya ta amyanan na Galileya, a enda
hapa nekarad ya ngamin kiden nagtatākit
tentu. Itta ya nagtakit ta magdaduma na
takit, ikid na ut-ut, ikid na seanitu, ikid

na magkissiw, ikid na awan makahehit, a
sa pinagmappya na kid ngamin. [25] A maski
am had ya eyan ni Hesus a dumadagdag
hapa ya awan bababang na tolay nga taga
Galileya, ikid na lugar na Dikapolis, ikid na
ili na Herusalem, ikid na lugar na Hudeya,
ikid na dammang na karayan na Hurdan.

5

Ya Netuldu Ni Hesus Ta Utun Na Bagetay
(Lk 6:20-30)

[1] A gafu ta dumadagdag hapa ya pake
addu na tolay teg Hesus a gimon kid hapa ta
bagetay. A ta nepagtuttud ni Hesus a enna
hapa kinalihung na ituldu na kiden petta
dangagan da ya ituldu na. [2] A ya netuldu na
tekid a intu yan:

[3] "Ya ngamin kiden makkamu ta itta ya
pagkurangan da a nagāsāt kid, te Na-
maratu sangaw ya makkamu tekid,"
kunna.

[4] "A ya magdamdam hapa gafu ta dulayen
ta paglelehutin a nagāsāt kid hapa, te
Namaratu sangaw ya manabtabang ta
damdam da.

[5] "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden masip-
pat, te yen kid sangaw ya makaalap
ta ngamin lutakin nga pinadday na
Namaratu ewan.

[6] "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden imi-
nam ta mappya na gagangay, te uffu-
nan na kid hapa sangaw na Namaratu.

[7] "A ya ngamin kiden makipagrikna ikid
na mangikallak a nagāsāt kid hapa,
te ikid hapa ya ikallak na Namaratu
ewan.

[8] "A nagāsāt hapa ya tolay kiden nga
matunung ya agnonotan da, te maita
da sangaw ya Namaratu.

[9] "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden mang-
pakappya ta magtatapil, te yen kid ya
ikwenta na Namaratu ta anak na nga
megitta tentu.

[10] "A ikamuy hapa nga tapangan da gafu
ta matunung ya gagangay muy a
nagāsāt kam hapa, te Namaratu san-
gaw ya makkamu tekamuy.

[11] "A am angarigan mantu ta amāmatan
da kam, ikid na tapangan da kam, ikid
na padpadulayan da kam gafu ta pan-
gurug muy teyak a nonotan muy ta
nagāsāt kanan. [12] A mappya ta magayayat
kanan, te pake dakal sangaw ya isagolyat
na Namaratu tekamuy. A awemuy la
magdamdam, te nonotan muy mina ya
aglavun kiden na Namaratu ta palungu
na araw, te kagitta muy kid hapa nga
natapangan."

Ya Keangarigan Na Mangurug

[13] A ya netuldu na para tekid a
"Ikamuy nga mangurug teyak a ku-
man kam na asin nga mekikkihu ta awan
kiden mangurug, te ikamuy mina ya
mangatad ta pagkappyanan da. Ammi
nonotan muy mina ya gagangayen asin,
te am imawan ya apgad na a awan san-
gaw ta kapkappyan na, a mewarad san-
gaw ta dalan, petta kelubegan na tolay
kiden.

[14] "A ya takday para pangiangarigan
ku tekamuy a ikamuy hapa ya kuman
na zilag nga magpadakar ta tolay kiden.
A mappya mantu ta awemuy ilingad ya
pagdakar muy, petta pake maita ta ku-
man na ili nga napatayuk ta toktok na
bagetay. [15] A am itta ya nagpagatang ta
zilag na ta bali na a enna hud itagu ta
umag na kalamba awa itun na haman
ta kabagawan na, petta madakaran ya
ngamin umag na bali en. [16] A kumanen
hapa mina tekamuy, te mappya ta awe-
muy ikamat ya pagdakar muy ta ikatto-
lay muy kiden, petta maita da hapa ya
kappyanan na tarabaku muy, a ikayat da
hapa sangaw dayawan ya Namaratu ta
kuman na ikamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ikid Na Lintigen

[17] "A awemuy mina pahig ta yen ya
neangek sin petta azin ku ya lintig na Na-
maratu ikid na nesurat na aglavun kiden,
te awek kid azin awa pake ipaitak hud
la ya ikayat da uhohugan, [18] te ya pake
ibar ku tekamuy a mapmappya ta lumi-
tap ya langitewan pase lutakin ammi ta
maazi ya maski kaassangan na letra ta
lintig na en, te mappya ta sa magdulot
ya ngamin nesurat ta lintig na en. [19] A
maski am inya sangaw ya magsoysoy ta
maski kaassangan na uhohug ta lintig na
en ikid na manansanat hapa ta kadwan
petta magsoysoy kid hapa a aweda san-
gaw mesipat ta tolay kiden nga iturayan
na Namaratu ewan. Ammi ya kanayun
mangidulot ikid na mangituldu ta lintig

na en a yen kid sangaw ya igitta na Namaratu ta kaispotan na tolay na kiden. [20] Te
ya pake ibar ku tekamuy a mapmappya
mina ta magsurok ya kappya muy ammi
ta kappya na Pariseyu kiden nga kampon
la mappya ya tarabakun da, te am awan
a awemuy sangaw mesipat ta iturayan na
Namaratu ewan.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magporay

[21] "Dana nadangag muy hapa ya ne-
tuldu da ta popolu kiden dadagkal muy
ta

'Awemuy mamapasi ta tolay, te
maski am inya sangaw ya mamapasi
a medarum sangaw ta atubang na
mangpa-gang ta makaliwat,' kunda
tekid.

[22] Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin
a maski am magporay kam ta ikattolay
muy a medarum kam sangaw ta atubang
na Namaratu ewan. Te am 'Awan ka ta
kapkappyan,' kummuy ta ikattolay muy
a medarum kam ta atubang na mangpa-
gang ta makaliwat, a mewarad kam san-
gaw ta pangtaguhali na Namaratu ewan.
[23] A am angarigan mantu ta itta ka ta
bali na Namaratu nga makimallak, a
manonot mu ya liwat mu ta kagittam to-
lay, [24] a e ka bit makikoma tentu, kapyem
ange ha makimallak. [25] A am itta ya
mangidarum teko gafu ta liwat mu tentu
a mappya ta alistu ka makikoma tentu ta
awena para la nepangidarum teko. Te am
nedarum na kan ta kwes a igawat na ka
sangaw na kwes ta polis petta ibalud da
ka. [26] A talaga ta awem sangaw makauhet
abat ta nabalin na ya pangikarum ta
ngamin liwat mu.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magatattug
(Mk 10:11; Lk 16:18)

[27] "A dana nadangag muy hapa ya ne-
tuldu ni mina Moses ta idi ta 'Awem man-
gadallaw,' kunna. [28] Ammi ya uhohug ku
tekamuy ta ayanin a maski am inya ya
mangit-ita ta babbay gafu ta pagattugān
na a nekwenta hala ta mangadallaw ya
nonot na en. [29] A yen ta ibar ku ta
tagtakday tekamuy ta am magliwat ka
mina gafu ta sanatan na ka na takday
matam a mappya ta kilotam ya mata-
men petta iwarad mu, te mapmappya ta
mewarad ya takday la na matam ammi ta
sa mewarad sangaw ya ngamin barim ta
pangtaguhali na Namaratu ewan. [30] A am
masanat ka magliwat gafu ta takday ka-
mat mu a mappya ta gappakam ya kamat
men petta iwarad mu, te mapmappya
ta awan ya takday kamat mu ammi ta
sa mewarad sangaw ya ngamin barim ta
pangtaguhali na Namaratu.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Makigungay

[31] "A ya netuldu hapa ni Moses ta idi a

'Maski am inya ya makigungay ta
atawa na a mappya ta atadan na ta
papel na pakigungay na tentu,' kunna.

[32] Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin
a maski am inya na lalaki ya makigun-
gay ta atawa na a ya lalaki en sangaw
ya makaliwat am makiatawa ha ya ne-
gungay na en, te kuman na napersa
nakikadallaw, ammi awan bale am apolu
nakikadallaw ya babbayen kapye na
igungay na lalaki en. A maski am inya
ya mangatawa ta negungay na en a nek-
wenta hala ta mangadallaw.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magpagasingan

[33] "A dana nadangag muy hapa ya ne-
tuldu ta dadagkal muy kiden gafu ta
pagpagasing muy, te ya nebar ni mina
Moses a

'Am itta ya ikarim nga ipagasingam
ta Namaratu ewan a awem mantu
mangilogot, te idulot mu ya nekari
men,' kunna.

[34] Ammi ya uhohug ku tekamuy a awe-
muy malat magpagasingan ta maski am
anu ya ngagan na, te makaliwat kam.
'Ampade mahunnak sangaw ya langit am
tulad ya ikari kin teko,' awemuy kumin,
te pagyanan na Namaratu ya langitina.
[35] 'Ampade lumitap ya lutakin am awek
idulot ya kinan ken,' awemuy hapa ku-
min, te ya lutakin ya pagkasoyadan na
takki na Namaratu ewan. A awemuy
hapa ikabat ya ili na Herusalem, te yen
sangaw ya pagyanan na Ari en nga pag-
togkokan na Namaratu. [36] A awemuy
hapa ikabat ya huk na ulu muy, te awan
haman ta makkwa muy ta huk muy petta
mauli mina. [37] Am itta ya onan muy
a 'On,' kummuy la ten. A am itta ya
aweyan muy a 'Awek,' kummuy la ten.
Te am magpagasingan kam para a yen ya
tarabaku ni Satanas.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Mangibalat

38 "A ya takday ha nadangag muy nga
netuldu ni mina Moses a

'Am itta ya mangbattak ta matam
a battakam hapa ya mata na. A am
pakkan na ya ngipam a pakkam hapa
ya ngipan na,' kunna.

39 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin
am itta ya mangwa ta dulay tekamuy
a awemuy la ibalat. Am lappagan na
ya pahingil mu a itayam hala tentu ya
taakub. 40 A am idarum na ka petta
alapan na ya barawasim a iatad mu hala
kontodu kamasitam. 41 A am persan na ka
mehulun tentu abat ta takday kilumetru
a hulunam la maski abat ta duwa na
kilumetru. 42 Am itta ya adangan na ono
gubatan na teko a iatad mu la.

Ya Gagangay Na Mangidduk
(Lk 6:31-36)

43 "A ya takday ha nga nadangag muy
nga netuldu da ta idi a

'Iddukam ya makikofun teko, ammi
ya makitapil teko a awem la ikallak,'
kunda.

44 Ammi ya uhohug ku tekamuy a iddukan
muy ya makitapil tekamuy, a pakimal-
lak muy hapa ya mangigaged tekamuy,
45 pettam megitta kam ta Dama muyewan
Namaratu. Te ya gagangay na Dama
muyewan a paglattogan na ya bilag na
en ta ngamin tolay, dulay am dulay ikid
na mappya am mappya, yaga pagudanān
na hapa ya agyan na magliwat pase awan
magliwat. 46 A mappya ta kunna ten ya
tarabakun muy, te am intu la iddukan
muy ya mangidduk tekamuy a itta hud
sangaw ya pangsagolyat na Namaratu
tekamuy, te awan haman ta pagdad-
uman muy na magdarogas kiden nga
mangidduk ta mangidduken tekid. 47 A
am intu la pagdulotan muy ta bali muy
ya kahulun muy kiden a had kukunna
mantu imaddu na tarabaku muy ammi
ta tarabaku na awan kiden makkamu ta
Dyos muy. 48 Mappya mantu ta awan
ta taliban muy ta pangidduk muy petta
megitta kam ta Dama muyewan Nama-
ratu, te awan ta idaduma na ta ngamin
tekamuy."

6

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Manglimut

1 A ya ituldu para ni Hesus tekid a
"Itan muy ta ipabuya muy ya kappya
muy ta atubang na tolay petta dayawan
da kam, te am kunna ten ya tarabakun
muy a awan sangaw ta pangsagolyat na
Dama muyewan tekamuy. 2 A am angari-
gan mantu ta manglimut kam a awemuy
ipadangag ya panglimut muy ta kuman
na gagangay na magimmamappya kiden,
te intu la pangatad da am itta kid ta
umag na paggagimungan ikid na dapun,
petta pahig na tolay kiden ta masikan
ya pangidulot da ta lintig na Namaratu.
Ammi ya pake ibar ku tekamuy a naalap
dan ya sagolyat da ta pangdayaw na
tolay kiden tekid. 3 A am angarigan
mantu ta manglimut kam a awemuy la
ibabar maski ta pake abikanen nga ko-
fun muy, 4 te mangatad kam hud la am
awan ta makaita, a ya Dama muyewan
nga makaita ta ngamin ya mangsagolyat
sangaw tekamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Makimallak
(Lk 11:1-13)

5 "A kumanen hapa am makimallak
kam ta Namaratu a awemuy la parigan
ya magimmamappya kiden nga ape la
magdayaw ta Namaratu. Te am maki-
mallak yen kid a ikayat da ipaita ya paki-
mallak da ta umag na kapilya da ikid
na ang-angen na tolay, petta pahig na
tolay kiden ta abikan kid ta Namaratu,
ammi naalap dan malat ya sagolyat da
ta pangdayaw na tolay kiden tekid. 6 A
am itta mantu ya mayat makimallak a
ange mina tatakday ta awan ta totolay
nga makaita ikid na makadangag tentu.
A ya Dama na ewan nga awan maita a
intu hapa la sangaw ya makaita ikid na
mangsagolyat tentu.

7 "A kumanen hapa am makimallak
kam tentu a awemuy totolin uhohugan
ya takday la ta kuman na akkimallak na
Hentil kiden ta dyos da kiden. Parig da
ta dangagan na kid na dyos da gafu ta
kaddu na uhohugan da, 8 ammi awemuy
parigan ya akkimallak da, te ya Dama
muy ta langitewan a dana amu na am anu
ya masapul muy maski awemuy para la
inadang tentu.

9 “A mappya mantu ta kumanin ya
pakimallak muy:
‘Ay, Afu, nga Dama mi ta langit, am-
pade nonotan na ka mina na ngamin
tolay sin,
petta sa ikamat da ya ngagam, 10 ikid
na makituray kid teko,
petta kanayun magdulot hapa ya
ngamin ikayat mu ta lutakin ta kuman
na tarabakun da ta langitina.
11 A atadan na kami haen, Afu, ta
kanan mi ta kinanghahaw.
12 A pakoman na kami hapa ta liwat
mi kiden teko, te napakoma min hapa
ya nagliwat tekami.
13 A awena kami doban ta pagliwatan
mi, te ikerutan na kami hud la ta pang-
paruba ni Satanas tekami. Amen.’
14 “A mappya ta dana pakoman
muy ya nagliwat tekamuy kapye muy
makipakoma ta Dama muyewan, petta
pakoman na kam hapa. 15 Te am awemuy
pakoman ya ikattolay muy nga nagliwat
tekamuy a awena kam mantu pakoman
na Dama muyewan ta liwat muy.
16 “A am ngilinan muy ya arawen nga
aweda pangan gafu ta damdam muy ikid
na pakimallak muy a awemuy ipaita ya
damdam muy ikid na bisin muy ta ku-
man na magimmamappya kiden nga ape
magdamdam, te dana tunan da ya ulu
da ikid na mukat da ta lafu, petta maita
na tolay kiden ta aweda pulus mang-
mangan. Ammi naalap dan malat ya
sagolyat da ta pangdayaw na tolay kiden
tekid. 17 A am awemuy mantu mangan
a magamwas kam ikid na magtagetay
kam ta kuman na gagangay muyen hala,
18 petta bakkan ta tolay ya makaita ta
awemuy pangan am awa Dama muye-
wan nga awemuy maita, a intu hapa la
ya makkamu ta damdam muy ikid na
mangsagolyat tekamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Maginggum

19 “A mappya hapa ta awemuy
maguknud ta pagba-nang muy ta
lutakin, te perdin na sangaw na ulolag
ikid na duping, yaga sarokan na
sangaw na tulisan petta takawan na.
20 Mapmappya hud la ta isaned muy ya
sobra na kwa muy, petta magserbi ta
kappyanan na ikattolay muy kiden. Te
am kunna ten ya tarabakun muy a itta
sangaw ta Namaratu ewan ya pagba-
nangan muy nga awan maperdi, a awena
masi-ged na tulisan. 21 Te am itta la ta
Namaratu ewan ya pake kengan muy a
yen la ya agyan na nonot muy.
22 “Ya mata muy kidina ya mangatad
mina ta dakar na bari muy, a am mappya
ya mata muy a sa madakaran ya ngamin
bari muy. 23 Ammi am dulay ya mata muy
a sugiram hapa sangaw ya ngamin bari
muy. A am sugiram mantu ya magdakar
mina ta bari muy a pake sugiram kanan.
24 A yen ta ibar ku hapa tekamuy ta awena
mabalin ta duwa ya dafu muy, te am pake
ikayat muy ya takday a kuman na ikatu-
pag muy ya takdayen, a am sa idulot muy
ya ikayat na takday a kuman na aweyan
muy ya takdayen. A yen ta awemuy ma-
paggindan manonot ya Namaratu ikid na
pagba-nang muy hapa.
25 “A ya pake ibar ku mantu tekamuy
a awemuy mina burungan ya pagka-
tolay muy am anu sangaw ya kanan
muy ikid na inuman muy. A awemuy
hapa burungan am anu sangaw ya pag-
barawasi muy, te Namaratu haman ya
nangatad ta bari muy ikid na angat muy,
a awena hud iatad ya magserbi ta angat
muy ikid na bari muy? 26 Intu mina
pagnonotan muy ya mamanuk kiden, te
aweda haman magmula ikid na magga-
pas, yaga aweda haman maguknud ta
kanan da, ammi mangan kid hala, te ya
Dama muyewan ya makkamu ta kanan
da. Ammi tekamuy a pake mesasita kam
tentu ammi ta mamanuk. 27 A maski
am magburung kam mina a itta hud
ya medagga ta pagkatolay muy maski
ta takday la na oras gafu ta pagburung
muy? 28 A annun muy hapa burungan
ya pagbarawasi muy? Itan muy la ya
lappaw kiden awa aweda haman mag-
bannag magdaget ta kuman na barawasi
da, ammi magispot kid hala. 29 Pake
is-ispot kid ammi ta Ari en mina Solo-
mun, te awena haman negitta na kalalaki
na nepagbarawasi na ta kalalaki na lap-
paw kiden. 30 A am kumanen mantu ya
kalalaki na pabarawasi na Namaratu ta
kaddat kiden nga makalimagan kapye da
matongradan a awan hud ta pangkenga

na tekamuy ta pagbarawasi muy?

"Anu haman ta assang la ya pangikatalak muy tentu? 31 Awemuy mantu burungan am had ya pangalapan muy sangaw ta kanan muy ikid na inuman muy ikid na pagbarawasi muy, 32 petta awemuy megitta ta awan kiden makkamu ta Dyos muy, te yen kid ya kuga mafulotan nga magburung ta pagkatolay da. Ammi ya Dama muyewan ya makkamu ta ngamin masapul muy, 33 a am intu apolu karagatan muy ya ikayat na Namaratu ikid na patarabaku na tekamuy a sa medagga hapa sangaw ya ngamin masapul muy. 34 A awemuy mantu burungan ya masapul muy sangaw ta lakwat, te awemuy para la amu am anu ya dumatang ta lakwat. A awemuy mina daggan ya burung muy, te gustun ya burung muy para ayanin na araw."

7

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Mangpaliwat
(Lk 6:37-42)

1 A ya ituldu para ni Hesus tekid a

"Awemuy ka-ma la palpaliwatan ya ikattolay muy, talo am paliwatan na kam sangaw na Namaratu ewan. 2 Te am anu ya pangitan muy ta kadwan a kumanen hapa sangaw ya pangitan na Namaratu tekamuy. A ya pangikwenta muy ta ikattolay muy a kumanen hapa sangaw ya pangikwenta na Namaratu tekamuy. 3 Ya ibar ku ta tagtakday tekamuy a anu haman ta ihuyam ya salasangkap ta mata na ikattolay mu, am awem maamu ta itta hapa ya tarosu ta matam. 4 A papa-num maazi ya salasangkap na am itta para la ya tarosu ta matam? 5 Kuga magimmamappya ka. Azim bit ta apolu ya tarosu ta matam, a sangaw magdakar ya pakaitam, pettam maazim ya salasangkap ta mata na ikattolay mu.

6 "A am ikayat muy bidan ya mappya nga netuldu na Namaratu tekamuy a itan muy ta awemuy bidan ta kuman na atu kiden nga malogon magporay, talo am tapilan da kam sangaw. A awemuy hapa iwarad ya mapateg teko ta atubang na awan kiden makanonot talo am ilublubeg da la sangaw ta kuman na bahuy kiden.

Ya Sagolyat Na Makimallak
(Lk 11:1-13)

7-8 "A am itta ya masapul muy a adangan muy la ta Namaratu te iatad na hala tekamuy, te am kanayun apagan muy ya ikayat muy tentu a maapagan muy hala, a am magtoktok kam tentu a hukatan na kam. 9 Te maski am ikamuy ya pagadangan na anak muy ta kanan na a batu hud ya iatad muy tentu? 10 A am dalag ya adangan na a ulag hud ya iatad muy? 11 A yen mina ya pagnonotan muy, te maski am seliwat kam a amu muy haman mangatad ta kappyanan ta anak muy kiden. A kontimas mantu ta mangatad i Dama muyewan ta kappyanan ta magadang tentu.

12 "A am anu ya ikayat muy ta ipaita na ikattolay muy tekamuy a mappya ta kumanen hapa ya ipaita muy tekid, te yen ya fun na ngamin patarabaku na Namaratu tekamuy nga nesurat ta lintig na en ikid na lebru na aglavun kiden.

Ya Duwa Na Dalan

13 "A am ikayat muy simarok ta pagtolayan muy a intu angen muy ya mailaten sasarokan, te maski am malmalogon ya dalan ta agyan na alawa en sasarokan a yen haman ya ange ta kaperdin na kahalwa muy, a addu hapa ya kahulun muy, te yen ya angen na addu na tolay. 14 Ammi assang la na tolay ya makadatang ta agyan na pagtolayan, te ilat ya sasarokan na, yaga mazigat hapa ya dalan na en.

Ya Pakaitan Ta Kakurugan Na Mangurug

15 "A itan muy hapa ta maayayyaw na kam sangaw na ape mangipadangag ta uhohug na Namaratu, te am e kid tekamuy a igitta da ya bari da ta kuman na mangurug, ammi ya nonot da ya kuman na nonot na atu en nga magkalong. 16 A ya gagangay da ya pakaitan muy ta kaladdud da, te awena haman negitta ta uhohugan da. Am maita muy ya lanut na mawini a yen hud ya pakaitan muy ta mayan na patani? A am ambabanga a yen hud ya pakaitan muy ta mayan na anyog? 17-18 A kumanen hapa ta kompormi na kayu, te am mappya ya fun a magmayan hud sangaw ta dulay awa mappya haman. Ammi am dulay ya fun

a magmayan hud ta mappya awa dulay
hapa ya mayan na en.
19-20 "A kumanen hapa ta ange kiden
mangituldu tekamuy, te ya tarabaku da
ya pakkamun muy tekid am mappya kid
ono am matulad kid. A ya ngamin kiden
fun nga awan magmayan ta mappya a
matukad kid hala sangaw petta mewarad
kid ta afuy. 21 A maski am ibar da ta iyak
ya dafu da a bakkan ta yen kid sangaw
ya pasarokan ku ta agyan na Namaratu
ewan, te intu la sangaw makasarok ya
mangidulot ta ikayat ni Damakewan.
22 "A sangaw ta araw na pama-gang na
ta awan kiden mangurug a addu sangaw
ya makikekallak teyak, te

'Afu, Afu, ikallak na kami, te ikami
paen ya nangipadangag ta ngagam, a
ya ngagam hapa ya nepagpatugut mi
ta anitu, a addu hapa ya pinadpadatu
mi, Afu, gafu ta kalalaki na ngagam,'
kunda sangaw teyak.

23 Ammi ya ibar ku sangaw tekid a

'Umadayu kanan teyak, ikamuy nga
magtarabaku ta awan kustu, te bakkan
haman teyak ya nangidob tekamuy,'
kunku sangaw tekid.

Ya Keangarigan Na Magbali

24 "A am pake nonotan muy ya ngamin
kiden netulduk tekamuy petta yen kid
ya tarabakun muy a megitta kam hapa
ta kuman na nakanonoten nga nagbali
ta maladda na bali. Te ya nakanonoten
nagbali a dana nagpili ta maladda na
arigi, kapye na kid nekali ta adalam. 25 A
tentu en nagkawan ta agyan na bali na
en a pirmi ya sikan na paddaden ikid na
udanen addet ta naglayus, ammi awena
hala natukalit na bali na en te maladda
haman ya arigi na kiden yaga adalam
hapa ya kali da. 26 Ammi ya awan kiden
mangdangag ta uhohug ku kiden a me-
gitta kid ta kuman na awanen nakanonot
nga nagbali ta malogon matukalit. Te ya
awanen nakanonot a nangalap ta magda-
likompormi na arigi, yaga netunglak na
kid ta assang la. 27 A tentu en nagkawan
a pirmi ha ya sikan na paddaden ikid na
udan ikid na layus ta agyan na bali na en,
a piga la ya katukalit na, a sa nakutukutet
hapa."

28 A yen bit la ya addet na netuldu ni
Hesus ta tolay kiden, ammi nepagpaka-lat
da hapa ya gagangay na pangituldu na, 29 te
nangituldu ta kuman na intu ya makkamu
ta ngamin, a bakkan ta kuman na gagangay
kiden nangituldu tekid.

8

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Naggalis
(Mk 1:40-45; Lk 5:12-15)

1 A gafu ta nabalin na i Hesus nangituldu
a dumagut na ta bagetayen, a dimadagdag
hapa ya pake addu na tolay. 2 A ka-ma la
itta ya takday lalaki nga naggalis, a umange
namalentud ta atubang ni Hesus.

"Ay Afu, ikallak nak haen, te amuk ta
maurum ya tabbit kin am ikayat mu,"
kunna.

3 A ya uhohug ni Hesus ta nepangisi-ged na
ta lalaki en, a "Ikayat ku hapa, a itam awa
malinis na ya tabbit mina," kunna. A ka-ma
la imawan ya galis na en. 4 A ya uhohug para
ni Hesus tentu a

"Itam ta awan ta pangibibidam ta isin,
ammi em ipaita ya barim ta padi en ta
simbaanen petta maita na ta awan na
ya galis men, a iatad mu hapa tentu ya
iatang na ta kuman na nebar ni Moses
ta lintigen, te yen sangaw ya mangi-
pasikkal ta tolay kiden ta nagmappya
kan," kunna.

A sangaw nagdulot hapa i Hesus ta ili na
Kapernayum.

Ya Pakimallak Na Suddalu En Te Hesus
(Lk 7:1-10)

5 A tentu en simarok ta ili en a itta hapa
ya kapitan na suddalu nga taga Roma, a
umange nangdafung tentu.

6 "Ikallak nak haen, Afu, te itta ya
tagabuk ta bali nga awan makahehit, a
pake mazigatan na," kunna te Hesus.

7 "A entanan mantu ta balim petta
pagmappyan ku," kunna hapa ni Hesus.

8 Ammi ya uhohug na hapa te Hesus a

"Maski awem la ange ta bali, Afu, te
awek megitta ta kappyam. A ibar mu la
ya kakustun na pagmappya na a amuk ta
magmappya hala, 9 te maski iyak, Afu, a
itta ya mangituray teyak, yaga itta hapa
ya suddalu nga iturayan ku. A am 'E ka
ten,' kunku ta takday a ange hala ten.
A am 'E ka sin,' kunku para ta takday
a ange hala teyak. A am 'Kwam yan,'

kunku ta tagabu ken a kwan na hala.
A kontimas mantu ta makkwa hapa ya
ngamin uhohugam," kunna.

10 A pake nepagpaka-lat ni Hesus ya in-
uhohug na kapitanen, a dinayawan na hapa
ta atubang na tolay kiden nga dumagdag
tentu.

"Pake masmasikan haman ya
pangikatalak na kapitanen ammi ta
Istralita kiden. Te maski am ikid ya pinili
na Namaratu ta tolay na a awan para la
ta naitak tekid nga mangikatalak tentu
ta kuman na kapitanin," kunna tekid.

11 "A pake ibar ku hapa tekamuy ta
pake addu para sangaw ya mangurug
nga taga ngamin kiden lugar ta pa-
glelehutin. A maski am bakkan ta Is-
tralita kid a mesipat kid hala sangaw teg
mina Abraham ikid ni mina Isak ikid ni
mina Hakob ta pangikerutan na Nama-
ratu ewan. 12 Ammi ya Istralita kiden nga
apolu pinili na a melogot sangaw ya pake
addu tekid, te meabbang kid sangaw
ta agyan sugiram, a magyan kid la ten
makatangtangit ikid na magngahitam,"
kunna tekid.

13 A ya nebar na hapa ta kapitanen a

"Dumatang kan la ta balim, te nabalin
na ya inadang men teyak ta kuman na
nekatalak mu," kunna.

A negindan hapa ya nepagmappya na
tagabu na en ta nepaguhohug ni Hesusen.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

14 A ta nepagtugut nig Hesusen a kumin
kid ta bali ni Pedru. A ta datang da ta bali
na en a neddatangan da ya katahungan ni
Pedru nga babbay nga umaidda, te nagpatu.
15 A enna sini-ged ni Hesus ya kamat na en, a
yen hapa ya nepagkamag na patu na en. A
sangaw nagtayuk hapa, a enna nepagafuy
ig Hesusen. 16 A sangaw ta hiklam a itta
ya nagdadatang ta bali da en nga ange
mangikahad ta addu na seanitu ikid na
magtatākit. A pinatugut ni Hesus ya anitu
na seanitu kiden ta kasikan na uhohugan
na, yaga pinagmappya na hapa ya ngamin
kiden nagtatākit. 17 A gafu ta kumanen a
nagdulot hapa ya inuhohug na aglavunen
mina Isayas, te ya uhohug na en a

"Intu ya nangazi ta pagkafuy tam ikid
na nagpamappya ta takit tam ki-
den," kunna.

Ya Tabarang Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu
(Lk 9:57-62)

18 A ta takday ha na araw a itta kid ta
pingit na alug, a umange hapa kumalihung
ya pake addu na tolay. Ammi ya uhohug
ni Hesus ta ituldu na kiden a "Entanan ta
dammangewan," kunna. 19 A ka-ma la um-
abikan hapa tentu ya takday mangituldu ta
lintig na Namaratu, a

"O, Mistro," kunna te Hesus, "Du-
magdagak hapa teko, te maski had sin ya
eyam," kunna.

20 "A pake kakallak ka sangaw am du-
magdag ka teyak, te maski am iyak ya
Tolayen nga Taga Langit a awan haman
ta datangan ku ta pagibannagan ku mina.
A mapmappya haman ya kasasaad na
mungaw ikid na mamanuk kiden, te itta
haman ya pagyanan da," kun ni Hesus
tentu.

21 A sangaw pehulun hapa ya takday para
na ituldu na, te

"Dumagdagak hapa sangaw teko, Afu,
ammi indagan ku bit ya pasi ni damaken,
te itanam ku," kunna.

22 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

"Bay-am la, te ya awan kiden ma-
tolay ta Namaratu a yen kid mina ya
makkamu mangitanam ta kahulun da
kiden nasi, ammi teko a dumagdag kan
teyak," kunna.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

23 A ta nepaglugan ni Hesus ta barangayen
a dumagdag hapa ya ituldu na kiden. 24 A
tekid para la dumakit ta alugen a nasidug
na i Hesus ta barangayen, a ka-ma la
nagsikan na ya paddaden ta kuman na
kawan, a lima-nug na ya danum na alugen
ta umag na barangay da en. 25 A gafu ta
nagburung na ya kahulun na kiden a enda
hapa hinukal i Hesus.

"Ay Afu, ikerutan na kami, te lumam-
mad kitanan," kunda.

26 "A anu haman ta magburung kam?
Kuga assang la ya pangikatalak muy,"
kunna hapa tekid.

A tentu en nagtayuk a "Magimmang
kanan," kunna ta paddaden ikid na palung

kiden, a nagimmang kid na, a nagsimpan
ya danumen. [27] A pake nagpaka-lat hapa ya
kahulun na kiden tentu, a

"Anu panaw ya katolay na tolayin yan,
te maski ya paddad ikid na palung a
kurugan da hala ya uhohug na," kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Seanitu
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

[28] A tekiden nakadatang ta dammang na
alugen a itta kid na ta lugar na Gadareno
kiden, a nepagka-ma ni Hesus ya duwa na
lalaki nga pinagguyung na anitu da kiden,
te bagu nagafu kid ta agyan na tanam kiden.
Pake maporay kid kan ta idi addet ta magta-
law ya tolay kiden nga magtalib ta agyan da.
[29] A ta nepakaita da te Hesus a naggihawa
kid tentu,

"Iko kad ya Anak na Namaratu ewan,
ammi anu itta ka sin tekami? Awena
kami haen pakākāllakan, te awan para la
ya araw mi en," kunda te Hesus.

[30] A gafu ta itta hapa ya addu na bahuy
nga magdukdukit ta sang adayu tekid, [31] a
inadang na anitu da kiden ta yen kid ya
pangidoban ni Hesus tekid.

"Am patugutan na kami ta lalaki kidin
a doban na kami mantu ta bahuy kide-
wan," kunda.

[32] "A e kanan mantu," kun ni Hesus ta anitu
da kiden, a nagtugutan da ya lalaki kiden,
kapye da simarok ta bahuy kiden. A ka-ma
la nagadukal ya bahuy kiden bumilag, a sa
nagurdak kid ta gatab na bagetayen kapye
da nagkahunnak ta alugen, a sa nagkalimat
kid na. [33] A ya nagtahon kiden ta bahuy
kiden a nagbabilag kid na hapa nga ange
ta ili, a nedanug da hapa ya ngamin naita
da ta nepagpamappya ni Hesus ta duwa
kiden lalaki. [34] A magananwan la a imuhet
ya ngamin kiden tolay ta ili, te enda itan i
Hesus. Ammi ta datang da tentu a aweda
haman pinagdulot awa nebar da hud la ta
umadayu ta agyan da.

9

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Maka-hehit
(Mk l-12; Lk 5:17-26)

[1] A naglalugan mantu ha ig Hesus ta
barangay da en, a nagtoli kid ha ta nagafun
da en ta dammang, a dumatang kid na ta
ili na en. [2] Awena la nabayag a itta ya enda
nekahad nga awan makahehit ta bali en nga
nagyanan ni Hesus, a nesarok da ta bali en
nga umaidda para la ta pagiddan na en. A ta
nepakaita ni Hesus ta pangikatalak da tentu
a naguhohug hapa ta awanen makahehit.

"Matalak ka la, Aleng, te pakoman kun
ya liwat mu kiden ta Namaratu," kunna.

[3] Ammi ya kadwan kiden nga mangituldu
ta relisyon na Hudyo kiden nga gituttudan
hapa ta umag na bali a linibakan da hapa ya
inuhohug ni Hesus ta nonot da hapa la.

"Dulay mantu yan na tolay te ugtulān
na haman ya turay na Namaratu," kun na
nonot da.

[4] Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a

"Anu haman ta libakan muy ya inuho-
hug ken? [5] Had sin hud ya malmalogon,
am pakoman ku ya liwat na kiden ono
am pagmappyan ku petta makatugut?
[6] Ammi itta ha ya ibar ku ta awanin maka-
hehit, petta amu muy ta itta ya turay na
Tolayen taga Langit nga mangpakoma ta
liwat na tolay kiden," kunna tekid.

A ya nebar na en ta awanen makahehit a

"Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya
pagiddamina a dumatang kan ta balim,"
kunna.

[7] A imivwat kad, kapye na magtugut, a
nagdulot hapa ta bali na. [8] A ta nepakaita
na tolay kiden ta nagmappyan ya lalaki en
a nahigalan kid na, otturu dinayawan da ya
Namaratu gafu ta inatadan na ya tolay ta
kuman na pakapangwa na en.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Matyu
(Mk 13-17; Lk 5:27-32)

[9] A ta nepagtugut nig Hesus ta iten a
nasimmu na hapa ya takday agsingir ta
bwis nga imatuttud ta lugar na pagpagan
na tolay kiden ta bwis da, a i Matyu ya
ngagan na agsingiren. A ya uhohug ni
Hesus ta pagtalib na tentu a

"Dumagdag kan teyak petta ituldu ta
ka," kunna tentu,

a imikkat hala nga dumagdag tentu, a sa
nagdulot kid ta bali ni Matyu.

[10] A ta datang da ta bali na en a sa
magkakan kid. A sakā makikkanan hapa
ya addu na agsingir ta bwis ikid na dulay
kiden na tolay teg Hesus ikid na ituldu na
kiden. [11] A ta nepakaita na Pariseyu kiden te
Hesus ta makikkanan hapa ta bali ni Matyu

a linibakan da hapa, ammi ya ituldu na
kiden ya nangibaran da;
"Anu haman ta makikkanan ya mistro
muy ta agsingir kiden ta bwis ikid na
dulay na tolay?" kunda.
12 Ammi nedangagan na kid ni Hesus, a intu
ya tumabbag tekid:
"A on ay, te gagangay haman ta ange
ya manguru en ta agyan na magtakit
kiden, te yen haman ya makaapag tentu.
13 A mappya hapa ta pake nonotan muy
am anu ya ikayat na Namaratu, te ya
uhohug na ta suraten a
'Bakkan ta intu ikayat ku ya pan-
gatang muy teyak, te mapmappya
ta ikallak muy ya ikattolay muy ki-
den,' kunna.
"A bakkan ta yen ya umeyan ku sin petta
padagdagan ku ya awanen ta liwat am
awa seliwat kiden," kunna ha tekid.

Ya Mangpohut Te Hesus Gafu Ta Ngilinan Da
(Mk 18-22; Lk 5:33-37)

14 A ta nekabalin na kumanen a umange
hapa nakibidan ya ituldu kiden ni Hwanen
nga nangzigut ta tolay kiden. A ya pohut da
hapa te Hesus a
"Anu kawagan na, Afu, ta awena ngili-
nan na ituldum kiden ya arawen nga
aweda pangan, te ikami ikid na Pariseyu
kiden a ngilinan mi haman?" kunda.
15 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
"Mabalin hud ta magdamdam ya mak-
iboda kiden am itta para la tekid ya
magboda en? Itta la sangaw ya araw
am metugut tekid, a yen sangaw ya pag-
ngilin da ta arawen nga aweda pangan
gafu ta damdam da tentu," kunna.
16 A nebar na hapa ya kuman na keangari-
gan tekid petta aweda mina pagdadaggan
ya dana kiden gagangay da ikid na ituldu
na.
"Am angarigan ta napispissang ya
dana en barawasi muy a awemuy haman
pissangan ya bagu en ga-gamit petta
itta ya itakup muy ta dana en, te kenga
sangaw ya bagu en, otturu mapissang
ha sangaw ya dana en barawasi muy am
kumbat ya takup na en," kunna.
17 "A kumanen hapa ta mamadday ki-
den ta basi, te aweda haman ikarga ya
bagu na basi ta dana na abyat, te am
bumlad ya basi en a mabattak ya aby-
aten, otturu meburud hapa ya basi en.
Mapmappya ta mekarga ya bagu na basi
ta bagu na abyat petta azo mabayag kid,"
kunna ha tekid.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Abbingen Nasi
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-55)

18 A tentu en para la naguhohug tekid a
itta ya takday pinakadakal na Hudyo kiden
nga umange namalentud ta atubang na en
ta pagadang na tentu.
"Ay Afu, bagu nasi ya anak ken nga bal-
atang, ammi em haen isi-ged ya kamat
mu tentu petta matolay," kunna.
19 A imivwat hapa i Hesus petta dumagdag ta
lalaki en, a sakā dumagdag hapa ya ituldu
na kiden. 20 A tekid para la nakatugtugut
ta dalan a itta ya babbay nga sumalsal
ta talekud ni Hesus, te enna si-gedan ya
barawasi ni Hesusen gafu ta nakataktakit
kan, te nakadagdaga abat ta mafulu duwa
na darun. 21 Te ya itta ta nonot na a
"Maski la am masi-ged ku ya barawasi
na en a magmappya yak sangaw," kunna
kan na nonot na.
22 A ta nepakkamu ni Hesus ta itta ya
nangsi-ged ta barawasi na a nagbalittag
hapa, a
"Matalak ka la, Aboy, te ya pangikata-
lak mu teyak ya nagmappyam," kunna.
A ye-yen hapa na oras ya nepagmappya na.
23 A ta datang nig Hesus ta bali na
makāanaken a neddatangan da ya addu na
tolay nga masitang ikid na magtatangit ikid
na magmusiko, ammi nehuya na kid ni
Hesus.
24 "Imuhet kanan ta isin, te awena
haman nasi na abbingen awa masidug
la," kun ni Hesus tekid,
ammi nekakatawa da hapa. 25 A tekid na
nakauhet a simarok i Hesus ta agyan na
abbingen a inibbalan na ya kamat na en, a
imivwat na. 26 A nepadamag da hapa ya in-
ingwa ni Hesus addet ta ngamin paglelehut
na lugarin yen.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Daram

27 A ta nepagtugut nig Hesus ta iten a
tinaliban da ya duwa na lalaki nga nag-
daram, ammi dumagdag kid hapa nga na-
gayayag te Hesus.

"O, Afu, Anak ni mina Dabid, Ikallak na
kami O, Afu," pakakin kid.
28 A ta nesarok nig Hesus ta pagyanan na
en bali a dumagdag hapa tentu ya daram
kiden, a yen ya nepaguhohug ni Hesus
tekid.
"Ikatalak muy hud ta mabalin ku hala
ya adangan muy teyak?" kunna hapa
tekid, a
"On, Afu," kunda hapa.
29 "A nabalin na mantu gafu ta pangu-
rug muy," kunna ha tekid,
otturu sini-ged na hapa ya mata da kiden.
30 A yen na hapa ya pakaita da. A pake nebar
ni Hesus tekid ta aweda sangaw ibabar ya
pagpamappya na tekid. 31 Ammi tekiden
nagtugut a enda haman nepadangag ya
kalalaki ni Hesus addet ta ngamin paglele-
hut na lugarin yen.
32 A ta nepagtugut na duwa kiden a itta
hapa ya takday lalaki nga neange da te
Hesus, te umal gafu ta anitu na. 33 A
pinatugut ni Hesus ya anitu na en, a naka-
sitang na ya lalaki en. A ya uhohug na tolay
kiden ta pagpaka-lat da te Hesusen a
"Pake nabayag kitam haman nga Is-
tralita a awan para la ta naita tam ta
kumanin awa ayanin la," kunda.
34 Ammi ya uhohug na Pariseyu kiden a
"Namaratu hud ya nagafun na paka-
pangwa na awa patugutan na ya anitu
gafu ta itta tentu ya dafu na anitu kiden,"
kunda hud la.

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mk 13-19; Lk 6:12-16)

35 A ta kabalin na kumanen a sinaned nig
Hesus ya ngamin kiden ili ikid na babali ta
lugar na Istralita kiden, petta mangituldu
hapa ta umag na kapilya da. A nepadangag
na hapa ya damag na pangikerutan na Na-
maratu tekid, otturu pinagmappya na hapa
ya ngamin kiden takit da ikid na zigat na
bari da. 36 A tentu en nakaita ta pake addu ya
tolay kiden nga umange nagdangag tentu a
pake timalin ya allak na tekid, te kuman na
kimongkong kid ikid na nakutukutet kid ta
kuman na kalneru kiden nga awan ta mang-
taron tekid. 37 A yen hapa ya nepangibar na
ta ituldu na kiden ta
"Kuga alawa ya paggatabanin yan,
ammi assang la garay ya maggatab. 38 A
te awemuy haman ibar ta Makkamu
en magpagatab, petta doban na kam
hapa nga manguffun maggatab?" kunna
tekid.

10

1 A gafu ta kumanen a pinabikan ni
Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu na nga
kanayun dumagdag tentu, a pinasinapan
na kid ta pakapangwa na, petta itta ya
mabalin da nga magpatugut ta anitu na
seanitu kiden, ikid na magpamappya ta
magtatākit ikid na mazigatan ta bari da.
2 A ya ngagan na mafulu duwa kiden a i
Simon ya patudunan da, ammi Pedru
ya agngilinan da tentu,
a i Andres nga kabagis ni Simon,
ikid ni Santiago nga anak ni Zibadeyu,
ikid ni Hwan nga kabagis ni Santiago,
3 ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
ikid ni Tomas
ikid ni Matyu nga nagsingir ta bwis ta idi,
a takdayen Santiago nga anak ni Alfeyo,
ikid ni Tadyo,
4 a ya takdayen Simon nga kahulun na
nakitapil ta gubyernu ta idi,
ikid ni Hudas Iskaryote nga mangitalaba
sangaw te Hesus.
(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)
5 A ya uhohug ni Hesus ta mafulu duwa
kidin a
"Awemuy sangaw ange ta agyan na
Hentil kiden ikid na Samariyano kiden,
6 te yen la sangaw eyan muy ya lugar na
sakā Istralita muy kiden, te kimongkong
kid na ta kuman na awan ta magtaron
tekid. 7 A maski am had ya pagdulotān
muy a ipadangag muy ya pangikerutan
na Namaratu tekid.
'Ayanin ya araw na pangikerutan na
Namaratu tekamuy,' kummuy sangaw
tekid.
8 "A pagmappyan muy hapa ya mag-
tatākit, ikid na tolayan muy ya nagpasi,
ikid na pagmappyan muy ya maggalis,
a patugutan muy ya anitu na seanitu
kiden. Te ya neatad ken tekamuy a awe-
muy haman pinagan, a yen hapa ya iatad
muy, a awemuy papaga. 9-10 A awemuy
hapa magbalun ta pirak, ikid na tali na
barawasi muy, ikid na tali na sapatos
muy, ikid na kanan muy, te am itta ya

masapul muy a gagangay ta ikallak na
kam hapa sangaw na ikallak muy kiden.
11 "A maski am had sin sangaw na ili
ikid na fugu ya eyan muy, a magita kam
bit ta mappya na tolay, a yen sangaw ya
pagdulotān muy. A magyan kam hapa
tentu addet ta magtugut kam. 12 A am
gimon kam sangaw ta bali na en a 'Na-
maratu ya makkamu tekamuy,' kummuy
sangaw ta makābali kiden. 13 A am kaku-
rugan ta mappya kid a mapadatang hala
ya inuhohug muy tekid. Ammi am aweda
megitta ta bendisyon muy tekid a awena
mantu mapadatang. 14 A am awan pulus
ta magpadulot tekamuy ikid na magdan-
gag ta uhohug muy a pagtugutān muy
kid mantu, a azin muy ya lafu na agyan
da ta takki muy kiden. 15 A kustu hapa
ya uhohugan ku ta pake mepallat sangaw
ya pama-gang na Namaratu ta isina kid
ammi ta tolay kiden nga taga Sodom ikid
na Gomora nga awan nagbabawi ta idi.
16-17 "A pake magpalan kam, te doban
ta kanan nga ange mangipadangag ta
agyan na mangikatupag sangaw teka-
muy. A mappya mantu ta masippat kam,
a pake imugudan muy ya tolay kiden ta
eyan muy, te gafutan da kam sangaw
petta idarum da kam. A paligatan da
kam hapa sangaw maski ta umag na
kapilya da. 18 A idarum da kam hapa
sangaw ta atubang na gubernador da
kiden ikid na ari da kiden, te ikabkabat
da kam sangaw ta pangikatupagan da
teyak. Ammi uray hapa yen na Namaratu
petta madangag da ya ipadangag muy
tekid, kumanen hapa ta Hentil kiden nga
awan para nakadangag. 19 A sangaw am
idarum da kam a awemuy la burungan
ya uhohugan muy, te sangaw am ittan
ya kustu na paguhohug muy a yen na
sangaw ya datang na uhohugan muy, 20 te
bakkan sangaw ta ikamuy ya maguho-
hug, te ya Kahalwa na Namaratu sangaw
ya makisagapil tekamuy.
21 "A am itta sangaw ya mangurug ta
ipadangag muy a sakā mazigatan hapa
sangaw ya kadwan, te papapasi na kid
hala na kabagis da. A mapapasi para san-
gaw ya kadwan kiden gafu ta dadagkal
da. A mazigatan hapa sangaw ya kadwan
gafu ta anak da kiden, a papapasi da
kid hapa. 22 A ikatupag na kam sangaw
na tolay kiden ta ngamin kiden lugar
gafu ta pangurug muy teyak. Ammi ya
ngamin kiden maketurad abat ta pagad-
detan na pagzigātān da a yen kid sangaw
ya mekerutan. 23 A am tapangan da kam
ta takday lugar a umalit kam mantu ta
takday na lugar, te pake ibar ku tekamuy
ta awemuy sangaw mesaned ya ngamin
kiden ili ta lugar na Istralita addet ta
dumatang ya Tolayin nga taga Langit.
24 "A awemuy hapa pahig ta mapmap-
pya kam ammi ta dafu muy, te am anu
ya kwan da ta mistro muy ikid na dafu
muy a kumanen hapa la sangaw ya kwan
da tekamuy, 25 te gagangay ta mekabat ya
metuldu ta nangituldu en tentu, a meka-
bat hapa ya daddoban ta nangidoben en
tentu. A am Satanas ya nangingaganan
da teyak a pake dulay hapa sangaw ya
pamadakat da tekamuy. 26 Ammi awemuy
sangaw magtalaw tekid, te maski am anu
ya pamadakat da tekamuy a mepasikkal
hala sangaw ya katunung muy, te Nama-
ratu sangaw ya mangpalattog ta ngamin
melemad ikid na natappanan. 27 A ya
ngamin ibar ku tekamuy ta paghahulun
tam a yen sangaw ya uhohugan muy ta
ngamin tolay. A ya ngamin nadangag
muy teyak a yen hapa ya ipadangag muy
ta ngamin.
28-31 "A awemuy sangaw magtalaw ta
makapapasi ta bari muy, te aweda haman
mapapasi ya kahalwa muy. Intu mina
pagnonotan muy ya malamamanuk ki-
den, te maski am malogon ya paga da
ta dapun a awan ta makapapasi tekid,
maski ta takday la, am awena ipalubus na
Dama muyewan Namaratu. Ammi teka-
muy a dakdakal ya pangkenga na teka-
muy ammi ta malamamanuk, te dana
nabilang na ya ngamin kiden huk muy, a
awan sangaw ta maazi maski ta tālabāg
la am bakkan ta uray na. A awemuy
mantu la magtalaw ikid na magburung
ta dumatang tekamuy, te pake matak-
takit kam ta Namaratu ammi ta addu na
malamamanuk. A mapmappya hud la ta
burungan muy ya pagliwat muy tentu, te
intu haman ya makapapasi ta bari muy
pase kahalwa muy ta pangtaguhali na
tekamuy. A yen mina ya italaw muy.

[32] "A maski am inya sangaw ya mangibosag ta pangurug na teyak a yen
hapa sangaw ya ibosag ku te Damakewan. [33] Ammi ya mangilemad ta pangurug na teyak a ilemad ku hapa sangaw te
Damakewan. [34] A awemuy mina pahig ta iyak sangaw ya gafu na kaam-ammungan
na tolay kiden, te iyak hala sangaw ya gafu na pagkakattwayan da. [35] Te ya
awan mangurug a ikatupag na sangaw ya kahulun na en mangurug, te ikatupag
na takday ya dama na en, a ikatupag na takday para ya hina na, a ya takday para
a ikatupag na sangaw ya katahungan na en. [36] A intu sangaw katapil da ya
kahulun da kiden nga awan mangurug. [37] Ammi am intu pake nonotan da ya
dama da ikid ni hina da ikid na ānāk da kiden ammi teyak a aweda mantu
megitta teyak. [38] A ya awanen makaattam ta zigat na pangdagdag na teyak maski
abat ta pakapapasi na a awena mantu megitta teyak. [39] Te am kengan na mina
ya angat na a mawakay hala. Ammi ya mangisagapil ta angat na gafu ta dumagdag teyak a yen sangaw ya matolay nga magnayun.

[40] "A maski am inya sangaw ya magpadulot tekamuy a mekwenta ta iyak
hapa ya pagdulotan na. A gafu ta pagdulotan nak a mekwenta ta pagdulotan na
hapa i Damakewan nga nangidob teyak. [41] Te ya magpadulot ta dinob na Namaratu ewan gafu ta Namaratu ya nangidob tentu a pagsipatān na sangaw ya
itandan na Namaratu ta dinob na en. A ya magpadulot ta matunung na tolay
gafu ta katunung na en a sakā mesipat hapa sangaw ta itandan na Namaratu ta
matunungen tolay. [42] A am itta sangaw ya mangatad maski ta masanaw na inuman
ta kompormi na mangurug teyak gafu ta ikallak na ya mangurug a itta hala
sangaw ya itandan na Namaratu tentu," kunna.

A yen ya addet na inuhohug ni Hesus ta nepangidob na ta turin na kiden.

11

Ya Dinob Ni Hwan Ta Magpohut Te Hesus (Lk 7:18-35)

[1] A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta mafulu duwa kiden ituldu na a dinob na kid ta eyan da, kapye na nagtugut hapa, te umange hapa tatakday nga mangituldu ikid na mangipadangag ta kadwan kiden ili.

[2] A ta kabalud para la ni Hwan a nadamag na hapa ya ngamin kiden tinarabaku ni Hesus, a yen ta dinob na hapa ya kadwan kiden ituldu na petta magpohut kid te Hesus. [3] A ya nebar da tentu a

"Damagan mi kan am iko ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu ewan nga indagan mi? O itta para la ya takwan nga indagan mi?" kunda tentu.

[4] A ta pagtabbag ni Hesus tekid a intu netabbag na ya nesurat ni mina Isayas tentu en nanglavun ta iange na Mangikerutanen. A ya nebar na mantu tekid a

"Magtoli kanan te Hwan a bidan muy tentu ya ngamin nadangag muy ikid na naita muy teyak, [5] te makaita haman ya daram, a makatugut hapa ya pilay, a nagmappyan ya nagkangaw, a makadangag ya bangngag, a natolay ya nagpasi, a mepadangag hapa ya mappya na damag ta pobre kiden. A yen kid mina ya pakkamun na teyak. [6] A ibar muy hapa tentu ta nagāsāt hapa ya awan magtabeng gafu teyak," kunna tekid.

[7] A ta nepagtugut dan a naguhohug i Hesus ta tolay kiden nga kimalihung para la tentu magdangag, te binida na tekid ya kasasaad ni Hwanen nga nangidob ta nagpohut kiden tentu.

"A tekamuyen umange nangita te Hwan ta kalafukanen ta idi a anu hud ya naita muy? Intu de naita muy ya awanen ta turad ta kuman na kulang na sikal nga malogon mapakkul ta paddad? Bakkan. [8] Ono intu de naita muy ya malapat na tolay nga mapenam magbarawasi ta kuman na maba-nang? Bakkan haman, te itta haman ta bali na ari ya magbarawasi ta ispot ikid na mangina. [9] A anu mantu ya pangitan muy tentu? Nalasin muy de ta intu ya takday aglavun nga paguhohugan na Namaratu ewan? A kakurugan ta aglavun na Namaratu, ammi pake ibar ku tekamuy ta pake malmalalaki para i Hwan ammi ta gagangayen aglavun,

[10] te intu hala ya nebar na Namaratu nga
mapmapolu ammi teyak, te ya uhohug
na ta suraten a
'Itta sangaw ya doban ku nga
mapmapolu ammi teko, a intu
sangaw ya mangipadangag ta
iangem,' kunna.
[11-14] "A am kurugan muy ta intu ya di-
nob na Namaratu tekamuy a amu muy
mina ta intu hala ya kagitta ni mina
Eliyasen nga linavun da ta iange na. A
kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta
awan para la ta neanak nga megitta ta
kalalaki ni Hwan. Ammi ya pake al-
alinnaken ta ngamin kiden iturayan na
Namaratu a pake malmalalaki para ammi
tentu.
"A ta palungu na araw addet na neange
ni Hwan a nagattam hapa ya tolay kiden
nga magindag ta araw na pagturay na
Namaratu ta lutakin, te dana nepasikkal
na ta lebru na lintigen ikid na surat na
aglavun kiden. Ammi ta neange ni Hwa-
nen nga mangipasikkal ta pagturayan
na Namaratu a ittan hapa ya masikan
makitapil addet ta ayanin, te ikayat da
ugtulān ya turay na en. [15] A am itta
ya bangbang muy a mappya mantu ta
pake dangagan muy ya inuhohug kin
tekamuy.
[16] "Ammi ya pangigittan ku hapa ta
magsoysoy kiden ta tarabaku na Nama-
ratu a negitta kid haman ta kuman na
anak kiden nga magalikkad ta sakā ānāk
da kiden, te ya kuman na alikkad na ānāk
kiden a ikayat da matubtubbat. Ammi
gafu ta takwan ya nonot na kadwan a
[17] 'Anu awemuy haman magtalip am
maggasa kami?' kun na kadwan.
'A am masi kami pon awemuy
haman magtangit,' kunda hapa.
[18] "A kumanen hapa ya nonot na kad-
wan kiden tolay ta ayanin, te matupag
kid gafu ta aweda ikayat ya gagangay
na sakā tolay da kiden, te intu nonotan
muy i Hwan, te awena haman uminum
ta binarayang, yaga ngilinan na hapa
ya arawen nga aweda pangan, a ibar da
haman ta maguyung. [19] Ammi gafu ta
uminum ya Tolayin taga Langit ikid na
awena ngilinan ya arawen nga aweda
pangan a ibar da haman ta mellaw ikid
na madugal. A ibar da para ta iyak ya
kahulun na magsingir kiden nga mag-
darogas ikid na dulay na tolay. Ammi
maski padpadulayan da kami duwa a ya
kappya na tarabaku mi ya mangipasikkal
ta katunung na gagangay mi," kunna.

*Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Awan Mag-
babawi*
(Lk 10:12-15)

[20] A tentun nabalin nagbida ta tolay ki-
den a pinegafwanan na paliwatan ya tolay
kiden ta kadwan kiden lugar, te maski am
naita da ya kalalaki na pakapangwa na a
aweda la nagbabawi ta gagangay da.
[21] "Mapa-gang kam sangaw, ikamuy
Hudyo nga taga Korazin ikid na Betsayda,
te maski am naita muy ya tarabaku na
Namaratu a awemuy haman nagbabawi
ta pagliwat muy. A am naita mina na
Hentil kiden nga taga Tiro ikid na Sidon
ya kuman na naita muy a nagbarawasi
kid na hapa ta kustal gafu ta pagbabawi
da. [22] A yen ta pake kakallak kam sangaw
ammi tekid ta araw na pangpa-gang na
Namaratu tekamuy.
[23] "A ikamuy hapa nga taga Kaper-
nayum, a pahig muy ta dayawan na
kam na Namaratu, ammi mewarad kam
sangaw ta pangtaguhali na tekamuy, te
awemuy haman magbabawi. Te am naita
mina na taga Sodom kiden ya kuman na
naita muy a itta la mina ya ili da abat
ta ayanin. [24] Ammi kustu hala ya ibar ku
tekamuy nga taga Kapernayum ta pake
kakallak kam sangaw ammi ta tolay ki-
den taga Sodom ta araw na pangpa-gang
na Namaratu tekamuy," kunna tekid.

Ya Pagagagay Ni Hesus Ta Umalinnak
(Lk 10:21,22)

[25] A tentu en nabalin naguhohug ta kuma-
nen tekid a nakimallak hapa ta Namaratu.
"Matalakak teko, Amang, te iko ya
makākwa ta ngamin langitina ikid na
lutakin. A mappya hapa te nelemad
mu ya gagangay na pangikerutam ta
malalaki kiden ikid na seadal, ammi yen
ya inukadam ta kuman na abbing kiden,
petta maawatan da. [26] A mappya hapa
ta kunna ten, Amang, petta magdulot ya
ikayat men nga kappyanan," kunna ta
pakimallak na.
[27] A ya uhohug na ha ta tolay kiden a

"Ya ngamin kiden amu ni Damakewan
a nepakamu na hapa teyak. A awan
hapa ta makkamu ta amukin am awa i
Damakewan la, a awan hapa ta makkamu
ta amu ni Damak am awa iyak la nga
anak na, ikid na tolay kiden nga ikayat
ku pangipakamun tentu. [28] A e kanan
mantu teyak, ikamuy ngamin nga mazi-
gatan ikid na nadammatan, te atadan
ta kam ta pakabannayan muy. [29] A itun
muy mina ya sangul kin ta bari muy, a
petuldu kam teyak, petta maapagan muy
ya pakabannayan na nonot muy, [30] te
masippatak hala, a awek magparayag.
A awemuy sangaw mazigatan ta sangul
kin, te malampaw hapa ya paagtu kin
tekamuy," kunna tekid.

12

Ya Makitapil Te Hesus Gafu Ta Araw Na Agimmang

(Mk 23-28; Lk 6:1-5)

[1] A sangaw ta takday ha na araw a mag-
tugtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden
ta tātangngan na kamaitan ta araw na ag-
immang. A gafu ta mabisin ya ituldu na
kiden a nagpusit kid na ta mait a kinan
dan. [2] Ammi gafu ta naita na kid na Pariseyu
kiden a nepehuya da kid hapa te Hesus.

"Itam ya ituldum kidina, anu awem
kid ihuya, te magtarabaku kid haman ta
araw na agimmang," kunda tentu.

[3] A ya tabbag na hapa tekid a

"Annun ku kid ihuya, te intu la kwan
da ya kuman na iningwa ni mina Dabiden
ikid na kahulun na kiden ta kawan na
kanan da, [4] te simarok kid ta bali na
Namaratu, a inalap da ya pan kiden nga
nedasar ta atubang na Namaratu nga
mehangat mina tekid, te kanan hala na
padi kiden. Ammi maski kunna ten a
bakkan haman ta nakaliwatan da yen.

[5] "A intu mina pagnonotan muy ya
gagangay na padi kiden, te gagangay
ta magtarabaku kid ta kada araw na
agimmang, a maski am aweda kurugan
ya lintigen nga mangihangat ta pag-
tarabaku na tolay ta araw na agimmang
a awan ta liwat da, te intu pagtarabakun
da ya bali na Namaratu ewan, a dak-
dakal mantu ya pangdayaw da ta bali na
Namaratu ammi ta araw na agimmang.
[6] Ammi ya ibar ku tekamuy a dakdakal
ya dayaw na itta in sin nga maguhohug
tekamuy ammi ta bali na Namaratu, [7-8] a
intu mantu ya makkamu ta araw na ag-
immang.

"A ya takday para a awemuy mina
paliwatan ya awanen ta liwat am dana
naawatan muy mina ya ikayat na uho-
hugan na Namaratu, te ya uhohug na ta
takday surat a

'Bakkan ta intu ikayat ku ya pan-
gatang muy teyak, te mapmappya
ta ikallak muy ya ikattolay muy ki-
den,' kunna."

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat

(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

[9] A ta kabalinan na kumanen a nag-
tatugut ig Hesusen, te e kid na ta kapilya,
a simarok kid. [10] A gafu ta itta hapa ten ya
takday lalaki nga pake nagpilay ya takday
kamat na, a ape pinohutan na Pariseyu ki-
den te Hesus am mepalubus ta magpamap-
pya ta tolay ta araw na agimmang. Ammi
pangayayyaw da la tentu petta itta mina ya
pangidaruman da tentu. [11] A ya tabbag na
hapa tekid a

"Anu hapa ya uray muy, te am angari-
gan ta itta ya kalding muy nga neavut
ta araw na agimmang a awemuy hud
iagon? [12] A awena hud mesasita na tolay
ammi ta kalakalding? A mabalin mantu
ta tarabakun tam ya mappya maski am
araw na agimmang," kunna tekid.

[13] A ya uhohug na hapa ta pilayen ta kamat
a

"Uyadam la ya kamat mina," kunna.

A tentu en nanguyad a negitta hapa ta
takdayen kamat na nga mappya. [14] A gafu
ta kumanen a imuhet na ya Pariseyu kiden
ta kapilya en, a nagtatahatun da am had
kunna mina na pangpapasi da te Hesus. [15] A
narikna hapa ni Hesus ta dulay ya igakkad
da tentu a nagtugut hapa.

A tentu en nagtugut a addu hapa ya
dumagdag tentu nga nagtatākit, a sa
pinagmappya na kid ngamin, [16] ammi ya
pake nebar na tekid a

"Awedak sangaw bibidan," kunna.

[17] A uray hapa yen na Namaratu petta mag-
dulot ya uhohug na en nga linavun ni mina
Isayasen ta idi, te ya nebar na a

18 "Itan muy ya daddoban ken nga nesaad ku, te intu ya pake iddukan ku
ikid na ikayat ku.
A intu hapa ya pasinapān ku ta Kahalwak, te ipadangag na ya lintig ku
ta Hentil kiden nga awan makkamu
teyak.
19 A awena sangaw makitapil ikid na
masitang makidibati ta kaddun na
tolay.
20 A am itta ya natakitan a awena da-
hangan, a am itta ya makafuy a
awena uyoyungan.
Te intu la ipaita na ya mappya addet ta
pake metunglak ya lintig na Nama-
ratu ta lutakin.
21 A intu sangaw ya ikatalak na ngamin
tolay," kunna.

Ya Pamadakat Da Te Hesus
(Mk 3:20-27; Lk 11:14-23)

22 A ta takday ha na araw a itta ya neange da te Hesus nga nagdaram ikid na umal gafu ta anitu na, a pinagmappya ni Hesus petta makaita ikid na makasitang. 23 A ya tolay kiden nga naggihaw a pake nepagpaka-lat da ya iningwa ni Hesus.

"Mabalin de ta intu ya nebar da en nga simsima ni mina Dabid nga itun na Namaratu ta pinakadama tam," kunda.

24 Ammi nedangagan na Pariseyu kiden ya uhohugan da, a linibakan da i Hesus ta tolay kiden.

"Namaratu hud ya pangalapan na tolayina ta pakapangwa na am awa Satanas, te itta tentu i Belzibub nga mayor na anitu kiden," kunda.

25-26 Ammi dana naamu ni Hesus ta kunna ten ya nonot da a tinabbag na hapa ya nesaned da ta tolay kiden.

"Had hud kun na nonot muy, te am Satanas mina ya nangatad ta pakapatugut ku ta sakā anitu na kiden a nakikattway na mantu ya dafu da en tekid, a naperdin mina ya patarabaku na en tekid. Te am makikattway mina ya tolay kiden nga makitapil ta gubyernu a awena hud sangaw maperdi na gubyernu da? A kumanen hapa am makikattway mina ya makipagyan kiden ta takday na bali, te maperdi hapa ya pagkakahulun da. A yen ya addet na tarabakun da.

27 "A am uray muy ta Satanas ya nangalapan ku ta pakapatugut ku ta anitu a had sin mantu ya nangalapan na kagitta muy kiden ta pakapatugut da? Ikid mantu sangaw ya mangipasikkal ta pagkilluyan na nonot muy. 28-29 Te awan haman ta makagubat ta ibbalan ni Satanas am bakkan la ta masmasikanen ammi tentu, te yen sangaw ya mangabak tentu petta gubatan na ya ibbalan na en. A bakkan mantu ta kuman na inuhohug muyen, te ya kakurugan a ya Kahalwa na Namaratu ya pangalapan ku ta pakapatugut ku ta anitu, a yen mina ya pakkamun muy ta ittan tekamuy ya nesaad na Namaratu nga magturay ta ngamin. 30 A ya awan makikahulun teyak a mekwenta ta ikatupag nak, a ya awan makipaguknud teyak a mekwenta ta mangkutkutet.

31 "A gafu ta nepagsil muy ya dafu na anitu ta Kahalwa na Namaratu nga magyan teyak, itta mantu ya ibar ku tekamuy: Te maski am anu ya liwat na tolay ikid na pamadpadulay na ta ikattolay na kiden a mabalin ta mapakoma. Ammi ya mangipagsil ta dulay ta Kahalwa na Namaratu a awena pulus mapakoma. 32 A maski am inya mantu ya mamadpadulay ta Tolayin taga Langit a mapakoma, ammi ya mamadpadulay ta Kahalwa na Namaratu a awena pulus mapakoma maski am kanu, te magnayun ya liwat na addet ta addet.

33 "A am gagangay mantu ta mappya ya mayan na kayu awemuy mina ibar ta dulay ya kayu en, a am madi ya mayan na a awemuy mina ibar ta mappya ya kayu en, te ya mayan na ya mangibar am anu ya kasasaad na fun na en. 34 Negitta kam haman ta kuman na ulag, a had kukummuy mantu maguhohug ta mappya am dulay ya nonot muy, te maski am anu ya magyan ta nonot na tolay a yen ya iuhohug na. 35 A am mappya ya tolay a uknudan na hapa ya mappya na nonot, a mappya hapa sangaw ya iuhet na ta sakā tolay na kiden. Ammi am dulay ya tolay a intu sangaw iuhet na ya dulayen nga nauknud na ta nonot na.

36 "A pake ibar ku tekamuy ta am ittan sangaw ya araw na pangpa-gang na Namaratu ta tolay kiden a ibalat na sangaw

ya ngamin kiden inuhohug da nga awan
ta kapkappyan. 37 Te am anu ya inuhohug
da a yen ta pa-gangan na kid, ono sagap-
pyan na tekid," kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Te Mina Honas
(Lk 11:29-36)

38 A ta nekabalin na nagbida tekid a
naguhohug hapa ya kadwan kiden Pariseyu
nga mangituldu ta relisyon na Hudyo ki-
den.
"Mistro," kunda tentu, "mappya ta
itta ya ipaitam ta pakapangwam petta
pakaitan mi ta Namaratu ya nangidob
teko," kunda.
39 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
"Kuga awan ta kapkappyan na tolay
kidin nga awan mangurug gafu ta awan
ta maita da. Pake adayu kanan para la
ta Namaratu, a awan sangaw ta ipaitak
tekamuy am bakkan la ta kuman na ne-
paita na Namaratu gafu te mina Honasen
nga pinaglavun na ta nabayag na araw.
40 Te ya kuman na nekafukuk ni mina
Honasen ta sirat na dakalen ikan ta las-
ud na talluhaw ikid na tallu hiklaman a
kumanen hapa sangaw ta Tolayen taga
Langit, te mafukukak hapa sangaw ta
umag na lutak addet ta talluhaw ikid na
tallu hiklaman.
41 "A am ittan sangaw ya araw na pama-
gang na Namaratu a ya taga Ninaba kiden
nga kinasaba ni mina Honas ya mang-
paliwat sangaw tekamuy, te nagbabawi
kid haman gafu ta nepadangag ni mina
Honas tekid. Ammi ya itta in sin nga
mangipadangag tekamuy a malmalalaki
haman ammi te mina Honas a awemuy
haman kurugan am awan ta ipaita na
tekamuy. 42 A ya takday para sangaw
nga mangpaliwat tekamuy a intu hala ya
babbayen ari ta lugar na Syiba, te nagafu
ta pake adayu na lugar petta enna dan-
gagan ya amu ni mina Ari en Solomun
nga neatad na Namaratu tentu, ammi ya
itta in sin tekamuy a malmalalaki haman
ammi te mina Solomun a awemuy la
kurugan.
43 "Ammi makkwa hala sangaw teka-
muy ya kuman nakkwa ta takdayen tolay
nga seanitu, te ya anitu na en a nagtugut
bit, a immange nakakalkalay ta bagbage-
tay kiden nga magapag ta pagyanan na.
Ammi gafu ta awan ta maapagan na a
44 'Asakay, paruban ku la magtoli ta nag-
tugutan ken,' kunna. A tentu en nakaita
ta nagmappyan ya tolayen ikid na awan
ta mangihangat tentu, 45 a nagtugut ha
ya anitu en, te immange bit nangalap
ta pitu ta sakā anitu na kiden nga pake
duldulay ammi tentu, a sa simarok kid
na, petta magyan kid ta tolayen. A pake
nagduldulay ya kasasaad na tolayen ta
pagyan na pitu kiden anitu ammi ta ketta
para la na takdayen. A kumanen hapa
sangaw tekamuy ikid na kagitta muy ki-
den nagdupal," kunna tekid.

Ya Pangikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid
Na Kabagis Na
(Mk 8:31-35; Lk 8:19-21)

46 A tentu para la naguhohug ta tolay
kiden a dumatang hapa ya hina na en ikid
na kabagis na kiden, te ikayat da magbida
tentu. A magindag kid ta bagaw na bali en,
te itta ya umange nangbar tentu.
47 "Itta kan ta bagaw ig hinam ikid
na kabagis mu kiden, a ikayat da kan
makibida teko," kunna te Hesus.
48 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"On ay, ammi inya hud ig hinak ikid na
kabagis ku kiden am awa yen kid hapa,"
kunna.
49 A nesaned na netuldu ya kahulun na kiden
ta umag na bali.
"Ye yan kid hapa ig hinak ikid na
kabagis ku, 50 te maski am inya ya
mangidulot ta ikayat ni Damakewan a
yen kid ya kabagis ku ikid ni hinak,"
kunna.

13

Ya Keangarigan Na Magpurwak
(Mk 4:1-20; Lk 8:4-15)

1 A sangaw ta medyo furab a imuhet i
Hesus ta bali en, a umange ta pingit na
alugen kapye na nagtuttud petta mangit-
uldu ta tolay kiden. 2 A magananwan la a
pake imaddu ya tolay kiden nga kumali-
hung tentu. A gafu ta pake imaddu kid na
a gimon i Hesus ta barangay kapye na ha
nagtuttud, a nagyan hapa ya tolay kiden ta
pingit nga magdangag. 3 A addu hapa ya
netuldu ni Hesus tekid ta keangarigan.
"Itta ya umange nagpurwak," kunna.
4 "A nehunnak ya kadwan kiden hukal

ta dalan, ammi enna kid inafut na ma-
manuk kiden. 5 A nehunnak hapa ya kad-
wan kiden ta kabatunen nga nebagbagtu
ya lutak na, a alistu kid nagtatuhu gafu
ta awan ta pake gimafutan na ramut da.
6 A ta kasikan na bilagen a nagladdag kid,
te awan ta nagramutan da, a nagkatang
kid na. 7 A ya kadwan para hukal a
nehunnak kid ta natungradanen gahut.
A ta pagtuhu na hukal kiden a negin-
dan hapa ya gahut kiden, a tinappanan
na ya tuhu na hukal kiden, a yen ta
awedan nakapagmayan. 8 A ya kadwan
kiden hukal a nehunnak kid ta mappya
na lutak, a yen kid ya pake dumakal ikid
na nakapagmayan, te itta ya nagdawa
ta magatut, a itta hapa ya nagdawa ta
annamafulu, a nagdawa hapa ya kadwan
ta tallufulu.
9 "A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya mantu ta pake dangagan
muy ya nabidakin tekamuy," kunna.

Ya Gafu Na Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan
(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

10 A tentu nabalin nagbida a umabikan
hapa ya ituldu na kiden tentu, a pinohutan
da ya gafu na pagbida na ta keangarigan ta
tolay kiden. A ya tabbag na tekid a
11 "A on ay," kunna, "te ikamuy la bit
ya nekallak na Namaratu petta amu muy
ya gagangay na pangikerutan na ta tolay
kiden, ammi ta kadwan kiden a melemad
la tekid. 12 Te am itta ya mangurug ta
nadangag na en a madaggan hapa san-
gaw ya amu na petta addu. Ammi ya
awanen mangurug a maazyanan hapa ya
amu na en. 13 A yen ta nagbida yak tekid
ta keangarigan, te maski am itta ya mata
da a aweda haman maita ya mepaita
tekid, a maski am itta ya bangbang da
a aweda pake madangag ya mepadan-
gag tekid, a yen ta aweda maawatan
ya mebida tekid. 14 A ikid mantu ya
pagdulotān na uhohug na Namaratu nga
linavun ni mina Isayasen, te ya uhohug
na en gafu tekid a
'Kanayun madangag muy ya mebar
tekamuy, ammi awemuy haman
maawatan ya madangag muy,
a kanayun maita muy hapa ya
mepaita tekamuy, ammi awemuy
haman amu am anu ya maita muy.
15 A on te kuman na nagbanad na ya
nonot muy, a awemuy pake ukadan
ya bangbang muy ikid na mata muy
petta awemuy pake makadangag
ikid na makaita.
A yen ta awemuy maawatan, ikid na
awemuy magbabawi petta pagmap-
pyan ta kam mina,' kunna.
16 "Ammi tekamuy nga petuldu teyak a
nagāsāt kanan, te amu muy ya maita muy
ikid na madangag muy. 17 A pake ibar ku
tekamuy ta itta ya addu na aglavun ikid
na mappya na tolay ta idi nga nagkaragāt
makaita ikid na makadangag ta kuman
na maita muy ikid na madangag muy
ta ayanin ammi nelogot kid, te aweda
nadatang ya araw na.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Keangarigan
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

18 "A dangagan muy mantu ya pagbali-
nan na keangarigan na magpurwak. 19 Te
ya hukal kiden nga nehunnak ta dalan
a yen ya keangarigan na makadangag ta
uhohug na pangikerutan na Namaratu,
ammi gafu ta awena itug ya madangag na
a ange i Satanas tentu a tabtabangan na
ya nadangag na en petta kaliwatan na.
20 "A ya hukal kiden nga nehunnak
ta kabatunen a yen ya keangarigan na
makadangag ta uhohug na Namaratu a
ialistu na hapa ikatalak, 21 ammi gafu
ta awena pake itug ya madangag na en
a awena la mabayag na pangikatalak
na, te am itta sangaw ya pagzigātān na
ono mangikatupag tentu gafu ta uho-
hugen nga nekatalak na a alistu hapa
magtabeng, te kuman na ikazigman na
ya nekatalak na en.
22 "A ya hukal kiden nga nehunnak ta
dana natungradanen gahut a yen hapa ya
keangarigan na makadangag ta uhohug,
ammi gafu ta addu hapa ya burungan da
ta magmagannud, ikid na pakolangan da
ya pagba-nang da a yen kid na nonot ya
mangiduyat ta uhohugen, a awan na ta
pagbalinan na uhohugen petta magserbi
ta kappyanan da.
23 "A ya hukal kiden nga nehunnak ta
mappya na lutak a yen ya keangarigan
na makadangag ta uhohug na Namaratu,

a itug na hapa ya madangag na, a yen
mantu ya kuman na ammay nga maka-
pagmayan ta pake addu, a ta kadwan a
makapagmayan kid ta kustu, a ta kadwan
medyo makurang la," kunna.

Ya Keangarigan Na Ammay Ikid Na Gahut
(Mk 4:26-29)

24 A ya takday para na keangarigan nga
binida na tekid a intu yan:
"Ya gagangay na pangikerutan na Na-
maratu a meangarig hapa ta uma nga
namulan ta mappya na ammay. 25 Ammi
ta pakasidug na makāuma en ta hiklam
a umange ya katapil na en, a minulan na
ha ya uma na en ta gahut ta lemad, kapye
na nagbilag. 26 A naggagindan mantu
nagtatuhu ya ammayen ikid na gahuten,
ammi ta pagdawa na ammayen a mapilin
hapa ya gahuten, 27 a enna hapa nedanug
na tagabu na makāuma en,
'O Afu, anu napannun ya umamen
ta gahut? A te mapmappya hamanen
ta nepagmulamen ta ammay?' kunda
kan tentu.
28 'Kuga uyoyungan nak mantu na
katapil ken,' kunna kan hapa na
makāuma en.
'A ikayat mu de ta emmi hantudan
ya gahut kiden?' kunna kan tentu.
29 'Awemuy la, te mesipat hapa ma-
hantud ya ammay. 30 A azo padakalan
muy ya ammay ikid na gahut. Mappya
yen ta makapaghuku bit ya gahuten a
malogon na mapili, te ibar ku sangaw
ta maggagatab kiden ta pilin da ya
gahut apolu kapye da sangaw gataban
ya ammay, te babbadan da hapa ya
gahut kiden petta iwarad da ta afuy,
a sangaw alapan da hapa ya ammay
ta gitad ken,' kunna kan na makāuma
en."

Ya Kadwan Para Na Keangarigan
(Mk 4:30-32; Lk 13:18,19)

31 A ya takday ha na keangarigan nga
binida ni Hesus a intu yan:
"A ya keangarigan na tolay kiden nga
iturayan na Namaratu a kuman kid na
kaassangan na hukal nga nemula ta lu-
tak, 32 te sangaw am dakal na a nagbalin
ta kadakalan na ngamin kiden mula, te
magge kuman na kayu, petta yen ya eyan
na mamanuk kiden pagumukan," kunna.
33 "A meangarig hapa ya tolay kiden na
Namaratu ta kuman na tāpirit na asin
nga mekihu ta lappa, a yen ta sa maasi-
nan ya ngamin lappa," kunna.

Ya Kebalinan Na Keangarigan Na Gahut

34 A ya gagangay mantu ni Hesus tentu en
mangituldu ta addu na tolay a intu la binida
na ya keangarigan, te awan ta netuldu na
tekid am awa keangarigan la. 35 A kunna
ten ya gagangay na, te yen haman ya dana
linavun na aglavunen gafu tentu.
"Magbida yak sangaw ta keangarigan,
te bidan ku sangaw ya nelemad na
Namaratu addet ta nekapadday na
paglelehutin," kunna.
36 A tentu en nabalin nangituldu ta tolay
kiden a nagtugutan na kid, a umange ta
bali, a dumadagdag hapa ya ituldu na kiden.
A ya uhohug da hapa tentu ta bali en a
"Ipalawag mu haen, Afu, ya keangari-
gan na gahut kiden nga nemula ta uma
en," kunda.
37 "A ya nagmula en ta mappya na am-
may," kunna, "a intu hala ya Tolayin
taga Langit. 38 A ya uma en nga namu-
lan ta ammayen a yen ya keangarigan
na ngamin paglelehutin, a ya ammay
kiden ya tolay kiden na Namaratu, a ya
gahut kiden ya tolay ni Satanas, 39 te
Satanas haman ya nangimula tekid. A
ya araw na gatab a yen ya pagaddetan
na arawin yan, a ya anghel kiden sangaw
ya kuman na maggagatab kiden. 40 A ya
pangbadbad da en hapa ta gahut kiden
petta mewarad kid ta afuy, a kumanen
hapa sangaw ya makkwa ta tolay kiden ta
pagaddetan na arawin yan, 41 te doban ku
sangaw ya anghel ku kiden, a hantudan
da sangaw ya ngamin kiden mazigman
ikid na mangwa ta dulay ta lugar na tolay
ku kiden, 42 a iabbang da kid sangaw ta
lugar na pangiapangan, a yen sangaw ya
pagzigātān da. 43 A am sa maazi sangaw
ya ngamin dulay a pake magdakar san-
gaw ya kalalaki na mappya kiden tolay
nga mesipat ta lugar na Dama da ewan
Namaratu.
"A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya mantu ta pake dangagan
muy ya nabidakin tekamuy," kunna.

Ya Kadwan Kiden Keangarigan Ni Hesus

44 A ya kadwan kiden keangarigan nga
netuldu ni Hesus a intu yan:.
"Ya gagangay na pangikerutan na Na-
maratu a meangarig hapa ta addu na
balituk nga nabayag nekali ta bangkag.
Ammi itta hapa ya umange nagaradu
ta bangkagen a nearadun hapa ya bal-
ituken. A gafu ta talak na ta gāsāt na
en a tinappanan na ha bit ya balituken,
te umange bit maglaku ta ngamin kiden
kwa na petta itta sangaw ya igatang na
ta bangkagen, petta kwa nan hapa ya
balituken.
45 "A ya takday ha na pangiangarigan
ku ta pangikerutan na Namaratu a
kuman na takday tolay nga maguknud
ta magindumohuma na batu nga ispot.
46 A tentu en nakaita ta takday na batu
nga pake mangina a enna hapa nelaku
ya ngamin kiden kwa na petta itta ya
igatang na ta batu en.
47 "A ya takday para na pangiangarigan
ku ta pangikerutan na Namaratu a ku-
man sigay nga nehuklad da ta danum,
a nakaalap kid hapa ta pake addu na
magdaduma na ikan. 48 A gafu ta pake
napannu ya sigay da en a enda ginerger
ta pingit, kapye da nagtuttud nagpili ta
ikan kiden, te ya ikan kiden nga mappya
a inuknud da, ammi newarad da hala
ya madi. 49 A kumanen hapa sangaw ya
makkwa ta tolay kiden ta pagaddetan na
arawin yan, te ange sangaw ya anghel ki-
den a igungay da sangaw ya dulay kiden
tolay ta mappya kiden, 50 a iwarad da kid
sangaw ta pangiapangan, a yen sangaw
ya pagzigātān da," kunna.

51 A sangaw pinohutan ni Hesus ta ituldu
na kiden am naawatan da ya ngamin binida
na tekid, a "On," kunda hapa.
52 "Am itta mantu ya makkamu ta lintig
na Namaratu otturu metuldu hapa ta
gagangay na pangikerutan na Namaratu
a imaddun mantu ya amu na petta itta ya
ituldu na nga dan ikid na bagu." kunna
tekid.

Ya Pagpaka-lat Da Ta Ituldu Ni Hesus
(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

53 A tentu en nabalin nangituldu ta kean-
garigan kiden a nagtugut ha, te ange ta
lugar na en hapa la. 54 A tentu en du-
matang ta ili na en a umange hapa nangi-
tuldu ta kapilya. A pake nepagpaka-lat da
hapa, te kalugarān da haman a papa-nun
na makkamu mangituldu, a yen ta nagim-
popohut kid na ta pagpaka-lat da tentu.
"Inya hud ya nangalapan na ta ku-
manin na bida?," kun na takday.
"A anu hud ya ikayat na uhohugan?"
kunna hapa na takday.
"A anu kawagan na ta itta ya paka-
pangwa na?" kunna para na takday.
55-57 A gafu ta kalugarān da ikid na kagitta da
en napanglaw a aweda kinurug, a nedadula
da.
"Bakkan hud ta anak na kalapintero
ikid ni Mariya en nga kagitta tam na-
panglaw? Yaga kagitta tam hapa ya
kabagis na kiden Santiago ikid ni Hose,
ikid ni Simon, ikid ni Hudas, ikid na wāgi
na kiden nga babay nga magyan sin. A
inya mantu ya nangalapan na ta ituldu
na ikid na pakapangwa na?" kunda.
Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a
"Kakurugan ta madayawan ya
paguhohugan na Namaratu ta ngamin
kiden lugar, ammi fwera la ta lugar na
en hapa la ikid na bali na," kunna.
58 A gafu ta aweda kinurug a assang la ya
nepaita na ta pakapangwa na ta agyan da.

14

Ya Pasi Ni Hwan En Nga Nangzigut Ta Tolay
(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

1 A gafu ta ngamin kiden tinarabaku ni
Hesus a simaned hapa ya damag na addet
ta addu na lugar. A ta nepakadamag ni
Gubernador Herud ta ngamin tinarabaku
na a pahig na ta intu hala i Hwanen nga
pinapasi na ta idi otturu natolay hala.
2 "Intu malat i Hwanen nga nangzigut
ta tolay kiden, a yen ta itta ya paka-
pangwa na, te natolay hala ta pasi na en,"
kunna kan ta magyan kiden tentu.

3-5 A ya gafu na nepangpapasi ni Heruden
te Hwan ta idi a nangadallaw i Heruden,
te inatawa na ya ipag na en nga atawa na
kabagis na en Felipe. A yen ta natotoli
hapa i Hwan te Heruden petta ihuya na ya
tinarabaku na en.

"Nakaliwat kan ta Namaratu te ginubatam haman ya atawa na kabagis men,"
kunna te Herud.
A gafu ta pangihuya ni Hwan tentu a ikayat
ni Herud ta papasin na mina, ammi nag-
talaw hapa ta tolay kiden, te nekwenta da
i Hwan ta mappya na tolay nga dinob na
Namaratu. Ammi te Herodias hapa, (intu
hala ya ipag ni Herud nga inatawa na,) a
pake nekatupag na hapa i Hwan gafu ta
pangihuya na tekid, a yen ta nepagafut ni
Herud nepabalud petta matappag hapa ya
atawa na en Herodias.
6 A ta nekabalud para la ni Hwan a mag-
ayayat ig Herud ta araw na nekeanak na en
ta idi, a umange hapa ya anak ni Herodias
nga balatang, a nangayaw hapa ta atubang
na sangaili kiden. 7 A gafu ta pake natalakan
i Herud ta pangayaw na balatangen a
"Pagasingan ta Dyos, Aboy, am awek
iatad teko ya kompormi na adangam
teyak," kunna tentu.
8 A gafu ta pangsanat na hina na en tentu a
"Iatad mu mantu teyak ya ulu ni
Hwan, te pedatang mu sin nga melātuk,"
kunna.
9-10 A nadamdam hapa i Herud ta inadang
na en, ammi gafu ta nekari na en tentu
ikid na amat na hapa ta sangaili na kiden
a dinob na ya ange mangputul te Hwan
ta pagbaludanen, a nebilin na ta meatad
ya ulu na ta balatangen. 11 A magananwan
la a itta ya nangidatang ta ulu na en nga
nelātuk da, a negawat da ta balatangen,
otturu negawat na hapa te hina na en. 12 A
ya ituldu kiden ni Hwan a enda hapa inalap
ya bari na, a netanam da kapye da nedanug
te Hesus.

Ya Pagtugut Ni Hesus Ikid Na Pagpakan Na Ta Limaribu
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)

13 A ta nepakadangag ni Hesus ta pasi
ni Hwan a naglugan kid ha na ituldu na
kiden ta barangay da en petta umadayu kid
ta lugar ni Herud, a umange kid ta awan
ta totolay ta dammang na alugen. Ammi
kadulayan na te nadamag na kadwan kiden
tolay ya eyan da a inakkawan da kid, te
inange da ya pingit na alugen. 14 A ta datang
nig Hesus ta datangan da en a itta hala ten
ya tolay kiden nga nagapag tentu. A ta
nepakaita na ta kaddu da a timalin hapa ya
allak na tekid, a pinagmappya na hapa ya
nagtatākit tekid.
15 A tentu en marimat a nagburung na ya
ituldu na kiden gafu ta tolay kiden, a enda
nebar te Hesus.
"Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay
kidin, petta e kid gumatang ta pamuhab
da ta babali kidewan, te furab na a awan
haman ta pangalapan ta isin," kunda.
16 "Maski aweda mina magtugut, te ika-
muy mina ya mangatad ta kanan da,"
kunna hapa tekid.
17 "A on ay, ammi intu la itta sin ya
lima na pan ikid na dwahukal na dalag,"
kunda hapa.
18 "A alapan muy kid mantu sin," kunna
ha,
19 otturu pinagtuttud na ya tolay kiden ta
kakaddatanen. A tentu en nanggawat ta
lima kiden pan ikid na duwa kiden ikan a
tumangad hapa ta langit petta pakimallak
na ya kanan da.
A sangaw ginadgadwa na ya pan kiden
ikid na ikan kiden, kapye na kid negawat
ta ituldu na kiden petta ikid ya mangisaned
ta tolay kiden. 20 A sa nagkakan kid abat ta
nabattug kid. A tekid na nabalin nagkakan
a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta
huna na tolay kiden. 21 A ya kaddu na
nagkakan kiden a limaribu kid na lālāki
fwera ta bābāy ikid na ānāk.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum
(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

22 A sangaw pinaglugan ni Hesus ya ituldu
na kiden ta barangay da en, petta mapolu
kid ta dammang, te mapozan la bit petta
patugutan na hapa ya tolay kiden. 23 A
tentun nakapatugut tekid a gimon hapa
tatakday ta bagetay, te ange makimallak.
A nagyan la ten tatakday nakimallak abat
ta hiklam. 24 Ammi ya ituldu na kiden a
nakatangngan kid na ta alugen, a sisikbatan
na kid na palung, te atubangan na kid hapa
na paddad. 25 A tentu en nagkarawan a
umange i Hesus tekid nga nagpapa-yat ta
danumen. 26 A ta pakaita da tentu nga
magpapa-yat ta danum a nagtalaw kid na,
te pahig da ta datay, a kumahkahaw kid na.
27 Ammi alistu hapa i Hesus nagayag tekid,
"Awemuy la magtalaw te iyakin yan,"
kunna.

[28] "A am kakurugan ta iko, Afu, a ayagan nak hapa sina, te magpa-yatak hapa ta danum," kunna hapa ni Pedru.
[29] "On, e ka mantu sin," kunna ha ni Hesus tentu.
A dumagut mantu i Pedru ta barangayen, a nagpapa-yat hapa ta danum kumin te Hesus. [30] Ammi gafu ta nagliplipay hapa ta kasikan na paddad a kima-ma la nagtalaw a namegafu lumammad, a nagayag na, "Ikerutan nak O, Afu," kunna. [31] A alistu tina-mak ni Hesus ta kamat na en.
"Kuga assang la ya pangikatalak mu. Anu haman ta pinagduwaduwam ya nonot mu," kunna hapa tentu.
[32] A tentu nangitoli ta barangayen a nagimmang hapa ya paddad. [33] A ya kadwan kiden hapa ta barangayen a pake dinayawan da i Hesus.
"Kakurugan kad, Afu, ta iko ya Anak na Namaratu ewan," kunda.
[34] A ta nepakadakit dan a itta kid na ta lugar na Genesaret, [35] a nalasin na kid hapa na tolay kiden, a nagbabilag kid ta babali kiden, te enda inalap ya ngamin kiden nagtatākit, a nedatang da kid te Hesus. [36] A nakimemallak kid ta si-gedan da la ya kayadan na barawasi na en, a nagmappya hapa ya ngamin kiden nakasi-ged tentu.

15

Ya Pagzigmanan Na Tolay
(Mk 7:1-23)

[1] A ta takday ha na araw a umange te Hesus ya kadwan kiden Pariseyu nga taga Herusalem, ammi ikid hala ya mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden, a imbestigaran da i Hesus gafu ta ituldu na kiden. A ya nebar da tentu a
[2] "Anu awena haman dumagdag na ituldum kiden ta netuldu na dadagkal tam kiden, te am kada mangan kid a aweda bit magbaggaw ta kamat da?" kunda tentu.
[3] "A itta hapa ya pohutan ku tekamuy," kunna, "te anu kawagan na ta soysoyan muy ya lintig na Namaratu petta itali muy ya ituldu muy? [4] Te ya nebar na Namaratu tekitam a
'Nonotan muy ig dama muy ikid na hina muy,' kunna. 'A mappya ta mapapasi hapa ya maguhohug ta dulay tekid,' kunna ha.
[5] Ammi tekamuy a ugtulān muy haman ya uhohug na en, te ya ituldu muy ta tolay kiden a
'Dana mangatad kam bit ta simbaan na Namaratu, a am awan na sangaw ta iuffun muy ta dadagkal muy a ibar muy tekid ta dana neatad muy na ta Namaratu,' kummuy haman.
[6] A gafu ta kumanen a awemuy ipalubus ta kurugan da ya nebar na Namaratu gafu ta dadagkal da kiden. A liblibangan muy mantu ya uhohug na Namaratu petta idulot da ya ituldu muy. [7] Ammi kuga magimmamappya kam, a kustu hapa ya nepeuhohug na Namaratu ta aglavunen Isayas gafu tekamuy, te
[8] 'Dayawan nak na tolay kidin ta simuk da, ammi adayu garay ya nonot da teyak.
[9] Awan mantu ta kapkappyan na pangdayaw da teyak, te igitta da haman ya ituldu da ta itulduk,' kunna."
[10] A ta nepaguhohug ni Hesus ta isin a pake pinaabikan na hapa ya kadwan kiden tolay tentu petta madangag da hapa ya ibar na.
"Pake dangagan muy ya uhohug ku tekamuy petta maawatan muy: [11] Bakkan ta intu ikazigman na Namaratu ya awan magbaggaw kapye na mangan, baka ikazigman na hud ya itun muy ta simuk muy awa intu hud la ikazigman na ya dulay nga nagafu ta simuk muy," kunna tekid.
[12] A ta magananwan la a itta hapa ya ibar na ituldu na kiden tentu.
"Awem de amu, Afu, ta pake ikatupag na ka na Pariseyu kiden gafu ta inuhohug mu tekid?" kunda.
[13-14] "Bay-an muy la yana kid, te ya awan kiden nemula ni Damakewan a mappya ta mahantud kid, te daram kid haman. A am daram ya mangituldu ta kagitta na en daram a azo meavut kid duwa," kunna tekid.
[15] A ya uhohug hapa ni Pedru a
"Mappya, Afu, ta pake ipasikkal mu ya ikayat mu uhohugan ta ikazigman na Namaratu, te awemi maawatan," kunna.
[16] "Anu awemuy hapa metug ya inuhohug ken? [17] A awemuy hud manonot ta maski am itta ya duping nga mehulun ta kanan na tolay a ange hala ta sirat

na kapye na sangaw mewarad. [18] Ammi
ya imuhet ta simuk na tolay a magafu
hala ta nonot na, a yen ya mangatad
ta pagzigmanan na. [19] Te ya magafu ta
nonot na tolay a dulay na nonot, ikid
na pangpapasi na ta ikattolay na kiden,
ikid na pangadallaw na, ikid na pagtakaw
na, ikid na pagladdud na, ikid na pamad-
padulay na. [20] Yen kid ya mangatad ta
pagzigmanan na tolay, ammi ta awemen
pagbaggaw a awan bale," kunna.

Ya Gagangay Na Masikan Mangikatalak
(Mk 7:24-30)

[21] A ta nekabalin na kumanen a nag-
tatugut ha ig Hesus ta nagyanan da en,
te ange kid ta tagad ta lugar na Tiro ikid
na Sidon. [22] A tekid para la nagyan ten a
umange hapa ya takday babbay nga Hentil
taga Kanaan, a binaran na i Hesus,

"Anak ni Dabid," kunna, "Ikallak nak
O, Afu, te pake mazigatan ya anak ken
nga babbay gafu ta anitu na," kunna.

[23] Ammi awena pulus nagsitang ni Hesusen.
A gafu ta pakolangan na la na babbayen a
mahulat na ya ituldu na kiden.

"Pagustum mina, Afu, petta magtugut,
te kuga masitang ya babbayin nga du-
magdag tekitam," kunda.

[24] Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Awek haman nedob ta isina kid na
tolay, te yen la ya umeyan ku sin
petta makaapagak ta Istralita kiden nga
netawag ta Dyos da," kunna.

[25] Ammi umabikan hapa ya babbayen, a
namalentud ta atubang ni Hesus, a

"Uffunan nak kad, Afu," kunna.

[26] "On ay, ammi dulay am meatad ta atu
ya kanan na anak kidin," kunna hapa ni
Hesus tentu.

[27] "Kakurugan, Afu, ya uhohug mina,
ammi awena hud mangan na atu kiden
ta hugta na dafu na en nga nahunnak ta
lutak?" kunna hapa na babbayen.

[28] A gafu ta uhohug na babbayen a

"Kakurugan ta masikan ya pangikata-
lak mu, Aboy, magdulot hala ya kuman
na inadang mu teyak," kun ni Hesus
tentu.

A ye-yen hala na oras ya nepagmappya na
anak na en.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Kadwan
Nagtakit
(Mk 7:31-37)

[29] A ta nekabalin nig Hesusen ta iten a
nagtatugut kid ha, a inange da ya pingit na
Alug na Galileya, kapye da gimon ta bage-
tay, a nagtuttud i Hesus petta magibannag.
[30] A tentu para la nagtuttud a dumatang
ya pake addu na tolay nga mangikahad ta
pilay, ikid na pukul, ikid na daram, ikid
na umal, ikid na addu para. A ta nepan-
gitabnak da tekid ta atubang ni Hesus a sa
pinagmappya na kid hapa. [31] A ta nepakaita
na tolay kiden ta sa nagmappyan ya ngamin
kiden neange da tentu a pake dinayawan da
hapa ya Dyos na Istralita kiden.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Appataribu
(Mk 8:1-9)

[32] A ta nekabalin ni Hesus nagpamappya
ta neange da kiden tentu a pinaabikan na
ya ituldu na kiden petta madangag da ha ya
bida na tekid.

"Kuga timalin ya allak ku ta tolay
kidin, te tallu araw kid na teyak, a naafut
na ya balun da. A am padatangan ku kid
mina ta bali da a magkafuy kid ta dalan
gafu ta bisin da," kunna.

[33] "A onay, ammi bababang kid, Afu, a
had ya pangalapan tam ta isin na lugar
ta ipakan tam tekid, te adayu haman yan
ta babali," kunda hapa tentu.

[34] "A awan hud ta huna muy nga pan?"
kunna ha tekid.

"A itta ay, ammi pitpitu hukal la, ikid
na assang kid la na daldalag," kunda
hapa.

[35] A gafu ta kumanen a pinagtuttud na ya
tolay kiden ta lutak, [36] a ginawat na hapa ya
pan kiden kontodu daldalag kiden, kapye
na kid nepakimallak. A sangaw ginadgadwa
na kid hapa, kapye na kid negawat ta ituldu
na kiden, petta isaned da kid hapa ta tolay
kiden. [37] A sa nagkakan kid abat ta nabattug
kid, a sangaw inuknud da hapa ya pitu
na la-ba ta nehuna na tolay kiden. [38] A
ya kaddu na nagkakan kiden a appataribu
kid na lālāki fwera ta bābāy ikid na ānāk.
[39] A sangaw pinatugut ni Hesus ya tolay
kiden, kapye na naglugan hapa ta barangay
kontodu ituldu na kiden, te ange kid na ta
lugar na Magadan.

16

Ya Pangparuba Na Pariseyu Ikid Na Saduseyu Te Hesus
(Mk 8:11-21)

1 A ta ketta para la nig Hesus ta lugar
na Magadan a umange ha tentu ya kad-
wan kiden Pariseyu ikid na Saduseyu, petta
paruban da.
"Mistro," kunda, "mappya ta itta ya
ipaitam ta pakapangwam petta pakai-
tan mi ta Namaratu ya nangidob teko,"
kunda tentu.
2-3 A ya tabbag na en hapa tekid a
"Gafu ta itta ya pakaitan ta langit a
amu muy am magbilag ta lakwat ono
am magudan. A anu kawagan na mantu
ta awemuy malasin ya pakapangwa na
Namaratu am itta ya pakaitan na? 4 Kuga
awan ta kapkappyan na awan mangurug
gafu ta awan ta mepaita tentu. Ammi
awan sangaw ta mepaita tekamuy, te
intu mina pagnonotan muy ya nakkwa ta
aglavunen mina Honas," kunna tekid,
a nagtugutan na kid. A naghahulun ha ig
Hesus ikid na ituldu na kiden nga ange ta
dammang na alugen.
5 A ta pakadatang da ta dammang a awan
ta kanan da ta tangngan na araw, te nali-
watan na ituldu na kiden ya nagbalun ta
pan. 6 A ya uhohug ni Hesus tekid a
"Mappya ta palanan muy ya beking*
na Pariseyu kiden ikid na Saduseyu ki-
den, te dulay," kunna.
7 A nagbabidan da am anu ya ikayat na uho-
hugan, te pahig na kadwan ta tabarangan
na kid gafu ta naliwatan da ya magbalun ta
pan. 8-10 Ammi ta nepakarikna ni Hesus ta
bida da a
"Anu kuga pagbabidan muy ya kawan
na kanan tam? Kuman na awemuy
maawatan ya inuhohug ken, yaga as-
sang la ya pangikatalak muy, te nali-
watan muy de ya lima kiden pan nga
nakabattugan na limaribu kiden, ikid na
pitu kiden pan nga nakabattugan na ap-
pataribu kiden? A naliwatan muy hapa
de am piga na la-ba ya nauknud muy
ta nekabalin na limaribu kiden ikid na
appataribu kiden? 11 Anu awemuy haman
maawatan ya inuhohug ken nga 'Palanan
muy mina ya beking na Pariseyu kiden
ikid na Saduseyu kiden?' Pake nonotan
muy, te bakkan ta intu bidan ku ya kanan
tam," kunna.
12 A gafu ta inuhohug na en a yen ya
nepakanonot da ta intu papalan na tekid ya
ituldu na Pariseyu kiden ikid na Saduseyu
kiden, te bakkan ta kanan ya ikayat na
uhohugan.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Pangitan Da Tentu
(Mk 8:27-29; Lk 9:18-27)

13 A tekiden umabikan ta ili na Sesariya
Pilipo a itta ya pinohutan ni Hesus ta ituldu
na kiden;
"Anu kan ya pangitan na tolay kiden
teyak am inya yak?" kunna tekid.
14 "A pahig na kadwan ta iko i mina
Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden ta
idi, te ibar da ta natolay hala. Ammi ta
kadwan a pahig da ta iko ya aglavunen
Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A
ta kadwan para a pahig da ta iko ya
aglavunen mina Heremyas," kunda.
15 "A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan
muy teyak?" kunna ha tekid.
16 A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;
"A iko ya Mangikerutanen nga netun
na Namaratu ta pinakadama mi, te Anak
ka na sigatolay na Dyos," kunna.
17 "Pake nagāsāt kan, Simon, te awem
mina amu am inya yak am awa ne-
tuldu na ka ni Damakewan. 18 A gafu
ta Pedru† hapa ya ngagam a iko ya ku-
man na pundasyon na batu, te iko ya
pamepegafwanan ku ta tolay ku kiden
nga pagyanan ku ta lutakin, a awan san-
gaw ta makaperdi ta pagyanan ku maski
ta pasi. 19 A iko hapa ya itunglak ku ta
makkamu ta pangikerutan na Namaratu
ta lutakin, petta intu sangaw ihangat mu
ta lutakin ya dana nehangat na Nama-
ratu, a intu sangaw ipalubus mu ta lu-
takin ya dana nepalubus na Namaratu,"
kunna.
20 A sangaw pake nebar ni Hesus ta aweda
mina bibidan ta intu ya pinakadama da nga
nekari na Namaratu.

* 16:6 Ya beking ya ikihu da ta arena en am mamadday kid ta pan petta bumlad ya panen am malutu. † 16:18 Ya ngagan na "Pedru" ta agsitang da en a "Batu" tekitam Agta.

Ya Pangilavun Ni Hesus Ta Pasi Na
(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

21 A ta nekabalin na en a namegafun
hapa i Hesus nga mangipadangag ta pasi na
tekid.
"Mappya ta e yak sangaw ta ili na
Herusalem, petta pakākāllakan nak san-
gaw na pinakadakal na Hudyo kiden
kapye dak sangaw papapasi, ammi ma-
tolayak hala sangaw am nagpasan ya tal-
luhaw," kunna.
22 Ammi ta nepaguhohug ni Hesus ta isin a
sang neadayu ni Pedru, kapye na nehuya;
"Awem mina ibar ta mapapasi ka, Afu,
te Namaratu ya makkamu teko," kunna.
23 A nagbalittag hapa i Hesus nga nan-
gatubang te Pedru, a
"Umadayu kan teyak, te itta ya Sa-
tanas teko, te sanatan nak nga magliwat,
te bakkan ta uray na Namaratu ya ibar
mu teyak awa uray hud la na tolay,"
kunna tentu.

24 A tentu en ha naguhohug ta ituldu na
kiden a kumanin ya nebar na tekid:
"Am itta ya mayat dumagdag teyak a
mappya ta pagtalekudan na ya bari na,
a attaman na ya zigat na pangurug na
teyak, petta makadagdag teyak. 25 Te
maski am inya ya mangkenga ta angat na
a masi hala sangaw ta magnayun. Ammi
ya mangisagapil ta angat na gafu ta pan-
gurug na teyak a matolay hala sangaw
nga magnayun. 26 Te maski am itta mina
ya nakaalap ta ngamin kiden magmagan-
nud ta paglelehutin a itta hud sangaw
ya kappyanan na tentu am nawakay ya
kahalwa na ta pasi na? A itta hud san-
gaw ya pangsaka na ta kahalwa na petta
matolay mina? 27 A yen mina ya nonotan
muy, te gagangay ta magtoli sangaw sin
ya Tolayin taga Langit kontodu anghel na
kiden a mehulun hapa tentu ya ngamin
pakapangwa na Namaratu, a yen san-
gaw ya pangatad na ta tagtakday tolay
ta megitta ta tinarabaku na. 28 Ammi
kustu hapa ya ibar ku tekamuy ta itta ya
kadwan kiden tekamuy nga awan para
la masi addet ta maita da sangaw ya
kadakar na Tolayin taga Langit am ange
sangaw sin magtogkok ta pagariyan na
en," kunna.

17

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus
(Mk 9:2-8; Lk 9:28-36)

1 A ta nepagpasa na annam na araw a in-
alap ni Hesus ig Pedru, ikid na magkabagis
kiden Santiago ikid ni Hwan, a sa naghahu-
lun kid nga gimon ta ata-nang na bagetay.
2 A ta datang da ta utun a ka-ma la nanguli
ya mukat ni Hesus, te nagdakar ta kuman
na dakar na bilag, a pake nagfuraw hapa
ya barawasi na en ta kuman na kadakar na
zilag. 3 A nepagka-ma da hapa ya lalattog ni
mina Moses ikid ni Eliyas, a nagbida kid te
Hesus. A ya uhohug hapa ni Pedru a
4 "Mappya, Afu, te itta kamin sin, te
am ikayat mu a mamaddayak na ta tallu
na ba-bali, petta tagtakday kam ni Moses
ikid ni Eliyas ta ba-bali," kunna.
5 Ammi ta paguhohug para la ni Pedru a
imakban ya pake furaw na kulam a tinap-
panan na kid, a nadangag da ya maguhohug
tekid ta umag na kulamen;,
"Ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan
ku, a matalakanak hapa tentu. Mappya
ta dangagan muy ya ituldu na tekamuy,"
kunna.
6 A alistu nagtakab ya ituldu kiden ni Hesus,
te pake nagtalaw kid na ta pakadangag da ta
naguhohugen tekid. 7 Ammi enna kid sini-
ged ni Hesus, a
"Imivwat kanan, a awemuy la magta-
law," kunna tekid.
8 A tekid na tumangad a intu la naita da i
Hesusen.
9 A tekiden dumadagut ta bagetayen a
nebar ni Hesus tekid ta aweda la bit bibidan
ya naita da,
"te mappya ta apolu masi ya Tolayin
taga Langit kapye na sangaw matolay,
a yen sangaw ya pangipadangag muy,"
kunna.
10 A ya uhohug da hapa tentu,
"A am gagangay ta kunna ten sangaw
ya kasasaad mu, Afu, ta iangem ta lutakin
a anu mantu ya ikayat na uhohugan na
mangituldu kiden? Te ibar da haman ta
apolu maglattog ha i Eliyasen kapye na
umange ya Mangikerutanen nga nekari
na Namaratu. Ammi ikon haman ya
napolu," kunda.
11 "Kustu hala ya nebar da," kunna
hapa ni Hesus, "te kakurugan ta apolu

maglattog i Eliyas, petta dana iparan na
ya tolay kiden. [12] Ammi ya ibar ku teka-
muy a nabayag na haman ya nelalattog
ni Eliyas, a aweda amu ta intu, a yen ta
tinapangan na pinakadakal tam, a ku-
manen hapa sangaw ya tarabakun da ta
Tolayin taga Langit," kunna.
[13] A gafu ta nebar na en tekid a yen ya
nakkamun da ta intu binida na tekid i mina
Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu
(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43)

[14] A tekid en nakadagut ta agyan na kad-
wan kiden ituldu na ta akban na bage-
tayen a pake umaddun ya tolay kiden nga
nagindag tentu. A umange hapa ya takday
nga namalentud ta atubang ni Hesus nga
nakimemallak tentu.
[15] "Ikallak mu haen ya anak kin, Afu,
te magkiskissiw, a pake mazigatan,
te mahunnak ta afuy yaga danum.
[16] Neangek apolu ta ituldum kidin, ammi
aweda haman mapagmappya," kunna.
[17] "Kuga awan ta kapkappyan na tolay
kidin yan nga awan maketug ta pangurug
da. Bababang yen kabayag na pagyan
ku tekamuy nga mangitultuldu, ammi
awemuy para la netug. Iange muy mantu
sin ya abbingina," kunna.
[18] A ta nepangihuya ni Hesus ta anitu na
abbingen a nealistu na nagtugutan, a yen
ya nepagmappya na abbingen.
[19] A sangaw ta awan ta nakibidan te Hesus
a umange tentu ya ituldu na kiden, a
"Anu awemi napatugut ya anitu na
en?" kunda tentu.
[20] "A on ay te awemuy pake nekatalak
ta makkwa na Namaratu ya ibar muy,"
kunna hapa. "Te pake ibar ku tekamuy
ta am itta ya pangikatalak muy tentu
maski la ta kuman na kaassangan na
hukal a mabalin ta ibar muy ta bagetayin,
'Umalit ka ta lugarewan,' a umalit hala,
te awan sangaw ta awemuy makkwa am
kustu ya pangikatalak muy. [21] Ammi ya
kuman na anitu en nga pinatugut ku
ta ayanen a awena magtugut am awe-
muy bit pagpasān ya pangan muy petta
pake pakimallak muy ya pagpatugut muy
tentu," kunna.
[22] A ta takday ha na araw tekiden
nagkakampat ta iten Galileya a itta hapa i
Hesus tekid, a binida na ha ya pasi na tekid.
"Papasin da hala sangaw ya Tolayin
taga Langit, te itta sangaw ya mangital-
aba tentu, a yen sangaw ya panggafut da
tentu. [23] Ammi maski am papasin dak a
matolayak hala sangaw ta mekatallu na
araw," kunna.
A pake nagdamdam kid na ta inuhohug na
en tekid.

Ya Pakaapag Ni Pedru Ta Pirak Ta Simuk Na Ikan

[24] A tekiden dumatang ta ili na Kaper-
nayum a nesimmun da ya magtuki kiden ta
bwis na Simbaan. A pinohutan da hapa te
Pedru am magpaga i Hesus ta bwis.
"Anu, awena de magpaga na mistro
muy ta bwis na Simbaan?" kunda tentu.
[25] "Haan man," kunna hapa ni Pedru.
Ammi ta datang ni Pedru ta bali a nepagka-
ma na hapa ya pohut ni Hesus tentu.
"Anu ya uray mu, Simon, ta gagangay
na ari kiden ta lutakin am had sin na
tolay ya pagpagan da ta bwis? Intu de
pagpagan da ya kagitta da kiden ono taga
kadwan kiden lugar?" kunna tentu.
[26] "A intu pagpagan da ya taga kadwan
kiden lugar," kun ni Pedru.
"A ta kumanen awena mantu mag-
paga na kagitta da kiden," kun ni Hesus.
[27] "Ammi mappya ta magpaga kita hala
petta awan ta bida. Ara, mangalap ka
mantu ta banwit, a em iparuba ta alugewan, te ya imunnan na maalap mu a
itam sangaw ya pirak ta simuk na en,
a yen sangaw ya iangem ta simbaanen,
te kustu hala ta pagpaga ta ta bwis ta,"
kunna.

18

Ya Bida Na Umalinnak
(Mk 9:33-37; Lk 9:46-50)

[1] A ta pagyan da para la ten a itta ya ikayat
na ituldu na kiden ta pohutan da te Hesus,
a
"Afu, inya hud sangaw tekami ya pake
kadakalan na makipagturay teko ta pa-
gariyan na Namaratu ewan?" kunda.
[2] A pinaabikan bit ni Hesus ya takday ab-
bing, kapye na pinatayuk ta nagtatangngan
da, [3] a sangaw tinabbag na hapa ya pohut da.

"Ya pake ibar ku tekamuy a am awemuy mauli petta negitta kam ta kuman
na abbing a awemuy sangaw mesipat ta
pagariyan na Namaratu. [4] Te maski am
inya sangaw ya imalinnak ta nonot na ta
kuman na abbingin yan a yen sangaw ya
pake kadakalan na ngamin kiden tolay
na Namaratu," kunna.
[5] A ya uhohug na para tekid a

"Maski am inya hapa ya mangtagop ta
abbing nga kumanin gafu ta pangurug
na teyak a mekwenta ta iyak hapa ya
pinagdulot na. [6] Ammi am itta ya mangituldu ta dulay ta maski takday la na
kaassangan kiden nga mangurug teyak
a pake kakallak sangaw. A mapmappya
mina en ta dana nakaddangan ya lig na
en ta dappug na batu kapye na newarad
ta bebay, petta awena mina nakaliwat.
[7] Kakallak ya tolay kiden gafu ta ketta
na pakaayayyawan da ta pagliwat da,
ammi pake kakallak para ya tolayen nga
mangayayyaw tekid.

[8] "A yen mina ya pagnonotan muy
ta bari muy, te am angarigan ta kamat mu ono takkim ya gafu na pagliwat mu a awem hud gappakan kapyem
iwarad, petta awem sangaw melogot? Te
mapmappya ta napukulan ka mina nga
magdulot ta magnayun na pagtolayam
ammi ta mewarad ka ta afuyen nga awan
maazap gafu ta awemen inazi. [9] A kumanen hapa ta matam, te am angarigan ta
matam ya gafu na pagliwat mu a awem
hud kilotan kapyem iwarad, petta awem
melogot? Te mapmappya ta bulding ka
mina nga magdulot ta magnayun na pagtolayam ammi ta mewarad ka ta afuyen
gafu ta awemen inazi.

[10] "A ya ibar ku hapa tekamuy ngamin a
itan muy ta idadula muy ya maski takday
la na kaassangan na mangurug kiden
teyak, te itta ya anghel da nga mangtaron tekid, a mangidarum kid hapa
ta atubang na Damakewan. [11-14] A intu
mina pagnonotan muy ya magtaron ta
kalneru. Te am angarigan ta itta ya
magatut na kalneru na ammi metawag
hapa ya takday, a awena hud isirak ya
siyamafulu siyam kiden ta panganan da
kapye na ange magapag ta takdayen nga
netawag? A am naapagan nan a yen ya
pake ikatalak na ammi ta awan kiden
netawag. A kumanen hapa te Damakewan, te awena ikayat ta itta ya metawag
maski ta takday la na kaassangan kiden
nga mangurug teyak, te yen ta umange
ya Tolayin taga Langit ta lutakin petta
ikerutan na ya netawag," kunna.

Ya Kwan Tam Mina Gafu Ta Nagliwat Tekitam

[15] A ya takday para na bida ni Hesus tekid
a

"Am angarigan ta itta ya liwat na
takday kabagis mu teko a e ka mantu
tatakday makibida tentu, a tabarangam.
Am ikayat na dangagan ya itabarang mu
tentu a awan kad mappya, te nagmappya
kanan," kunna. [16] "Ammi am angarigan
ta awena ikayat kurugan ya uhohug mu
tentu a mangalap ka mantu ta takday
ono maski duwa na manguffun teko nga
mangtabarang, kapye muy ha sangaw
ange maguhohug tentu, pettam kumanen itta hapa sangaw ya duwa ono tallu
na mangipasikkal ta ngamin uhohugan
muy. [17] A am awena kid hapa kurugan a
mappya mantu ta mebida ya liwat na ta
atubang na maggagimung kiden. A am
awena hapa ikayat dangagan ya tabarang
na maggagimung a ikwenta muy mantu
ta kuman na dulay na tolay nga awan
mangurug, a awemuy na sangaw pagdulotan.

[18] "A ya pake ibar ku ha tekamuy a intu
sangaw ihangat muy ta lutakin ya dana
nehangat na Namaratu ewan. A intu
sangaw ipalubus muy ta lutakin ya dana
nepalubus na Namaratu ewan. [19] A ya
uhohug ku para tekamuy a maski am itta
ya duduwa la tekamuy nga makimallak
ta Namaratu ewan, ikid na tatakday la
ya nonot muy ta adangan muy tentu a
kwan na hala ya ibar muy tentu. [20] Te
maski am had sin na lugar ya agyan na
duduwa ono taltallu la na maggimung
gafu ta pangurug da teyak a itta yak hapa
ta hebing da," kunna.

Ya Bida Na Awanen Nangpakoma

[21] A tentu en nabalin nagbida a umabikan
hapa i Pedru nga mangpohut tentu.

"A am pagliwatan nak na kabagis ku,
Afu, a mamempiga mina ya pagpakomak

tentu am inaman nak? Gustu de ya
mamempitu?" kunna.
22 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Awek ibar ta gustu ya mamempitu,
te maski abat ta mamempitu fulu pitu,"
kunna, 23 "te am ikayat muy mesipat
ta iturayan na Namaratu ewan a intu
mina pagnonotan muy ya keangarigan
na takday ari nga nagsingir ta gagatut
na tagabu na kiden. 24 Te ya takdayen
tagabu na a niribribu ta pesuk ya gatut
na, 25 ammi awan garay ta pagpaga na ta
gatut na kiden. A gafu ta awena mapagan
ya gatut na kiden a nebar na ari en ta
melaku ya lalaki en, a kumanen hapa
ta atawa na en kontodu ngamin kiden
anak na ikid na ngamin kwa na, petta
mapagan ya gatut na kiden. 26 Ammi
alistu namalentud hapa ya lalaki en ta ari
en, te nakimemallak tentu.
'Ay afu, indagam para haen ya pag-
pagak, te sa pagan ku ngamin gatut
ku,' kunna.
27 "A gafu ta ikallak na ari en a sa inazi na
ya ngamin gatut na, a pinatugut na. 28 A
tentu en nagtugut a nesimmun na ya sakā
tagabu na en nga nakagatut tentu ta mafulu
la ta idi, ammi awena para la napagan ya
gatut na en. A ka-ma la ginafut na ya hul
na en pattalan, a 'Pagam na ya gatut mu,'
kunna tentu. 29 A alistu namalentud hapa ya
segatuten nga nakimemallak tentu,
'Ay indagam la bit, Kofun, petta
makaapagak, te pagan ku sangaw
ngamin,' kunna.
30 Ammi awena haman nekallak na takdayen
awa enna hud la nedarum, petta mebalud
abat ta pakapaga na mina ta ngamin gatut
na. 31 A gafu ta kumanen a nagdamdam
hapa ya kadwan kiden sakā tagabu na, te
naita da ya iningwa na awanen nangikallak,
a enda nedanug ta ari da en. 32 A ta nepang-
paalap na ari en tentu a
'Kuga magdupal kan na tagabu. In-
azik haman ya ngamin gatut mu teyak
gafu ta pakimallak mu teyak, 33 a kuma-
nen mina ya pinarigam ta sakā tagabu
men ta pakimallak na en teko,' kunna.
34 "A gafu ta pake nagporay ya ari
en tentu a pinatoli na hala ya gatut
na kiden, a nepebalud na hapa petta
mapa-gang abat ta pakapaga na hapa ta
ngamin kiden gatut na. 35 A yen mina
ya pagnonotan muy, te kumanen hapa
sangaw ya kwan ni Damakewan tekamuy
am awemuy hapa pakoman ta mappya ya
nagliwat tekamuy."

19

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Magatawa Kiden
(Mk 10:2-12)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagbida a nag-
tatugut kid na ituldu na kiden ta lugar na
Galileya, te ange kid ta lugar na Hudeya ta
dammang na karayan na Hurdan. 2 Ammi
dumadagdag hapa ya awan bababang na
tolay abat ta eyan da, a pinagmappya ni
Hesus ya nagtatākit tekid.
3 A umange hapa tentu ya kadwan kiden
Pariseyu, te itta ya pinohutan da tentu ta
pangparuba da tentu.
"Mistro, had kun na pangawatam ta
lintigen nga netuldu ni Moses gafu ta
magatawa kiden, te mepalubus de ta
igungay na lalaki ya atawa na ta kom-
pormi la na razon?" kunda tentu.
4 A ya tabbag na hapa a
"Intu mina nonotan muy ya uhohug
na surat na en, te
'Pinadday na Namaratu ya napopolu
kiden tolay petta itta ya lalaki ikid
na babbay.
5 A yen ta makigungay ya lalaki ta
dadagkal na kiden, te makidagga ta
atawa na en,
a ikwenta na Dyos ya duwa kiden
ta tatakday la na tolay,' kunna
paen.
6 A bakkan kid na mantu ta duwa na tolay,
te tatakday kid na. A madi mantu am pag-
gungayan tam ya pinagdagga na Namaratu
ewan," kun ni Hesus tekid.
7 A ya pohut da ha tentu a
"Anu kawagan na mantu ta nepalubus
ni Moses ta makigungay ya lalaki ta
atawa na am iatad na tentu ya papel na
pakigungay na?" kunda.
8 "A nepalubus na ay, gafu ta pagbanad
na nonot muy, ammi addet ta nepa-
gatawa na napopolu kiden a bakkan ta
kunna ten ya uray na Namaratu. 9 A
yen ta ibar ku hapa tekamuy ta am itta
ya makigungay ta atawa na otturu man-
gatawa ha ta takwan a mekwenta hala ta
mangadallaw, ammi awan bale am atawa

na en ya apolu nakikadallaw ta takwan
na lalaki," kunna ha tekid.
10 A ya uhohug hapa na ituldu na kiden
tentu a
"A am gagangay ta kunna ten a
mapmappya mantu ta awan ta man-
gatawa," kunda.
11 Ammi ya uhohug na hapa tekid a
"On ay, ammi bakkan haman ta
ngamin tolay ya makaattam nga awan
magatawa fwera la ta maatadan kiden
ta pakaattam da. 12 Te itta ya kadwan
kiden nga awan mangatawa gafu ta
dana nakapun kid ta nekeanak da. A
itta hapa ya kadwan nga kinapun na
sakā tolay da, a itta hapa ya kadwan
nga awan mangatawa petta awan ta
manabtabang ta pangidulot da ta
tarabaku na Namaratu. A am itta ya
makaattam nga awan mangatawa a
mappya hapa am attaman na," kunna.

Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

13 A sangaw itta ya mangiange ta anak da
kiden te Hesus petta ipotun na ya kamat
na tekid, te ikayat da ta pakimallak na kid.
Ammi nehuya na kid hapa na ituldu na
kiden. 14 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a
"Awemuy la gamman ya anak kidin,
petta e kid la teyak, te ya ngamin kiden
makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan
na Namaratu ewan," kunna.
15 A nepotun na ya kamat na tekid, a nepaki-
mallak na kid, a sangaw nagtugut kontodu
ituldu na kiden.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

16 A magananwan la a itta ya umange
nangpohut te Hesus.
"Mistro, ibar mu haen teyak am anu
mina ya tarabakuk nga mappya petta
itta sangaw ya angat ku nga magnayun,"
kunna.
17 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a
"Anu haman ta iyak ya pangpohutam
ta mappya na tarabaku, te tatakday la
ya makkamu ta mappya. A am ikayat
mu maatadan ta magnayun na angat a
mappya ta kurugam ya lintig na kiden,"
kunna hapa.
18 "A onay ammi had sin hud na lintig
ya kurugan ku?" kunna ha na lalaki en.
"A amum haman ya lintig na kiden ta
awem mamapasi ta tolay, ikid na awem
mangadallaw, ikid na awem magtakaw,
ikid na awem magladdud. 19 A dayawam
hapa ig damam ikid ni hinam, a iddukam
hapa ya kagittam tolay ta kuman na
pangidduk mu hala ta barim," kunna
hapa ni Hesus tentu.
20 Ammi ya tabbag ha na lalaki en,
"A onay ammi kanayun kinurug ku
yana kid na lintig abat ta kaabbing ku, a
anu para ya pagkurangan ku?" kunna.
21 "A am ikayat mu ta awan pulus
ta pagkurangam a em mantu ilaku ya
ngamin kiden kwam, a mangatad ka ta
pobre kiden, petta itta sangaw ya pagba-
nangam nga mauknud ta agyan na Na-
maratu ewan. A am mabalin kan a
magtoli ka sangaw petta dumagdag kan
teyak," kun ni Hesus tentu.
22 Ammi ta pakadangag na lalaki en ta in-
uhohug ni Hesus tentu a nagtugut hapa
nagdamdam, te pake addu ya kwa na.

23 A ta nepagtugut na lalaki en a nagbida
ha i Hesus ta ituldu na kiden:
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy
ta pake mazigat ya isassarok na maba-
nang ta pangikerutan na Namaratu. 24 A
pake ibar ku para tekamuy ta malmalo-
gon ya isassarok na anwang ta hubu na
dagum ammi ta isassarok na maba-nang
ta pangikerutan na Namaratu," kunna
tekid.
25 A pake nepagpaka-lat da hapa ya inuho-
hug na tekid, a
"Am gagangay ta kunna ten, Afu, a itta
hud para ya mekerutan?" kunda.
26 A nesaned na bit ya mata na tekid kapye
na tumabbag.
"Awan pulus ta makkwa na tolay petta
mekerutan mina, ammi itta ya makkwa
na Namaratu, te intu ya makapangwa ta
ngamin," kunna.
27 A ya pohut hapa ni Pedru tentu a
"Anu mantu ya maalap mi, Afu? Te
amum ta sa newasa min ya ngamin kwa
mi petta dumagdag kami teko," kunna.
28 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy
ta sangaw am ittan ya bagu en paglele-
hut a yen hapa sangaw ya pagtogkok
na Tolayin taga Langit ta pagariyan na

en. A ikamuy hapa nga nagattam du-
magdag teyak a maatadan kam hapa san-
gaw ta turay muy, petta makkamu kam
ta mafulu duwa kiden tribu na Istralita
kiden. [29] A ya ngamin kiden nagtugut
ta bali da, ikid na kabagis da, ikid na
dadagkal da kiden, ikid na lutak da, ikid
na anak da kiden gafu ta pakesipat da
teyak a maatadan kid hala sangaw ta mi-
nagmagatut ta kuman na nagtugutan da
kiden, yaga maatadan kid hapa sangaw
ta magnayun na angat. [30] Ammi ya kad-
wan kiden nga magimpapolu ta ayanin a
mapozan kid sangaw, a ya kadwan kiden
nga magimpapozan ta ayanin a mapolu
kid sangaw," kunna tekid.

20

Ya Gagangay Na Panandan Na Namaratu

[1] A ya uhohug ha ni Hesus ta ituldu na
kiden a
"Ya pangiangarigan ku ta
pangsagolyat na Namaratu ta tolay na
kiden a kuman na tolayen nga itta ya
alawa na uma na, a naggabgabi ta lalak-
wat, te ange magapag ta mayat mangallu
ta uma na en. [2] A ya nagtatulagan da a
tandanan na kid sangaw ta kuman na
mekustu ta tangagaw, a dinob na kid
ange manguma. [3] A sangaw ta medyo
alas nwebe a umange ha ta agyan na
dapunen a nasimmu na hapa ya kadwan
para na tolay nga imatuttud la, te awan
ta tarabaku da.
[4] 'E kanan hapa magtarabaku ta
umaken, te tandanan ta kam sangaw
ta kuman na mekustu ta oras muy,'
kunna tekid, a umange kid hapa.
[5] A kumanen ha ta alas dose, ikid na alas
tres, te pinidwa na ha ya umange ta da-
punen, a nangidob ha ta ange magtarabaku.
[6] A sangaw ta alas singko a umange ha ta
dapunen a itta para la ya kadwan nga awan
naghehit, a
'Annun muy haman magmalmalem
ta isin nga awan magtarabaku?' kunna
tekid.
[7] 'A on ay te awan haman ta mag-
patarabaku tekami,' kunda hapa.
'A e kanan mantu magtarabaku ta
umaken, te tandanan ta kam hapa,'
kunna tekid.
[8] "A sangaw ta marimat na a dinob
na makāuma en ya kapatas na en petta
ayagan na ya magtarabaku kiden.
'Em kid ayagan, te atadam kid na ta
tandan da, ammi intu pangigafum ya
napozan kiden,' kunna tentu.
[9] "A ta datang na napozan kiden nga
umange nagtarabaku ta alas singko a
inatadan na kid ta kuman na metan-
dan ta nagmalmalem. [10] A ta datang na
imunnan kiden nagtarabaku a pahig da
ta ad-addu sangaw ya tandan da ammi ta
napolu kiden natandanan, ammi kagitta
hala na metandan ta napolu kiden, [11-12] a
nagsasitangan da hapa ya nagpauma en.
'Anu haman ta igittam tekami ya
napozan kiden nga nagtarabaku awa
nakaoras kid la, ammi tekami a nag-
malmalem kami haman nga nagattam
ta patu na bilag,' kunda tentu.
[13] A ya uhohug na hapa ta takday tekid a
'Anu hud ya liwat ku teko, Kofun?
Awek hud netandan teko ya kuman
na nagtulagan ta en? [14] Alapam la ya
tandam a dumatang kan ta balim. Am
ikayat ku iatad ta napozan kiden ya
kagitta na iatad ku teko a [15] awan hud ta
katunungan ku petta igastuk ya pirak
ku ta kuman na ikayat ku? Mappya
hud ta pumassil ka gafu ta nasurok ya
neatad ku ta kadwan?' kunna.
[16] A yen ta nebar ku tekamuy ta mapozan
sangaw ya napa-polu ta ayanin, a ya
napozan ta ayanin a yen sangaw ya
mapolu," kun ni Hesus ta ituldu na kiden.

Ya Ange Nig Hesus Ta Ili Na Herusalem
(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

[17] A ta nekabalin na ten a magduldulot
para la ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta
ili na Herusalem, a sang neadayu na bit ya
mafulu duwa kiden ta kadwan kiden tolay
ta dalan, petta ikid la ya makadangag ta ibar
na.
[18] "A ta ayanin a magdulot kitanan ta
ili na Herusalem," kunna, "a yen sangaw
ya panggafutan da ta Tolayin taga Langit,
petta idarum da ta atubang na padi kiden
ikid na mangituldu kiden ta lintig kiden,
a sa ikayat da sangaw ta masi. [19] A am
negawat dan ta Hentil kiden nga mangib-
bal tekitam a amāmatan da hapa, yaga
paligatan da kapye da sangaw pagappan

ta krus. Ammi matolay hala sangaw ta
mekatallu na araw," kunna.
20 A tekid na nagdulot ta dalan a himebing
te Hesus ya hina nig Santiago ikid ni Hwan,
a namalentud ta atubang na en ta pagadang
na tentu.
21 "Anu ya ikayat mu, Ina?" kun ni
Hesus tentu.
"A te ya ikayat na duwa kidin anak ku
a ikid kan mina ya mesaad sangaw ta
hebing mu am makatogkok kan sangaw
ta pagariyam ta lutakin," kunna hapa.
22 "Ahu, awemuy de amu ya zigat na
adangan muy," kun ni Hesus tekid.
"Makkwa muy hud sangaw ya maga-
ttam ta kagitta na neatad na Namaratu
teyak ta zigat kin?" kunna.
"A on ay, makkwa mi hapa," kunda.
23 "A kakurugan ta paruban muy san-
gaw ya kagitta na zigat kin, ammi maski
kunna ten a bakkan hala teyak ya magpili
ta magyan ta hebing ku, te i Damakewan
ya makkamu magpili," kunna.
24 A ta pakadangag na kadwan kiden ta
inadang na duwa kiden te Hesus a nalussaw
kid hapa tekid. 25 Ammi sa pinaabikan na
kid ni Hesus petta madangag da ya ibar na
tekid.
"Amu muy ya gagangay na Hentil ki-
den ta ikwenta da ya iturayan da kiden
ta kuman na tagabu da. A ya mayat
magmayor ta kahulun da kiden a doban
na kid. 26 Ammi awemuy mina pari-
gan yen kid, te ya mayat madayawan
tekamuy a maguray mina makitagabu ta
kadwan. 27 A ya mayat metun ta mayor
na ngamin a maguray hapa makitagabu
tekid. 28 Te maski ya Tolayin nga taga
Langit a bakkan ta yen ya umeyan na
ta isin petta makitagabu ya tolay kiden
tentu, awa intu ya makitagabu tekid, a
isagapil na hapa ya angat na tekid, petta
addu hapa ya masaka na tekid," kunna
tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Nagdaram

(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

29 A tekiden nagtalib ta ili na Heriku a
dumadagdag hapa tekid ya pake addu na
tolay. 30 A itta hapa ya duwa na nagdaram
nga imatuttud ta pingit na kalsada en. A ta
pakadangag da ta magtalib na i Hesusen a
nagayayag kid na,
"Ay Afu, Simsima ni mina Dabid,
ikallak na kami haen, Afu," pakakin kid.
31 Ammi nehuya na kid na tolay kiden petta
aweda mina magsitang. Ammi nepasikan
da para ya iayag da,
"Ay, Afu, Simsima ni mina Dabid,
ikallak na kami haen, Afu," kunda.
32 A nagtayuk hapa i Hesus, a binaran na kid;
"Anu hapa ya pakkwa muy teyak?"
kunna tekid.
33 "Ay, Afu, ipaita mi ya awemi in
pakaita," kunda hapa.
34 A gafu ta allak ni Hesus tekid a sini-ged na
ya mata da kiden, a yen hapa ya nepakaita
da, a dumagdag kid na hapa.

21

Ya Pagpaari Na Tolay Kiden Te Hesus

(Mk 11:1-10; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

1 A tekiden nakaabikan ta ili na
Herusalem a pa nagimmang kid bit ta bikat
na babali kiden ta Beffage ta Bagetay na
Olibo, te pinaunnan ni Hesus ya duwa na
ituldu na kiden.
2 "Magdulot kanan ta babali kidewan,
a maita muy sangaw ya takday kabayu
nga negalut ikid na urbun na en. Ubadan
muy kid te idatang muy kid hapa sin. 3 A
am itta sangaw ya mangpohut ta pan-
gubad muy tekid 'A te masapul na kid la
bit ni Afu,' kummuy tentu, a ipalubus na
hala tekamuy," kunna tekid, a umange
kid.
4-7 A inalap da hala ya kabayu kiden ta
kuman na nebar ni Hesus tekid. A ta
nepangidatang da tekid a nehuklad da ya
ga-gamit da ta kabayu kiden a nagtakayan
ni Hesus ya urbunen. A uray hapa yen na
Namaratu petta magdulot ya uhohug na en
ta aglavunen, te
"Ibar mu ta taga Herusalem kiden ta
ittan ya ari da, te dumatang na mag-
takay ta urbun na kabayu," kunna.
8 A ta nepagtakay ni Hesusen a imunnan
hapa ya addu na tolay nga nangihuklad ta
ulolat da kiden ta angen na en ta pang-
dayaw da tentu. A nangalap hapa ya kad-
wan ta kuman na don na anaw, a nehuklad
da hapa ta angen na en. 9 A ya tolay kiden
nga imunnan tentu ikid na itta kiden ta
gafan na a nagayayag kid na.

"Madaydayaw ya simsima ni mina Ari
en Dabid. Bendisyonam, Afu, ya umange
in sin nga pinakabarim. Madaydayaw
ya Namaratu ewan," kunda ta pagayayag
da.
10 A ta nepakasarok nig Hesus ta ili na
Herusalem a pake masitang na ya tolay
kiden ta pagpaka-lat da tentu, te
"Inya hud ya tolayin yan?" kukunda.
11 "A i Hesus yan nga aglavunen nga
taga Nasaret ta iten Galileya," kunna
hapa na tolay kiden nga nakihulun te
Hesus.

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Maglaku Kiden
(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48)

12 A ta datang ni Hesus ta ili na Herusalem
a simarok hapa ta simbaan na Namaratu.
A tentu nakaita ta naglaku kiden ikid na
gumatang kiden a sa pinohet na kid, yaga
pinagsikig na hapa ya lamesa na nagtali
kiden ta pirak, ikid na pagtuttudan na
naglaku kiden ta kalapati.
13 "Anu awemuy haman manonot ya
uhohug na Namaratu ta suraten, te
'Gagangay ta balikin yan ya eyan na to-
lay kiden nga pakimallakan,' kunna
haman,
ammi pinagbalin muy garay ta pagkakam-
patan na magdarogas ikid na magswitik,"
kunna tekid.
14 A sangaw umange hapa te Hesus ya
nagdaram kiden ikid na napilay kiden ta
umag na simbaanen, a pinagmappya na
kid. 15 A nagayayag na ya anak kiden ta
pangdayaw da tentu.
"Madaydayaw ya simsima ni mina
Dabiden," pakakin kid.
A ta nepakaita na padi kiden ikid na
mangituldu kiden ta iningwa ni Hesus ikid
na anak kiden nga magayag a nagporay kid
na.
16 "Awem hud madangag ya uhohugan
na anak kiden?" kunda hapa te Hesus ta
pagporay da.
"A onay, a awemuy hud nabasa ya
uhohug na suraten ta maski abbing ikid
na asitay ya netuldu na Namaratu ta
pangdayaw da tentu?" kunna tekid.
17 A sangaw nagtugutan na kid, a imuhet ta
ili en kapye na nagdulot ta babali kiden ta
Betanya.

Ya Pangigaged Ni Hesus Ta Kayu
(Mk 11:12-14, 20-25)

18 A ta lalakwat a nagtoli kid na ituldu na
kiden ta ili na Herusalem, ammi nabisinan i
Hesus ta dalan. 19 A tentu en nakaita ta kayu
na higos ta bikat na dalan, a umange mina
nagpusit ta mayan na, te negindan mina
ya mayan na ta don na kiden, ammi awan
haman ta mayan na. A gafu ta kumanen
a "Maski awem na sangaw magmayan,"
kunna ta kayu en. A awena la nabayag a
namegafu magkatang ya kayu en. 20 A ta
nepakaita na ituldu na kiden ta kayu en a
"Anu alistu nagkatang ya kayu in?" kunda
ta pagpaka-lat da. 21 A ya uhohug ni Hesus
tekid a
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy, ta
am pake ikatalak muy ya Namaratu ikid
na awemuy pagduwaduwan ya nonot
muy a makkwa muy hala ya kuman na
nakkwak ta kayu in. A maski am ibar
muy sangaw ta bagetayin 'Umalit kan
te maglattu kan ta bebay,' kummuy, a
Namaratu ya makkamu petta makkwa
hala ya nebar muy. 22 Te maski am anu
ya adangan muy ta pakimallak muy a
meatad hala tekamuy am kakurugan ta
ikatalak muy ya pangatad na tekamuy,"
kunna.

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

23 A ta datang da ha ta ili na Herusalem
a kuga simarok kid ha ta simbaanen, a
nangituldu hapa i Hesus ta tolay kiden. A
sangaw umabikan hapa tentu ya padi kiden
ikid na kadwan kiden pinakadakal na tolay
kiden, a pinohutan da ya gafu na tarabaku
na.
"Inya hud ya nangatad ta turay
mu petta maguray ka la ta ngamin
tinarabakum ta isin?" kunda.
24 "A itta hapa ya pohut ku tekamuy,"
kunna hapa tekid, "te am matabbag muy
ya pohut ken a ibar ku hapa tekamuy ya
gafu na turay ku ta tarabaku kin. 25 A
ya pohut kin tekamuy a inya hud ya
nangatad ta turay ni mina Hwanen petta
mangzigut ta tolay, te ibar muy teyak am
Namaratu, ono tolay la ya nangatad ta
turay na?" kunna tekid.

A gafu ta napopoyung kid na ta saludsud
na en tekid a dana nagbabidan da bit ta
melemad am anu mina ya tabbag da tentu;
"A anu mina ya tabbag tam tentu, te
am ibar tam ta Namaratu ya nangatad
tentu a 'Anu kawagan na mantu ta awe-
muy kinurug,' kunna sangaw tekitam.
26 Ammi am 'Tolay la ya nangatad,' kun
tam a ikatupag na kitam sangaw na tolay
kiden, te pake ipasikkal da haman ta
Namaratu ya nangidob tentu," kunda.
27 A ya tabbag da mantu te Hesus a
"Awemi haman amu," kunda.
"A am awemuy mantu matabbag ya
pohut ken tekamuy a awek hapa ibar
tekamuy am had sin ya gafu na turay kin
ta tarabaku kin," kunna hapa tekid.
28 A ya uhohug na para tekid a
"Nonotan muy mina ya keangarigan
kin: Itta ya duwa na lalaki nga nagk-
abagis. A ya uhohug na dama da ta
takdayen a
'Aleng, e ka magtarabaku ta uma ta
arawin,' kunna tentu.
29 'O, awek ikayat O,' kunna hapa.
Ammi sangaw a nagbabawi, a umange hala.
30 Ammi dana umangen hapa ya dama da
en ta takdayen, a nebar na hapa tentu ya
kuman na nebar na ta napolu en. A 'On,
Amang, eyak,' kunna hapa, ammi awena
haman umange. 31-32 A had sin mantu ta
duwa kiden ya nangurug ta dama da en?"
kun ni Hesus tekid.
"A ya napolu en ay," kunda hapa.
"A yen mina ya pagnonotan muy, te
ta neange ni Hwanen nga nangipadan-
gag ta katunungan tekamuy a awemuy
haman kinurug. Ammi ya nagdaro-
gas kiden nga nagsingir ta bwis ikid na
nakisweldu ta pakidallaw da a kinurug
da a nagbabawi kid. A maski am naita
muy ya panguli na gagangay da, a usut
kam la nga awan nagbabawi. A yen ta
ikid sangaw ya mesipat ta pangikerutan
na Namaratu, ammi tekamuy a melogot
kam," kunna.

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas
(Mk 12:1-12; Lk 20:9-18)

33 "A dangagan muy ha ya takday para
na keangarigan," kunna ha. "Itta ya
takday ha na tolay nga nagmula ta addu
na unas, a inaladan na hapa ya kau-
nasan na en. A sangaw namadday hapa
ta agdapilan na ikid na ba-bali en nga
pagyanan na magtaron kiden. A sangaw
nepaābāng na hapa ya kaunasan na en ta
kadwan, te ange bit ta takwan na lugar.
34 A ta kaarawan na pagapit da a dinob
na ya tagabu na kiden ta nangābāng
kiden, petta alapan da mina ya ābāng
na. 35 Ammi ginafut na kid na nangābāng
kiden, a pinalpaluk da ya takday, a pina-
pasi da hapa ya takday, yaga pinapasi da
ya takday ta warad. 36 A gafu ta kumanen
a nangidob ha ya makāunasen ta addu
para na tagabu na, ammi tinapangan da
kid ha. 37 A sangaw dinob na tekid ya
anak na en, te nonotan na ta 'Mamat kid
sangaw ta anak kin,' kunna. 38 Ammi ta
nepakaita na nangabang kiden ta anak
na en a
'Gagangay ta ye-yan sangaw ya
makaalap ta ngamin kwa na makāu-
nasen, a mappya mantu ta papasin
tam hapa ya anak na in petta awan
sangaw ta mangalap ta lutak na in, a
kwa tanan sangaw,' kunda.
39 A ginafut da mantu ya anak na en, a
neuhet da ta kaunasan kapye da pinapasi.
40 "A ta kuman na uray muy, a anu
sangaw ya uray na makāunasen ta
nangābāng kiden am dumatang sangaw
tekid?" kunna.
41 A ya tabbag da hapa a
"Sa papasin na kid mina ay, te nagdu-
pal kid, a ipaābāng na mina ya kaunasan
na ta kadwan kiden nga makanonot ikid
na mangatad tentu ta lugar na ābāng na,"
kunda.
42-43 A ya uhohug ni Hesus tekid,
"A kustu hapa ya tabbag muyen, te
kakurugan ta azin na kam sangaw na Na-
maratu ta pangikerutan na en, a takwan
na tolay sangaw ya itali na tekamuy nga
mangatad tentu ta lugar na kwa na. Awe-
muy mantu naawatan ya binasa muyen
ta surat na aglavunen, te
'Newarad na magbali kiden ya arigi
en nga nepapatayuk na Namaratu
tekid.
Ammi netoli na hala,
a nagbalin ta kasikanan na arigi ta
ngamin bali,

te Namaratu ya nakkamu tentu, a
dayawan tam hapa ya kalalaki
na,' kunna.
44 A maski am inya sangaw ya medumpar ta
arigi na Namaratu a intu hapa la sangaw
ya matakitan, a pake nahammek na sangaw
am igsilan na arigi en," kun ni Hesus tekid.
45 A ta nepakadangag na padi kiden ikid
na Pariseyu kiden ta keangarigan kiden
ni Hesus a naawatan da ta ikid hapa la
ya pagbalinan na ta kuman na nangābāng
kiden ta keangarigan na kiden. 46 A yen ta
ikayat da gafutan petta idarum da, ammi
pinalanan da hapa ya kaddu na tolay kiden,
te amu da ta intu ya aglavun nga dinob na
Namaratu.

22

Ya Keangarigan Na Ari En Nga Nagpamakan
(Lk 14:15-24)

1 A ya takday para na keangarigan nga
binida ni Hesus tekid a intu yan:
2 "Ya pangiangarigan ku ta
pangikerutan na Namaratu ta tolay a
kuman na takday na ari nga nagpamakan
ta boda na anak na en," kunna. 3 "A
dinob na ari en ya tagabu na kiden,
petta enda alapan ya ginawi na kiden ta
pagpamakan na en, ammi aweda ikayat
ange. 4 A sangaw nangidob ha ya ari en ta
kadwan para tagabu na, a nebar na hapa
tekid ya bidan da;
'Ibar muy sangaw ta ginawik kiden
ta dumatang kid na ta pagpamakan
kin, te nabalin na haman ya pagparti
mi ta baka kiden, a sa neparan na
ya ngamin kanan da,' kunna tekid, a
umange kid na.
5 Ammi ya enda kiden inalap a aweda kan
matagop, te umange ya takday ta uma na
en, a umange hapa ya takday ta tyenda na
en. 6 A ya kadwan kiden para a ginafut
da haman ya tagabu kiden na ari en, a
pinakakallak da kid kapye da kid pinapasi.
7 A pirmi hapa ya poray na ari en, te dinob
na ya suddalu na kiden, a enda pinapasi ya
namapasi kiden ta tagabu na kiden, yaga
tinungradan da hapa ya ili da. 8 A san-
gaw nangidob ha ya ari en ta kadwan para
tagabu na. A ya uhohug na tekid a
'Sa neparan ya ngamin makan,
ammi awena haman megitta na
ginawik kiden. 9 A emmuy mantu
sanedan ya kalsada kiden, a gawin
muy sangaw ya ngamin maita muy,
petta e kid mangan,' kunna tekid, a
umange kid hapa.
10 A sinaned da ya ngamin kiden kalsada ikid
na dalan, a pinagkakampat da ya ngamin
naita da nga dulay pase mappya na tolay,
a napannu kid ta pagbodan na en.
11 "A sangaw simarok hapa ya ari en,
te ange hapa makikumusta ta sangaili na
kiden. Ammi neitan na hapa ya takday
tolay nga awan nagbarawasi ta barawasi
na magboda, 12 a
'Hoy', kunna tentu, 'had kukum
nakasarok ta isin nga awan mag-
barawasi ta pakibodam?' kun na ari en
tentu.
Ammi awan ta matabbag na. 13 A inayagan
na ari en ya tagabu na kiden petta pohetan
da ya tolayen.
'A pake galutan muy ta mappya a
iwarad muy ta agyan na sugiram, petta
magyan la ten makatangtangit ta pa-
gagayoy na,' kunna.
14 A yen mina ya pagnonotan muy, te maski
am addu ya ayagan na Namaratu ewan a
addu hapa ya umawe, a assang la mantu ya
mapili," kun ni Hesus tekid.

Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mk 12:13-17; Lk 20:19-26)

15 A ta nepakadangag na Pariseyu kiden
ta bida kiden ni Hesus a nagbabidan da am
had kunna mina na pangsikwat da tentu
gafu ta uhohug na, petta itta mina ya
pangidaruman da tentu. 16 A ya iningwa da
a dinob da tentu ya kadwan kiden ituldu
da ikid na kahulun kiden ni Herud petta
paruban da i Hesus. A ya uhohug da hapa
te Hesus a
"Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu
mi ta matunung ka na tolay, a matunung
hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku
na Namaratu tekitam, te awem la burun-
gan am anu ya uray na tolay, ikid na
awan ta idadumam. 17 A dangagan mi
haen teko am ipalubus na lintig ni Moses
ya pagpaga tam ta bwis ta Ari na taga
Roma kiden," kunda.
18 Ammi dana narikna ni Hesus ta itta ya
dulay ta nonot da, a

"Kuga magimmamappya kam na tolay, te parparuban dak la. [19] Itan ku bit ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy," kunna.
A negawat dan hapa ya piraken tentu.
[20] "A inya hud ya makāmukat ikid na makāngagan ta pirakin yan?" kunna tekid.
[21] "A sinang mukat na Ari en," kunda hapa.
"A ipaita muy mantu ta gubyernu na Ari en ya mekustu ta pangurug muy tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya mekustu ta pangurug muy tentu," kunna tekid.
[22] A gafu ta pake nepagpaka-lat da ya tabbag na en, a awedan pakolangan, a nagtatugut kid na.

Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

[23] A ta arawin yen para la a umange hapa te Hesus ya Saduseyu kiden. A itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden.
[24] "Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu ta lintig ni Moses," kunda, "te am masi kan mina ya lalaki nga awan ta anak na, a mappya kan ta kabagis na en ya mangatawa ta kabalwan na en petta itta sangaw ya anak da nga lalaki nga mekwenta ta anak na nasi en. [25] A ta idi ta lugar mi a itta ya pitu na lālāki nga nagkakabagis, a nangatawa hapa ya imunnanen, ammi nasi hala ta aweda para la paganak. A gafu ta netuldu ni Mosesen a ya kabagis na en ya nangatawa ta nabalu en, ammi nasi hala yen ta aweda para la paganak.
[26] A kumanen hapa ta mekatallu en ikid na mekappaten addet ta mekapitu en.
[27] A ta kabalinan na pasi na mekapitu en a nasi hapa ya babbayen. [28] A am kakurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden a had sin hud ta pitu kiden ya atawa sangaw na babbayen, te sa inatawa da haman?" kunda te Hesus.
[29] A ya tabbag ni Hesus tekid a
"Kuga magamamangaw kanan, te awemuy maawatan ya ikayat na uhohugan na surat kiden, yaga awemuy hapa amu ya pakapangwa na Namaratu.
[30] Te am matolay sangaw ya nagpasi kiden a megitta kid sangaw ta anghel kiden ta langit, a yen ta awedan sangaw mangatawa. [31] A am pahig muy ta awena sangaw matolay na nagpasi kiden a had kunna mantu na pangawatan muy ta takdayen uhohug na Namaratu, te ya nebar na a
[32] 'Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abraham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,' kunna.
A gagangay mantu ta matolay la yen kid, te bakkan haman ta nasi ya magdayaw ta Dyos, te ya matolay ya magdayaw tentu," kunna tekid.
[33] A ta pakadangag na tolay kiden ta tabbag ni Hesus ta Saduseyu kiden a nepagpaka-lat da hapa ya kalalaki na netuldu na en tekid.

Ya Kadakalan Na Lintig
(Mk 12:28-34)

[34] A ta nepakadangag na Pariseyu kiden ta nepangabak ni Hesus ta Saduseyu kiden a naghahulun kid ha nga ange nagpohut te Hesus. [35] A ya takday tekid nga abugadu a intu ya nagpohut te Hesus ta pangparuba na tentu.
[36] "Mistro, dangagan mi haen teko am had sin ya kadakalan na lintig ta ngamin kiden lintig na Namaratu," kunna.
[37-38] A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Ya kadakalan na ngamin kiden lintig na a intu yan:
'Iddukam ya Dafumewan Namaratu ta ngamin nonot mu ikid na ngamin kasikanan na barim,' kunna.
[39] A ya dagga hapa na lintigin yen a
'Iddukam ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim,' kunna hapa.
[40] Te ya duwa kidin lintig ya fun na ngamin kidin lintig na Namaratu nga netuldu ni mina Moses ikid na aglavun kiden ta idi," kun ni Hesus tentu.
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)
[41] A ta pagkakampat para la na Pariseyu kiden a itta hapa ya pinohutan ni Hesus tekid.
[42] "Anu hapa ya uray muy ta Mangikerutanen nga nekari na Namaratu tekamuy? Inya hud ya gingginafu na?" kunna tekid.
"A intu gingginafu na i mina ari en Dabid," kunda hapa.

43 "A ta kumanen mantu a intu hala
ya simsima ni mina Dabid. Ammi anu
kawagan na ta nekwenta hapa ni Dabid
ta dafu na, te ya nesurat ni Dabid gafu ta
Kahalwa na Namaratu a
44 'Itta ya nebar na Namaratu ta dafu
ken, te
E ka sin magtogkok ta kanawan
kin, te ikita ya mangabak
ta katapil mu kiden, petta
iko sangaw ya makkamu ta
ngamin,' kunna.
45 A am nengagan na mantu ni mina Dabid
ta 'Dafu ken,' kunna, a had kukunna mantu
magbalin ta simsima na para?" kun ni
Hesus tekid,
46 ammi awan ta amu da ta itabbag da tentu,
a ye-yen na araw ya addet na pakidibati da
tentu, te naabak kid na.

23

Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Pariseyu Kiden
(Mk 12:38-40; Lk 11:37-54)

1 A ta pagyan da para la ta simbaanen a
nedulot ni Hesus ya mangituldu ta ituldu na
kiden ikid na kadwan kiden tolay.
2-3 "Mappya ta kurugan muy ya ituldu
na Pariseyu kiden ikid na mangituldu
kiden, te itta ya turay da nga mangituldu
ta lintig kiden nga netuldu ni Moses.
Ammi awemuy parigan ya gagangay da,
te aweda haman idulot ya ituldu da teka-
muy, 4 yaga addu hapa ya patarabaku da
ta awena mabalinan na tolay kiden, a
aweda kid uffunan ta maski assang la. 5 A
addu hapa ya tarabakun da petta pahig
na kadwan ta masikan ya pangurug da
ta Namaratu, te isurat da ya lintig ki-
den na Namaratu, kapye da ibārungut
ta mukat da, ikid na ipatāpāt da hapa
ta kamat da kiden, yaga pake paispotan
da ya gayadan na barawasi da. 6 A am
itta ya pabuya ono gimung a pilin da
para ya pake kaispotan na agtuttudan.
7 A am itta kid ta lugar na addu na tolay
a karagatan da hapa ya pangdayaw na
tolay kiden tekid, a pake ikaykayat da am
'Ser,' kummuy tekid.
8 "Ammi tekamuy a awemuy padayaw
ta 'Ser,' te sa magkakabagis kam haman,
a tatakday la ya mistro muy. 9 A awan
mina ta ikwenta muy ta pinakadama
muy ta ikattolay muy kiden, te tatakday
la ya Dama muy ta langitewan. 10 A
awemuy hapa padayaw ta 'Afu,' te intu
la dafu muy ya Ari en Kristu nga ne-
tun na Namaratu ta makkamu tekamuy.
11 A ya manguffun tekamuy ta kuman na
tagabu a yen ya mekwenta ta kadakalan
muy, 12 te maski am inya sangaw ya
mangpātā-nāng ta bari na a mapaākban
sangaw, ammi ya imunnan magpaakban
ta bari na a yen sangaw ya mapātā-
nāng," kunna.

13 A ya uhohug ni Hesus ta Pariseyu kiden
ikid na mangituldu kiden ta lintig kiden a
"Kakallak kam sangaw, ikamuy nga
magimmamappya, te tabtabangan muy
garay ya isassarok na tolay kiden ta
pangikerutan na Namaratu. Gafu ta awe-
muy mangurug a tabtabangan muy hapa
ya mayat kiden mangurug. 14 A kakallak
kam hapa sangaw, te sisteman muy ya
babay kiden nga nabalu, petta maalap
muy ya bali da, yaga pādanukan muy
ya pakimallak muy petta pahig na tolay
kiden ta abikan kam ta Namaratu ewan,
ammi pake padakalan na hapa sangaw
ya pama-gang na tekamuy. 15 A kakallak
kam sangaw, ikamuy nga Pariseyu ikid
na mangituldu gafu ta magimmamappya
kam. Te maski am takday la na tolay
a yen ya pake pakolangan muy petta
ikayat na simarok tekamuy. Ammi am
pake netuldu muy a nagbalin ta pake
magimmamappya ammi tekamuy.
16 "Kakallak kam sangaw, ikamuy nga
daram na mangituldu, te am itta ya mag-
pagasingan ta ngagan na simbaan na
Namaratu a ibar muy ta awan ta kwenta
na pagpagasingan na, ammi am magpa-
gasingan ta ngagan na balituken ta sim-
baanen a ibar muy ta liwat na am awena
idulot ya nekari na en. 17 Nagdaram kam
nga awan ta nonot, te ya kuman na uray
muy a dakdakal ya balituken ammi ta
simbaanen, ammi ya simbaanen haman
ya mangatad ta kwenta na balituken. 18 A
ya takday para uhohugan muy a
'Am itta ya magpagasingan ta nga-
gan na angiatangan a awan ta kwenta
na, ammi am magpagasingan ta nga-
gan na neatangen a liwat na am awena
idulot ya nekari na en,' kummuy
haman.

[19] Kuga daram kam! te awan haman ta
kwenta na neatangen am bakkan haman ta
angiatanganen ya nagafun na kwenta na.
[20] A am itta mantu ya magpagasingan ta
ngagan na angiatanganen a mesipat hapa
ya ngamin netun ten. [21] A am itta ya magpa-
gasingan ta ngagan na simbaanen a mesi-
pat hapa ya Namaratu ewan nga magyan
ten. [22] A am itta magpagasingan ta ngagan
na langitewan a mesipat hapa ya Namaratu
ewan, te ya langitewan ya pagyanan na.

(Lk 13:31-35)

[23] "A kakallak kam sangaw, ikamuy
Pariseyu ikid na mangituldu gafu ta
magimmamappya kam, te am kwentan
muy ya mekamafulu en ta apit muy
nga ibingay muy ta Namaratu ewan
a pake sukatan muy ta mappya petta
awena nasurok ikid na awena maku-
rang. Ammi ya pake mesasita en nga
patarabaku na tekamuy nga matunung
ikid na mangikallak ikid na awan mangil-
ogot a yen kid haman ya taliban muy.
Mapmappya ta yen kid mina ya pake
nedulot muy kontodu pangiatad muy
ta mekamafulu ta kwa muy. [24] Ammi
daram kam haman na mangituldu, te
intu masamgad muy ya alaassangen,
ammi ta dappugen a awemuy masamgad.
[25] "A pake kakallak kam sangaw, ika-
muy nga magimmamappya, te pakap-
pyan muy ya bari muy petta ispot ya
maita na tolay, ammi ilemad muy haman
ya itta ta nonot muy nga paginggum
muy ikid na pagattug muy. [26] Daram
kam mantu na Pariseyu. Dana pakap-
pyan muy mina ya nonot muy nga awena
maita na tolay, petta ispot hapa sangaw
ya maita da ta bari muy.
[27] "A pake kakallak kam sangaw, ika-
muy nga Pariseyu ikid na mangituldu, te
kuman kam na tanam kiden na semyento
nga pinintoran da ta furaw petta ispot.
Ammi napannu haman ta tulang na nasi
ikid na kompormi na matapang. [28] A
ta kuman na maita na tolay tekamuy a
mappya kam, ammi napannu ya nonot
muy ya ngamin dulay ikid na pagim-
mamappya muy.
[29] "A kakallak kam sangaw, ikamuy nga
Pariseyu ikid na mangituldu, te am ap-
piyan muy ya tatānam na aglavun kiden
a tunan muy kid hapa ta magmagannud
na ispot, [30] te ape madamdam kam tekid.
'Ay, am natolay kami mina ta araw
na dadagkal mi kiden awemi nekabat
tekid nga namapasi ta aglavun kiden,'
kummuy.
[31] A yen mina ya pakanonotan muy ta liwat
muy, te ibar muy haman ta awan ta liwat na
Hudyo gafu ta simsima kam ni mina Abra-
hamen, ammi ipasikkal muy hala ta anak
kam na namapasi kiden ta aglavun kiden.
[32-33] Had kukummuy mantu makalillik ta
pama-gang na Namaratu tekamuy, te anak
kam haman na madagaten. A ikamuy hala
sangaw ya mangibalin ta pinegafwanan na
dadagkal muy kiden, [34] te itta sangaw ya
doban ku tekamuy nga aglavun ikid na
mangituldu ikid na malalaki magnonot, a
papasin muy sangaw ya kadwan, ikid na
pagappan muy ya kadwan, a ta kadwan a
paligatan muy kid, ikid na dadagdagan muy
kid ta kompormi na lugar nga pagbilagan
da. [35] A yen ta ikamuy nga magimmamap-
pya ya mesipat ta pama-gang na Namaratu
ta dadagkal muy kiden, te sa makaliwat
kam ta pasi na mappya kiden tolay nga
pinapasi da addet te mina Abel nga awan
ta liwat addet te mina Zikaraya nga anak
ni Barakiya, nga pinapasi muy ta hahat
na simbaanen ikid na angiatanganen. [36] A
kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta ika-
muy ngamin ya pangibalatān na Namaratu
ta pasi na inin kid na tolay."

Ya Pagdamdam Ni Hesus Ta Tolay Kiden Taga Herusalem

(Lk 13:34,35)

[37] A gafu ta madamdam i Hesus ta pag-
daram na sakā tolay na kiden a tinangitan
na kid;
"Ay, anak ku nga taga Herusalem;
mamempiga yak mina nga nangikerutan
tekamuy ta kuman na manuken nga
mangukup ta piyak na kiden, ammi awe-
muy ikayat, awa pinapasin muy hud la
ya aglavun kiden nga dinob na Namaratu
ta mangaskasaba tekamuy. [38] A ta ayanin
a awena kam pagyanan na Namaratu
ewan. [39] A ibar ku tekamuy ta awedak
sangaw maita am awemuy ulin ya nonot
muy, petta dayawan muy ya pinakabari
na Namaratu nga dinob na tekamuy,"
kunna.

24

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan
(Mk 13:1-36; Lk 21:5-19)

1 A ta neuhet ni Hesus ta simbaanen a
nagtugut mina, ammi dinadagdag hapa na
ituldu na kiden, te enda bit ipaita tentu
ya ngamin kalalaki na simbaanen. Te ya
kasasaad na simbaanen a pake dappug na
bali, yaga dappug hapa ya batu kiden nga
nepadday da ta simbaanen, ammi dana
nataga kid, kapye da kid sinalsalnuk abat ta
utun. A yen kid ya binida da te Hesus. 2 A ya
uhohug hapa ni Hesus tekid a

"Pake dayawan muy ya kapadday na simbaanin, ammi ibar ku tekamuy ta sa marabba sangaw ya batu na kiden abat ta awan pulus ta mesalnuk ta maski takday la na batu," kunna tekid.

3 A tekiden nakadatang ta utun na bagetay na Olibo, a nagtuttud i Hesusen. A umange ha tentu ya ituldu na kiden, a pinohutan da ya nebar na en tekid.

"Afu, dangagan mi haen am kanu sangaw na araw ya nebar men nga kaperdi na simbaanen. A am magtugut kan sangaw a anu hapa sangaw ya pakaitan mi ta pagtolim sangaw sin ikid na pagaddetan na arawin yan?" kunda.

4 A ya tabbag na en tekid a

"Pake itan muy ta maayayyaw kam sangaw," kunna, 5 "te addu sangaw ya umange nga magingagan ta ngagan kin, te 'Iyak ya Kristu nga Mangikerutan tekamuy,' kunda sangaw, a addu sangaw ya mapadagdag da ta pangayayyaw da tekid. 6 A itta hapa sangaw ya gubat ta agyan muy, pase adayu na lugar, ammi awemuy la malalang ta isin kid, te gagangay ta dumatang ya kumanin, kapye na idatang na pagaddetan na arawin yan. 7 Te pagka-ma makigubat ya takday gubyernu ta takwan, a pagka-ma magkāgubgubat ya kadwan kiden tribu, yaga magkakattway hapa ya kadwan kiden tolay nga maginggubgubat, a dumatang hapa sangaw ya addu na agbabisin ikid na lunig ta magdaduma na lugar. 8 Ammi ye-yen kid na zigat ya pamegafwanan la na kadakalan na pagzigātān.

9 "A gafutan da kam hapa sangaw petta iatad da kam ta mangpa-gang tekamuy. A papasin da sangaw ya kadwan tekamuy, te ikatupag na kam sangaw na tolay kiden ta ngamin kiden lugar gafu ta pangurug muy teyak. 10 A gafu ta pagzigātān a addu hapa sangaw ya magtalekud ta pangurug da teyak, a ikatupag da sangaw ya kahulun da kiden mangurug, a italaba da kid.

11 "A imitta hapa sangaw ya addu na matulad na aglavun, a addu sangaw na tolay ya mapadagdag da ta pangayayyaw da tekid. 12 A gafu ta dumakal la dumakal ya kadulayan a addu sangaw ya magsanaw ta pangidduk da ta Namaratu. 13 Ammi ya maketurad sangaw abat ta kabalin na a yen sangaw ya mekerutan. 14 A mepadangag sangaw ya damag na pangikerutan na Namaratu abat ta ngamin kiden lugar ta paglelehutin petta madangag na ngamin tolay. A am nabalin na mepadangag ta ngamin tolay a yen sangaw ya pagaddetan na arawin yan.

Ya Dulayen Nga Ikatupag Na Namaratu
(Mk 13:14-19; Lk 21:20-24)

15 "A am maita muy hapa sangaw ya pake dulay nga ikatupag na Namaratu ta umag na simbaan na in a amu muy na ta yen ya dana binida na aglavunen mina Danyel. (A ikamuy nga magbasa ta isin a nonotan muy ya ikayat na uhohugan.) 16 A yen mina ya pagbabakwit na tolay kiden ta Hudeya petta umahat kid mina ta bagetay kiden. 17 A ya itta en ta lawan na bali na en a awena mina nonotan ya kwa na kiden ta umag na bali. 18 A ya magtarabaku ta uma awena mina tolin ya barawasi na en nga netabnak na ta lutak. 19 Ammi kakallak sangaw ya matarun ikid na magpasusu ta isina kid na araw, te matalantan kid sangaw gafu ta pagdammatan da. 20 A dana pakimallak muy hapa ta bakkan ta agirid ikid na araw na agimmang ya datang na dulayen, talo am mazigatan kam ta pagbakwit muy.

21 "A am ittan sangaw ya dulayen nga ikatupag na Namaratu a yen sangaw ya ketta na dakal na pagzigātān nga pake dakdakal ammi ta ngamin kiden

pagzigātān abat ta nekapadday na lu-
tak abat ta ayanin. A am nagpasan a
awan na ha sangaw ta kumanen maski
am kanu. 22 A am mabayag mina ya
araw na pagzigātānen a awan mina ta
makalillik ta zigaten, ammi paāssangan
na sangaw na Namaratu ya kabayag na
petta mekerutan ya tolay na kiden nga
pinili na.
23 "A am madangag muy sangaw ya
'O itan muy, itta in ya Kristu nga
mangikerutan tekitam,' kumin, ono am
'Yo, itta tewan,' kumin, a awemuy malat
kurugan, 24 te kurug ta addu hala san-
gaw ya matulad na Mangikerutan ikid na
addu na matulad na aglavun. A am itta
kid na a mangwa kid hapa ta dakal na
pakaitan ikid na pagpaka-latan na tolay
kiden, te pangayayyaw da tekid talo am
itta hapa ya mapadagdag da ta maski
tolay kiden na Namaratu. 25 A mappya ta
awemuy sangaw kaliwatan yan, te dana
nebar kun haman tekamuy. 26 A am ibar
da mantu sangaw ta itta yak na ta talun,
a awemuy malat magalit. A am magtagu
yak kan ta umag na bali, a awemuy malat
kurugan, 27 te am dumatang sangaw ya
Tolayin nga taga Langit, a ka-ma la san-
gaw ya iange na ta kuman na kilaten nga
magdangāng. 28 A yen hapa sangaw ya
pakkamu muy ta bida en ta 'Maski am
had sin ya agyan na nasi en nalabag a
yen hapa ya datangan na ngamin kiden
gayang,' kunna."

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-33)

29 "A am nabalin na sangaw ye-yen
na pagzigātān a mavit hapa ya pagsugi-
ram na bilag ikid na hulan, yaga maku-
tukutet sangaw ya bitwan kiden ta langit,
a magkāhunnak kid. 30 A yen sangaw
ya pagagayoy na ngamin kiden tolay
nga awan mangurug gafu ta liwat da
ta Tolayin nga taga Langit, te maita da
sangaw ya lattog na en ta langitewan,
te dumagut sangaw nga imatogkok ta
kulam kiden, a mehulun sangaw tentu
ya ngamin kasikanan ikid na kalalaki na
Namaratu ewan. 31 A doban na hapa
sangaw ya anghel na kiden ta pagsitang
na masikan na amaryung petta uknudan
da ya ngamin kiden tolay na nga taga
ngamin paglelehutin.
32 "A intu mina pagnonotan muy ya
keangarigan na taggaten, te am lumattog
na ya lappaw na kiden a yen ya pakaitan
ta darun na. 33 A kumanen hapa san-
gaw am dumatang na ya ngamin kiden
nabidak tekamuy ta ayanin, te yen kid
sangaw ya pakaitan ta tanagay na ya pag-
tolik. 34 A kakurugan ya ibar ku tekamuy
ta sa magdulot ya ngamin kidin nabidak
tekamuy ta awena para la masi na to-
lay kiden ta ayanin. 35 Te gagangay ta
umawan sangaw ya ngamin langitewan
ikid na lutakin, ammi awena mauli na
ngamin inuhohug ku tekamuy.

Ya Maalap Ikid Na Mesirak
(Mk 13:32-37; Lk 21:34-36)

36 "Ammi am kanu sangaw na araw ikid
na oras ya pagtolik ta lutakin a awan
ta makkamu, maski ta anghel kiden,
a maski teyak, te intu la makkamu i
Damakewan. 37 Ammi addu sangaw ya
awan nakaparan ta datang ku, te pagka-
ma da sangaw ya datang ku ta kuman
na nepagka-ma na tolay kiden ta layusen
ta araw ni mina Nowe en, 38 te aweda
kurugan ta itta ya dulay awa pangākan
da la, a iafura da la ya mangatawa, ikid
na magboda abat ta araw na layusen.
A nagkealud kid na ta danumen nga
nagkalimat. 39 Ammi teg Nowe ikid nga
mamattama a dana simarok kid na ta
bapor na en nga dana pinadday na, te
pake dakal ya layusen abat ta nalintab
ya ngamin kiden kayu ikid na bagetay.
A kumanen hapa sangaw ya kelogot na
kadwan kiden ta datang na Tolayin taga
Langit, 40 te maghebing sangaw mag-
tarabaku ya duwa na lalaki ta uma, a
ka-ma la sangaw maalap ya takday, a
mesirak ya takdayen. 41 A magkaalsud
hapa sangaw ya duwa na babbay nga
magbayu, a ka-ma la sangaw maalap ya
takday a mesirak ya takdayen.
42 "A mappya mantu ta if-ifunan muy
ya bari muy, te awemuy amu am kanu
sangaw na araw ya pagtoli na dafu muy.
43 A itan muy ta parigan muy sangaw ya
natulisanen ta bali na, te am dana amu na
mina ya oras na iange na tulisan a awena
mina nasidug, te inifunan ya bali na en,

petta awena natulisan. 44 A mappya ta
dana magparan kanan hapa ta datang ku,
te am pahig muy sangaw ta awek para la
dumatang, a yen hala sangaw ya datang
ku," kunna.

Ya Keangarigan Na Awan Mekatalak
(Lk 12:42-46)

45 A ya takday para na keangarigan nga
binida ni Hesus tekid a intu yan:

"Ya mekwenta ta mekatalak ikid na
makanonot a intu hala ya kuman na
tagabu en nga awan mangilogot ta dafu
na en, te idulot na la ya magpakan ta
anak na kiden ta kuman na nebar na dafu
na en tentu. 46 A pake magāsāt hapa san-
gaw yen am datangān na dafu na en, 47 te
intu sangaw ya pagtaronan na ta ngamin
kiden kwa na. 48 Ammi ya tagabu en
nga awan makanonot, a pahig na ta 'Oh,
pake mabayag para ya datang na dafu
ken,' kunna, 49 a palpalukan na ya sakā
tagabu na kiden, ikid na sakā makipag-
inum ikid na makipangan ta magkellaw
kiden. 50 Ammi pagka-ma na sangaw ya
datang na dafu na en gafu ta awena amu
ya oras na datang na. 51 A kattaban na
sangaw na dafu na en, kapye na pehulun
ta magimmamappya kiden ta lugar nga
pagzigātān da ikid na pagtatangitan da,"
kunna.

25

Ya Nakanonot Ikid Na Napapawang Ta Nonot

1 A sangaw binida ha ni Hesus ya takwan
na keangarigan tekid;

"Am magdulot sangaw ya
pangikerutan na Namaratu ta pagadde-
tan na arawin yan a datangan na sangaw
ya tolay kiden ta kuman na mafulu kiden
babbalatang nga umange nakibodan ta
hiklam. Tagtakday ya balatang kiden
ta zilag da tekiden umange dimafung
ta lalaki en nangatawa. 2 A ya lima
na balatang kiden a napāpāwang ya
nonot da, 3 te aweda haman nanonot
ya nagbalun ta gās na hilag da, 4 ammi
ya nakanonot kiden a dana neparan da
gās da, a nehulun da hapa ta agzilag
da. 5 A gafu ta nagtalantan ya lalaki
en nangatawa a sa nakakasidug ya
babbalatang kiden, 6 ammi sangaw ta
tangngan na hiklam a itta ya nagayag,
'Ittan ya lalaki en, emmuy na dafungan,'
kunda. 7 A alistu imivwat ya babbalatang
kiden, a padakalan da ya gatang na hilag
da kiden, ammi dulay te maazap hala ya
hilag na napāpāwang kiden, a magadang
kid hapa ta kadwan kiden.

8 'Ay mangatad kam bit ta gās na
hilag muy O, te naazap ya hilag mi
kiden,' kunda.

9 'A mappya ta alistu kanan ange ta
maglaku kiden petta gumatang kam
talo am awena sangaw makalannat
na gās na hilag mi,' kunna hapa na
nakanonot kiden.

10 "A tekid na umange gumatang a
dumatang na hapa ya lalaki en, a ya
nakanonot kiden nga dana nakaparan
a nehulun kid na tentu nga simarok ta
bali en nga pagbabodan da, a nelitup
ya bali en. 11 A ta pagtoli na kadwan
kiden balatang nga umange gumatang ta
gās da a baran da hapa ya lalaki en ta
umag na bali, 'Afu, ihukatan na kamin
O,' kunda. 12 Ammi netabbag na ta 'Aweta
kam aamu,' kunna la tekid.

13 "A yen mina ya pagnonotan muy
petta awemuy sangaw melogot awa dana
nakaparan kam mina, te awemuy hapa
amu am kanu ya datang na Dafu muy,"
kun ni Hesus tekid.

Ya Magpataron Ta Pagba-nang Na
(Lk 19:11-27)

14 "A ya takday para keangarigan na
pangikerutan na Namaratu ta tolay, a
kuman na takday tolay nga umange nag-
pasyar ta adayu na lugar. Te dana inaya-
gan na ya tagabu na kiden, petta isaned
na ya pirak na tekid petta taronan da
mina ya paganak na pirak na en. 15 A ya
takdayen ya inatadan na ta limaribu, a
ya mekaduwa en ya inatadan na hapa ta
dwaribu, a ya mekatallu en ya inatadan
na ta maribu la, te intu neatad na tekid
ya kustu la en nga mataronan na tag-
takday tekid, a sangaw nagtugut. 16 A
ya naatadan ta limaribu a alistu ange
magapag ta pagatutan na ta pirak na
en, a naba-bayag ta assang a nadaggan
hapa ta limaribu ha. 17 Kumanen hapa ta
naatadanen ta dwaribu, nadaggan hapa
ya pirak na en ta dwaribu ha. 18 Ammi ya

mekatallu en nga naatadan ta maribu la
a enna haman nekali ya pirak na dafu na
en, a netagu na haman ta umag na lutak.
19 "A ta nepagpasa na addu na araw a
dumatang hapa ya dafu na tagabu kiden,
a inayagan na kid ha petta tukin na kid
ta kwa na. 20 Umange ya takdayen nga
inatadan na ta limaribu, a
'Limaribu ya neatad mu teyak, Afu.
Ye, nadaggan kun hapa ta limaribu te
mafuluribun ngamin,' kunna.
21 'A mappya ka mantu na tagabu te
awenak nelogot. A gafu ta mekatalak
ka nga magtaron ta assang a paturinan
ta ka hapa petta makaibbal ka ta addu.
A mesipat kan mantu ta pagayayatan
na dafum,' kunna hapa na dafu na en
tentu.
22 A sangaw umange hapa ya naatadan ta
dwaribu, a
'Dwaribu ya neatad mu teyak, Afu,
te nadaggan kun hapa ta dwaribu te
appataribun ngamin,' kunna.
23 'A mappya ka mantu na tagabu
te awenak hapa nelogot. A gafu ta
mekatalak ka nga magtaron ta assang
a paturinan ta ka hapa petta makaib-
bal ka ta addu. A mesipat kan mantu
ta pagayayatan na dafum,' kunna hapa
na dafu na en tentu.
24-25 A sangaw umange hapa ya naatadan ta
maribu la. A ya uhohug na hapa a
'Ay, Afu, awek napadakal ya pirak
men te nagburungak ta maabakak, a
yen ta enku nekali ta lutak petta itta
hala sangaw ya itolik teko ta datang
mu, te amuk ta maporay ka na tolay, te
pangalapām haman ya awem minulan,
yaga magba-nang ka ta banbannag na
kadwan. A yeh, alapam na ha, te itta
ya ngamin kwam sina,' kunna.
26-27 Ammi pake nagporay ya dafu na en, a
'Kuga dupal ye-yan na tagabu nga
matalakag. Am amum mantu ta
magba-nangak ta banbannag na kad-
wan a anu awem mantu nepagatut
ya pirak ku ta gumatut kiden petta
madaggan mina ya pirak ku?' kunna
hapa na dafu na en tentu.
28 'Azin muy mantu ya maribu en
tentu a iatad muy ta magibbalen ta
mafuluribu,' kunna.
29 "A yen mina ya pagnonotan muy, te
kunna ten sangaw ta iturayan na Nama-
ratu ewan. Te ya mekatalak magtaron ta
neatad tentu a madaggan sangaw ya kwa
na petta addu, ammi ya awan mekatalak
a maazi sangaw ya dana neatad tentu.
30 A ya kuman na tagabu en nga awan ta
serbi na a iabbang da sangaw ta agyan na
sugiram, petta yen sangaw ya pakatang-
tangitan na ta takit na," kun ni Hesus
tekid.

Ya Bida Na Kalneru Ikid Na Kalding

31 A ya takday para na keangarigan nga
binida ni Hesus a intu yan:
"Am magtoli hala sangaw ya Tolayin
taga Langit a pake mepaita ya ngamin
kalalaki na, a mehulun hapa tentu ya
ngamin na anghel na kiden. A am
nakatogkok na ta agtuttudan na pagtu-
ray na, 32 a sa pagkakampatan na hapa
sangaw ya ngamin tolay ta atubang na
en. A am sa nagkakampat kid na a
paggungayan na kid sangaw ta kuman
na magtaronen nga magpagungay ta
kalneru ikid na kalding. 33 A ya kuman na
kalneru kiden a itun na kid ta kanawan
na en, a ya kuman na kalding kiden a yen
sangaw ya itun na ta kanigid na en. 34 A
ya uhohug sangaw na Ari en ta itta kiden
ta kanawan na en a
'Ikamuy ya pasinapān ni Damake-
wan, a magdulot kanan mantu teyak,
te mesipat kanan ta pangikerutan na
Namaratu, te yen ya neparan na teka-
muy abat ta nekapadday na lutakin.
35 Te ikamuy ya nangatad ta kanan ku
teyaken nabisin, a teyaken gimtang
a ikamuy ya nangatad ta inuman ku,
a teyaken nakipagsil tekamuy a ika-
muy hala ya nagpadulot teyak, 36 yaga
inatadan dak hapa ta barawasi teyaken
awan ta nepagbarawasi, a kinahadan
dak ta nepagtakit ken, a pinasyar dak
hapa ta nekabalud ken,' kunna sangaw
na Ari en tekid.
37 Ammi pagpaka-lat da hapa sangaw ya ibar
na tekid, a
'Kanu huden ya nepangpakan mi
teko, Afu, ikid na nepangpenum mi
teko? 38 A kanu huden ya nepagpadu-
lot mi ta nepakipagsil mu tekami ikid
na nepangatad mi ta pagbarawasim?
39 A kanu huden ya nepagpasyar mi ta

nepagtakit mu pase nekabalud mu?'
kunda sangaw.
40 'A kakurugan ta kunna ten, te teka-
muyen nangikallak ta kaāassangan na
kabagis ku kiden sin a mekwenta ta
yen hapa ya nepangikallak muy teyak,'
kunna hapa sangaw na Ari en tekid.
41 "A ya uhohug sangaw na Ari en ta itta
kiden ta kanigid na en a
'Umadayu kanan teyak, te
mataguhali kanan, a mekabat kanan ta
afuyen nga awan maazap nga neparan
na Namaratu teg Satanas ikid na anitu
na kiden. 42 Te maski nabisinak a
awedak inatadan ta kanan, a teyaken
gimtang a awedak haman pinenum.
43 A teyaken nagdulot tekamuy a
awedak pinagdulot, a teyaken awan
ta barawasi a awedak inatadan ta
pagbarawasik. A nagtakitak, a
nabaludak, ammi awedak tinagop
kinahadan,' kunna sangaw tekid.
44 A pagpaka-lat da hapa sangaw ya uhohug
na tekid, a
'Kanu huden, Afu, ya nekabisim ta
awemi nepangikallak teko? A kanu
hud ya nepakainum mu ta awemi
nepangpenum teko? A kanu hud
ya nepagdulot mu tekami ta awemi
nepagpadulot teko? A kanu huden ya
awemi nepangatad teko ta kawan na
nepagbarawasim, ikid na nepagtakit
mu, ikid na nekabalud mu?' kunda
sangaw tentu.
45 'A kakurugan ta kunna ten, te teka-
muyen awan nangikallak ta kaāassan-
gan na kabagis ku kidin a mekwenta
hapa yen ta awemuyen nepangikallak
teyak,' kunna sangaw tekid.
46 A gafu ta kumanen a medob sangaw ye-
yen kid ta magnayun na kapa-gangan da,
ammi ya mangurug kiden a yen kid sangaw
ya mesipat ta magnayun na pagtolayan,"
kun ni Hesus tekid.

26

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Pasi Na
(Mk 14:1-2; Lk 22:1-6)

1 A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta
keangarigan kiden ta ituldu na kiden a
takwan na ya nebar na tekid;
2 "Amu muy ta dwangagaw para la abat
ta pyesta na Simana tam, a yen sangaw ya
panggafut da teyak petta pagappan dak
papasin," kunna tekid.

3 A ta pagbida na para la tekid a itta hapa
ya miting na ngamin kiden pinakadakal
na Hudyo kiden ta bali ni Kaypas nga
kadakalan na padi, 4 te pagbabidan da am
had kunna mina na panggafut da te Hesus
ta awena pakkamu na tolay kiden, petta
papasin da.
5 "Ammi awetam mina gafutan ta ketta
para la na pyesta en, talo am magtatapil
ya tolay kiden," kunda.

6 A sangaw umange ig Hesus ikid na it-
uldu na kiden ta iten Betanya ta bali ni
Simonen nga nagkangaw ta idi. 7 A tekid
para la nangnangan a itta hapa ya babbay
nga himebing te Hesus, a ibbalan na hapa
ya botelya na bangog nga pake mangina
am melaku, a neburud na ta ulu ni Hesus.
8 Ammi nagporay hapa ya ituldu na kiden ta
babbayen, a nehuya da.
"Anu haman ta isayang mu ya ban-
gogina? 9 Pade awa mangina mina am
melaku, petta meatad mina ya paga na ta
pobre kiden," kunda.
10 A ta pakadangag ni Hesus ta uhohug da
tentu a nehuya na kid hapa.
"Annun muy haman ihuya ya bab-
bayin? Awa mappya haman ya iningwa
na teyak. 11 Sigida itta haman tekamuy
ya pobre kiden, ammi teyak a awek san-
gaw sigida tekamuy. 12 A neburud na ya
bangogin ta barikin petta dana meparan
ya barikin ta ketanam na. 13 A kakurugan
hapa ya uhohug ku tekamuy ta maski
am had sin na lugar ya pakepadangagan
na damag ku ta ngamin paglelehutin a
megindan hapa mebida ya iningwa na
babbayin yan, te panadamdaman da san-
gaw tentu," kunna tekid.

14 A ta nekabalin na en a nagtugut hapa i
Hudas Iskaryote nga takday ituldu ni Hesus,
te umange nakitulag ta padi kiden. 15 A ta
datang na tekid a
"Piga hud sangaw ya iatad muy
teyak am uffunan ta kam manggafut te
Hesus?" kunna tekid.
A nagtatulagan da ya tallufulu hukal na pi-
rak. 16 A yen hapa ya pamegafu ni Hudas nga
magapag ta mappya na araw ta pangitalaba
na te Hesus.

Ya Pangitalaba Ni Hudas Te Hesus
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-23; Jn 13:21-30)

17 A ta napolu en araw ta pyesta na
Simana na Hudyo kiden am mangan kid
la ta panen nga awan bumlad a umange
ya ituldu na kiden tentu, a pinohutan da
am had sin na lugar ya pangiparanan da ta
pamurab da ta Simana. A nebar na tekid ta
18 "E kam ta ili ta bali na kofun ken, a
'Dinob na kami na Mistro mi en,' kum-
muy sangaw tentu, 'te mangan kami kan
ta pamurab mi ta Simana ta bali min, te
abikan na ya pasi na,' kummuy sangaw
tentu," kunna.
19 A enda ibalin ya nebar na en tekid, a
neparan da ya pamurab da ta Simana.

(Mk 14:17-21; Lk 22:14-22; Jn 13:1-30)

20 A ta furab a nakikkanan ig Hesus ikid na
mafulu duwa kiden ituldu na. 21 A tekid para
la nagkakan a naguhohug hapa i Hesus.
"Kakurugan ta takday sangaw teka-
muy ya mangitalaba teyak," kunna.
22 A gafu ta nebar na en a nagdadamdam kid
na, a ya tagtakday kid hapa ya nagpohut
tentu,
"Iyak hud ya kinamen, Afu?" kun na
tagtakday tekid.
23 "Intu sangaw mangitalaba teyak ya
nakipagkammat teyak ta pingganin. 24 A
gagangay ta masi sangaw ya Tolayin
taga Langit ta kuman na nesurat na
aglavunen, ammi maski kunna ten a
kakallak hala sangaw ya mangitalaba
tentu, a mapmappya mina ta awena
neanak, petta awena mina metalaba
magliwat," kunna tekid.
25 A yen hapa ya nepagpohut ni Hudasen nga
manggakkad mangitalaba tentu.
"A iyak hud, Afu, ya kinamen nga man-
gitalaba teko?" kunna.
"Maski iko," kunna hapa ni Hesus
tentu.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mk 14:22-25; Lk 22:19-24)

26 A tekid para la nagkakan a nangalap i
Hesus ta pan kapye na nepakimallak, kapye
na hapa ginadgadwa, a sangaw nesaned na
ta ituldu na kiden.
"Yeh, kanan muy yan te ye-yan
barikin," kunna.
27 A sangaw inalap na hapa ya basu na bi-
narayangen kapye na ha nepakimallak, a
sangaw negawat na hapa tekid,
"Yeh, sa uminum kam ta isin, 28 te
yan ya dagak nga magarut sangaw, te
yen sangaw ya mangipasikkal ta pakit-
ulagan na Namaratu, petta mapakoma
na ya liwat na addu na tolay. 29 Ammi
ibar ku hapa tekamuy ta awek sangaw
makipaginum tekamuy abat ta pang-
inum tam sangaw ta bagu na inuman ta
pangayayat tam ta pagariyan ni Damake-
wan," kunna.
30 A ta nekabalin da uminum a nagkakan-
syon kid nga nangdayaw ta Namaratu,
kapye da umange ta Bagetay na Olibo.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pangiwagak Da Tentu
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

31 A ya takday ha na uhohug ni Hesus
tekid a
"Amuk ta pakigungayān dak sangaw
ta hiklamin yan ta kuman na nesurat na
aglavunen ta palungu araw, te ya uhohug
na aglavunen a
'Papapasi sangaw na Namaratu ya
magtaron a makutkutet sangaw ya
kalneru kiden,' kunna ta surat na
en.
32 Ammi sangaw am matolayak hala a mapa-
polu yak sangaw ammi tekamuy nga ange
ta iten Galileya," kunna.
33 "O maski pakigungayān na ka na
kadwan, Afu, aweta ka sangaw pakigun-
gayān," kunna hapa ni Pedru tentu.
34 "Maski ilemad nak hala sangaw ta
mamillu ta hiklamin yan ta awena para
la pagtareknay na manuk," kunna hapa
ni Hesus tentu.
35 "Ay awan, Afu, maski ikabat dak
sangaw teko papasin a aweta ka sangaw
ilemad," kunna ha ni Pedru.
A kumanen hapa ya nepasikkal na kadwan
kiden ituldu na.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Lugar Na Getsimani
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

36 A ta datang da ta Bagetay na Olibo a
nagdulot kid ta lugaren nga nagngagan ta
Getsimani, a ya uhohug ni Hesus tekid a
"Magtuttud kanan ta isin te eyak bit yo
tewan makimallak," kunna.
37 Ammi nehulun na hapa ig Pedru ikid na
duwa kiden anak ni Zibadeyu. A sangaw
nepagka-ma na hapa ya pagdamdam na, a
pake nagburung na.

[38] "Kuga ipasik de ya sikan na damdam
kin. Magyan kam la sin a awemuy la
masidug," kunna tekid,
[39] a sang imadayu tekid kapye na nagtakab
ta lutak nga nakimallak.
"Ikallak nak, Amang, te am mabalin
mina a ilillik nak haen ta pagzigātān kin
nga nekarim teyak. Ammi maski kunku
a bakkan mina ta yen ya magdulot, te
mappya ta ikayat men ya idulot ku,"
kunna ta pakimallak na.
[40] A tentu en nagtoli teg Pedru a masidug
kid na, a
"Anu hud, awemuy hud maattaman
ya awan masidug ta maski takday la na
oras? [41] Awemuy la masidug, te maki-
mallak kam mina petta awemuy mina
maayayyaw, te maski am malogon ya
nonot muy a makafuy ya bari muy,"
kunna.
[42] A umange ha nakimallak ta kuman na intu
en.
"Am uray mu, Amang, ta awek melillik
ta iatad men teyak nga pagzigātān ku
a mappya mantu ta yen ya magdulot,"
kunna.
[43] A sangaw nagtoli ha ta ituldu na kiden, a
masidug kid ha, te awena makaladdang na
mata da. [44] A gafu ta kumanen a nagtugut
ha ange nakimallak, a pamillun na hala ya
kuman na nepakimallak na en.
[45] A ta nepagtoli na ha ta ituldu na kiden
masidug a
"Ayanin hud ya agkakasidug ikid na
agibannag? Itan muy ya oras awa
ayanin ya ange na mangitalaba ta To-
layin taga Langit petta igawat na ta awan
kiden mangurug ta Namaratu. [46] Imivwat
kanan, te entanan, te ittan ya mangital-
aba teyak," kunna tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus
(Mk 14:43-50; Lk 22:47-55; Jn 18:1-11)

[47] A ta pagbida para la ni Hesus ta it-
uldu na kiden a dumatang na i Hudasen, a
nehulun hapa tentu ya awan bababang na
tolay nga dinob na pinakadakal da kiden
ikid na padi kiden, a nagibbal kid hapa ta
kampilan ikid na paluk. [48] A dana nebar na
mangitalaba en ya pagsenyas na sangaw ta
kahulun na kiden petta amu da ya gafutan
da.
"Ya amuyan ku sangaw a yen ya gafu-
tan muy, te intu yen," kunna.
[49] A gafu ta kumanen a nagdaretyo i Hudas
te Hesus a
"Itta yak O, Afu," kunna tentu, kapye
na inamu.
[50] "A iko mantu, Kofun," kun ni
Hesus tentu, "Aran, ialistum mantu ya
neangem sin," kunna hapa tentu.
A umabikan hapa ya kadwan kiden tolay, a
ginafut da i Hesus. [51] A ka-ma la sinukkut
na takday kahulun ni Hesus ya kampilan
na en, a kinattab na ya takday tekid ta
bangbang na en a newasik na. Intu kinattab
na ya tagabu na kadakalan na padi. [52] Ammi
ginamman hapa ni Hesus ya nangkattaben,
"Ialag mun ya kampilamina, te am
intu ikatalak mu ya pangkattab mu awem
hud sangaw masi ta kattab? [53] Am awek
mina ikayat magafut a awek hud maga-
dang te Damakewan, a doban na ta alistu
ya nasurok ta limafulu ribu na anghel
petta ikerutan dak mina. [54] Ammi am
kunna ten a had kukunna sangaw mag-
dulot na uhohug na surat kiden?" kunna
tentu.
[55] A sangaw naguhohug hapa i Hesus ta
tolay kiden nga nanggafut tentu.
"Anu dulayak hud na tolay, petta en-
dak gafutan konsu kampilan ikid na
paluk ta kuman na panggafut muy ta
tulisan? Kinanghahawak haman imatut-
tud ta simbaanen nga nangituldu, a
anu bakkan ta yen ya nanggafutan muy
teyak? [56] Ammi gagangay ta kunna sin
ya tinarabaku muy petta magdulot ya
nesurat na aglavun kiden," kunna.
A yen hapa ya nepangiwagak na ituldu na
kiden tentu, te nagbabilag kid na.

Ya Pangidarum Da Te Hesus
(Mk 14:53-65)

[57] A ya nanggafut kiden te Hesus a neange
da ta bali ni Kaypas nga kadakalan na
padi, te yen ya nagaammungan na mangi-
tuldu kiden ikid na pinakadakal na tolay
kiden. [58] Ammi te Pedru a tinultulitul na
kid hapa abat ta bagaw na bali en. A ten-
tun nakasarok ta bagawen a nakipagtuttud
hapa ta maggwardya kiden, petta itan na
am anu ya pagbalinān na pangidarum da te
Hesus.
[59] A ya padi kiden ikid na ngamin kiden
nagkonsihal a apagan da ya pangipasikkal
da ta liwat ni Hesus petta pangpapasin da
mina tentu. [60] Ammi awan ta naapagan da,

te maski am addu ya nagtayuk nga nagtulad
a nagimpagsil haman ya inuhohug da. A
ta kapozyanan na a nagtayuk ya duwa na
mangipasikkal ta tulad da, 61 a ya uhohug da
hapa a
"Ya kuman na nadangag mi ta uhohug
na inin a itta kan ya pakapangwa na nga
mangkutkutet ta simbaan na Namaratu
kapye na ha patayukan ta las-ud na tal-
luhaw," kunda.
62 A sangaw nagtayuk hapa ya kadakalan na
padi, kapye na naguhohug te Hesus.
"Awan hud ta tabbag mu? Anu mantu
ya uhohugam ta ipaliwat na duwa kiden
teko?" kunna.
63 Ammi awena la nagasitang i Hesusen. A
nagsitang ha ya padi en ta
"Magsitang kan, a magpagasingan ka
ta sigatolay na Dyos. Ibar mu mantu
am iko ya Ari en nga Anak na Namaratu
ewan," kunna.
64 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"A iko haman ya nangibar, ammi ibar
ku hapa tekamuy ta makipaita sangaw
ya Tolayin taga Langit nga makipagtut-
tud ta agtuttudan na Seppakapangwa ta
Ngamin, te magtoli hala sangaw sin nga
imatuttud ta kulam kiden," kunna.
65 "Agayaya!" kun na hapa na kadakalan na
padi ta pakadangag na ta uhohug ni Hesus,
kapye na pinissang ya salnuk na pagpadi na
gafu ta katupag na en ta inuhohug ni Hesus.
"Naguhohug yan ta dulay, te igitta na
haman ya bari na ta Namaratu ewan,"
kunna. "A masapul hud para ya mangi-
pasikkal ta liwat na awa ikitanan hapa
la ya nakadangag ta uhohug na. 66 Anu
mantu ya uray muy tentu?" kunna ha.
"A mappya ta mapapasi!" kunda.
67 A sangaw inuparan da ya mukat na en,
yaga pinalpaluk da. A linaplappag na hapa
na kadwan, kapye da ibar ta
68 "O Kristu, ibar mu am inya ya
naglappag teko, te malalaki ka haman
maglavun," kunda.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus
(Mk 14:65-72; Lk 22:56-62; Jn 18:25-27)

69 A ta pagimbestigar da para la te Hesus
a itta la i Pedru ta bagaw na bali en, te
imatuttud la ten. A sangaw imabikan te
Pedru ya takday babbay nga tagabu, a
"Maski iko hapa ya takday kahulun ni
Hesusen nga taga Galileya," kunna tentu.
70 Ammi nelemad na ta atubang na ngamin
kiden nakadangag,
"Amuk hud am anu ya ikayat mu uho-
hugan teyak," kunna,
71 kapye na sang umadayu tagad ta sasaroka-
nen. Ammi itta hapa ten ya takday ha na
babbay nga nakelasin tentu, a netuldu na i
Pedru ta katayukan na kiden.
"Yeyan hapa ya takday kahulun ni
Hesusen taga Nasaret ta iten Galileya,"
kunna tekid.
72 Ammi nelemad na ha,
"Pagasingan ta Dyos am amuk ya to-
layina," kunna.
73 Awena para la nabayag a umabikan tentu
ya kadwan kiden imatayuk ta iten, a
"Talaga ta iko hapa ya takday kahulun
na te italaba na ka na agbalikas mu,"
kunda tentu.
74 "Atsi O, pagasingan ta Dyos am tulad
ya uhohug ku, awek malat amu ya tolay-
ina," kunna ha naglemad.
A ka-ma la nagtareknay ya manuk, 75 a
yen hapa ya nepakanonot ni Pedru ta uho-
hug ni Hesus tentu, te 'Mamillu ka mangile-
mad teyak ta awena para la pagtareknay na
manuk,' kunna. A insigida nagtugut i Pedru
en, a masikan nagtangit.

27

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Hesus
Ikid Na Pasi Ni Hudas
(Mk 15:1-5; Lk 23:1-12; Jn 18:28-38)

1 A tentun araw a nagkakampat para la
ya padi kiden ikid na pinakadakal na tolay
kiden, a nagtatulagan da ya pasi ni Hesus.
2 A sangaw ginalutan da kapye da neuhet,
te enda idarum ta atubang ni Pilato nga
gubernador nga taga Roma.
3 A ta pakkamu ni Hudasen ta papasin da
i Hesus a nebabawi na ya nepangitalaba na
tentu, a netoli na ya piraken nga neatad na
padi kiden ikid na pinakadakal kiden.
4 "Nakaliwatak, te netalabak haman ya
awanen ta liwat," kunna tekid.
"A nekabat kami hud ta iningwam?
Problemam yana," kunda hapa tentu.
5 A gafu ta kumanen a enna newarad ya
pirak kiden ta umag na simbaanen, otturu
enna ginalutan ya hul na en kapye na
nagbesin.

[6] A ta nepakaakut dan ta pirak kiden a
inalap na padi kiden, a
"Anu mina ya pagserbi na inin? Te
madi am metun ta pundo na simbaanin,
te paga na daga na tolay," kunda.
[7] A tekid na nabalin nagbabida ta pangusar
da ta piraken a enda negatang ta lutak
na magdammili, petta itta ya ketanaman
na tolay kiden nga taga adayu na lugar
nga nasi ta ili na Herusalem. [8] A gafu ta
piraken nga negatang da ta lutaken a 'Lutak
na Daga' ya nangingaganan da ta lutaken.
[9] A kumanen nagdulot hapa ya nesurat na
aglavunen mina Heremyas, te ya uhohug na
en a
'Inalap da ya tallufulu hukal na pirak
nga nagtatulagan na Hudyo kiden ta
gatad na angat na en,
[10] a negatang da ta lutak na mag-
dammili en,
te kumanen ya uray na Nama-
ratu,' kunna.
[11] A i Hesusen hapa a pinagtayuk da ta
atubang na gubernadoren, petta imbesti-
garan na.
"Anu, iko hud ya nebar da en nga Ari
na Hudyo kiden?" kunna te Hesus,
"A iko mina ya mangibar," kunna hud
la ni Hesus tentu.
[12] A addu hapa ya nepaliwat na padi kiden
tentu ta gubernadoren, ammi awena pulus
nagsitang ni Hesus ta pangpaliwat da tentu.
A ya uhohug na gubernadoren te Hesus a
[13] "Anu awem hud madangag ya
ngamin ipasikkal da ta liwat mu?" kunna
hapa ni Pilato tentu.
[14] Ammi awena kad tumabbag maski ta tak-
day la na uhohug, a pake nepagpaka-lat na
gubernadoren.

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

[15] A ya gagangay na gubernadoren ta idi
am araw na mayor na pyesta na Hudyo
kiden a pohetan na ya takday mabalud nga
pinili na tolay kiden. [16] A ta nepangidarum
da te Hesus a dana ittan ya takday nabalud
nga magngagan te Barabas, a malalaki hapa
namadday ta dulay ta idi. [17] A gafu ta na-
gaammung na ya tolay kiden a pinohutan
ni Pilato tekid am inya ya ikayat da po-
hetan.
"Had sin mina ta duwa kidin ya ikayat
muy ta pohetan ku? I Barabas ya ikayat
muy, ono i Hesus nga magngagan hapa
ta Kristu?" kunna.
[18] A yen ya nebar na ta tolay kiden nga
nagaammung, petta damagan na tekid am
inya ya ikayat da, te dana amu na ta
nedarum na pinakadakal da kiden i Hes-
usen gafu ta katupag da tentu. [19] A tentu en
para la imatuttud nga magindag ta uray da
a itta hapa ya enna nepadamag na atawa na
en tentu.
"Awem la mekabkabat ta panggakkad
da ta tolayina nga awan ta liwat, te pake
nazigatanak ta hiklamen gafu ta tarinap
ku tentu," kunna kan.
[20] Ammi ya padi kiden ikid na pinakadakal
kiden a sinansanat da ya tolay kiden petta
ipasikkal da ya pakauhet ni Barabas, petta
i Hesus mina ya papasin da. [21] A sangaw
pinidwa ni Pilato ya pohut na ta tolay ki-
den,
"A anu ya uray muy ta duwa kidin, had
sin mina tekid ya pohetan ku?" kunna ha
tekid.
"I Barabas!" kunda hapa.
[22] "A anu mantu ya uray muy te Hesusin
nga magngagan te Kristu?" kunna ha ni
Pilato tekid.
A giaggayan kid na ta "Pagappam ta kayu,"
pakakin kid.
[23] "Te anu hud, anu hud ya liwat na?"
kunna hapa.
Ammi pake giaggayan kid ha ta masikan
ta "Pagappam ta kayu, pagappam ta kayu,"
pagkin kid ha.
[24] A gafu ta awena mapagimmang ni Pi-
lato ya tolay kiden, te yaga magtatapil kid
na a nagpaalap ta palanggana na danum,
kapye na binaggawan ya kamat na kiden ta
atubang na tolay kiden.
"Itan muy na, nabaggawan kun ya ka-
mat ku kidin, petta amu muy ta awan ta
liwat ku ta pasi na tolayin yan. Ikamuy
hapa la ya makkamu tentu," kunna tekid.
[25] "Onay, ikami ikid na anak mi kiden ya
makkamu ta pasi na," kunda.
[26] A gafu ta kumanen a pinohet na i
Barabasen, a nepapaligat na i Hesus, kapye
na negawat ta suddalu na kiden, petta enda
pagappan ta kayu.

Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus
(Mk 15:16-20)

[27] A ta nepanggawat na suddalu kiden te
Hesus a neange da bit ta umag na bali na

gubernadoren, a sa nangkalihung hapa ya
ngamin batalyon da. [28] A inazi da ya salnuk
ni Hesusen, kapye da nesalnuk tentu ya
darag na ga-gamit nga kuman na salnuk
na ari. [29] A sangaw nangwa kid hapa ta
sangngat na sit kapye da nesangngat ta ulu
na en, yaga nepaibbal da tentu ya kulang
na biraw petta kuman na baston na. A
namalentud kid na ta atubang na en ta
pamābānglu da tentu, a

"Ihi, malalaki ya Ari na Hudyo kiden,"
kun na kampon na dayaw da tentu.

[30] A ta nekabalin da en a inuparan da
hapa, kapye da inalap ya biraw na en, a
nepalpaluk da ta ulu na en. [31] A tekid na
nabalin a inazi da ya salnuk na en darag,
kapye da ha netoli ya dana en salnuk na, a
neuhet dan petta pagappan da.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus
(Mk 15:21-31; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

[32] A tekiden nakauhet ta irwangan na ili a
nesimmun da ya takday tolay nga nagnga-
gan ta Simon nga taga Sirene, a intun ya ki-
nalbatan da nga pinagagtu ta pagappan ni
Hesus. [33] A ta datang da ta nengagan da en
Golgota (intu hala kettayan na Balontok),
[34] a pinenum da i Hesusen ta binarayang
nga kinihun da ta apdu, ammi tentu en
nakakakkap a inawenan.

[35] A ta nekabalin na nepagpaappa da
tentu a nagbabinunutan da ya barawasi na
kiden, [36] a nagtuttud kid na nga naggwardya
tentu. [37] Itta hapa ya nesurat da ta utun na
ulu na en petta mebasa ya pangpapasin da
tentu, "Ye-yan i Hesus nga Ari na Hudyo ki-
den," kun na surat da, [38] te itta hapa ya duwa
na tulisan nga pinagappa da ta dwaakub ni
Hesus. [39] A kada itta ya nagtalib ta nagappan
ni Hesus a nelutab da ya pangidadula da
tentu.

[40] "Agu ta itta ya pakapangwam nga
mangkutukutet ta simbaanen kapyem ha
patayukan ta las-ud na talluhaw? A
ikerutam mantu ya barim ta pakapang-
wamina," kun na kadwan.

"A am gagangay ta iko ya Anak na
Namaratu a dumagut kan mantu ta
krusina," kunna hapa na kadwan.

[41] Tumubbat hapa mangidadula tentu ya
padi kiden ikid na mangituldu kiden ikid na
kadwan kiden pinakadakal na tolay kiden.

[42] "Intu kan ya nangikerutan ta kad-
wan, ammi awena mekerutan ya bari na
en," kun na kadwan.

"Intu pon ya Ari na Istralita kiden,
a mappya mantu ta dumagut na ta
krus, petta itta mina ya pangurugan tam
tentu," kunna hapa na kadwan.

[43] "Nekatalak na kan ya Namaratu, a am
itta ya pangkenga na Namaratu tentu a
ikerutan nan mina, te 'Iyak ya Anak na
Namaratu,' kunna paen," kunna para na
kadwan.

[44] A kumanen hapa ya pangidadula na
tulisan kiden tentu nga pinagappa da ta
dwaakub ni Hesus.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

[45] A tentun pagtangnganan na araw a
nagsugiram na ya ngamin na paglelehut
da en ta kuman na hiklam abat ta tallu na
oras. [46] A ta mekatallu en na oras a na-
gayag i Hesus ta masikan, "Ilay, Ilay, lama
sabaktani," kunna ta agsitang na Hudyo
kiden. A ya ikayat na uhohugan na ayag
na en a "Dyos ku, Dyos ku, anu haman ta
nagtalekudan nak," kunna.

[47] "Anu, ayagan na de i Eliyas?" kunna
hapa na kadwan kiden nga nagbuya tentu.
[48] A alistu nagbilag ya takday tekid nga ange
nangalap ta kuman na ga-gamit, kapye na
tinunan ta suka, a sangaw nesukil na ta ud
na biraw te Hesus petta inuman na mina.
[49] Ammi ya nebar na kadwan kiden a

"Awem bit la, te itan tam la bit am enna
sangaw ikerutan ni Eliyasen," kunda.

[50] A sangaw nagayag ha i Hesus ta masikan,
a yen hapa ya nepakasukkut na kahalwa na.
[51] A negindan hapa napissang ya zingzin-
gen nga ga-gamit ta umag na simbaan en.
Namegafu napissang ta utun abat ta akban.
A naglunig hapa ya lutak abat ta nakassib
ya batu kiden, [52] yaga nahukatan hapa ya
tanam kiden, te natolay hala ya addu na
nagpasi kiden nga nangurug ta Namaratu
ta palungu araw, a imuhet kid ta tanam
da kiden. [53] A sangaw ta nekatolay hapa ni
Hesus a umange kid ta ili na Herusalem, a
nakipaita kid ta addu na tolay ten. [54] Ammi
ta nepasi ni Hesus ta nagappan na en a itta
hapa ya takday kapitan ikid na sakā suddalu
na kiden nga nagtaron ta pasi na. A tekid
na hapa nakaita ta lunigen, ikid na ngamin
kiden napadatang, a pake nagtalaw kid na,

"Kakurugan kad ta Anak na Namaratu yan,"
kunda.

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

55 A ta medyo adayu ta nagappan ni Hesus
a itta hapa ya addu na babay nga mangita
tentu, te ikid ya dana dimmagdag tentu
tentu en nagafu ta lugar na Galileya, te
inuffunan da. 56 A nehulun hapa tekid i
Mariya Magdalena, ikid ni Mariya nga hina
nig Santiago ikid ni Hose, ikid na atawa ni
Zibadeyu.

57 A itta hapa ya takday ituldu ni Hesus
nga naba-nang nga nagngagan te Hose, a
taga ili na Arimateya. 58 A ta furab ta nepasi
ni Hesusen a umange i Hose ta bali ni
Gubernador Pilato, a inadang na ya bari ni
Hesus petta itanam na, a nebar ni Pilato ta
meatad hala tentu. 59 A inalap na mantu
ya bari na en, a finutefutan na ta bagu na
furaw na ga-gamit, 60 otturu enna netanam
ta kababagu na tanam nga nakali ta batu
ta kuman na kweba. A sangaw nadokalig
na ya dakal na batu ta irwangan na tana-
men petta namunitan, a sangaw nagtugut.
61 Ammi pa nasirak bit ten ig Mariya Mag-
dalena ikid na takdayen Mariya, te umatut-
tud kid ta bikat na tanamen.

62 A ta lalakwat ta Sabadu a umange ya
padi kiden ikid na Pariseyu kiden ta bali ni
Pilato gafu ta ibar da tentu.

63 "Itta ya nanonot mi, Ser, te ya takday
para na tulad na nagtuladen ta katolay
na para la en, a 'Matolayak hala san-
gaw ta kabalinan na talluhaw,' kunna
kan. 64 A mappya mantu ta mangidob
ka mina ta maggwardya ta tanam na
en abat ta mekatallu araw, petta awena
sangaw makaange na ituldu na kiden nga
magtakaw ta bari na en. Te am 'Natolay
hala ya nasi en,' kunda sangaw ta tolay
kiden a pake dulay sangaw ya tulad da
ammi ta tulad na dafu da en," kunda
tentu.

65 "A aran ay, mangalap kam mantu ta
suddalu kiden, a paggwardyan muy kid
ta kustu na paggwardya," kun ni Pilato
tekid.

66 A ta nepangalap da ta suddalu kiden
a umange kid ta agyan na tanamen, a
dinirkatan da ya nelitupen batu ta tana-
men, petta maita sangaw am maazi ya batu
en, a nesirak da hapa ya suddalu kiden nga
maggwardya.

28

Ya Pagtolay Hala Ni Hesus

(Mk 16:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

1 A ta nekabalin na araw na agimmang
na Hudyo kiden ta pagkarawan ta Liggu a
umange ig Mariya Magdalena ikid na tak-
dayen Mariya ta tanam ni Hesusen. 2 Ammi
dana itta ya masikan na lunig, te umangen
ya takday na anghel na Namaratu nga na-
gafu ta langit, a dinokalig na ya batu en nga
nelitup ta tanamen kapye na nagtuttudan.
3 Kuman na kaitan na kilat ya bari na anghe-
len, a awan ta pangiduman na furaw na
barawasi na en. 4 A ya suddalu kiden hapa
nga nanggwardya a nagapilpilpig kid hapa
ta talaw da en ta anghelen, a nagkapedda
kid na ta kuman na pagpasi da.

5 A ta datang na babay kiden a itta para la
ya anghelen a

"Awemuy la magtalaw," kunna, "te
amuk ta apagan muy i Hesusen nga
pinagappa da, 6 ammi awan na sin, te
natolay hala ta kuman na nebar na en
tekamuy. Maski e kanan sin, te itan muy
ya nagiddan na bari na en. 7 A alistu kam
sangaw magtoli ta ituldu na kiden, te
ibar muy sangaw tekid ta natolay hala ya
nasi en, a maita da sangaw ten Galileya,
te mapmapolu ammi tekid. Aranan, te
yen la ya ibar ku tekamuy," kunna tekid.

8 A alistu kid na nagtugut ta tanamen ta
talaw da en, ammi nekihu hapa ya dakal
na talak da. A nagbilag kid na ange nangi-
padamag ta ituldu na kiden, 9 ammi ka-ma
la nesimmun na kid ni Hesus ta dalanen.

"O ey, itta kanan," kunna tekid.

A enda inahakupan ya takki na kiden, a
dinayawan da. A ya uhohug na hapa tekid a

10 "Awemuy la magtalaw, te emmuy
ibar ta kabagis ku kiden ta e kid mina ta
iten Galileya, te maita dak sangaw ten,"
kunna hapa tekid.

Ya Pagreport Na Naggwardya Kiden

11 A ta nepagtugut na babay kiden a nag-
tolin hapa ya kadwan kiden naggwardya
ta ili, te enda nedanug ta padi kiden ya
naita da ta agyan na tanamen tekiden nag-
gwardya. 12 A gafu ta kumanen a nagkakam-
pat ha ya pinakadakal na Hudyo kiden kon-
todu naggwardya kiden, a nagbabidan da ya
uray da. A nagtatulagan da ta maatadan ya
naggwardya kiden ta pirak petta magtulad

kid. A nebar da tekid ya bidan da sangaw ta
tolay kiden.
[13] " 'Umange ya ituldu na kiden ta hik-
lam, a netammang da ya bari ni Hesus
tekami en nagkasidug,' kummuy tekid.
[14] "A am angarigan ta madamag san-
gaw na gubernador ta nasidug kam ta
nepaggwardya muy a ikami hala sangaw
ya makkamu magbida tentu, petta awan
sangaw ta dulay tekamuy," kunda tekid.
[15] A inalap da mantu ya piraken a enda
nepadangag ya kuman na netuldu na padi
kiden tekid. A ye-yen na bida ya isansaned
na Hudyo kiden ta ngamin kiden lugar na
sakā Hudyo da kiden maski abat ta ayanin.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23)

[16] A ya mafulu takday kiden na ituldu
ni Hesus a umange kid hala ta lugar
na Galileya ta nebar na en bagetay nga
pangdafungan na tekid. [17] A tekiden nakaita
tentu a namalentud kid na nga nangdayaw
tentu. Ammi ta kadwan a aweda kurugan ta
intu in yen. [18] A ya uhohug ni Hesus tekid a
"Iyak ya nagitunan na Namaratu ta
ngamin makkwa ta langit ikid na lutak.
[19] A ta ayanin a doban ta kanan, te e kam
sangaw ta ngamin tolay ta ngamin pa-
glelehutin petta magalap kam ta dagga
na itulduk kidin. Zigutan muy sangaw
ya mangurug petta mesipat kid tekami ni
Damakewan ikid na Kahalwa na en. [20] A
sage ituldu muy kid hapa petta kurugan
da hapa ya ngamin nepatarabakuk teka-
muy. A nonotan muy yan: sigida itta
yak la tekamuy nga mehulhulun abat ta
pagaddetan na arawin yan," kunna.

Ya Nesurat Ni Markus Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Markus. A ta ketta ni Hesus ta lutakin a medyo babagu para la i Markus, ammi nehulun de te Hesus ta kadwan eyan na, te anu kawagan na amu na ya mangisurat ta katolay ni Hesus. A ta kuman na uray na kadwan a i Markus ya babagu en nga sakā ginafut na suddalu kiden ta nepanggafut da te Hesus (itam Mar. 14:51), ammi nakaibbat hala i Markus, te ya barawasi na en la ya ginafut da, ammi newasik na ya barawasi na en kapye na nagbilag nga nauhagan.

I Markus hapa ya nehulun teg Pablu ikid ni Barnabas ta napolu en ange da pangipadangag ta damag ni Hesus, te nagkasinsin kid ni Barnabas. Ammi intu dulay te nagtammangan na kid ni Markus ta aweda en para la pangibalin ta pangipadangag da.

A ta mekaduwa na ange da a ikayat ni Barnabas ta mehulun ha i Markus ammi awena ikayat ni Pablu gafu ta nagtammangan na kid ta idi, a yen ta naggungay kid, te inalap ni Barnabas i Markus, a i Silas ya inalap ni Pablu.

Ammi ta nepagpasa na addu na darun a nagsikan de ya pangurug ni Markus, te nesurat ni Pablu ta doban da mina i Markus tentu, petta uffunan na i Pablu ta tarabaku na nga mangituldu ta uhohug na Namaratu. A ya nesurat ni Markus gafu te Hesus a intu yan:

Ya Nepadamag Ni Hwan Ta Tolay Kiden
(Mt 3:1-12; Lk 3:2-17; Jn 1:6-8, 19-28)

1-2 Ya fun na Bida ni Hesus Kristu nga Anak
na Namaratu ewan a intu yan ta kuman na
nesurat na aglavunen mina Isayas:
"Ya uhohug na Namaratu ta Anak na
en a
'Dangagam, Anak ku, te itta
sangaw ya doban ku nga
mapmapolu ammi teko,
te intu sangaw ya mangipadan-
gag ta iangem,' kunna.
3 Te ya nebar na en nga mapmapolu
a makipaita sangaw ta kawanan na
babali,
a iayayag na sangaw ya tabarang na ta
tolay kiden,
petta makaparan kid mina ta
datang na Dafu tamen, petta
malogon mina ya iange na
tekid," kun na surat ni Isayas.
4 A gafu ta kumanen a nakipaita hala ya
binida ni Isayasen ta kawanan na babali,
a intu hala i Hwan nga nangzigut ta tolay
kiden, a kinasaba na kid.
"Ulin muy ya gagangay muy a zigutan
ta kanan, petta pakoman na Namaratu ya
liwat muy kiden," kunna.
5 A umange tentu ya addu na tolay taga ili
na Herusalem, ikid na ngamin kiden lugar
ta Hudeya. A dana nebosag da ya liwat
da kiden tentu, kapye na kid zinigut ta
karayan na Hurdan. 6 A ya gagangay ni
Hwan a nagbarawasi ta pinadday da en nga
nagafu ta dutdut na kamelo, a sebarekas
hapa ta la-las. A intu la kanan na ya dudun
ikid na tahu na kalaba. 7 A ya nepadangag
na para a
"Itta sangaw ya ange ta gafan ku nga
pake dakdakal ya pakapangwa na ammi
teyak, te maski la awek megitta mak-
itagabu tentu nga mangubad ta sapatos
na kiden. 8 Te maski zinigut ta kam ta
danumin, a intu sangaw ya mangpasi-
nap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu,"
kunna.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus
(Mt 3:13-17; Lk 3:21,22)

9 A ta arawin yen hapa la a nagganwat
hapa i Hesus ta agyan na en ten Nasaret
ta lugar na Galileya, a dumatang hapa
ta karayan na Hurdan, te umange hapa
pazigut te Hwan. 10 A ta nepakagon ni Hesus
ta danumen a naita na ta bimangrit ya
langit, a nagsunak ya Kahalwa na Namaratu
ta kuman na kalapati, a nagpotun na tentu.
11 A nepagka-ma na hapa kan ya naguhohug
tentu ta langit:
"Iko ya Anak ku nga matakit ta nonot
ku. Pake matalakanak teko," kunna kan.

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus
(Mt 4:1-11; Lk 4:1-13)

12 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut a
pinagtugut na Kahalwa na Namaratu, petta
ange tatakday ta bagbagetay kiden nga
adayu ta tolay. 13 A nagyan la ten abat ta

appatafulu araw, a nekihkihu ta magdad-
uma na ayam nga simaron ikid na maporay.
A yen hapa ya neange ni Satanas tentu,
petta paruban na, ammi ta nekabalin ni Sa-
tanas tentu a umange hapa ya anghel kiden
nga manguffun te Hesus nga mangpasikan
tentu.

Ya Pamegafu Ni Hesus Ta Tarabaku Na
(Mt 4:12-17; Lk 4:14,15; Jn 4:43-45)

14 A sangaw ta nekebalud ni Hwanen nga
nangzigut ta tolay kiden a dumatang ha
i Hesus ta agyan na ta iten Galileya nga
mangipadangag ta damag na Namaratu;
15 "Ayanin ya arawen nga binida na
aglavun kiden, te ittan ya dafu muy nga
nekari na Namaratu. Ulin muy mantu
ya gagangay muy, a kurugan muy na ya
ipadangag kun tekamuy nga mappya,"
pakakin.

Ya Pagpehulun Ni Hesus Ta Ituldu Na Ki-
den
(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11; Jn 1:40-42)

16 A tentu en nagtugtugut ta pingit na
Alug na Galileya a nesimmun na ig Simon
ikid na kabagis na en Andres, a magtahukul
kid na ta alugen te dumatahukul kid ta ikan.
17 "Dumagdag kanan hala teyak, te it-
uldu ta kam petta dumatahukul kam san-
gaw ta tolay," kun ni Hesus tekid,
18 a insigida newagak da ya tahukul da, a
dumagdag kid na. 19 A tekiden nagdulot
nagtugtugut ta ba-naden a naita ni Hesus
ig Santiago ikid na kabagis na en Hwan
nga anak ni Zibadeyu ta barangay da en, a
magpakappya kid ta tahukul da kiden. 20 A
insigida inayagan na kid, a newagak da ya
dama da en kontodu tagabu na kiden ta
barangayen, a dumagdag kid na hapa, a sa
nagdulot kid na ta ili na Kapernayum.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Lk 4:31-37)

21 A tentu en araw na agimmang a
umange kid nakigimung ta kapilya en, a
nangituldu hapa i Hesus. 22 Ammi nakagtut
hapa ya tolay kiden ta gagangay na pan-
gituldu na, te awena pinarigan ya mangi-
tuldu kiden ta relisyon da awa nangituldu
ta kuman na intu ya makkamu ta ngamin.
23-24 A tentu para la nangituldu a ka-ma la
kimahalwan hapa ya takday lalaki ta umag
na kapilya en gafu ta anitu na en;
"O, Hesus taga Nasaret, anu itta ka sin
tekami? Amu ta ka, te iko ya kagitta na
Namaratu ewan. Yen hud ya umeyam sin
petta pakākāllakan na kami?" kunna.
25 Ammi nehuya ni Hesus ya anitu na en ta
"Awem la magsitang, a pagtugutām na
ya tolayina," kunna.
26 A nagganwatan na anitu en ya lalaki en
pinagbalyad, kapye na hapa kimahalwan ta
pagtugut na tentu. 27 A pake nakagtut ha ya
tolay kiden ta iningwa ni Hesus, a
"Anu panaw ye-yan O? Takwan ya it-
uldu na inin, te mangituldu seturay, yaga
kurugan na anitu kiden am patugutan na
kid," kunda.
28 A gafu ta kumanen a insigida sumaned
ya damag ni Hesus abat ta ngamin kiden
babali ta lugar na Galileya.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit
Kiden
(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

29 A ta nepagtugut nig Hesus ta kapilya
en a umange kid ta bali nig Simon ikid
ni Andres, a dumagdag hapa ig Santiago
ikid ni Hwan. 30 A ta datang da ta bali
na en a neddatangan da ya katahungan ni
Simon nga babbay nga imaidda, te nagpatu,
a nebar da hapa te Hesus. 31 A enna ginafut
ni Hesus ya kamat na en pinatayuk, a yen
hapa ya nepagkamag na patu na en, a enna
kid hapa nepagafuy. 32 A ta marimaten a itta
hapa ya nagdadatang ta bali da en nga ange
nangikahad ta seanitu ikid na magtatākit.
33 A sa kumalihung ya ngamin kiden umili ta
lugar na irwangan na bali en. 34 A addu ya
pinagmappya ni Hesus ta magdaduma na
takit, yaga pinatugut na hapa ya addu na
anitu na seanitu kiden, ammi sinanat na kid
nga maguhohug, te amu da ta intu ya Anak
na Namaratu.

Ya Pagapag Nig Simon Te Hesus
(Lk 4:42-44)

35 A ta lalakwat a nagkarawan i Hesus nga
imivwat, a umange la tatakday ta awan ta
totolay, a pa nagyan ten nakimallak. 36 A ta
nekahukal nig Simon a awan i Hesusen, a
enda inapag. 37 A tekid na nakaapag tentu a
"Anu itta ka sin, Afu? Itta haman ya
addu na tolay makaapag teko," kunda
tentu.
38 A ya tabbag na tekid a

"On ay, ammi magdulot kitanan ta
kadwan kiden babali, te mappya ta yen
kid hapa na lugar ya pangipadangagan
ku, te yen ya gafu na umeyan ku ta isin,"
kunna.
39 A gafu ta kumanen a sinaned da ya ngamin
kiden babali ta lugar na Galileya, a nangi-
padangag i Hesus ta kapilya da kiden, yaga
pinatugut na hapa ya anitu na seanitu ki-
den.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Naggalisen
(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

40 A sangaw itta ya takday lalaki nga nag-
galis, a umange namalentud ta atubang ni
Hesus;
"Ay, Afu, ikallak nak haen, te amuk ta
maurum ya tabbit kin am ikayat mu,"
kunna.
41 A gafu ta timalin ya allak ni Hesus tentu a
neuyad na ya kamat na en nesi-ged ta lalaki
en, a
"Ikayat ku hapa, itam awa malinis na
ya tabbit mina," kun ni Hesus tentu.
42 A ka-ma la imawan ya galis na en, a
pake nalinis na ya tabbit na en. 43 A ta
nepagpatugut ni Hesus tentu a pake nebar
na ta awena sangaw bidan.
44 "Itam ta awan ta pangibibidam ta
isin, ammi em ipaita ya barim ta padi
en ta simbaanen petta maita na ta awan
ya galis men, a iatad mu hapa tentu ya
iatang na ta kuman na nebar ni Moses ta
lintigen, te yen sangaw ya mangipasikkal
ta tolay kiden ta pagmappyam," kunna.
45 Ammi tentu en nagtugut a pinegafwanan
na hala nepadangag ya pagpamappya ni
Hesus tentu, a yen ta awenan nakasarok ni
Hesus ta ili kiden gafu ta kaddu na tolay
kiden. A nagyan mantu la ta adayu ta babali
kiden, ammi umange hala tentu ya tolay
kiden nga taga ngamin kiden lugar.

2

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Maka-
hehit
(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

1 A naba-bayag ta assang a dumatang ha
ig Hesus ta ili na Kapernayum, a nadamag
na tolay kiden ta ittan ha ta nagyanan
na en bali. 2 A ta magananwan la a pake
umaddun ya tolay kiden nga nagaammung
ta umag na bali en abat ta awan ta ketunan
na kadwan kiden maski ta bikat na irwan-
gan, a nepadangag ni Hesus ya uhohug
na Namaratu tekid. 3 A itta hapa ya enda
nekahad tentu nga awan makahehit nga
inisaw na appat na lalaki, 4 ammi aweda
garay neabikan te Hesus gafu ta kaddu na
tolay, a yen ta negon da ta addanen nga
ange ta atap na bali en. A sangaw inazi da
ya assang la ta atapen ta annung ni Hesus,
kapye da neuhiyay ya awanen makahehit
ta umag na bali, a netabnak da ta bikat
ni Hesusen. 5 A ta nepakaita ni Hesus ta
pangikatalak da tentu a naguhohug hapa ta
awanen makahehit;
"Aleng, pakoman kun ya liwat mu ki-
den ta Namaratu," kunna.
6 Ammi ya kadwan kiden nga mangituldu
ta relisyon na Hudyo kiden nga gituttudan
hapa ta umag na bali a linibakan da hapa ya
inuhohug ni Hesus ta nonot da hapa la.
7 "Anu haman ta uhohugan na ya ku-
manen bakawa Namaratu hud. Dulay
mantu yan te ugtulān na haman ya turay
na Namaratu," kun na nonot da.
8 Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a
"Anu haman ta libakan muy ya inuho-
hug ken? 9 Had sin hud ya malmalogon,
am pakoman ku ya liwat na kiden, ono
am pagmappyan ku petta makatugut?
10 Ammi itta hapa ya ibar ku ta awanin
makahehit petta itta sangaw ya pakaitan
muy ta itta hapa ya turay na Tolayin nga
taga Langit nga mangpakoma ta liwat na
tolay kiden," kunna tekid,
11 otturu naguhohug ha ta awanen makahe-
hit;
"Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya
pagiddamina a dumatang kan ta balim,"
kunna.
12 A imivwat kad, a inalap na ya dapan na en
kapye na nagtugut ta atubang da ngamin.
A pake nagpaka-lat hapa ya tolay kiden
ta pagmappya na, otturu dinayawan da ya
Namaratu.
"Nabayag kitanan sin a ayanin la ya
pakaita tam ta kumanin," kunda.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Lebi
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

13 A sangaw ta mittan a umange i Hesus
ta pingit na alugen, a dumadagdag hapa
ya pake addu na tolay nga mangkalihung
tentu, a netuldu na kid hapa. 14 A tentu na-
balin nangituldu a nagtugut ha, a nasimmu

na hapa ya takday agsingir ta bwis nga imatuttud ta lugar na pagpagan na tolay kiden ta bwis da. I Lebi ya ngagan na nga anak ni Alfeyo. A ta pagtalib ni Hesus tentu a

"Dumagdag kan teyak, petta ituldu ta ka," kunna tentu,

a imikkat hala nga dumagdag tentu.

15 A sangaw itta kid na ta bali ni Lebi en, a sa magkakan kid. A itta hapa ya addu na agsingir ta bwis ikid na dulay na tolay, a sakā makikkanan kid hapa teg Hesus kontodu ituldu na kiden, te addu kid nga imanghulun tentu. 16 A ta pakaita na Pariseyu kiden ta nakikkanan hapa i Hesus ta agsingir ta bwis ikid na dulay na tolay, a linibakan da hapa, ammi ya ituldu na kiden ya nangibaran da;

"Anu makikkanan hapa ya mistro muy ta agsingir kiden ta bwis ikid na dulay na tolay?" kunda.

17 Ammi nedangagan na kid ni Hesus, a intu ya tumabbag tekid:

"On ay, te gagangay haman ta ange ya manguru en ta agyan na magtakit kiden, te yen haman ya makaapag tentu. A bakkan ta yen ya umeyan ku sin petta padagdagan ku ya awanen ta liwat am awa seliwat kiden talo am magbabawi kid," kunna tekid.

Ya Pohut Da Te Hesus Gafu Ta Ngilinan Da
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

18 A ta takday ha na araw a ngilinan na Pariseyu kiden ya arawen nga aweda pangan gafu ta pagdamdam da, a kumanen hapa ta ituldu kiden ni Hwanen nga nangzigut ta tolay. Ammi ta ituldu kiden ni Hesus a aweda ngilinan. A yen ta umange ya kadwan kiden tolay te Hesus, petta damagan da ya uray na.

"Anu kawagan na, Afu, ta awena ngilinan na ituldum kiden ya arawen nga aweda pangan, ammi ta Pariseyu kiden ikid na ituldu kiden ni Hwan a ngilinan da?" kunda.

19 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Mabalin hud ta magdamdam ya makiboda kiden am itta para la tekid ya magboda en? Gagangay ta makikkanan kid la tentu ta ketta na en para la tekid. 20 Itta la sangaw ya araw am metugut tekid, a yen sangaw ya pagngilin da ta arawen nga aweda pangan gafu ta damdam da tentu," kunna.

A nebar na hapa ya kuman na keangarigan tekid petta aweda mina pagdadaggan ya dana kiden gagangay da ikid na ituldu na.

21 "Am angarigan ta napispissang ya dana en barawasi muy a awemuy haman pissangan ya bagu en ga-gamit petta itta ya itakup muy ta dana en, te kenga sangaw ya bagu en, otturu mapissang ha sangaw ya dana en barawasi muy am kumbat ya takup na en," kunna.

22 "A kumanen hapa ta basi muy, te awemuy haman ikarga ya bagu na basi ta dana na abyat, te am bumlad ya basi en a mabattak ya abyaten, otturu meburud hapa ya basi en. Mapmappya ta mekarga ya bagu na basi ta bagu na abyat petta azo mabayag kid," kunna ha.

Ya Pakitapil Da Gafu Ta Araw Na Agimmang
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

23 A sangaw ta mittan a magtugtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta tātangngan na kamaitan ta araw na agimmang, a nagpusit hapa ya ituldu na kiden ta angen da. 24 Ammi gafu ta naita na kid hapa na Pariseyu kiden a ipahuya da kid hapa te Hesus.

"Itam ya ituldum kidina, anu awem kid ihuya, te magtarabaku kid haman ta araw na agimmang," kunda tentu.

25 A ya tabbag na hapa tekid a

"Annun ku kid ihuya, te intu la kwan da ya kuman na iningwa ni mina Dabiden ikid na kahulun na kiden ta kawan na kanan da, 26 te simarok kid ta bali na Namaratu ta nepagpadi ni mina Abyatar, a inalap da hapa ya pan kiden nga nedasar ta atubang na Namaratu nga mehangat mina tekid, te kanan hala na padi kiden. Ammi maski kunna ten a bakkan haman ta nakaliwatan da yen. 27 A ya takday para ibar ku tekamuy a netunglak na Namaratu ya araw na agimmang petta magserbi ta tolay, te bakkan ta tolay ya magserbi ta araw na agimmang. 28 A ya Tolayin nga taga Langit ya makkamu ta araw na agimmang," kunna.

3

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

1 A sangaw ta mittan a umange i Hesus
nakigimung ta kapilya na Hudyo kiden ta
araw na agimmang. A gafu ta itta hapa
ten ya takday lalaki nga pake nagpilay ya
takday kamat na, 2 a aitan da bit i Hesus talo
am pagmappyan na ya kamat na en, te am
pagmappyan na ta araw na agimmang a yen
sangaw ya pangidaruman da tentu. 3 A ya
uhohug ni Hesus ta lalaki en a "Magtayuk
kan ta tangnganina," kunna, 4 kapye na
naguhohug hapa ta nagilalap kiden tentu;

"A anu hapa ya uray muy ta ipalubus
na Namaratu ta araw na agimmang? Intu
ipalubus na ya mappya ono dulay? Mappya panaw ta magpamappya kitam ono
magpapasi kitam?" kunna tekid.

Ammi aweda la nagasitang. 5 A init-ita na
kid la ta pagporay na tekid, te madamdam
hapa gafu ta pagtuyag na nonot da, otturu
naguhohug ha ta lalaki en. "Uyadam la ya
kamat mina," kunna, a tentu en nanguyad a
negitta ta takdayen kamat na nga mappya.
6 A gafu ta kumanen a alistu imuhet ya
Pariseyu kiden ta kapilya en, te umange kid
nakibidan teg Herud, petta pagtatahatun
da am had kunna mina na pangpapasi da te
Hesus.

7 A gafu ta kumanen a nagtugut hapa i
Hesus kontodu ituldu na kiden, a umange
kid ta tagad ta alugen, a dinadagdag na
kid hapa na pake addu na tolay nga taga
Galileya. 8 Umange hapa tentu ya awan
bababang na tolay nga taga Hudeya, ikid na
ili na Herusalem, ikid na Idumeya, ikid na
dammang na karayan na Hurdan, ikid na
lugar na Tiro ikid na Sidon, te nadamag da
ya ngamin tinarabaku na. 9 A gafu ta kaddu
na tolay kiden nga umab-abikan te Hesus a

"Iparan muy bit ya barangayen talo
am malipitak ta tolay kiden," kunna ta
ituldu na kiden.

10 te kuga addu na tolay ya pinagmappya
na, a addu para ya nagtatākit nga simalsal
tentu petta si-gedan da ya bari na en. 11 A ya
seanitu kiden hapa a ka-ma kid la nagtakab
ta atubang na en nga kimahalwan, "Iko
ya Anak na Namaratu," kunda. 12 Ammi
nehuya na hapa ya anitu da kiden petta
aweda ipakamu ya ngagan na.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

13 A sangaw gimon i Hesus ta agyan na
bagetay kiden, a pinadagdag na hapa ya
kadwan kiden tolay nga ikayat na ta kahulun na, a dumagdag kid. 14 A pinili na ya
mafulu duwa tekid, petta kanayun magyan
kid tentu, a yen kid hapa ya dinob na
ange mangipadangag ta uhohug na. 15 A
pinasinapan na kid hapa ta pakapangwa na
petta itta ya mabalin da nga magpatugut ta
anitu na seanitu kiden.

16 A ya ngagan na mafulu duwa kiden a i
Simon nga nengagan na te Pedru,
17 a ig Santiago ikid ni Hwan nga anak ni
Zibadeyu, ammi Bwanergis ya nangingaganan na tekid, te ikayat na uhohugan ta kuman kid na dalak.
18 A itta hapa i Andres,
ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
ikid ni Matyu, (intu hala i Lebi),
a i Tomas,
ikid na takday Santiago nga anak ni
Alfeyo,
ikid ni Tadyo,
ikid ni Simon nga kahulun na nakitapil
kiden ta gubyernu na taga Roma kiden,
19 a i Hudas Iskaryote nga mangitalaba
sangaw te Hesus.

Ya Pamadakat Da Te Hesus
(Mt 12:22-45; Lk 11:14-23)

20 A ta nekabalin na kumanen a dumatang
ha ig Hesus ta nagyanan na en bali, a
imaddu ha ya tolay kiden nga nagaammung
ta bali addet ta awena matagop nig Hesus
ya mangan. 21 A ta pakadangag nig hina ni
Hesus ta pakolangan na la ya mangituldu
a naggaganwat kid nga ange tentu, petta
gamman da mina, te pahig da ta magamamangaw. 22 A ya uhohug na mangituldu
kiden hapa nga taga Herusalem a

"Itta malat ya Satanas tentu nga
mayor na anitu kiden, a yen ta itta ya
mabalinan na nga magpatugut ta anitu,"
kunda.

23 Ammi pinaabikan na kid ni Hesus hapa
petta pake madangag da ya tabbag na ta
uhohug da.

"Mabalin hud ta Satanas ya mag-
patugut ta sakā anitu na kiden?" kunna
tekid,
otturu nepasikkal na para ta keangarigan.
24 "Am angarigan mina ta makikattway
ya tolay kiden nga makitapil ta guby-
ernu a awena hud sangaw maperdi na
gubyernu da? 25 A am makikattway
ya makipagyan kiden ta takday na bali
a maperdi hapa ya pagkakahulun da.
26 A kumanen hapa te Satanas, te am
patugutan na ya sakā anitu na kiden
a nakikattway kid na, a naperdin ya
patarabaku na en tekid, te yen la ya
pagaddetan na. 27 Killu mantu ya nonot
muy, te ya kakurugan a awan ta mak-
agubat ta ibbalan ni Satanas am bakkan
la ta masmasikanen ammi tentu, te yen
na sangaw ya mangabak tentu petta gu-
batan na ya ibbalan na en," kunna tekid.
28-30 A gafu ta nepagsil da ya mayor na
anitu kiden ta Kahalwa na Namaratu a pake
nepasikkal na ya liwat da;
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy
ta maski am anu ya liwat na tolay ikid
na pamadpadulay na ta sakā tolay na
kiden a mabalin mapakoma, ammi ya
mamadpadulay ta Kahalwa na Namaratu
a awena pulus mapakoma, te nakaliwat
ta magnayun na liwat," kunna.

Ya Pangikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na

(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

31 A ta datang nig hina na en ikid
na kabagis na kiden a nagindag kid ta
bagawen, te nangidob kid ta ange magayag
tentu. 32 A gafu ta addu ya kumalihung
kiden tentu a nebar da hapa tentu;
"Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na
kabagis mu kiden, te apagan da ka kan,"
kunda.
33 Ammi ya tabbag na tekid a
"On ay, ammi inya hud ig hinak ikid na
kabagis ku kiden am bakkan ta isin kid
hapa," kunna,
34 a nesaned na netuldu ya kahulun na kiden
ta umag na bali,
"Yeyan kid hapa ig hinak ikid na
kabagis ku, 35 te maski am inya ya
mangidulot ta ikayat na Namaratu ewan
a yen ya kabagis ku ikid ni hinak," kunna.

4

Ya Keangarigan Na Magpurwak

(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

1 A sangaw ha ta mittan a namegafu i
Hesus nga mangituldu ta pingit na alugen, a
magananwan la a itta ya pake addu na tolay
nga kumalihung tentu. A gafu ta kaddu
da a gimon na ta barangay kapye na ha
nagtuttud, a nagyan hapa ya tolay kiden ta
pingit na alugen nga magdangag. 2 A addu
hapa ya netuldu na tekid ta keangarigan, a
kumanin ya takday netuldu na:
3 "Dangagan muy yan," kunna, "Itta
ya umange nagpurwak, 4 a nehunnak ya
kadwan kiden hukal ta dalan, ammi enna
kid inafut na mamanuk kiden. 5 A ne-
hunnak hapa ya kadwan kiden ta ka-
batunen nga nebagbagtu ya lutak na, a
alistu kid nagtatuhu gafu ta awan ta pake
gimafutan na ramut da. 6 A sangaw ta
kasikan na bilag a nagladdag kid te awan
ta nagramutan da, a nagkatang kid na.
7 A ya kadwan para hukal a nehunnak
kid natungradanen gahut, a negindan
ya hukal kiden ta pagtuhu na gahut ki-
den, ammi tinappanan na gahut kiden
ya tuhu na hukal kiden pettam kumanen
awedan makapagmayan. 8 A ya kadwan
kiden hukal a nehunnak kid ta mappya
na lutak, a yen kid ya pake dumakal ikid
na nakapagmayan, te itta ya nagdawa
ta magatut, a itta hapa ya nagdawa ta
annamafulu, a nagdawa hapa ya kadwan
ta tallufulu.
9 "A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya ta pake dangagan muy ya
bidan kin tekamuy," kunna.

Ya Gafu Na Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

10 A tentu en tatakday a umange tentu
ya kadwan kiden ituldu na nga nehulun ta
mafulu duwa kiden, te enda pinohutan am
anu ya ikayat na uhohugan ta keangarigan
na en. 11 A ya nebar na tekid a
"Mappya te ikamuy ya pinili na Na-
maratu petta amu muy ya gagangay na
pangikerutan na ta tolay kiden, ammi ta
kadwan kiden a nelemad na tekid petta
intu la madangag da ya keangarigan.
12 A yen ta nagbida yak tekid ta keang-
arigan, te maski am itta ya mata da a

aweda haman maita ya mepaita tekid, a
maski am itta ya bangbang da a aweda
pake maawatan ya mepadangag tekid,
te am maawatan da mina a magbabawi
kid hapa mina petta pakoman na kid na
Namaratu," kunna tekid.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Keangarigan
(Mt 13:18-25; Lk 8:11-15)

13 A ya nebar na para tekid a
"Am awemuy mantu amu ya ikayat
na uhohugan na keangarigan na nag-
purwak a pake ipasikkal ku petta amu
muy sangaw ya pagbalinan na kadwan
kiden keangarigan nga mebida sangaw
tekamuy. 14 A ya umange en nagpurwak
a yen ya mangipadangag ta uhohug na
Namaratu. 15 A ya dalanen nga nehun-
nakan na kadwan kiden hukal a yen ya
keangarigan na makadangag ta uhohug
na Namaratu, ammi gafu ta aweda itug
ya madangag da a ange i Satanas tekid
a tabtabangan na ya nadangag da en
petta kaliwatan da. 16 A ya kabatunen
nga nagtuhun na kadwan kiden hukal
a yen ya keangarigan na makadangag
ta uhohug na Namaratu, a alistu kid
hapa mangurug ta talak da. 17 Ammi
gafu ta aweda pake itug ya madangag da
en a awena la mabayag na pangikatalak
da, te sangaw am itta ya pagzigātān da
ono mangikatupag tekid gafu ta uho-
hugen nga nekatalak da a alistu kid hapa
magtabeng, te kuman na ikazigman da
ya nekatalak da en.
18 "A ya natungradanen gahut nga ne-
hunnakan na kadwan kiden hukal a yen
hapa ya keangarigan na makadangag ta
uhohug, 19 ammi gafu ta addu hapa ya
burungan da ta magmagannud, ikid na
pakolangan da ya pagba-nang da, ikid
na addu ya ingguman da a yen kid na
nonot ya mangiduyat ta uhohugen, a
awan na ta pagbalinān na uhohugen
petta magserbi ta kappyanan da. 20 A
ya mappya en lutak nga nehunnakan
na kadwan kiden hukal a yen ya kean-
garigan na makadangag ta uhohug na
Namaratu, a itug da hapa ya madan-
gag da, a yen mantu ya kuman na am-
may nga makapagmayan ta pake addu,
ikid na makapagmayan ta kustu, ikid na
makapagmayan ta medyo makurang la,"
kunna.

Ya Kadwan Para Na Keangarigan

21 A ya kadwan kiden keangarigan nga
binida ni Hesus tekid a intu yan:
"Am napagatangan muy ya zilag ta
bali a emmuy hud itagu ta umag na
kalamba ono addun na agiddan, awa itun
muy haman ta kabagawan na. 22 A ku-
manen hapa mina ta keangarigan kiden
nga nabidak tekamuy, te maski am mau-
mag ya ikayat da uhohugan a mappya
ta mepalawag kid. 23 A am kakurugan ta
itta ya bangbang muy a mappya ta pake
dangagan muy ya uhohug kin tekamuy.
24 A pake itug muy hapa ya nadangag
muy, te ya kaddu na metug muy a ku-
manen hapa sangaw ya kaddu na amu
muy, a madaggan para. 25 Te ya mangitug
ta madangag na a itta para sangaw ya
medagga ta amu na, ammi ya awanen
mangitug a imawan hapa sangaw ya dana
en amu na," kunna.
26 "A ya gagangay na pangikerutan na
Namaratu ta tolay kiden," kunna ha ni
Hesus, "a meangarig ta hukal kiden nga
nepurwak na tolay ta uma na en. 27 Te
am nabalin na nagpurwak a awena la bit
nonotan ya nepurwak na kiden, te ange
magtarabaku ta kadwan kiden tarabaku
na am ahaw, a am hiklam a masidug.
A ya nepurwak na kiden a magtatuhu
kid la, ammi awena haman amu am had
kun na pagtuhu da ikid na idakal da,
28 te ya lutaken hala ya magpatuhu, a
sangaw lumattog ya don na kiden, kapye
na sangaw magdawa ikid na magmayan
ta addu. 29 A sangaw am nagtuyag na ya
dawa na kiden a ange hapa maggatab ya
nagmula en, te dumatang na ya araw na
kagatab na. A kumanen hapa sangaw ta
mesipat kiden ta pangikerutan na Nama-
ratu.
30 "A anu mina ya takday para kean-
garigan na tolay kiden nga iturayan na
Namaratu petta amu muy? 31 A kuman
kid na kaassangan na hukal nga imula na
tolay, 32 te sangaw am dakal na ya mula
na en a intu ya kadakalan na ngamin
kiden mula, te magge kuman na kayu,
petta yen ya eyan na mamanuk kiden
pagumukan," kunna.

33 A addu para ya binida ni Hesus tekid ta
kumanin na keangarigan, te yen ya naatta-
man da dangagan. 34 A awan ta takwan na
binida na tekid am bakkan ta keangarigan,
ammi am ik-ikid la na ituldu na kiden a sa
nepalawag na ya ngamin tekid.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad
(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

35 A sangaw ta marimat a "Entanan ta
dammangewan," kunna. 36 A nagtugutan
da ya kaddu na tolay kiden ta ba-nad na
alugen, te naglalugan kid na ta barangayen
nga nagtuttudan ni Hesus tentu en nan-
gituldu ta tolay kiden, ammi dumadagdag
hapa ya kadwan kiden tolay ta barangay da
kiden hala. 37-38 A nagyan la i Hesus ta huli
na barangayen, a masidug na ta fungan.
A tentu en nasidug ta mappya a kima-ma
la umange ya masikan na paddad. A pake
nagpalung na ya danumen, a lima-nug na ta
umag na barangay da en addet ta tanagay
kid na lumammad. A gafu ta burung da a
enda hinukal i Hesus,

"Magpasi kitam O, Afu, anu awan
haman ta pangkengam," kunda.

39 A tentu nahukal a nehuya na ya paddad, a
"Magintak kan," kunna hapa ta danumen, a
nagimmang na, a nagsimpan ya danumen.
A ya uhohug na hapa ta ituldu na kiden a

40 "Anu haman ta magburung kam?
Awan hud ta pangikatalak muy?" kunna
hapa tekid.

41 A pake nahigalan kid na tentu, a

"Anu panaw ya katolay na tolayin yan,
te maski ya paddad ikid na palung a
kurugan da hala ya uhohug na," kunda.

5

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

1 A tekiden nakadatang ta dammang na
alugen a itta kid na ta lugar na Gadareno
kiden, a dumagut na i Hesus ta barangayen.
2 A tentun dimmagut a nepagka-ma na ya
takday lalaki nga pinagguyung na anitu na
kiden. 3-5 Te bagu nagafu ta agyan na tanam
kiden, te yen hala ya nagyanan na. A ya
gagangay na hapa ta idi a pakpakataraw
ikid na paghuhuklaw gimihgihawa ikid na
nakakalkalasig ta agtatanamanen ikid na
bagbagetay kiden, yaga kulkulsangan na ya
barbari na ta batu. Namengaddu nagalutan
ta idi ta kawad ta kamat na pase takki na
kiden, ammi awena haman nagamman, te
gasgasātan na hala ya kawad ta kamat na
kiden, a pakpakkan na ya kawad ta takki
na kiden, a awan ta tolay nga nakagamma
tentu. 6 Ammi tentu en nakaita te Hesus ta
adayu a bumilag na hapa nga ange nama-
lentud tentu.

7-8 "O Hesus, Anak na Namaratu,"
kunna,

ammi ginamman ni Hesus ya anitu na en;

"Pagtugutām na ya tolayina," kunna.

A pake pinaggihawa na anitu en,

"Anu hud ya aamum teyak? Magpa-
gasingan ka ta Dyos ta awenak pakākāl-
lakan," kunna.

9 "Anu hud ya ngagam?" kunna ha ni
Hesus ta anitu na en.

"Armado ya ngagan ku te adaddu kami
sin," kunna hapa.

10 A nakikekallak para la te Hesus ta awena
kid patugutan ta adayu na lugar.

11-12 "Doban kami haen ta bahuy kide-
wan petta magyan kami la tekid," kunna,

te abikan hapa ya addu na bahuy nga mag-
dukdukit ta hukeb na bagetay.

13 "E kanan mantu," kun ni Hesus ta
anitu kiden,

a nagtugutan da ya lalaki en, kapye da
simarok ta bahuy kiden, a ka-ma la na-
gadukal ya bahuy kiden bumilag, a sa
nagurdak kid ta gatab na bagetayen, kapye
da nagkahunnak ta alugen. Dwaribu kid, a
sa nagkalimat kid ta danumen.

14 A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a
nagbabilag kid na hapa nga kumin ta ili,
a nesaned da nedanug ya ngamin iningwa
ni Hesus, a umange hapa ya tolay kiden,
te enda inita ya makkwa. 15 A ta datang da
ta agyan ni Hesus, a nagtalaw kid na hapa,
te naita dan ya lalaki en nga nagyanan
na anitu kiden, ammi awan na ya uyung
na en, te nagbarawasin, a imatuttud la
ten. 16 A binida hapa na nagtahon kiden
ya ngamin naita da ta naguyungen ikid
na bahuy kiden. 17 A yen ya gafu na ta
pinatugut da i Hesus, te aweda ikayat ta
magdulot ta lugar da. 18 A nagtoli mantu
ta barangayen nga nagluganan da, a paalap
hapa ya lalaki en nga nagyanan na anitu
kiden petta dumagdag hapa tentu, 19 ammi
awena nepalubus ni Hesus.

"Awem la ange, te dumatang kan mina
ta balim ikid na kahulum kiden, te
ipadangag mu sangaw tekid ya ngamin
kallak na Namaratu teko," kunna tentu.
20 A nagtugut mantu ya lalaki en, a enna
nepadangag ya kallak ni Hesus tentu abat
ta ngamin paglelehut na mafulu kiden ili. A
nepagpaka-lat da hapa ya binida na tekid.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Nasi
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

21 A ta nepakadakit nig Hesus ta
dammang na alugen a enna kid kinalihung
na addu na tolay ta bikat na alugen. 22 A
nehulun hapa tekid ya takday pinakadakal
ta kapilya na Hudyo kiden nga nagngagan
te Hayrus. A tentu nakaita te Hesus a
umange namalentud ta atubang na nga
makimallak tentu.
23 "Masi ya anak ken, Afu. Em haen isi-
ged ya kamat mu tentu petta matolay,"
kunna.
24 A dumagdag mantu i Hesus tentu nga
ange ta agyan na anak na en masi. A
sakā dumadagdag hapa ya magamagaddu
na tolay nga ange mangiil-ilat te Hesus.

25 A itta hapa tekid ya takday babbay nga
makataktakit, te makadagdaga kan abat ta
mafulu duwa na darun. 26 A sa inafut na
kan ya ngamin katolayan na nga netandan
na ta addu na manguru, yaga addu hapa ya
inattaman na ta nepanguru da tentu, ammi
awena haman nagmappya awa nagkehal
la. 27 A mappya hapa, te nadamag na ya
pakapangwa ni Hesus gafu ta bida na tolay
kiden, a yen ta sumalsal ta talekud ni Hesus,
petta si-gedan na ya barawasi na en.
28 "Maski la am masi-ged ku ya
barawasi na en a magmappya yak,"
kunna kan na nonot na.
29 A tentun nakasi-ged ta barawasi na a yen
hapa ya nepagimmang na daga na en, te
narikna na kan ta awan na ya takit na en.
30 Ammi narikna hapa ni Hesus ya imuhet ta
bari na en nga nagpamappya ta magtakit, a
alistu nagbalittag, a
"Inya ya nangsi-ged ta barawasikin?"
kunna,
31 "A maitam haman ya kaddu na tolay
kiden nga magitaptapal nagsi-ged teko,
a annum para ibar am inya ya nangsi-
ged teko," kunna hapa na ituldu na kiden
tentu.
32 Ammi nakaliplipay para la, te apagan na
ya takdayen nga nangsi-ged tentu. 33 A gafu
ta narikna na babbayen ya pagkamag na
takit na en a umange hapa namalentud ta
atubang ni Hesus, te yaga nagtalaw hapa
tentu, a sa binida na ya ngamin tentu. A ya
nebar ni Hesus tentu a
34 "Itam awa nagmappya kan, Aboy, te
ya pangikatalak mu teyak ya nagmap-
pyam. Awem la sangaw magburung, te
awena sangaw magtoli na takit men,"
kunna hapa ni Hesus tentu.

35 A tentu para la naguhohug ta babbayen
a itta ya umange mangidanug tekid nga
nagafu ta bali ni Hayrus.
"Maski awem na pagdulotan ya Mistro
ta bali, te nasin ya anak men," kunna te
Hayrus.
36 Ammi nedangagan hapa ni Hesus ya in-
uhohug na, a nebar na te Hayrus ta
"Awem la magburung, te itug mu la ya
pangikatalak mu," kunna tentu.
37 A gafu ta kumanen a nagdulot kid la ta
bali na en, ammi nehangat ni Hesus ta
dumagdag ya addu na tolay tekid, te ikid
la inalap na ig Pedru, ikid ni Santiago, ikid
na kabagis na en Hwan, kontodu dama na
abbingen.

38 A ta pakadatang da ta bali ni Hayrusen a
neddatangan da ya tolay kiden nga gisitan-
gan ikid na gitangitan ta masikan. 39 Ammi
tekiden gimon ta bali a
"Anu masitang kam gitangitan? Nasi
hud ya abbingina awa masidug la," kun
ni Hesus tekid.
40 A nekakatawa da hapa, ammi pinohet na
kid ta bali en, kapye na inalap ya dama na
abbingen ikid na tallu kiden kahulun na,
a simarok kid ta agyan na abbingen. 41 A
inibbalan na ya kamat na en kapye na bina-
ran, "Talita kumi," kunna la ta agsitang na
Hudyo kiden. Ammi ya ikayat na uhohugan
a "Aboy, imivwat kan," kunna. 42 A alistu
kad imivwat ya abbingen, a nagpapa-yat
hapa ta umag na bali en, te dakal hapa na
abbing, te itta kan mafulu duwa darun na.
A pake nafulotan ya pagpaka-lat nig dama
na en. 43 "Pakanan muy na," kunna hapa ni
Hesus tekid, otturu pake nebar na tekid ta
aweda la ibabar ya iningwa na ta anak da
en.

6

Ya Pagpaka-lat Da Ta Ituldu Ni Hesus
(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

1 A ta nekabalin ni Hesus ta iten a nag-
tatugut kid na ituldu na kiden, te umange
kid ta lugar na en hapa la. 2 A san-
gaw ta araw na agimmang a umange kid
nakigimung ta kapilya, a nangituldu hapa i
Hesus ta addu na tolay. A pake nepagpaka-
lat da hapa, te kalugaran da haman, a papa-
nun na makkamu mangituldu, a yen ta nag-
impopohut kid na ta pagpaka-lat da tentu.

"Inya hud ya nangalapan na ta ku-
manin na bida?" kun na takday.

"A anu hud ya ikayat na uhohugan?"
kunna hapa na takday.

"A anu kawagan na ta itta ya paka-
pangwa na?" kunna para na takday.

3 A gafu ta kalugaran da ikid na kagitta da
en napanglaw a aweda kinurug, a nedadula
da.

"Bakkan hud ta anak la na kalapin-
tero ikid ni Mariya en nga kagitta tam
napanglaw? Yaga kagitta tam hapa ya
kabagis na kiden Santiago, ikid ni Hose,
ikid ni Simon, ikid ni Hudas, ikid na wāgi
na kiden nga babay nga magyan tekitam
sin," kunda.

4 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a

"Kakurugan ta madayawan ya
paguhohugan na Namaratu ta ngamin
kiden lugar ammi fwera la ta lugar na en
hapa la ikid na kahulun na kiden ta bali
na," kunna.

5-6 A pake nepagpaka-lat na hapa ya kawan
na pangurug da tentu, a yen ta assang la
ya nepaita na ta pakapangwa na tekid, te
assang la ya pinagmappya na ta magtakit
nga sini-ged na ta kamat na. A sangaw
sinaned na ya kadwan kiden lugar na babali
petta mangituldu ta tolay kiden.

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:5-42; Lk 9:1-6)

7 A sangaw pinagammung ni Hesus ya
mafulu duwa kiden ituldu na, a pinasina-
pan na kid ta pakapangwa na, petta itta
ya mabalin da nga magpatugut ta anitu na
seanitu kiden, a sinagduwa na kid nga ange
mangipadangag.

8-9 "Awemuy ihulun ya gamgamak muy,
fwera la ta sarukud muy ikid na pagsap-
atos muy. A awemuy hapa magbalun
ta kanan muy ikid na pirak muy ikid na
tali na barawasi muy. 10 A maski am inya
sangaw ya magpadulot tekamuy ta bali
da a magyan kam ten abat ta magtugut
kam. 11 A am awan pulus ta magpadulot
tekamuy ikid na magdangag ta uhohug
muy a pagtugutān muy kid mantu, a azin
muy ya lafu na agyan da ta takki muy
kiden," kunna tekid.

12 A nagtatugut kid na nga ange mangi-
padangag, a nepadangag da ta magbabawi
mina ya tolay kiden ta pagliwat da. 13 A
addu hapa ya pinatugut da nga anitu ta
seanitu kiden, a addu hapa na magtatākit
ya linugudan da ta denu a nagmappya kid.

Ya Bida Na Pasi Ni Hwan en Nga Nangzigut Ta Tolay
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

14 A sangaw nadamag ni Ari en Herud ya
ngamin kiden tarabaku ni Hesus, te sigida
bibidan na tolay kiden ya ngagan na, a
lavlavunan da am inya ya katolay na.

"Intu hala i Hwanen nga nangzigut ta
tolay kiden, a yen ta itta ya pakapangwa
na, te natolay hala ta pasi na en," kun na
kadwan.

15 Ammi ya uray kadwan a

"Intu hala ya aglavunen Eliyas, te nag-
toli hala ta lutakin," kunda.

A ta kadwan para a

"Kakurugan ta aglavun ta kuman na
aglavun kiden ta palungu araw," kunda.

16 Ammi ta nepakadamag ni Herud tentu a

"Intu malat i Hwanen nga pinaputulan
ku ta kwa en sina, a natolay hala," kunna.

17-20 A kunna ten ya nebar na te ta katolay
para la ni Hwan a nangadallaw i Herud,
te ginubatan na i Herodias nga atawa na
kabagis na en Felipe. A yen ta natotoli i
Hwan tentu petta ihuya na ya tinarabaku
na en.

"Nakaliwat kan ta Namaratu ewan te
ginubatam haman ya atawa na kabagis
men," kunna te Herud.

A yen ta masikan hapa ya pangikatupag ni
Herodias te Hwan, a ikayat na ta napapasi
mina. Ammi awan ta nabalin na, te nagta-
law i Herud nga mangpapasi tentu, te yaga
amu na ta mappya na tolay na Namaratu
nga awan ta liwat. A yen ta kengan ni Herud
ya angat na, a nepebalud na la gafu ta atawa
na en. A kanayun nagpatotoli ta agyan
na kabaludan na en petta dangagan na ya

bida na, ammi napopoyung hala ya nonot
ni Herud gafu ta bida ni Hwan tentu.
21 A sangaw ta nekabalud para la ni Hwan
a dumatang ya araw na panadamdaman ni
Herud ta araw na nekeanak na en, a namad-
day hapa ta pagpamakan na ta opisyales
na kiden ikid na suddalu na kiden pase
naba-nang kiden tolay nga taga Galileya.
22 A ye-yen hapa na araw ya pakagāsāt na
babbayen petta papapasi na i Hwan, te
umange nagsala ya anak na en nga balatang
ta atubang ni Heruden ikid na sangaili na
kiden, a pake natalakan kid ta pagsala na.
A ya uhohug ni Herud tentu a,

"Maski am anu ya ikayat mu, Aboy, a
adangam la teyak te iatad ku hala teko.
23 A pagasingan ta Dyos am awek iatad
teko ya ngamin adangam teyak maski
abat ta gadwa na ngamin pagariyan ku,"
kunna.

24 A nagtugut la bit ya balatangen, te enna
pinohutan te hina na en am anu mina ya
adangan na. A ya uhohug na hina na en
tentu a

"Maski intu la adangam ya ulu ni
Hwan en," kunna tentu.

25 A alistu mantu nagtoli ya balatangen ta
agyan na ari en, a

"Iatad mu mantu teyak ya ulu ni Hwan
en, te pedatang mun ta isin nga melā-
tuk," kunna.

26 A pake nagdamdam hapa ya ari en ta
inadang na en, ammi awena ikayat ilogot
ya balatangen gafu ta kari na en tentu, yaga
amat na hapa ta sangaili na kiden. 27 A dinob
na mantu ya suddalu en naggwardya petta
enna papasin i Hwan, yaga nebar na ta
idatang na hapa ya ulu na en. Enna mantu
pinutulan ta agyan na agbaludanen, 28 a
magananwan la a nedatang nan ya ulu na
en nga nelātuk, a negawat da ta balatangen,
otturu negawat na hapa te hina na en. 29 A
ta nepakadamag na ituldu kiden ni Hwan ta
pangpapasi da tentu a enda inalap ya bari
na en, kapye da netanam.

Ya Pagtugut Ni Hesus Ikid Na Pagpakan Na Ta Limaribu

(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)

30 A sangaw ta pagtoli na turin kiden ni
Hesus nga dinob na ange mangipadangag,
a binida da tentu ya ngamin tinarabaku da
ikid na netuldu da. 31 A gafu ta kanayun
timahud ya addu na tolay tekid a aweda
matagop ya mangan, a

"Mappya ta limillik kitam bit ta isin
petta ik-ikitam la bit, te magibannag
kitam," kun ni Hesus ta turin na kiden.

32 A naglalugan kid mantu ta barangay,
te ange kid mina ta awan ta totolay ta
dammang na alugen. 33 Ammi kadulayan na
te neitan na kid na kadwan kiden tolay ta
nepagtugut da en. A gafu ta amu da kid
a enda kid inakkawan ta lehut na alugen,
a naghahulun hapa tekid ya addu na tolay
nga taga ili kiden nga tinaliban da. A
naunnanan da ig Hesus ta datangan da en.
34 A ta datang nig Hesus a dana ittan hala
ten ya tolay kiden nga nagapag tentu. A
ta nepakaita ni Hesus ta kaddu da a timalin
hapa ya allak na tekid, te kimongkong kid
ta kuman na awan ta magtaron tekid. A
namegafu ha nangituldu tekid ta addu.

35-36 A ta furab a nagburung ya ituldu na
kiden ta tolay kiden, a enda nebar te Hesus,

"Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay
kidin, petta e kid gumatang ta pamuhab
da ta babali kidewan, te furab na a awan
haman ta pangalapan ta isin," kunda.

37 "A ikamuy na mina ya mangatad ta
kanan da," kunna hapa tekid.

"A had mantu ya pangalapan mi ta
awan bababang na pirak, petta igatang
mi ta ipakan mi tekid?" kunda hapa.

38 "A emmuy mantu itan am piga ya
binalun na tolay kiden," kunna ha tekid,
a umange kid.

A ta pagtoli dan a

"Intu la itta sin ya lima na pan ikid na
dwahukal na ikan," kunda hapa.

39 "A pagammungan muy mantu ya
tolay kiden, a pagtuttudan muy kid ta
kaddat kidina," kunna ha tekid.

40 A gafu ta kumanen a gituttudan kid nga
naammungan ta taglimafulu ikid na tag-
magatut, 41 a inalap ni Hesus ya lima kiden
na pan ikid na dwahukal na ikan, kapye
na tumangad makimallak. A sangaw gi-
nadgadwa na ya pan kiden ikid na ikan
kiden, kapye na kid negawat ta ituldu na
kiden petta ikid ya mangisaned ta tolay
kiden. 42 A sa nagkakan kid abat ta nabat-
tug kid. 43 A tekid na nabalin nagkakan
a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta
huna na tolay kiden. 44 A ya kaddu na

nagkakan kiden a limaribu kid na lālāki
fwera ta bābāy ikid na anak.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum
(Mt 14:22-36; Jn 6:15-21)

45 A tekiden nabalin a pinapolu ni Hesus
ya ituldu na kiden ta barangay, petta
mapolu kid ta dammang ta ili na Bet-
sayda, te mapozan la bit petta patugutan
na ya tolay kiden. 46 A tentun nakapatugut
tekid a gimon hapa tatakday ta bagetay
petta makimallak. 47 A sangaw ta hiklam
a nakatangngan ya barangay na ituldu na
kiden ta alugen, a tatakday la i Hesus ta
bagetayen. 48 Ammi naita na ta nazigatan
kid nagtagwan, te atubangan na kid hapa
na paddad. A tentu nagkarawan a umange
i Hesus tekid nga nagpapa-yat ta danumen.
A taliban na kid mina, 49 ammi ta nepakaita
da tentu nga magpapa-yat ta danum en a
pahig da ta datay, a kumahkahaw kid na,
50 te sa ikid nga nakaita tentu a gisatalaw kid
na. Ammi alistu hapa i Hesus nga nagayag
tekid, "Awemuy la magtalaw te iyakin yan,"
kunna.
51 A tentu en hapa nakipaglugan tekid a
ka-ma la nagimmang na ya paddaden, a
pake masikan ya pagpaka-lat da tentu. 52 Te
maski am naita dan ya pagpakaddu na ta
pan kiden a aweda para la naawatan ya
pakapangwa na, te aweda netug ta nonot
da. 53 A ta nepakadakit dan a itta kid na ta
lutak na Genesaret, a negon da ya barangay
da en.
54 A tekiden nakadagut ta barangayen a
alistu nalasin na kid na lumugar kiden.
55 A nagbabilag na ya tolay kiden ta ba-
bali kiden, te enda inalap ya ngamin ki-
den nagtatākit, a nedatang da kid giiddan
ta dapan da kiden ta nagyanan ni Hesus.
56 A maski had sin na ili ikid na lugar ya
umeyan na a enda nekahad tentu ya nag-
tatākit kiden, a maski netabnak da kid la
ta tātangngan na dapun kiden petta maita
na kid. A nakimemallak kid ta si-gedan
da la ya gayadan na barawasi na en. A sa
nagmappya hapa ya ngamin kiden nakasi-
ged tentu.

7

Ya Katapang Na Tolay
(Mt 15:1-11)

1 A ta takday ha na araw a nakikkanan
i Hesus ikid na kadwan kiden Pariseyu
ikid na mangituldu nga taga Herusalem,
2 a neitan da hapa ya kadwan kiden ituldu
na ta aweda nagbaggaw kapye da nangan.
3 Ammi tekid, kontodu ngamin kiden Hudyo
a aweda bit makakan am aweda apolu
makapagbaggaw ta kamat da ta kuman na
agangwa na dadagkal da kiden. 4 A maski
am bagu nagafu kid ta dapun a aweda bit
makakan am dana aweda warsin ya bari
da. A addu para ya parigan da ta agangwa
na dadagkal da kiden, te padeletan da ya
magbaggaw ta ngamin banga da ikid na
pinggan da ikid na paginuman da kiden. 5 A
yen ta nebar da te Hesus ta

"Anu awena dumagdag na ituldum ki-
den ta netuldu na dadagkal tam kiden?
Te mangan kid hala maski aweda bit
magbaggaw," kunda tentu.

6 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Kuga magimmamappya kam, kustu
hala ya nebar na Namaratu ta aglavunen
Isayas gafu tekamuy, te ya nebar na a

'Dayawan nak na tolay kidin ta simuk
da, ammi adayu garay ya nonot da
teyak.

7 Awan mantu ta kapkappyan na pang-
dayaw da teyak,

te igitta da haman ya ituldu da ta
itulduk,' kunna,

8 "On, te baybay-an muy hapa ya lintig na
Namaratu, a intu idulot muy ya gagangay
na tolay. 9 Malalaki mantu ya sistema muy,
te takwan ya ipagsil muy ta lintig na Nama-
ratu petta idulot muy la ya agangwa muy.
10 Te ya lintig na Namaratu nga netuldu ni
mina Moses a

'Nonotan muy ig dama muy ikid na
hina muy,' kunna.

'A mappya ta mapapasi ya
maguhohug ta dulay tekid,'
kunna ha.

11 Ammi tekamuy a ugtulān muy haman ya
uhohug na en, te ya ituldu muy tekid a

'Dana mangatad kam bit ta simbaan
na Namaratu, a am awan na sangaw ta
iuffun muy ta dadagkal muy kiden a
ibar muy tekid ta dana neatad muy na
ta Namaratu,' kummuy.

12 A gafu ta kumanen a awemuy ipalubus
ta kurugan da ya nebar na Namaratu gafu
ta dadagkal da kiden. 13 A liblibangan muy

mantu ya uhohug na Namaratu petta idulot
da ya ituldu muy, yaga addu para ya ituldu
muy ta gagangay muy," kunna tekid.
14 A sangaw pinaabikan ni Hesus ya tolay
kiden tentu, a nebar tekid ta
"Pake dangagan muy ya uhohug ku
tekamuy petta maawatan muy: 15 Bakkan
ta intu ikazigman na Namaratu ya awan
magbaggaw kapye na mangan, baka
ikazigman na hud ya itun muy ta simuk
muy? Intu hud la ikazigman na ya dulay
nga nagafu ta simuk muy.
16 "A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya ta dangagan muy ya bidan
kin tekamuy," kunna tekid, kapye na kid
nagtugutan.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Ikazigman Na Namaratu
(Mt 15:12-20)

17 A ta datang nig Hesus ikid na ituldu
na kiden ta bali a pinohutan da tentu am
anu ya ikayat na uhohugan ta ikazigman na
Namaratu. A ya nebar na tekid a
18 "Anu awemuy hapa metug ya in-
uhohug ken? Awemuy hud manonot ta
maski am anu ya mehulun ta kanan na
tolay a bakkan haman ta yen ya man-
gatad ta pagzigmanan na, 19 te awena
haman ange ta nonot na awa ange hala
ta sirat na kapye na sangaw mewarad,"
kunna tekid.
A gafu ta uhohug na en a nepasikkal na ta
mepalubus makan ya kompormi na kanan.
20 A ya uhohug na para tekid a
"Ya imuhet ta simuk na tolay ya man-
gatad ta pagzigmanan na, te magafu hala
ta nonot na. 21 Te ya dulay na nonot, ikid
na magtakaw, ikid na mangpapasi, ikid
na mangadallaw, 22 ikid na maginggum,
ikid na mangikatupag, ikid na magladdud, ikid na awan mangiguwad ta dulay
na nonot, ikid na pumassil ikid na ma-
madpadulay, ikid na magparayag, ikid na
manguyoyung, 23 a yen kid na tarabaku ya
magafu ta nonot na tolay a mangatad kid
ta pagzigmanan na," kunna.

Ya Pangikallak Ni Hesus Ta Hentil Na Babbay
(Mt 15:21-28)

24 A tekiden nagtatugut ta iten na lugar a
umange kid ta tagad ta lugar na Tiro ikid na
Sidon. A nagyan kid ta takday bali ten petta
awan ta makkamu ta pagyanan da. Ammi
maski kunna ten a aweda haman nakatagu,
25 te magananwan la a itta ya takday babbay
nga nakadangag ta itta la ten i Hesus, a
umange nagtakab ta atubang na en gafu
ta balatang na en nga pagzigātan na anitu.
26 Bakkan ta Hudyo ya babbayen, te Giregu
nga taga Funisya, a ya uhohug na te Hesus
a
"Ikallak nak, Afu, te patugutam mina
ya anitu na anak ken nga babbay,"
kunna.
27 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a
"Mappya ta apolu mangan ya anak ki-
den, te dulay am meatad ta atu ya kanan
na anak kidin," kunna.
28 "A kakurugan, Afu, ya kinamina,
ammi awena hud mangan na atu kiden
ta hugta na anak kiden nga nahunnak ta
lutak?" kunna hapa na babbayen.
29 "A kustu hapa ya inuhohug mu, Aboy,
dumatang kan mantu ta balim, te nag-
tugut na ya anitu na anak men," kun ni
Hesus tentu.
30 A nagtugut mantu ya babbayen, a di-
natangan na hala ya anak na en nga
imaidda, a awan na ya anitu na en.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Bangngag Ikid Na Umal
(Mt 15:29-31)

31 A ta nekabalin da ta iten a nagtatugut
kid ha, a inange da ya ili na Sidon ikid na
lugar na Dikapolis addet ta Alug na Galileya.
32 A sangaw neange da tentu ya takday lalaki
nga bangngag ikid na umal, a nakimemal-
lak kid tentu ta isi-ged na ya kamat na
tentu. 33 A sang neadayu bit ni Hesus ya
lalaki en ta kaddun na tolay kiden petta
ik-ikid la, a netulpat na ya guramay na ta
duwa kiden bangbang na lalaki en, kapye
na hapa naglutab. A sangaw netulpaw na
hapa ya guramay na ta zila na lalaki en.
34 A tumangad i Hesus ta langit, a man-
alasigak hapa kapye na naguhohug ta lalaki
en, "Efata," kunna ta agsitang na Hudyo.
"Maukadan kan," kunna. 35 A nakadangag
na ya lalaki en, yaga nalukay hapa ya zila
na en, a mappya hapa ya pakauhohug na.
36 A pake nebar ni Hesus ta tolay kiden ta
aweda mina bibidan ya naita da. Ammi
aweda garay dinangdangag ya nebar na
tekid awa pake nepadangag da hud la. 37 A

pake nafulotan ya pagpaka-lat na ngamin
kiden nakadangag ta bida da en.
"Mappya kad ya ngamin ya tarabaku
na, te atadan na ya bangngag ta pakadan-
gag na, ikid na umal ta pakauhohug na,"
kunda.

8

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Appataribu
(Mt 15:32-39)

1 A sangaw ha ta mittan a nagaammung
ya pake addu na tolay, a gafu ta awan ta
kanan da a pinaabikan ni Hesus ya ituldu na
kiden petta ibar na tekid.
2 "Kuga timalin ya allak ku ta tolay
kidin, te tallu araw kid na teyak, a naafut
na ya balun da. 3 A am padatangan ku kid
mina ta bali da a magkafuy kid sangaw
ta dalan gafu ta bisin da, pade awa pake
adayu ya bali na kadwan," kunna.
4 "Ahu, had ya pangalapan tam ta isin
na lugar ta ipakan tam tekid, te adayu
haman yan ta babali?" kunda hapa
tentu.
5 "A piga hud ya nehuna muy nga pan?"
kunna ha,
"A pitpitu hukal la," kunda hapa.
6 A gafu ta kumanen a pinagtuttud na ya
tolay kiden ta lutak, a ginawat na hapa ya
pitu kiden pan kapye na kid nepakimallak,
a sangaw ginadgadwa na kid kapye na kid
negawat ta ituldu na kiden, a nesaned da
kid hapa ta tolay kiden. 7 Itta hapa ya
assang la na ikan da, a nepakimallak na
kid hapa kapye na kid nepesaned. 8 A
sa nagkakan kid abat ta nabattug kid. A
sangaw pinannu da hapa ya pitu na la-ba
ta nehuna na tolay kiden. 9 A ya kaddu
na nagkakan kiden a nasurok ta appataribu
kid, a sangaw pinadatang na kid ta bali da.
10 A tekid na nagtugut a naglugan hapa i
Hesus ta barangay kontodu ituldu na kiden,
a umange kid ta lugar na Dalmanuta.

Ya Pangparuba Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mt 16:1-10)

11 A sangaw umange te Hesus ya kadwan
kiden Pariseyu, a nakidibati kid tentu.
"Mappya ta itta ya ipaitam ta paka-
pangwam, petta pakaitan mi ta Nama-
ratu ya nangidob teko," kunda ta pang-
paruba da tentu.
12 A nanalasigak hapa i Hesus ta pagdamdam
na tekid, a
"Anu ya kuga pagdaram na tolay kidin
yan ta kanayun adangan da ya ipaitak
tekid? Kakurugan ya uhohug ku teka-
muy ta awan sangaw ta ipaitak teka-
muy," kunna tekid, 13 a nagtugutan na
kid.
A nagbarangay ig Hesus ikid na ituldu na
kiden petta e kid ta dammang na alugen.
14 A ta nepaglugan da ta barangayen a
naliwatan na ituldu na kiden ya nagbalun
ta kanan da, te tatakday la na pan ya huna
da ta barangayen. 15 A ya uhohug ni Hesus
tekid a
"Mappya ta palanan muy ya beking*
na Pariseyu kiden ikid na beking na
kahulun ni Herud, te dulay," kunna.
16 A nagbabidan da am anu ya ikayat na
uhohugan;
"Ay On, te naliwatan tam ya nagbalun
ta pan," kunda.
17 Ammi ta nepakarikna ni Hesus ta bida da
a
"Anu kuga pagbabidan muy ya kawan
na kanan tam?" kunna. "Awemuy hud
para maawatan ya ikayat ku uhohugan
tekamuy. Nagbanad hud ya nonot muy?
18 Itta haman ya mata muy, a anu awemuy
haman makaita. A itta hapa ya bang-
bang muy, a anu awemuy makadangag?
19 Naliwatan muy de ya lima kiden pan
nga nepakan ku ta limaribu kiden. A piga
hud na la-ba ya pinannu muy ta huna da
kiden?" kunna tekid.
"A mafulu duwa," kunda hapa.
20 "A ta pitu kiden pan nga nepakan ku
ta appataribu kiden, a piga hapa na la-ba
ya pinannu muy ten ta huna da kiden?"
kunna ha.
"A pitu hapa," kunda.
21 "Ay, awemuy para la de maawatan ya
ikayat ken uhohugan tekamuy nga
'Palanan muy mina ya beking na
Pariseyu kiden ikid nig Herud?' "
kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagdaram

22 A ta pakadatang da ha ta ili na Betsayda
a itta ya umange nangidafung ta nagdaram
te Hesus, a nebar da ta

* 8:15 Ya beking ya ikihu da ta arena en am mamadday kid ta pan petta bumlad.

"Maski la isi-ged mu ya kamat mu
tentu petta makaita," kunda tentu.
23 A inibbalan ni Hesus ya kamat na nagdara-
men, kapye na ginemidan neuhet ta ada-
dayu ta babali kiden. A sangaw linutaban
na ya mata na kiden kapye na kid hapa sini-
ged ta kamat na.
"Itta de ya maitam?" kunna tentu.
24 A nesaned na hapa ya mata na kiden, a
"Maitak de ya tolay kiden nga
magpapa-yat, ammi awan ta pagdadu-
man da ikid na kayu kiden," kunna hapa.
25 A gafu ta kumanen a sini-ged na ha ya
mata na kiden, a tentu ha pake nagladdang
a nagmappyan ya mata na kiden, a pake
madakar na ya pakaita na ta ngamin. 26 A
pinadatang ni Hesus ta bali na, ammi dana
nebar na ta
"Awem la magsibsibal ta kadwan kiden
babali," kunna hapa tentu.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

27 A tekiden nagduldulot ta ili na Sesariya
Pilipo a itta ya pinohutan ni Hesus ta ituldu
na kiden;
"Anu kan ya pangitan na tolay kiden
teyak am inya yak?" kunna tekid.
28 "A pahig na kadwan ta iko i mina
Hwan nga nangzigut ta tolay nga napa-
pasi ta kwa en sina. Ammi ta kadwan a
pahig da ta iko ya aglavunen Eliyas nga
magtoli kan ta lutakin. A ta kadwan para
a pahig da ta iko ya takday na aglavun
nga nasi ta palungu araw," kunda.
29 "A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan
muy teyak?" kunna ha tekid.
A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;
"A iko ya Mangikerutanen nga netun
na Namaratu ta pinakadama mi," kunna.
30 A sangaw pake nebar ni Hesus ta aweda
mina bibidan yen ta kadwan kiden tolay.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi na
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

31 A ta nekabalin na en a namegafun
hapa i Hesus nga mangipadangag ta pasi na
tekid.
"Mappya ta pakākāllakan da sangaw
ya Tolayin taga Langit, te ya kalalak-
lakayan kiden ikid na padi kiden ikid
na mangituldu kiden, a aweyan dak san-
gaw, kapye dak sangaw papapasi, ammi
matolayak hala sangaw am nagpasan ya
talluhaw," kunna,
te awena nelemad awa pake nebar na tekid.
32 Ammi ginamid ni Pedru ta sang adayu, a
"Awem mina ibar ta mapapasi ka, Afu,
te Namaratu ya makkamu teko," kunna.
33 A nagbalittag hapa i Hesus nga nangita ta
kadwan kiden ituldu na kapye na nehuya i
Pedru,
"Umadayu kan teyak, te itta Satanas
teko, te bakkan ta uray na Namaratu ya
patarabakum teyak awa uray hud la na
tolay," kunna tentu.
34 A sangaw pinaabikan na ya ituldu na
kiden ikid na kadwan kiden tolay nga
nangkalihung tentu petta madangag da ya
ibar na tekid.
"Am itta ya mayat dumagdag teyak a
mappya ta pagtalekudan na ya bari na,
a attaman na ya zigat na pangurug na
teyak, petta makadagdag teyak. 35 Te
maski am inya ya mangkenga ta angat
na a masi hala sangaw ta magnayun,
ammi ya mangisagapil ta angat na gafu
ta pangurug na teyak ikid na damag ku
a matolay hala sangaw nga magnayun.
36 Te maski am itta mina ya nakaalap ta
ngamin kiden magmagannud ta paglele-
hutin a itta hud sangaw ya kappyanan na
tentu am nawakay ya kahalwa na ta pasi
na. 37 A itta hud sangaw ya pangsaka na
ta kahalwa na petta matolay? 38 A maski
am inya sangaw ya mamat mangibosag
teyak ikid na uhohug ku ta atubang na
awan kiden mangurug a yen hapa san-
gaw ya ikamat ku am magtoli yak san-
gaw ta lutakin nga mangihulun ta paka-
pangwa ni Damakewan ikid na anghel na
kiden," kunna.

9

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus
(Mt 17:1-8; Lk 9:28-36)

1 A ya uhohug na para tekid a
"Kustu hapa ya ibar ku tekamuy ta
itta ya kadwan kiden tekamuy nga awan
para la masi addet ta maita da sangaw
ya pakapangwa na Namaratu ewan nga
mehulun ta Mangikerutan am ange san-
gaw sin magtogkok ta pagariyan na Na-
maratu," kunna.
2 A ta nepagpasa na annam na araw a
inalap na ig Pedru, ikid ni Santiago ikid

ni Hwan, a sa naghahulun kid nga gimon
ta ata-nang na bagetay, petta ik-ikid la.
A sangaw nanguli hapa ya bari ni Hesus
en, 3 a pake nagfuraw ya barawasi na ki-
den, te awan ta kagitta na kafuraw na, te
pake makatulang hapa ya dakar na en. 4 A
nepagka-ma da hapa ya lalattog ni mina
Moses ikid ni Eliyas, a nagbida kid te Hesus.
A ya uhohug ni Pedru a

5 "Mappya, Afu, te itta kamin sin, te
mamadday kami mina ta tallu na ba-bali,
petta tagtakday kam ni Moses ikid ni
Eliyas ta ba-bali," kunna.

6 Ammi pagtaranyag na yen gafu ta talaw na
en, te sa nagtalaw kid. 7 A kima-ma la hapa
ya pake furaw na kulam nga imakban tekid,
a tinappanan na kid, a nadangag da hapa ya
maguhohug tekid ta umag na kulamen,

"Ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan
ku. A mappya ta dangagan muy ya ituldu
na tekamuy," kunna.

8 A tekiden naglipay a awan na ta naita da
am awa i Hesusen la.

9 A tekiden dumadagut ta bagetayen a
nebar ni Hesus tekid ta aweda la bit bibidan
ya naita da,

"te mappya ta apolu masi ya Tolayin
taga Langit kapye na sangaw matolay,
a yen sangaw ya pangipadangag muy,"
kunna.

10 Aweda mantu binibida, ammi nagbabidan
da am anu ya ikayat na uhohugan ta uho-
hug na en nga 'masi kapye na sangaw ma-
tolay'. 11 A ya pohut da en hapa tentu a

"Am gagangay ta kumanen sangaw ya
kasasaad mu, Afu, ta iangem ta lutakin
a anu mantu ya ikayat na uhohugan
na mangituldu kiden, te ibar da haman
ta apolu maglattog i Eliyasen kapye na
umange ya Mangikerutanen nga nekari
na Namaratu, ammi ikon haman ya
napolu?" kunda.

12-13 "A kustu hala ya nebar da," kunna
hapa ni Hesus, "te kakurugan ta apolu
maglattog i Eliyas, petta dana iparan
na ya tolay kiden. Ammi ya ibar ku
tekamuy a nabayag na haman ya nelalat-
tog ni Eliyas ta kuman na linavun da
ta suraten, ammi aweda nalasin, a yen
ta tinapangan da ta kuman na nekayat
da. A mappya hapa ta magdulot ya
uhohug na suraten gafu ta Tolayin taga
Langit, te pakākāllakan da sangaw kapye
da iwarad," kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43)

14 A tekid na nakadagut ta agyan na kad-
wan kiden ituldu na ta akban na bagetayen
a itta hapa ya addu na tolay. A ya kadwan
kiden mangituldu ta relisyon na Hudyo
kiden a pakidibatin da ya ituldu na kiden.
15 A ta nepakaita na tolay kiden te Hesus a
kuga nekawa kid tentu, a nagbabilag kid na
nga ange magpadulot tentu. A ya nebar ni
Hesus tekid a

16 "Anu hud ya nagtatabbagan muy ta
ayanen?" kunna hapa tekid.

17 A ya tabbag na takdayen a

"Itta yak sin, Mistro, te neangek mina
teko ya anak ken, te itta ya anitu na nga
nagpaumal tentu. 18 A am pagkissiwan
na a pagdangkakan na hapa ta lutak,
kapye na pagtuyagan ya bari na en, ot-
turu pagngahitaman na, a paglukbakan
na para. A nepatugut ku ya anitu na en
ta ituldum kidin sin, ammi aweda haman
nabalinan," kunna.

19 "Kuga awan ta pangikatalak na tolay
kidin yan. Bababang yen kabayag na
pagyan ku tekamuy nga mangitultuldu,
ammi awemuy para la netug. Iange muy
mantu sin ya abbingina," kunna.

20 A neange da mantu tentu, ammi ta
nepakaita na anitu na en te Hesus a ka-
ma la pinagkissiw na ha ya abbingen, a
pinagdangkak na ta lutak, a nagkakuyat, a
naglukbak na hapa.

21 "Umanu hud ya kabayag na ta ku-
manin?" kun ni Hesus te dama na en, a

"Addet ta pake kaassang na ay,"
kunna. 22 "A ta kadwan a paglattun na
ta afuy pase danum petta papasin na.
Ammi am itta ya makkwam, Afu, ay
ikallak kami, Afu," kunna ha.

23 "Annum hud ibar am itta ya
makkwak? Makkwak ngamin am itta ya
pangikatalak mu teyak," kunna hapa ni
Hesus tentu.

24 "Ay, ikatalak ta ka, Afu, pagustum
haen ya pagkurangan na pangikatalak
ku," kunna hapa nagtangit.

25 A gafu ta nagbabilag na ya tolay kiden nga
ange magbuya a dana nehuya ni Hesus ya
anitu na abbingen.

"Iko anitu nga nagpaumal ikid na nagpabangngag ta abbingina, pagtugutām na, a awem na sangaw magtoli," kunna.
26 A pinaggihawa na anitu en ya abbingen kapye na ha pinagkissiw ta masikan na kissiw, a yen ya nepagtugut na. A kuman na nasin ya abbingen.
"Ay e, nasin," kun na kadwan kiden.
27 Ammi enna inibbalan ni Hesus ya kamat na en kapye na pinagivwat, a nagtayuk na.
28 A sangaw ta bali ta awan ta nakibidan te Hesus a umange tentu ya ituldu na kiden, a
"Anu awemi napatugut ya anitu na en?" kunda tentu.
29 A ya tabbag na hapa tekid a
"Awena mapatugut na kumanin na anitu am awemuy dana makimallak petta uffunan na kam na Namaratu ewan," kunna.
30 A ta nekabalin da ten a nagpaabagatan kid ta lugar na Galileya, ammi ikayat ni Hesus ta awan ta makkamu ta agyan da,
31 petta awan ta manabtabang ta pangituldu na ta ituldu na kiden. A ya uhohug na tekid a
"Papasin da hala sangaw ya Tolayin taga Langit, te itta sangaw ya mangitalaba tentu petta enda gafutan na mangikatupag kiden tentu. Ammi maski am papasin dak a matolayak hala sangaw ta mekatallu na araw," kunna.
32 Ammi aweda para la naawatan ya ikayat na uhohugan tekid, a mamat kid nangibar.

Ya Bida Na Umalinnak
(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

33 A ta nekabalin da ten a nagdulot kid ta ili na Kapernayum. A tekid na gimon ta bali a pinohutan ni Hesus tekid am anu ya nagbabidan da ta dalan. 34 Ammi aweda nagasitang, te intu nagbabidan da am inya tekid ya pinakadakal da. 35 A tentun hapa nakatuttud a pinaabikan na kid tentu, ya mafulu duwa kiden, a netuldu na kid.
"Am itta ya mayat magbalin ta pinakadakal na kahulun na kiden a mappya mantu ta intu ya kapozyanan da petta makitagabu tekid," kunna.
36 A pinatayuk na hapa ya takday abbing ta tātangngan da, kapye na sina-bil, 37 kapye na ha binida ta mafulu duwa kiden.
"Maski am inya ya mangtagop ta kumanin na abbing gafu ta pangurug na teyak a mekwenta hapa ta iyak ya tinagop na, a ya mangtagop teyak a bakkan la ta iyak ya tagopan na am awa nangidoben teyak hapa," kunna.

38 A ya uhohug hapa ni Hwan tentu a
"Mistro, itta ya naita mi nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden, ammi usaran na hapa ya ngagam. A ginamman mi hapa te awena mehulun tekitam," kunna.

39 "Awemuy mina gamman ya kumanen," kunna hapa ni Hesus tentu, "te maski am inya mina ya mangipaita ta pagpaka-latan gafu ta ngagan ku a awenak otturu padpadulayan. 40 Te ya awan mangikatupag tekitam a kahulun tam kid hapa. 41 A kakurugan hapa ya uhohug ku tekamuy ta maski am inya ya mangatad ta inuman muy gafu ta kahulun ta kam a itta hala sangaw ya isagolyat na Namaratu tentu," kunna.

42 "Ammi am inya ya mangituldu ta dulay ta maski takday la na kaassangan kiden nga mangurug teyak a pake kakallak sangaw, a mapmappya mina en ta dana nakaddangan ya lig na en ta dappug na batu kapye na newarad ta bebay, petta awena mina nakaliwat. 43-46 A am angarigan ta kamat mu ono takkim ya gafu na pagliwat mu a awem hud gappakan kapyem iwarad petta awem sangaw melogot? Te mapmappya ta napukulan ka mina nga magdulot ta magnayun na pagtolayam ammi ta mewarad ka ta afuyen nga awan maazap gafu ta awemen inazi. 47 A kumanen hapa ta matam, te am angarigan ta matam ya gafu na pagliwat mu a awem hud kilotan kapyem iwarad petta awem melogot? Te mapmappya ta bulding ka mina nga simarok ta pangikerutan na Namaratu ammi ta mewarad ka ta pangtaguhali na en gafu ta awemen inazi. 48 Te ya ngamin kiden magaddet ta iten a awena sangaw masi na irat da kiden, yaga awena maazap na afuyen, 49 te sa mapa-gang kid ta afuy.

50 "Itta hud ya kapkappyan na asin am awan na ya nanam na? A yen ya pagnonotan muy, te mappya ta kuman na asin ya gagangay muy, petta mappya ya pagkakahulun muy."

10

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Paggungay Na Nagatawa
(Mt 19:3-12)

1 A ta nepagtugut nig Hesus ta nagyanan
da en a umange kid ta lugar na Hudeya ta
dammang na karayan na Hurdan, a nagam-
mung ha tentu ya awan bababang na tolay,
a netuldu na kid ta kuman na gagangay na
en. 2 A umange hapa tentu ya kadwan kiden
Pariseyu, te itta ya pohut da ta pangparuba
da tentu.
"Mistro, had kun na pangawatam ta
lintig ni Moses gafu ta magatawa kiden,
te mepalubus de ta igungay na lalaki ya
atawa na?" kunda.
3 A ya tabbag na hapa tekid a
"Anu hud ya nebar ni mina Moses
tekamuy?" kunna.
4 "A nepalubus na ta igungay na lalaki
ya atawa na, ammi mappya ta iatad
na tentu ya papel na pakigungay na,"
kunda.
5 "A onay, gafu ta pagbanad na nonot
muy, 6 ammi addet ta nepamadday na
Namaratu ta napopolu kiden a bakkan
haman ta kunna ten, te ya uhohug na
suraten a
'Pinadday na kid petta itta ya lalaki
ikid na babbay.
7 A yen ta makigungay ya lalaki ta
dakal na kiden, te makidagga
ta atawa na en,
8 a ikwenta na Dyos ya duwa kiden
ta tatakday la na tolay,' kunna,
A bakkan kid na mantu ta duwa na tolay,
te tatakday kid na. 9 A madi mantu am
paggungayan tam ya pinagdagga na Nama-
ratu," kunna tekid.
10 A ta datang nig Hesus ikid na ituldu
na kiden ta bali a pabida da ha tentu ya
kasasaad na makigungay ta atawa na. 11 A
ya uhohug na tekid a
"Am makigungay ya lalaki ta atawa
na otturu mangatawa ha ta takwan a
mekwenta hala ta mangadallaw. 12 A am
makigungay hapa ya babbay ta atawa na
otturu makiatawa ta takwan a mekwenta
hapa yen ta makikadallaw," kunna.

Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

13 A sangaw itta ya mangiange ta anak da
kiden te Hesus petta ipotun na ya kamat
na tekid, ammi nehuya na kid na ituldu na
kiden. 14 Ammi ta nepakaita ni Hesus ta
iningwa da a nagporayan na kid hapa.
"Awemuy la gamman ya anak kiden,
petta e kid la teyak, te ya ngamin kiden
makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan
na Namaratu ewan," kunna.
15 "A kakurugan hapa ya uhohug ku
tekamuy ta am awemuy ikatalak ya pag-
taron na Namaratu ta kuman na abbing a
awemuy sangaw mesipat tentu," kunna,
16 otturu sina-bil na ya tagtakday abbing, a
pinasinapan na kid ta nepangipotun na ta
kamat na tekid.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

17 A tentu en nagganwat nga ange ha
magpasyar ta takwan na lugar a itta ya
nagbilag nga ange namalentud ta atubang
na en nga nakimemallak tentu.
"Ay, Mistro, kakurugan ta mappya ka
na tolay, a ibar mu haen teyak am anu
mina ya tarabakuk nga mappya petta
itta sangaw ya angat ku nga magnayun,"
kunna.
18 A ya tabbag ni Hesus tentu a
"Annum hud ibar ta mappya yak na
tolay? Itta hud ya mappya am bakkan la
ta Namaratu ewan," kunna.
19 "Ammi am ikayat mu maatadan ta
magnayun na angat a amum haman ya
lintig na kiden ta awem mamapasi, ikid
na awem mangadallaw, ikid na awem
magtakaw, a awem hapa magladdud, ikid
na awem magdarogas, a dayawam hapa
ig damam ikid ni hinam," kunna ha.
20 "Ay, kanayun kurugan ku yen kid na
lintig abat ta kaabbing ku," kunna hapa.
21 A inaita la ni Hesus ta pangidduk na tentu,
kapye naguhohug ha tentu;
"Itta para la ya takday pagkurangam,"
kunna, "te em mina ilaku ya ngamin ki-
den kwam, a mangatad ka ta pobre kiden
petta itta sangaw ya pagba-nangam nga
mauknud ta agyan na Namaratu. A am
mabalin kan a magtoli ka sangaw petta
dumagdag kan teyak," kunna.
22 A ta pakadangag na lalaki en ta inuhohug
ni Hesus tentu a nagsugyab ya mukat na, a
nagtugut hapa nagdamdam, te pake addu
ya kwa na. 23 A nesaned ni Hesus ya mata na

ta ituldu na kiden kapye na ha naguhohug tekid:

"Kuga mazigat ya isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu," kunna.

24 A nepagpaka-lat da hapa ya inuhohug na, ammi pinidwa na ha tekid;

"Anak ku, kakurugan ta mazigat ya isassarok na tolay ta pangikerutan na Namaratu, 25 te malmalogon ya isassarok na anwang ta hubu na dagum ammi ta isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu," kunna tekid.

26 A pake nepagpaka-lat da ha ya inuhohug na;

"A am gagangay ta kunna ten, Afu, a itta hud para ya mekerutan?" kunda.

27 A nesaned na bit ya mata na tekid kapye na tumabbag.

"Awan pulus ta mabalin na tolay petta mekerutan mina, ammi itta ya mabalin na Namaratu, te intu ya makapangwa ta ngamin," kunna.

28 A ya uhohug ni Pedru tentu,

"A itan na kamin, Afu, te sa newasa min ya ngamin kwa mi petta dumagdag kami teko," kunna.

29-30 A ya tabbag hapa ni Hesus a

"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta am itta ya nagtugut ta bali na, ikid na kabagis na, ikid na dakal na kiden, ikid na lutak na, ikid na anak na, gafu ta pakesipat na teyak ikid na pangipadangag na ta damag ku a maatadan hala sangaw yen ta minagmagatut ta katolay na sin ta kuman na natugutan na kiden, ammi medagga hapa sangaw ya mangitapang tentu. A sangaw ta ketta na pangipa-na na a maatadan hapa ta magnayun na angat. 31 Ammi ya kadwan kiden nga mapapolu ta ayanin a mapozan kid sangaw, a ya kadwan kiden nga mapozan ta ayanin a mapolu kid sangaw," kunna tekid.

Ya Ange Nig Hesus Ta Ili Na Herusalem
(Mt 20:17-28; Lk 18:31-34)

32 A ta nekabalin na en a magtugtugut kid na nga ange ta ili na Herusalem, a malalang ya mafulu duwa kiden te Hesus gafu ta maaggut imunnan tekid ta dalan, yaga medyo magtalaw hapa ya kadwan kiden tolay nga dumagdag tekid. A pinaabikan ni Hesus ya mafulu duwa kiden tentu petta bidan na tekid ya makkwa sangaw tentu.

33 "Dangagan muy ya ibar ku tekamuy, te magdulot kitanan ta ili na Herusalem, a yen sangaw ya panggafutan da ta Tolayin taga Langit, petta idarum da ta padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintigen, a sa ikayat da sangaw ta masi. 34 A am negawat dan ta Hentil kiden nga mangibbal tekitam a amāmatan da hapa, yaga paligatan da kapye da sangaw pagappan ta krus. Ammi matolay hala sangaw ta mekatallu na araw," kunna.

35 A pake himebing tentu ig Santiago ikid ni Hwan nga anak ni Zibadeyu, a

"Mistro, itta haen ya adangan mi teko," kunda.

36 "A anu hud ya ikayat muy?" kunna hapa.

37 "A te ikayat mi ta makipagtogkok kami sangaw ta hebing mu am makatogkok kan sangaw ta pagariyam ta lutakin," kunda.

38 "Ahu, awemuy de amu ya zigat na adangan muy. Makkwa muy hud sangaw ya magattam ta kagitta na neatad na Namaratu teyak ta zigat kin?" kunna.

39 "A on ay, makkwa mi," kunda hapa.

40 "A kakurugan ta paruban muy sangaw ya kagitta na zigat kin, ammi maski kunna ten a bakkan hala ta iyak ya magpili ta magyan ta hebing ku, te i Damakewan ya makkamu magpili," kunna tekid.

41 A ta pakadangag na kadwan kiden ta inadang na duwa kiden te Hesus a nalussaw kid hapa tekid, 42 ammi sa pinaabikan na kid ni Hesus a tinabarangan na kid.

"Amu muy ya gagangay na Hentil kiden ta ikwenta da ya iturayan da kiden ta kuman na tagabu da, a ya mayat magmayor ta kahulun da kiden a doban da kid, 43 ammi awemuy mina makigitta ta isina kid, te ya mayat madayawan tekamuy a maguray mina makitagabu ta kahulun na kiden. 44 A ya mayat metun ta mayor na ngamin a maguray hapa makitagabu tekid. 45 Te maski ya Tolayin taga Langit a bakkan ta yen ya umeyan na ta isin petta makitagabu ya tolay kiden tentu, awa intu ya magserbi tekid, a isagapil na hapa ya angat na tekid petta masaka na kid," kunna tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Te Bartimeyo
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

46 A tekiden nagtalib ta ili na Heriku a
dumadagdag hapa tekid ya pake addu na
tolay. A itta hapa ya nagdaram nga imatut-
tud ta pingit na kalsada en nga nagngagan
te Bartimeyo nga anak ni Timeyo. 47 A ta
pakadangag na ta magtalib na i Hesus taga
Nasaret a nagayayag na,
"Ay, Hesus, Simsima ni mina Dabid,
ikallak nak haen, Afu," pakakin.
48 Ammi nehuya na kadwan kiden tolay
petta awena magsitang, ammi nepasikan
na para ya iayag na,
"Ay, Simsima ni mina Dabid, ikallak
nak haen, Afu," kunna.
49 A nagtayuk hapa i Hesus a
"Baran muy, petta ange hala sin,"
kunna.
A binaran da.
"Awem la magburung, a imivwat kan,
te paayagan na ka," kunda tentu.
50 A alistu timollok nangiwasa ta salnuk na
en, a umange te Hesus.
51 "A anu hapa ya pakkwam teyak?"
kun ni Hesus tentu.
"Ay Afu, ipaitak ya awekin pakaita,"
kunna hapa.
52 A ya uhohug ni Hesus tentu a
"Magdulot kan la ta eyam, te nagmap-
pya kan gafu ta pangikatalak mu teyak,"
kunna,
a yen hapa ya nepakaita na, a dumagdag na
hapa teg Hesus ta dalan.

11

Ya Pagpaari Mina Na Tolay Kiden Te Hesus
(Mt 21:1-11; Lk 19:29-44; Jn 12:12-19)

1 A tekiden nakaabikan ta ili na
Herusalem a pa nagimmang kid bit ta bikat
na babali kiden ta Beffage ikid na Betanya
ta Bagetay na Olibo, te pinaunnan ni Hesus
ya duwa na ituldu na kiden.
2 "Magdulot kanan ta babali kidewan,
a am nakasarok kanan a maita muy san-
gaw ten ya urbun na kabayu nga megalut
nga awan para la natakayan. A ubadan
muy hapa, te idatang muy hapa sin. 3 A
am itta sangaw ya mangpohut ta pan-
gubad muy a 'Pa masapul na bit la i
Afu, te petoli na hala sangaw ta ayanin,'
kummuy."
4 Umange kid mantu, a naita da hala ya
kabayu en negalut ta irwangan na bali ta
pingit na kalsada. A tekiden nangubad
tentu a
5 "Annun muy hud ubadan ya urbun-
ina?" kunna hapa na imatayuk kiden
ten.
6 A nebar da hapa ya uhohug ni Hesus tekid,
a nepalubus da hala. 7 A ta nepangidatang
da tentu a nehuklad da ya ga-gamit da ta
urbunen, a nagtakay na hapa i Hesus. 8 A
tentu en nagtakay a imunnan hapa ya addu
na tolay, a nehuklad da ya ulolat da kiden
ta angen na en ta pangdayaw da tentu. A
nangalap hapa ya kadwan ta kuman na don
na anaw, a nehuklad da hapa ta angen na
en. 9 A ya tolay kiden nga imunnan tentu
ikid na itta kiden ta gafan na a nagayayag
kid na,
"Madaydayaw ya Namaratu ewan.
Bendisyonam, Afu, ya umange in sin nga
pinakabarim.
10 "Bendisyonam, Afu, ya umange
in nga magtogkok ta iturayan ni
minakakayen Dabid.
"Madaydayaw ya Namaratu nga kata-
nangan na Dyos," kunda ta pagayayag da.

Ya Pangigaged Ni Hesus Ta Kayu Ikid Na Pangihuya Na Ta Maglaku Kiden
(Mt 21:18-22)

11 A ta datang ni Hesus ta ili na Herusalem
a simarok hapa ta Simbaan na Namaratu.
A tentun nabalin nangita ta ngamin ten a
imuhet ha, a umange ta Betanya te furab
na, a nehulun hapa ya ituldu na kiden.
12 A ta lalakwat tekiden ha nagtoli ta ili na
Herusalem a nabisinan i Hesus ta dalan. 13 A
tentu en nakaita ta kayu na higos ta sang
adayu, a umange nagpusit ta mayan na en,
te itta mina ya negindan ta don na kiden.
Ammi awan haman ta mayan na, a awan
para la ya kaarawan na mayor na pagmayan
na. 14 A gafu ta kumanen a "Maski awem na
sangaw magmayan," kunna ta kayu en, a
nedangagan na hapa na ituldu na kiden.
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48)
15 A ta datang da ta ili na Herusalem
a simarok kid ha ta simbaanen a pine-
gafwanan ni Hesus pinohet ya naglaku
kiden ikid na gumatang kiden, yaga
pinagsikig na hapa ya lamesa na nagtali
kiden ta pirak, ikid na pagtuttudan na
naglaku kiden ta kalapati. 16 A am itta mina

ya mangigadak ta agtun na ta bagaw na
simbaanen a nehangat na hapa. 17 A pake
nehuya na kid,
"Anu awemuy haman manonot ya
uhohug na Namaratu ta suraten, te
'Gagangay ta balikin yan ya pakimal-
lakan mina na ngamin tolay,' kunna
haman,
ammi pinagbalin muy garay ta
pagkakampatan na magdarogas ikid na
magswitik," kunna tekid.
18-19 A sangaw ta marimat a nagtugut ha ikid
na ituldu na kiden. Ammi ta nepakadamag
na padi kiden ikid na mangituldu kiden
ta iningwa ni Hesus ta simbaanen a nag-
babidan da am had kunna mina na pangpa-
pasi da tentu, te nagburung kid tentu gafu
ta pangdayaw na tolay kiden ta ituldu na en
tekid.
20 A ta lalakwat ta pagtalib nig Hesus ta
kayu en nga negaged na a nakatang na
ya kayu en addet ta ramut na kiden, 21 a
nanonot ni Pedru ya nebar ni Hesus ta kayu
en,
"Itam yan, Afu, nakatang kad na ya
kayu in nga negaged mu ta karabi,"
kunna.
22 A ya uhohug ni Hesus tekid a
"Mappya ta ikatalak muy ya Nama-
ratu, 23 te kakurugan ya uhohug ku teka-
muy ta am ikatalak muy ya panguffun na
tekamuy a mabalin ta ibar muy sangaw
ta bagetayin 'Umalit kan te maglattu
kan ta bebay,' a Namaratu mantu ya
makkamu petta makkwa hala ya nebar
muy, am kakurugan ta awemuy pag-
duwaduwan ya nonot muy.
24 "A yen ta ibar ku tekamuy ta maski
am anu ya adangan muy ta pakimallak
muy a ikatalak muy la ta neatad nan, a
kwa muy hala sangaw. 25 Ammi am kada
makimallak kam a mappya ta pakoman
muy ya nakaliwat tekamuy, petta pako-
man na kam hapa na Dama muyewan Na-
maratu. 26 Ammi am awemuy pakoman
ya nakaliwat tekamuy a awena kam hapa
pakoman na Dama muyewan," kunna.

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

27 A sangaw ta mittan a nagtoli kid ha ta
ili na Herusalem a simarok kid ha ta sim-
baanen. A ta pagpatoyan ni Hesus ta umag
na simbaanen a umange hapa tentu ya padi
kiden ikid na kadwan kiden pinakadakal
na tolay kiden, a pinohutan da ya gafu na
tinarabaku na.
28 "Inya hud ya nangatad ta turay
mu petta maguray ka la ta ngamin
tinarabakum ta isin?" kunda.
29 "A itta hapa ya pohut ku tekamuy,"
kunna hapa, "te am matabbag muy ya
pohut ken a ibar ku hapa tekamuy ya
gafu na turay ku ta tarabaku kin. 30 A
ya pohut kin tekamuy a inya hud ya
nangatad ta turay ni mina Hwanen petta
mangzigut ta tolay? Ibar muy teyak
am Namaratu, ono tolay ya nangatad ta
turay na?" kunna tekid.
31 A gafu ta napopoyung kid na ta saludsud
na en tekid a dana nagbabidan da bit ta
melemad am anu mina ya tabbag da tentu;
"Am ibar tam ta Namaratu ya nan-
gatad tentu a 'Anu kawagan na mantu
ta awemuy kinurug,' kunna sangaw teki-
tam. 32 Ammi am 'Tolay la ya nangatad,'
kuntam a ikatupag na kitam sangaw na
tolay kiden, te ipasikkal da haman ta
Namaratu ya nangidob tentu," kunda.
33 A ya tabbag da mantu te Hesus a
"Awemi haman amu," kunda.
"A am awemuy mantu matabbag ya
pohut ken tekamuy a awek hapa ibar
tekamuy am had sin ya gafu na turay kin
ta tarabaku kin," kunna hapa tekid.

12

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas
(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

1 A nedulot na ya pagbida na tekid ta
keangarigan:
"Itta ya takday tolay nga nagmula ta
addu na unas, a inaladan na hapa ya
kaunasan na en. A sangaw namadday
hapa ta agdapilan ikid na ba-bali para
magtaron kiden. A sangaw nepaābāng
na ya kaunasan na en, te umange bit
ta takwan na lugar. 2 A ta kaarawan
na pagapit da a dinob na ya tagabu na
en ta nangabang kiden petta alapan na
mina ya abang na en. 3 Ammi ginafut
da, a pinalpaluk da kapye da pinatugut,
a awan ta inalap na. 4 A sangaw dinob na
ha ya takday para tagabu na, a binigadan
da ya ulu na yaga inamāmat da. 5 A

sangaw dinob na ha ya takday para, a
pinapasi da. A addu para ya dinob na
tekid, ammi tinapangan da ya kadwan,
a pinapasi da ya kadwan. [6] Itta para ya
takday doban na ammi anak na en nga
pake iddukan na, a yen ya kapozyanan na
dinob na tekid, te nonotan na ta 'Mamat
kid sangaw ta anak kin,' kunna. [7] Ammi
ta nepakaita na nangabang kiden ta anak
na en a nagbabidan da ya pangpapasi da
tentu.
'Gagangay ta ye-yan sangaw ya
makaalap ta ngamin kwa na makāu-
nasen, a mappya mantu ta papasin
tam hapa ya anak na in petta awan
sangaw ta mangalap ta lutak na in, a
kwa tanan sangaw,' kunda.
[8] A ginafut da mantu ya anak na en, a neuhet
da ta kaunasan kapye da pinapasi," kunna
tekid.
[9] A ya nebar ni Hesus ta kinabida na kiden a
"A anu sangaw ya uray na makāunasen
ta nangabang kiden, awa enna kid mantu
papasin, a ipaabang na sangaw ya kau-
nasan na ta kadwan. [10] A yen ta nonotan
muy mina ya uhohug na aglavunen ta
surat na en, te nebar na ta
'Newarad na magbali kiden ya arigi
en nga nepapatayuk na Namaratu
tekid,
ammi netoli hala,
a nagbalin ta kasikanan na arigi ta
ngamin bali,
[11] te Namaratu ya makkamu
tentu, a dayawan tam hapa ya
kalalaki na,' kunna."
[12] A gafu ta uhohug ni Hesus tekid a gina-
fut da mina petta idarum da, te naawatan
da ta ikid hapa la ya pagbalinan na ta
kuman na nangabang kiden ta keangarigan
na en, ammi gafu ta talaw da hapa ta tolay
kiden a nagtugutan da la.

Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

[13] A ta nekabalin da ten a nangidob ya
Hudyo kiden ta kadwan kiden Pariseyu ikid
na kahulun ni Herud, petta paruban da
mina i Hesus talo am masikwatan da mina
ta uhohug na, petta itta mina ya pangidaru-
man da tentu. [14] A ya uhohug da tentu a
"Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu
mi ta matunung ka na tolay, a matunung
hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku
na Namaratu tekitam, te awem la burun-
gan am anu ya uray na tolay, ikid na
awan ta idadumam.
"A dangagan mi haen teko am ipalubus
na lintig ni Moses ya pagpaga tam ta bwis
ta ari na taga Roma kiden, petta amu
mi am magpaga kami mina ono awan?"
kunda.
[15] Ammi dana narikna ni Hesus ta yen ya
pangayayyaw da mina tentu, a ya tabbag na
tekid a
"Annun dak hud paruban? Itan ku bit
ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy,"
kunna.
[16] A ta nepangigawat dan ta piraken a
"A inya hud ya makāmukat ikid na
makāngagan ta pirakin yan?" kunna
tekid.
"A sinang mukat na Ari en," kunda
hapa.
[17] "A ipaita muy mantu ta gubyernu
na Ari en ya mekustu ta pangurug muy
tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya
mekustu ta pangurug muy tentu," kunna
tekid.
A nepagpaka-lat da hapa ya tabbag na en.

Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-38)

[18] A ta nekabalin na Pariseyu kiden a
umange hapa tentu ya Saduseyu kiden. A
itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda
kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi
kiden.
[19] "Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu
ta lintig ni Moses," kunda, "te am masi
kan mina ya lalaki nga awan ta anak
na a mappya kan ta kabagis na en ya
mangatawa ta kabalwan na en petta itta
kan sangaw ya anak da nga lalaki nga
mekwenta ta anak na nasi en. [20] A ta
idi ta lugar mi a itta ya pitu na lalaki
nga nagkakabagis, a nangatawa hapa ya
imunnanen, ammi nasi hala ta aweda
para la paganak. [21] A gafu ta netuldu
ni mina Mosesen a ya kabagis na en
ya nangatawa ta nabalu en, ammi nasi
hala yen ta awena para la paganak na
babbayen. A kumanen hapa ta mekatallu
en. [22] A sa nagpasi ya pitu kiden ta aweda
para la paganak. A kabalinan na pasi na
mekapitu en a nasi hapa ya babbayen. [23] A

am kakurugan ta matolay hala sangaw ya
nagpasi kiden a had sin hud ta pitu kiden
ya atawa sangaw na babbayen, te ikid
ngamin ya nangatawa tentu?" kunda te
Hesus.
24 A ya tabbag ni Hesus tekid a
"Kuga magamamangaw kanan te awe-
muy maawatan ya ikayat na uhohugan
na surat kiden, yaga awemuy hapa amu
ya pakapangwa na Namaratu. 25 Te am
matolay sangaw ya nagpasi kiden a me-
gitta kid sangaw ta anghel kiden ta lan-
git, yen ta awedan sangaw mangatawa.
26 A am awemuy kurugan ta matolay hala
sangaw ya nagpasi kiden a had kunna
mantu na pangawatan muy ta uhohug na
Namaratu te Moses ta agyan ta kalakayu
en gumatgatang, te ya nebar na tentu a
'Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abra-
ham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,'
kunna.
27 "Gagangay mantu ta matolay la yana kid,
te bakkan haman ta nasi ya magdayaw ta
Dyos, te ya matolay ya magdayaw tentu. A
yen ta killu ya nonot muy," kunna tekid.

*Ya Fun Na Ngamin Kiden Lintig Na Nama-
ratu*
(Mt 22:34-40)

28 A ta pagintabtabbag da para la ni Hesus
ikid na Saduseyu kiden, a neddatangan na
kid na takday mangituldu. A gafu ta map-
pya ya tabbag ni Hesus ta Saduseyu kiden a
itta hapa ya pinohutan na tentu.
"Mistro, ta kuman na ituldum a had
sin hud ya fun na ngamin kiden lintig na
Namaratu?" kunna.
29 A ya neuhohug mantu ni Hesus tentu a
"Ya fun na ngamin lintig na a intu yan:
'Dangagan muy, ikamuy nga Istralita,
Intu la dafu muy ya Namaratu
ewan, a awan ta takwan. 30 A
mappya mantu ta iddukan muy ta
ngamin nonot muy ikid na ngamin
kasikanan na bari muy.' kunna.
Yen ya kadakalan na fun na ngamin lintig
na Namaratu. 31 A ya mekaduwa na fun, a
intu yan:
'Iddukam ya kagittam tolay ta kuman
na pangidduk mu hala ta barim,'
kunna.
A ya duwa kidin lintig ya fun na ngamin
kiden lintig na Namaratu," kunna.
32 "Kustu hapa ya tabbag mina, Mis-
tro," kunna hapa na takdayen, "te kaku-
rugan ta tatakday la ya Dyos, a awan ta
takwan, 33 a am iddukan tam ta ngamin
nonot tam ikid na kasikanan na bari tam,
ikid na iddukan tam ya sakā tolay tam ta
kuman na pangidduk tam ta bari tam a
pake mapmappya yen ammi ta ngamin
kiden iatang tam," kunna.
34 A ya uhohug hapa ni Hesus tentu gafu ta
mappya ya inuhohug na a
"Kakurugan ta assang na la ya awena
pakatolay teko na Namaratu," kun ni
Hesus tentu.
A yen hapa ya abat na pagpohut da tentu,
te mamat kid na.
(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

35 A ta pangituldu para la ni Hesus ta
umag na simbaanen a itta hapa ya pino-
hutan na ta tolay kiden.
"Ya kuman na ituldu na mangituldu
kiden a ibar da ta simsima ni mina Dabid
ya Mangikerutanen nga nekari na Na-
maratu. A kakurugan hapa ya ibar da,
ammi had kukunna simsima na? 36 Te ya
nesurat ni Dabid nga nepaita na Kahalwa
na Namaratu tentu a
'Itta ya nebar na Namaratu ta dafu ken,
te
"E ka sin magtogkok ta kanawan
kin, te ikita ya mangabak
ta katapil mu kiden, petta
iko sangaw ya makkamu ta
ngamin," kunna.'
37 "A am 'Dafu ken,' kun ni mina Dabid
ta pagtogkokan na Namaratu a had
kukunna mantu magbalin ta simsima na
para?" kun ni Hesus tekid.
A matalakan kid mangdangag ta ituldu na.
38 A ya kadwan kiden para netuldu na
tekid a
"Itan muy ta awemuy parigan ya
mangituldu kiden, te ikayat da itug-
tugut ya barawasi na pangituldu da petta
dayawan na kid na tolay. 39 A am itta
ya pabuya ikid na gimung a pilin da
para ya pake kaispotan na agtuttudan
petta malogon kid maita. Ammi mag-
immamappya kid la, 40 te ikid hala ya
mangsistema ta babay kiden nabalu ta
panguffun da tekid, petta magubat da ya
bali da. A am itta kid ta paggagimungan
a makimallak kid ta mabayag petta pahig

na kadwan kiden ta abikan kid ta Namaratu. Ammi pake dakdakal sangaw ya pama-gang na Namaratu tekid ammi ta kadwan," kunna.

Ya Nabalu en Nga Nangatad Ta Pirak
(Lk 21:1-4)

41 A sangaw umange nagtuttud i Hesus
ta batug na agila-nugan na tolay kiden ta
pirak ta umag na simbaanen, a itan na
la ya ange kiden mangila-nug ta pirak da.
Umange hapa ya addu na naba-nang, a
dakal hapa ya nela-nug da. 42 A umange
hapa ya takday babbay nga napanglaw, a
intu la nela-nug na ya duduwa la na sinsi-
lyu, kustu ta lugar na binting. 43 A binaran
ni Hesus ya ituldu na kiden petta madangag
da ya ibar na gafu ta babbayen.

"Itan muy ya babbay ewan, kakuru-
gan ta ad-addu ya nela-nug na ammi ta
pagdadaggan na ngamin kiden nela-nug
na kadwan kiden, 44 te intu neatad da ya
sobra na pagba-nangan da, ammi tentu a
neatad na ya magserbi mina tentu gafu ta
kapanglaw na, te sa neatad na ya ngamin
katolayan na," kunna tekid.

13

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan
(Mt 24:1-14; Lk 21:5-19)

1 A ta neuhet nig Hesus ta simbaanen a
makibidan kid na takday ituldu na, a

"Itam, Mistro, ya batu kiden nga
nepadday da ta simbaanin, awa ispot kid
kontodu ngamin bali in," kun na ituldu
na en tentu,

te dappug kid na batu nga nataga, a nasal-
salnuk kid abat ta utun. A ya tabbag hapa
ni Hesus tekid a

2 "Pake dayawan muy ya kapadday na
simbaanin, ammi ya ibar ku tekamuy a
sa marabba sangaw ya ngamin bali in yan
abat ta awan pulus ta mesalnuk ta maski
takday la na batu," kunna.

3 A tentu en imatuttud ta utun na bagetay
na Olibo ta batug na simbaanen a umange
tentu ig Pedru, ikid ni Santiago, ikid ni
Hwan, ikid ni Andres, te itta ya pohutan da
tentu gafu ta binida na ta simbaanen.

4 "Afu, damagan mi haen am kanu san-
gaw na araw ya nebar men nga kaperdi
na simbaanen. A awan hud ta imunnan
petta pakaitan mi ta tanagay na ya
datang na?" kunda tentu.

5 A ya tabbag na en tekid a

"Pake itan muy ta awemuy sangaw
maayayyaw," kunna, 6 "te addu sangaw
ya ange nga magingagan ta ngagan kin,
te 'Iyak ya Kristu nga Mangikerutan teka-
muy,' kunda sangaw, a addu sangaw
ya mapadagdag da ta pangayayyaw da
tekid. 7 A am itta sangaw ya madamag
muy ta gubat ta agyan muy ikid na gubat
ta adayu a awemuy la malalang ta isin
kid, te gagangay ta dumatang ya ku-
manin kapye na idatang na pagaddetan
na arawin yan. 8 Te pagka-ma makigu-
bat ya takday gubyernu ta takwan, a
pagka-ma magkāgubgubat ya kadwan ki-
den tribu, yaga magkakattway hapa ya
kadwan kiden tolay nga maginggubgu-
bat, a dumatang hapa sangaw ya addu
na agbabisin ikid na lunig ta magdaduma
na lugar. Ammi ye-yen kid na zigat
ya pamegafwanan la na kadakalan na
pagzigātān.

9 "A pake imugudan muy sangaw, te
gafutan da kam sangaw petta idarum da
kam ta mangpa-gang tekamuy, a pal-
palukan da kam sangaw ta atubang na
tolay kiden ta kapilya, a mepaatubang
kam hapa sangaw ta gubernador da ki-
den ikid na ari da kiden gafu ta pangurug
muy teyak, petta ipasikkal muy tekid ya
gafu na tarabaku muy. 10 Te mappya ta
mepadangag ya damag na pangikerutan
na Namaratu ta ngamin tolay ta ngamin
kiden lugar ta paglelehutin kapye na
idatang na pagaddetan na arawin yan.
11 A am idarum da kam sangaw a awemuy
la burungan ya uhohugan muy, te am it-
tan sangaw ya kustu na paguhohug muy
a yen na sangaw ya datang na uhohugan
muy, te bakkan ta ikamuy ya maguho-
hug, te ya Kahalwa na Namaratu sangaw
ya makisagapil tekamuy.

12 "A am itta sangaw ya mangurug ta
ipadangag muy a mazigatan hapa san-
gaw ya kadwan, te papapasi na kid na
kabagis da. A papapasi na kadwan ya
anak da kiden nga mangurug, a papa-
pasi na kadwan para ya dadagkal da
kiden. 13 A ikatupag na kam sangaw
na tolay kiden ta ngamin kiden lugar

gafu ta pangurug muy teyak. Ammi ya ngamin kiden maketurad abat ta pagaddetan na pagzigātān da a yen kid sangaw ya mekerutan.

Ya Dulayen Nga Ikatupag Na Namaratu
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

14 "A am maita muy hapa sangaw ta itta ya pake dulay nga ikatupag na Namaratu ta lugaren nga mehangat tentu, (Ikamuy nga magbasa ta isin a nonotan muy ya ikayat na uhohugan), a yen mina ya pagbabakwit na itta kiden ta Hudeya petta umahat kid mina ta bagetay kiden. 15 A ya itta en ta bagaw na bali na en a awena mina nonotan ya kwa na kiden ta umag na bali. 16 A ya magtarabaku ta uma awena mina tolin ya barawasi na en nga netabnak na ta lutak. 17 Ammi kakallak sangaw ya matarun ikid na magpasusu ta isina kid na araw, te matalantan kid sangaw gafu ta pagdammatan da. 18 A mappya mantu ta dana pakimallak muy ta bakkan ta agirid ya datang na dulayen, talo am mazigatan kam ta pagbakwit muy. 19 Te am dumatang sangaw yeyen na araw a yen sangaw ya ketta na dakal na pagzigātān nga pake dakdakal ammi ta ngamin kiden pagzigātān abat ta nekapadday na lutak abat ta ayanin. A am nagpasan a awan na ha sangaw ta kumanen maski am kanu. 20 A am mabayag mina ya araw na pagzigātānen a awan mina ta makalillik ta zigaten, ammi paāssangan sangaw na Namaratu ya kabayag na petta mekerutan ya tolay na kiden nga pinili na.

21 "A am madangag muy sangaw ya 'O itan muy, itta in ya Kristu nga mangikerutan tekitam,' kumin, ono am 'Yo, itta tewan,' kunna, a awemuy malat kurugan, 22 te itta hala sangaw ya matulad na mangikerutan ikid na matulad na aglavun. A am itta kid na a mangwa kid hapa ta dakal na pakaitan ikid na pagpaka-latan na tolay kiden, te pangayayyaw da tekid talo am itta hapa ya mapadagdag da ta maski tolay kiden na Namaratu. 23 A mappya ta awemuy sangaw kaliwatan yan, te dana nebar kun haman tekamuy," kunna.

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit
(Mt 24:29-35; Lk 21:25-33)

24 "A am nabalin na sangaw ye-yen na pagzigātān a mavit hapa ya pagsugiram na bilag ikid na hulan, 25 yaga makutukutet hapa sangaw ya bitwan kiden ta langit, a magkāhunnak kid. 26 A yen sangaw ya pakaita na ngamin tolay ta lattog na Tolayin taga Langit, te dumagut sangaw nga imatogkok ta kulam kiden, a mehulun sangaw tentu ya ngamin kasikanan ikid na kalalakin na Namaratu ewan. 27 A doban na hapa sangaw ya anghel na kiden petta uknudan da ya ngamin kiden tolay na nga taga ngamin paglelehutin.

28 "A intu mina pagnonotan muy ya keangarigan na taggaten, te am lumattog na ya lappaw na kiden a yen ya pakaitan ta darun na. 29 A kumanen hapa sangaw am dumatang na ya ngamin kiden nabidak tekamuy ta ayanin, te yen sangaw ya pakaitan ta tanagay na ya pagtolik. 30 A kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta sa magdulot ya ngamin kidin nabidak tekamuy ta awena para la masi na tolay kiden ta ayanin. 31 Te gagangay ta imawan sangaw ya ngamin langitewan ikid na lutakin, ammi awena mauli na ngamin inuhohug ku tekamuy.

32 "Ammi am kanu sangaw na araw ikid na oras ya pagtolik ta lutakin a awan ta makkamu, maski ta anghel kiden, a maski teyak, te intu la makkamu i Damakewan. 33 Mappya mantu ta imugudan muy petta dana nakaparan kanan, te awemuy amu am kanu sangaw ya araw na. 34 Intu keangarigan na ya nagpaibbal ta bali na en ta tagabu na kiden gafu ta ange magpasyar ta adayu na lugar. A nebar na ya ngamin tarabaku da, yaga nebar na hapa ta imugudan ya maggwardya en ta irwangan, a sangaw nagtugut. 35 A mappya mantu ta imugudan muy, te awemuy amu am kanu sangaw ya datang na makābali en, te mabalin ta furab, ono tangngan na hiklam, ono magkarawan, ono lalakwat. 36 A imugudan muy talo am datangan ta kam masidug. 37 A ya ngamin nabidak tekamuy ta ayanin a ibar ku hapa ta ngamin tolay, imugudan muy," kunna.

14

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Pasi Na
(Mt 26:1-5,14-16; Lk 22:1-6)

1 A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta
ituldu na kiden a itta para la ya dwangagaw
abat ta pyesta na Simana na Hudyo kiden
am mangan kid ta pan nga awan bumlad.
A nagmamiting hapa ya padi kiden ikid na
mangituldu kiden, te pagbabidan da am
had kunna mina na panggafut da te Hesus
ta awena pakkamu na tolay kiden, pettam
papasin da.
2 "Ammi awetam mina gafutan ta ketta
na pyesta en, talo am magtatapil ya tolay
kiden," kunda.
3 A sangaw umange ig Hesus ikid na it-
uldu na kiden ta iten Betanya ta bali ni
Simonen nga nagkangaw ta idi. A tekid
para la nagkakan a itta hapa ya babbay
nga himebing te Hesus, a ibbalan na hapa
ya botelya na bangog nga pake mangina
am melaku, a tinappok na ya hul na en
kapye na neburud ya mayan na en ta ulu ni
Hesus. 4 Ammi nagporay ya kadwan kiden
ta babbayen, a nehuya da.
"Anu haman ta isayang mu ya ban-
gogen? 5 Pade awa mangina mina am
melaku, petta meatad mina ya paga na ta
pobre kiden," kunda.
6 Ammi nehuya na kid hapa ni Hesus;
"Bay-an muy, annun muy hud ihuya
ya babbayin? awa mappya haman ya in-
ingwa na teyak. 7 Sigida itta haman teka-
muy ya pobre kiden, petta mauffunan
muy kid am ikayat muy, ammi teyak a
awek sangaw sigida tekamuy. 8 A iningwa
na babbayin ya mabalin na te linuggudan
na ya barikin ta bangogin, petta dana
meparan ta ketanam na. 9 A kakurugan
hapa ya uhohug ku tekamuy ta maski
am had sin na lugar ya pakepadangagan
na damag ku ta ngamin paglelehutin a
megindan hapa mebida ya iningwa na
babbayin yan, te panadamdaman da san-
gaw tentu," kunna.
10 A ta nekabalin na kumanen a nagtugut i
Hudas Iskaryote nga takday ituldu ni Hesus,
te umange nakitulag ta padi kiden, petta
italaba na i Hesus tekid. 11 A natalakan kid
hapa ta bida na tekid, a nekari da tentu
ya pirak. A yen hapa ya pamegafu ni
Hudas nga magapag ta mappya na araw ta
pangitalaba na te Hesus.

Ya Mangitalaba Te Hesus
(Mt 26:17-25; Lk 22:7-18)

12 A ta napolu en araw ta pyesta na
Simana na Hudyo kiden a mangan kid la
ta panen nga awan bumlad, ikid na man-
giatang kid ta kalneru, te panadamdaman
da ta araw na nepangililli na Namaratu ta
gingginafu da kiden. A umange hapa ya
ituldu kiden ni Hesus tentu, te pohutan da
am had sin na lugar ya pangiparanan da
mina ta pamurab da ta Simana. 13 A dinob
na ya duwa la tekid,
"E kam ta ili, te masimmu muy sangaw
ya magtattun ta tākalamba na danum,
a dagdagan muy la. 14 A sangaw am
nakasarok kanan ta bali a ibar muy ta
makābali en, 'Dinob na kami ni Mistro,
te itan mi kan ya lugar na panganan mi
ta pamurab mi ta Simana in ta bali min,'
kummuy, 15 a ituldu na sangaw ya dakal
na silid ta utun, a yen sangaw ya pangi-
paranan muy ta pamurab tam," kun ni
Hesus tekid.
16 A umange kid a naita da hala ya bali en
nga nebar ni Hesus tekid, a neparan da ya
pamurab da ta Simana.

(Mt 26:20-25; Lk 22:14-22; Jn 13:1-30)

17 A ta furab a dumatang ig Hesus ikid na
mafulu duwa kiden ituldu na ta bali en. 18 A
tekid para la nagkakan a naguhohug i Hesus
tekid.
"Kakurugan ta takday tekamuy ya
mangitalaba sangaw teyak," kunna
tekid.
19 A nagdamdam kid na hapa ta nebar na en,
a ya tagtakday kid hapa ya nagpohut tentu;
"Iyak hud ya kinamen, Afu?" kunda.
20 "Intu sangaw mangitalaba teyak ya
itta sin nga makipagkammat teyak ta
pingganin," kunna hapa tekid.
21 "A mappya ta masi sangaw ya To-
layin taga Langit ta kuman na nesurat
na aglavunen, ammi maski kunna ten
a kakallak hala sangaw ya mangita-
laba teyak, te mapmappya mina ta
awena neanak petta awena mina metal-
aba magliwat," kunna ha tekid.

Ya Kapozyanan Na Pamurab Nig Hesus
(Mt 26:26-30; Lk 22:19-24)

[22] A tekid para la nagkakan a nangalap i
Hesus ta pan kapye na nepakimallak, kapye
na hapa ginadgadwa, a sangaw nesaned na
ta ituldu na kiden.
"Yeh, kanan muy yan te yeyan ya
barikin," kunna.
[23] A sangaw inalap na hapa ya basu na bina-
rayangen kapye na ha nepakimallak, a
[24] "Yeyan hapa ya dagak nga mangi-
pasikkal ta pakitulagan na Namaratu,
te mapagarut sangaw ya dagakin petta
mapakoma ya liwat na addu na tolay.
[25] Ammi ibar ku hapa tekamuy ta awek
sangaw makipaginum tekamuy ta ku-
manin abat ta panginum tam sangaw ta
bagu na inuman ta pangayayat tam ta
pagariyan ni Damakewan," kunna.
A negawat na hapa tekid, a sa uminum
kid hapa. [26] A ta nekabalin da uminum
a nagkakansyon kid, kapye da umange ta
Bagetay na Olibo.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pangiwagak Da Tentu
(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34)

[27] A ya uhohug ni Hesus tekiden nagtug-
tugut ta dalan a
"Amuk ta pakigungayān dak sangaw,
te yen ya nesurat na aglavunen;
'Papapasi sangaw na Namaratu ya
magtaron a makutkutet sangaw ya
kalneru kiden,' kunna ta surat na
en.
[28] Ammi am matolayak hala sangaw a mapa-
polu yak sangaw ammi tekamuy nga ange
ta iten Galileya," kunna.
[29] "O maski pakigungayān na ka na
kadwan, Afu, aweta ka sangaw pakigun-
gayān," kunna hapa ni Pedru tentu.
[30] "Maski ilemad nak hala sangaw ta
mamillu ta hiklamin yan ta awena para
la pagtareknay na manuk ta kapidwa na
pagtareknay na," kunna hapa ni Hesus
tentu.
[31] Ammi pake nepapilit na ha,
"Ay awan, Afu, maski ikabat dak san-
gaw teko papasin a aweta ka sangaw
ilemad," kunna ha.
A kumanen hapa ya nebar na kadwan kiden
ituldu na.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Lugar Na Getsimani
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

[32] A ta datang da ta bagetayen a nagdulot
kid ta lugaren nga nagngagan ta Getsimani,
a ya uhohug ni Hesus tekid a
"Magtuttud kanan ta isin te eyak bit yo
tewan makimallak," kunna.
[33] Ammi nehulun na hapa ig Pedru ikid ni
Santiago ikid ni Hwan. A sangaw nepagka-
ma na hapa ya pagdamdam na, a pake
nagburung na.
[34] "Kuga ipasik de ya sikan na damdam
kin. Magyan kam la sin, a imugudan
muy," kunna tekid.
[35] A sang imadayu tekid kapye na nagtakab
ta lutak, a nepakimallak na ta pagpasan na
Namaratu ya zigat na pasi na am mabalin
mina.
[36] "Amang, amuk ta mabalin ya ngamin
teko, a azim haen ya zigatin yan. Ammi
maski kunku a bakkan mina ta yen ya
magdulot, te mappya ta ikayat men ya
idulot ku," kunna ta pakimallak na.
[37] A tentu en nagtoli teg Pedru a masidug kid
na, te hiklam, a
"Anu masidug kan, Simon, awem hud
maattaman ya awan masidug ta maski
takday la na oras? [38] Awemuy la masidug,
te makimallak kam mina petta awemuy
mina maayayyaw, te maski am malogon
ya nonot muy a makafuy ya bari muy,"
kunna.
[39] A umange ha nakimallak ta kuman na intu
en. [40] A sangaw nagtoli ha ta ituldu na kiden,
a masidug kid ha, te awena makaladdang na
mata da. A mamat kid hapa magsitang. [41] A
ta mekatallu na neange na tekid a
"Ayanin hud ya agkakasidug ikid na
agibannag? Itan muy ya oras awa
ayanin ya ange na mangitalaba ta To-
layin taga Langit petta igawat na ta awan
kiden mangurug ta Namaratu. [42] Imivwat
kanan, te entanan, te ittan ya mangital-
aba teyak," kunna tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus
(Mt 26:36-56; Lk 22:47-53; Jn 18:1-11)

[43] A ta pagbida para la ni Hesus tekid a du-
matang na i Hudasen, a nehulun hapa tentu
ya addu na tolay nga dinob na pinakadakal
da kiden ikid na padi kiden, a nagibbal kid
hapa ta kampilan ikid na paluk. [44] A dana
nebar na mangitalaba en ya pagsenyas na
sangaw ta kahulun na kiden petta amu da
ya gafutan da.

"Ya amuyan ku sangaw a yen ya gafutan muy, te intu yen, a appiyan muy ya panggafut muy tentu," kunna tekid.
45 A nagdaretyo i Hudas te Hesus a
"Itta yak O, Afu," kunna tentu, kapye na inamu.
46 A yen hapa ya nepanggafut da tentu.
47 Ammi ka-ma la sinukkut na takday kahulun ni Hesus ya kampilan na en, a kinattab na ya takday tekid ta bangbang na en a newasik na. Intu kinattab na ya tagabu na kadakalan na padi. 48 A ya uhohug ni Hesus ta tolay kiden nanggafut tentu a
"Anu dulayak hud na tolay, petta endak gafutan konsu kampilan ikid na paluk ta kuman na panggafut muy ta tulisan? 49 Kinanghahaw itta yak haman tekamuy ta simbaanen nga nangiltuldu, anu bakkan ta yen ya nanggafutan muy teyak? Ammi gagangay ta kunna sin ya tarabaku muy petta magdulot ya nesurat na aglavun kiden," kunna.
50 A yen hapa ya nepangiwagak na ituldu na kiden tentu, a nagbabilag kid.

Ya Pangidarum Da Te Hesus
(Mt 26:57-68; Lk 22:54; Jn 18:12-14,19-25)

51 A ta nepangitugut da te Hesus a dumagdag hapa ya takday babagu nga nagsalnuk para la ta ulolat na en, a nepagka-ma da hapa ginafut, 52 ammi newasik na ya ulolat na en, a nakabilag nauhagan.
53 A ya nanggafut kiden te Hesus a neange da ta bali na kadakalan na padi, te yen ya nagaammungan na padi kiden ikid na mangituldu kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden. 54 Ammi te Pedru a dana tinultulitul na kid hapa abat ta bagaw na bali en, a nakipagtuttud hapa ta maggwardya kiden, te maggukup hapa ta afuy da en.
55 A ya padi kiden ikid na ngamin kiden nagkonsihal a apagan da ya mangipasikkal ta liwat ni Hesus petta itta mina ya pangpapasin da tentu, ammi awan ta naapagan da, 56 te maski am addu ya nagtayuk nga nagtulad tentu a nagimpagsil haman ya inuhohug da. 57 A ta kapozyanan na a nagtayuk ya kadwan mangipasikkal ta tulad da, a ya uhohug da hapa a
58 "Ya kuman na nadangag mi ta uhohug na inin a itta kan ya pakapangwa na nga mangkutkutet ta simbaanen nga pinadday na tolay, te takwan kan ya patayukan na ta las-ud na talluhaw nga awena paddayan na tolay," kunda.
59 Ammi maski kunna ten a nagimpagsil hala ya inuhohug da. 60 A nagtayuk hapa ya kadakalan na padi, kapye na hapa nagpohut te Hesus.
"Awan hud ta tabbag mu? Anu mantu ya uhohugam ta ipaliwat na inin kid teko?" kunna.
61 Ammi awena la nagasitang ni Hesusen. A nagsitang ha ya padi en,
"Ibar mu mantu am iko ya Ari en nga Anak na Namaratu ewan," kunna.
A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
62 "A iyak ay, a ibar ku hapa tekamuy ta makipaita sangaw ya Tolayin taga Langit nga makipagtuttud ta agtuttudan na Seppakapangwa ta Ngamin, te magtoli hala sangaw sin nga imatogkok ta kulam kiden," kunna.
63 "Agayaya!" kun na hapa na kadakalan na padi ta pakadangag na ta uhohug ni Hesus, kapye na pinissang ya salnuk na pagpadi na gafu ta katupag na en ta inuhohug ni Hesus.
"Naguhohug yan ta dulay, te igitta na ya bari na ta Namaratu ewan. 64 A masapul hud para ya mangipasikkal ta liwat na awa ikitanan hapa la ya nakadangag ta uhohug na. Anu mantu ya uray muy tentu?" kunna hapa ta kahulun na kiden.
A sa ikayat da ta mapapasi. 65 A inuparan na hapa na kadwan kiden, otturu tinappanan da hapa ya mukat na kapye da sinilsiltuk.
"O, ibar mu am inya ya nagsiltuk teko, te malalaki ka haman maglavun," kunda.
A sinilsiltuk da hapa na maggwardya kiden.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus
(Mt 26:69-75; Lk 22:55-62; Jn 18:15-18,25-27)

66 A ta pagimbestigar da para la te Hesus a itta la i Pedru ta bagaw na bali en. 67 A ta pagtalib na takday babbay nga tagabu na kadakalan na padi a naita na i Pedru nga maggukup ta afuyen, a naguhohug tentu;
"Maski iko hapa ya takday kahulun ni Hesusen nga taga Nasaret," kunna tentu.
68 "Amuk hud am anu ya ikayat mu uhohugan teyak," kunna hapa,
kapye na sang umadayu ta tagad ta sasarokanen. 69 Ammi nalasin na hapa na takday ha na babbay, a netuldu na i Pedru ta katayukan na kiden.

"Yeyan hapa ya takday kahulun na,"
kunna tekid.
70 Ammi nelemad na ha. Awena para la
nabayag a nepasikkal da ha na kadwan
kiden nga imatayuk ta iten;
"Talaga ta iko hapa ya takday kahulun
na, te taga Galileya ka," kunda tentu.
71 "Atsi O, pagasingan ta Dyos am tulad
ya uhohug ku, awek malat amu ya tolay-
ina," kunna ha naglemad.
A nagtareknay ha ya manuk ta pidwa na, 72 a
yen hapa ya nepakanonot ni Pedru ta uho-
hug ni Hesus tentu, te 'Mamillu ka mangile-
mad teyak ta awena para pagtareknay na
manuk ta kapidwa na,' kunna. A insigida
nagtangit i Pedru en.

15

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Hesus
(Mt 27:1-26; Lk 23:3-25; Jn 18:29-40)

1 A tentun araw a nagkakampat para la
ya padi kiden ikid na pinakadakal na tolay
kiden, a nagtatulagan da ta masi mina i
Hesus. A sangaw ginalutan da kapye da
neuhet, te enda nedarum ta atubang ni
Pilato nga gubernador taga Roma. 2 A ta
nepagpatayuk dan tentu ta atubang na gu-
bernadoren a nagpohut hapa i Pilato tentu;
"Anu, iko hud ya nebar da en nga ari
na Hudyo kiden?" kunna te Hesus.
"Iko mina ya mangibar," kunna hud la
ni Hesus tentu.
3 A addu hapa ya nepaliwat na padi kiden
tentu ta gubernadoren, ammi awena pulus
nagsitang ni Hesus.
4 "Awan hud ta tabbag mu, awem hud
madangag ya ngamin ipasikkal da ta li-
wat mu?" kunna hapa ni Pilato tentu.
5 Ammi awena kad tumabbag ta maski tak-
day la na uhohug, a pake nepagpaka-lat na
gubernadoren.

6 A ya gagangay na gubernadoren ta idi
am araw na mayor na pyesta na Hudyo
kiden a pohetan na ya takday mabalud nga
pinili na tolay kiden. 7 A ta nepangidarum
da te Hesus a dana ittan ya nabalud kiden
nga nakapapasi ta pakitapil da ta gubyernu
na taga Roma kiden, a i Barabas ya ngagan
na takday tekid. 8 A gafu ta nagaammung
na ya tolay kiden a inadang da te Pilato ta
pohetan na ya takday nabalud ta kuman na
gagangay na en ta idi. A ya uhohug ni Pilato
tekid a
9 "Ikayat muy mantu ta pohetan ku ya
ari muy in Hesus?" kunna tekid,
10 te dana amu na ta nedarum na
pinakadakal da kiden gafu ta katupag
da tentu. 11 Ammi ya padi kiden ikid na
pinakadakal na tolay kiden a sinansanat
da ya tolay kiden petta adangan da ya
pangpohet na te Barabas. 12 A sangaw
pinidwa ni Pilato ya pohut na ta tolay
kiden,
"A anu mantu ya uray muy ta kinan muyin
nga ari na Hudyo kiden?" kunna.
13 A giaggayan kid na ta "Pagappam ta
kayu," pakakin kid.
14 "Te anu hud, anu hud ya liwat na?"
kunna hapa.
Ammi pake giaggayan kid ha ta masikan;
"Pagappam ta kayu, pagappam ta kayu,"
pakakin kid. 15 A gafu ta ikayat ni Pilato
nga pagustun ya tolay kiden a pinohet na
mantu i Barabas, a nepapaligat na i Hesus,
kapye na negawat ta suddalu kiden petta
pagappan da.

Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus
(Mt 27:27-31; Jn 19:2,3)

16 A ta nepanggawat na suddalu kiden
tentu a neange da bit ta umag na bali na
gubernadoren, a sa pinagkalihung da tentu
ya ngamin batalyon da. 17 A inazi da ya
salnuk na en, kapye da nesalnuk tentu ya
darag na ga-gamit nga kuman na salnuk
na ari, a nangwa kid hapa ta sangngat na
sit kapye da nesangngat ta ulu na en. 18 A
sangaw daydayawan da kampon ta
"Ihi, malalaki ya Ari na Hudyo kiden,"
kunda.
19 A pinalpaluk da hapa ya ulu na en ta
biraw kapye da inuparan. A namalentud
kid hapa ta atubang na en nga ape mang-
dayaw tentu. 20 A tekid na nabalin a inazi da
ya salnuk na en darag, kapye da ha netoli
ya dana en salnuk na, a neuhet dan petta
pagappan da.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus
(Mt 27:32-44; Lk 23:32-43; Jn 19:17-24)

21 A nesimmun da hapa ya takday tolay
nga nagngagan ta Simon nga taga Sirene, a
intu hala ya dama ni Alehandru ikid ni Rufo.
A nagtalib mina, te bagu nagafu ta lawan
a simarok mina ta ili, ammi kinalbatan da

nga pinagagtu ta pagappan ni Hesus. [22] A ta
datang da ta nengagan da en Golgota (intu
hala kettayan na Balontok), [23] a pinenum da
mina i Hesusen ta binarayang nga kinihun
da ta apdu, ammi inawena.
[24] A ta nekabalin na nepagpaappa da
tentu a nagbabinunutan da ya barawasi na
kiden. [25] Alas nwebe ta lalakwat ya nepag-
paappa da tentu, [26] a itta hapa ya nesurat da
ta utun na ulu na en petta mebasa ya pang-
papasin da tentu. "Ye-yan ya Ari na Hudyo
kiden," kun na surat da. [27] Itta hapa ya duwa
na tulisan nga pinagappa da ta dwaakub
ni Hesus, [28] petta magdulot ya dana nebar
na aglavunen ta surat na en, te "Isipat da
sangaw ta dulay kiden na tolay," kunna. [29] A
kada itta ya nagtalib ta nagappan ni Hesus
a nelutab da ya pangidadula da tentu.

"Agu ta itta ya pakapangwam nga
mangkutukutet ta simbaanen kapyem
ha patayukan ta las-ud na talluhaw?
[30] Ikerutam mantu ya barim ta pakapang-
wamina, a dumagut kan ta krusina,"
kunda.

[31] Tumubbat hapa ya padi kiden ikid na
mangituldu kiden;

"Intu kan ya nangikerutan ta kadwan
tolay, ammi awena mekerutan ya bari na
en," kunda.
[32] "Intu pon ya Mangikerutan nga Ari
na Istralita kiden, a mappya mantu ta
dumagut na ta krus, petta itta mina ya
pangurugan tam tentu," kunna hapa na
kadwan.

A kumanen hapa ya pangidadula na tulisan
kiden tentu nga pinagappa da ta dwaakub
na en.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mt 27:45-61; Lk 23:44-56; Jn 19:28-42)

[33] A tentun pagtangnganan na araw a
nagsugiram na ya ngamin na paglelehut da
en ta kuman na hiklam abat ta tallu na oras.
[34] A ta alas tres ta furab a nagayag i Hesus
ta masikan, "Ilay, Ilay, lama sabaktani,"
kunna ta agsitang na Hudyo kiden. A ya
ikayat na uhohugan na ayag na en a "Dyos
ku, Dyos ku, anu haman ta nagtalekudan
nak," kunna.
[35] "Anu, ayagan na de i Eliyas?" kunna
hapa na kadwan kiden nga nagbuya
tentu.

[36] A nagbilag hapa ya takday tekid nga ange
nangalap ta kuman na ga-gamit kapye na
tinunan ta suka, a sangaw nesukil na ta ud
na biraw te Hesus petta inuman na mina, a

"Itan tam bit la am enna sangaw
ikerutan ni Eliyasen," kunna.

[37] A tentu en ha nagayag ta masikan a yen
hapa ya nepakasukkut na kahalwa na en.
[38] A negindan hapa napissang ya zingzingen
nga ga-gamit ta umag na Simbaan na Na-
maratu. Namegafu napissang ta utun abat
ta akban. [39] A ta atubang na nagappan na en
a itta ya kapitan na suddalu kiden, a tentu
en nakaita ta nepagaswang ni Hesus ta pasi
na a "Kakurugan kad ta Anak na Namaratu
yan," kunna.

[40] A ta medyo adayu ta nagappan ni Hesus
a itta hapa ya addu na babay nga nan-
gita tentu, a nehulun hapa tekid i Mariya
Magdalena, ikid ni Mariya nga hina nig
Santiago assang ikid ni Hose, ikid ni Sa-
lome, [41] te ikid hapa ya kanayun nehulhulun
nga nanguffun te Hesus ta idi ta lugar na
Galileya. A addu kid para na babay nga
dumadagdag te Hesus tentu en dumatang
ta ili na Herusalem.

[42-43] A itta hapa ya takday lalaki nga naba-
nang nga konsihal na Hudyo kiden, intu
ngagan na i Hose nga taga ili na Arimateya.
A nabayag na hapa nangipapa-na ta araw
na pangikerutan na Namaratu. A gafu ta
furab na ta kaatubangan na araw na ag-
immang a neturad ni Hose ya ange ta bali
ni Gubernador Pilato, petta adangan na ya
bari ni Hesus, petta itanam na. [44] Ammi ta
pakadangag ni Pilato ta nasin a nepagpaka-
lat na hapa, te pahig na ta awena para la
nasi. A pinaayagan na mantu ya kapitan
na suddalu, petta damagan na am kurug
ta nasin i Hesus. [45] A ta nepakadamag nan
ta nasin a nepalubus na hala ta alapan ni
Hose ya bari na en. [46] A ta nepangidagut
nan ta bari na en a finutefutan na ta bagu
na furaw na ga-gamit nga ginatang na, a
enna netanam ta kababagu na tanam nga
nakali ta batu ta kuman na kweba. A
sangaw nadokalig na ya dakal na batu ta
irwangan na tanamen petta namunitan. [47] A
ig Mariya Magdalena ikid ni Mariya nga
hina na takday Hose a dana nehulun kid
hapa, petta itan da ya pangitanaman na
tentu.

16

Ya Pagtolay Hala Ni Hesus
(Mt 28:1-10; Lk 24:1-11; Jn 20:1-18)

1 A ta nekabalin na araw na agimmang
a umange ig Mariya Magdalena ikid ni
Mariya nga hina ni Santiago ikid ni Salome
nga gumatang ta bangog, petta iluggud da
mina ta bari ni Hesus. 2 A tentu nagkarawan
ta Liggu a naggaganwat kid, a dumatang
kid ta agyan na tanam en ta lalattog na
bilagen. 3-4 Ammi ya uhohug da hapa ta
pakatugtugut da para la ta dalan a

"Inya hud sangaw ya manguffun teki-
tam nga mangazi ta batu en nga nelitup
da ta tanamen?" kunda,

te dappug haman na batu. Ammi ta datang
da a dana naazin, a simarok kid. 5 A
ta nepakasarok dan a neitan da ya tak-
day babagu nga nagbarawasi ta furaw nga
imatuttud ta bikat na irwanganen, a nakag-
tut kid.

6 "Awemuy la magtalaw, te amuk ta
apagan muy i Hesus nga taga Nasaret nga
pinagappa da, ammi awan na sin, te na-
tolay hala. Maski itan muy ya nagiddan
na bari na en," kunna.

7 "Ammi alalag muy magtoli ta ituldu
na kiden, aglalo te Pedru, te ibar muy
sangaw tekid ta imunnan i Hesus tekid ta
iten Galileya.

'Maita muy kan hala sangaw ten
ta kuman na nebar na en tekamuy,'
kummuy sangaw tekid," kunna.

8 A tekiden nakauhet ta tanamen a bu-
milag kid na ta talaw da en, ammi awan ta
nakibidan da ta dalan, te kuga nagtalaw kid.

9 A kumanen natolay hala i Hesus ta pake
nagkarawanen ta araw na Liggu, a intu
apolu nakipaitan na i Mariya Magdalena
nga nagpatugutan na ta pitu na anitu ta idi.
10 A intu ya umange nangipadangag ta kad-
wan kiden kahulun ni Hesus. Nagtatangit
kid para la ta pagdamdam da, 11 a tekiden
nakadangag ta natolay hala i Hesus, te
nakipaita hapa te Mariya, a aweda kurugan.

12 A ta nekabalin na kumanen a nakipaita
ha i Hesus ta duwa para na ituldu na tekiden
nagtugtugut ta dalan, ammi aweda bit la
nalasin ta damo, te kuman na takwan ya
mukat na. 13 A tekiden hapa nagtoli ta
kadwan kiden kahulun da a nebar da hapa
tekid, ammi aweda hapa kurugan.

14 A sangaw nakipaita hapa i Hesus ta
mafulu takday kiden ituldu na tekiden
nagkakan, a pake nehuya na kid hapa ta
kawan na pangurug da ikid na katuyag na
nonot da, gafu ta aweda kinurug ya uhohug
na nakaita kiden tentu. 15 A ya takday para
na uhohug nga nesirak na tekid a intu yan:

"E kam sangaw ta ngamin kiden lugar
ta paglelehutin, te ipadangag muy ya
damag na Namaratu ta ngamin tolay.
16 A ya mangurug sangaw ta ipadangag
muy ikid na magzigut a mekerutan kid,
ammi ya awan kiden mangurug a mek-
abat kid sangaw ta pangtaguhali na Na-
maratu. 17 A ya mangurug kiden san-
gaw teyak a mehulun hapa sangaw tekid
ya pakapangwa na Namaratu petta itta
ya mangipasikkal ta ipadangag da, te
patugutan da sangaw ya anitu na seanitu
kiden, a makauhohug kid hapa sangaw ta
takwan kid na agsitang nga aweda inadal.
18 A maski am keibbalan da sangaw ya
madagat, ono am keinuman da ya tamay
a awan sangaw ta makkwa tekid. A isi-
ged da hapa sangaw ya kamat da ta mag-
tatākit, a magmappya kid hapa," kunna
tekid.

19 A ta nekabalin na naguhohug tekid a
ka-ma la timullu ta langit, a nakipagtogkok
ta hebing na Namaratu ewan. 20 A ya dinob
na kiden a umange kid hapa nangipadan-
gag ta ngamin kiden lugar, a nepehulun
na Namaratu ya pakapangwa na tekid petta
mangipasikkal ta ipadangag da.

Ya Nesurat Ni Lukas Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Lukas. A ta ngamin kiden nagsurat ta lebru in yan a i Lukas la ya awan nagHudyo, te takwan ya gingginafu na kiden nga bakkan ta Hudyo. Ammi dakal hapa ya adal ni Lukas, te doktor nga nanguru ta takit na tolay kiden. A nangurug hapa te Hesus gafu ta nepadangag ni Pablu tentu. Am basam hapa ya Tarabaku Na Turin Kidenkapitulo 16 bersikulo 10 a mabasam ya gafu na panghulun ni Lukas teg Pablu ikid ni Silas, te nehulun bit hapa tekid addet ta ili na Pilipos, a kumanen hapa sangaw ta kadwan kiden immeyan da.

A ya ngagan na nagsuratan ni Lukas a Teyopilo. Intu de ya takday kofun ni Lukas nga mayat de magdangag ta bida ni Hesus. A yen ta pake sinanedan ni Lukas ya addu na nakkamu te Hesus ikid na nakadangag tentu, petta pake dangagan na ta mappya ya ngamin netuldu na ikid na tinarabaku na, a yen kid ya nesurat na te Teyopilo. A ya nesurat ni Lukas gafu te Hesus a intu yan:

Ya Gafu Na Pagsurat Na

1-4 Iko nga kofun ku, Teyopilo.

Yen ta nagsuratak teko petta amum ya kakurugan gafu te Hesus Kristu, te addu hapa ya nadangag mu gafu tentu nga nesurat na kadwan kiden. A intu nesurat da ya kuman na nabida tekitam ngamin, te ya kahulun kiden ni Hesus nga nakaita ikid na nanguffun tentu nga nangipadangag ta uhohug na a ikid hala ya imunnan nga nangibida tentu. A gafu ta pake napasikkal kun hapa ya ngamin tarabaku na addet ta gafu na en a yen ta nanonot ku hapa ya mangisurat ta matunung na bida teko, petta amum hapa ya kakurugan ta ngamin kiden nabida teko.

Ya Nalavun Gafu Ta Pakeanak ni Hwan

5 A ta idi ta nepagari para la ni Herud ta lugar na Hudeya a itta ya padi na relisyon na Hudyo kiden nga nagngagan te Zikaraya, a nedagga hapa ta padi kiden ni Abias. A intu hapa atawa ni Zikaraya i Lisabet nga simsima ni mina Aron. 6 A amu hapa na Dyos ta matunung ya duwa kiden, te kanayun kurugan da ya ngamin kiden lintig na Namaratu, a awan ta pakehuyan da. 7 Ammi intu dulay te awan ta anak da, te awena magāānak na babbayen, yaga bakbakat na hapa, ikid na laklakay na hapa ya atawa na en.

8 A ta datang na araw na pagtarabaku na padi kiden ni Abias ta simbaan na Namaratu a nehulun hapa i Zikaraya, 9 a intu ya napili nga simarok tatakday ta pake umag na simbaanen petta apangan na ya bangogen ta kuman na gagangay na tarabaku na padi kiden. 10 A ta oras na pangiapang na ta bangogen a nagyan ya tolay kiden ta bagaw na simbaanen, a nakimalmallak kid la. 11 A sangaw nepagka-ma ni Zikaraya ya anghel na Namaratu nga nagmatakar ta kanawan na pangiapangan na en, 12 a nakagtut i Zikaraya en, a pake nagtalaw. Ammi ya uhohug na anghelen tentu a

13 "Awem la magtalaw," kunna kan na anghelen tentu, "te itta yak sin gafu ta dinangag na Namaratu ya pakimallak muy ikid na atawam. A pasinapān na kanan, petta maganak kam hala sangaw ta lalaki, a intu sangaw ingagan muy tentu ya Hwan.

14 "A bakkan la teko ya pake matalakan ta keanak na, te sakā matalak hapa sangaw ya addu na tolay, 15 te maita da sangaw ta pake malalaki na tolay na Dyos. A awena sangaw uminum ta binarayang ono kompormi na madagat na inuman. A mapasinapān sangaw ta Kahalwa na Namaratu ta maski pagyan na para la ta sirat na hina na en.

16 "A addu hapa sangaw ya patolin na ta Istralita kiden ta dafu da ewan Namaratu, 17 te mapsinapan sangaw ta kagitta na nonot ikid na pakapangwa ni Eliyas. A intu sangaw ya mapmapolu ammi ta Dafu tamen, petta pagnonotan na ya dadagkal kiden ta kuman na nonot na abbing.

"A pagbabawin na sangaw ya masoysoy kiden petta magtunung ya nonot da, petta dana makaparan ya tolay kiden ta datang na dafu da en," kunna kan hapa na anghelen tentu.

18 A ya uhohug hapa ni Zikaraya a

"Anu hud ya pakkamun ku ta dumatang hala ya kuman na nebar men

teyak, te laklakayak haman, a pake bak-
bakat hapa ya atawak?" kunna.
19 A ya tabbag hapa na anghelen a
"Amum hala sangaw, te iyak i Gabriyel
nga kanayun magyan ta atubang na Na-
maratu ewan. A intu hala ya nangidob
teyak petta ipadangag ku teko ya kuman
na nebar ken ta ayanin. 20 A magdulot
hala sangaw ta arawen nga nekari na
Namaratu, ammi gafu ta awem kinurug
ya inuhohug ken a magumal kan sangaw,
a awem na sangaw makasitang addet ta
nagdulot na ya kuman na inuhohug ken
teko," kunna.
21 A gafu ta pake nabayag i Zikaraya ta
umag na simbaanen a nagburung na ya
tolay kiden nga nagaindag tentu, a pahig da
ta anu ya dulay. 22 Ammi tentu en nakauhet
a awena nakauhohug tekid, a yen ya nakka-
mun da ta itta ya nagmatakar tentu ta umag
na simbaanen. A gafu ta awena nakasitang
a nagsenyas la tekid. 23 A ta nagaddetan
na araw na pagtarabaku na ta simbaanen a
dumatang hala ta bali na en.
24-25 A ta nekabalin na en a natarun hala
ya atawa na en Lisabet. A ya uhohug na en
hapa a
"Mappya mantu la ya Namaratu, te
nekallak nak hala ta kumanin, petta
awek na sangaw mamat ta sakā tolay ku
kiden," kunna kan na nonot na.
Ammi awena limatlattog addet ta lima hu-
lan.

Ya Nalavun Gafu Ta Pakeanak ni Hesus

26-27 A ta kaarawan na katarun ni Lisabet
a itta ya takday balatang nga nagngagan
ta Mariya, a nagyan ta ili na Nasaret ta
lugar na Galileya. A dana nakiatawa hapa
ta takday simsima ni mina Ari en Dabid nga
nagngagan ta Hose nga taga Nasaret hapa,
ammi aweda para la nagdorug. A ta mekān-
namen hulan na katarun ni Lisabeten a
nagmatakar hapa ya anghelen Gabriyel te
Mariya, te dinob na Namaratu tentu. 28 A
tentu en nakipaita te Mariya a
"Namaratu ya makkamu teko, Aboy, a
itta hapa ya pangdayawan na teko, te iko
ya pinili na," kunna tentu.
29 A nagburung hapa i Mariya en gafu ta
uhohug na en, a "Anu panaw ya ikayat na
uhohugan teyak?" kunna kan na nonot na.
A ya uhohug ha na anghelen tentu a
30 "Awem la magburung, Mariya, te
dayawan na ka na Namaratu ewan, 31 te
matarun ka sangaw, a maganak ka san-
gaw ta lalaki, a ingagan muy sangaw ta
Hesus.
32 "A am dakal na sangaw ya anak mu
a pake malalaki na tolay, a amu sangaw
na ngamin tolay ta intu hala ya Anak na
Namaratu ewan. A intu hapa sangaw ya
pagbalinan na Namaratu ta ari, te intu ya
ari muyen nga nekari na Namaratu nga
metali ta minakakay na en Dabid.
33 "A awan sangaw ta addet na pagari
na, te intu hala sangaw ya makkamu ta
ngamin kiden tolay na Namaratu addet
ta addet," kunna ha na anghelen tentu.
34 A ya uhohug hapa ni Mariya a
"Onay, ammi had kun na katarun ku,
te awek para la nakidorug ta lalaki?"
kunna.
35 "A maski, te ange sangaw teko ya
Kahalwa na Namaratu, a ihuga na san-
gaw ta matarun ka. A pake dayawan da
sangaw ya anak men, te ibar da sangaw
ta awan ta pakehuyan na, te kagitta hala
na Namaratu ewan.
36 "A em sangaw itan ya Anti men Lisa-
bet nga awan nagan-anak ta idi, te maski
am bakbakat na a ittan ya annam na
hulan ta katarun na, 37 te maski am anu
ya ngagan na a awan ta awa makkwa na
Namaratu awa makkwa na ya ngamin,"
kunna ha na anghelen tentu.
38 "A kwa nak mantu la na Dafu tame-
wan, petta dumatang hala ya kuman
na inuhohug mu teyak," kunna hapa ni
Mariya.
A ta nepaguhohug nan ta kumanen a nag-
tugut hapa ya anghelen.

Ya Pagpasyar Ni Mariya Te Lisabet

39 A ta nekabalin na anghelen a nahukal
hapa i Mariya ta pake lalakwat, a imalistu
umange ta takday ili ta lugar na Hudeya, 40 a
nagdulot ta bali na Anti na en Lisabet. A
tentu en simarok ta bali na a "Namaratu ya
makkamu teko, Anti," kun ni Mariya tentu.
41 A ta nepakadangag ni Lisabet ta uhohug
na en a timollok kan hapa ya asitayen ta
umag na sirat na, a ka-ma la napasinapān i
Lisabet ta Kahalwa na Namaratu, 42 a nagsi-
tang hapa ta masikan;

"Iko, Mariya, ya pake nagāsāt ammi
ta ngamin kiden bābāy, a Dyos hapa ya
mangbendisyon ta anak mina. [43] Ammi
anu hud ya pangdayawan na Namaratu
teyak ta doban na teyak ya hina na Dafu
kewan? [44] On, Aboy, amuk na ta iko
sangaw ya maganak tentu, te teyaken
nakadangag ta inuhohug men teyak ta
ayanen a timollok hapa ya asitay kin ta
talak na ta umag na sirat kin. [45] A yen ta
nagāsāt kan hapa, Aboy, te kinurug mu
ya uhohug na Namaratu nga nepepadan-
gag na teko," kunna.

Ya Pagnot Ni Mariya

[46] A gafu ta matalak hapa i Mariya a ka-ma
la magnot hapa:
"Napannu ya nonot ku
ta pangdayaw ku te Afu.
[47] A magayayatak ta Dyos
nga mangikerutan teyak,
[48] te maski pobre yak a pinili nak.
A ta ngamin kiden tolay
nga meanak sangaw,
a awan sangaw ta awa makanonot
ta iyak ya nagāsāt
ta bendisyon na Dyos.
[49] Te ya Namaratu ewan
nga seppakapangwa na Dyos
a nekallak nak hala
ta dakal na bendisyon.
Madaydayawan mantu ya Dafu tamewan,
[50] te ikallak na ikallak
ya ngamin mamat tentu,
a kumanen hapa ta simsima da kiden.
[51] Ammi ta ngamin kiden magparayag a
nepaita na ya kasikan na kamat na,
te kinutkutet na kid
gafu ta pagparayag da.
[52] A ya masikan kiden magturay a
pinaakban na kid,
ammi pinautun na hapa
ya alinnak kiden.
[53] A pake binattug na hapa
ya mabisin kiden,
ammi nagtalekudan na la
ya naba-nang kiden.
[54] A pinagdulot na la ya nekari na en
ta gingginafu tam kiden,
te nedulot na ya panguffun na
ta tolay na kiden,
[55] te nanonot na i mina Abraham
ikid na simsima na kiden
addet ta addet," kunna.
[56] A nagyan i Mariya te Anti na en Lisabet
addet ta tallu hulan kapye na dimmatang ta
agyan na.

Ya Keanak Ni Hwan Nga Mangzigut Ta Tolay

[57] A ta datang na paganak ni Lisabet a
naganak hala ta lalaki, [58] a enda hapa itan
na kahulun na kiden ikid na karuba na
kiden gafu ta kallak na Namaratu tentu,
a nekokolu da hapa ya anak na en. [59] A
ta mekawalu en araw a nagaammung kid
ha gafu ta banggitan ni Zikaraya ya anak
da en, te yen ya gagangay na Hudyo ta
pagbunyag da. A ikayat na kahulun na
kiden ta makikanāgān ya asitayen ta dama
na en Zikaraya, [60] ammi ya uhohug na hina
na abbingen a "Bakkan, te Hwan ya ngagan
na," kunna.
[61] "A anu haman ta Hwan, bakawa itta
hud ya kumanen na ngagan ta kadwan
kiden kahulun muy?" kunda hapa.
[62] Otturu nagsenyas kid hapa ta dama na
abbingen am anu ya ikayat na ta ngagan na.
[63] A nagpaalap i Zikaraya ta pagsuratan na
petta isurat na ya ngagan na, a ya nesurat
na a "Hwan ya ngagan na," kunna. A
pake nepagpaka-lat na kahulun da kiden.
[64] Ammi ta nepakasurat ni Zikaraya ta nga-
gan na anak na en a ka-ma la nakasitang na
hapa, a dinayawan na ya Namaratu.
[65] A gafu ta kumanen a nahigalan hapa
ya ngamin kiden karuba da, a kanayun
bibidan da ya dumatang ta agyan da addet
ta sumaned ta ngamin kiden tolay taga
Hudeya. [66] A ya ngamin kiden nakadangag
ta pakabidan da ta abbingen a pake netug
da hapa ta nonot da, a "Anu panaw ya pag-
balinān na abbingin yan?" kunda, te yaga
naita da ta itta ya bendisyon na Namaratu
tentu.

Ya Panglavun Ni Zikaraya

[67] A ta nepakasitang ni Zikaraya en a na-
pasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu,
otturu naglavun;
[68] "Madaydayawan ya Namaratu ewan
nga Dafu na Istralita kiden,
te nanonot na ya tolay na kiden
nga nagtalekudan na ta idi,
petta ikerutan na kid ta zigat da.
[69-70] A kustu hapa ya uhohug
na aglavun kiden

nga nepeuhohug na Namaratu tekid
ta palungu araw,
te patayukan nan tekitam
ya mangikerutan nga meanak ta simsima ni mina Dabid,
71 petta mekerutan kitam
ta mangikatupag kiden
nga mangpazigat tekitam.
72 "A nekallak na kitam hapa
ta kuman na nekari na
ta dadagkal tam kiden,
73 te nanonot na ya tulag na en
nga nepagasingan na
ta gingginafu tamen Abraham.
74 Te intu nebar na ta ikerutan na
kitam ta mangikatupag tekitam,
petta awan na sangaw ta talaw tam,
am awa idulot tam la
ya pangurug tam tentu,
75 petta meduma kitam hapa
gafu ta matunung ya nonot tam
ikid na gagangay tam
addet ta awetam pasi," kunna.
A ya uhohug hapa ni Zikaraya ta anak na en nga bagu neanak a
76 "Iko sangaw, Aleng, ya mapmapolu ammi ta Dafu tam, te paguhohugan na na ka sangaw na Namaratu ewan,
petta iparam ya ange na tekitam.
77 Te ipadangag mu ya pangikerutan na
ta tolay na kiden,
ikid na pagpakoma na
ta liwat da kiden.
78 A gafu ta allak na Namaratu tam, ikid na idduk na tekitam,
a palattogan na ya dakar na tekitam nga nagafu ta langit.
79 Te madakaran ya itta kiden ta sugiram,
ikid na itta kiden ta ngahab na pasi.
A ituldu na kitam ta dalan na kappyanan tam," kunna.
A yen ya addet na lavun na.
80 A dumakal la dumakal ya anak nig Zikaraya, a nagsikan hapa ya nonot na. Ammi tentu en dakal a kanayun nagyan ta kawanan na babali addet ta makipaita sangaw ta kagitta na kiden nga Istralita.

2

Ya Paganak Ni Mariya Te Hesus

1 A ta kaarawan na nekeanak ni Hwan a ya ari en nga taga Roma ya nagturay ta ngamin kiden lugar kontodu lugar na Hudyo kiden, a Sisar Agusto ya ngagan na ari en. A ya naggubernador hapa ta lugar na Hudyo kiden a Kirinu ya ngagan na, a kagitta hapa na ari en, a Siriya ya ngagan na lugaren nga iturayan na. A ta paggubernador para la ni Kirinu a namadday hapa ya ari en ta bagu na lintig, te nebar na ta melista ya ngamin kiden tolay nga magyan ta ngamin kiden lugar ta pagariyan na en. 2 A ye-yan hapa ya napolu en pakelista na tolay kiden nga negindan ta paggubernador ni Kirinu.

3 A gafu ta sa melista kid mina ta lugar na gingginafu da kiden 4 a masapul ta magtugut bit hapa ig Hose en ikid na atawa na en Mariya ta ili na Nasaret ta iten Galileya, te ange kid ta ili na Betlihem ta lugar na Hudeya, te yen ya ili na gingginafu da en mina Dabid ta idi. 5 A yen ya umeyan da nga pakelistan, ammi tanagay na hapa ya araw na paganak ni Mariya en.

6 A ta datang da ta ili na Betlihem a nadatang hapa ni Mariya ya paganak na, 7 ammi intu naganakan na ya agsigongan na baka ikid na kabayu, te awan ta takwan na agdulotan gafu ta kaddu na tolay kiden nga umange magpalista. A yen mantu ya naganakan na ta napopolu en anak na. A dana binabbad da ta kuman na gagangay da, kapye da nepaidda la bit ta anganan na baka.

Ya Bida Na Anghelen Ta Mangipastu Kiden Ta Kalneru

8 A sangaw ta hiklam ta nekeanak na abbingen a itta hapa ya lālāki kiden nga mangipastu ta kalneru da kiden ta bikat na ili en, 9 a ka-ma la nagmatakar ya anghel na Namaratu tekid, a nadakaran na kid na dakar na Namaratu, a pake nagtalaw kid na.
A ya uhohug na anghelen tekid a
10 "Awemuy la magtalaw O, te mappya ya ipadangag ku tekamuy. A pakatalakan hapa sangaw na ngamin tolay, 11 te ittan ya mangikerutan tekamuy nga bagu neanak ta ayanin ta ili na Betlihem. A intu hala ya ari muyen Kristu nga nekari na Namaratu tekamuy.
12 "A itan muy sangaw awa kustu ya uhohug ku tekamuy, te am e kam ta ili ewan a maita muy hala sangaw ya bagu neanak nga nepaidda da ta anganan na

baka, a bagu para la ya babbad na kiden,"
kunna hapa.
13 A ta nekabalin na anghelen a ka-ma la
umaddu ya sakā anghel na kiden ta langit,
a gisakansyon kid hapa nga nagdayaw ta
Namaratu ewan.
14 "Madaydayawan ya Namaratu ewan,
nga mangikallak ta tolay na kiden,
te ittan ya dinob na en
nga mangpakappya tekid,"
kun na kansyon da.
A sangaw limitap kid ha ta langitewan.
15 A ya uhohug hapa na mangipastu kiden ta
nepagtugut na anghel kiden a
"Entanan mantu ta ili ewan, te entam
itan ya abbingen nga nepadangag na
Dafu tamen tekitam," kunda.
A alistu kid hapa umange. 16 A naita
da hala ig Mariya ikid ni Hose, a itta hala
ya asitayen nga imaidda ta anganan na
baka. 17 A binida da hapa tekid ya uhohug
na anghelen gafu ta abbingen. A sangaw
nesaned da hapa ya damag da en ta kadwan
kiden tolay ta ili, 18 a nagpaka-lat kid hapa
gafu ta bida na lālāki kiden tekid. 19 Ammi
te Mariya a awena la nagsitsitang, te ne-
tatug na la ya ngamin nadangag na ikid na
dumatang tentu. 20 A ta nepagtatugut na
manaron kiden ta kalneru, a nagtoli kid ta
agyan na kalneru da kiden, a nagkakansyon
kid ta dalanen nga nagdaydayaw ta Nama-
ratu gafu ta ngamin nadangag da ikid na
naita da, te kustu ya ngamin inuhohug na
anghelen tekid.

Ya Pagbunyag Da Te Hesus

21 A ta nepagpasa na waluhaw a binang-
git da hapa ya asitayen, te yen haman ya
gagangay na Hudyo kiden. A nengagan da
hapa ta Hesus, te yen ya nebar na anghelen
te Mariya ta awena en para la natarun.
22 A gafu ta lintigen nga netuldu ni Moses
ta Hudyo kiden a mehangat ya bagu na-
ganak nga simarok ta simbaan na Nama-
ratu, te itta kan ya pagzigmanan na ad-
det ta appatafulu araw. A ta nekabaggaw
ni Mariya ta pagzigmanan na a inalap da
i Hesus ta ili na Herusalem petta igawat
da ta Namaratu, 23 te ya takday lintig na
Namaratu tekid a kwa na kan ya napolu
en neanak na tagtakday pagatawan. 24 A
enda hapa peatang ya duwa na lummun
ono duwa na kalapati, te yen hapa ya nebar
na Namaratu ta lintig na en tekid.
25 A itta hapa ten Herusalem ya takday
laklakay nga nagngagan ta Simyon. A pake
matunung hapa na tolay nga mamat ta Na-
maratu, te nabayag na hapa nga nagaindag
ta pangikerutan na Namaratu ta Istralita
kiden. A gafu ta napasinapān hapa ta
Kahalwa na Namaratu, 26 a neparikna na
tentu ta awena para la masi addet ta maita
na bit apolu ya Ari en Kristu nga nekari
na Namaratu. 27 A gafu ta pangwalwag na
Kahalwa na Namaratu tentu a umange ta
simbaanen, a yen ta dana ittan ten ta pangi-
datang nig Mariya te Hesus petta idulot
da ya kuman na gagangay na lintig da en.
28 A ta nepakaita ni Simyon ta asitayen a
enna pegawat, a inahakupan na hapa nga
nedayaw ta Namaratu.
29 "Ay, Afu, maski masi yak na ta kuman
na inuhohug mu teyak, 30 te naitak na ya
dinob min nga mangikerutan, a mata-
lakanak na. 31 Te ye-yan na abbing ya
nekari men nga umange sin, petta ikaru
na ya liwat na ngamin tolay.
32 "A ye-yan mantu, Afu, ya mang-
padakar ta Hentil kiden hapa, petta amu
da ya kakurugan na Dyos, a intu hapa
sangaw ya mangatad ta pakadayaw na
tolay mu kiden nga Istralita," kunna.
33 A pake nakagtut hapa ig Hose en ikid ni
Mariya ta uhohug ni Simyon gafu ta anak
da en, a nepakimallak na kid hapa. 34-35 A ya
uhohug na para ta hina na abbingen a
"Dangagam, Aboy, ya ibar kin teko,
te palattogan sangaw na Namaratu ya
itta ta nonot na ngamin tolay gafu ta
abbingin yan, a mapaakban hapa san-
gaw ya addu na Istralita gafu tentu, ikid
na addu hapa sangaw ya mapātā-nāng.
A maski am intu ya pakaitan ta ketta
na Namaratu tekitam a addu sangaw ya
magsoysoy tentu. A gafu ta ikatupag da
sangaw a pake matakitan hapa sangaw ya
nonot mu ta kuman na takit na amuku
nga mekaddug," kunna tentu.
36-38 A ta pagbida para la ni Simyon tekid
a itta hapa ya pake bakbakat nga aglavun
nga nakasimmu tekid. A ya ngagan na hapa
a Ana, a anak hapa ni Fanwel nga takday
simsima ta tribu ni Aser. A walufulu appat
ya darun na, ammi nabalun, te pitu darun

bit ya pagatawa na, kapye na nasi na la-laay
na en. A sigida nagyan la ya bakbakaten ta
simbaanen ta araw pase hiklam, te awena
bit nonotan ya mangan gafu ta pakimallak
na. A ta nepakaita na hapa ta abbingen
a nedayaw na hapa ta Namaratu, a binida
na hapa ta kadwan kiden, te sakā indagan
da hapa ya panguffun na Namaratu ta taga
Herusalem kiden.

39 A gafu ta nedulot nig Mariya ikid ni
Hose ya ngamin nebar na Namaratu ta
lintig na en gafu ta anak da en a du-
matang kid hala ta ili na Nasaret ta lugar
na Galileya, 40 a yen hala ya dumakalan ni
Hesusen. A nagsikan hapa ya bari na ikid
na nonot na, a umaddu ya adal na ikid
na kalalaki na, a kanayun inuffunan na
Namaratu.

Ya Pakasirak Ni Hesus Ta Ili Na Herusalem

41 A ta kaassang para la ni Hesus a nag-
patotoli ya dadagkal na kiden ta ili na
Herusalem ta kada darun, te e kid makipa-
gayayat ta pyesta na Hudyo kiden gafu ta
panadamdaman da ta araw na nepangililli k
na Namaratu ta gingginafu da kiden ta
lutak na Egipto. 42 A ta mekamafulu duwa na
darun ni Hesus a umange kid ha ta pyesta
en ta kuman na gagangay da en, a nehulun
da hapa i Hesus. 43 A ta kabalinan na pyesta
en a nagtugut kid ha, te dumatang kid
ta agyan da. Ammi intu dulay, te aweda
amu nig Mariya ta nasirak i Hesus ta ili en,
44 te pahig da la ta sakā nagtugut hapa nga
nakihulun ta kadwan kiden kahulun da. A
tekid na nakatugtugut addet ta takday araw
a apagan dan i Hesusen ta kahkahulun da
kiden ikid na kofun da kiden, ammi awan
na, aweda naapagan.

45 A gafu ta kumanen a tinoli dan apagan
ta gafan da en abat ta ili na Herusalem. 46 A
ta mekatallu en araw a naita da ta umag na
simbaanen, ammi nehulun haman ta man-
gituldu kiden nga gitogkokan nakibibida
tekid. 47 A dinayawan da hapa ya pagtabbag
na ikid na kalalaki na nonot na. 48 A ta
nepakaita nig Mariya tentu a nagpaka-lat
kid tentu, a nehuya na hapa na hina na en;

"Aleng, anu haman ta nasirak ka ta
isin, te pake nagburung kami ni Damam
nga nagapag teko," kunna.

49 "A annun dak haman burungan?
Dana amu muy mina ta itta yak ta bali ni
Damakin," kunna hapa tekid.

50 Ammi aweda amu ya ikayat na uho-
hugan tekid. 51 A ta nekabalin da ten a
dumagdag na i Hesus tekid, te nagtatugut
kid ha nga ange ta agyan da en ta ili na
Nasaret. A malologon hapa i Hesus ta
ngamin patarabaku da tentu. Ammi te
Mariya a netatug na la ta nonot na ya
ngamin dumatang tekid gafu te Hesus. 52 A
dumakal la i Hesus addet ta nagtuyag na
hapa ya bari na ikid na nonot na, a mappya
la mappya ya gagangay na ta kuman na
ikayat na Namaratu, a kumanen hapa ta
tolay kiden.

3

Ya Nepadamag Ni Hwan Nga Nangzigut Ta Tolay

(Mt 3:1-12; MK e1:1-8; Jn 1:6-8,19-28)

1 A ta nepagpasa na addu na darun a i
Sisar Tiberyo ya ari ta ngamin pagturayan
na taga Roma kiden, a ittan ya mafulu lima
darun na pagturay na. A i Ponsyo Pilato
hapa ya gubernador ta lugar na Hudeya,
a i Herud hapa ya magibbal ta lugar na
Galileya, a ya kabagis na en Felipe ya mag-
ibbal ta lugar na Itureya ikid na lugar na
Tarakonita. A i Lisanyas ya magibbal ta
lugar na Abilena. 2 A ya kadakalan na padi
kiden ta ili na Herusalem a i Annas, a
sangaw ya manuhang na en Kaifas.

A ta kaarawan na inin kid a napasinapān
i Hwanen nga anak ni Zikaraya ta uhohug
na Namaratu tentu en nagyan ta kalafuka-
nen. 3 A sinaned na hapa ya ngamin kiden
lugar ta naggwadamdammang na Karayan
na Hurdan, a kinasaba na ya tolay kiden.

"Ulin muy ya gagangay muy, a zigutan
ta kanan, petta pakoman na kam hapa na
Namaratu ta liwat muy," pakakin tekid.

4 A gafu ta ange ni Hwan a nagdulot ya
nesurat na aglavunen mina Isayas, te ya
uhohug na en a

"Itta sangaw ya makipaita nga maga-
yayag ta kalafukanen, te intu san-
gaw iayayag na ya tabarang na ta to-
lay kiden, petta magparan kid mina
ta datang na Dafu tamen, petta mal-
ogon mina ya ange na tekid.

[5] "Te mapātā-nāng sangaw ya alinnak,
ikid na mapaakban ya ata-nang, a
mapatunung ya killu, ikid na maazi
ya ketumpapan.
[6] "A maita sangaw na ngamin to-
lay ya pangikerutan na Nama-
ratu," kunna ta surat na en.

Ya Pangkasaba Ni Hwan Ta Tolay Kiden
(Mt 3:7-10)

[7] A ya nekasaba ni Hwan ta umange kiden
pazigut tentu a
"Anu kuga magimmamappya kanan ta
pagzigut muy. Pahig muy hud ta melillik
kam sangaw ta pama-gang na Namaratu
gafu ta pagzigut muy? [8] Dana ipaita muy
mina ta naulin ya nonot muy, kapye muy
magzigut. A awemuy pahig ta melillik
kam sangaw gafu ta simsima kam ni mina
Abrahamen, te ibar ku tekamuy ta itta
ya pakapangwa na Namaratu nga mag-
pabalin ta batu kidin ta simsima ni mina
Abraham.
[9] "Negitta kanan ta kayu nga tokadan
na Namaratu ewan, te dana neparan nan
ya watay na en, a awena la mabayag a
tokadan na ya kayu kiden ta agyan na
ramut da kiden. Te ya ngamin kiden
kayu nga awan magmayan ta mappya a
tokadan na kid kapye na kid iwarad ta
afuy," kunna tekid.
[10] A ya pohut da hapa tentu a
"A anu mina ya tarabakun mi petta
mekerutan kami mina?" kunda.
[11] A ya tabbag na hapa tekid a
"Am itta ya duwa na barawasi muy
a iatad muy ya takday ta awanen ta
barawasi. A ya nasurok ta kanan na
a isipat na hapa ya awanen ta kanan,"
kunna.
[12] A umange hapa pazigut tentu ya
magsingir kiden ta bwis na tolay kiden
nga nesaad na gubyernu na taga Roma, a
pinohutan da hapa ta
"Anu mina ya tarabakun mi petta
makaparan kamin hapa?" kunda hapa.
[13] A ya tabbag na hapa tekid a
"Awemuy pagsurokan ya singiran
muy," kunna.
[14] Yaga suddalu hapa ya umange pazigut,
a pinohutan da hapa ya tarabakun da mina,
a ya tabbag na tekid a
"Awemuy persan ya tolay kiden nga
mangatad ta pirak, a awemuy kid hapa
tātālawan, te matappag kanan mina ta
tandan muyen," kunna.
[15] A gafu ta ittan i Hwan nga man-
gaskasaba ta tolay kiden a nekatalak da
ta ittan ya mangikerutanen nga nekari na
Namaratu ta dadagkal da kiden, a nonotan
da am intu hala i Hwanen. [16] Ammi ya
uhohug ni Hwan tekid a
"Itta yak sin nga mangzigut tekamuy
ta danumin gafu ta liwat muy kiden,
ammi itta sangaw ya umange ta gafan
ku nga pake dakdakal ya pakapangwa na
ammi teyak, te maski la awek megitta
nga makitagabu tentu nga mangubad ta
sapatos na kiden. A intu sangaw ya
mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na
Namaratu. Ammi ya awan kiden mag-
babawi a pa-gangan na kid sangaw ta
afuy, [17] te itta ya kuman na pagsap na ta
tolay, a am nabalin na magsap a uknudan
na sangaw ya semayan, ammi apangan
na sangaw ya kupat na kiden," kunna
tekid.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

[18] A* ta nekabalin na tolay kiden
nagzazigut a umange hapa i Hesus nga
pazigut te Hwan. A tentu en hapa nakazigut
a nakimallak, a kuman na bimangrit na
ya langit, [19] a nagsunak ya Kahalwa na
Namaratu nga nagpotun tentu ta kuman
na kalapati, a nepagka-ma na hapa ya
naguhohug tentu ta langit;
"Iko ya Anak ku nga matakit ta nonot
ku. Pake matalakanak teko," kunna.
[20] A addu para ya nekasaba ni Hwan
ta kuman netabarang na kiden tentu en
nangipadangag ta tolay kiden. [21-22] Ammi te
Gubernador Herud nga nakagubat ta atawa
na kabagis na en a awena dangdangagan ya
tabarang ni Hwan tentu awa dinaggan na
hud la ya liwat na, te nepebalud na i Hwan
gafu ta pangihuya ni Hwan tentu.

Ya Ngagan Na Gingginafu Kiden Ni Hesus
(Mt 1:1-17)

[23] A ta nepangrugi ni Hesus ta tarabaku na
en a ittan ya tallufulu darun na. A kumanin
hapa ya ngagan na dadagkal na kiden:

* 3:18 Ya katunud na bersikulo 18 addet ta 22 ta kadwan kiden Bibliya a 21, 22, 18, 19, 20.

I Hose en nga atawa ni Mariya a intu ya
mekwenta ta dama ni Hesus.
A ya dama ni Hose a Heli nga anak ni
Matat.
24 A i Matat ya anak ni Lebi,
A i Lebi ya anak ni Melki,
a i Melki ya anak ni Hanni,
25 a i Hanni ya anak ni Hose nga anak ni
Matatiyas,
a i Matatiyas ya anak ni Amos,
a i Amos ya anak ni Nahum,
a i Nahum ya anak ni Esli,
a i Esli ya anak ni Nage,
26 a i Nage ya anak ni Maat,
a i Maat ya anak ni Matatiyas nga anak ni
Semi,
a i Semi ya anak ni Hose nga anak ni
Huda,
27 a i Huda ya anak ni Hwanan,
a i Hwanan ya anak ni Resa,
a i Resa ya anak ni Zorubabel,
a i Zorubabel ya anak ni Saltiyel,
a i Saltiyel ya anak ni Neri,
28 a i Neri ya anak ni Melki nga anak ni Adi,
a i Adi ya anak ni Kosam,
a i Kosam ya anak ni Elmadam,
a i Elmadam ya anak ni Er,
29 a i Er ya anak ni Hoswe,
a i Hoswe ya anak ni Elizer,
a I Elizer ya anak ni Horim,
a i Horim ya anak ni Matat nga anak ni
Lebi nga anak ni Simyon,
30 a i Simyon ya anak ni Hudas,
a I Hudas ya anak ni Hose nga anak ni
Honan,
a i Honan ya anak ni Eliakim,
31 a i Eliakim ya anak ni Meleya,
a i Meleya ya anak ni Menna,
a i Menna ya anak ni Matata,
a i Matata ya anak ni Natan,
a i Natan ya anak ni Dabid,
32 a i Dabid ya anak ni Dyesi,
a i Dyesi ya anak ni Obed,
a i Obed ya anak ni Bowas,
a i Bowas ya anak ni Sala,
a i Sala ya anak ni Nasyon,
33 a i Nasyon ya anak ni Aminadab,
a i Aminadab ya anak ni Admin,
a i Admin ya anak ni Arni,
a i Arni ya anak ni Esron,
a i Esron ya anak ni Peres,
a i Peres ya anak ni Huda,
34 a i Huda ya anak ni Hakob,
a i Hakob ya anak ni Isak,
a i Isak ya anak ni Abraham,
a i Abraham ya anak ni Tera,
a i Tera ya anak ni Nakor,
35 a i Nakor ya anak ni Serug,
a i Serug ya anak ni Ragaw,
a i Ragaw ya anak ni Peleg,
a i Peleg ya anak ni Heber,
a i Heber ya anak ni Selar,
36 a i Selar ya anak ni Kaynan,
a i Kaynan ya anak ni Arpaksad,
a i Arpaksad ya anak ni Sem,
a i Sem ya anak ni Nowe,
a i Nowe ya anak ni Lamek,
37 a i Lamek ya anak ni Matusalem,
a i Matusalem ya anak ni Enok,
a i Enok ya anak ni Hared,
a i Hared ya anak ni Mahalalel,
a i Mahalalel ya anak ni Kaynan nga anak
ni Enos,
38 a i Enos ya anak ni Set,
a i Set ya anak ni Adan,
a i Adan ya napopolu en tolay nga anak
na Namaratu.

4

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus
(Mt 4:1-11; Mk 1:12,13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut ta karayan na Hurdan a napasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu. A tentu en nagtugut a dumatang na mina ta agyan na, ammi pinagdulot na Kahalwa en ta bagbagetay kiden addet ta appatafulu araw petta attaman na hapa ya pangparuba ni Satanas tentu. 2 A awena pulus nangnangan addet ta appatafulu araw. 3 A tentu en pake melunus a yen hapa ya neange ni Satanas tentu, petta paruban na. A ya uhohug ni Satanas tentu a

"Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maguhohug ka mantu ta batu kidin petta magbalin kid ta pan petta mangan ka," kunna tentu.

4 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

"Awek kurugan ya ibar men, te ya uhohug na surat na Namaratu a
'Bakkan la ta kanan muy ya pagafun na katolayan muy,' kunna."

5 A gafu ta kumanen a neange na i Hesus ta pake atata-nang na lugar, a ta las-ud na takday minutos a nepaita na tentu ya

ngamin kiden lugar ta paglelehutin kon-
todu tolay da kiden, [6-7] a ya uhohug ha ni
Satanas tentu a
"Itam ya kalalaki na lugar kidina ikid
na gubyernu da, te ya ngamin kiden
nepaitak teko a kwam na sangaw am
makidafu ka teyak, te neatad yan kid
teyak, a iatad ku hapa ta kompormi na
ikayat ku," kunna.
[8] Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a
"Iko hud ya pakidafun ku, te ya uho-
hug na suraten a
'Namaratu la ya dayawan muy, a intu
la tatakday ya pakidafun muy,'
kunna."
[9] A sangaw a takwan ha ya nepangparuba
ni Satanas tentu, te neange na i Hesus ta
ili na Herusalem ta agyan na simbaanen, a
pinatayuk na ta pingit na atap na simbaa-
nen. A ya uhohug na ha tentu a
"Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu
ewan? A maglattu kan mantu ta lutake-
wan, [10] te intu la nonotam ya nesurat ta
lebru na Namaratu, te
'Doban na ya anghel na kiden nga magtaron
teko, [11] a ta-mawan da ka sangaw
petta awem matakitan ta batu ki-
den,' kunna haman." kun ni Sa-
tanas tentu.
[12] A ya tabbag ha ni Hesus tentu a
"Awek maglattu, te ya uhohug na tak-
day surat na Namaratu a
'Awemuy sangaw paruban ya pangkenga
na Dafu muy Namaratu tekamuy,'
kunna."
[13] A ta nekabalin ni Satanas nga nang-
paruba tentu a nagtugutan na addet la ta
takwan na araw. [14] A nagtoli hapa i Hesus
ta lugar na Galileya, a napasinapān hapa
ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu.
A sumaned hapa ya damag na pakapangwa
na addet ta ngamin kiden lugar ta lehut na
Galileya. [15] A nangituldu hapa ta umag na
kapilya na Hudyo kiden, a dinayawan na
ngamin tolay.

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Lugar Na Du-
makalan Na en
(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

[16] A ta datang ni Hesus ta ili na
Nasaret nga dimmakalan na, a umange
hapa nakigimung ta kapilya ta araw na
agimmang da ta kuman na gagangay na
en ta idi. A gafu ta intu ya pinili da
nga mangibasa ta arawin yen a nagtayuk
hapa ta atubang na tolay kiden. [17] A
negawat da hapa tentu ya lebru nga nesurat
na aglavunen mina Isayas. A tentu en
nangukad ta lebru en a apagan na ya lugar
na ibasa na, a ya uhohug ni mina Isayas nga
nebasa na tekid a intu yan:
[18] "Itta teyak ya Kahalwa na Dafu tamen, te
pinasinapan nak nga ange mangi-
padangag ta mappya na damag ta
napanglaw kiden.
"A dinob nak hapa nga ange mangipadan-
gag ta pakaubad na negalut kiden,
ikid na pakaladdang na daram ki-
den, ikid na pakabannayan na mazi-
gatan kiden, [19] a petta ipadangag
ku hapa ya araw na pangikallak na
Dafu tamen," kunna.
[20] A tentu nabalin nangibasa a kinalaban
na ya lebru en kapye na netoli ta nanggawa-
ten tentu, a sangaw nagtuttud hapa petta
mangituldu. Ammi sa gahgahalangan da
hapa, te indagan da ya ituldu na. A ya nebar
na tekid a intu yan:
[21] "Ikamuy nga Amang ku ikid na
Kabagis ku, A ya suratin yan nga nebasak
tekamuy a nagdulot na hala ta ayanin na
araw ta pakadangag muy teyak," kunna.
[22] A "On," kunda hapa, ammi gafu ta ispot ya
inuhohug na en a kuman na nakagtut kid
hapa tentu. A ya uhohug da hapa gafu ta
pumassil kid la tentu a
"Pa-pa-nun na hud makauhohug ta
kumanin bakawa sakā tolay tam haman
la nga anak ni Hose," kunda,
[23] A ya uhohug para ni Hesus tekid a
"Gagangay ta kummuy nga maguho-
hug teyak ta
'Am magdoktor ka a mappya ta
urum bit ya barimina hapa la. A
ipaitam mina ta lugar min ya kuman
na tinarabakum kan ta ili na Kaper-
nayum, petta itta hapa ya pangurugan
mi teko,' kummuy teyak.
[24] Ammi kakurugan ya ibar ku tekamuy ta
am itta ya doban na Namaratu nga paguho-
hugan na a dayawan da hapa ta ngamin
kiden lugar ammi fwera la ta lugar na en
hapa la. [25] A kumanen hapa te Eliyasen
ta idi, te intu ya dinob na Namaratu nga
magtabarang ta Istralita kiden ta idi, ammi
gafu ta magsoysoy kid a awena nepalubus

na Namaratu ta magudan addet ta tallu
darun a gadwa, petta mapa-gang kid. A
gafu ta agbabisinen ta ngamin kiden lugar
a pake nazigatan ya addu na kagitta muy
nga bābāy nga babbalu. 26 Ammi maski
Istralita kid a awan ta nepaita ni Eliyas ta
pakapangwa na Namaratu tekid, awa intu
hud la nangidoban na Namaratu tentu ya
babbayen nabalu ta ili na Sarepta ta lugar
na Hentil kiden taga Sidon.
27 "A kumanen hapa ta kaarawan ni mina
Eliseyo, te addu hapa ya nagkangaw
nga kagitta muy kiden Istralita ta
ketta ni Eliseyo, ammi bakkan ta
isina kid ya enna pinagmappya, te
intu hud la pinagmappya na i Naa-
man nga kapitan na Hentil kiden
taga Siriya," kunna.
A yen hapa ya addet na binida ni Hesus
tekid.
28 A gafu ta inuhohug na en ta tinaliban
na Namaratu ya gingginafu da kiden ta idi
a nagporay kid na tentu, 29 a gisatayuk kid
nga ange nanggafut tentu. A ginerger da
ta lawan na ili, te enda itulud ta ngahab
na gatab nga nagyanan na ili da en, petta
itu-bang da mina ta akban. 30 Ammi awena
mabalin ta itu-bang da, te nagpapa-yat la ta
hahat da, a nagtugut.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Mk 1:21-28)

31 A nagtoli mantu i Hesus ta ili na Kaper-
nayum nga takday para na ili ta lugar na
Galileya. A ta araw na agimmang a umange
nakigimung ta kapilya da en, a nangituldu
hapa. 32 Ammi nakagtut ya tolay kiden ta
gagangay na pangituldu na, te naguhohug
ta kuman na intu ya makkamu ta ngamin.
33 A ka-ma la kimahalwan hapa ya takday
lalaki ta umag na kapilya en gafu ta anitu
na en.
34 "O Hesus nga taga Nasaret, anu itta
ka sin tekami? Amu ta ka, te iko ya
kagitta na Namaratu ewan. Yen hud
ya umeyam sin petta pakākāllakan na
kami?" kunna.
35 Ammi nehuya ni Hesus ya anitu en ta
"Awem la magsitang, a pagtugutām na
ya tolayina," kunna.
A nagganwatan na anitu en pinagbalyad ya
lalaki en, kapye na nagtugutan, ammi awan
ta nakaan-anun na lalaki en. 36 A gafu ta
pagpaka-lat na tolay kiden ta iningwa ni
Hesus a
"Anu masikan hapa ya uhohug na
inin? Te seppakapangwa ya paguhohug
na ta anitu kiden, a magtugut kid la,"
kunda.
37 A gafu ta kumanen a insigida sumaned
ya damag ni Hesus abat ta ngamin kiden
babali ta lugar na Galileya.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit Kiden
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

38 A ta nepagtugut ni Hesus ta kapilya
en a nagdulot ta bali ni Simon. A gafu
ta nagtakit hapa ya katahungan ni Simon
nga babbay nga nagpatu a nebar da te
Hesus. 39 A umange i Hesus ta pagiddan
na en, a nehuya na ya patu na, a yen
hapa ya nepagkamag na patu na en. A
alistu imivwat kapye na ange nagafuy petta
mangan kid.
40 A sangaw ta marimat a addu ya nag-
dadatang ta bali, te enda nekahad ya mag-
tatākit kiden ta magdaduma na takit. A
nepotun ni Hesus ya kamat na ta tagtakday
tekid, a pinagmappya na kid. 41 A pinatugut
na hapa ya anitu na addu na seanitu kiden,
a nagtugut kid kimahalwan, "Iko kad ya
Anak na Namaratu ewan," kun na ayag da.
Ammi nehuya na kid nga maguhohug, te
amu da ta intu ya Kristu nga Mangikerutan,
a awena ikayat ta ikid ya mangipadangag
tentu.

Ya Pagapag Da Te Hesus
(Mk 1:35-39)

42 A ta lalakwat a nagtugut ha i Hesus,
a umange la tatakday ta awan ta totolay,
ammi enna inapag na tolay kiden, te ikayat
da ta magyan mina tekid. 43 Ammi ya uho-
hug na tekid a
"Mappya ta magdulotak ta kadwan
kiden ili, petta madangag da hapa ya
damag na pangikerutan na Namaratu
tekid, te yen ya gafu na nepangidob na
teyak, "kunna.
44 A gafu ta kumanen a sinaned na ya
ngamin kiden babali ta lugar na Hudeya, a
nangipadangag hapa ta umag na kapilya da
kiden.

5

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Ta Imunnan Kiden Ituldu Na
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

1 A sangaw ta mittan a imatayuk la i
Hesus ta pingit na Alugen Genesaret, a pake
imabikan ya pake addu na tolay petta dan-
gagan da ya uhohug na Namaratu. 2 A naita
ni Hesus ya duwa na barangay nga negalut
ta pingit nga awan ta totolay na te itta kid
ta danumen nga magbaggaw ta tahukul da
kiden. 3 A gimon mantu ta takdayen nga
barangay ni Simon, a nebar na te Simon ta
itu-bang na bit ya barangay na en ta sang
adayu ta pingit, a sangaw nagtuttud hapa
petta mangituldu ta tolay kiden. 4 A tentu
en nabalin nangituldu a nebar na te Simon
ta

"Entam bit ta adalamewan, te ihunnak muy ya tahukul kiden petta makaalap kam," kunna.

5 "Onay, ammi paghuhuklaw kami haman, Afu, nga nagtahukul, a awan haman ta naalap mi. Ammi gafu ta inuhohug mu a paruban mi ay," kunna hapa ni Simon.

6 A ta nepangihunnak da ta tahukul da ki-
den a "Awe", ta kaddu na ikan kiden ay nga
nagkapannu ta tahukul kiden, a namegafu
nagasāt ya tahukul kiden ta dammat da.
7 Pinaypayan da ya kahulun da kiden ta tak-
dayen barangay petta e kid hapa manguf-
fun, a pinannu da ya duwa kiden barangay
ta ikan abat ta magge lumammad kid na. 8 A
ta nepakaita ni Simon Pedru ta kaddu na
naalap da a ka-ma la nagtakab ta atubang
ni Hesus.

"Ay, Afu, umadayu kan mina teyak, te pake dulayak na tolay," kunna gafu ta amat na tentu.

9 A sa nakagtut kid ta kaddu na naalap da,
10 kumanen hapa teg Santiago ikid ni Hwan
nga anak kid ni Zibadeyu, te ikid hapa ya
kahulun ni Simon. A ya uhohug ni Hesus te
Simon a

"Awem la mamat, te ituldu ta ka sangaw petta dumatahukul ka sangaw ta tolay, petta dumagdag kid teyak," kunna.

11 A tekiden nakadatang ta ba-nad na alu-
gen a sa newagak da ya ngamin kiden kwa
da, a dumagdag kid na te Hesus.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Takday Naggalis
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

12 A sangaw ha ta mittan a itta ig Hesus
ta takday ha na ili, a itta ya takday lalaki
nga naggalis. A ta nepakaita na lalaki
en te Hesus a umange namalentud ta
atubang na en nga nakimemallak tentu.

"Ay, Afu, ikallak nak haen, te amuk ta maurum ya tabbit kin am ikayat mu," kunna.

13 A neuyad na ya kamat na en nesi-ged ta
lalaki en, a

"Ikayat ku hapa, itam awa malinis na ya tabbit mina," kun ni Hesus tentu.

A ka-ma la imawan ya galis na en, a pake
nalinis na ya tabbit na en. 14 A pake nebar ni
Hesus ta awena bibidan ya nakkwa tentu,

"te em ipaita ya barim ta padi en ta simbaanen petta maita na ta awan ya galis men, a iatad mu hapa tentu ya iatang na ta kuman na nebar ni Moses ta lintig kiden, te yen sangaw ya mangipasikkal ta tolay kiden ta pagmappyam," kunna.

15 Ammi maski kunna ten a pake sumaned
para ya damag ni Hesus abat ta pake
imaddu ya tolay kiden nga umange mag-
dangag tentu, petta pagmappyan na mina
ya takit da kiden. 16 Ammi kanayun nag-
tugut hapa i Hesus, te ange ta adayu ta
babali kiden petta makimallak.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Makahehit
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

17 A naba-bayag ta assang a mangituldu
ha i Hesus ta takday ha na lugar, a itta
hapa ya kadwan kiden Pariseyu ikid na
mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden nga
taga ngamin kiden lugar ta Galileya ikid
na Hudeya kontodu ili na Herusalem, a
nakituttudan kid hapa magdangag. A na-
pasinapān hapa i Hesus ta pakapangwa na
Namaratu petta makapagmappya ta nag-
tatākit kiden. 18 A sangaw ta magananwan
a itta hapa ya enda nekahad nga awena
makahehit, te imaidda la ta pang-isawan
da en tentu, te iange da mina itabnak ta
atubang ni Hesus. 19 Ammi aweda garay
neabikan tentu gafu ta kaddu na tolay, a
yen ta negon da ta addanen nga ange ta
atap na bali en. A sangaw inazi da ya assang

la ta atapen ta annung ni Hesus, kapye da
neuriyay ya awanen makahehit ta umag na
bali, a netabnak da ta bikat ni Hesus. [20] A ta
nepakaita ni Hesus ta pangikatalak da tentu
a naguhohug ta awanen makahehit,
"Aleng, pakoman kun ya liwat mu ki-
den ta Namaratu," kunna.
[21] Ammi ya Pariseyu kiden ikid na man-
gituldu kiden nga gituttudan hapa ta umag
na bali a linibakan da hapa ya inuhohug ni
Hesus ta nonot da hapa la.
"Annun na haman uhohugan ya kuma-
nen bakawa Namaratu hud. Dulay mantu
yan, te ugtulān na ya Namaratu," kun na
nonot da.
[22] Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a
"Anu haman ta libakan muy ya inuho-
hug ken ta nonot muy? [23] Had sin hud
ya malmalogon, am pakoman ku ya liwat
na kiden, ono am pagmappyan ku petta
makatugut? [24] Ammi itta hapa ya ibar ku
ta awanin makahehit petta itta sangaw
ya pakaitan muy ta itta hapa ya turay na
Tolayin taga Langit nga mangpakoma ta
liwat na tolay," kunna,
otturu naguhohug ha ta awanen makahe-
hit;
"Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya
pagiddamina a dumatang kan ta balim,"
kunna.
[25] A alistu kad imivwat, ta atubang na
ngamin kiden imatuttud, a inakkat na ya
nagiddan na en kapye na nagtugut, a ku-
min ta bali na nga nagdaydayaw ta Nama-
ratu. [26] A nafulotan hapa ya pagpaka-lat na
ngamin kiden nakaita, a pake dinayawan da
ya Namaratu gafu ta nahigalan kid tentu.
"Kakurugan ta takwan ya naita tam ta
arawin yan," kunda hapa.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Lebi
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

[27] A ta nekabalin da ten a nagtugut ig
Hesus, a nesimmun da ya takday agsingir
ta bwis nga nagngagan te Lebi, a imatuttud
hapa ta lugar na pagpagan na tolay kiden ta
bwis da. A ya uhohug ni Hesus tentu a
"Dumagdag kan teyak petta ituldu ta
ka," kunna.
[28] A imikkat hapa, a nagtugutan na ya nag-
tarabakun na en, petta dumagdag tentu.
[29] A tekiden nagtugut a inagagay na kid
ni Lebi ta bali na en, te namadday ta dakal
na pagpamakan ta pangdayaw na te Hesus,
a dumadagdag hapa ya addu na agsingir
ta bwis, ikid na kadwan kiden tolay nga
nakikkanan hapa tekid. [30] A ya Pariseyu
kiden ikid na kahulun da kiden nga man-
gituldu a naita da ta umange ig Hesus
nakikkanan ta bali ni Lebi, a nehuya da ya
ituldu na kiden.
"Anu makikkanan kam ta agsingir ki-
den ta bwis ikid na dulay na tolay?"
kunda.
[31] A ya tabbag hapa ni Hesus a
"On ay, te gagangay haman ta ange ya
manguru en ta agyan na magtakit kiden,
te yen haman ya makaapag tentu. [32] A
bakkan ta yen ya umeyan ku sin petta
padagdagan ku ya ape awanen ta liwat
am awa seliwat kiden talo am magbabawi
kid," kunna.

Ya Pagpohut Da Te Hesus Gafu Ta Awan Pangan
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

[33] A sangaw itta ya umange nagpohut te
Hesus gafu ta takwan ya gagangay na ituldu
na kiden;
"Anu kawagan na, Afu, ta awena
ngilinan na ituldum kiden ya arawen
nga aweda pangan, ammi ta ituldu na
Pariseyu kiden ikid na ituldu kiden ni
Hwan a kanayun ngilinan da petta maki-
mallak kid?" kunda.
[34] A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
"Mabalin hud ta magdamdam ya mak-
iboda kiden am itta para la tekid ya
magboda en? [35] Itta la sangaw ya araw am
metugut ya magboda en tekid, a yen san-
gaw ya pagdamdam da ikid na pagngilin
da ta arawen nga aweda pangan," kunna.
[36] A sangaw binida na hapa ya kuman na
keangarigan tekid petta aweda mina pag-
dadaggan ya dana kiden gagangay da ikid
na ituldu na.
"Am angarigan ta napispissang ya
dana en barawasi muy a pissangan muy
hud ya bagu en ga-gamit petta itta ya
itakup muy ta dana en, te kenga sangaw
ya bagu en barawasi, yaga meduma hapa
ya dana en ta bagu en.
[37] "A kumanen hapa ta basi muy, te
awemuy haman ikarga ya bagu na basi
ta dana na abyat, te sangaw am bumlad
ya basi en a mabattak ya abyaten otturu

meburud hapa ya basi en. [38] Mapmappya
hud la ta mekarga ya bagu na basi ta bagu
na abyat.
[39] "Ammi am napenam na ya tolay ta
baak na basi a gagangay ta awena ikayat
paruban ya bagu, te
'Kustu ya singat na baaken,' kunna."
A yen ya addet na bida na tekid.

6

Ya Pakitapil Da Gafu Ta Araw Na Agimmang
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

[1] A sangaw ta mittan a magtugtugut ig
Hesus ikid na ituldu na kiden ta tātangngan
na kamaitan ta araw na agimmang, a nag-
pusit hapa ya ituldu na kiden, a inusakan
da kapye da kinān. [2] Ammi gafu ta naita na
kid hapa na Pariseyu kiden a nehuya da kid.
"Anu haman ta tarabakun muy ya
mehangat ta araw na agimmang?"
kunda.
[3] A netabbag hapa ni Hesus ta
"Dulay hud ya iningwa da en? Intu
mina pagnonotan muy ya iningwa ni
mina Dabid ikid na kahulun na kiden ta
kawan na kanan da, [4] te simarok kid la
ta bali na Namaratu, a inalap da hapa
ya pan kiden nga nedasar ta atubang na
Namaratu nga mehangat mina tekid, te
kanan hala na padi kiden. A maski nan-
gan kid na kahulun na kiden a bakkan
haman ta nakaliwatan da yen," kunna.
[5] A ya takday para nebar na tekid a
"Ya Tolayin taga Langit ya makkamu
ta araw na agimmang," kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

[6] A ta takday ha na araw na agimmang
a mangituldu i Hesus ta kapilya na Hudyo
kiden, a itta ya takday lalaki nga pake nag-
pilay ya takday kamat na. [7] A ya Pariseyu
kiden ikid na mangituldu kiden a pake aitan
da hapa i Hesus talo am pagmappyan na
ya kamat na en, te am pagmappyan na
ta araw na agimmang a yen sangaw ya
pangidaruman da tentu. [8] Ammi dana amu
ni Hesus ya nonotan da, a yen ta binaran na
hapa ya nagpilay ta kamat,
"E ka bit sin, te magtayuk kan ta pag-
tatangnganin," kunna,
[9] otturu pinohutan na hapa ta nagilalap
kiden tentu;
"Anu hapa ya uray muy ta ipalubus na
Namaratu ta araw na agimmang? Intu
ipalubus na ya mappya ono dulay? Map-
pya panaw ta magpamappya kitam ono
magpapasi kitam?" kunna tekid.
[10] A inaita na kid la kapye na naguhohug ha
ta lalaki en.
"Uyadam la ya kamat mina," kunna.
A tentu en nanguyad a negitta hapa ta
takdayen kamat na nga mappya. [11] Ammi
ya Pariseyu kiden a nafulotan ya pagporay
da tentu, a nagbabidan da am anu mina ya
pangpa-gang da te Hesus.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

[12] A sangaw gimon i Hesus ta agyan na
bagetay kiden, a paghuhuklaw hapa nga
nakimalmallak ta Namaratu. [13] A ta lalakwat
a pinaabikan na ya ituldu na kiden, a nagpili
ta mafulu duwa la tekid, petta yen kid ya
turin na nga ange mangipadangag.
[14] Itta i Simon nga nengagan na ta Pedru,
ikid na kabagis na en Andres,
ikid ni Santiago,
ikid ni Hwan,
ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
[15] ikid ni Matyu, (intu hala i Lebi),
ikid ni Tomas,
ikid na takday Santiago nga anak ni
Alfeyo,
ikid ni Simon nga nakitapil ta gubyernu
nga taga Roma,
[16] ikid ni Hudas nga anak ni Santiago,
ikid ni Hudas Iskaryote nga mangitalaba
sangaw te Hesus.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Addu Na Tolay

[17] A tentu nabalin nagpili tekid a sa du-
magut kid ta bagetayen, kapye da nagim-
mang ta palanada. Pake addu ya ituldu
kiden ni Hesus, yaga dumadagdag hapa ya
addu na tolay nga taga Herusalem ikid na
kompormi na lugar ta Hudeya, ikid na ili
na Tiro ikid na Sidon ta bikat na bebayen
dakal, te umange kid magdangag ikid na
magpauru ta takit da kiden. [18] A ya pinagzi-
gat na anitu da kiden a pinagmappya na kid
hapa. [19] A sa ikayat da ya pasi-ged tentu, te

itta ya pakapangwa na nga magpamappya
tekid ngamin.

Ya Binida Ni Hesus Nga Nagāsāt
(Mt 5:1-12)

20 A sangaw imatubang i Hesus ta ituldu
na kiden petta ituldu na kid, a ya binida na
tekid a intu yan:
"Ikamuy nga napanglaw a nagāsāt
kanan, te Namaratu ya makkamu
tekamuy.
21 "A ikamuy nga mabisin ta ayanin a
nagāsāt kanan hapa,
te matappag kam hala sangaw.
"A ikamuy nga magdamdam ta ayanin a
nagāsāt kanan sangaw,
te magayayat kam sangaw.
22 "A maski am ikatupag na kam na ikat-
tolay muy, ikid na dugiman da kam,
ikid na amāmatan da kam, ikid na
padpadulayan da kam gafu ta ituldu ta
kam
a nagāsāt kam la.
23 "A magayayat kanan mina am du-
matang sangaw ya kumanin na zigat
tekamuy, a timollok kam mina setalak,
te pake dakal sangaw ya sagolyat muy ta
langitewan. A awemuy la magdamdam,
te nonotan muy mina ya aglavun kiden
na Namaratu ta palungu na araw, te
kagitta muy kid hapa nga nekatupag.
24 "Ammi ikamuy nga maba-nang a
kakallak kam sangaw,
te am maafut na sangaw ya kaba-nang
muy a awan sangaw ta talak muy.
25 "A ikamuy nga magbattug ta ayanin a
kakallak kam sangaw,
te mabisin kam.
"A ikamuy nga magayayat ta ayanin a
magtangit kam sangaw ta damdam
muy.
26 "A kakallak kam hapa sangaw am map-
pya la ya bibidan na ngamin tolay gafu
tekamuy,
te negitta kanan hala ta matulad kiden
aglavun nga dinayawan na tolay kiden
ta idi.
"A mehulun kam sangaw tekid ta pama-
gang na Namaratu.
27 "A am madangag muy ya uho-
hugan ku tekamuy a iddukan muy
ya mangikatupag tekamuy, a uffunan
muy kid. 28 A am igaged da kam a
bendisyonan muy kid, a pakimallak
muy ya manguyoyung tekamuy. 29 A am
linappongan na ya pahingil muy a itayan
muy hala tentu ya taakub. A am gubatan
na ya barawasi muy a idagga muy hapa
ya kamasita muy. 30 A maski am anu ya
adangan na ono gubatan na tekamuy a
iatad muy la a awemuy petoli.

Ya Gagangay Na Mangidduk
(Mt 5:43-48)

31 "A kumanen hapa am anu ya ikayat
muy ta ipaita na ikattolay muy tekamuy
a mappya ta kumanen hapa ya ipaita
muy tekid. 32 Te am intu la iddukan
muy ya mangidduk tekamuy a anu hud
sangaw ya pangsagolyat na Namaratu
tekamuy, te maski ya awan kiden man-
gurug a iddukan da hala ya mangidduk
tekid. 33 A am intu la uffunan muy ya
manguffun tekamuy a anu hud sangaw
ya pangsagolyat na Namaratu tekamuy,
te awan haman ta pagdaduman muy ta
awan kiden mangurug. 34 A am intu la
pagatutan muy ya amu muy nga mag-
pagatut tekamuy a anu hud sangaw ya
pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te
maski ya awan kiden mangurug a pa-
gatutan da hala ya kagitta da kiden nga
awan mangurug petta paggatutan da kid
hapa.
35 "Ammi bakkan mina ta kunna ten
tekamuy, te iddukan muy hud la ya
mangikatupag tekamuy, a uffunan muy
kid ikid na pagatutan muy kid, a awemuy
nonotan ya pagsupapak da tekamuy, te
am kunna ten ya tarabakun muy a dakal
sangaw ya sagolyat muy, a megitta kam
ta Namaratu ewan, te maallak hapa ya
Namaratu ta dulay kiden na tolay nga
awan matalak tentu. 36 Mappya mantu
ta parigan muy ya pangikallak na Dama
muyewan."

Ya Itabarang Ni Hesus Ta Mamadpadulay
(Mt 7:1-5)

37 "A ya ibar ku para tekamuy a awemuy
ka-ma la paliwatan ya ikattolay muy talo
am paliwatan na kam hapa na Namaratu
ewan. A awemuy hapa mangigaged talo
am igaged na kam hapa. Mappya hud la
ta pakoman muy ya magliwat tekamuy,
te am pakoman muy a pakoman na kam
hapa na Namaratu ewan.

38 "A am mappya ya iatad muy ta ikatto-
lay muy a mappya hapa sangaw ya iatad
na Namaratu tekamuy, te pannun na ya
sabok muy, a sadsadan na, kapye na ha
surokān. Te am anu ya pangsukat muy
ta kadwan a kumanen hala sangaw ya
pangsukat na Namaratu tekamuy.
39 *"A kumanen hapa am itta ya pagku-
rangan na kabagis mu nga alaassang ta
kuman na salasangkap ta mata na tolay
a anu kawagan na ta ihuyam ta awem
haman amu ta itta ya pagkurangam nga
kuman na tarosu? 40 A am awem maita ya
kuman na tarosu ta matam a annum hud
ibar ta kabagis men ta
'O, kabagis, azin ku bit ya
salasangkap ta matam.'
"Kuga magimmamappya ka. Azim bit apolu
ya kuman na tarosu en ta matam, a sangaw
magdakar ya pakaitam, pettam maazim
hapa ya salasangkap ta mata na kabagis
mu. 41 Te am daram ya tolay a mabalin hud
ta itulud na ya sakā daram na en awa azo
metawag kid nga meavut. 42 A yen mina
ya pagnonotan muy, te maski am inya ya
metuldu a assang la ya amu na ammi ta
mangituldu tentu, a am nabalin na metuldu
a megitta hala ta mangituldu en tentu.
43 "A nonotan muy para ya gagangay na
kayu: te am kakurugan ta mappya ya fun
na kayu en a magmayan hud sangaw ta
dulay awa mappya haman. A am dulay
ya fun a magmayan hud ta mappya awa
dulay hapa ya mayan na en. 44 Te ya
mayan na kayu ya pakaitan am mappya
ono dulay ya fun na en. A bakkan mantu
ta patani ya mayan na lanut na mawini.
A bakkan hapa ta anyog ya mayan na
fun na ambabanga 45 A kumanen hapa ta
tolay, te am mappya ya tolay a mappya
hapa ya pohetan na ta nonot na, a am
dulay ya tolay a dulay hapa ya pohetan
na ta nonot na. Te am anu ya nauknud
na tolay ta nonot na a yen sangaw ya
iuhohug na.
46 "Ibar muy haman ta iyak ya dafu
muy, ammi anu kawagan na ta awe-
muy idulot ya patarabakuk tekamuy?
47 Ammi ya ngamin kiden ange teyak ikid
na mangdangag ta uhohug ku ikid na
mangidulot ta madangag da a ibar ku
tekamuy ya keangarigan da, 48 te mean-
garig kid ta magbali en nga nagpili ta
maladda na arigi kapye na kid ikali ta
pake adalam. A sangaw am dumatang ya
layus ikid na kasikanan na arut a awena
matukalit na bali na en, te pake maladda
na bali.
49 Ammi ya awanen mangurug ta uho-
hug ku a meangarig ta magbali en nga
awan mekali ya arigi na kiden, te am du-
matang ya kasikanan na arut a matukalit
ya bali na en, a mekutukutet na ta
aruten," kunna.

7

Ya Pakimallak Na Suddalu en Te Hesus
(Mt 8:5-13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nga nangituldu
ta tolay kiden a nagdulot hapa ta ili na
Kapernayum. 2 A itta hapa ten ya kapitan na
suddalu kiden nga taga Roma, a tanagay na
kan masi ya tagabu na en nga pake mesasita
tentu, te pake nagtakit. 3 A ta nepakadamag
na kapitanen te Hesus a dinob na tentu
ya kadwan kiden kalalaklakayan na Hudyo
kiden, petta alapan da mina i Hesus ta bali
na, petta pagmappyan na hapa ya tagabu
na en. 4 A ta pakadatang da te Hesus a pake
nakimemallak kid tentu gafu ta kapitanen;
"Mappya, Afu, ta ikallak mu ya kapita-
nen te mappya hapa na tolay, 5 te maski
bakkan ta kagitta tam Hudyo a iddukan
na kitam hala, te intu ya nagpapadday ta
kapilya tam sin," kunda te Hesus.
A dumagdag mantu i Hesus tekid. 6 A tekid
na nakaabikan ta bali na kapitanen a dinob
na ya kofun na kiden nga nage mangdafung
te Hesus, petta aweda pagdulotan ta bali.
"Maski awem kan la magdulot ta bali
na kapitan, Afu, te mamat kan teko,
7 a yen kan ta takwan ya dinob na nga
umange teko. Ammi ibar mu kan hala ya
kakustun na pagmappya na tagabu na, a
ikatalak na kan ta magmappya hala. 8 Te
ya uhohug na hapa a
'Itta ya mangituray teyak, yaga itta
hapa ya suddalu nga iturayan ku, te
am ibar ku ta takday, "E ka ten,"
kunku, a ange hala ten, a am "E ka
sin," kunku para ta takday a ange hala

* 6:39 Ya katunud na bersikulo 39 addet ta 42 ta kadwan kiden Bibliya a 41, 42, 39, 40, ammi nauli ya katunud na bersikulo kiden ta isin petta matarus ya bida.

teyak. A am "Kwam yan", kunku ta
tagabu ken a kwan na hala,' kunna.
"A am gagangay kan ta kunna ten gafu
ta itta ya turay na a kontimas mantu kan
ta makkwa hapa ya ngamin uhohugam,"
kunda te Hesus.
9 A ta pakadangag ni Hesus ta bida da en
tentu a pake dinayawan na hapa ya kapita-
nen ta tolay kiden nga dumagdag tentu.
"Ibar ku tekamuy ta pake masmasikan
ya pangikatalak na kapitanen ammi ta
Istralita kiden. Gagangay ta ikid mina ya
masmasikan, te tolay na kid haman na
Namaratu ewan, ammi awan para la ta
naitak tekid ta masmasikan mangikata-
lak ta kuman na kapitanin," kunna.
10 A ta pagtoli na dinob na kapitanen ta bali
a naita dan ta nagmappyan hapa ya tagabu
na en.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Anak Na Balu

11 A ta takday ha na araw a umange i
Hesus ta ili na Nain, a dumadagdag hapa
ya ituldu na kiden kontodu addu na tolay.
12 A tekiden nakaabikan ta sasarokan na ili
a nesimmun da ya addu na tolay nga ange
mangitanam, te enda itanam ya babagu en
nasi nga mementu en anak na babbayen
nabalu.
13 A ta nepakaita ni Hesus ta nabalu en a
maallakan hapa tentu, a "Awem la magtan-
git, Ina," kunna tentu, 14 otturu umabikan ta
lungunen, a sini-ged na petta magimmang
ya mangisaw kiden. "Aleng, imivwat kan,"
kunna hapa ta nasi en, 15 a natolay hala, a
nagtogkok, yaga namegafu hapa nagbida. A
kumanen negawat ni Hesus te hina na en.
16 A sa nakagtut ya tolay kiden nga nakaita,
ammi dinayawan da hapa ya Namaratu;
"Mappya te ninonot na Namaratu ya
tolay na kiden, te dinob na ya turin na
en tekitam nga pake malalaki," kunda.
17 A nepadamag da ya iningwa ni Hesus
ta kompormi na lugar ta Hudeya abat ta
kadwan kiden lugar ta bikat na Hudeya.

Ya Dinob Ni Hwan Ta Mangpohut Te Hesus (Mt 11:2-19)

18 A ta kabalud para la ni Hwanen nga
nangzigut ta tolay kiden a kanayun umange
tentu ya ituldu na kiden, te ipadamag da
tentu ya ngamin kiden tinarabaku ni Hesus.
19 A yen ta dinob ni Hwan ya duwa na ituldu
na petta ange kid magpohut te Hesus. A ya
nebar na tekid a
"Damagan muy am intu hala ya
Mangikerutanen nga nekari na Nama-
ratu ewan nga indagan tam," kun ni
Hwan tekid, a umange kid.
20-21 A dinatangan da i Hesus nga magpamap-
pya para la ta addu na magtatākit, te
pinatugut na ya anitu na seanitu kiden, a
pinagmappya na hapa ya mata na addu na
nagdaram. A sangaw nebar da hapa ya
neange da tentu;
"Yen ta itta kamin, Afu, te dinob na
kami ni Hwan, te damagan na kan am
iko ya Mangikerutanen nga nekari na
Namaratu nga indagan mi, ono itta para
la ya takwan nga indagan mi?" kunda.
22 A ya uhohug ni Hesus tekid a
"Magtoli kanan te Hwan a bidan muy
tentu ya ngamin nadangag muy ikid na
naita muy ta ayanin, te makaita ya daram
kiden, ikid na makatugut ya pilay kiden,
a nagmappyan ya naggalis kiden, ikid na
makadangag ya bangag kiden, a natolay
hapa ya nagpasi kiden, a mepadangag
hapa ya mappya na damag ta pobre
kiden. A yen kid mina ya pakkamun
na teyak. 23 A ibar muy hapa tentu ta
magāsāt ya tolay nga awan magtabeng
gafu teyak," kunna.
24 A ta nepagtugut na duwa kiden a
naguhohug i Hesus ta tolay kiden nga
kumalihung tentu, te bidan na tekid ya
kasasaad ni Hwanen nga nangidob ta nag-
pohut kiden tentu.
"A tekamuyen umange nangita te
Hwan ta kalafukanen ta idi a anu hud ya
naita muy? Intu de naita muy ya awanen
ta turad ta kuman na kulang na sikal nga
malogon mapakkul ta paddad? Bakkan.
25 Ono intu de naita muy ya malapat na
tolay nga mapenam magbarawasi ta ku-
man na maba-nang? Bakkan haman, te
itta haman ta bali na ari ya magbarawasi
ta ispot ikid na mangina. 26 A anu mantu
ya pangitan muy tentu? Nalasin muy de
ta intu ya takday aglavun nga paguho-
hugan na Namaratu ewan? A kakurugan
ta aglavun na Namaratu, ammi pake ibar
ku tekamuy ta pake malmalalaki para
i Hwan ammi ta gagangayen aglavun,
27 te intu hala ya nebar na Namaratu nga

mapmapolu ammi teyak, te ya uhohug
na ta suraten a
'Itta sangaw ya doban ku nga
mapmapolu ammi teko, a intu
sangaw ya mangipadangag ta
iangem,' kunna.
28 "A kakurugan hapa ya ibar ku teka-
muy ta awan para la ta neanak nga
megitta ta kalalaki ni Hwan. Ammi ya
pake al-alinnaken ta ngamin kiden itu-
rayan na Namaratu a pake malmalalaki
para ammi tentu. 29 A ya ngamin kiden
nakadangag ta damag na en ta awena en
para la nebalud a kinurug da ya nebar
na, petta magdulot ya uray na Namaratu
tekid, a yen ta nagbabawi kid ta liwat
da kapye da pazigut te Hwan, kumanen
hapa ta nagswitik kiden nga nagsingir ta
bwis.
30 "Ammi ya Pariseyu kiden ikid na
kahulun da kiden nga mangituldu a nag-
talekudan da ya uray na Namaratu tekid,
te aweda ikayat pazigut te Hwan.
31-32 "A ya pangiangarigan ku ta tolay
kiden nga mangawe ta uray na Namaratu
a kuman kid na anak kiden nga mag-
alikkad ta sakā anak da kiden. Te ya
kuman na alikkad na anak kiden a ikayat
da matubtubbat. Ammi gafu ta takwan
ya nonot na kadwan a
'Anu awemuy haman magtalip am
maggasa kami,' kunda.
'A am masi kami pon awemuy
haman magtangit,' kunda ha.
33 "A kumanen hapa ya nonot na kad-
wan kiden tolay ta ayanin, te matupag
kid gafu ta aweda ikayat ya gagangay
na sakā tolay da kiden, te intu nonotan
muy i Hwan, te awena haman uminum
ta binarayang, yaga ngilinan na hapa
ya arawen nga aweda pangan, a ibar da
haman ta maguyung. 34 Ammi gafu ta
uminum ya Tolayin taga Langit ikid na
awena ngilinan ya arawen nga aweda
pangan a ibar da haman ta mellaw ikid na
madugal. A ibar da para ta iyak ya kahu-
lun na magsingir kiden nga magdarogas
ikid na dulay na tolay. 35 Ammi maski
padpadulayan da kami ni Hwan a ya kap-
pya na tarabaku mi ya mangipasikkal ta
katunung na gagangay mi," kunna.

Ya Pagpakoma Ni Hesus Ta Babbayen Nga Nakikadallaw

36 A sangaw ta mittan a itta ya takday
Pariseyu nga nangagagay te Hesus ta bali
na petta makikkanan kid. A umange hala
i Hesus ta bali na en, a nagidda kid nagsikig
ta anganan da ta kuman na gagangay da
en. 37 A namegafu kid para la nangnangan,
a nepagka-ma da ya takday babbay nga
umatayuk ta bikat na takki ni Hesus, a mag-
tangit. A dulay kan hapa na babbay, te madi
kan ya tarabaku na ta agyan na ili da, ammi
tentu en nakadangag ta ittan i Hesus ta bali
na Pariseyu en a umange hapa, a nehulun
na hapa ya botelya na pake mangina na
bangog. 38 A tentu para la nakatangtangit a
namegafu nagbaggaw ta takki ni Hesus ta
zigu na mata na kiden, a sangaw finunatan
na ya takki na kiden ta huk na, kapye
na inamu, a sangaw linuggudan na kid ta
bangogen.
39 A ta nepakaita na Pariseyu en ta in-
ingwa na babbayen a linibakan na i Hesus
ta nonot na en hapa la.
"Am kakurugan mina ta aglavun na
Namaratu ya tolayin yan a amu na mina
ya gagangay na babbayin nga mangsi-
ged tentu, te dulay haman na babbay,"
kun na nonot na.
40 Ammi tinabbag hala ni Hesus ya itta en ta
nonot na Pariseyu en, te ya nebar na a
"Simon, itta haen ya ibar ku teko,"
kunna tentu.
"A anu yen, Afu?" kunna hapa.
41 "A ta idi itta ya nagpagatut ta duwa
na tolay, a ya gatut na takday a lima-
gatut, ammi limafulu la ya gatut na tak-
dayen. 42 Ammi kadulayan na te aweda
makapaga ta gatut da, ikid duwa. A gafu
ta aweda mapagan ya gatut da kiden a
inazi na nagpagatuten gafu ta allak na
tekid. A ta kuman na uray mu, Simon, a
had sin ta duwa kiden ya pake mataltalak
ta nagpagatuten tekid?" kunna ha ni
Hesus.
43 A ya tabbag hapa ni Simon a
"Ya dakdakalen de ta gatut ya pake
matalak tentu," kunna hapa.
"A kustu kad ya tabbag mina," kun ni
Hesus tentu.
44 A sangaw linipay ni Hesus ya babbayen
kapye na ha naguhohug te Simon.
"Itam ya iningwa na babbayin, Simon,
te addet ta nesarok ku ta balimin a awan

haman ta nedasar mu ta pagbaggawan
ku ta takkik kiden, ammi tentu a bi-
naggawan na ya takkik kiden ta zigu
na mata na, a finunatan na kid ta huk
na. 45 A teyaken simarok ta bali min a
awan haman ta pangamum teyak ta pag-
padulot mu teyak, ammi tentu a awena
nagimmang nangammu ta takkik kidin.
46 Awan hapa ta neluggud mu ta ulu kin,
ammi tentu a linuggudan na ya takkik
kidin ta bangog na en.

47 "A yen ta ibar ku teko, Simon, ta pake
dakdakal ya talak na babbayen teyak
ammi teko, te amu na ta dakal ya liwat na
kiden nga nepakoma na Namaratu tentu.
Ammi am pahig na tolay ta assang la ya
liwat na nga nepakoma tentu a assang
mantu la ya pangayat na ta nangpakoma
en tentu," kunna.

48 A ya uhohug ha ni Hesus ta babbayen, a

"Mappya, Aboy, te pinakoma na Na-
maratu ya liwat mu kiden," kunna.

49 Ammi ya kadwan kiden nga
nakiatubang ta panganan da a linibakan
da ya uhohug ni Hesus ta babbayen.

"Anu hud ya uray na tolayin yan,
bakawa itta hud ya turay na nga mang-
pakoma ta liwat na tolay?" kunda.

50 A ya uhohug para ni Hesus ta babbayen
a

"Nekerutan kan, Aboy, gafu ta
pangikatalak mu teyak. Dumatang kan
la ta bali, a Namaratu ya makkamu teko,"
kunna.

8

Ya Bābāy Kiden Nga Nanguffun Te Hesus

1 A ta nekabalin na en a sinaned nig Hesus
ikid na mafulu duwa kiden ituldu na ya
ngamin kiden ili ikid na lugar na babali, a
nepadangag na ya damag na pangikerutan
na Namaratu ta tagtakday lugar. 2 A du-
madagdag hapa tentu ya kadwan kiden
bābāy nga pinatugut na ya anitu da ikid
na takit da. Itta i Mariya Magdalena nga
nagtugutan na pitu na anitu, 3 ikid ni Hwana
nga atawa ni Kusa nga nagtaron ta bali ni
Ari en Herud, ikid ni Susana, ikid na addu
para. A yen kid na bābāy ya makkamu ange
gumatang ta ngamin masapul nig Hesus
ikid na ituldu na kiden.

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan
(Mt 13:1-23; Mk 4:1-20)

4 A gafu ta nagaammung ya pake addu na
tolay nga nagafu ta tagtakday ili a nagbida
i Hesus tekid.

5 "Itta ya umange nagpurwak," kunna,
"a nehunnak ya kadwan kiden hukal ta
dalan, a nelublubegan na kid na tolay
kiden, a enna kid inafut na mamanuk
kiden. 6 A nehunnak hapa ya kadwan
kiden ta kabatunen nga nebagbagtu ya
lutak na. Ammi tekid na nagtatuhu a
nagkatang kid, te awan ta danum ta nag-
tuhun da en. 7 A ya kadwan kiden hukal
a nehunnak kid ta natungradanen gahut,
a negindan ya hukal kiden ta pagtuhu na
gahut kiden, ammi tinappanan na gahut
kiden ya tuhu na hukal kiden pettam
kumanen awedan makapagmayan. 8 A
ya kadwan kiden hukal a nehunnak kid
ta mappya na lutak, a yen kid ya pake
dumakal ikid na nakapagmayan maski
abat ta magatut.

A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya ta pake dangagan muy ya
nabidakin tekamuy," kunna.

9 A sangaw umange tentu ya ituldu na
kiden, te pohutan da am anu ya ikayat na
uhohugan ta keangarigan na en. 10 A ya
uhohug na tekid a

"Mappya te nekallak na kam na Na-
maratu petta amu muy ya gagangay na
pangikerutan na ta tolay kiden, ammi ta
kadwan kiden a nelemad tekid, te intu
la madangag da ya keangarigan na, petta
maski am itta ya mata da a aweda maita
ya mepaita tekid. A maski am itta ya
bangbang da a aweda pake maawatan ya
madangag da.

11 "A dangagan muy mantu ya pagbali-
nan na keangarigan ken: Ya hukal kiden
nga nepurwak a yen kid ya uhohug na
Namaratu. 12 A ya itta kiden ta dalanen
a yen ya keangarigan na makadangag
ta uhohug na Namaratu, ammi gafu ta
aweda itug ya madangag da a ange i Sa-
tanas tekid a tabtabangan na ya nadan-
gag da en petta aweda kurugan, petta
aweda hapa mekerutan. 13 A ya itta ki-
den ta kabatunen a yen ya keangarigan
na makadangag ta uhohug na Nama-
ratu a alistu kid hapa mangurug ta talak

da, ammi gafu ta aweda pake itug ya
madangag da en a awena la mabayag na
pangikatalak da, te sangaw am itta ya
pagzigātān da a magtabeng kid. [14] A ya
itta kiden ta natungradanen gahut a yen
hapa ya keangarigan na makadangag ta
uhohug, ammi gafu ta addu hapa sangaw
ya burungan da ta magmagannud, ikid
na pakolangan da ya pagba-nang da, ikid
na addu ya ingguman da a yen kid na
nonot ya mangiduyat ta uhohugen. [15] A
ya itta kiden ta mappya en lutak a yen ya
keangarigan na makadangag ta uhohug
na Namaratu, a itug da hapa ya madan-
gag da, te mappya ikid na matunung ya
nonot da, a yen kid mantu ya kuman na
ammay nga makapagmayan, te idulot da
la idulot ya pangurug da," kunna.

Ya Kadwan Para Na Keangarigan
(Mk 4:21-25)

[16] A ya nedagga para ni Hesus ta keangari-
gan na en a intu yan:

"Am napagatangan muy ya zilag
a awemuy haman itagu ta umag na
kalamba ono addun na agiddan awa itun
muy hud la ta tangngan na bali en, petta
madakaran ya ngamin simarok ta bali.
[17] A kumanen hapa mina ta keangarigan
kiden, te maski am kuman na melemad
ya ikayat da uhohugan a mappya ta
mepalawag kid. [18] A pake itug muy
mantu ya nadangag muy, te ya kaddu na
metug muy a kumanen hapa sangaw ya
kaddu na amu muy, otturu madaggan
para. Ammi ya awanen mangitug ta
netulduken tentu a maazi hala sangaw
ya pahig na en ta amu na," kunna.

Ya Ikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na
(Mt 12:46-50; Mk 8:31-35)

[19] A ta pagbida na para la a dumatang na
hapa ig hina ni Hesus ikid na kabagis na
kiden, ammi aweda nakaabikan tentu gafu
ta pake addu ya tolay kiden. [20] A yen kid
hapa ya nangibar tentu;

"Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na
kabagis mu kiden, te apagan da ka kan,"
kunda.

[21] Ammi ya tabbag na tekid a

"On ay, ammi intu hapa ig hinak ikid
na kabagis ku ya mangdangag ta uhohug
na Namaratu petta kurugan da," kunna.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

[22] A sangaw ta mittan a binaran ni
Hesus ya ituldu na kiden, a "Entanan ta
dammangewan," kunna tekid, a naglalugan
kid na ta barangay da en, a nagtugut kid.
[23] A ta pagtugtugut na barangay da en ta
danumen a nasidug i Hesus. A kima-ma
la umange ya masikan na paddad, a pake
nagpalung na ya danumen abat ta lima-nug
na ta umag na barangay da en, a tanagay
kid na lumammad. [24] A gafu ta burung da
a enda hinukal i Hesus. "Afu, Afu, magpasi
kitam O," kunda.

A ta nekahukal ni Hesus a nehuya na
ya paddad ikid na danumen nga pake nag-
palung na, a nagimmang kid na, a nagsim-
pan ya danumen. [25] "Anu awan haman ta
pangikatalak muy," kunna hapa tekid.

A pake nagtalaw kid na. A ya uhohug da
hapa gafu ta pagpaka-lat da tentu a

"Anu panaw ya katolay na tolayin yan,
te maguhohug haman ta paddad ikid na
palung, a kurugan da hala ya uhohug
na," kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

[26] A tekiden nakadatang ta dammang na
alugen a itta kid na ta lugar na Geraseno
kiden ta batug na Galileya. [27-29] A ta nedagut
ni Hesus ta barangayen a nepagka-ma na
ya takday lalaki taga ili nga nauhagan,
te awena pulus nagbarbarawasi gafu ta
pinaguyung na anitu na kiden. A awena
kan nagyan ta bali, te nagyan la ta agyan na
tanam kiden. A kankanayun pagkagtutan
na kan na anitu na kiden petta papasin
da. A yen ta ginalutan na kadwan kiden ya
kamat na kiden ikid na takki na kiden ta
kawad petta mataronan da, ammi gasgasa-
tan na hala ya kawad kiden, a pagbilagan na
anitu na kiden, petta ange ta awan ta toto-
lay. Ammi tentu en nakaita te Hesus a pake
gimihgihawa, kapye na umange nagtakab
ta atubang na en, ammi ginamman ni Hesus
ya anitu na en;

"Pagtugutām na ya tolayina," kunna.

A ka-ma la nagayag hapa ya lalaki en ta
masikan;

"Anu hud ya aamum teyak, Hesus, te
iko ya Anak na Namaratu ewan. Ikallak

nak kad, te awenak haen pakākāllakan,"
kunna.
30 "A anu hud ya ngagam," kunna ha ni
Hesus tentu.
"Ay, Armado ya ngagan ku," kunna
hapa, te adaddu kan ya anitu na.
31 A nakimemallak kid hapa te Hesus ta
awena kid doban ta agyan na avuten nga
pake adadalam.
32 "Doban na kami haen ta bahuy kide-
wan petta magyan kami la tekid," kunda,
te abikan hapa ya addu na bahuy nga mag-
dukdukit ta hukeb na bagetay.
33 "A e kanan mantu," kun ni Hesus
tekid.
A nagtugutan da ya lalaki en kapye da
simarok ta bahuy kiden. A ka-ma la na-
gadukal ya bahuy kiden bumilag. A sa
nagurdak kid ta gatab na bagetayen kapye
da nagkahunnak ta alugen, a nagkalimat
kid ta danumen.
34 A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a
nagbabilag kid na hapa nga umange ta ili,
a nesaned da ya ngamin iningwa ni Hesus.
35 A umange hapa ya tolay kiden, te enda
itan ya nakkwa. A ta datang da te Hesus
a itta hapa ya lalaki en nga nagtugutan na
anitu kiden, a imatuttud hapa ta bikat ni
Hesus nga sebarawasi, a awan na ya uyung
na en. A nagtalaw hapa ya tolay kiden. 36 A
ya nagtahon kiden ta bahuy nga nakaita
ta iningwa ni Hesus a binida da ha ya
nepagpamappya na ta nagyanan na anitu
kiden. 37 A gafu ta nafulotan ya talaw na
ngamin kiden tolay ta lugar na Geraseno a
nebar da te Hesus ta awena mina magdulot
ta lugar da. A nagtoli mantu ta barangayen
nagluganan da. 38 A paalap hapa ya lalaki
en nga pinagmappya na ta anitu kiden,
petta dumagdag mina tentu, ammi awena
nepalubus ni Hesus.
39 "Mappya ta dumatang kan mina ta
balim, te ipadangag mu sangaw ta kahu-
lum kiden ya ngamin kallak na Namaratu
teko," kunna tentu.
A nagtugut mantu ya lalaki en, a enna
nepadangag ya kallak ni Hesus tentu ta
ngamin na ili.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Nasi
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

40 A ta nepakadakit nig Hesus ta
dammang na alugen a enna pinagdulot na
addu na tolay, te indagan da ya pagtoli na.
41 A nehulun hapa tekid ya takday lalaki
nga magngagan te Hayrus nga pinakadakal
ta kapilya na Hudyo kiden. A umange
namalentud ta atubang ni Hesus nga
nakimemallak tentu, petta ange mina i
Hesus ta bali na, 42 te itta kan ya anak na
nga balatang nga mementu en anak na, a
masin. A nehulun mantu i Hesus tentu,
a naghahulun hapa ya magamagaddu na
tolay nga ange mangiil-ilat te Hesus.
43 A nekihu hapa tekid ya takday bab-
bay nga makataktakit, te makadagdaga kan
abat ta mafulu duwa na darun. A maski
addu ya nanguru tentu a awena garay
nagmappya. 44 A simalsal hapa ta talekud
ni Hesus, a sini-ged na ya kayadan na sal-
nuk na en, a yen hapa ya nepagkamag na
pagdaga na. 45 Ammi tentu en nangsi-ged
tentu a nagtayuk hapa i Hesus, a nebar na
ta
"Inya hud ya nangsi-ged teyak,"
kunna,
"Bakkan teyak," kunna hapa na
ngamin kiden kumalihung tentu.
A ya uhohug hapa ni Pedru tentu a,
"Addu haman, Afu, ya magitaptapal
nagsi-ged teko," kunna.
46 "Awan, te itta ya takday nangsi-ged
teyak, te nariknak ya nagafu ta barikin
nga nagpamappya ta nagtakit," kunna
hapa.
47 A gafu ta awena nakatagu na babbayen
a umange hapa namalentud ta atubang ni
Hesus nga nagapilpilpig. A sa binida na ya
ngamin nepagtakit na ikid na nepagmap-
pya na ta nepangsi-ged na ta barawasi ni
Hesus. A ya uhohug ni Hesus tentu a
48 "Mappya, Aboy, te nekatalak nak, te
yen ya nagmappyam. Dumatang kan la
ta bali, a awem la sangaw magburung,"
kunna.
49 A tentu para la naguhohug ta babbayen
a itta ya umange nangdafung tekid nga
nagafu ta bali ni Hayrus.
"Maski awem na pagdulotan ya Mistro
ta bali, te nasin haman ya anak men,"
kunna te Hayrus.
50 Ammi nedangagan hapa ni Hesus ya in-
uhohug na, a ya nebar na tentu a
"Awem la magburung, te itug mu la
ya pangikatalak mu a magmappya hala
sangaw ya anak men," kunna te Hayrus.

51 A ta datang da ta bali a nehangat ni
Hesus ta simarok ya kadwan kiden tekid, te
intu la inalap na ig Pedru, ikid ni Hwan, ikid
ni Santiago, kontodu dadagkal na abbin-
gen. 52 A dinatangan da ya tolay kiden nga
gisitangan ikid na gitangitan ta masikan
gafu ta abbingen nasi. A ya uhohug ni
Hesus tekid a

"Awemuy mina magtangit, te nasi hud
ya abbingina awa masidug la," kunna.

53 A nekakatawa da hapa, te amu da
haman ta nasin. 54 Ammi inibbalan na
ya kamat na abbingen kapye na binaran;
"Aboy, imivwat kan," kunna. 55 A natolay
hala ya abbingen, a mavit kad la imivwat.
"Pakanan muy na," kunna hapa ni Hesus
tekid, 56 a pake nepagpaka-lat na dakal na
kiden ya katolay na anak da en, ammi pake
nebar ni Hesus ta aweda ibabar ya nepag-
pamappya na ta anak da en.

9

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:5-42; Mk 6:7-13)

1 A ta takday araw a pinagammung ni
Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu na,
a pinasinapan na kid ta pakapangwa na,
petta itta ya mabalinan da nga magpamap-
pya ta takit ikid na magpatugut ta anitu na
tolay kiden seanitu. 2 A dinob na kid hapa
nga ange mangipadangag ta pangikerutan
na Namaratu, ikid na magpamappya ta nag-
tatākit kiden. 3 A ya nebar na tekid a

"Awemuy pulus magbalun ta kanan
muy ikid na pirak muy. A awemuy hapa
mangihulun ta sarukud ikid na pagsap-
atos, ikid na tali na barawasi muy. 4 A
maski am inya sangaw ya magpadulot
tekamuy ta bali da a magyan kam ten
abat ta pagtugut muy. 5 Ammi am awan
pulus ta magpadulot tekamuy a pag-
tugutān muy kid mantu, a azin muy hapa
ya lafu na agyan da ta takki muy," kunna
tekid.

6 A nagtatugut kid mantu, a sinaned da ya
ngamin kiden babali, a nepadangag da ya
damag ni Hesus, yaga pinagmappya da ya
nagtatākit ta ngamin kiden lugar.

Ya Kapopoyung Ni Ari en Herud
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

7 A ta nepakadamag ni Ari en Herud ta itta
ya malalaki magpamappya ta nagtatākit
kiden, a napopoyung hapa am inya na tolay
ya gafu na, te binida na kadwan ta natolay
hala i mina Hwanen nga nepapapasi ni
Herud, a yen kan ta itta ya pakapangwa
na nga magpamappya ta tolay. 8 Ammi ta
bida na kadwan a nagtoli kan ya aglavunen
Eliyas. A ta bida na kadwan para a natolay
hala kan ya takday aglavun nga nasi ta
palungu araw. 9 A ya uhohug ni Herud hapa
a

"Pinaputulan ku haman i Hwan,
ammi inya panaw ya tolayin yan nga
madamdamag ku?" kunna.

A yen ta ikayat na kan itan i Hesus.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Limaribu
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-13)

10 A ta nepagtoli na turin kiden ni Hesus
nga dinob na nga ange mangipadangag a
binida da tentu ya ngamin tarabaku da. A
sangaw inalap na kid ta ili na Betsayda.
11 Ammi nadamag na tolay kiden ta nag-
tugut kid, a dinadagdag da kid hapa. A ta
nepakaita ni Hesus ta tolay kiden a nehulun
na kid hapa, a netuldu na kid hapa ta
gagangay na pangikerutan na Namaratu,
yaga pinagmappya na hapa ya nagtatākit
tekid.

12 A ta furab a nagburung ya ituldu na
kiden ta tolay kiden, a enda nebar te Hesus.

"Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay
kidin, petta e kid magammak ikid na
gumatang ta pamuhab da ta babali kide-
wan, te awan haman ta pangalapan ta
isin," kunda.

13 "A ikamuy na mina ya mangatad ta
kanan da," kunna hapa tekid.

"A itta hud ya ipakan mi tekid bakawa
lilima haman la na pan ikid na duduwa la
na ikan ya itta. Ikayat mu hud ta e kami
gumatang ta ipakan mi ta ngamin tolay
kidin yan?" kunda hapa,

14 te itta de ya limaribu na lalaki fwera ta
bābāy ikid na anak. A ya uhohug ha ni
Hesus tekid a

"Pagammungan muy mantu ya tolay
kiden ta taglimafulu, a pagtuttudan muy
kid," kunna.

15 A gafu ta kumanen a pinagtuttud da
kid, 16 a inalap ni Hesus ya lima kiden na
pan ikid na dwahukal na ikan, a yen kid
ya netangad na nepakimallak. A sangaw
ginadgadwa na ya pan kiden ikid na ikan
kiden, kapye na kid negawat ta ituldu na

kiden petta ikid ya mangisaned ta tolay
kiden. [17] A sa nagkakan kid abat ta nabattug
kid. A tekid na nabalin nagkakan a pinannu
da ya mafulu duwa na la-ba ta huna na tolay
kiden.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 16:13-20; Mk 8:27-29)

[18] A ta takday araw a makimallak i Hesus
ta takday na lugar nga awan ta totolay
fwera ta ituldu na kiden, a itta ya pinohutan
na tekid.

"Anu kan ya pangitan na tolay kiden
teyak am inya yak?" kunna tekid.

[19] "A pahig na kadwan ta iko i Hwanen
nga nangzigut ta tolay nga pinapasi da
ta kwa en sina. Ammi ta kadwan a pahig
da ta iko ya aglavunen Eliyas nga magtoli
kan ta lutakin. A pahig na kadwan para
ta iko ya takday aglavun nga nasi ta
palungu araw," kunda.

[20] "A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan
muy teyak?" kunna ha tekid.

A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;

"Iko ya Mangikerutanen nga netun na
Namaratu ta pinakadama mi," kunna.

[21] A pake nebar ni Hesus tekid ta aweda mina
bibidan yen ta kadwan kiden tolay, kapye
na nebar ta

[22] "Mappya ta pakākāllakan da sangaw
ya Tolayin taga Langit, te idadula da san-
gaw na kalalaklakayan kiden ikid na padi
kiden ikid na mangituldu kiden, kapye da
sangaw papasin, ammi matolayak hala
sangaw am nagpasa ya talluhaw," kunna.

[23] A ya uhohug na para tekid a

"Am itta ya mayat dumagdag teyak a
mappya ta pagtalekudan na ya bari na. A
am kada magganwat ta lalakwat a dana
itug na mina ya pagattam na ta zigat na
pangurug na teyak, petta dumagdag la
teyak. [24] Te maski am inya ya mangkenga
ta angat na a masi hala sangaw ta mag-
nayun. Ammi ya mangisagapil ta angat
na gafu ta pangurug na teyak a matolay
hala sangaw nga magnayun. [25] Te maski
am itta mina ya tolay nga nakaalap ta
ngamin kiden magmagannud ta paglele-
hutin a itta hud sangaw ya kappyanan
na tentu am nawakay ya kahalwa na ta
pasi na? [26] A maski am inya sangaw ya
mamat mangibosag teyak ikid na uho-
hug ku a yen hapa sangaw ya ikamat ku
am magtoli yak sangaw ta lutakin nga
mangihulun ta pakapangwa ni Damake-
wan ikid na anghel na kiden. [27] A kustu
hapa ya ibar ku tekamuy ta itta ya kad-
wan kiden tekamuy nga awan para la
masi addet ta maita da sangaw ya paka-
pangwa na Namaratu ewan nga mehulun
ta Mangikerutan am magtogkok sangaw
ta pagariyan na Namaratu," kunna.

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

[28] A ta nepagpasa na magge walu araw
a inalap na ig Pedru, ikid ni Hwan ikid
ni Santiago, te umange kid ta ata-nang na
bagetay petta makimallak kid. [29] A tentu
en nakimallak a nanguli hapa ya bari na
en, a pake nagfuraw ya barawasi na en, te
nagdakar ta kuman na kadakar na bilag.
[30-32] Dana nasidug ig Pedru ikid na kahulun
na kiden, ammi nagadukal kid, a nepagka-
ma da hapa ya kalalaki ni Hesus. A itta
hapa ya duwa na tolay nga nagbida tentu,
ig mina Moses, ikid ni Eliyas, te nagmatakar
kid hapa nga sedakar. A intu bidan da ya
pasi ni Hesus nga magdulot sangaw ta ili
na Herusalem. [33] A ta pagganwat na duwa
kiden magtugut te Hesus a nagsitang hapa
i Pedru;

"Ay Afu, mappya te itta kamin sin, te
mamadday kami mina ta tallu na ba-bali,
petta tagtakday kam ni Moses ikid ni
Eliyas ta ba-bali," kunna.

Ammi kuman na nagalimanga i Pedru, te
ka-ma la naguhohug. [34] A kima-ma la hapa
ya kulamen nga imakban tekid, a tinap-
panan na kid, a sa nagtalaw ig Pedru. [35] A
nadangag da hapa ya maguhohug tekid ta
umag na kulamen,

"Ye ye-yan ya Anak kin nga pake id-
dukan ku. Mappya ta dangagan muy ya
ituldu na tekamuy," kunna.

[36] A ta nekabalin na naguhohug tekid a
intu la naita da i Hesusen, te limitap ya
duwa kiden. A sangaw nelemad da ya naita
da ta kadwan kiden kahulun da, a aweda
pulus binibida addet ta mabayag.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu
(Mt 17:14-21; Mk 9:14-27)

[37] A ta lalakwat tekid na nakadagut ta
bagetayen a enna kid dinafung na addu na

tolay. [38] A ya takday lalaki tekid a binaran
na i Hesus;
"Mistro, ikallak mu haen ya anak kin
nga mementu in anak ku, [39] te itta garay
ya anitu na. A am pagkagtutan na an-
itu na en a gimihawa. A sangaw am
pagkissiwan na, a pagdangkakan na hapa
ta lutak, a paglukbakan na para, a awena
ibbatan.
[40] 'Patugutan muy haen ya anitu na
in,' kunku ta ituldum kidin sin,
ammi aweda haman nabalinan," kunna.
[41] A ya uhohug hapa ni Hesus a
"Kuga awan ta kapkappyan na tolay
kidin yan nga awan mangikatalak. Baba-
bang yen kabayag na pagyan ku tekamuy
nga mangitultuldu, ammi awemuy para
la netug. Iangem mantu sin ya anak
men," kunna ta lalaki en.
[42] A tentu en nangiange ta anak na en
tentu a ka-ma la pinagkissiw na anitu na
en. Ammi ginamman ni Hesus ya anitu
en a nagmappyan ya abbingen, a "Yeh,
alapam na," kunna te dama na en. [43] A sa
nagpaka-lat ya tolay kiden ta kalalaki na
pakapangwa na Namaratu.

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Paketalaba Na
(Mt 17:22,23; Mk 9:30-32)

A ta pagbabida para la na tolay kiden
ta pagpaka-lat da ta iningwa ni Hesus a
naguhohug hapa i Hesus ta ituldu na kiden.
[44] "Pake dangagan muy ya uhohug ku
tekamuy, te itta sangaw ya mangitalaba
ta Tolayin taga Langit, petta gafutan
na mangikatupag kiden tentu," kunna
tekid,
[45] ammi aweda naawatan ya ikayat na uho-
hugan, te nelemad para la tekid, a mamat
kid mangibar.

Ya Pakidibati Na Ituldu Kiden Ni Hesus
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

[46] A sangaw nakidibati ya ituldu na ki-
den, te pagtatabbagan da am inya tekid ya
pinakadakal da. [47] Ammi amu ni Hesus ya
itta ta nonot da, a pinahebing na tentu ya
takday abbing, kapye na hapa naguhohug
ta ituldu na kiden.
[48] "Maski am inya ya mangtagop ta
kumanin na abbing gafu ta pangurug
na teyak a mekwenta ta iyak hapa ya
tinagop na, a ya mangtagop teyak a
bakkan la ta iyak ya tagopan na am awa
nangidoben hapa teyak. Intu mantu
pinakadakal muy ya imalinnak ta nonot
na ta kuman na abbing," kunna.
[49] A sangaw nanonot hapa ni Hwan ya ibar
na te Hesus,
"Afu, itta ya naita mi nga magpatugut
ta anitu na seanitu kiden, ammi nga-
ganan na hapa ya ngagam, ammi gi-
namman mi te awena haman mehulun
tekitam," kunna.
[50] "Awemuy mina gamman ya kuma-
nen, te ya awan mangikatupag tekitam a
kahulun tam hapa," kun ni Hesus tekid.

Ya Pangawe Na Taga Samariya Kiden Te Hesus

[51] A gafu ta tanagay na ya araw na pagtoli
ni Hesus ta langit a sarukusukan na ya
magdulot ta ili na Herusalem. [52] A dinob na
ya ange kiden ta unnan na en ta takday ili
ta lugar na Samariya, petta iparan da mina
ya pagammakan da. [53] Ammi ya tolay kiden
ten a aweda ikayat pagdulotan i Hesus ta
agyan da, te amu da ta Hudyo nga magdulot
hala sangaw ta ili na Herusalem. [54] A ta
pakadangag nig Santiago ikid ni Hwan ta
nebar na taga Samariya kiden a nagporay
kid, a nebar da te Hesus,
"Am ikayat mu, Afu, a makimallak
kami ta Namaratu petta ihunnak na mina
ya afuy ta agyan da petta maapang kid,"
kunda,
[55-56] ammi ginamman na kid. A nagdulot kid
na ta takwan na lugar.

Ya Tabarang Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu
(Mt 8:19-22)

[57] A tekiden nagtugtugut ta dalanen a
umabikan hapa tentu ya takday tolay, a
binaran na i Hesus;
"O, Mistro, dumagdagak hapa teko, te
maski am had ya eyam," kunna.
[58] "A kakallak ka sangaw am dumagdag
ka teyak, te itta hala ya avut na mungaw
ikid na umuk na mamanuk, ammi teyak
nga Tolayin taga Langit a awan garay ta
datangan ku ta pagibannagan ku mina,"
kun ni Hesus tentu.
[59] A sangaw naita ni Hesus ya takday
a "Dumagdag kan teyak," kunna tentu.
Ammi ya tabbag na hapa a "Indagan ku bit
ya pasi ni damaken te itanam ku," kunna.
[60] Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a,

"Bay-am la, te ya awan kiden matolay
ta Namaratu ya makkamu mangitanam
ta nasi, ammi teko a dumagdag
kan teyak, petta ipadangag mu ya
pangikerutan na Namaratu," kunna.
61 A umange ha ya takday para, a
"Dumagdagak hapa, Afu, ammi eyak
mina bit ibar ta kahulun ku kiden ta
bali," kunna.
62 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Am namegafu kan nagaradu otturu
magsagalipay ka ta gafam a awem me-
gitta nga mesipat ta iturayan na Nama-
ratu," kunna.

10

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Pitufulu Duwa

1 A ta takday ha na araw a nagpili i Hesus
ta pitufulu duwa na lalaki, te doban na
ya sagduwa, petta mapmapolu kid ammi
tentu nga ange mangipadangag ta uhohug
na Namaratu ta tagtakday na lugar nga
angeyan na hapa sangaw. 2 A ya nebar na
en tekid a
"Addu para ya awan nakadangag ta
damag na Namaratu, te kuman kid na
alawa na kāmmayān nga awan para la
nagataban, ammi assang la garay ya
ange maggatab. A doban ta kanan
mantu, ammi magadang kam hapa ta
Dafu na paggatabanen petta daggan na
para ya ange maggatab ta paggataban
na en. 3 A imugudan muy hapa, te
doban ta kanan nga ange mangipadan-
gag ta agyan na mangikatupag tekamuy.
4 A awemuy magbalun ta pirak, a awe-
muy hapa mangihulun ta tali na sapatos
muy ono kompormi na ibbalan muy. A
awemuy hapa magtalantan ta dalan nga
makibidan ta maski inya na tolay.
5 "A am gimon kam ta bali na pag-
dulotan muy a 'Namaratu ya mang-
bendisyon tekamuy,' kummuy tekid. 6 A
am itta ya mayat nga mekerutan tekid a
masirak hala ya bendisyon na Namaratu
tentu. Ammi ya awan kiden mayat a
awan mantu ta masirak tekid. 7 A maski
am had sin na bali ya pagdulotan muy
ta tagtakday lugar a awemuy magal-alit
ta kadwan kiden bali, te magyan kam
la ten nga mangan ikid na uminum ta
iatubang da tekamuy, te gagangay ta
yen ya kuman na tandan muy gafu ta
tarabaku muy nga mangipadangag tekid.
8 A kumanen hapa ta tagtakday lugar
nga eyan muy, te am had sin na bali
ya pagyanan muy a kanan muy la ya
iatubang da tekamuy. 9 A am itta ya mag-
tatākit ta lugar da a pagmappyan muy
kid, a ipadangag muy ya pangikerutan na
Namaratu tekid petta mesipat kid hapa.
10 "Ammi am angarigan ta simarok kam
ta takday na lugar, ikid na awan ta mag-
padulot tekamuy a pagtugutan muy kid
mantu, a
11 'Azin mi mantu ya lafu na lugar
muy ta takki mi kiden gafu ta awe-
muy dangagan, petta amu muy ta li-
wat muy hapa la am pa-gangan na
kam na Namaratu. Ammi amu muy
mina ta intu nagtalekudan muy ya
pangikerutan na Namaratu tekamuy,'
kummuy sangaw tekid.
12 Te kakurugan ta dakdakal sangaw ya
pangpa-gang na Namaratu tekid ammi ta
tolay kiden nga taga Sodom nga kanayun
namadday ta awan ta kapkappyan ta idi,"
kun ni Hesus tekid.
13 A ya uhohug na para tekid a
"Mapa-gang sangaw ya Hudyo kiden
nga taga Korazin ikid na Betsayda, te
maski naita da ya tarabaku na Namaratu
a aweda haman nagbabawi ta pagliwat
da. Ammi am kumanen mina ya naita
na Hentil kiden nga taga Tiro ikid na
Sidon a nagtuttud kid mina ta kalafukan
nga nagbarawasi ta kustal gafu ta pag-
babawi da. 14 A yen ta pake kakallak
sangaw ya Hudyo kidina ammi ta Hen-
til kiden nga taga Tiro ikid na Sidon
ta araw na pangpa-gang na Namaratu.
15 Kumanen hapa sangaw ta Hudyo ki-
den nga taga Kapernayum, te pahig da
ta dayawan na kid sangaw na Nama-
ratu, ammi mewarad kid sangaw ta pang-
taguhali na en, te aweda haman mag-
babawi.
16 "A kumanen hapa sangaw ta eyan muy
kiden nga lugar, te ya mayat mangdangag
tekamuy a mekwenta ta iyak ya dangagan
na, ammi ya mangawe tekamuy a mek-
wenta ta iyak ya inawe na. A ya mangawe
teyak a mekwenta ta inawe na hapa ya
nangidob teyak," kunna tekid, a sangaw

nagtatugut kid.

Ya Pagtoli Na Pitufulu Duwa Kiden

17 A ta pagtoli na pitufulu duwa kiden nga
dinob ni Hesus a pake matalakan kid.
"O, Afu," kunda tentu, "Magtalaw
hapa ya anitu kiden tekami am
patugutan mi kid ta pakapangwa na
ngagam," kunda.
18 A ya uhohug na hapa tekid a
"Naitak hapa ya pagtukalit na dafu da
en Satanas ta kuman na pagsunak na
kilat gafu ta pagpatugut muy ta dad-
doban na kidina. 19 A yen mina ya
pagnonotan muy, te neatad kun teka-
muy ya pakapangwa muy, petta maabak
muy ya ulag ikid na manggagama, ikid
na ngamin kasikanan na katapil tam, a
awan ta makkwa na tekamuy. 20 Ammi
maski kunna ten a bakkan mina ta yen ya
pakatalakan muy, te intu mina ikatalak
muy ya pakesurat na ngagan muy ta
agyan na Namaratu ewan," kunna.
21 A ta nepaguhohug ni Hesus ta kumanen
a pa nakimallak hapa ta Namaratu, te na-
talakan hapa gafu ta Kahalwa na Namaratu
tentu.
"Matalakak hapa teko, Amang, nga
makkamu ta ngamin langit ikid na lu-
tak, te nelemad mu ya pakapangwam
ta masirib kiden ikid na seadal kiden, a
nepaitam ta kuman na abbing kidin. A
mappya hapa yen, Amang, te nagdulot
hala ya ikayat men," kunna.
22 A ya uhohug na hapa ta tolay kiden nga
nagdangag a
"Nekatalak nak ni Damakewan petta
iyak ya makkamu ta ngamin, a awan
ta makkamu teyak am bakkan la te
Damakewan. A awan hapa ta makkamu
te Damakewan am bakkan la ta iyak
ikid na ikayat ku pangipakkamun tentu,"
kunna.
23 A sangaw tinubbat na ha ya ituldu na ki-
den nga kinabida petta ikid la ya makadan-
gag ta ibar na,
"Dakal ya gāsāt muy gafu ta ngamin
kiden naita muy. 24 Te ya ari kiden ikid
na aglavun kiden ta idi a pake karagatan
da itan ya maita muy ta ayanin, a kara-
gatan da hapa dangagan ya madangag
muy, ammi nelogot kid gafu ta aweda
nadatang ya araw na," kunna.

Ya Bida Na Nangikallak Taga Samariya

25 A ta takday ha na araw a nagtayuk ya
takday abugadu nga mangpohut te Hesus
petta paruban na.
"Mistro, ibar mu haen am anu mina ya
tarabakuk petta maatadanak sangaw ta
magnayun na angat," kunna.

26 A ya uhohug hapa ni Hesus tentu a
"A amum haman ya lintig na Nama-
ratu, a imanu hud ya binasam?" kunna.
27 "A ya kuman na binasak a iddukan
ku kan mina ya Dafu tam Namaratu ta
ngamin nonot ku ikid na ngamin kasikan
na barik. A iddukan ku kan hapa ya
kagittak tolay ta kuman na pangidduk ku
ta barik," kunna ha na abugadu en.
28 "A kustu kad ya tabbag mina, te am
yen kid ya tarabakum a matolay ka hala
sangaw," kunna hapa ni Hesus tentu.
29 "A onay, ammi inya hud ya kagittak
tolay?" kunna ha na abugadu en, te ial-
aliki na ya awena pangidduk.

30 A gafu ta kumanen a takwan ya binida
ni Hesus tentu:
"Itta ta idi ya takday lalaki nga taga
ili na Herusalem," kunna. "A umange
mina magpasyar ta ili na Heriku. Ammi
kadulayan na te nelakap na tulisan kiden
ta dalan, a pinalpaluk da abat ta magge
nasi, kapye da ginubatan ya ngamin kwa
na, kontodu barawasi na, a newagak da.
31 "A sangaw nagtalib hapa ya takday
padi nga kalugaran na lalaki en. Ammi
tentu en nakaita ta lalaki en nga imaidda
ta dalan a linillikan na haman, a nagdulot
ta eyan na en. 32 A kumanen hapa ta
takday manguffun ta padi en, te timunud
ta padi en. A tentu nakaita ta lalaki en a
linillikan na hapa. 33 A sangaw a timunud
hapa ya mekatallu na tolay, ammi nagafu
ta takwan na lugar, te taga Samariya.
"A tentu en nakaita ta lalaki en ta
kakallak hapa a maallakan hapa tentu,
34 a enna inurun ya bigad na kiden, kapye
na kid binabbad. A sangaw netakay na
hapa ta kabayu na en, kapye na ne-
datang ta agyan na takday agpadulotan,
a tinaronan na ta hiklamin yen. 35 A
sangaw ta lalakwat a nesirak na ya pi-
rak ta makākwa ta agpadulotanen petta
taronan na bit ya lalaki en.

'Taronam bit haen ya tolayin yan, a
am magkurang sangaw ya neatad kina
a iko sangaw ya makkamu ta maapag
na, te pagan ku hapa sangaw teko am
manoli yak sin,' kunna.
36 "A ta kuman na uray mu ta tallu
kiden nga nakaita ta Hudyo en a inya
tekid ya nangikwenta tentu ta kagitta
na?" kun ni Hesus ta abugadu en.
37 "A ya nangikallaken tentu nga taga
Samariya," kunna hapa.
"A yen hapa ya parigam, a matolay ka
sangaw," kunna ha ni Hesus tentu.

Ya Pagpasyar Ni Hesus Ta Bali Ni Marta

38 A ta nekabalin na ten a nagdulot ig
Hesus ikid na ituldu na kiden ta takday
lugar na babali, a nagimmang kid ta bali
na takday babbay nga nagngagan ta Marta,
a pinagdulot na kid ta bali. 39 Itta hapa
ya kabagis ni Marta nga babbay hapa, a
Mariya ya ngagan na. A ikayat ni Mariya
ya imatuttud la ta bikat ni Hesus petta
dangagan ya ituldu na. 40 Ammi te Marta a
awena pake tinagop ya magdangag gafu ta
addu ya kapopoyungan na ta tarabaku na
en magafuy. A sangaw nebar na te Hesus,
"Anu awenak ikallak, Afu, ta uffunan
nak mina na kabagis kina, te tatakdayak
na nga magafuy ikid na maglutu," kunna.
41 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Kuga addu ya burungam, Marta, ikid
na kapopoyungam, 42 ammi tatakday la ya
mesasita, a pinili ni Mariya ya kappyanan
nga awan sangaw maazi tentu," kunna.

11

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Pakimallak Da
(Mt 6:9-13; 7:7-11)

1 A ta takday ha na araw a makimallak i
Hesus ta takday lugar, a tentun nagimmang
a umange hapa ya takday ituldu na tentu
nga magpetuldu ta pakimallak na;
"Mappya hapa, Afu, am ituldu na kami
nga makimallak ta kuman na nepangit-
uldu ni mina Hwanen ta ituldu na kiden,"
kunna.
2 A ya nebar ni Hesus tekid a
"Am makimallak kam ta Namaratu a
kumanin ya uhohugan muy:
'Ay, Afu, nga Dama mi ta langit, am-
pade nonotan na ka mina na ngamin
tolay sin,
petta sa ikamat da ya ngagam, ikid
na makituray kid teko.
3 A ikallak na kami hapa, te atadan
na kami ta kanan mi ta kinanghahaw.
4 A pakoman na kami haen ta liwat
mi kiden, te pakoman mi hapa ya
makaliwat tekami.
A awena kami doban ta pagliwatan
mi. Amen,' " kunna.
5 A ya netulfu na hapa ta netuldu na en
nga pakimallak da a intu yan:
"Am angarigan ta itta ya sangaili na
takday tekamuy nga dumatang ta tangn-
gan na hiklam, ikid na awan ta ipakan
na tentu, a awena hud ange gumatut ta
karuba na en? 6 Te ya ibar na sangaw
tentu a
'O, kofun, pagatutan nak haen ta
tallu supa la, te itta ya sangailik nga
bagu dumatang, a awan ta ipakan ku
tentu,' awena hud kumin tentu?
7-8 A am tabbagan na hapa ta
'O awenak tabtabangan O, te nelitup
ya bali in. Awek makaatad ta ayanin,
te makakasidug kamin na anak kiden,'
am kunna,
a awena hud pakolangan na magadangen
gafu ta magkofun kid? A maski am awena
ikayat imivwat gafu ta pagkofun da, am
pakolangan na la a imivwat hala sangaw
petta iatad na ya masapul na gafu ta
awena magimmang na magadangen. 9 A
kumanen hapa mina ta pakimallak muy
ta Namaratu, te am itta ya masapul muy
a adangan muy mantu la tentu, a iatad na
hala tekamuy. Te am pake apagan muy
ya ikayat muyen tentu a ituldu na hala
tekamuy. A am intu ya pake baran muy a
tabbagan na kam hapa. 10 Te ya magadang
tentu a yen ya atadan na, a ya magapag
tentu a yen ya ituldu na, a ya mangbar
tentu a yen ya tabbagan na hapa.
11 "Te am angarigan mina ta magadang
ya anak muy ta daldalag a ulag hud ya
iatad muy? 12 A am iplug ya adangan
na a manggagama hud ya iatad muy?
13 A yen mina ya pagnonotan muy, te
ikamuy nga seliwat a amu muy haman ya
mangatad ta kappyanan ta anak muy. A
pake mekatalak para ya Dama muyewan
Namaratu nga mangatad ta mappya ta
ngamin kiden magadang tentu, te doban

na ya Kahalwa na en nga manguffun tekamuy."

Ya Pamadakat Da Te Hesus
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

14 A ta takday ha na araw a patugutan ni Hesus ya anitu nga nagpaumal ta seanitu en. A ta nepagtugut na anitu en a nakauhohug na ya umalen, a pake nakagtut hapa ya tolay kiden gafu ta pakapangwa ni Hesus. 15 Ammi ya uhohug na kadwan kiden a

"Itta malat ya Satanas tentu nga mayor na anitu kiden, a yen ta itta ya mabalinan na nga magpatugut ta anitu," kunda.* 16 (-)

17-18 Ammi dana amu ni Hesus ya nonot da, a tinabbag na ya uhohug da;

"Am kakurugan mina ta Satanas ya nangatad ta pakapatugut ku ta sakā anitu na kiden a nakikattway mantu ya dafu da en tekid, a naperdin mina ya patarabaku na tekid. Te maski am had sin na gubyernu am makikattway ya tolay na kiden nga magtatāpil a awena hud sangaw maperdi na gubyernu da? Kumanen hapa am makikattway mina ya makipagyan kiden ta takday na bali a maperdi hapa ya pagkakahulun da. 19 A am uray muy ta Satanas ya pangalapan ku ta pakapatugut ku ta anitu a had sin mantu ya pangalapan na kagitta muy kiden ta pakapatugut da? Ikid mantu sangaw ya mangipasikkal ta pagkilluyan na razon muy.

20 "Ammi ta kakurugan a patugutan ku ya anitu gafu ta pakapangwa na Namaratu, a yen mina ya pakkamun muy ta ittan tekamuy ya nesaad na Namaratu nga magturay ta ngamin.

21 "A ya masikanen nga maggwardya ta bali na en nga magibbal hapa ta kompormi na pangpapasi na a awan sangaw ta makagubat ta kwa na kiden ta bali, 22 malaksid am ange sangaw ya masmasikan ammi tentu, te yen sangaw ya mangabak tentu, a gubatan na sangaw ya armas na kiden nga nekatalak na, a kwa nan sangaw ya bali en.

23 "A yen mina ya pagnonotan muy, te ya awan makikahulun teyak a mekwenta ta ikatupag nak, a ya awan makipagammung teyak a mekwenta ta mangkutkutet," kunna.

Ya Bida Na Pagtoli Na Anitu
(Mt 12:43-45)

24 "A am angarigan ta itta ya nagtugutan na anitu na en a nonotan muy mina ya uray na anitu en, te ange makakalkalay ta bagbagetay kiden nga magapag ta pagyanan na, ammi gafu ta awan ta maapagan na a 'Asakay, paruban ku la magtoli ta nagtugutan ken,' kunna. 25 A am maita na ta nagmappyan ya tolayen, ikid na awan ta mangihangat tentu 26 a ange bit mangalap ta pitu ta sakā anitu na kiden nga pake duldulay ammi tentu, a sa simarok kid na nga magyan ta tolayen. A pake nagduldulay ya kasasaad na tolayen ta pagyan na pitu kiden anitu ammi ta ketta para la na takdayen," kunna.

27 A ta nepaguhohug nan ta isin a ka-ma la nagsitang hapa ya takday babbay nga nekihu ta tolay kiden nagdangag;

"Nagāsāt kad i hinam, Aleng, nga naganak teko ikid na nagpasusu teko," kunna.

28 A ya tabbag hapa ni Hesus a

"Kustu ya uhohug mina, Ina, ammi pake nagāsāt para ya mangdangag ikid na mangitug ta uhohug na Namaratu," kunna.

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Magadang Ta Pakaitan
(Mt 12:38-42)

29 (v16,29) A ya uhohug hapa na kadwan kiden te Hesus a

"Itta mina ya ipaitam tekami ta pakapangwam, petta pakaitan mi ta Namaratu ya nangidob teko," kunda,

te pangparuba da tentu. A pake imaddun hapa ya tolay kiden ange magdangag tentu. A ya netabbag na tekid a

"Kuga nagdupal ya tolay kidin ta ayanin nga kanayun magadang ta pakaitan da. Ammi awan sangaw ta mepaita tekamuy, te mappya ta intu pagnonotan muy ya nakkwa te mina Honasen. 30-32 Te linintuk bit na ikanen kapye na neadwa ta mekatallu araw a natolay hala i mina Honasen, a yen ya nakaitan na taga Ninaba kiden ta Namaratu ya nangidob tentu, a nagbabawi kid hapa gafu ta

* 11:15 Ya bersikulo 16 a netulfu ta 29 petta matarus ya bida.

nepadangag ni mina Honas tekid. Ammi
ya itta in sin nga mangipadangag teka-
muy a pake malmalalaki para ammi te
mina Honasen, a soysoyan muy haman
ya uhohug na tekamuy. Ammi am nasin
sangaw ya Tolayin taga Langit a matolay
hala sangaw ta kuman ni mina Honasen,
a yen sangaw ya pakaitan muy ta Nama-
ratu ya nagafun na. A sangaw ta araw
na pangpa-gang na Namaratu a ya taga
Ninaba kiden ya mangpaliwat tekamuy
gafu ta awemuy nangurug.

"A yen para sangaw ya takday mang-
paliwat tekamuy ya babbayen ari ta lu-
gar na Syiba, te nagafu haman ta pake
adayu na lugar, petta dangagan na ya
amu ni mina Ari en Solomun nga neatad
na Namaratu tentu, ammi ya itta in sin
tekamuy a pake malmalalaki para ya amu
na ammi te mina Solomun, a awemuy
haman kurugan.

33 "A intu mina pagnonotan muy ya
nagpagatang ta zilag, te am napagatan-
gan nan ya zilagen a enna hud itagu awa
itun na haman ta kabagawan na, petta
maita na mayat kiden simarok. 34 A ya
mata muy kidina ya mangatad mina ta
dakar na bari muy, a am mappya ya
mata muy a sa madakaran ya ngamin
bari muy. Ammi am dulay ya mata muy
a sugiram hapa sangaw ya ngamin bari
muy. 35 A imugudan muy mantu, te am
kakurugan ta masugiram ya pahig muy
ta madakar a melogot kam. 36 Te am
mappya la ya ngamin nonot muy petta
awan pulus ta sugiram na a kanayun
madadakkaran kam ta kuman na pang-
dakar na zilag ta bari muy," kunna.

*Ya Pangtabarang Ni Hesus Ta Pariseyu Ki-
den*

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

37 A ta nekabalin ni Hesus nagbida a itta ya
takday Pariseyu nga nangagagay tentu ta
bali na en petta makikkanan kid, a umange
mantu i Hesus nga nakiatubang ta kadwan
kiden. 38 Ammi nakagtut hapa ya Pariseyu
en te Hesusen gafu ta awena nagbaggaw ta
kuman na gagangay na Hudyo kiden kapye
na mangan. A gafu ta nakagtut ya Pariseyu
en a itta ya nebar ni Hesus tentu;

39 "A ta kuman na ikamuy nga Pariseyu
a pakappyan muy ya bari muy petta
ispot ya maita na tolay, ammi ilemad
muy haman ya itta ta nonot muy nga
paginggum muy ikid na kompormi na
dulay. 40 Kuman na awan ta nonot muy,
te ya namadday ta bari tam a pinadday
na hapa ya nonot tam. A am pabaggaw
na ya bari muy a awena hud pabag-
gaw ya nonot muy hapa? 41 Mapmappya
mantu ta dana baggawan muy ya nonot
muy a sakā mabaggawan hapa sangaw ya
ngamin barbari muy.

42 "Ammi mapa-gang kam sangaw nga
Pariseyu, te am kwentan muy ya meka-
mafulu en ta apit muy nga ibingay muy
ta Namaratu ewan a pake sukatan muy
ta mappya petta awena nasurok ikid na
awena makurang. Ammi ya pake mesa-
sita en nga patarabaku na tekamuy nga
matunung ikid na mangidduk tentu a
yen kid haman ya taliban muy. Mapmap-
pya ta yen kid mina ya pake nedulot muy
kontodu pangiatad muy ta mekamafulu
ta kwa muy.

43 "A mapa-gang kam para nga
Pariseyu, te am makigimung kam a
pilin muy ya kaispotan na pagtuttudan,
a am itta kam ta kaddun na tolay a
karagatan muy hapa ya pangdayaw
na tolay kiden tekamuy. 44 A mapa-
gang kam para sangaw, te kuman
kam na malabag nga awena maita na
tolay kiden, a matapangan kid gafu ta
pakihulun da tekamuy, te aweda maita
ya pakatapangan da," kunna.

45 A gafu ta inuhohug ni Hesus a tinabbag
hapa na takdayen mangituldu ta lintigen
nga kahulun na Pariseyu kiden.

"Namatan kami hapa, Mistro, gafu ta
inuhohug mu ta Pariseyu kidin," kunna.

46 "Mapa-gang kam hapa sangaw nga
mangituldu," kunna hapa ni Hesus
tentu, "te addu ya patarabaku muy ta
awena mabalinan na tolay kiden, a awe-
muy kid hapa uffunan ta maski assang
la. 47-48 A mapa-gang kam para sangaw, te
daggan muy ya liwat na dadagkal muy
kiden nga namapasi ta aglavun kiden
na Namaratu, te am appiyan muy ya
tatānam na aglavun kiden a tunan muy
kid hapa ta magmagannud na ispot, te
ape madamdam kam tekid. A mekabat
kam mantu ta pagliwat na dadagkal muy

kiden, te tulad la ya pagdamdam na
nonot muy tekid. [49] A gafu ta Namaratu
ewan ya makkamu ta ngamin a
‘Mangidobak sangaw ta kadwan para
na aglavun ikid na turin ku, ammi
papasin da hala sangaw ya kadwan
tekid, a pagzigātan da hapa ya kad-
wan,’ kunna.
[50] “A yen ta ikamuy nga itta ta ayanin ya
datangan na kadakalan na pangpa-gang
na Namaratu gafu ta pasi na aglavun
na kiden addet ta nekaparatu na lu-
takin. [51] Kakurugan ta ikamuy ngamin
nga itta ta ayanin ya pa-gangan na Na-
maratu gafu ta ngamin kiden pinapasi na
dadagkal muy kiden addet te mina Abel
addet te mina Zikaraya nga nasi ta hahat
na pangiatangan ikid na kapilya. [52] Mapa-
gang kam sangaw nga mangituldu ta
lintig na Namaratu, te winakay muy
haman ya ikayat na uhohugan na lintig
na en gafu ta awemuy ikayat mesipat ta
nekari na en, a nelogot hapa ya mayat
kiden mesipat gafu tekamuy,” kunna.
[53] A ta nepagtugut ni Hesus ta bali en a
sakā nehulun hapa ya Pariseyu kiden ikid
na mangituldu kiden, te pasikkalan da ya
pagpohut da tentu, [54] talo am itta sangaw ya
ibar na nga pangidaruman da mina tentu.

12

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Rinibribu Na Tolay

[1] A ta pagbabida da para la ta dalan a
kimalihung te Hesus ya rinibribu na to-
lay addet ta naginglublubeg kid, te ikayat
da dangagan ya ituldu na. Ammi dana
naguhohug bit i Hesus ta ituldu na kiden
nga nekihu tekid.
“Mappya ta palanan muy ya gagangay
na Pariseyu kiden te magimmamappya
kid la. [2] Ammi maski am tappanan da ya
kadulay da ta ayanin a sa maukadan hala
sangaw, a mepakamu hala sangaw ya
ngamin nelemad da. [3] A mappya mantu
ta appiyan muy hapa ya uhohugan muy,
te maski am anu ya nean-anisat muy ta
agyan na sugiram ikid na umag na bali
muy a mepadangag hala sangaw ta dakar
petta sa madangag na ngamin tolay.
[4] “A maski am itta ya mayat mama-
pasi tekamuy gafu ta gagangay muy a
awemuy la magtalaw tekid, te maski am
papasin da kam a awan ta makkwa da ta
kahalwa muy. [5-7] Intu mina pagnonotan
muy ya passik kiden, te maski am mal-
ogon ya paga da ta dapun a awena kid
kaliwatan na Namaratu maski ta takday
la. Ammi pake mesasita kam para tentu
ammi ta addu na passik, te dana nabilang
nan ya ngamin kiden huk muy. Awemuy
mantu magtalaw ta dumatang tekamuy,
te mapmappya hud la ta burungan muy
ya pagliwat muy ta Namaratu, te intu
haman ya makapapasi ta bari muy pase
makewarad ta kahalwa muy ta pang-
taguhali na tekamuy, a yen mina ya ita-
law muy.
[8] “A ya uhohug ku para tekamuy a
maski am inya ya mangibosag ta pangu-
rug na teyak ta atubang na tolay a yen
hapa sangaw ya ibosag ku ta atubang na
anghel kiden na Namaratu. [9] Ammi ya
mangilemad teyak ta atubang na tolay a
ilemad ku hapa ta atubang na anghel ki-
den. [10] A maski am itta ya maglibak ta To-
layin taga Langit a mabalin mapakoma,
ammi ya mamadpadulay ta tarabaku na
Kahalwa na Namaratu a awena mabalin
mapakoma. [11] A am angarigan ta itta
ya mangpaliwat tekamuy ta umag na
kapilya da, ono atubang na dafu da, ono
gubernador da, a awemuy la burungan
ya uhohugan muy, [12] te sangaw am ittan
ya kustu na paguhohug muy a ituldu na
kam na Kahalwa na Namaratu ta uho-
hugan muy,” kunna.

Ya Itabarang Ni Hesus Ta Pumassil Ikid Na Maginggum

[13] A ta pangituldu para la ni Hesus a itta
ya takday lalaki nga nangbar tentu.
“Mistro, ibar mu haen te kakaken ta
ibingayan nak mina ta nesirak ni mina-
maken,” kunna.
[14] Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a
“Iyak hud ya netun ta lugar na kwes?
Bakkan haman ta iyak ya makkamu am
piga mina ya kwam,” kunna.
[15] A ya uhohug na para tekid ngamin nga
magdangag a
“Pake imugudan muy ta awemuy mag-
inggum ta pagba-nang muy, te maski
am piga ya kaddu na kwa muy a bakkan

ta yen ya mangatad ta pagkappyanan
muy," kunna,
16 otturu binida na tekid ya keangarigan na
takday naba-nang.
"Itta ya takday naba-nang ta idi, a
nagsurok ya naalap na ta mula na kiden.
17 A ya uhohug na ta nonot na en hapa la
a
'Asakay, anu mina ya kwan ku ta
kaddu na apit ku, te awan haman ta
pangiappiyan ku,' kunna. 18 'Mappya ta
pasatsat ku ya gitad ku kiden, te mag-
papaddayak ta kadakalan na kamarin,
petta gustun sangaw pangiappiyan ku
ta ngamin irik ku ikid na kadwan kiden
kwak. 19 A awek na sangaw magbu-
rung, te itta haman ya ngamin teyak
maski abat ta addu na darun. A map-
pya te awek na sangaw magbannag
magtarabaku, te manganak la ikid na
magidda yak ta talak ku,' kunna ha na
nonot na.
20 "Ammi tumubbat hapa ya Namaratu
nga naguhohug tentu.
'Iko ya awan ta nonot, te masi kan
sangaw ta hiklamin yan, a amum
para sangaw am inya ya makākwa ta
ngamin neappiyam,' kunna.
21 A kumanen hapa sangaw ta maguknud ta
pagba-nang na ta katolay na sin nga awan
ta pagba-nang na ta Namaratu," kun ni
Hesus tekid.

Ya Kadwan Para Netuldu Na Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 6:25-34)

22 A sangaw nedulot ni Hesus ya uho-
hugan na ta ituldu na kiden;
"Yen ya uhohugan ku tekamuy ta awe-
muy mina burungan ya pagkatolay muy
am anu sangaw ya kanan muy ikid na
inuman muy, a awemuy mina burungan
am anu sangaw ya pagbarawasi muy.
23 Te Namaratu haman ya nangatad ta
bari muy ikid na angat muy, a awena
hud iatad ya magserbi ta angat muy ikid
na bari muy? 24 Intu mina pagnono-
tan muy ya mamanuk kiden, te aweda
haman magmula ikid na maggapas, yaga
aweda haman maguknud ta kanan da.
Ammi mangan kid hala, te Namaratu ya
makkamu ta kanan da. Ammi tekamuy
a pake mesasita kam tentu ammi ta ma-
manuk. 25 A maski am magburung kam a
itta hud ya medagga ta pagkatolay muy
maski ta takday oras gafu ta pagburung
muy? 26 A am awan ta medagga muy
maski ta assang la ta pagkatolay muy
a annun muy mantu burungan ya dak-
dakal para? 27 Itan muy hapa ya lap-
paw kiden awa aweda haman magban-
nag magdaget ta kuman na barawasi da,
ammi magispot kid hala. Te pake is-
ispot kid ammi te Ari en mina Solomun,
te awena haman negitta na kalalaki na
pagbarawasi na ta kalalaki na lappaw ki-
den. 28 A am kumanen mantu ya kalalaki
na pabarawasi na Namaratu ta kaddat
kiden nga makalimagan kapye da ma-
tongradan a awan hud ta pangkenga na
tekamuy ta pagbarawasi muy?

"Anu haman ta assang la ya pangikata-
lak muy tentu? 29 Awemuy mina burun-
gan am had ya pangalapan muy san-
gaw ta kanan muy ikid na inuman muy,
30 petta awemuy megitta ta awan ki-
den makkamu ta Dyos muy, te yen kid
ya kuga mafulotan nga magburung ta
pagkatolay da. Ammi ya Dama muy ewan
ya makkamu ta ngamin masapul muy,
31 a mappya mantu ta karagatan muy ya
ikayat na en tekamuy, a sa medagga hala
sangaw ya ngamin masapul muy.

32 "Awemuy mantu magburung, te ika-
muy ya kuman na pastorān na Dama
muyewan, a ikayat na ta ikamuy ya mesi-
pat tentu nga magturay ta ngamin. 33 A
mappya ta ilaku muy ya kadwan kiden
kwa muy petta itta sangaw ya iuffun muy
ta napanglaw kiden. Te am kunna ten ya
tarabakun muy a mauknud ya ba-nang
muy ta langitewan nga awan magdan
ikid na awan maazi tekamuy, te awan
ta magtakaw ten ikid na awan ta ulolag
nga magkan ta kwa muy. 34 A mappya
ta kunna ten, te am itta la ta Namaratu
ewan ya pake kengan muy a yen la ya
nonotan muy.

35-36 "A kumanen hapa a mappya ta
makigitta kam ta tagabu kiden nga awan
masidug, te sigida makaparan kid talo
am ka-ma la dumatang ya dafu da en
nga umange nakipyesta. A dana nag-
pagatang kid hapa, petta alistun da
ihukat. 37 A nagāsāt sangaw ya awan
kiden mangikasidug ta datang na dafu

da, te pagtuttudan na kid hapa sangaw
ta lamesa na en, kapye na kid pakanan.
38 A maski am awena dumatang abat ta
tangngan na hiklam ono nagkarawan a
pake magāsāt kid para am dana naka-
paran kid ta datang na.
39 "A itan muy hapa ta awemuy san-
gaw parigan ya natulisan ta bali na, te
am dana amu na mina ya oras ya iange
na tulisan a awena mina nasidug, petta
awena mina natulisan na bali na en. 40 A
yen mina ya nonotan muy petta dana
nakaparan kanan ta datang ku, te am
pahig muy sangaw ta awek para la du-
matang a yen hala sangaw ya datang ku,"
kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Pagtoli Na

41 A gafu ta uhohug ni Hesus a nagpohut
hapa i Pedru tentu,
"Afu, ikami la de ya pangibaram ta
keangarigan kidin, ono isipat mu hapa
ya ngamin kidin kimalihung ta isin?"
kunna.
42 "A maski am inya na tolay nga
makanonot ikid na mekatalak," kunna
hapa ni Hesus, "te yen sangaw ya
patudunan na dafu na en nga magturay
ta kadwan kiden tagabu na ta bali, a intu
hapa sangaw ya makkamu ta kanan da.
43 A am mekatalak hapa ya pinatudunan
na en a pake magāsāt para, 44 te intu
sangaw ya paturinan na nga manaron ta
ngamin kiden pagba-nangan na. 45 Ammi
am pahig na tagabu en ta mabayag para
ya pagtoli na dafu na en, a intu la
tarabakun na ya mangan ikid na uminum
ikid na magillaw, ikid na magpalpaluk
ta kadwan kiden tagabu. 46 A kakallak
hapa sangaw am pagka-ma na ya datang
na dafu na en gafu ta awena nakaparan.
A pa-gangan na sangaw na dafu na en,
petta mesipat mapa-gang ta awan kiden
mekatalak.
47-48 "A am itta mantu ya makkamu en ta
patarabaku na dafu na en ta awena idulot
a dakdakal sangaw ya pangpa-gang na
dafu na en ammi ta awanen makkamu.
Te ya naatadan ta addu a masapul ta
ad-addu sangaw ya itoli na, ammi ya
naatadan ta medyo assang la a assang
hapa ya itoli na," kunna.

Ya Pagkakattway Na Tolay Kiden Gafu Te Hesus

49 A ya netuldu para ni Hesus tekid a intu
yan:
"Yen ya umeyan ku ta lutakin petta
ipurwak ku ya afuy ku ta ngamin to-
lay, a ampade gumatang kid na mina.
50 Ammi mappya ta dana attaman ku bit
ya takwan na zigat, a mabanta yak na
addet ta awena pakabalin. 51 A gafu ta
neangek ta isin a pahig muy de ta iyak
sangaw ya kaam-ammungan na ngamin
tolay, ammi bakkan, te iyak sangaw
ya kakatkattwayan da, 52 te mamegafu
ta ayanin am itta ya lima na tolay ta
takday bali a maghahulun ya kadwan
nga makikattway ta kadwan kiden, 53 te
ya lalaki en a makikattway sangaw ta
anak na en lalaki. A ya babbay hapa
a makikattway sangaw ta anak na en
babbay. A ya katahungan na takday a
makikattway hapa sangaw ta manuhang
na en," kunna.
54 A ya uhohug na hapa ta kaddun na tolay
kiden a
"Am maita muy ta magkulam na a
'Magudan na sangaw O,' kummuy, a
kustu magudan. 55 A am nagafu ta aba-
gatan ya paddaden a 'Mapatu sangaw O,'
kummuy hapa, a kustu magpatu. 56 Ammi
ape malalaki kam, te amu muy lavunan
ya dumatang gafu ta pakaitan ta langit
ikid na lutak, ammi ya ipaita na Nama-
ratu tekamuy ta ayanin a awemuy haman
malasin.
57 "Mappya mantu ta ulin muy ya nonot
muy, petta mangnonot kam ta matu-
nung na nonot. 58 Te am medarum ka san-
gaw ta atubang na kwes a mapmappya
ta dana makikappya ka mina ta mangi-
darumen teko ta awem para nakadatang
ta kwes, te am nedarum na kan a paalap
na ka na kwes ta mangbalud teko, 59 a
kakurugan ya ibar ku teko ta awem san-
gaw makauhet addet ta awem pakekaru
ta ngamin liwat mu," kunna.

13

Ya Pangipapilit Ni Hesus Ta Pagbabawi Na Tolay

1 A ta pangituldu para la ni Hesus a itta
ya ange kiden nangidanug tentu, te bidan

da ya taga Galileya kiden nga pinapasi na
suddalu kiden ni Gubernador Pilato.
"Dinatangan na kid na suddalu kiden
tekiden mangatang, a nagkakihu ya daga
da ta daga na atang da kiden," kunda
tentu.
2 A ya tabbag ni Hesus tekid a
"Pahig muy de ta pake dulay ya pina-
pasi da kiden ammi ta kadwan kiden
nga taga Galileya, a yen ta nepalubus na
Namaratu ya pasi da? 3 Ammi bakkan
ta kunna ten, te ya ibar ku tekamuy
a sakā megitta kam hapa sangaw tekid
am awemuy magbabawi ta liwat muy.
4 A nonotan muy hapa ya mafulu walu
kiden nga inigsilan na bali en ta iten
Silowam, te pahig muy de ta nasi kid gafu
ta pake dulay kid ammi ta kadwan kiden
taga Herusalem, 5 ammi bakkan haman
ta kunna ten, te ya ibar ku ha tekamuy
ta sakā megitta kam sangaw tekid am
awemuy magbabawi," kunna.
6 A sangaw binida na hapa ya takday
keangarigan ta pangipasikkal na tekid.
"Itta kan ya nagpamula ta fun na higos
ta lutak na en, a ta pagdakal na higosen
a enna mina alapan ya mayan na kiden,
ammi awan haman ta mayan na. A
kumanen la kumanen abat ta tallu darun.
7 A ya uhohug na ta manaronen ta mula
na kiden a
'Nekatalak ku haman ta magmayan
ya higosin abat ta tallu darun, ammi
awan haman. Mapmappya ta tukadam
na, te afutan na la ya taba na lutakin,'
kunna kan.
8 Ammi ya tabbag kan na manaronen
tentu a
'Awem la bit, Afu, te indagam mina
abat ta takday para darun, te lehutan
ku kalin kapyek tunan ta abuno na.
9 A am magmayan sangaw ta takday
darun a awan kad mappya, ammi am
awan a tukadan ta,' kunna kan.
A mappya ta yen hapa ya pagnonotan
muy," kun ni Hesus tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Babbayen Nagkavub

10 A ta takday ha na araw na agimmang a
nangituldu ha i Hesus ta umag na kapilya
da, 11 a itta hapa ten ya takday babbay nga
pake nagkavub, a awena nauyad ya addag
na en, te itta ya anitu na nga nangpakavub
tentu abat ta mafulu walu darun. 12 A ta
nepakaita ni Hesus tentu a binaran na.
"Ina, itam awa naubadan kan ta
pagkavub mu," kunna,
13 otturu nesi-ged na hapa ya kamat na
tentu, a alistu nagtunung ya addag na en,
a dinayawan na ya Namaratu. 14 Ammi ya
presidente na kapilya en a nakaporay na
te Hesus, te awena kan nginilin ya araw na
agimmang awa nagtarabaku kan ta nepag-
pamappya na ta babbayen, ammi ya tolay
kiden ya nehuya na.
"Itta haman ya annam na araw ta pag-
tarabaku tam, a yen kid mina na araw
ya iange muy ta isin am ikayat muy
magpauru ta takit muy, a bakkan mina
ta araw na agimmang," kunna.
15 Ammi tinabbag hapa ni Hesus ya uhohug
na en ta
"Kuga magimmamappya kam, te am
ikamuy haman a awemuy hud ubadan ya
anwang muy ikid na kabayu muy ta araw
na agimmang, petta emmuy kid penu-
man. 16 A kumanen dulay hud am araw
na agimmang ya nekaubad na kagitta
muyin tolay nga nagalutan ni Satanas
abat ta mafulu walu darun?" kunna.
17 A gafu ta inuhohug na en a namatan
na hapa ya nakitapil kiden tentu. Ammi
pake natalakan ya kadwan kiden te Hesus,
te malalaki ya ngamin tinarabaku na.

*Ya Keangarigan Na Pangikerutan Na Na-
maratu*
(Mt 13:31-33; Mk 4:30-32)

18 "Anu mina ya pangigittan ku ta tolay
kiden nga iturayan na Namaratu, a anu
mina ya keangarigan da?" kun ni Hesus.
19 "A meangarig kid ta pake kaassangan
na hukal nga imula na tolay, te sangaw
am dakal na ya mula na en a nagbalin
ta kadakalan na ngamin kiden mula, te
magge kuman na kayu, petta yen ya eyan
na mamanuk kiden pagumukan," kunna.
20-21 "A meangarig para ya tolay na ki-
den ta kuman na tāpirit na asin nga
mekihu ta lappa, te gafu ta asinen a sa
maasinan ya ngamin lappa," kunna.

Ya Bida Na Awan Mapasarok Ta Pangikerutan Na Namaratu
(Mt 7:13,14, 21-23)

22 A ta nekabalin ni Hesus ta iten a nag-
tugut, te magdulot ta ili na Herusalem, a

nangituldu hapa ta kadwan kiden ili ikid na
babali nga sinaned na ta inange na en. [23] A
itta hapa ya takday nga umange nagpohut
tentu;
"Afu, assang la hud sangaw ya
mekerutan ta pangpa-gang na Nama-
ratu?" kunna.
[24] A ya uhohug na hapa a
"Addu sangaw ya mayat simarok ta
pangikerutan na Namaratu, ammi mel-
ogot kid sangaw, te nailat ya sasarokan
na en. Mappya mantu ta afuran muy
ya simarok, [25] te am indagan muy ya
kelitup na sasarokanen kapye muy mina
simarok a 'Afu, Afu, hukatan kami O,'
kummuy sangaw, ammi itabbag na san-
gaw ta 'Aweta kam amu am inya kam,'
kunna.
[26] 'Atsi O, Atsi O,' kummuy hapa san-
gaw, 'awa ikami haman ya kahulum
kiden nga nakikkanan teko ikid na
nakipaginum teko, a ume ka haman
nangituldu ta lugar mi,' kummuy hapa
sangaw.
[27] Ammi ya uhohug na sangaw tekamuy a
'Maski kunna ten aweta kam haman
amu am inya kam. Umadayu kanan
mantu teyak, te dulay ya tarabaku
muy,' kunna hapa sangaw tekamuy.
[28] A magtatangit kanan sangaw, a magn-
garitam sangaw ya ngipan muy ta zigat
muy, aglalo am madangag muy sangaw
ta madugiman kanan nga mehulun teg
Abraham ikid ni Isak, ikid ni Hakob, ikid
na ngamin kiden aglavun ta pagariyan
na Namaratu. [29] Ammi addu sangaw ya
makasarok ta Hentil kiden nga magafu
ta ngamin paglelehutin, a makikkanan
kid ta kadwan kiden ta pagariyan na
Namaratu, ammi tekamuy a madugiman
kam. [30] Te ya awan kiden mina makasarok
ta uray muy a yen kid sangaw ya simarok,
a ya makasarok kiden mina ta uray muy a
yen kid sangaw ya madugiman," kunna.

Ya Pagdamdam Ni Hesus Ta Taga Herusalem Kiden
(Mt 23:37-39)

[31] Awena pake nabayag a umange ya kad-
wan kiden Pariseyu nga mangibar te Hesus.
"Mappya, Afu, ta umadayu kan ta isin,
te doban kan ni Ari en Herud ya mama-
pasi teko," kunda.
[32] Ammi ya uhohug na hapa tekid a
"Kuga mangayayyaw ya ari ina. Mag-
toli kanan tentu a ibar muy ta awek
magbilag, te idulot ku la ya tarabakuk
ta isin nga magpatugut ta anitu ikid
na magpamappya ta magtatākit kiden,
kapyek ibalin ya gafu na umeyan ku ta
isin. [33] Yen sangaw ya ibar muy tentu,
te maski am anu ya panatalaw na teyak
a mappya ta idulot ku la ya umange ta
ili na Herusalem. Te gagangay ta yen
ya pangpapasin da ta aglavun na Nama-
ratu," kunna tekid,
[34] otturu nanalasigak hapa gafu ta damdam
na ta taga Herusalem kiden.
"Ay, anak ku taga Herusalem; Ma-
mengpiga yak mina nga nangikerutan
tekamuy ta kuman na manuken nga
mangukup ta piyak na kiden, ammi awe-
muy ikayat, awa papasin muy hud la ya
aglavun kiden na Namaratu nga dinob
na tekamuy. [35] A makkamu kanan mantu
ta lugar muy, te pagurayan na kam na
Namaratu. A ibar ku tekamuy ta awedak
sangaw maita am awemuy ulin ya nonot
muy, petta dayawan muy ya dinob na
Namaratu nga pinakabari na tekamuy,"
kunna.

14

Ya Pagpamappya Ha Ni Hesus Ta Araw Na Agimmang

[1] A ta takday ha na araw na agimmang
a umange i Hesus nakikkanan ta bali na
Pariseyu en nga presidente na kapilya. A
ya kadwan kiden Pariseyu nga kahulun na
makābali en a aitan da am anu sangaw ya
kwan ni Hesus, [2] te itta hapa ten ya takday
lalaki nga pake nagbagbaga ya kamat na
kiden ikid na takki na kiden, a nagtayuk ta
atubang ni Hesus. [3] A gafu ta kumanen a itta
ya pinohutan ni Hesus ta Pariseyu kiden
ikid na mangituldu kiden nga mangaita
tentu,
"Anu ya uray muy, kustu am pagmap-
pyan ku ya tolay ta araw na agimmang
ono awan?" kunna.
[4] Ammi aweda haman nagsitang. A sini-ged
na mantu ya lalaki en pinagmappya, kapye
na pinatugut. [5] A ya uhohug ni Hesus ta
nangaita kiden tentu a
"Am angarigan mina ta neavut ya an-
wang muy ono kabayu muy, a had sin
hud tekamuy ya awan mangigon tentu

maski ta araw na agimmang?" kunna
tekid.
6 Ammi awan hapa ta metabbag da tentu.
7 A sangaw pake itan ni Hesus ya gagan-
gay na tolay kiden nga ginawi na Pariseyu
en ta bali na, te intu pinili da ya abikan
ta agtogkokan na magpamakanen. A yen
ta tinabarangan na kid ni Hesus ta takday
keangarigan.
8 "Am angarigan ta itta ya manggawi
tekamuy ta pagpamakan na magboda, a
awemuy mina pagtuttudan ya kaispotan
na lugar talo am yen ya dana neparan ta
mapmappya en ammi tekamuy. 9 Te awe-
muy amu am ange sangaw ya nanggawi
en a
'O, kofun, awemuy la bit magtuttud
ta isin, te yan ya neparan ta sangaili
tamin,' kunna sangaw tekamuy,
a namatan kam sangaw, gafu ta neakban
kam. 10 Mapmappya mina ta intu pilin
muy ya pake naak-akban, te am maita na
kam sangaw na magboda en a mabalin ta
baran na kam sangaw.
'O, kofun, anu haman ta magtuttud
kam ta isina nga adayu teyak? E kam
sin, te mappya ta makihebing kam
teyak,' kunna sangaw tekamuy,
a madayawan kanan sangaw ta atubang na
ngamin. 11 Te ya ngamin kiden mangpautun
ta bari da a mapaakban kid sangaw, a ya
mangpaakban ta bari na a yen sangaw ya
mapautun," kunna tekid.
12 A ya uhohug na hapa ta nanggawi en
tekid a
"Am mamadday ka sangaw ta pagpa-
makan a bakkan mina ta kofum kiden,
ikid na kahulum kiden, ikid na naba-
nang kiden ya gawim, talo am itubbat da
ka sangaw gawin ta pagpamakan da, a
metoli hala teko ya kuman na nagastum
tekid. 13 Mapmappya mina ta intu san-
gaw gawim ya napanglaw kiden, ikid na
pilay, ikid na pukul, ikid na nagdaram,
14 pettam kumanen a pake magāsāt ka
sangaw. Te am awan ta pagsupapak da
teko a Namaratu sangaw ya makkamu
nga mangsagolyat teko ta araw na pang-
tolay na ta matunung kiden," kunna
tentu.

Ya Bida Na Kadakalan Na Pagpamakan
(Mt 22:1-10)

15 A ta nepakadangag na takdayen kahe-
bing ni Hesus ta binida na en a
"Umpa, magāsāt kitam sangaw am
makikkanan kitam ta pagpamakan na
Namaratu ta pagtogkok na Dafu tamen,"
kunna.
16 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Itta hapa ya takday nagpamakan ta
idi," kunna, "a naggawi hapa ta pake
addu na tolay. 17 A ta araw na pagpa-
makan na en a dinob na ya ange man-
galap ta ginawi na kiden.
'Em alapan ya ginawik kiden, te
neparan na ya ngamin kanan da,'
kunna tentu, a umangen.
18 Ammi intu dulay te nagpambar haman
ya ngamin kiden nagawi;
'Gummatangak garay ta lutak, a
mappya bit ta eyak itan, a dispensaran
nak na la,' kun na takday.
19 A ya uhohug ha na takday a
'Gummatangak garay ta lima paris
na baka, a mappya bit ta eyak kid
paruban pagaradu talo mayat kid, a
dispensaran nak na la,' kunna hapa.
20 A ya uhohug na takday para a
'Bagu nabalinak nagboda, a yen ta
awek makaange,' kunna.
21 A gafu ta kumanen la kumanen ya
pagpambar da a nagtoli ya dinob na
nagpamakanen, a nebar na ya ngamin
pambar da tentu, a nagporay hapa ya
nagpamakanen.
'Alistum mantu ange ta kalsada ki-
den ikid na dalan kiden ta ili, te apam
sin ya napanglaw kiden, ikid na pilay
kiden ikid na daram kiden,' kunna, a
umangen ha ya daddoban na en.
22 Nepagtoli nan a
'Afu, nebalin kun ya nepangidob
mu teyak, ammi addu para la ya
pagyanan,' kunna ta dafu na en.
23 A ya uhohug na hapa tentu a
'E kan mantu ta nahughugtuk kiden
babali, a persam ya tolay kiden nga
ange sin, petta mapannu ya bali kin,
24 te ibar ku la tekamuy ngamin ta
awena sangaw mesipat na palungu ki-
den ginawik ta neparan kin,' kunna."
A yen ya addet na bida ni Hesus tekid.

Ya Ipasikkal Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu

[25] A tentu en nagtugtugut ta dalan a
mehulhulun hapa tentu ya pake addu na
tolay. A nagtayuk bit i Hesus, kapye na
nagbalittag nagbida tekid.
[26] "Am itta tekamuy ya mayat magbalin
ta itulduk a mappya ta iyak ya pake
ikayat na ammi ta dama na, ikid na hina
na, ikid na atawa na, ikid na anak na ki-
den, ikid na kabagis na kiden, a maski ta
angat na, te am awan a awena makapag-
balin ta itulduk. [27] A maski am inya mina
ya dumagdag teyak am awena iwasa ya
pasi na a awena mantu makapagbalin ta
itulduk," kunna tekid.
[28] Otturu netulfu na hapa ya duwa na kean-
garigan, te ye-yen ya mangipasikkal ta
nebar na en tekid.
"Am itta mina ya magbali ta dakal,"
kunna, "a dana bilangan na bit ya pirak
na kiden petta amu na am makalannat
addet ta kabalin na bali na en. [29] Te
am intu la sangaw mabalin ya arigi na
kiden kapye na maafut ya pirak na kiden
a awena mantu sa mabalin na ngamin
bali na, a ikakatawa na sangaw na tolay
kiden.
[30] 'Itan muy ya parayag na magbali
en mina ta dakal awa awena haman
mebalin ya negafu na en,' kunda san-
gaw.
[31] A kumanen hapa ta ari en nga ange
mina makigubat, te am angarigan ta
pake ad-addu ya suddalu na katapil na en
ammi ta suddalu na kiden a dana itan na
bit ta malmalalaki ya suddalu na kiden
nga makigubat. [32] Te am awan ta turad
da ikid na kalalaki da nga mangabak ta
pake ad-addu ammi tekid a magtalaw
kid na sangaw mangidulot ta pakigubat
da, a masapul ta timuluk ya dafu da en
ta katapil na en. [33] A yen ta dana ibar
ku tekamuy ta awemuy makapagbalin ta
itulduk kiden am awemuy dana iwasa ya
ngamin itta tekamuy, petta iyak la ya
nonotan muy.
[34] "Mappya mantu ta kuman na asin ya
dumagdagen teyak, te mappya haman ya
asin. Ammi am mangilogot sangaw ya
dumagdagen teyak a nagbalin mantu ta
kuman na asinen nga imawan ya apgad
na en, A am awan ta apgad na a itta hud
sangaw ya serserbi na? [35] Mapmappya
haman ya attay, te mabalin ta meabuno.
Ammi ya asinen nga awan ta apgad na a
gagangay ta mewarad. A am kakurugan
ta itta ya bangbang muy a mappya ta
dangagan muy ya bidan kin tekamuy,"
kunna.

15

Ya Bida Na Nawakay Nga Naapagan Hala

[1] A ta takday ha na araw a mangituldu i
Hesus ta addu na tolay nga umange nag-
dangag tentu, te itta ya agsingir kiden ta
bwis nga magswitik kan ta singiran da, a
itta hapa ya kadwan kiden minagliwat. [2] A
sakā umange hapa nagdangag ya kadwan
kiden Pariseyu ikid na mangituldu kiden
ta lintig, ammi liniblibakan da i Hesus ta
kahulun da kiden.
"Anu haman ta pagdulotan na ya dulay
kiden na tolay, yaga kaatubang na kid
mangan?" kunda.
[3] A gafu ta libakan da ya gagangay ni
Hesus a nagbida hapa ta tallu na keangari-
gan tekid;

(Ya Kalneru en Nga Netawag)

[4] "Am angarigan mina ta itta ya takday
tekamuy nga magtaron ta magatut na
kalneru ta metawag ya takday, a awena
hud isirak ya siyamafulu siyam, petta
enna apagan ya takdayen? [5] A am naapa-
gan nan a kokolun na hapa, a sa-bilan na
abat ta bali. [6] A am nedatang nan ta bali a
awena hud baran ya kofun na kiden ikid
na karuba na kiden?
'O ey, magragsak kitanan, te naa-
pagan kun ya kalneruken,' awena hud
kumin?
[7] A kumanen hapa ta Namaratu ewan
ikid na anghel na kiden, te am itta ya
magbabawi maski ta takday la na magli-
wat a dakdakal ya talak da tentu ammi
ta siyamafulu siyam kiden nga awan ta
liwat," kunna tekid.

(Ya Babbayen Nga Nagwakay Ta Aritut Na)

[8] "A kumanen hapa ta takdayen bab-
bay am mawakay ya takday aritut na
ta bali na, a awena hud magpagatang
ta hilag kapye na apagan ya aritut na
en ta ngamin umag na bali en abat ta
naapagan nan? [9] A am naapagan nan a
baran na hapa ya kofun na kiden ikid na
karuba na kiden,

‘O ey, magragsak kitanan, te naapagan kun ya aritut ken,’ kunna.
10 A kumanen hapa ta Namaratu ikid na anghel na kiden, te dakal hapa ya pagragsak da ta pagbabawi na maski takday nagliwat,” kunna.

(Ya Anak Na Laklakayen)

11 A ya takday para keangarigan na a
“Itta ta idi ya laklakay nga duwa ya anak na nga azo lālāki kid. 12 A umange hapa ya assangen te dama na en gafu ta adangan na tentu.
‘Amang, mappya ta iatad mun ya lugar na iatad mu teyak, te magtugutak na,’ kunna.
A ginadwa na mantu ya ngamin pagtolayan na ta duwa kiden anak na. 13 A ta nepagpasa na assang la na araw a nelaku na assangen ya ngamin bingay na en, kapye na nagtugut. a sa nehulun na hapa ya ngamin pirak na en. A gafu ta kumanen a umange nagpasyar ta pake adayu na lugar, a sa ginasto na ya ngamin pirak na ta awan ta pakaititan. 14 A sangaw ta nekaafut na pirak na kiden a nazigatan hapa, te dinatangan na agbabisin ta lugaren nga umeyan na. 15 A gafu ta kumanen a umange nangallu ta takday tolay ten, a dinob na hapa nga ange magtaron ta bahuy na kiden. 16 A tentu nagtaron ta bahuy kiden a tagasingatan na hapa ya magbasug ta kanan na bahuy kiden, te awan haman ta nangatad ta kanan na. 17 A sangaw nakanonot hapa, a
‘Asakay, mapmappya haman ya pagyan na mangallu kiden te damaken. Aweda haman maafut ya ipakan na tekid, ammi teyak a masi yak na ta bisin,’ kun na nonot na.
18 ‘Atsi, magtugutak na sin, te dumatangak te damaken, te makipakoma yak sangaw tentu. A “Amang,” kunku sangaw, “nakaliwatak na mantu teko ikid na Namaratu, 19 a awena ta mekwenta ta anak nak, ammi alapan nak la ta kuman na magyan la teko mangallu,” kunku sangaw tentu,’ kunna.
20 “A gafu ta kumanen a nagganwat nagtugut ya lalaki en, a dumatang ta lugar na dama na en. A tentu para la sang adayu ta bali na en a neitan ni dama na en ta dumatang na, a timalin ya allak na tentu, a bimilag hapa ya laklakayen nga ange nangdafung tentu, a inahakupan na hapa inamu.
21 ‘Amang,’ kun na abbingen, ‘pake nakaliwatak teko ikid na Namaratu, a awena ta mekwenta ta anak nak,’ kunna.
22 Ammi nagayag na i dama na en ta tagabu na kiden:
‘Ibilag muy sin ya kaispotan na barawasi, te pagbarawasi na anak kin, a pangalap muy hapa ta sakalang na ikid na sapatos na. 23 A emmuy hapa partin ya mataba en urbun, te gagangay ta ayayatan tanan ya anak kin, 24 te agu ta nasin, aya natolay hala. Imawan biten teyak, ammi mappya te ittan,’ kunna. A namegafu kid na nagayayat.
25 “A tekiden para la nagayayat a itta para la ta uma ya kadakalan na en nga magtarabaku. A tentu en hapa dumatang ta furab a dadangagan na ya magtatokar ikid na magsasala, a pahig na ta anu ya kwan da. 26 A pinohutan na ta takday na mangallu kiden am anu ya pagayayat da.
27 ‘A te nanoli ya wagi men, a nepagparti nig damam ta urbunen, te pangikatalak da ta dumatang ta kaskasikanan na bari na,’ kun na mangallu en tentu.
28 “A gafu ta kumanen a naglussaw ya kadakalanen, a awenan ikayat magdulot ta umag na bali. A yen ta imuhet ya dama na en petta pagdulotan na ta bali.
29 Ammi ya uhohug na hapa a
‘Itan nak, Ama, awa bababang na darun ya pagtarabakuk teko ta kuman na tagabum, a awek la sinoysoy ya ngamin nangidobam teyak, ammi awan para la ta neatad mu teyak, maski la ta kalakalding, petta pagayayat mi hapa ikid na kofun ku kiden. 30 Ammi ta pagtoli na anak mina nga nangafut ta pagtolayam ta nakikadallaw kiden a pagpartim haman ta urbunen,’ kunna.
31 “A ya uhohug na dama na en tentu a
‘Awem la kumin, Aleng, te kwam haman ya ngamin kwak, te sigida

magyan ka teyak, [32] ammi gagangay
haman ta ayayatan tam mina ya wagi
men, te kuman na nasi tekitam, ammi
natolay hala, te imawan biten tekitam,
ammi mappya te ittan hala,' kunna."

16

Ya Bida Na Masistema Na Magtaron

[1] A ya takday hapa na bida ni Hesus ta
ituldu na kiden a intu yan:
"Itta ta idi ya magtaron ta pagba-nang
na dafu na en, ammi itta hapa ya umange
nangidanug tentu gafu ta afutan na ya
ba-nang na;
'Awem hud amu ta afutan na pinag-
taromen ya ngamin kiden kwam?'
kunna kan ta naba-nangen.
[2] A gafu ta kumanen a pinaayagan na ya
pinagtaron na en, a
'Dulay haman ya nadangag kun gafu
ta pagtarom. A mappya mantu ta iatad
mun sangaw teyak ya lista na gatut
na ngamin kiden nakagatut teyak, te
awem na sangaw magtaron,' kunna
kan tentu.
[3] A nagburung na hapa ya magtaronen,
'Ahu, dulay yan. Am azin nak san-
gaw na dafu ken a had para san-
gaw pagapagan ku, te makafuyak
haman magtarabaku ta madammat, a
mamatak hapa makilimlimut,' kunna
kan.
[4] 'Atsi, amuk na mantu ya kwan ku
O, petta ikallak nak sangaw na tolay ki-
den am azin nak sangaw ta pagtaronan
kin,' kunna kan na nonot na.
[5] "A pinaayagan na mantu ya ngamin
kiden pinagatutan na ta pirak na dafu na
en, ammi tinagtakday na kid. A ya nebar
na kan ta imunnanen a
'Amum am piga ya gatut mu ta da-
fuken nga nelista ta isin?' kunna kan
tentu.
[6] 'A ya amuk a magatut na lata na
denu,' kunna kan hapa.
'Yeh, alapam mantu ya pinermam a
ulim ya gatut mu ta limafulu la, a alag
mu hapa,' kunna kan na magtaronen
tentu.
[7] "A sangaw dumatang hapa ya takday
a
'Amum am piga ya gatut mu ta da-
fuken nga nelista ta isin?' kunna kan
tentu.
'A amuk ay, te magatut na kaban na
irik,' kunna kan hapa.
'Yeh, alapam mantu ya pinermam
a ulim ya gatut mu ta walufulu la,'
kunna kan ha na magtaronen.
[8] "A sangaw neatad na ya lista na gatut
kiden ta dafu na en, kapye na nagtugut.
A ta nepakkamu na naba-nangen ta sis-
tema na magtaronen a
'Asakay, kuga masistema ya
magtaronen O, petta itta sangaw
ya mangikallak tentu am awan ta
pagapagan na.' kunna kan.
A yen mina ya pagnonotan muy, te
ya gagangay na awan kiden mangurug
ta Namaratu a kakurugan ta pake ma-
sistema kid ammi ta mangurug kiden.
[9] Ammi ya ibar ku tekamuy a mappya hud
ta kunna ten ya tarabakun muy petta
itta sangaw ya mangikallak tekamuy? A
itta hud sangaw ya magpadulot teka-
muy ta magnayun na pagyanan gafu ta
pagswitik muy?
[10] "Am kakurugan ta mekatalak kam
nga magtaron ta assang la a gagangay
ta mekatalak kam hapa sangaw mag-
taron ta addu. Ammi am madi ya pag-
taron muy ta assang la a gagangay ta
madi hapa sangaw ya pagtaron muy ta
addu. [11] A am awemuy mekatalak nga
magtaron ta gagangayen kaba-nang ta
lutakin a itta hud sangaw ya ipataron na
Namaratu tekamuy ta magnayunen na
kaba-nang muy. [12] A am awemuy hapa
mekatalak nga magtaron ta nepataron
na tekamuy a itta hud sangaw ya iatad
na tekamuy ta kabukodan na kwa muy.
[13] A yen ta awemuy makapagserbi ta Na-
maratu pase pagba-nang muy hapa, te
am duwa mina ya dafu muy a ikayat muy
ya takday, a kuman na ikatupag muy
ya takdayen, a am idulot muy ya ikayat
na takday a aweyan muy ya takdayen,"
kunna.

[14] A ya Pariseyu kiden hapa a nedangagan
da ya binida ni Hesus ta ituldu na kiden
a nedadula da, te pake karagatan da ya
pagba-nang da. [15] Ammi ya uhohug ni Hesus
tekid a

"Ikamuy ya mangsagappya ta bari
muy ta atubang na tolay, ammi amu na
Namaratu ta dupal ya nonot muy, te ya
pagkaragāt muy ta pagba-nang muy a
ikatupag na Namaratu," kunna tekid.

Ya Bida Na Pasi Na Naba-nang

16-18 (-) * 19 A ya uhohug para ni Hesus tekid
a intu yan:
"Itta ta idi ya naba-nang na lalaki nga
kanayun nagbarawasi ta pake mangina
na ga-gamit, a nesipat na ya kuman na
kanan na magbaboda ta kinanghahaw.
20 A itta hapa ya napanglaw nga nagnga-
gan ta Lasaru nga netabnak da ta irwan-
gan na gibaw na naba-nangen petta mak-
ilimlimut, te napilay. 21 A tagasingatan
na hapa ya magbasug ta hugta na naba-
nangen, a umange hapa ya atu kiden
mangzilzil ta gurid na kiden. 22 A sangaw
a nasi hapa ya napanglawen, a inalap
na anghel kiden ta hebing na gingginafu
na en Abraham ta agyan na magpyesta
kiden ta langit. A sangaw nasi hapa ya
naba-nangen, a netanam da. 23 Ammi
pake nazigatan ta pangtaguhalin na Na-
maratu ta nagpasi kiden nga awan man-
gurug. A tentu en naglipay a nebatad
na hapa ya gingginafu na en Abraham ta
adayu, a itta kad i Lasaru ta hebing na
en. 24 A nagayag mantu ya naba-nangen
te Abrahamen,
'Kakay Abraham, ikallak nak O,
Kakay, te dobam haen sin i Lasaru,
petta pasamnayan na ya zilakin ta
danum, te kuga mazigatanak ta patu
in,' kunna.
25 'A yen mina ya nonotam, anak ku,'
kun ni Abraham tentu, 'te dana naalap
mun ya mappya na kwam ta katolay
men, ammi te Lasaru a intu la naalap
na ya dulay. A ta ayanin a newasa nan,
a ikon ya mazigatan. 26 A ya medagga
para ta isin a itta ya dakal na avut
ta naghahatan tam petta kumanen a
maski am itta ya mayat a awan ta
makakalasig tekitam,' kunna hapa.
27 A ya tabbag na naba-nangen hapa a
'Am kunna ten mantu, Kakay, a
iko bit ya makkamu nga mangidob te
Lasaru ta bali ni damaken, 28 te itta
ya lima na kabagis ku, a ipasikkal
na mina tekid, petta aweda sangaw
makaange ta isin agyan na pagzigātān
kin,' kunna.
29 Ammi ya tabbag ha ni Abraham a
'Itta haman tekid ya uhohug na Na-
maratu nga nesurat nig Moses ikid
na aglavun kiden, a yen mina ya
pagnonotan da,' kunna.
30 'On ay, ammi aweda haman dan-
gagan yen kid na surat, ammi am itta
mina ya umange tekid nga nagafu ta
nagpasi kiden a magbabawi kid hala
sangaw,' kunna ha na naba-nangen.
31 A ya napozan na uhohug ni Abraham
tentu a
'Am aweda mantu dangagan ya
surat nig Moses ikid na aglavun kiden
a gagangay mantu ta aweda sangaw
mangurug maski am itta ya matolay ta
nagpasi kiden,' kunna.
(v 16) "A yen mina ya pagnonotan
muy," kun ni Hesus ta Pariseyu kiden,
"te addet ta idi a ya lintig kiden ikid na
surat na aglavun kiden ya mangibar ta
datang na pangikerutan na Namaratu.
Ammi ta neange ni Hwan nga nangzigut
ta tolay kiden a nepadangag na ta ittan
ya araw na pangikerutan na, a ipapilit
na ngamin tolay ta mesipat kid na maski
aweda kurugan ya lintig na kiden. (v 17)
Ammi awena mabalin, te mapmappya
ta lumitap ya langitewan pase lutakin
ammi ta awena pa-gangan na Namaratu
ya ngamin kiden nakaliwat ta maski tak-
day la na lintig na kiden. (v 18) A yen
ta ibar ku tekamuy ta am makigungay
ya lalaki ta atawa na en otturu man-
gatawa ha ta takwan a nakaliwat ta lintig
na Namaratu, te mangadallaw haman.
Kumanen hapa am atawān na lalaki ya
negungay na takdayen a nakaliwat hapa
yen ta lintig na en, te kadallawan na
hapa," kunna.

17

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Mamagliwat

1 A ya kadwan para ituldu ni Hesus ta
ituldu na kiden a intu yan:
"Gagangay ta itta la itta ya dulay ta
paglelehutin nga mamagliwat ta tolay,

* 16:16-18 Ya bersikulo 16 addet ta 18 a netulfu ta bersikulo 31 petta matarus ya bida.

ammi pake mapa-gang sangaw ya gafu
na dulayen nga mamagliwat tekid, [2] te
mapmappya mina ta dana nakaddangan
ya lig na en ta dappug na batu kapye
na newarad ta bebayen, pettam awena
mina mamagliwat. A mappya mantu ta
imugudan muy petta awemuy magliwat.
[3] "A am angarigan ta pagliwatān na
ka na kagittam tolay a ihuyam, a am
magbabawi a pakomam hapa. [4] A maski
am inaman na ka otturu makipakoma
teko abat ta mamempitu ta tangagaw a
mappya ta pakomam la," kunna.
[5] A ya uhohug hapa na turin na kiden nga
mafulu duwa a
"Mappya, Afu, ta padakalam ya pangu-
rug mi, te kuman na assang," kunda.
[6] "A maski am alaassang la ya pangurug
muy ta kuman na kaassangan na hukal
kiden, a mabalin ta pealit muy ya kayu
inyan gafu ta uhohug muy, te am 'Han-
tudam ya fum, te imulam ta tangngan
na bebay,' kummuy, a kinurug na kam,"
kunna.
[7] A ya uhohug na para tekid a
"Am ikayat muy ta dumakal ya pan-
gurug muy a intu mina nonotan muy ya
gagangay na tagabu. Te am dumatang na
ta bali nga nagafu ta nagaradun na en,
ono nangipastun na en ta kalding kiden,
a pahig na hud ta intu ya mapmapolu
mangan ammi ta dafu na en awa mapolu
ya dafu na en, te ibar na ta
[8] 'E kan magafuy te mangan kamin.
Dana tunnadān na kami kapyem san-
gaw mangan,' kunna haman tentu.
[9] A am nabalin na nagitunnād a pahig na
hud ta magyaman ya dafu na en tentu
awa awan haman. [10] A kumanen hapa am
ikayat muy ta dumakal ya pangurug muy a
mappya ta umalinnak kam. A am nebalin
muy ya nepatarabaku na Namaratu teka-
muy a awemuy la padayaw ya bari muy, te
tagabu kam la, a intu la iningwa muy ya
gagangayen tarabaku na tagabu," kunna.

Ya Bida Na Mafulu Kiden Naggalis

[11] A ta nekabalin na en a nagdulot hala
i Hesus ta dalanen nga ange ta ili na
Herusalem, a inange na ya takday ili ta
nagdulunan na Samariya ikid na Galileya.
[12] A magtalib mina, ammi tentu para la
imatakkun a enna dinafung na mafulu na
lalaki nga naggalis ta ngamin barbari da,
[13] ammi nagyan kid ta ada-dayu nagbar
tentu.
"Afu Hesus, ikallak na kami haen, te
pagmappyan na kami," kunda.
[14] A inita na kid bit kapye na naguhohug
tekid.
"Emmuy mantu ipaita ya pagmappya
na bari muy ta padi kiden, petta
pasikkalan da ya pagmappya muy,"
kunna.
A tekid para la umange ta padi kiden
a yen ya nepagmappya da. [15-16] Sa Hudyo
kid ngamin fwera la ta takdayen, te taga
Samariya yen. A ta nepakaita na taga
Samariya en ta nagmappyan a awenan bit
nagdulot ta padi kiden, te alistu hud la
nagtoli te Hesus, a "Haleluya, Pres da Lord,
Pres da Lord," kunna ta masikan. A datang
na te Hesus a namalentud ta atubang na
en, a "Matalakak teko, Afu, te pinagmappya
nak," kunna.
[17-18] A ya uhohug hapa ni Hesus ta nag-
tayuk kiden naggiraw a
"Itan muy yan, mafulu paen ya
nagmappya, ammi intu la matalak ta
Namaratu ya awanen nesipat ta tolay na
kiden. Anu awena makanonot na siyam
kiden?" kunna.
[19] A ya uhohug na hapa ta lalaki en nag-
toli a "Magtayuk kan, a magdulot kan, te
nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu
teyak," kunna.

*Ya Datang Na Ari en Nga Nekari Na Nama-
ratu*

[20] A ya Pariseyu kiden hapa a pinohutan
da te Hesus am kanu sangaw ya pagtogkok
na ari en nga nekari na Namaratu. A ya
nebar ni Hesus tekid a
"Awemuy mina pahig ta itta ya pakai-
tan ta iange na, [21] anna awemuy mina
lavlavunan am had sin na lugar ya latto-
gan na, te ittan haman tekamuy, a awe-
muy haman amu," kun ni Hesus tekid.
[22] A sangaw naguhohug hapa ta ituldu na
kiden;
"Sangaw am ittan ya araw na
pagzigātān a 'Ampade ta ittan ya Tolayin
taga Langit maski ta takday la na araw',
kummuy, ammi awanak para la. [23] A am
ibar da sangaw ta itta yak na yo ten a
awemuy malat umange. A am ibar da
sangaw ta itta yak na ye sin a awemuy

la dumagdag tekid, [24] te pagka-ma muy
la sangaw ya pagtolik ta kuman na
pagdangāng na kilaten. [25] Ammi mappya
ta dana attaman ku bit ya addu na zigat,
te papasin nak sangaw na kagittak kidin
tolay.
[26] "A am magtoli yak sangaw ta lutakin
a addu sangaw ya awan nakaparan, te
intu la sangaw nonotan da ya kuman
na tolay kiden nga nalayus ta ketta ni
mina Nowe en. [27] Te ya kalugarān ni
Nowe a pangākan da la, ikid na keaatawa
kid, yaga kebaboda kid abat ta araw na
nesarok nig Nowe ta umag na baporen,
a dinatangan na kid na layusen, a sa
nagkalimat kid.
[28] "A kumanen hapa ta kalugaran ni
mina Lot ta idi, te pangākan da la hapa,
ikid na keainum kid, ikid na kegagatang
kid, ikid na kelalaku kid, kemamula kid,
kebabali kid. [29] Ammi ta neuhet nig
mina Lot ta ili na Sodom a naudanan ya
nasirak kiden ta afuy ikid na burbura, a
sa nagkaapang kid.
[30] "A kumanen hapa sangaw am mag-
toli ya Tolayin taga Langit nga makipaita
ta tolay kiden. [31] Te am ittan sangaw ya
araw na en a ya itta en ta lawan na bali
na en a awena mina nonotan ya kwa na
kiden ta umag na bali. A ya magtarabaku
ta uma a awena mina nonotan ya ange
ta bali na en, [32] te nonotan muy ya atawa
ni Lot nga nagbalin ta sinang tolay na
asin. [33] A ya mangkenga ta angat na ikid
na katolay na ta lutakin a yen sangaw
ya melogot, ammi ya awanen mangkenga
ta angat na ikid na katolay na a yen
sangaw ya magnayun. [34] A ya ibar ku
para tekamuy a masidug sangaw ya duwa
na tolay ta takday agiddan, a maalap
ya takday, a masirak ya takdayen. [35] A
magkaalsud hapa sangaw ya duwa na
babbay nga magbayu, a ka-ma la sangaw
maalap ya takday a masirak ya takdayen.
[36] A maghebing sangaw magtarabaku ya
duwa na lalaki ta uma, a maalap ya tak-
day a masirak ya takdayen," kunna tekid.
[37] A tentu nabalin nagbida tekid a pino-
hutan da am had sin na lugar ya pagdulotan
na sangaw ta araw na pagtoli na. A ya nebar
na tekid a
"Maski am had sin ya agyan na nasi
en nalabag a yen hapa ya datangan na
ngamin kiden gayang. Te am pake nag-
dulay na ya tarabaku na tolay kiden ta lu-
takin a yen sangaw ya datang na pangpa-
gang na Namaratu tekid," kunna.

18

Ya Keangarigan Na Makimallak

[1] A sangaw binida ni Hesus ya takday
para keangarigan tekid, petta yen mina ya
pagnonotan da ta aweda mahulat makimal-
lak.
[2] "Itta ya kwes ta takday na lugar
nga awan mamat ta Namaratu, yaga
awan ta pangkenga na ta tolay," kunna.
[3] "A itta hapa ten ya nabalu nga bab-
bay, a sogawan na hapa ya kwesen nga
nakimemallakan gafu ta katapil na en.
'Uffunan nak haen nga magapag ta
pakaitan ta kwak gafu ta gubatan na
katapil ken,' kunna kan.
[4-5] A awena bit la nekaskasu na kwesen,
ammi gafu ta nagpatotoli ya nabalu en a
nahulat na ya kwesen.
'Kuga popoyungan nak na babbayin
yan O. A maski awek mamat ta Nama-
ratu pase tolay a mappya ta uffunan
ku ya babbayin petta awenak sangaw
ulangan,' kun na nonot na kwesen.
[6] "A nonotan muy mantu ya inuhohug
na kwesen," kun ni Hesus, "te am kunna
ten ya uray na killu na kwes [7] a awena
hud uffunan na Namaratu ya matakit
tentu nga magayayag tentu ta araw pase
hiklam? Te maski am kuman na mabayag
[8] a ibar ku tekamuy ta alistu sangaw ya
panguffun na tekid. Ammi maski ibar
ku yan tekamuy a awek amu am itta la
sangaw ya madatangan ku ta mekatalak
nga makimallak am magtoli yak sangaw
ta lutakin," kunna.

Ya Keangarigan Na Ikatalak Na Namaratu

[9] A itta hapa ya binida ni Hesus ta kadwan
kiden nga mangiparayag ta kappya na bari
da ikid na mangidadula ta kadwan.
[10] "Itta ya duwa na tolay nga umange
makimallak ta agyan na simbaanen,"
kunna. "Pariseyu ya takday, a ya tak-
dayen ya magsingir ta bwis. [11] A imatayuk
la ya Pariseyu en nga tumangad ta utun,
a

‘Matalakak teko, Afu Dyos, ta
bakkanak ta kuman na kadwan kiden
tolay nga magswitik, ikid na magkillu,
ikid na mangadallaw. A matalakak
hapa ta bakkanak ta kuman na
magsingirin ta bwis, 12 te mamidwa
yak nga magpasa ta pangan ku ta
kada lawas ta pakimallak ku teko, yaga
itolik teko ya mekamafulu na ngamin
maapagan ku,’ kunna.
13 Ammi ya nagsingiren ta bwis a
imatayuk ta ada-dayu nga imatumag,
te mamat mangiadang, a tinarmig na ya
radang na ta pagdamdam na.
‘Ay, Afu, pakoman nak haen, te
amuk ta dulayak na tolay,’ kunna
hapa.
14 “A pake ibar ku tekamuy ta intu
nekwenta na Namaratu ta matunung ya
nagsingiren ta bwis, a awena dinangag
ya takdayen, te ya ngamin mangpātā-
nāng ta bari da a paakbanan na kid na
Namaratu, ammi ya magpaakban ta bari
na a yen ya pātā-nāngan na Namaratu,”
kun ni Hesus tekid.

Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

15 A sangaw itta ya mangiange ta asitay
da kiden te Hesus petta ipotun na ya kamat
na tekid, ammi nehuya na kid na ituldu na
kiden. 16 Ammi pinaabikan na kid hala ni
Hesus,
“Awemuy la gamman ya anak kidin,
petta e kid la teyak, te ya ngamin kiden
makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan
na Namaratu ewan. 17 A kakurugan hapa
ya uhohug ku tekamuy ta am awemuy
ikatalak ya pagtaron na Namaratu ta ku-
man na abbing a awemuy sangaw mesi-
pat tentu,” kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

18 A sangaw itta ya takday pinadakal na
Hudyo kiden nga umange nagpohut te
Hesus;
“Ay, Mistro, kakurugan ta mappya ka
na tolay, a ibar mu haen am anu mina ya
tarabakuk petta itta sangaw ya angat ku
nga magnayun,” kunna.
19 A ya tabbag ni Hesus tentu a
“Annum hud ibar ta mappya yak na
tolay? Itta hud ya mappya am bakkan la
ta Namaratu ewan,” kunna.
20 “Ammi am ikayat mu maatadan ta
angaten nga magnayun a amum haman
ya lintig kiden ta awem mina man-
gadallaw, ikid na awem mamapasi, ikid
na awem magtakaw, anna awem magla-
dud. A dayawam ig damam ikid ni hi-
nam,” kunna ha.
21 “Ay, kanayun kurugan ku yen kid na
lintig abat ta kaabbing ku,” kunna hapa.
22 “On ay, ammi itta para la ya takday
pagkurangam,” kun ni Hesus, “te em
mina ilaku ya ngamin kiden kwam, a
mangatad ka ta pobre kiden petta itta
sangaw ya pagba-nang mu nga mauknud
ta agyan na Namaratu, a magtoli ka san-
gaw nga dumagdag teyak,” kunna.

23 A ta pakadangag na lalaki en ta inuho-
hug ni Hesus tentu a nagsugyab ya mukat
na ta pagdamdam na, te pake dakal ya
pagba-nang na. 24 A tentu en nagtugut a
pake inaita ni Hesus kapye na nedulot ya
ibar na ta ituldu na kiden;
“Kuga mazigat ya isassarok na maba-
nang ta pangikerutan na Namaratu, 25 te
malmalogon ya isassarok na anwang ta
hubu na dagum ammi ta isassarok na
maba-nang ta pangikerutan na Nama-
ratu,” kunna.

26 A ya tabbag hapa na nakadangag kiden
tentu
“A am gagangay ta kunna ten, Afu, a
itta hud para ya mekerutan?” kunda.
27 “A maski am awena mabalin gafu ta
tolay a mabalin hala gafu ta Namaratu,”
kunna.
28 A ya uhohug ni Pedru tentu
“A anu ya uray mu tekami, Afu, te
sa newasa min ya ngamin bali mi petta
dumagdag kami teko,” kunna.
29 “A am itta ya nagtugut ta bali na,
ikid na kabagis na kiden, ikid na dakal na
kiden, ikid na lutak na, ikid na anak na
kiden, gafu ta pangidulot na ta tarabaku
na Namaratu 30 a maatadan hala sangaw
yen ta minagmagatut ta katolay na sin ta
kuman na nagtugutan na kiden. A san-
gaw am mapabagu ya araw a maatadan
hapa ta magnayun na angat,” kun ni
Hesus tentu.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi Na
(Mt 20:17-28; Mk 10:32-34)

31 A ta nekabalin na ten a binaran ni Hesus
ya mafulu duwa kiden nga turin na, a sang
neadayu na kid petta ikid la ya makadangag
ta ibar na.
"Dangagan muy ya ibar ku tekamuy,
te magdulot kitanan ta ili na Herusalem,
a yen sangaw ya pagdulotān na ngamin
kiden nesurat na aglavun kiden gafu ta
Tolayin taga Langit, 32 te gafutan da san-
gaw petta igawat da ta Hentil kiden nga
magibbal tekitam. A amāmatan da hapa,
33 te uparan da, ikid na paligatan da kapye
da sangaw papasin, ammi matolay hala
sangaw ta mekatallu na araw," kunna
tekid.
34 Ammi pake napopoyung kid ta ngamin
inuhohug na tekid, te aweda manonot am
had kunna, a aweda naawatan.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagdaram
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

35 A tekiden umabikan ta ili na Heriku
a itta hapa ya nagdaram nga imatuttud
nakilimlimut ta pingit na kalsada en. 36 A
ta pakadangag na ta magtalib ya addu na
tolay a pinohutan na ta kahebing na kiden
am anu ya dulay.
37 "A te magtalib na i Hesusen nga taga
Nasaret," kunda hapa tentu.
38 A gafu ta kumanen a nagayayag na hapa
ya nagdaramen,
"Ay, Hesus, Simsima ni mina Dabid,
ikallak nak haen, Afu," pakakin.
39 Ammi nehuya na kadwan kiden to-
lay petta awena mina magsitang, ammi
nepasikan na para ya iayag na,
"Ay, Simsima ni mina Dabid, ikallak
nak haen, Afu," kunna.
40 A nagtayuk na hapa i Hesus, a pinaaya-
gan na ya nagdaramen. Datang na ta
atubang na a
41 "Anu hapa ya pakkwam teyak?"
kunna tentu.
"Ay, Afu, ipaitak teko ya awekin
pakaita," kunna hapa.
42 "Ara on, makaita kan mantu, te
nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu
teyak," kun ni Hesus tentu.
43 A yen hapa ya nepakaita na, a dumagdag
na hapa teg Hesus ta dalan nga nagday-
dayaw ta Namaratu. A nehulun hapa nag-
dayaw ya ngamin kiden nakaita ta tarabaku
ni Hesus.

19

Ya Pagpasyar Ni Hesus Ta Bali Ni Sakyo

1 A ta nesarok nig Hesus ta ili na Heriku a
taliban da mina, 2-3 ammi itta ten ya takday
lalaki nga mayat makaita am inya i Hesus.
Sakyo ya ngagan na, a naba-nang hapa,
te intu ya netun na taga Roma kiden ta
agsingir ta bwis na Hudyo kiden, a yen hapa
ya nangikatupagan da tentu. A ta pagtalib
ni Hesusen a apagan ni Sakyo ya pangg-
rawan na tentu, ammi awan ta naapagan
na gafu ta kaddu na tolay kiden, te alinnak
hapa ya bari na en. 4 A gafu ta kumanen
a bumilag i Sakyo ta unnan na angen ni
Hesus, a imunek ta kayu, petta maidungan
na i Hesus ta pagtalib na. 5 A ta pakadatang
ni Hesus ta agyan na kayu en a nagtayuk, a
tinangad na i Sakyo, a binaran na.
"Sakyo, alag mu, te dumagut kan, te
mappya ta magdulotak ta bali men ta
arawin," kunna.
6 A alistu hapa dumagut i Sakyo, a matalak
hapa ta pagdulot ni Hesus ta bali na en.
7 Ammi ya kadwan kiden tolay nga nan-
gita a linibakan da i Hesus, gafu ta umange
nagdulot ta bali na dulay na tolay. 8 A ta
pagbida nig Hesus ikid ni Sakyo ta bali na
en a nagtayuk i Sakyo, a nebosag na hapa
ya pagbabawi na.
"Afu, igadwak sangaw ta ayanin ya
pobre kiden ta ngamin kwak. A am itta
ya dinarogas ku ta pagpaga da ta bwis
da a itolik hala sangaw tekid ya mamen-
gappat ta kaddu na napasurok ku ta bwis
da," kunna te Hesus.
9 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Iko mantu ya takday kagitta ni mina
Abraham, te mangurug kan, a ayanin
mantu ya pakesipat muy ikid na anak
muy kiden ta pangikerutan na Nama-
ratu. 10 Te yen hapa ya imeyan ku ta
isin petta apagan ku ya metawag, petta
ikerutan ku," kunna hapa ni Hesus tentu.

Ya Nagpataron Ta Pagba-nangan Na
(Mt 25:14-30)

[11] A gafu ta bida ni Hesus te Sakyo a pahig
na kadwan kiden nakadangag ta tanagay
na ya pagpatayuk ni Hesus ta gubyernu na
Namaratu ta ili na Herusalem, te abikan
na ya ili en, a amu da ta yen pagdulotan
ni Hesusen. A yen ta nagbida i Hesus ta
takwan na keangarigan tekid, petta pake
amu da mina ya dumatang.

[12] "Itta ta idi ya naba-nang na tolay,"
kunna, "a umange ta adayu na lugar, te
yen ya enna pangalapan ta pagsaad na ta
agyan na en, kapye na sangaw dumatang.
[13] A gafu ta medyo mabayag sangaw a in-
ayagan na ya mafulu ta tagabu na kiden,
a nepataron na tekid ya kadwan kiden
pirak na.

'Pagatut muy yan petta maganak,
te alapan ku sangaw am dumatangak,'
kunna kan tekid, kapye na nagtugut.

[14] "Ammi ya kalugaran na kiden a
nekatupag da, a pinadagdag da hapa ya
kadwan kiden kahulun da ta enna en
pangalapan ta saad na petta awena mina
mesaad, te aweda ikayat ta intu ya mag-
ibbal tekid. [15] Ammi maski kunna ten a
nesaad hala, a nagtoli ta lugar na en. A
sangaw pinaayagan na ya pinagtaron na
kiden ta pirak na kiden, petta madangag
na am piga ya naapagan da. [16] A ta datang
na napolu en a

'Mappya, Afu, te ya nepatarom
teyak a imaddu ta mamengfulu,'
kunna kan.

[17] 'A mappya ka mantu na tagabu te
awenak nelogot. A gafu ta mekatalak
ka nga magtaron ta assang a paturinan
ta ka hapa petta magibbal ka hapa ta
mafulu na ili,' kunna kan na ari en
tentu.

[18] "A sangaw umange hapa ya
mekaduwa en tagabu na a

'Mappya, Afu, te ya nepatarom
teyak a imaddu ta mamenglima,'
kunna.

[19] 'A iko mantu sangaw ya magibbal
ta lima na ili,' kunna hapa na ari en
tentu.

[20] "A sangaw umange hapa ya takday, a

'Yeh, Afu, ya nepatarom teyak. Pake
neappiyak ta umag na panyaw kin, [21] te
amuk ta maporay ka na tolay, te pan-
galapam haman ya awem pagmulan,
yaga magba-nang ka ta banbannag na
kadwan, a nagtalawak ta pagporayan
nak sangaw,' kunna.

[22] 'Kuga dupal ya tagabu in yan,'
kunna hapa na ari en tentu.

'Ya uhohug mu hapa la ya pangpa-
gang ku teko. Am pahig mu ta ma-
porayak na tolay nga magba-nang ta
banbannag na kadwan [23] a anu awem
mantu nepagatut ya pirak ku ta gu-
matut kiden petta itta mina ya na-
datangan ku ta naapagan na kwak?'
kunna hapa na dafu na en tentu.

[24] "A ya nebar na para ta gitayukan
kiden a

'Azin muy mantu ya nepataron ku
tentu a iatad muy ta nagpakaddu en ta
mamengfulu,' kunna.

[25] 'Ammi pake addun sangaw ya kwa
na, Afu, te ittan haman tentu ya
imaddu ta mamengfulu,' kunda.

[26] 'A maski ay,' kunna hapa, 'te kaku-
rugan ya uhohugan ku tekamuy ta
madaggan sangaw ya kwa na makākwa
en petta imad-addu ya kwa na, ammi
ta awanen nagpakaddu ta kwa na a
maazi hapa sangaw ya dana neatad
tentu.

[27] 'A ya mangikatupag kiden nga
awan makidafu teyak, a alapan muy
kid sin, te papasin muy kid ta atubang
ku,' kunna."

Ya Pagpaari Na Tolay Kiden Te Hesus
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-10; Jn 12:12-19)

[28] A ta nekabalin ni Hesus nangibida ta
keangarigan na en a nagdulot kid kontodu
ituldu na kiden ta ili na Herusalem, ammi
napa-polu i Hesus ta dalan. [29] A tekiden
nakadatang ta Bagetay na Olibo ta bikat na
babali kiden ta Beffage ikid na Batanya a
pinaunnan ni Hesus ya duwa na ituldu na.

[30] "Magdulot kanan ta babali kidewan,
a am nakadatang kanan ta bikat da a
maita muy sangaw ya urbun na kabayu
nga megalut nga awan para la natakayan.
Ubadan muy, te idatang muy hapa sin.
[31] A am itta sangaw ya mangpohut ta
pangubad muy a 'Pa masapul na bit la i
Afu,' kummuy," a umange kid.

[32] Naita da hala ya kabayu en ta kuman na
nebar ni Hesus tekid, [33] a tekiden nangubad
tentu a

"Annun muy hud ubadan ya urbun-
ina?" kunna hapa na makākwa en.

34 "A te masapul na kan na dafu tamen,"
kunda hapa.
35 A ta nepangidatang da tentu a neim-
mak da ya ulolat da ta urbunen, a inuf-
funan da i Hesusen nagtakay. 36 A tentu
en nakatakay a imunnan hapa ya addu na
tolay nga nangihuklad ta ulolat da kiden
ta angen na en ta pangdayaw da tentu.
37 Pakadatang da ta dadagutan na bagetayen
a sa gimihawa ya ituldu na kiden, a neayag
da ya pangdayaw da ta Namaratu gafu ta
ngamin kiden naita da ta pakapangwa ni
Hesus.
38 "Bendisyonam, Afu, ya Ari in nga
pinakabarim, petta mappya ta lutakin
ta kuman na langitina, a kumanen ka
hapa," kunda.
39 A ya uhohug na kadwan kiden Pariseyu
nga nehulun ta tolay kiden a
"Anu awem ihuya ya ituldum kiden,
te igitta da ka ta Namaratu," kunda te
Hesus.
40 "Am awena mina magsitang na inin
kid a ibar ku tekamuy ta magsitang hud
la ya batu kidin," kunna hapa tekid.

Ya Pagtangit Ni Hesus Gafu Ta Ili Na Herusalem

41 A tentu en nakaabikan ta ili na
Herusalem a pake itan na, a nagtangit hapa
ta damdam na ta tolay na kiden.
42 "Ampade amu muy mina ya man-
gatad ta kappyanan muy, ammi gagan-
gay ta awemuy manonot, 43 te pagka-ma
muy sangaw ya iange na katapil muy ki-
den, a seran da sangaw ya ngamin kiden
dalan muy petta awemuy makauhet. 44 A
rakrakan da sangaw ya alad muy ikid
na ngamin kiden bali muy, a idangkak
da kam sangaw ta lutak kontodu anak
muy kiden. A awan sangaw ta mesalnuk
maski ta takday la na batu ta bali muy ki-
den, te awemuy garay amu ya neange na
mangikerutan mina tekamuy," kunna.

Ya Pangahugu Ni Hesus Ta Simbaanen
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19)

45 A ta datang da ta ili na Herusalem
a simarok i Hesus ta simbaanen a pine-
gafwanan na pinohet ya naglaku kiden.
46 "Anu awemuy haman manonot ya
uhohug na Namaratu ta suraten, te
'Balikin yan ya pakimallakan mina na
ngamin tolay,' kunna haman,
ammi pinagbalin muy garay ta pagkakam-
patan na magdarogas ikid na magswitik,"
kunna tekid.
47 A kinanghahaw umange i Hesus ta sim-
baanen petta mangituldu ta tolay kiden,
ammi ya padi kiden ikid na mangituldu ki-
den ta lintig ikid na kadwan kiden opisyales
ta ili a apagan da am had kunna mina
na pangpapasi da tentu. 48 Ammi awan ta
makkwa da tentu, te pake ikayat na tolay
kiden ya magdangag tentu.

20

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

1 A ta takday ha na araw a itta ha i Hesus
ta simbaanen nga mangituldu ta tolay ki-
den, ikid na mangipadangag ta damag na
Namaratu tekid. A umange hapa tentu ya
padi kiden, ikid na mangituldu kiden ta
lintig, ikid na kadwan kiden pinakadakal
na tolay kiden, te pinohutan da ya gafu na
tarabaku na.
2 "Inya hud ya nangatad ta turay
mu petta maguray ka la ta ngamin
tinarabakum ta isin?" kunda.
3-4 "A itta hapa ya pohut ku tekamuy, te
ibar muy teyak am inya ya nangatad ta
turay ni mina Hwanen nga mangzigut ta
tolay? Namaratu, ono nonot la na tolay
ya nangatad ta turay na?" kunna tekid.
5 A gafu ta napopoyung kid ta nebar na en
tekid a nagbabidan da bit ta melemad am
anu mina ya tabbag da.
"Am ibar tam ta Namaratu ya nan-
gatad tentu a 'Anu kawagan na mantu
ta awemuy kinurug,' kunna sangaw teki-
tam. 6 Ammi am 'Tolay la ya nangdob
tentu,' kuntam a papasin na kitam na
tolay kiden, te kurugan da haman ta Na-
maratu ya nagpauhohug tentu," kunda.
7 A ya tabbag da mantu te Hesus a
"Awemi haman amu," kunda.
8 "A am awemuy mantu matabbag ya
pohutan ken tekamuy a awek hapa ibar
tekamuy am had sin ya gafu na turay kin
ta tarabaku kin," kunna hapa tekid.

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

9 A gafu ta kumanen a namegafu nagbida
i Hesus ta tolay kiden nga umange hapa

magdangag, ammi keangarigan ya binida na tekid:

"Itta ya takday tolay nga nagmula ta addu na unas, a sangaw nepaābāng na ya kaunasan na ta kadwan, te umange nagpasyar ta takwan na lugar. [10] A sangaw ta kaarawan na pagapit da a dinob na ya tagabu na en ta nangābāng kiden petta alapan na mina ya abang na en. Ammi ginafut da, a pinalpaluk da, kapye da pinatugut, a awan ta inalap na. [11] A sangaw dinob na makāunasen ya takday para tagabu na, a pinalpaluk da hapa yen, yaga inamāmat da, kapye da pinatugut awan ta inalap. [12] A sangaw dinob na ha ya takday para, a binigadan da hapa kapye da pinatugut.

[13] 'Asakay, anu panaw ya kwan ku?' kunna kan na makāunasen.

'Mappya ta idob ku tekid ya anak kin talo am mamat kid sangaw tentu gafu ta pake abikan teyak,' kunna kan na nonot na.

[14] "Ammi ta nepakaita na nangabang kiden ta anak na en a nagbabidan da ya pangpapasi da tentu;

'Gagangay ta ye-yan sangaw ya makaalap ta ngamin kwa na makāunasen. A mappya mantu ta papasin tam petta ikitanan sangaw ya makākwa,' kunda kan.

[15] "A ginafut da mantu ya anak na en, a neuhet da ta kaunasan kapye da pinapasi."

A ya uhohug ni Hesus ta kinabida na kiden a

"Anu hud sangaw ya uray na makāunasen ta nangabang kiden, [16] awa enna kid sangaw papasin, a ipaabang na sangaw ya kaunasan na ta kadwan," kunna.

A gafu ta naawatan da ya kebalinan na keangarigan na en a

"Bakkan mina ta kunna ten," kunda.

[17] A pake inita na kid ni Hesus, a

"Am pahig muy ta awena sangaw pagangan na Namaratu ya pinagtaron na kiden ta kwa na a intu mina pagnonotan muy ya nesurat na aglavunen, te

'Newarad na magbali kiden ya arigi en nga nepapatayuk na Namaratu tekid.

Ammi netoli na hala a yen ya pinagbalin na ta kasikanan na arigi ta ngamin bali,' kunna.

[18] "A maski am inya sangaw ya medumpar ta arigi in yen a intu hapa la sangaw ya matakitan, a pake nahammek na sangaw am igsilan na arigi en," kun ni Hesus tekid.

Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

[19] A ya padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig a naawatan da ta ikid hapa la ya pagbalinan ni Hesus ta kuman na nangabang kiden ta keangarigan na en, a yen ta ginafut da mina, ammi aweda nagafut gafu ta talaw da ta tolay kiden nga mayat tentu. [20] A yen ta ilalapan da la, yaga dinob da ya kadwan kiden kahulun da tentu, petta ape makitabarang kid tentu, talo am itta ya madangag da ta pangidaruman da tentu ta gubernadoren nga taga Roma. [21] A ya nebar da tentu a

"Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu mi ta matunung ka na tolay, a matunung hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku na Namaratu tekitam, te awem la panunnutan am anu ya uray na tolay, ikid na awan ta idadumam.

[22] "A dangagan mi haen teko am ipalubus na lintig ni Moses ta magpaga kitam ta bwis ta Ari na taga Roma kiden?" kunda.

[23] Ammi narikna ni Hesus ta yen ya pangsikwat da tentu, [24] a ya tabbag na tekid a

"Itan ku bit ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy," kunna.

A ta nepangigawat da tentu a

"Inya hud ya makāmukat ikid na makāngagan ta pirakin yan?" kunna tekid.

"A sinang mukat na Ari en," kunda hapa.

[25] "Ipaita muy mantu ta gubyernu na Ari en ya mekustu ta pangurug muy tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya mekustu ta pangurug muy tentu," kunna tekid.

[26] A gafu ta itta ya addu na tolay nga nakadangag ta tabbag ni Hesus tekid a awan ta nabalinan da ta pangpaliwatan da tentu,

yaga aweda hapa nakasitang ta pagpaka-lat
da tentu.

Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

27 A ta nekabalin na Pariseyu kiden a
umange hapa tentu ya Saduseyu kiden. A
itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda
kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi
kiden.
28 "Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu
ta lintig ni Moses," kunda.
"Te am masi kan mina ya lalaki nga
awan ta anak na a mappya kan ta kabagis
na en ya mangatawa ta kabalwan na en
petta itta kan sangaw ya anak da nga
lalaki nga mekwenta ta anak na nasi en.
29 A ta idi ta lugar mi itta ya pitu na lālāki
nga nagkakabagis, a nangatawa hapa ya
imunnanen, ammi nasi hala ta aweda
para la paganak. 30-31 A gafu ta lintigen
a inatawa na mekaduwa en ya atawa na
en, a sangaw timubbat ya mekatallu en,
a kumanen hapa abat ta mekapitu en, te
sa nagpasi kid ta pangatawa da ta bab-
bayen, ammi awan pulus ta nesirak da ta
anak da. 32 A kabalinan na pasi na meka-
pitu en a nasi hapa ya babbayen. 33 A am
kakurugan ta sa matolay kid hala sangaw
ta araw na pagtolay na nagpasi kiden
a had sin hud ta pitu kiden ya atawa
sangaw na babbayen, te ikid ngamin ya
nangatawa tentu," kunda.
34 A ya tabbag ni Hesus tekid a
"Gagangay ta mag-aatawa ya tolay ki-
den ta katolay da sin, 35 ammi ya nagpasi
kiden nga gagangay matolay ta araw na
pangtolay na Namaratu a awedan san-
gaw mangatawa, 36 te awedan sangaw
masi, te am tolayan na kid sangaw na
Namaratu a kagitta na kid sangaw na
anghel kiden ikid na Namaratu. 37 A
maski am awemuy kurugan ta matolay
hala sangaw ya nagpasi kiden a yen hala
ya nepasikkal ni mina Moses ta surat na
en gafu ta uhohug na Namaratu tentu ta
agyan ta kalakayu en nga umagātang, te
ya uhohug na en te Moses a
'Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abra-
ham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,'
kunna.
38 A gagangay mantu ta matolay hala
yen kid, te bakkan haman ta nasi ya
mangdayaw ta Dyos, te ya matolay ya
mangdayaw tentu," kunna tekid.
39 "Mappya hapa ya tabbag mina," kunna
hapa na kadwan kiden mangituldu ta lintig,
40 a awan na ta nagpohut tentu talo am
maabak kid hapa.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Tolay Kiden
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

41 A ta nekabalin na pagpohut da a itta
hapa ya pinohutan ni Hesus ta tolay kiden.
"Ya kuman na ituldu na mangituldu
kiden ta lintig a ibar da ta simsima
ni mina Dabid ya Mangikerutanen nga
nekari na Namaratu. A kakurugan hapa
ya ibar da, ammi had kukunna simsima
na? 42 Te ya nesurat ni mina Dabid ta
lebru na Kansyon Kiden a
43 'Itta ya nebar na Namaratu ta dafu
ken, te
"E ka sin magtogkok ta kanawan
kin, te ikita ya mangabak ta
ya katapil mu kiden, petta
iko sangaw ya makkamu ta
ngamin," kunna.'
44 A am 'Dafu ken,' kun ni mina Dabid
ta Makkamu en, a had kukunna mantu
magbalin ta simsima na para?" kun ni
Hesus tekid.

Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Mangituldu Kiden
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

45 A ta pagdangag para la na tolay kiden a
itta ya nebar ni Hesus ta ituldu na kiden.
46 "Itan muy ta awemuy parigan ya
mangituldu kiden ta lintig, te ikayat da
itugtugut ya barawasi na pangituldu da
petta dayawan na kid na tolay. A am itta
ya pabuya ikid na gimung a pilin da para
ya kaispotan na agtuttudan petta malo-
gon kid maita. 47 Ammi magimmamap-
pya kid la, te ikid hala ya mangayayyaw
ta bābāy kiden nabalu ta panguffun da
tekid petta magubat da ya bali da. A am
itta kid ta paggagimungan a makimallak
kid ta mabayag petta pahig na kadwan
kiden ta abikan kid ta Namaratu. Ammi
pake dakdakal sangaw ya pangpa-gang
na Namaratu tekid ammi ta kadwan,"
kunna.

21

Ya Nabalu en Nga Nangatad Ta Pirak
(Mk 12:41-44)

1 A ta pangituldu para la ni Hesus ta sim-
baanen a itan na ya naba-nang kiden nga
umange mangila-nug ta pirak da ta agyan
na agila-nugan na tolay kiden. 2 A sangaw
umange hapa ya napanglaw na babbay, a
nela-nug na ya duduwa la na sinsilyu, kustu
ta lugar na binting. 3 A ya uhohug ni Hesus
ta ituldu na kiden a

"Itan muy ya babbay ewan, kakuru-
gan ta ad-addu ya nela-nug na ammi ta
pagdadaggan na ngamin kiden nela-nug
na kadwan kiden, 4 te intu neatad da ya
sobra na kaba-nang da, ammi tentu a
neatad na ya magserbi mina tentu gafu
ta kapanglaw na, te neatad na ya ngamin
katolayan na," kunna tekid.

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan
(Mt 24:1-14; Mk 13:1-36)

5 A ta pagbabida na kadwan kiden a
dayawan da ya kalalaki na simbaanen,
te dappug haman ya batu na kiden nga
nataga, ikid na addu ya neatad na tolay
kiden ta pamaispot da ta simbaanen. 6 A ya
uhohug ni Hesus tekid a

"Kakurugan ya ibar ku tekamuy ta sa
marabba sangaw ya ngamin bali in yan
abat ta awan pulus ta mesalnuk ta maski
takday la na batu," kunna.

7 A ya pohut da hapa tentu a

"Kanu sangaw na araw ya kaperdi na
simbaanen, a anu sangaw ya pakaitan mi
ta datang na," kunda.

8 A ya tabbag na en hapa tekid a

"Pake itan muy ta maayayyaw kam
sangaw," kunna, "te addu sangaw ya
umange nga mangingagan ta ngagan kin,
te

'Iyak ya Kristu nga Mangikerutan
tekamuy, te dimmatang na ya araw na
pangikerutan na Namaratu tekamuy,'
kunda sangaw,

ammi awemuy kid kurkurugan. 9 A am
itta sangaw ya madamag muy ta gubat
ta agyan muy ikid na gubat ta adayu a
awemuy la malalang ta isin kid, te gagan-
gay ta dumatang ya kumanin kapye na
idatang na pagaddetan na arawin yan.
10 Te pagka-ma magkāgubgubat ya kad-
wan kiden tribu, yaga magkakattway
hapa ya kadwan kiden tolay nga maging-
gubgubat. 11 A dumatang hapa ya addu na
lunig ikid na agbabisin, ikid na takit ta
magdaduma na lugar. A maita muy hapa
sangaw ya kattatalawan na pakaitan ta
langit.

12 "Ammi ta awena para la dumatang
na inin kid na zigat a dana gafutan da
kam sangaw, petta idarum da kam ta
atubang na tolay kiden ta kapilya, kapye
da kam ibalud. A iatubang da kam hapa
sangaw ta gubernador da kiden ikid na
ari da kiden gafu ta pangurug muy teyak,
13 petta ipasikkal muy tekid ya gafu na
tarabakun muy. 14 A mappya mantu ta
dana itug muy ta nonot muy ta awemuy
sangaw burungan am anu ya itabbag
muy tekid, 15 te am ittan sangaw ya kustu
na paguhohug muy a iyak sangaw ya
mangatad tekamuy ta uhohugan muy
ikid na pangrazonan muy. A maabak
muy hapa sangaw ya katapil muy kiden,
te aweda sangaw matabbag ya uhohugan
muy. 16 A ya kadwan kiden tekamuy a
italaba na kam na dakal muy kiden ikid
na kabagis muy ikid na kahulun muy
kiden pase kofun muy kiden, a papasin
da ya kadwan tekamuy. 17 Te ikatupag
na kam sangaw na ngamin tolay gafu
ta pangurug muy teyak. 18 Ammi maski
kunna ten awan pulus ta mawakay maski
ta takday la na huk muy, 19 te am attaman
muy la ya ngamin makkwa tekamuy a
maatadan kam hala sangaw ta magnayun
na angat."

Ya Kaperdi Na Herusalem Ikid Na Pagtoli Ni Hesus
(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20 "A kumanen hapa am maita muy
sangaw ya armado na suddalu kiden nga
manglehut ta ili na Herusalem a yen ya
pakkamu muy ta tanagay na ya kaperdi
na. 21 A yen mina ya pagbabakwit na itta
kiden ta Hudeya petta umahat kid mina
ta bagetay kiden. A kumanen hapa ta
itta kiden ta umag na ili. A ya itta kiden
ta lawan na ili a aweda mina simarok,
22 te yen sangaw ya araw na pangpa-
gang na Namaratu petta magdulot ya
ngamin kiden linavun na aglavun kiden

ta surat kiden. 23 Ammi kakallak sangaw
ya matarun ikid na magpasusu ta isina
kid na araw te pake mazigatan kid nga
magbakwit, te yen ya datang na dakal
na pagzigātān ikid na pangpa-gang na
Namaratu ta tolay kiden. 24 A mapapasi
ya kadwan, ikid na magafut ya kadwan
petta metugut kid mebalud ta kadwan
kiden lugar ta paglelehutin. A mapannu
sangaw ya ili na Herusalem ta suddalu na
Hentil kiden addet ta kabalin na araw na
Hentil kiden."

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

25 "A am nabalin sangaw yen kid na
zigat a itta sangaw ya takwan na pakaitan
ta bilag ikid na hulan ikid na bitwan ki-
den ta langit, a pake magtalaw sangaw ya
tolay kiden gafu ta simiksikan sangaw ya
palung kiden ta bebay. 26 A pake kumafuy
sangaw ya nonot na tolay kiden gafu ta
talaw da ta dumatang ta paglelehutin, te
makutukutet hapa sangaw ya bitwan ki-
den ta langit. 27 A yen sangaw ya pakaitan
na ngamin tolay ta lattog na Tolayin taga
Langit ta langitewan, te dumagut sangaw
nga imatogkok ta kulam kiden, a mehu-
lun sangaw tentu ya ngamin kasikanan
ikid na kalalakin na Namaratu. 28 A am
maita muy sangaw ta namegafun yan
kid na pakaitan a awemuy gitumagan
awa matalak kanan, te tanagay na ya
pangikerutan na Namaratu tekamuy."

29 A sangaw binida ni Hesus ya takwan na
keangarigan tekid.

"Nonotan muy ya keangarigan na tag-
gaten, ikid na kadwan kiden kayu, 30 te am
lumattog na ya bagu kiden don da a yen
ya pakaitan ta darun na. 31 A kumanen
hapa sangaw am dumatang na ya ngamin
kiden nabidak tekamuy ta ayanin, te yen
sangaw ya pakaitan ta tanagay na ya
pagpatogkok na Namaratu ta dafu muy.
32 A kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy
ta sa magdulot ya ngamin kidin nabidak
tekamuy ta awena para la masi na to-
lay kiden ta ayanin. 33 Te gagangay ta
imawan sangaw ya ngamin langitewan
pase lutakin, ammi awena sangaw mauli
na ngamin inuhohug ku tekamuy.

34 "A mappya mantu ta imugudan muy,
petta awemuy maayayyaw gafu ta madu-
gal kam ikid na magillaw kam ikid na
magburung kam ta katolay muy. A sigida
makaparan kam, ikid na awemuy sangaw
masikwatan ta araw na zigat, 35 te du-
matang la dumatang ye-yen na araw ta
ngamin kiden tolay ta utun na lutak. 36 A
mappya mantu ta hutunān muy, a sigida
makimallak kam, petta itta ya pagsikan
muy nga magattam ta ngamin kiden du-
matang, petta awemuy sangaw mamat
am mapaatubang kam sangaw ta Tolayin
taga Langit ta datang na," kunna.

37 A kinanghahaw nangituldu i Hesus ta
umag na simbaanen, ammi ta hiklam a
umange nagammak ta bagetay na Olibo. 38 A
kada lalakwat a naggabi hapa ya tolay kiden
nga ange ta simbaanen, petta dangagan da
ya ituldu na.

22

Ya Pagtatulag Na Mangpapasi Kiden Te Hesus

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2)

1 A ta tanagay na ya pyesta na Simana
na Hudyo kiden am mangan kid ta pan
nga awan bumlad, 2 a nagmamiting ya padi
kiden ikid na mangituldu kiden petta pag-
babidan da am had kunna mina na pang-
papasi da te Hesus, te nagburung kid hapa
gafu ta tolay kiden nga dumagdag tentu.

3 A tekiden para la nagmiting a itta hapa
ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta tak-
wan na lugar, a yen hapa ya nesassarok ni
Satanas ta nonot ni Hudas Iskaryote petta
italaba na i Hesus, te intu ya takday na
mafulu duwa kiden kahulun ni Hesus. 4 A
umange mantu i Hudasen nga nakitulag
ta padi kiden ikid na maggwardya kiden
ta simbaanen, petta italaba na i Hesus.
5 A natalakan kid hapa ta bida na tekid, a
nekari da tentu ya pirak. 6 Mayat hapa i
Hudas ta tulag da a yen ya pamegafu na
nga magapag ta pangitalaba na te Hesus ta
kawan na addu na tolay.

Ya Pangiparan Da Ta Pyesta Na Simana

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)

7 A ta araw na pangan da ta panen nga
awan bumlad, a yen hapa ya pangiatang da
ta kalneru, te pagnonotan da ta araw na
nepangililik na Namaratu ta gingginafu da

kiden. [8] A dinob ni Hesus ig Pedru ikid ni
Hwan petta enda iparan ya panganan da ta
kalneru da.
[9] "A had sin mina ya pangiparanan
mi?" kunda hapa tentu.
[10] "E kam ta ili, te masimmu muy
sangaw ya magtattun ta tākalamba na
danum, a dagdagan muy la. A sangaw
am nakasarok kanan ta bali a ibar muy ta
makābali en, [11] 'Dinob na kami ni Mistro,
te itan mi kan ya lugar na panganan mi
ta pamurab mi ta Simana in,' kummuy,
[12] a ituldu na sangaw ya dakal na silid
ta utun, a yen sangaw ya pangiparanan
muy ta pamurab tam," kun ni Hesus
tekid.
[13] A umange kid, a naita da hala ya kuman
na nebar ni Hesus tekid, a neparan da ya
pamurab da ta Simana.
[14] A sangaw ta nekaparan na ngamin a
nakiatubang ig Hesus ikid na mafulu duwa
kiden ituldu na. [15] A tekid para la nagkakan
a naguhohug i Hesus.
"Pake ikayat ku ta magaatubang ki-
tam ta ayanin, te awena para la du-
matang na zigat kin. [16] Ammi awek na
sangaw makiatubang tekamuy ta isin na
pamurab addet ta sa nedulot ya ngamin
pagbalinan na ta pagturay na Namaratu
ewan," kunna.
[17] A sangaw nagibbal ta paginuman na
binarayang kapye na nakimallak, a sangaw
negawat na ta ituldu na kiden.
"Ye, sa uminum kanan ta isin, [18] ammi
teyak, awek sangaw uminum ta kumanin
abat ta pagayayat tam sangaw ta pagtu-
ray Namaratu ewan," kunna.
[19] Kabalinan na kumanen a nagibbal hapa
ta tāhukal na pan kapye na nakimallak
ha. A sangaw ginadgadwa na ya pan en, a
nesaned na tekid.
"Kanan muy yan, te panadamdaman
muy teyak, te ye-yan ya barikin nga is-
agapil ku gafu tekamuy," kunna.
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Jn 13:1-30)
[20] A ta nekabalin na nepamuhab da a in-
ibbalan na ha ya paginuman na binarayang
kapye na neatad tekid,
"Ye-yan ya panadamdaman muy ta
bagu en tulag na Namaratu tekamuy gafu
ta dagak nga magarut sangaw ta gafu
tekamuy. [21] A itta hapa ta lamesa in ya
mangitalaba sangaw teyak, [22] te mappya
ta mapapasi ya Tolayin taga Langit ta
kuman na nekari na Namaratu ewan,
ammi kakallak sangaw ya mangitalaba in
tentu," kunna.
[23] A nagimpopohutan da hapa am inya
panaw tekid ya mangitalaba sangaw tentu.

Ya Pagingfulfulatan Na Ituldu Na Kiden Ta Pinakadakal Da

[24] A sangaw nakidibati hapa ya ituldu
kiden ni Hesus, te nagingfulfulatan da am
inya tekid ya pinakadakal da. [25] Ammi
nedangagan na kid ni Hesus, a pake tin-
abarangan na kid.
"Amu muy ya gagangay na ari na Hen-
til kiden ta ikwenta da ya iturayan da
kiden ta kuman na tagabu da, a ingagan
da hapa ya bari da ta mangikerutan.
[26] Ammi awemuy mina parigan yen kid,
te ya kadakalan muy a magbalin mina
ta kaassangan muy ikid na magserbi en
tekamuy. [27] Ta kuman na uray na tolay
a intu dakdakal ya imatuttuden man-
gan ammi ta mangiatubang ta kanan na.
Ammi mappya ta iyak ya parigan muy
te itta yak sin tekamuy ta kuman na
mangiatubang ta kanan.
[28] "Mappya te ikamuy ya kanayun ne-
hulhulun teyak ta ngamin kiden zigat
ken. [29] A ya neatad ni Damakewan teyak
ta iturayan ku a yen hapa ya isipat ku
tekamuy, [30] petta ikamuy hapa sangaw ya
makiatubang teyak ta lamesaken ta lugar
na pagariyan ku. A magtogkok hapa
sangaw ya tagtakday tekamuy ta kuman
na agtogkokan na ari, petta magibbal
kam hapa sangaw ta mafulu duwa kiden
tribu na Istralita kiden.
[31] "A iko hapa Simon, a dangagam ya
ibar ku teko, te pake ikayat ni Satanas
ya mangalap tekamuy, petta paruban na
kam sangaw ta kuman na magsap ta ag-
gik, [32] ammi iko ya pake nepakimallak ku
petta awena mawakay na pangurug mu
teyak. Ammi sangaw am nagbabawi kan
ta pagtalekud mu teyak a uffunam hapa
ya kabagis mu kiden, petta magsikan
hapa ya pangurug da," kun ni Hesus te
Pedru.
[33] "Ay, Afu, aweta ka pagtalekudan
maski mehulunak teko mebalud ikid na
mapapasi," kunna hapa.

[34] "Itam sangaw awa kustu ya uhohug ku teko, Pedru," kunna ha ni Hesus tentu, "te maski ta awena para la pagtareknay na manuk ta hiklamin yan a mamillu ka sangaw mangilemad ta pakkamum teyak," kunna.
[35] A sangaw nagbida ha i Hesus tekid ngamin,
"Tekamuyen immange nangipadangag ta idi ta awemuyen nepagbalun a itta de ya nagkurangan muy?" kunna.
"Awan O, Afu" kunda hapa.
[36-37] "A onay, te itta ya nangikallak tekamuy. Ammi bakkan sangaw ta kunna ten, te ya uhohug na aglavunen gafu teyak a 'Isipat da sangaw ta dulay kiden na tolay', kunna ta surat na en. A gafu ta magdulot hala sangaw ya nesurat na en a ikatupag da kam hapa sangaw gafu teyak. A mappya mantu ta ikamuy hapa la sangaw ya makkamu ta ngamin masapul muy nga pirak ikid na ga-gamit muy kiden. A gafu ta zigat muy sangaw a pake karkaragatan muy ya kampilan ammi ta ulat muyen," kunna.
[38] "A itam, Afu, duwa haman ya kampilan mi," kunda hapa.
"Bakkan na ta yen ya bidan tam," kunna hapa tekid.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Bagetay Na Olibo
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

[39] A ta kabalin na en a imuhet kid ni Hesus ta bali, a umange kid ta Bagetayen Olibo ta kuman na gagangay ni Hesus ta idi. [40] A ta datang da ta lugaren nga kanayun nakimallakan na a
"Magyan kanan la sin, a makimallak kanan ta awemuy timuluk ta mamahpahuba en tekamuy," kun ni Hesus tekid, [41] kapye na sang imadayu tekid. A sangaw namalentud ta lutak, a nakimallak.
[42] "Amang, am mappya ta uray mu a azim haen ya zigatin yan. Ammi maski kunku a bakkan mina ta yen ya magdulot, te mappya ta ikayat men ya idulot ku," kunna ta pakimallak na.
[43] A lumattog hapa ya anghel na Namaratu nga nangpasikan tentu. [44] A gafu ta pake nazigatan a pinasikan na para ya pakimallak na addet ta neugang ya daga na en, a nagsaddu ta lutak. [45] A tentu en imivwat ta nakimallakan na en a nagtoli ta ituldu na kiden, ammi nakakasidug kid na gafu ta pake nabannag kid na ta pagdamdam da tentu.
[46] "Anu masidug kanan? Imivwat kanan, a makimallak kam petta awemuy mina maayayyaw," kunna hapa tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:1-11)

[47] A ta paguhohug para la ni Hesus tekid a dumatang na i Hudasen, a nehulun hapa tentu ya addu na tolay. A umange i Hudas te Hesus petta amuyan na mina, [48] ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Anu haman ta amuyam, Hudas, ya Tolayin taga Langit ta pangitalabam tentu?" kunna.
[49] A ta nepakaita na kahulun ni Hesus ta gafutan da a
"Mappya de, Afu, ta katkattaban mi kid na?" kunda.
[50] A ka-ma la kinattab na takdayen ya tagabu na kadakalanen padi, a newasik na ya takday bangbang na.
[51] "Awemuy na!" kunna hapa ni Hesus tekid,
otturu sini-ged na ya bangbang na kinattab da en, a nagmappyan. [52] A sangaw naguhohug hapa i Hesus ta ange kiden nanggafut tentu.
"Anu, dulayak hud na tolay, petta endak gafutan konsu kampilan ikid na paluk ta kuman na panggafut muy ta tulisan? [53] Kinanghahaw itta yak haman tekamuy ta simbaanen nga nangitultuldu, anu bakkan ta yen ya nanggafutan muy teyak? Ammi gagangay ta ayanin ya oras muy ikid na oras na pagturay na dulay," kunna tekid.
[54] A ta nepakagafut dan tentu a netugut da neange ta bali na kadakalan na padi, a tinultulitul na kid ni Pedru. [55] Datang da ta bagaw na bali en a naghatung kid ta paggukupan da, a nakipagtuttud hapa i Pedru tekid.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus
(Mt 26:69-75; Mk 14:66-72; Jn 18:25-27)

[56] A ta pagtuttud para la ni Pedru ta dakar na afuyen a neitan na babbayen tagabu ta pagtalib na, a pake inita na ta mappya kapye na netuldu ta kadwan kiden.
"Yeyan hapa ya takday kahulun na ginafut da en," kunna.

57 Ammi nelemad ni Pedru.
"Awek amu yen O," kunna.
58 Ammi sangaw ta magananwan a itta
hapa ya takday nga nakalasin tentu a
"Maski iko hapa ya takday," kunna.
"O iyak hud O," kunna ha ni Pedru.
59 A sangaw ta pagtalib na kuman na tak-
day oras a pake nepapilit para na takday ta
intu.
"Talaga ta iko hapa ya takday kahulun
na, te taga Galileya ka," kunna.
60 "Atsi O, awek para la aamu yen O!"
kunna ha naglemad,
a ka-ma la nagtareknay ya manuk. 61 A
nagbalittag na hapa i Hesus nga imatubang
tentu, a yen hapa ya nepakanonot ni Pe-
dru ta uhohug ni Hesus tentu ta 'Mamillu
ka mangilemad teyak ta awena para la
pagtareknay na manuk,' kunna. 62 A insigida
nagtugut i Pedru, a masikan nagtangit.

Ya Pangpabanglu Da Te Hesus
(Mt 26:67,68; Mk 14:65)

63-64 A ya tolay kiden nga naggwardya te
Hesus a pinābānglu da, te tinappanan da ya
mata na kiden kapye da pinalpaluk,
"O, ibar mu am inya ya nagpaluk teko,
te malalaki ka haman maglavun," kunda.
65 A addu para ya inuhohug da tentu ta
pamadpadulay da tentu.
66 A ta magkarawanen a nagkakampat ya
padi kiden ikid na mangituldu kiden ta
lintig ikid na ngamin kiden kalalaklakayan,
a neange da i Hesus ta atubang na ngamin
kiden konsihal petta idarum da. A ya uho-
hug da te Hesus a
67 "Am kakurugan ta iko ya Ari en
Kristu nga nekari na Namaratu, a ibar
mun," kunda tentu.
Ammi ya tabbag na en tekid a
"Am ibar ku mina tekamuy a awemuy
haman kurugan, 68 a am itta ya pohut
ku tekamuy a awemuy hapa tabbagan.
69 Ammi awena la mabayag a makipagtut-
tud ya Tolayin taga Langit ta kanawan
na Namaratu ewan nga Makapangwa ta
Ngamin," kunna tekid.
70 "A ta kuman na ikayat mu uhohugan
a iko ya Anak na Namaratu ewan?"
kunda.
"Kakurugan ta iyakin yen," kunna
hapa.
71 "Itan muy yen, masapul hud para ya
mangipasikkal ta liwat na, te ikitanan
hapa la ya nakadangag ta uhohug na,"
kunda.

23

Ya Pangidarum Da Te Hesus Ta Guber-
nadoren Taga Roma
(Mt 27:1,2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)

1 A ta nekabalin dan a sa nagtayuk kid,
a enda nedarum i Hesus te Gubernador
Pilato.
2 "Ginafut min ya tolayin yan, te
sansanatan na ya tolay kiden petta mak-
itapil kid ta gubyernu. A ibar na hapa ta
aweda mina pagan ya bwis da ta guby-
ernu na Ari muyen Sisar, yaga ipapilit na
hapa ta intu ya netun na Namaratu ta ari
mi," kunda.
3 A gafu ta kumanen a pinohutan hapa ni
Pilato,
"Kurug de ta iko ya ari na Hudyo ki-
den?" kunna.
"A ikon haman ya nangibar," kunna
hapa ni Hesus.
4 A sangaw naguhohug i Pilato ta Hudyo
kiden nga ange nangidarum,
"Ta kuman na uray ku a awan ta gafu
na pangidarum muy tentu," kunna.
5 Ammi nepapilit da ya nepangidarum da
tentu.
"Nangituldu haman ye-yan na to-
lay ta ngamin paglelehutin abat ta lu-
gar na Galileya abat ta isin Hudeya, a
sansanatan na ya tolay kiden petta mak-
itapil kid mina ta gubyernu," kunda.
6 A gafu ta kumanen a pinohutan ni Pilato
tekid am taga Galileya i Hesus, a "On,"
kunda.
7 "A alapan muy mantu, te iange muy
te Gubernador Herud, te intu haman ya
makkamu ta tolay kiden taga Galileya,"
kun ni Pilato tekid,
te itta hapa i Gubernador Herud ta ili na
Herusalem ta arawin yen.
8 A ta nepangidatang da tentu te Herud a
matalakan hapa i Herud, te addu ya nadan-
gdangag na te Hesus ta idi, a ikayat na
hapa itan, talo am itta ya ipaita ni Hesus
tentu ta pakapangwa na. 9 A addu hapa ya
pinohutan na te Hesus, ammi awena pulus
tumabbag ni Hesus. 10 A ya pinakadakal na
Hudyo kiden a addu hapa ya binida da ta

pangidaruman da tentu, ammi awan hapa
ta netabbag ni Hesus tekid. 11 A gafu ta
awena tumabbag a inuyoyungan ni Herud
ikid na suddalu na kiden, a tinapangan da ta
addu na uhohug. A sangaw pinagbarawasi
da ta kuman na ari kapye da hala pinatoli te
Pilato.
12 Ta idi a nagkākatupag ig Herud ikid ni
Pilato, ammi mappya kid na ta arawin yen
gafu ta azo matupag kid na te Hesus.

Ya Pangipalubus Ni Pilato Ta Pasi Ni Hesus
(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39—19:16)

13 A ta nepangitoli dan te Hesus te Pilato
en a pinagkakampat na ya pinakadakal na
Hudyo kiden petta magbida tekid.
14 "Ye-yan na tolay ya neange muy
teyak, te ibar muy haman ta sanatan
na ya kagitta muy kiden petta makitapil
kid mina ta gubyernu. Ammi pinohutan
ku ta mappya ta atubang muy, a awan
haman ta nadangag ku ta kuman na
pangidaruman muy tentu. 15 Kumanen
hapa te Gubernador Herud, awan kan ta
liwat na, a yen ta pinatoli na teyak. Maita
muy mantu ta awan haman ta pangpa-
pasin mi tentu. 16 A mappya mantu ta
papaligat ku la kapyek ibbatan," kun ni
Pilato tekid.
17 A ya gagangay da ta idi a pohetan
da ya takday mabalud ta kada Pyesta na
Panadamdaman, petta matalakan mina ya
Hudyo kiden ta gubyernu ni Ari en Sisar. A
yen ta nebar ni Pilato ta pohetan na mina
i Hesus, 18 ammi bakkan te Hesus ya ikayat
da.
"Papasim yana, te Barabas mina ya
pohetam," kunda,
19 te ya kinan da en Barabas a nabayag
hapa nabalud gafu ta sinanat na ya tolay
kiden petta makitapil kid ta gubyernu, yaga
namapasi hapa ta tolay ta idi. 20 A gafu
ta kumanen a nakibida ha i Pilato tekid,
pettam onan da mina ya pangpohet na te
Hesus, 21 ammi nafulotan kid nagayag:
"Papasim, pagappam na ta krus," kun
na ayag da.
22 "Annun ku hud papasin? Anu hud ya
liwat na? Awan haman ta amuk ta paka-
papasi na. A mapmappya ta papaligat ku
la kapyek pohetan," kunna ha ni Pilato
tekid.
23 Ammi kuga nafulotan ha ya tolay kiden
nga nagayayag ta masikan, te ipapilit da ya
pasi ni Hesus. 24-25 A gafu ta kumanen a tim-
uluk i Pilato ta nebar da en, a pinohet na ya
nabaluden nga namapasi ikid na nakitapil
ta gubyernu ta idi, a negawat na i Hesus ta
tolay kiden petta kwan da ya ikayat da kwan
tentu.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

26 A ta nepangalap dan te Hesus a neuhet
da ta ili, petta pagappan da ta krus. A
tekiden dumayum ta agyan na pagpaappan
da tentu a nasimmu da ya takday lalaki nga
nagngagan ta Simon nga taga Sirene, te
bagu nagafu ta takday na bariyo. A simarok
mina ta ili, ammi kinalbatan da nga pina-
gagtu ta krus ni Hesus. 27 A dumadagdag
hapa ya pake addu na tolay kontodu bābāy
nga nakatangtangit ta pagdamdam da te
Hesus. 28 A yen ta nagbalittag i Hesus nga
naguhohug tekid.
"Ikamuy bābāy, bakkan mina ta iyak
ya tangitān muy, te intu mina tangitan
muy ya bari muy ikid na anak muy.
29 Te dumatang sangaw ya pake dulay na
araw, a ibar da sangaw ta nagāsāt ya
bābāy kiden nga awan naganak ikid na
awan kiden ta pasusu. 30 Te sangaw am
dumatang na ye-yen na araw a magayag
ya tolay kiden ta bagetay kiden, petta
tappanan da kid mina, 31 te am kumanin
ya dumatang ta awanen ta liwat a pake
duldulay para sangaw ya dumatang ta
seliwat kiden," kunna.
32 A nepehulun da hapa ya duwa na pake
dulay na tolay te Hesus, petta igindan da i
Hesus papasin ta duwa kiden. 33 A tekiden
nakadatang ta agyan na kinan da en Banga
na Ulu, a yen ya nagpaappan da tekid ta
tallu na krus, a netunglak da ya kayu en nga
nagappan ni Hesus ta naghatan na duwa
kiden nga pake dulay. 34 A ta nepagpaappa
da te Hesus a nepakimallak na kid "Amang,
pakomam kid te aweda amu ya kwan da,"
kunna. A ya suddalu kiden hapa a nagbabi-
nunutan da ya ga-gamit kiden ni Hesus.
35 A ya kadwan kiden tolay a umatayuk
kid la naggiraw ta pinagappa da kiden,
ammi ya pinakadakal da kiden a inuyoyun-
gan da la i Hesus,
"Agu ta intu mina ya mangikerutan ta
ikattolay na kiden, ammi ikerutan nan
mina ya bari na en am kurug ta intu ya

netun na Namaratu ta mangikerutan,"
kunda.
36 A sangaw tumubbat hapa ya suddalu
kiden nga nanguyoyung tentu, te enda ne-
gawat ya suka ta inuman na, otturu nebar
ta
37 "Ikerutam mina ya barim, te Ari ka
haman na Hudyo kiden," kunda hapa,
38 te dana netun da ya surat ta utun na ulu na
en, a "Ari na Hudyo kiden," kun na suraten.
39 A ya takdayen nga pinagappa da ta
hebing ni Hesus a medyo nakaporay hapa
te Hesus;
"Agu ta iko haman ya netun na Na-
maratu ta mangikerutan? A ikerutam
mantu ya barim ikid na bari mi," kunna
tentu.
40 Ammi ya takdayen ta taakub ni Hesus a
nagsasitangan na hapa ya napolu en,
"Anu awem haman mamat ta Nama-
ratu maski ta pasim? 41 Gustu hala ya
pagpapasi da tekita, te inatadan da kita
ta kuman na nagliwatan ta, ammi awan
haman ta liwat na tolayin yan," kunna
tentu.
42 A sangaw nakimallak hapa te Hesus;
"Ay Hesus, nonotan nak haen, Afu, am
nakatogkok kan ta pagariyam," kunna.
43 "Kakurugan ya uhohugan ku teko ta
mehulun ka hapa sangaw teyak ta arawin
yan ta pake ispot na lugar," kun ni Hesus
tentu.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

44 A ta tangngan na araw a nagsugiram na
ya ngamin na paglelehut da en ta kuman na
hiklam abat ta tallu na oras, te nagsugiram
ya bilag. 45 A ka-ma la napissang hapa ya
zingzingen nga ga-gamit ta umag na sim-
baan en. 46 A ta kuman na alas tres ta furab a
nagayag i Hesus ta masikan, "Amang, ikon
la ya makkamu ta kahalwakin," kunna. A
yen ya nepasi na.
47 A ya kapitan na suddalu nga nagg-
wardya ta pinagappa da kiden a dinayawan
na hapa ya Namaratu gafu ta naita na en.
"Kakurugan kad ta mappya na tolay yan,"
kunna. 48 A ya tolay kiden nga umange
naggiraw, a nagdamdam kid hapa ta naita
da, a napopoyung kid na nagtugut nga
magtoli ta bali da. 49 A ya kofun kiden ni
Hesus kontodu bābāy kiden taga Galileya
nga dumagdag tentu ta idi a umatayuk kid
la ta sang adayu, a itan da la ya ngamin
nakkwa tentu.

Ya Pangitanam Da Te Hesus
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

50-52 A ta nekabalin na pasi ni Hesus a
itta ya takday lalaki nga umange te Pilato,
petta adangan na ya bari ni Hesusen. I
Hose ya ngagan na, a taga Arimateya ta
lugar na Hudeya. Mappya hapa na tolay, te
kurugan na ya ngamin lintig na Hudyo ki-
den, yaga nabayag na hapa nangipapa-na ta
Mangikerutanen nga nekari na Namaratu.
Intu hapa ya takday konsihal na Hudyo
kiden, ammi awena kumabkabat ta nepang-
papasi da te Hesus. 53 A ta nepangidagut
ni Hose ta bari ni Hesus a inulolatan na
ta furaw na ulat, kapye na neange ta pan-
gitanaman na tentu. A netanam na ta
kababagu na tanam nga kinobkob da ta
batu ta kuman na kweba, a awan para la ta
netanam. 54 Furab ta Byernis ya nepangi-
tanam na tentu, a yen hapa ya pamegafu na
araw na agimmang na Hudyo kiden.
55 A ya bābāy kiden nga dumadagdag
te Hesus tentu en nagtugut ta lugar na
Galileya a naita da hapa ya tanam na ikid
na nepangpaidda na ta bari na en. 56 A
sangaw nagtugut kid hapa nga dumatang ta
bali da, petta mangiparan kid ta bangog, te
iluggud da sangaw ta bari ni Hesus. Ammi
nagimmang kid bit ta araw na agimmang,
te pangurug da ta lintigen.

24

Ya Bida Na Katolay Ni Hesus
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

1 A ta nagkahawan ta Liggu a naggabi ya
bābāy kiden nga ange ta agyan na tanamen,
te nehulun da ya bangogen nga neparan
da ta bari ni Hesus. 2 Ammi ta datang
da ta tanamen a dana naazin ya batu en
nga nesalin ta sasahokan na tanamen. 3 A
simarok kid, ammi awan na ya bari ni Hes-
usen! 4 A gafu ta mapopoyung ya nonot da
a umatayuk kid bit la ten, a ka-ma la itta
ya duwa na lalaki nga pake magdakar ya
barawasi da, a nagtayuk kid ta hebing ta
bābāy kiden. 5 Alistu nagtakab ya bābāy ki-
den ta talaw da tekid, a sangaw naguhohug
ya duwa kiden tekid,
"Anu haman ta apagan muy ya natolay
ta tanamin, 6 Awemuy de manonot ya

nebar na en tekamuy ta nepagyan na en
tekamuy ta iten Galileya?
[7] 'Mappya ta megawat ya Tolayin
taga Langit ta awan kiden mangurug
ta Namaratu petta pagappan da ta
krus, ammi matolay hala sangaw ta
mekatallu en araw,' kunna paen teka-
muy," kunda tekid.
[8] A yen hapa ya nepakanonot na bābāy
kiden ta uhohug ni Hesus.

[9] A gafu ta kumanen a nagtugut kid, a
enda nepadangag ya naita da ikid na nadan-
gag da ta mafulu takday turin ni Hesus
kontodu kadwan kiden ituldu na. [10] I Mariya
taga Magdala, ikid ni Yohana, ikid ni Mariya
nga hina ni Santiago, ikid na kadwan kiden
sakā bābāy da, a yen kid ya umange nan-
gibar ta turin kiden. [11] Ammi aweda haman
kinurug ya uhohug na bābāy kiden, te pahig
da ta tulad. [12] Ammi te Pedru a alistu
imikkat, a bumilag ta agyan na tanamen.
Datang na ta tanamen a simisirib ta umag, a
naita na ya ga-gamit kiden nga nefutefut ta
bari ni Hesusen, ammi awan ya bari na en.
A sangaw nagtugut hapa nga dumatang ta
bali na, te napopoyung hapa gafu ta awan
na ya bari ni Hesus.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Duwa Kiden
(Mk 16:12,13)

[13] A ta araw na katolay ni Hesus a gi-
manwat hapa ya duwa na ituldu na ta ili
na Herusalem, te ange kid ta iten Emawas,
a kuman na mafulu takday kilumetru ya
kadayu na. [14] A nakatugtugut kid la nagbida,
te bibidan da ya nakkwa te Hesus ta ili na
Herusalem. [15] A tekid para la nakatugtugut
nagbida ikid na nagimpopohut a ka-ma la
nakihebing i Hesus tekid, [16] a naita da ammi
pahig da ta bakkan ta intu.
[17] "Anu hud ya kuga bidan muy ta
pakatugtugut muy ta dalanin," kunna
tekid.
A nagtayuk kid la ten nagdamdam. [18] Klopas
ya ngagan na takdayen, a intu ya tumabbag
ta nebar ni Hesus,
"Anu, iko la tatakday ya awan para la
nakadangag ta iningwa da en ta ili na
Herusalem ta takdayen araw?" kunna te
Hesus.
[19] "Anu hud ya iningwa da?" kunna
hapa ni Hesus tekid.
"A ya iningwa da en te Hesus nga taga
Nasaret," kunda ha, "te amu haman na
Namaratu ikid na ngamin tolay ta intu
ya kasikanan na aglavun, te masikan ya
ngamin tarabaku na ikid na uhohug na.
[20] Ammi kadulayan na te ya pinakadakal
tam kiden a nepagafut da haman, a san-
gaw nedarum da ta taga Roma kiden
nga mangibbal tekitam, petta papasin
da, a pinagappa da ta kayu. [21] Nekatalak
mi ta intu ya mangikerutan tekitam nga
Istralita, ammi awan na, te arawin yan
haman ya mekatallu araw abat ta pasi na
en.
[22] "Ammi kuman na nakagtut kami
hapa gafu ta bida na kadwan kiden kahu-
lun mi nga bābāy, te umange kid kan ta
tanam na en ta nagkarawanen, [23] a awan
kan na ya bari na en. Ammi intu kan
naita da ya anghel kiden na Namaratu, a
nebar kan na anghelen ta natolay hala i
Hesusen. [24] A yen ta umange ya kadwan
kiden kahulun mi nga lalaki ta tanam na
en, petta pasikkalan da mina ya uhohug
na bābāy kiden. A kustu kad ya uhohug
da, te aweda kan naita ya bari na en,"
kunda te Hesus.
[25] A ya uhohug hapa ni Hesus tekid a,
"Anu kuga makilavun kam? A anu
hapa ya kabakka na nonot muy ta awe-
muy kurugan ya nesurat na aglavun ki-
den? [26] Te gagangay haman ta neat-
tam na Mangikerutanen ya nepagpapasi
da tentu kapye na hala matolay, petta
mesaad ta pagariyan na," kunna tekid.
[27] A sangaw pake nepasikkal na tekid ya
ngamin nesurat nig mina Moses ikid na
aglavun kiden ta palungu na araw, a ne-
tuldu na tekid ya uhohug na aglavun kiden,
te dana linavun da ya ngamin dumatang
tentu ta awena en para la pakeanak.

[28] A sangaw nakaabikan kid na ta babali
kiden nga datangan na duwa kiden, a ku-
man na magtalib mina i Hesus, [29] ammi
ginamman na duwa kiden.
"Magyan ka la bit tekami te furab na,
magge hiklam na," kunda tentu,
ammi aweda para la amu ta intu. A gafu
ta kumanen a sakā nehulun hapa tekid
ta nagdulotan da en. [30] A tekiden na-
gaatubang ta pamurab da a nangalap i
Hesus ta pan kapye na nepakimallak, a

sangaw ginadgadwa na hapa ta duwa ki-
den. 31 A ta nepangigawat na ta pan tekid
a nagdakar ya mata da, a amu dan ta intu,
ammi ta nepakaita da tentu a limitap hapa,
a awedan naita.
32 "Anggem ta kuman na naglampaw
ya nonot ta tentu en naguhohug tekita
ta dalanen ta nepagsaned na ta surat
kiden," kunda.
33 A gafu ta kumanen a imikkat kid ta
namuraban da en, a nagtugut kid, te manoli
kid na ta ili na Herusalem. A ta datang da
ten a nadatangan da nagaammung ya ma-
fulu takday ituldu ni Hesus ikid na kadwan
kiden nedagga tekid. 34 A tekiden simarok ta
agyan na kahulun da kiden nagaammung a
"O, matolay kad i Afu, a nakipaita kan
te Simonin," kun na nagaammung kiden
tekid.
35 A yen hapa ya nepangibida na duwa kiden
ta naita dan hapa ta dalanen;
"A tentu en nanggadwa ta panen a
naita min ta intu," kunda.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23)

36 A tekid para la nagbabida a ka-ma
la nakipaita i Hesus ta tātangngan da a
nakikumusta hapa tekid, 37 ammi sa nak-
agtut kid ta talaw da tentu te pahig da ta
datay.
38 "Anu haman ta magtalaw kam? Ku-
man na awemuy ikayat mangurug ta ma-
tolayak. 39 Itan muy haman ya kamat ku
kidin ikid na takkik kidin awa iyaken hala
yan. Maski si-gedan dak petta amu muy,
te awan haman ta bilsag ikid na tulang na
datay ta kuman na barikin," kunna tekid.
40 A pake nepaita na ya gafan na lansa
kiden ta kamat na kiden ikid na takki na ki-
den. 41 A matalak kid mina ta matolay, ammi
intu nonotan da am had kunna matolay, a
yen ta aweda para la pake kurugan. A gafu
ta kumanen a nagadang i Hesus ta kanan na
tekid;
"Awan hud ta kanan muy sin? te
manganak mina," kunna.
42 A inatadan da mantu ta bilsag na ikan nga
inasal da, 43 a kinan na hapa ta nagaatuban-
gan da. 44 A sangaw nagbida ha tekid,
"Dana nebar ku haman tekamuy ta
magdulot hala sangaw teyak ya ngamin
kiden nabida da ta lebru na kansyon
kiden ikid na surat kiden ni Moses ikid
na aglavun kiden," kunna.
45 A pake netuldu na ya surat kiden tekid,
petta maawatan da.
46 "Kumanen ya nesurat ta palungu
araw petta amu muy mina ta mazigatan
ikid na mapapasi ya Mangikerutanen
tekamuy, kapye na matolay ta mekatallu
na araw. 47 Yaga nesurat da hapa ta
mepadangag mina ya ngagan na en ta
ngamin tolay, petta magbabawi kid mina
ta liwat da, a pakoman na kid hapa na
Namaratu. A mappya mantu ta yen
ya ipadangag muy ta ili na Herusalem,
kapye muy ipadangag ta ngamin ki-
den lugar abat ta ngamin paglelehutin.
48 A ikamuy hapa ya makkamu mangi-
pasikkal ta isin na damag, 49 te doban
ku hala sangaw ya Kahalwa na Nama-
ratu tekamuy ta kuman na nekari ni
Damaken tekamuy, petta mapasinapān
kam ta kasikan na Kahalwa na en. Ammi
mappya ta magyan kam la bit ta ili in yan
nga magindag ta iange na," kunna tekid.

Ya Netattullu Ni Hesus Ta Langit
(Mk 16:19-20; Tur 1:9-11)

50 A ta nekabalin na en a pinohet na kid
bit ni Hesus ta ili en. A tekid nakadatang
ta ili na Betanya a neta-gay na ya kamat na
kiden, a pinasinapan na kid. 51 A tentu en
nabalin nangpasinap tekid a yen hapa ya
nepagtugut na en tekid, te timullu ta langit,
52 a namalentud kid hapa nangdayaw tentu.
A gafu ta kumanen a nagtugut kid hapa
setalak, a nagtoli kid ta ili na Herusalem.
53 A kanayun itta kid ta umag na simbaan
na Hudyo kiden nga makimalmallak ikid na
magdaydayaw ta Namaratu.

Ya Nesurat Ni Hwan Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Hwan nga anak ni Zibadeyu, a ya ngagan na hina na a Salome. A ta nepagsimmu ni Hesus te Hwan a uffunan na ya dama na ikid na kabagis na en Santiago, te magpakappya kid ta tahukul da, te dumatahukul kid ta ikan. A ta nepakaita ni Hesus ta duwa kiden a pinadagdag na kid hapa, a nagtugutan da mantu ya tahukul da kiden kontodu dama da en, te nagbalin kid na ta ituldu ni Hesus.

I Hwan ya pake abikan te Hesus, te maski awena netun ya ngagan na ta surat na in a kanayun ibar na ta intu ya pake iddukan ni Hesus. A ta nepagappa ni Hesus ta krus a iniddungan na ya hina na en nga nakihebing te Hwan, a ya nebar na te Hwan gafu ta hina na en a "Aleng, ikwentam na te hinam," kunna (itam Hwan 19:27). A yen kan hapa ya nepangalap ni Hwan ta hina ni Hesus ta bali na. A ya nesurat mantu ni Hwan gafu te Hesus a intu yan:

Ya Uhohugen Nga Negitta Ta Tolay

1 A ta pake gafgafu na ngamin a dana
ittan ya nagngaganen ta "Uhohug na Na-
maratu". A sigida itta ta hebing na Nama-
ratu nga nakibidan tentu, te nesipat hapa
ta kadyos na Namaratu. 2 A maski addet ta
pake kaatubangan na ngamin kiden napad-
day a intu hala ya kahulun na Namaratu,
3 ammi ta nekapadday da en a ya nagn-
gaganen ta "Uhohug" ya pinagpadday na
Namaratu tekid, a awan mina ta napadday
tekid am bakkan ta intu ya namadday tekid
ngamin.
4 A awan mina ta matolay ta ngamin
kiden napadday am bakkan ta intu ya paga-
fun na angat da. A ya angaten nga nagafu
tentu a kuman na zilag ta nonot na tolay
kiden, petta amu da ya ngamin katunun-
gan. 5 Ammi nagsugiram garay ya nonot
da gafu ta pagtalekud da ta katununga n.
Ammi magdakar la magdakar ya kuman na
zilag, te pagdakaran na la ya sugiram ta
nonot na tolay kiden, te awena magamma
na sugiram ya dakar na en.
6-7 A itta hapa ya takday lalaki nga nagn-
gagan te Hwan nga umange nangipadangag
ta tolay kiden, te intu ya dinob na Na-
maratu, petta ipasikkal na tekid ya "Uho-
hugen" nga mangpadakar ta kuman na zi-
lag, petta kurugan da mina gafu ta pangi-
pasikkal na en tekid. 8 A bakkan mantu te
Hwan ya kuman na zilag am awa intu hud
la ya nangipasikkal.
9 A ya "Uhohugen" mantu ya zilagen
nga kakurugan, te pagdakaran na ya nonot
na ngamin tolay, a lumattog na hapa ta
paglelehutin. 10 Ammi dana ittan ta pa-
glelehutin, te intu haman ya namaddayen
ta ngamin, kontodu tolay kiden. Ammi
maski kunna ten a aweda haman amu ya
namaddayen tekid. 11 A tentu en dumatang
ta agyan na tolay na kiden a aweda haman
pinagdulot. 12 Ammi ya kadwan kiden nga
nagpadulot tentu a yen kid ya pinagbalin
na Namaratu ta ānāk na kiden gafu ta
pangikatalak da tentu. 13 A kuman na nauli
kid mantu neanak, ammi bakkan ta kuman
na gagangay na tolay meanak, te nauli kid
neanak ta pakapangwa na Namaratu ewan.
14 Ya ikayat ku mantu uhohugan tekamuy
a ya nagngaganen ta "Uhohug na Nama-
ratu" a nagbalin hala ta tolay, a nakipagyan
tekami, a sigida nangikallak hapa, ikid na
nangituldu ta kakurugan. A gafu ta pake
nabilbig mi ya pakedayawan na en, a yen
ya nangilasinan mi ta intu hala ya Anak na
Namaratu ewan. 15 A intu hala en ya netuldu
ni Hwan ta tolay kiden, te ya pake neayag
na tekid a

> "Ye ye-yan ya nabidaken tekamuy
> nga umange sangaw ta gafan ku, te
> pumatalin sangaw teyak. A pake atata-
> nang ammi teyak, te dana ittan ta
> aweken para la nekeanak", kunna.

16 A gafu ta pake dakal ya allak na tekitam
tolay a sa napasinapan kitam ta addu na
bendisyon nga nagafu tentu, te daggan na
la daggan ya allak na tekitam. 17 Te maski
am amu tam ya lintig kiden na Namaratu
nga nesirak ni mina Moses tekitam a amu
tam ya allak na tekitam ikid na ngamin
kakurugan gafu ta ange ni Hesus Kristu.
18 Te addet ta ayanin a awan pulus ta tolay
nga nakaita ta Namaratu ewan, ammi ya
mementu en anak na nga negitta tentu

a intu ya nangipakamu ta Dama na ewan
tekitam, te pake abikan tentu.

Ya Nepadangag Ni Hwan Gafu Te Hesus Kristu

19 A gafu ta pangipadangag ni Hwan
a nangidob hapa ya Hudyo kiden taga
Herusalem ta kadwan kiden padi da ikid
na kauffunan da kiden nga magLebi, petta
imbestigaran da i Hwan. A ya uhohug da
tentu a
"Ikayat mi damagan am anu ya katolay
mu, iko de ya Mangikerutan nga dana
nebar na Namaratu ewan?" kunda tentu.
20 A awena nelemad, te pake nebar na ta
"Bakkan ta iyak ya Mangikerutan," kunna.
21 "A anu mantu ya katolay mu? Iko
de i mina Eliyasen nga magtoli kan ta
lutakin," kunda ha.
A "Bakkan," kunna hapa.
"A iko mantu de ya takdayen paguho-
hugan na Namaratu nga nebar ni mina
Moses?" kunda,
a "Bakkan," kunna ha.
22 "A ibar mu mantu am inya ka, petta
itta ya itabbag mi ta nangidob kiden
tekami. Anu hud ya katolay mu?" kunda.
23 "A iyak ya makāngaral nga dana
binida ni mina Isayasen ta surat na en,
te iyak ya nebar na en nga magayayag ta
lugarin yan nga awan ta kapkappyan. A
ya nesurat na en nga uhohug ku tekamuy
a yen ya ipadangag kun tekamuy.
'Pakappyan muy ya angen na Dafu
tamewan petta meparan kanan ta
ange na tekamuy,' kunku tekamuy,"
kunna.
24 A ya kadwan kiden nedob tentu a
Pariseyu kid. 25 A ya pohut da en hapa tentu
a
"Am bakkan ta iko ya Mangikerutan,
ono Eliyas, ono paguhohugan na Nama-
ratu nga binida ni mina Moses a anu
kawagan na mantu ta mangzigut ka ta
tolay kidin?" kunda.
26 A ya tabbag ni Hwan a
"Itta yak sin nga mangzigut tekamuy
ta danum, te itta haman ya makikihkihu
tekamuy nga awemuy para la amu. 27 Intu
hala ya kinan ken nga pumatalin teyak.
A awek hapa megitta nga makitagabu
tentu, te pake atata-nang ammi teyak,"
kunna.
28 A nakkwa ye-yen ta lugar na Betanya ta
dammang na karayan na Hurdan, te yen ya
nangzigutan ni Hwan ta tolay kiden.

Ya Kalneru Na Namaratu Nga Meatang Ta Liwat

29 A ta pagtalib na araw a naita ni Hwan i
Hesus nga umab-abikan tentu, a netuldu na
hapa ta tolay kiden;
"Itan muy, ye-yan na tolay ya iatang
na Namaratu ta kuman na kalneru muy
kiden, te intu hala sangaw mangikaru ta
liwat na ngamin tolay ta paglelehutin.
30 A intu hala ya nabidaken tekamuy, te
'Itta sangaw ya umange ta gafan ku
nga pumatalin teyak. A pake atata-
nang ammi teyak, te dana ittan ta
aweken para la nekeanak,' kunku.
31 Ammi ta kuman na iyak ta idi a
awek para la pake amu ya pumatalinen
teyak, ammi immange yak ta isin nga
mangzigut ta tolay kidin nga Istralita, te
iparan ku kid ta ange na, petta am ittan
a amu da sangaw," kunna.
32 A pake nepasikkal para ni Hwan ya
naita na,
"Naitak ya Kahalwa na Namaratu nga
umakban tentu ta nepangzigut ku tentu,
te nagafu haman ta langitewan ta kuman
na pagsunak na kalapati, a nagintak la
tentu. 33 A awek mina amu ta intu ya
Mangikerutan nga dana nebar na Na-
maratu ta dadagkal tam kiden, ammi
nanonot ku ya uhohug na Namaratu ta
pangidob na en teyak, te ya nebar na a
'Maitam sangaw ya takday tolay nga
pagintakān na Kahalwakin, a intu
sangaw ya mangpasinap ta tolay
kiden ta Kahalwa na Namaratu,'
kunna teyak.
34 A gafu ta naitak ya nebar na en teyak
a napasikkal kun ta intu hala ya Anak na
Namaratu ewan," kunna.

Ya Napolu Kiden Ituldu Ni Hesus

35 A ta pagtalib ha na araw a gitayukan la
ig Hwan ikid na duwa na ituldu na kiden,
36 a naita na i Hesus ta pagtalib na en tekid,
a netuldu na tekid.
"Yo ewan ya Kalneru na Namaratu nga
mesagapil sangaw ta tolay kiden," kunna
ta kahebing na kiden.
37 A ta pakadangag na duwa kiden ta
nebar na en a nagtugutan da i Hwan, te

dumagdag kid na te Hesus. [38] A ta nepaglipay ni Hesus a naita na ya duwa kiden
dumagdag tentu, a kinabida na kid.
"Itta de ya ikayat muy teyak?" kunna
tekid.
"Mistro, ikayat mi la dangagan am had
ya pagyanam," kunda.
[39] "A mehulun kanan mantu petta itan
muy," kunna hapa.
A nehulun kid mantu tentu, a naita da ya
pagyanan na, a nagammak kid hapa tentu,
te kuman na alas kwatro ta furab. [40] Andres
ya ngagan na takday na duwa kiden, a
itta hapa ya kabagis na nga nagngagan ta
Simon, ammi Pedru ya agngilinan da tentu.
[41] A enna mantu inapag ni Andres. A ta
nepakaapag na tentu a
"O, Simon, ittan hala ya Messayasen
nga dana nebar na Namaratu tekitam, te
nesimmun min," kunna.
(Ya ikayat na uhohugan na "Messayas"
nga kinan na, a "Mangikerutan".) [42] A enna
mantu netulud i Simon ta agyan ni Hesus.
A pake aitan na bit ni Hesus kapye na
kinabida.
"Iko mantu i Simon nga anak ni Hwan,
ammi magngagan ka sangaw te Sepas,"
kunna.
(A ya ngagan na en Sepas a intu hala Pedru
ta aguhohug na Giregu, ammi ya ikayat na
uhohugan tekitam a "Batu".)

Ya Pagpadagdag Ni Hesus Teg Felipe Ikid Ni Natanyel

[43] A ta pagtalib ha na araw a nakanonot
i Hesus nga ange ta lugar na Galileya, a
nesimmun na hapa i Felipe ta dalan. "Dumagdag kan la teyak petta ituldu ta ka," kun
ni Hesus tentu, a dumagdag la hapa. [44] Intu
lugar ni Felipe ya ili na Betsayda ta lugar na
Galileya, a yen hapa ya nagafun ni Andres
ikid ni Pedru. [45] A sangaw enna inapag ni
Felipe i Natanyel.
"O Natanyel, ittan hala ya Messayasen
nga binida nig mina Moses ta lintig na
kiden ikid na aglavun kiden na Namaratu
ta surat da kiden, te naita min. Intu hala
i Hesus nga taga ili na Nasaret nga anak
ni Hose en," kunna te Natanyel.
[46] Ammi ya tabbag ni Natanyel a
"Taga Nasaret? Itta hud ya nagafu ten
nga kappyanan tam?" kunna.
"A em la itan," kunna ha ni Felipe
tentu.
[47] A ta nepakaita ni Hesus teg Natanyel
nga umab-abikan tentu a
"Itta mantu in ya Istralita nga kakurugan; awan kad ta pakaladdudan na," kun
ni Hesus te Natanyel.
[48] "Anu hud ya pakkamum teyak?"
kunna hapa.
"On, te ta awena para la nepagayag ni
Felipe teko a dana naita ta ka ta balimen
nga imatuttud ta addun na kayu na higos," kunna ha ni Hesus.
[49] "Ay, Afu, kakurugan mantu ta iko
ya Anak na Namaratu ewan, ikid na Ari
na Istralita kiden nga dana nebar na
tekami," kunna hapa tentu.
[50] A ya tabbag ni Hesus tentu a
"Anu? Alistu kan de mangurug gafu ta
inuhohug ken la teko nga naita ta ka ta
addun na kayu na higos? Pake dakdakal
sangaw ya maitam ammi ta isin. [51] A ya
pake ibar ku tekamuy ngamin a maita
muy sangaw ta nahukatan na ya langitewan gafu ta Tolayin Taga Langit, te
iyak hapa la ya addanen nga tinarinap ni
mina Hakoben nga imunekan na anghel
kiden ta agyan na Namaratu, ikid na
dimagutan da ta lutakin," kunna.

2

Ya Boda Ta Ili Na Kana

[1] A ta nepagpasa na dwangagaw itta ya
boda ta ili na Kana ta lugar na Galileya.
Dana ittan ten ya hina ni Hesus, [2] a sangaw
nagawi hapa ig Hesus ikid na ituldu na
kiden ta boda en. [3] A ta nekaafut na inuman
na nakibodan kiden a enna nebar na hina ni
Hesus tentu;
"Aleng, manguffun ka haen, te awan
na ta inuman da nga binarayang," kunna.
[4] "Mappya, Ina, ta awenak la ituldu ta
tarabakuk, te awan hud para ya araw na
pakkamuk ta patarabaku ni Damakewan
teyak?" kunna.
[5] A gafu ta kumanen umange maguhohug
i hina na en ta tagabu kiden nga mangiparan ta kanan,
"Am itta ya ibar na sangaw tekamuy a
kwan muy la," kunna tekid.
[6] A dana netabnak da ten ya annam na
angāng nga magserbi ta Hudyo kiden ta
pangbaggaw da ta dulayen tekid. A ya
makarga na tagtakday a dwafulu na galon,

ammi ta kadwan a tallufulu na galon. 7 A ya
uhohug ni Hesus ta tagabu kiden a
"Pannun muy ya angāng kidina ta
danum," kunna, a pinannu da kid abat ta
bibig da.
8 "Aran, takday tekamuy ya magsiruk,
te em bit pakakkap ta dafu na boda in,"
kunna ha ni Hesus.
A ta nepagsiruk na takday a enna
nepakakkap. 9 A ta nepakakakkap na dafu
na boda en a binarayang na, te nagbalin
ya danumen ta binarayang. Ammi awena
amu am had ya nagafun na binarayangen,
te intu la nakkamu ya nangiparan kiden. A
gafu ta kumanen a inayagan na ya lalaki en
magboda, te pahig na ta intu ya nangiuhet
ta binarayangen.
10 "Anu haman ta neappiyam ya map-
pya en binarayang abat ta ayanin? Te
gagangay ta meunnan bit mina ya map-
pya en, a sangaw am nakainum na ya
tolay kiden a yen mina ya pangiuhet muy
ta matabeng," kunna.
11 A ye-yen ya napolu en pakaitan nga
nehuga ni Hesus ta neange na en ta ili
na Kana ta lugar na Galileya, petta maita
da ya pakapangwa na. A pake nangurug
na hapa ya ituldu na kiden tentu. 12 A ta
kabalinan na boda en a nagtatugut ig Hesus
kontodu hina na, ikid na wāgi na kiden, ikid
na ituldu na kiden, te kumin kid ta ili na
Kapernayum, a yen bit la ya nagyanan da
ta mangananwan.

Ya Pagporay Ni Hesus Ta Naglaku Kiden

13 A sangaw tanagay na hapa ya Pyesta na
Simana na Hudyo kiden ta ili na Herusalem,
a umange hapa ig Hesus. 14 A ta datang da ta
ili en a simarok hapa i Hesus ta nagingumag
na bagaw na simbaanen, a neddatangan na
ya addu na maglaku ta baka ikid na kalneru
ikid na kalapati, te yen kid ya iatang na
tolay kiden ta simbaanen. A itta hapa ya
magitali kiden ta pirak nga gitogkokan ta
nagitalin da. 15 A nangalap mantu i Hesus
ta lubid kapye na pinadday ta pagpaligat
na, a yen ya nepangpohet na tekid ngamin
ta bagaw na simbaanen kontodu ilaku da
kiden. A pinagsikig na para ya lamesa na
nagitali kiden ta pirak petta meburud ya
pirak da kiden. 16 A ya uhohug na ta naglaku
kiden ta kalapati a
"Iuhet muy yeyan kid, te awemuy la
igitta ya bali ni Damakewan ta kuman na
aglakun," kunna.
17 A gafu ta poray na en ta naglaku kiden
a yen ya nakanonotan na ituldu na kiden ta
takday uhohug nga dana nesurat ta Bibliya
na Hudyo kiden ta pake nabayag na araw,
te ya uhohug na suraten a
"Pekavut nak sangaw, Afu, na pan-
gahuguk ta balimen," kunna.
18 Ammi ya uhohug na pinakadakal na
Hudyo kiden tentu a
"Itta hud ya mabalim nga neatad na
Namaratu ta tinarabakum ta isin? Am
kumanin ya kwam a itan mi mantu ya
pakapangwam petta mepasikkal hala ya
mabalim ta isin," kunda.
19 A ya tabbag na hapa tekid a
"Maski am perdin muy ye-yan na bali
na Namaratu a patayukan ku hala san-
gaw ta las-ud na talluhaw," kunna.
20 "A had kukum hud mapatayuk ta
talluhaw, bakawa appatafulu annam na
darun ya nepakapatayuk na ta idi?"
kunda hapa.
21 Ammi takwan ya ikayat na uhohugan ni
Hesus, te ya bali na Namaratu nga nebar na
tekid a bari na en hapa la, te kurug ta pina-
pasi da, 22 ammi natolay hala ta mekatallu
na araw. A yen hapa ya nepakanonot na
ituldu na kiden ta isin na uhohug ni Hesus
ta umag na simbaanen. A yen ya nangurug-
gan da ta intu hala ya nebida ta Bibliya na
Hudyo kiden.

Ya Bida Ni Hesus Ikid Ni Nikodemu

23 A ta ketta para la ni Hesus ta ili na
Herusalem ta Pyesta na Simana na Hudyo
kiden a nangurug kan ya addu na tolay
tentu gafu ta naita da ya pakapangwa na
en nga nehuga na ta kadwan kiden tolay.
24 Ammi te Hesus, a awena nekatalak ya
nangurug tentu, te dana amu na ya nonot
da. 25 A maski awan ta mangibar tentu ta
tolay a dana amu na hala ya ngamin kiden
nonot na tolay.

3

1 A itta hapa ten ya takday laklakay nga
nagngagan ta Nikodemu, a intu hapa ya
takday Pariseyu nga pinakadakal na Hudyo
kiden. 2 A umange hapa ya laklakayen
ta agyan ni Hesus ta hiklam, te makibida
tentu. A ya nebar na a

"Mistro, amu mi ta iko ya mangituldu
nga dinob na Namaratu ewan, te awan
mina ta pakapangwam ta kuman na naita
mi en teko am bakkan ta Namaratu ya
manguffun teko," kunna.
3 A ya tabbag hapa ni Hesus a
"Pake ibar ku teko ta awan sangaw
ta mesipat ta pangikerutan na Nama-
ratu ewan am awena bit mauli meanak,"
kunna.
4 "Asakay, had kukunna meanak na to-
lay am laklakay na? Makatoli hud para
ta sirat na hina na en petta mapidwa
meanak?" kunna hapa ni Nikodemu
tentu.
5 A ya tabbag ha ni Hesus a
"Pake ibar ku hala teko ta awan pulus
ta mesipat ta pangikerutan na Nama-
ratu ewan am awena bit mauli meanak
gafu ta pakapangwa na Kahalwa na Na-
maratu ta pagzigut na ta danum. 6 Te
ya neanak na tolay a mesigud la tentu
ya gagangay na tolay, ammi ya nauli
neanak ta pakapangwa na Kahalwa na
Namaratu a megitta hapa ta gagangay na
Kahalwa en. 7 A awem mina pahig am
had kukunna makkwa na nebar ken teko
nga mauli ka mina meanak, te intu mina
pagnonotam ya angarigan na paddad.
8 Te ya gagangay na paddad a ange hala ta
gagangay eyan na, a awem amu am had
ya namegafwanan na ikid na pagdulotan
na, ammi madangag mu hala. A kuma-
nen hapa ta tolayen nga nauli neanak ta
pakapangwa na Kahalwa na Namaratu,"
kunna.
9 "Onay, ammi awek para manonot am
had kukunna makkwa," kunna hapa ni
Nikodemu.
10 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a
"Anu iko haman ya kadakalanen na
mangituldu nga Istralita, a awem amu
ya inuhohug ken teko? 11 Pake ibar ku
ha teko ta intu la bidan mi tekamuy ya
amu mi ikid na naita mi, ammi awe-
muy haman dangdangagan ya pasikkal
mi tekamuy. 12 A am awemuy la kurugan
ya nabidak tekamuy nga malogon maita
ta lutakin a had kukummuy mantu man-
gurug am intu sangaw bidan ku tekamuy
ya awemuy maita ta langitewan? 13 A gafu
ta awan ta nakaange ta langitewan nga
nakaita ta makkwa ten a awan mantu ta
takwan na makabida ta makkwa ten am
bakkan la ta nagafu en ta langit. A intu
hala ya Tolayin Taga Langit, 14 ammi map-
pya ta mebesin hapa sangaw ta kayu ta
kuman na sinang ulagen nga nebesin ni
mina Mosesen ta kayu ta agyan na kala-
fukanen, 15 petta maski am inya sangaw
ya mangikatalak tentu a maatadan san-
gaw ta magnayun na angat gafu tentu."
kunna.

Ya Gafu Na Ange Na Anak Na Namaratu

16 A pake dakal mantu ya idduk na Na-
maratu ewan ta ngamin kiden tolay ta pa-
glelehutin, te netuluk na ta masi ya me-
mentu en anak na gafu ta liwat tam kiden,
petta am ikatalak tam a awetam sangaw
melogot am awa maatadan kitam hud la
ta magnayun na angat. 17 A bakkan mantu
ta yen ya nepangidob na ta Anak na petta
ibar na ya pama-gang na ta tolay kiden,
am awa petta mekerutan kid hud la gafu
ta pasi na Anak na en. 18 A maski am
inya mantu ya mangikatalak tentu a awena
sangaw medarum ta atubang na Namaratu
ewan, ammi ta awanen mangikatalak tentu
a dana nekari ya pakedarum na, gafu ta
awena haman nekatalak ya mementu en
Anak na. 19 A yen ya gafu na pakedaruman
na tolay te lumattog na ya negitta en ta
zilag nga mangpadakar ta nonot na tolay
kiden, ammi nekatupag da haman, te pake
nekayat da hud la ya sugiram ammi ta
dakaren, te dulay haman ya tarabaku da.
20 Te ya ngamin kiden mangwa ta dulay a
ikatupag da ya dakar, a palanan da la, te
aweda ikayat ta maita ya tarabakun da talo
am mapaliwatan ya nonot da. 21 Ammi ya
mangwa ta katunungan a sarukusukan na
la ya dakar, petta mepasikkal ya pangurug
na ta pakkwa na Namaratu tentu.

Ya Nagingunnan La Te Hesus

22 A ta nekabalin nig Hesus ikid ni
Nikodemu nga nagbida a nagtugut ig
Hesus ikid na ituldu na kiden, te umange
kid ta kadwan kiden babali ta lugar na
Hudeya. A medyo nabayag kid hapa ten
nga mangzigut ta nagbabawi kiden ta liwat
da. 23-24 Ammi te Hwan, ta awena en para la
nekebalud, a itta para la ta iten Enon nga
abikan ta Salim nga nangzigut ta umange
kiden tentu, te alawa hapa ya danum ten.

[25] A sangaw itta ya takday Hudyo nga
nakidibati ta ituldu kiden ni Hwan, te intu
nakidibatin da am had sin ya mapmappya
ta pangzigut ni Hwan ikid nig Hesus. [26] A
yen ta nagtoli ya ituldu na kiden tentu, te
pohutan da hapa tentu.

"Mistro," kunda te Hwan, "Anu hud ya
uray mu ta umangen nagpazigut teko ta
dammang na Karayan na Hurdan? Iko
paen ya nangipasikkal tentu, a ta ayanin
intun ya mangzigut, a intu hapa ya eyan
na ngamin tolay," kunda.

[27] A ya tabbag ni Hwan tekid a

"Bay-an muy la, te bakkan mina ta
intu ya eyan na tolay kiden am awena
uray na Namaratu. [28] Ikamuy haman
ya nakadangag ta inuhohug ken, te
'Bakkan la ta iyak ya Mangikerutan,'
kunku haman, te iyak la ya pinapolu
na Namaratu nga ange nangipadangag
tentu. [29] A intu mina pagnonotan muy ya
keangarigan na magboda, te ya lalaki en
ya ange mangalap ta babbayen. Ammi ya
kahulun na en nga nangpili ta atawa na
a indagan na la ya pangdayaw na lalaki
en ta atawa na en, a pake matalakan
hapa am madangag na. A kumanen hapa
teyak, te nagdulot na ya talak ku, [30] te
mappya ta intu ya imutun a iyak ya imak-
ban," kunna.

I Hesus Ya Nagafu Ta Utun

[31] A ya nagafu en mantu ta utun ya pake
atata-nang ammi ta ngamin, ammi ya taga
lutakin a intu la amu na ikid na bidan
na ya makkwa ta agyan na lutakin. Ya
taga langitewan mantu ya pake atata-nang
ammi ta ngamin, [32] a intu bidan na ya naita
na ikid na nadangag na ta Namaratu ewan.
Ammi maski kunna ten a kuman na awan
ta mangurug ta ipadangag na. [33] Ammi
am itta ya mangurug tentu a ipasikkal na
ta kakurugan ya Namaratu ewan, [34] te ya
nagafu en ta langitewan nga dinob na Na-
maratu a intu ya mangiuhohug ta uhohug
na en, te pake napasinapan ta mappya ta
Kahalwa na Namaratu. [35] Namaratu hapa la
ya Dama na dinob na en, a pake iddukan
na, te Anak na. A pinatudunan na petta
intu hala ya makkamu ta ngamin. [36] A
ya mangurug mantu ta Anak na Namaratu
ewan a ittan ya angat na nga magnayun.
Ammi ya awanen mangurug ta Anak na a
awena sangaw mesipat ta angat na, te itta
para la ya pagporay na Namaratu tentu.

4

Ya Babbayen Taga Samariya Nga Nesimmu Ni Hesus

[1] A sangaw gafu ta pake imaddun ya
zinigut nig Hesus nga dumagdag tentu a
nadamag na Pariseyu kiden ta ad-addu ya
ituldu na kiden ammi te Hwan, [2] ammi
bakkan te Hesus ya nangzigut tekid am awa
dana ituldu na kiden. [3] A ta pakkamu ni
Hesus ta nadamag na Pariseyu kiden tentu
a nagtugut kid na ituldu na kiden ta lugar
na Hudeya, te nagpaamyanan kid ha ta iten
Galileya, [4] ammi mappya ta angen da ya
lutak na Samariya. [5] A nakatugtugut kid la
nakatugtugut addet ta pingit na ili na Sikar,
a nagimmang kid na ta bikat na lutaken nga
neatad ni mina Hakob ta anak na en Hose ta
palungu na araw. [6] A gafu ta nabannag na
i Hesus ta inange da en, te tangnganan na
araw hapa, a nagibannag hapa ta bibig na
huhunen nga kinali ni mina Hakoben.

[7-8] A ta pagibannag ni Hesus a nagdulot
hala ya ituldu na kiden ta umag na ili petta
gumatang kid ta kanan da. A ta kawan da
para la a itta ya babbay nga taga Samariya
nga umange nanagab ta huhunen. A ya
uhohug ni Hesus tentu a

"Ikwa nak haen ta danumina," kunna.
[9] Ammi nagpaka-lat ya babbayen ta uhohug
ni Hesus, a

"Anum hud magadang ta danum
teyak, bakawa Hudyo ka, a Samariyano
yak nga babbay?" kunna.

Te ya gagangay kan na Hudyo kiden a
aweda kan uminum ta paginumān na
Samariyano. [10] A ya tabbag ni Hesus hapa
a

"Awem garay amu ta itta ya iatad na
Namaratu ewan teko, a awem amu am
inya ya nagadang teko ta inuman, te am
amu nak mina a iyak mina ya nagadan-
gam ta inumam, a inatadan ta ka mina ta
matolay na danum," kunna.

[11] "Awan haman ta pagsiruk mu, Ser, ta
huhunin, yaga pake naumag ya danum
na in. A had kukum mantu makaalap ta
matolay na danum nga iatad mu teyak?
[12] Dakdakal hud ya amum ammi te mina
Hakoben nga nangisirak ta huhunin
tekami, te maski intu hapa ya kanayun

imminum ta danum na in, kontodu anak
na kiden ikid na ayam na kiden," kunna
ha na babbayen.
13 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a
"Onay, ammi gumtang hala sangaw ya
ngamin kiden uminum ta isin na danum.
14 Ammi ya uminum ta iatad kin nga
danum a awena sangaw gumtang, te ya
danumin nga iatad ku a magbalin sangaw
ta kuman na huhun ta umag na en, a
kuman na sigida tumuhayuk tentu petta
magnayun ya angat na," kunna.
15 "A atadan nak mantu, Ser, ta ki-
namina danum, petta awek na sangaw
gumtang ikid na ange managab ta isin,"
kun na babbayen.
16 "A em bit ayagan ya atawamen, te
dumatang kanan sangaw ta isin," kunna
hapa ni Hesus.
17 "Ay awanak haman ta atawa," kunna
ha.
Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Kustu ya uhohug men ta awan ka ta
atawa, 18 te nakigungay kan haman ta
lima na atawa, a bakkan hapa ta atawam
ya pakidaggam ta ayanin," kunna.
19 A gafu ta nagpaka-lat ya babbayen ta
uhohug ni Hesus a takwan ha ya nebar na;
"Ser, ya kuman na mariknak teko a
iko hala ya takday aglavun nga paguho-
hugan na Namaratu ewan. 20 A itta mantu
ya damagan ku teko, te ya gagangay na
gingginafu mi kiden ta pangdayaw da
ta Namaratu a kanayun nakigimung kid
kan ta bagetayewan. Ammi ya kagittam
kiden nga Hudyo a ibar da ta awan mina
ta takwan na pangdayawan tam tentu am
bakkan ta ili na Herusalem. A had sin
mantu ya kakurugan na pangdayawan
tam?" kunna.
21-22 A kunna sin hapa ya tabbag ni Hesus
ta nebar na en:
"Mappya, Aboy, ta kurugam ya uho-
hug ku teko, te ikamuy nga Samariyano
a dayawan muy hala ya Namaratu, ammi
awemuy pake amu ya dayawan muy.
Ammi ikami nga Hudyo a amu mi ya
dayawan mi, te ikami ya nangalapan na
Namaratu ta mangikerutan ta ngamin
tolay. A yen ta ibar ku teko ta mauli
sangaw ya pangdayaw muy, te bakkan
la sangaw ta bagetayewan ono ili na
Herusalem ya pangdayawan muy ta Na-
maratu. 23 Te ya kakurugan na mang-
dayaw a dayawan na ya Namaratu ta
nonot na hapa la ta kakurugan na pang-
dayaw, te yen ya apagan na Namaratu ta
mangdayaw tentu. 24 Te bakkan haman
ta tatakday la na lugar ya kettayan na
Namaratu ta kuman na tolay, te sigida
itta ta ngamin kiden lugar ta kuman na
paddad. A mappya mantu ta dayawan
muy ta kakurugan ta nonot muy hapa
la," kunna.
25 A ya uhohug na babbayen hapa a
"Intu la amuk ta ange sangaw ya
nebar na Namaratu nga Mangikerutan
nga magngagan ta Kristu, a intu sangaw
ya mangipakamu ta ngamin tekitam,"
kunna.
26 "Intu hala ya makiuhohugan teko,
Aboy, te iyak haman yen," kun ni Hesus
tentu.
27 A ta paguhohug na para la ta bab-
bayen a nagtoli hapa ya ituldu na kiden, a
nalangga kid hapa tentu gafu ta kabida na
ya babbay, ammi aweda pinohutan tentu
am anu ya bidan da ikid na ikayat na ta bab-
bayen. 28 A sangaw newagak na babbayen ya
kalamba na en nga netabnak ta huhunen, te
alistu nagtoli ta umag na ili, a nagayayag na
ta tolay kiden.
29 "E kanan sin, e kanan sin, te em-
muy itan ya tolay nga nangibar ta
ngamin kiden iningwak. Intu de ya
Mangikerutanen nga linavun na popolu
kiden aglavun," kunna.
30 A matutunudan kid na mantu imuhet ta ili
en nga dumadayum te Hesus.

Ya Keangarigan Na Aggatab

31 A ta ang-ange para la na tolay kiden te
Hesus a agagayan na ituldu na kiden, petta
mangan ta inalap da en ta ili.
"E ka sin, Mistro, te mangan kitanan,"
kunda.
32 Ammi ya tabbag na en hapa tekid a
"Itta in ya kanan ku nga awemuy
amu," kunna.
33 A yen ta nagimpopohut kid na.
"Itta hud ya nangitulud ta kanan na?"
kunda.
34 A gafu ta kumanen a naguhohug ha i
Hesus tekid;
"Intu hala kanan ku ya pangidulot
ku ta ikayat na nangidoben teyak petta

ibalin ku ya patarabaku na en teyak.
35 Ikamuy ya mangibar ta itta para la
ya appat na hulan kapye na idatang na
aggagatab. Ammi ya ibar ku tekamuy
a maglipay kanan, te maita muy hapa
ya takwan na agtalunan, a nalutun hapa
ya kuman na dawa da kiden te maki-
gatab na. 36 Ya ange maggatab a itta
hala sangaw ya tandan na, te kuman
na mauknud ya magatab na kiden petta
magnayun ya angat da, pettam kumanen
a mahahulun magayayat ya nagmula en
ikid na naggataben. 37-38 A iyak paen ya
nangidob tekamuy petta maggatab kam
ta awemuyen nagbannagan, te takwan
ya nagbanbannag. Ammi ikamuy hapa
ya mesipat ta nagbanbannagan da. A
yen hapa ya nagdulotan na dana en bida
nga 'Takday ya magmula, a takwan ya
maggatab,' kunna."

39 A ya Samariyano kiden nga taga ili na
Sikar a addu kid hapa nga nangurug te
Hesus gafu ta bida na babbayen, te, "Nebar
na haman teyak ya ngamin kiden ining-
wak," kunna tekid. 40 A ta datang da mantu
te Hesus a inagagay da nga magdulot ta
babali da kiden, a pa nagyan mantu i Hesus
tekid abat ta dwangagaw. 41 A imaddu para
ya mangurug tentu gafu ta nepadangag
na en tekid. 42 A ya uhohug da hapa ta
babbayen a

"Pake mangurug kamin tentu, ammi
bakkan na la ta nebar men ya pangurugan mi am awa uhohug na en tekami nga
nadangag na bangbang mi kidin hapa
la. A pake amu min ta intu hala ya
Mangikerutan ta ngamin tolay," kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Anak Na Opisyal

43 A ta nepagpasa na dwangagaw a sa
nagtatugut ha ig Hesus ikid na ituldu na
kiden, te dumatang kid na ta lugar da
en ten Galileya. 44 A ya takday uhohug
ni Hesus ta idi a aweda kan dayawan ya
paguhohugan na Namaratu ta pake lugar
na en. 45 Ammi tentu a pinagdulot da hala
na kalugaran na kiden nga taga Galileya
tentu en dimmatang ta lugar na en, te naita
da ya ngamin kiden tinarabaku na ta ili na
Herusalem, te umange kid hapa ta pyesta
en ten. 46 A sangaw nagdulot ig Hesus ta
ili na Kana. Yen hala ya lugar na boda
en tentu en nangihuga ta danumen petta
nagbalin ta binarayang. A ta datang da ta
ili na Kana a itta hapa ya takday opisyal nga
nagtakit ya anak na ta ili na Kapernayum.
47 A tentu en nakadangag ta dumatang na
i Hesus nga nagafu ten Hudeya a umange
hapa nakikekallak tentu, petta enna mina
pagmappyan ya anak na en, te tagtakday na
ya angat na. 48 A ya uhohug ni Hesus tentu

"A te awemuy ikayat mangurug teyak
am awan ta ipaitak ta pakapangwak teka-
muy," kunna.

49 Ammi pake persan na para na lalaki en;

"Ser, em haen itan ya anak ken petta
awena sangaw masi," kunna te Hesus.

50 "Dumatang kan mantu ta balim, te
matolay hala ya anak men," kun ni Hesus
tentu.

Kinurug na ya uhohug ni Hesus tentu,
a sangaw nagtugut kumin ta bali na. 51 A
tentu en para la ta dalan a nesimmun
na hala ya tagabu na kiden nga umange
nangdafung tentu, a nebar da hapa ya anak
na en;

"Matolay hala ya anak men," kunda
tentu.

52 "A kanu hud na oras ya nepagmappya
na?" kunna hapa tekid.

"A ala una ta furaben ya nepagkamag
na patu na en," kunda.

53 A nanonot na hapa ta ye-yen na oras
ya nepangibar ni Hesus tentu ta matolay
hala ya anak na en. A yen ta pake netug na
ya pangurug na, kumanen hapa ta ngamin
kiden makipagyan tentu. 54 A ye-yen mantu
ya mekaduwa na pakaitan nga nehuga ni
Hesus tentu en dimmatang ta lugar na
Galileya nga nagafu ta Hudeya.

5

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Pilay

1 A ta nepagpasan na piga na araw a itta
ha ya pyesta na Hudyo kiden, a umange
hapa i Hesus nakipyesta ta ili na Herusalem.
2 A ta hebing na kinan da en 'Sasarokan
na Kalneru' ta ili en a itta ya takday
agzigutan na tolay kiden nga nalehutan ta
lima na pagsigongan, a Betsata ya ngagan
na ta agsitang na Hudyo kiden. 3 A ta
agyan na pagsigongan kiden a giiddan ya
addu na nagtatākit, te itta ya nagdaram,
ikid na pilay, ikid na awan nakahehit. A
indagan da kan ya paghehit na danumen,

[4] te itta kan ya anghel na Namaratu nga
umange la umange mangpahehit ta danu-
men. A ya imunnanen kan nga sumabbung
ta nepaghehit na danumen a yen kan ya
magmappya ta takit na. [5] A itta hapa ya tak-
day lalaki nga nekihu ta nagtatākit kiden, te
nabayag na nagtakit hapa abat ta tallufulu
walu na darun. [6] A ta pagtalib ni Hesus
a naita na ya lalaki en, a nadamag na ta
nabayag na imaidda ta takit na en. "Ikayat
mu hud magmappya?" kunna tentu.

[7] "A onay, Ser," kunna hapa, "ammi
awan haman ta manguffun teyak, petta
ibilag nak mina ta agzigutanen am
maghehit ya danumen. Te am ang-
ange yak para la tatakday a takwan
haman ya imunnan teyak nga dumagut
ta danumen," kunna.

[8] "Magtayuk kan mantu, a alapam hapa
ya dapamina, a magtugut kan," kun ni
Hesus tentu.

[9] A ka-ma la nagmappyan, a inalap na
mantu ya dapan na en, kapye na nagtugut.

[10] A gafu ta araw na agimmang ya
nepagmappya na lalaki en a ginamman na
Hudyo kiden ya pangagtu na ta dapan na.

"Arawin haman ya agimmang tam a
mehangat ya pangagtum ta dapamina,"
kunda.

[11] "Onay, ammi ya nangpamappya
en teyak ya nangpaalap teyak," kunna
tekid, te 'Alapam ya dapamina a
magtugut kan,' kunna haman teyak,"
kunna tekid.

[12] "A inya mantu ya nangibar teko ta
pangalap mu ta dapam ikid na pagtugut
mu?" kunda ha.

[13] Ammi intu dulay, te awena amu ya nga-
gan na nangpamappya en tentu, te dana
nagtugut na i Hesus gafu ta kaddun na tolay
kiden. [14] A sangaw ha ta mittan a nesimmun
ni Hesus ya lalaki en ta umag na dakalen
simbaan, a

"Itam, nagmappya kan. Awem na
sangaw magliwat talo am datangan na
ka sangaw na pake dulay ammi ta takit
men," kun ni Hesus tentu.

[15] A nagtugut ya lalaki en, a enna
nepadamag ya ngagan ni Hesus ta Hudyo
kiden nga nangpohut tentu. [16] A yen na
hapa ya nangtapilan na Hudyo kiden te
Hesus, te nagtarabaku kan ta araw na
agimmang tentu en nagpamappya ta lalaki
en. [17] Ammi ya uhohug ni Hesus tekid

"A te magtarabaku para la i Damake-
wan, a yen ta magtarabaku yak hapa,"
kunna.

[18] A gafu ta uhohug na en a pake negakkad
dan ya pangpapasi da tentu, te duwa kan
ya liwat na, te awena kan kinurug ya lintig
na araw na agimmang da, yaga nakigitta
kan hapa ta Namaratu ewan, te nebar na ta
Namaratu ya Dama na.

Ya Pagafun Na Pakapangwa Ni Hesus

[19] A ya tabbag ni Hesus ta maggakkad
kiden tentu a

"Pake ibar ku tekamuy ta am magu-
rayak la mina a awan ta mabalin ku.
Ammi gafu ta Anak nak na Damakewan a
hiknan ku bit ya ikayat na, a yen hala ya
idulot ku. Te maski am anu ya ikayat na
tarabakun a mesipatak hapa tentu, [20] te
ya gagangay ni Damak a iddukan nak, a
ituldu nak hapa ta ngamin tarabakun na.
A ituldu nak sangaw ta pake masmasikan
para ammi ta nepaitak tekamuy, petta
pake magpaka-lat kam. [21] A gafu ta itta ya
pakapangwa ni Damakewan nga mang-
tolay ta nagpasi kiden a kumanen hapa
teyak, te tolayan ku hapa ya ngamin
ikayat ku. [22] Te bakkan na te Damakewan
ya mangnonot ta tolay kiden am awa
iyak, te gafu ta Anak nak a pinatudunan
nak, petta iyak ya mangnonot tekid. [23] A
iyak mantu ya makkamu ta tolay, petta
dayawan nak na ngamin tolay maski ta
kuman na pangdayaw da te Damake-
wan. Ammi ya awan kiden mangdayaw
ta Anak na Namaratu a mekwenta mantu
ta aweda dayawan ya Dama na en nga
nangidob tentu. [24] A pake ibar ku mantu
tekamuy ta am itta ya mangdangag ta
uhohug ku ikid na mangurug ta nangi-
doben teyak a ittan ya angat na nga
magnayun. A awena sangaw medarum ta
atubang na Namaratu ewan, te nelillik na
ta pasi na petta matolay la.

[25] "A ya takday para na ibar ku tekamuy
a itta la sangaw ya araw na pakadangag
na nagpasi kiden ta ngahal na Anak na
Namaratu ewan, a maski ta ayanin ya
pakadangag da, a magnayun hapa ya
makadangag ta ibar na. [26] Te am itta

ya angat nga magafu hala te Damakewan a kumanen hapa teyak, te pinasinapan nak petta itta ya angat nga magafu hala teyak. [27] A gafu ta iyak ya Tolay Taga Langit a pinatudunan nak para nga mangnonot ta tolay kiden. [28] A awemuy mina malangga ta nebar kin, te itta hala sangaw ya araw am maayagan ya ngamin kiden nagpasi, a madangag da sangaw ya ngahal ku, [29] a sa imuhet kid ta tanam da kiden. Te ya nangwa ta katunungan ta katolay da en a maatadan kid sangaw ta magnayun na angat. Ammi ya nangwa ta awan ta kapkappyan a medarum kid sangaw ta atubang na Namaratu ewan. [30] Ammi maski am iyak ya mangnonot ta tolay kiden a awek haman maguray, te dangagan ku bit ya uray ni Damakewan. A am anu mantu ya nonot ku a matunung hapa, te bakkan ta ikayat kin ya nonotan ku am awa ikayat na nangidoben teyak.

[31] "A kumanen hapa am iyak hapa la ya mangtistigu ta barik a amuk ta awena mekwenta na pangtistiguk, te tatakdayak la. [32] Ammi itta para ya takday, te i Damakewan hapa ya mangtistigu teyak. A amuk ta matunung ya pangtistigu na. [33] A kumanen hapa te Hwan, te ikamuy hapa la ya nangidob ta ange kiden nagimbestigar tentu, a nebosag na hapa ya kakurugan tekid nga megitta teyak. [34] Ammi awena ta ikatalak ku ya pangtistigu na tolay teyak, ammi nebar ku la ya pangtistigu ni Hwan, petta am kurugan muy a mekerutan kam. [35] Te intu hala ya kuman na zilag nga nangpadakar bit tekamuy, a kuman na pa matalak kam bit nga timoltollok ta dakar na en.

[36] "Ammi itta ya takwan na mangtistigu teyak nga pake dakdakal ammi te Hwan, te ya ngamin kiden tarabakuk nga nepatudun ni Damakewan teyak a yen kid para la ya idulot ku. A yen kid hapa ya mangtistigu teyak, petta amu muy ta awan ta takwan na pagafun ku am bakkan la te Damakewan Namaratu, te intu ya namatudun teyak. [37] Addet ta ayanin a awemuy la nadangag ya ngahal ni Damakewan nga nangidob teyak, a awan hapa ta nakaitan muy tentu, ammi maski kunna ten itta hala ya pangtistigu na teyak. [38] A awemuy la netug ya uhohug na en, te awemuy kurugan ya dinob na en. [39] Pake sinanedan muy haman ya surat kiden ta Bibliya petta bilbigan muy ya uhohug na kiden, te pahig muy ta surat kiden ya mangatad ta magnayun na angat gafu ta pagbasa muy tekid. [40] Ammi iyak haman ya bidan da, a awemuy haman magadang teyak petta itta mina ya angat muy nga magnayun.

[41] "A bakkan ta intu apagan ku ya pangdayaw na tolay teyak, [42] ammi amuk ya awemuy pangurug teyak, a te awemuy iddukan ya Namaratu. [43] Imange yak la tekamuy ta ngagan ni Damakewan, ammi awedak haman kurugan. Ammi am takwan ya umange tekamuy ta ngagan na en hapa la a yen hud la ya ikayat muy kurugan. [44] Had kukummuy mantu mangurug, bakawa intu pakolangan muy ya pangdayaw na kagitta muyen tolay tekamuy, a awemuy la nonotan ya ikayat na Namaratu petta intu mina ya mangdayaw tekamuy. [45] A maski am awemuy la mangurug a awemuy pahig ta iyak sangaw ya mangidarum tekamuy ta atubang ni Damakewan, te dana ittan ya mangidarum tekamuy. Te ya lintig kiden ni mina Moses nga ikatalak muy, a yen kid ya mangipasikkal ta liwat muy. [46] Te am kinurug muy mina ya nebar ni mina Moses a kinurug dak hapa, te iyak haman ya binida na ta surat na kiden. [47] Ammi am awemuy kurugan ya surat na kiden a had kummuy mantu mangurug ta uhohug ku kiden tekamuy," kunna, a yen bit la ya addet na pagbida na tekid.

6

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Lima Ribu Na Tolay

[1] A sangaw ta mittan a itta ha i Hesus ta iten Galileya, a sa umange kid na ituldu na kiden ta dammang na alugen. Intu hala ya alug na Tiberyas. [2] A dumadagdag hapa ya pake addu na tolay tekid, te ikayat da itan ya pakapangwa ni Hesus am pagmappyan na ya nagtatākit kiden. [3] A ta datang nig Hesus ta dammang a gimon kid ta bagetayen, a sangaw nagibannag kid. [4] Tanagay na hapa ya araw na Simana na Hudyo kiden am mangan kid ta panadamdaman da ta

araw na nepangilillik na Namaratu ta ging-
ginafu da kiden.
5 A ta nepaglipay ni Hesus a naita na ya
awan bababang na tolay nga dumadagdag
tekid, te umabikan kid na tentu. A ya
uhohug na te Felipe a
"Felipe, mappya ta mangan ya tolay
kiden nga dumagdag tekitam, ammi anu
hud ya ialap tam ta kanan da?" kunna
tentu.
6 Ammi pangparuba na yen te Felipe, te
dana nanonot na ya kwan na. 7 A ya tabbag
ni Felipe hapa a
"Maski am itta mina tekitam ya pirak
na matandanan ta lugar na annam na
hulan a makalannat hud ya igatang na ta
kanan petta makakakkap mina ya tagtak-
day tekid?" kunna.
8 A i Andres hapa nga kabagis ni Pedru
a nebar na te Hesus ya takday babagu nga
nehulun ta tolay kiden.
9 "Itta hala ya balun na babagu in ta
lima na pan ikid na duwa na ikan, ammi
makalannat hud yen kid ta kaddu na
tolay kidin?" kunna.
10 "A pagtuttudan muy mantu ya tolay
kidin," kun ni Hesus.
A gafu ta kakaddatan hapa ye-yen na
lugar a gituttudan kid na. A ya bilang na
lalaki kiden la a itta de lima ribu kid. 11 A
sangaw ginawat ni Hesus ya pan na babagu
en, kapye na nepakimallak. A sangaw nepe-
saned na ta tolay kiden gituttudan, kuma-
nen hapa ta ikan kiden. A sa nakakakan kid
ta kaddu na nekayat da.
12 A tekiden nabattug a
"Uknudan muy ya nagadgadwa kiden
nga nahuna, petta aweda makenga," kun
ni Hesus ta ituldu na kiden.
13 A inuknud da kid, a pinannu da ya mafulu
duwa na la-ba ta nehuna na nagkakan kiden
ta lima kiden pan. 14 A gafu ta naita na
tolay kiden ya pakapangwa ni Hesus ta
nepagpakaddu na ta pan kiden a
"Talaga ta ye-yan na tolay ya kinan
da en nga paguhohugan na Namaratu
nga ange kan ta lutakin," kun na kadwan
kiden tekid.
15 A narikna ni Hesus ta tanagay enda
gafutan, petta pagbalinan da ta ari da, a yen
ta nagtugutan na kid, a nagtoli tatakday ta
utun na bagetayen.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum Na Alugen

16 A sangaw ta marimat a imunnan ya
ituldu na kiden nga dumagut ta alugen. 17 A
ta datang da ta barangay da en a gimon
kid hapa, te gumanwat kid na dimakit, te
dumatang kid na ta ili na Kapernayum.
Ammi tentu en nagsugiram a awena para la
dumatang ni Hesus tekid. 18 A sangaw gafu
ta nagsikan na ya paddaden a namegafun
magpalung ya danumen, a magtagwan kid
na mantu petta makatangngan kid ta alu-
gen. 19 A tekid na nakatagwan abat ta lima
ono annam na kilumetru a neitan da ya
magpapa-yat ta danumen, te umab-abikan
ta barangay da en, a pake nakatalaw kid na
hapa. 20 Ammi intu hala i Hesus, a nagayag
hapa tekid,
"Awemuy la magtalaw, te iyakin yan,"
kunna.
21 A gafu ta intu a mayat kid na mangitakay
tentu. A tentun nakatakay a alistu kid na
nakadatang ta lutaken nga datangan da.

Ya Pagapag Na Tolay Kiden Te Hesus

22-23 A ya tolay kiden nga pinakan ni Hesus
a itta kid para la ta dammang na alu-
gen. A ta pagtalib na araw a dumatang
hapa ya kadwan kiden barangay nga taga
Tiberyas ta nanganan na tolay kiden ta pan
kiden nga nepakimallak ni Hesus. A ta
nepakkamu na tolay kiden ta awan na i
Hesusen, a amu da ta awena nehulun ta
ituldu na kiden, te ikid la ya nakalugan ta
barangay, a tatakday la ya barangay da.
24 A gafu ta awan ig Hesus ikid na ituldu
na kiden a naglalugan kid na ta barangay
kiden nga bagu dumatang, te umange kid
hapa ta ili na Kapernayum, te enda apagan
i Hesus.

Ya Bida Na Kanan Nga Mangtolay

25 A ta datang da ta dammangen a naapa-
gan da hala, a binaran da;
"Mistro, kanu hud ya datang mu ta
isin?" kunda tentu.
26 A ya uhohug na en tekid a
"Kakurugan hala ya ibar ku tekamuy
ta nagbannag kam nga mangapag teyak
gafu ta nabattug kam ta nepakakan muy
ta pan kiden, ammi maski am naita
muy ya pakapangwak a awemuy para la
maawatan ya naita muy. 27 Intu para apa-
gan muy teyak ya kanan nga mewarad

sangaw ta lutak, ammi bakkan mina ta
yen ya pagbannagan muy, te ya awanen
mewarad mina nga magnayun mangto-
lay tekamuy, te ye-yen na kanan ya iatad
ku tekamuy, te iyak hala ya Tolayen Taga
Langit nga pinasinapan ni Damakewan
Namaratu ta pakapangwa na en," kunna.
28 "A am mappya ta yen ya pagbanna-
gan mi a anu mantu ya patarabaku na
Namaratu tekami petta maatadan kami
ta magnayun na pagtolayan nga kinam?"
kunda hapa.
29 "Awan ta patarabaku na Namaratu
tekamuy am bakkan la ta pangurug muy
ta dinob na en, petta intu la ya ikatalak
muy," kunna ha ni Hesus.
30 A gafu ta uhohug na en tekid a nangibar
kid na ta pakaitan.
"Mappya mantu ta mamadday ka ta
pakaitan mi ta pakapangwam. Anu hud
ya makkwam nga megitta ta iningwa ni
mina Moses, petta itta ya pangurugan
mi teko. 31 Te ya uhohug na Bibliya en a
'Inatadan na kid ta kanan nga nagafu ta
langit,' kunna. A intu hala ya 'Mana en'
nga nagtolayan na gingginafu tam kiden
ta kalafukanen," kunda.
32 A ya uhohug ni Hesus tekid hapa a
"Kustu hala ya ibar ku tekamuy ta
bakkan haman te mina Moses ya nan-
gatad ta kanan nga nagafu ta langit am
awa Damakewan. A ta ayanin intu hapa
la ya mangatad ta kakurugan na kanan
nga nagafu ta langit. 33 Te ya kanan nga
iatad na Namaratu ewan a intu hala ya
taga langitewan nga umakban ta lutakin,
a yen ya mangatad ta magnayun na angat
ta ngamin tolay ta paglelehutin," kunna.
34 "Mappya mantu, Ser, ta ye-yen na
kanan ya kanayun iatad mu tekami,"
kunda tentu.

*I Hesusen Hapa La Ya Kanan Nga Mangto-
lay*

35 A ya uhohug ni Hesus ta nagadang
kiden tentu a
"Iyak hapa la ya kanan nga mangto-
lay. A ya ange mantu teyak petta man-
gan a awenan sangaw mabisin. A am
ikatalak nak a awenan sangaw gimtang.
36 Ammi nebar ku paen tekamuy ta maski
am naita muy ya tarabakuk a awedak
haman ikatalak. 37 Ammi ya ngamin
kiden iatad ni Damakewan ta kwak a
yen kid sangaw ya magdulot teyak. A
maski am inya sangaw ya ange teyak
awek sangaw patugutan. 38 Te yen ta
nagtugutak ta langitewan nga dumagut
ta isin petta idulot ku la ya ikayat na
nangidoben teyak, te bakkan ta ikayat
kin ya tarabakun ku. 39 A uray na hapa ta
awan sangaw ta mawakay ku ta ngamin
kiden neatad na ta kwak, te tolayan ku
kid ta pagaddetan na arawin yan. 40 Te
ya uray ni Damakewan ta ngamin ki-
den mangnonot ta Anak na en ikid na
mangikatalak tentu a maatadan kid san-
gaw ta magnayun na angat, te tolayan
ku kid sangaw ta pagaddetan na arawin
yan," kunna.

Ya Paglibak Na Hudyo Kiden Te Hesus

41 A gafu ta 'Iyak ya kanan nga nagafu ta
langitewan,' kunna a yen ta linibakan na
Hudyo kiden.
42 "Bakkan hud te Hesus yan nga anak
ni Hose en? Amu tam haman ya dama
na ikid na hina na, a had kukunna mantu
nagafu ta langit?" kunda.
43 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a
"Awemuy mina liblibakan ya inuho-
hug ken, 44 te nonotan muy mina ta awan
ta makaange teyak am awena gamidan
ni Damakewan nga nangidob teyak. A
iyak hapa sangaw ya mangtolay tentu
ta pagaddetan na arawin yan. 45 A dana
nesurat hala yen ta lebru na pinaguho-
hug na en, te ya nebar na a 'Namaratu
sangaw ya mangituldu tekid,' kunna. A
ya magdangag ikid na mangitug ta it-
uldu ni Damakewan a yen kid mantu ya
umange teyak. 46 Ammi maski kunna ten
a awan para la ta nakaita te Damakewan
am bakkan la ta Anak na en nga nagafu
tentu, a iyak la mantu ya nakaita tentu.
47 "A pake ibar ku ha yan tekamuy,
ya mangurug teyak, ittan ya angat na
nga magnayun, 48 te iyak ya kanan nga
mangtolay tentu. 49 Ammi ta kuman na
gingginafu muy kiden ta kalafukanen, a
maski sigida nangan kid ta Mana en nga
nagafu ta langit a aweda hala magnayun
ta kinān da en, te sa nagpasi kid hala.
50 Ammi ya kanan nga magafu ta langit a
yen ya mangatad ta magnayun na angat,
petta maski am inya ya mangan tentu a

awena sangaw pake masi. [51] A iyak hapa
la ya kanan nga mangtolay nga nagafu
ta langit, a am itta ya mangan ta isin na
kanan a matolay sangaw magnayun. A ya
kanan nga iatad ku, intu hala ya barikin,
petta matolay mina ya ngamin tolay ta
paglelehutin," kunna.

Ya Bari Ikid Na Daga Ni Hesus

[52] A gafu ta uhohug ni Hesus a yen ya
nagtatapilan na Hudyo kiden, te nagtatab-
bagan da am had kukunna iatad ya bari na
tekid petta kanan da. [53] A yen ta nagbida ha
i Hesus tekid.

"Pake ibar ku tekamuy ta am awemuy
mangan ta bari na Tolayin Taga Langit
ikid na uminum ta daga na en a awemuy
mesipat ta angat na. [54] Ammi ya mangan
ta barik ikid na uminum ta dagak a ittan
ya angat na nga magnayun, a iyak san-
gaw ya mangtolay tentu ta pagaddetan
na arawin yan. [55] Te ya barikin ya kakuru-
gan na kanan, a ya dagak ya kakurugan
na inuman. [56] A ya mangan mantu ta
barik ikid na uminum ta dagak a yen ya
mesipat teyak, a iyak hapa ya mesipat
tentu. [57] Ya Damakewan nga awan san-
gaw masi ya nangidob teyak, a matolayak
hapa gafu tentu. A kumanen hapa ta
manganen teyak, te matolay hapa gafu
teyak. [58] A ya kanan mantu nga bidan ku
tekamuy a nagafu hala ta langit, ammi
bakkan ta kuman na kanan na gingginafu
muy kiden, te maski nangan kid a sa nag-
pasi kid hala. Ammi ya mangan ta iatad
kin nga kanan a matolay hala sangaw nga
magnayun," kunna.

[59] A ye-yen na bida ya nepadangag ni
Hesus ta umag na kapilya na Hudyo kiden
tentu en nangituldu ta ili na Kapernayum.

Ya Nagtalekud Te Hesus Gafu Ta Bida Na en

[60] A ya tolay kiden nga dumagdag te Hesus
ikid na nakadangag ta netuldu na en a addu
tekid ya malussaw ta bida na en.

"Kuga mazigat ye-yan na bida. Itta
hud ya mayat magdangag ta kumanin?"
kunda.

[61] A maski awan ta nangibar te Hesus a
amu na hala ta libakan da ya binida na en
tekid, a yen ta naguhohug ha tekid.

"Anu? Matampa de ya pangurug muy
teyak gafu ta nabidaken tekamuy? [62] A
anu sangaw ya pangawatan muy ta in-
uhohug ken am maita dak sangaw nga
timullu ta langitewan ta dana nagyanan
ken? [63] Awan mantu ta iatad na bilsag ku
ta kappyanan muy, te intu la mangtolay
tekamuy ya Kahalwa na Namaratu. A ya
uhohug ku kiden tekamuy ya pagyanan
na Kahalwa na en ikid na pangpatolay
na ta ngamin kiden mangurug. [64-65] Ammi
itta ya kadwan tekamuy nga awan man-
gurug. A yen ta nebar ku tekamuy
ta awan sangaw ta makaange teyak am
awena uffunan ni Damakewan," kunna.

A yen ya nebar na tekid, te addet ta
nepamegafu da en nga dumagdag tentu
a dana amu na ya awan kiden mangurug
tentu, ikid na am inya sangaw ya mangital-
aba tentu.

[66] A gafu ta kumanen a nagtalekud na ya
addu na dumagdag kiden tentu, te awedan
nakihulun tentu. [67] Ammi itta la ya mafulu
duwa kiden nga sigida itultuldu na. A ya
nebar na tekid a

"Anu hapa ya uray muy? Ikayat muy
hapa de magtugut teyak?" kunna.

[68] A ya tabbag ni Pedru a

"A itta hud ya takwan na eyan mi, Afu,
petta yen hud ya dagdagan mi? Te iko
la ya pakadangagan mi ta uhohug kiden
nga mangatad ta magnayun na angat. [69] A
nangurug kamin teko, te amu min ta iko
ya kagitta na Namaratu ewan nga nagafu
tentu," kunna.

[70] A ya uhohug ni Hesus tekid ngamin a

"Nonotan muy ta iyak hapa la ya nang-
pili tekamuy petta mafulu duwa kam,
ammi amuk ta kahulun ni Satanas ya
takday tekamuy," kunna.

[71] A intu binida na i Hudas nga anak ni
Simon Iskaryote, te maski nebilang ta ma-
fulu duwa kiden a intu hala sangaw ya
mangitalaba te Hesus.

7

Ya Pagsoysoy Na Kabagis Kiden Ni Hesus

[1] A ta nekabalin na en a nagyan la i Hesus
ta lugar na Galileya nga nagpapasyar ta
kadwan kiden lugar, te awena ikayat ange
ta lugar na Hudeya gafu ta Hudyo kiden
ten nga nangigakkad ta pamapasi da tentu.
[2-3] A sangaw tanagay na ya Pyesta na Ba-bali

Kiden ta iten Hudeya, a nepapilit na kabagis
na kiden ta ange mina i Hesus ta pyesta en.
"Mappya ta awem magaagyan ta isin,
te e ka mina ta iten Hudeya, petta maita
na ituldum kiden ya pakapangwam. [4] Te
ya mayaten mangipakamu ta bari na a
awena haman ilemad ya tarabaku na am
awa ipaita na hud la ta ngamin. A gafu
ta malalaki ya tarabakum a mappya ta
ipabuyam ta ngamin tolay," kunda.
[5] A yen ya inuhohug da tentu, te maski
kabagis na kid a aweda mangurug tentu.
[6] A ya tabbag na hapa tekid a
"Awek para umange, te bakkan para la
ta araw ku. Ammi tekamuy a sigida itta
ya araw muy, [7] te awena kam ikatupag na
tolay kiden. Iyak ya ikatupag da, gafu
ta iyak ya mangipasikkal ta kadulay na
tarabakun da. [8] Mappya mantu ta ikamuy
na ya ange ta pyesta en, te awek ange, te
bakkan para la ta pake araw ku," kunna.
[9] A yen ta awena bit nagtugut ni Hesus ta
lugar na Galileya.

Ya Ange Ni Hesus Ta Pyesta Na Ba-bali Kiden

[10] Ammi ta nepakagon na kabagis na ki-
den ta agyan na pyesta en a gimon na hala
i Hesus, ammi awena nakihulun ta addu
na tolay, petta awan ta mangibar tentu ta
makipyesta kiden. [11] Ammi ya pinakadakal
na Hudyo kiden a apagan da hala i Hesus, te
ikatalak da ta umange, a yen ta pinohutan
da ta tolay kiden am naita da. [12] A addu hapa
ya nean-anisat na tolay kiden gafu tentu.
"Mappya na tolay yen O," kun na kad-
wan.
Ammi ta kadwan a
"Mappya hud yeyana, te mangitawag
ta tolay kiden," kunda.
[13] Ammi gafu ta talaw da ta pinakadakal
da kiden a aweda pake bibidan i Hesus ta
kaddun na tolay.
[14] A ta mekappat na araw na pyesta
en a gimon i Hesus ta agyan na simbaa-
nen, a namegafu nangituldu ta tolay kiden
ten. [15] A pake nepagpaka-lat da hapa na
pinakadakal na Hudyo kiden.
"Anu itta ya amu na inin, bakawa
awena haman nagadal ta mistro tam ki-
den?" kunda.
[16] Ammi ya tabbag ni Hesus ta uhohug da
en a intu yan:
"Maski am awek nagadal ta mistro
muy kiden a bakkan hala ta iyak ya naga-
fun na itulduk tekamuy, te ya Namaratu
ewan nga nangidob teyak ya nagafun
na. [17] A maski am inya ya mayat nga
mangidulot ta patarabaku na Namaratu
ewan tentu a melasin na hala am Na-
maratu ya pagafun na itulduk, ono am
magurayak la maguhohug ta kabuko-
dan na nonot ku. [18] Te ya maguray
maguhohug ta kabukodan na nonot na
a awan ta takwan na padayaw na am
bakkan ta bari na hapa la. Ammi ya
mangipadayaw ta nangidoben tentu a
yen ya mekatalak nga mangituldu, te
awan ta pagkilluyan na. [19] Pake dayawan
muy hala i mina Mosesen gafu ta intu
ya nangisirak ta lintig kiden tekamuy.
Ammi maski kunna ten awan haman
tekamuy ta mangitug ta nesirak na en
tekamuy, te igakkad dak haman papasin
maski am awan ta pangpapasin muy
teyak," kunna.
[20] A ya tabbag na tolay kiden hapa a
"Itta hud ya manggakkad mamapa-
pasi teko? Itta de ya anitum nga nag-
paguyung teko," kunda.
[21] A ya tabbag na en hapa a
"Maski kustu hala ya inuhohug ken, te
ka-ma kam la nakaporay gafu ta takday
la na tarabakuk ta araw na agimmang.
[22] Ammi sigida magtarabaku kam hapa
ta araw na agimmang, te yen haman
ya pagbanggit muy ta mayaten mesipat
tekamuy. A yen ya idulot muy gafu ta
lintig na agbanggit nga nesirak ni mina
Mosesen tekamuy. Ammi maski kunna
ten a bakkan haman te Mosesen ya naga-
fun na am awa gingginafu muy kiden nga
napopolu ammi tentu. [23] A am ituluk muy
mantu ta mabanggit ya tolay ta araw na
agimmang petta awemuy makaliwat ta
lintig ni Moses a anu haman ta magporay
kam teyak ta pagpamappyak ta napilay
ta araw na agimmang? [24] Mappya ta
awemuy hamhama ya pangnonot muy,
te mangnonot kam mina ta katunungan
na nonot," kunna tekid.

Ya Pagbida Ni Hesus Ta Nagafun Na

[25] A gafu ta tabbag ni Hesus a tumubbat
hapa naguhohug ya kadwan kiden tolay
taga ili na Herusalem.

"Talaga ta ye-yan na tolay ya ikayat
da en papasin," kunda. [26] "Ammi itan
muy awa itta in magbida ta tolay kidin,
a awena haman magtalaw, yaga aweda
hapa pakidibatin na pinakadakal tam ki-
den. Nelasin dan de ta intu hala ya
Mangikerutan nga ange kan tekitam?"
kunda hapa.
[27] Ammi ya uhohug na kadwan a
"Awan, te am makipaita sangaw ya
Mangikerutan a awan kan ta makkamu
am had ya pagafun na, ammi amu tam
haman ya nagafun na inin," kunda.
[28] A gafu ta mangituldu para la i Hesus ta
umag na simbaanen a neayag na ya tabbag
na ta bida na tolay kiden tentu.
"Maski am amu muy ya ngagan kin
ikid na lugaren nga nagafun ku a awe-
muy haman amu ya nangidoben teyak,
te awek naguray umange ta isin te itta
ya nangidob teyak, a intu ya kettayan na
ngamin kakurugan. [29] A iyak ya makkamu
tentu, te intu ya nagafun ku ikid na
nangidob teyak," kunna.
[30] A gafu ta uhohug na en a ginafut
da mina na pinakadakal na Hudyo kiden,
ammi awan ta nakagafut tentu, te bakkan
para la ta araw na en. [31] Ammi ta kad-
wan kiden tolay nga nakadangag tentu a
addu hapa ya nangurug ta intu hala ya
Mangikerutan nga dana nebar na Nama-
ratu, te ya uhohug da a
"Talaga ta intu hala ya Mangikeruta-
nen, te am kanu mina ya ange na
Mangikerutanen a dakdakal hud ya
pakapangwa na ammi ta umange in?"
kunda.

Ya Pangidob Da Ta Manggafut Te Hesus

[32] A ya Pariseyu kiden hapa a nedangagan
da ya nean-anisat na tolay kiden gafu te
Hesus, a yen ta umange kid nakibidan ta
kadwan kiden padi na Hudyo, a nagbabidan
da ya pangidob da ta polis kiden, petta
gafutan da i Hesus. [33] A ta datang na polis
kiden a magbida para la i Hesus ta tolay
kiden.
"Assang na la ya kettakin tekamuy,
kapyek sangaw magtoli ta nangidoben
teyak. [34] A apagan dak hapa sangaw petta
uffunan ta kam, ammi awedak sangaw
maapagan, te awemuy haman makaange
ta eyan ken," kunna.
[35] A nagimpopohutan na Hudyo kiden ya
ikayat na uhohugan.
"Had hud para ya eyan na en nga
awetam sangaw maapagan?" kun na
kadwan.
"Ikayat na panaw ange ta Hudyo kiden
nga nesansaned ta lugar na Giregu kiden
petta mangituldu hapa ta Giregu kiden?"
kun na kadwan para.
[36] A ta kadwan para a
"Anu hud ya ikayat na uhohugan ta
apagan tam sangaw, ammi awe tam san-
gaw maapagan? A had kukun na uhohug
na en ta awe tam makaange ta eyan na
en?" kunda.
[37] A ta kapozyanan na araw na pyesta
en a sa magkakampat ya ngamin tolay ta
simbaanen, a nagtayuk i Hesus kapye na
pinasikan ya ipadangag na tekid.
"Am itta ya makainum a ange mina
teyak petta uminum. [38] Te ya mangikata-
lak teyak a dumatang sangaw tentu ya
kuman na nesurat ta Bibliya, te
'Itta hala sangaw ya kuman na karayan
na danum nga magarut ta umag na
en nga mangtolay tentu,' " kunna.
[39] Ammi intu bidan na ya Kahalwa na Nama-
ratu nga iatad na sangaw ta ngamin kiden
mangurug tentu. Ammi awena la bit nedob
tekid te awena para la madayawan ni Hesus
ta langitewan.
[40] A ta nepakadangag na tolay kiden ta
uhohug ni Hesus a nebar na kadwan ta
"Talaga ta intu hala ya paguhohugan
na Namaratu nga binida ni mina
Mosesen," kunda.
[41] A ya uhohug na kadwan a
"Maski intu hala ya Mangikerutan,"
kunda.
Ammi awena nangurug na kadwan, te
"Taga Galileya hud sangaw ya
Mangikerutan tekitam? [42] Te ya nesurat
ta Bibliya a intu sangaw ya pangpanga ni
mina Dabiden, a meanak sangaw ta ili na
Betlihem, te yen haman ya lugar ni mina
Dabiden," kunda.
[43] A nagkakattway mantu ya nonot na tolay
kiden gafu tentu, [44] te ikayat na kadwan ta
gafutan da mina, ammi maski kunna ten a
awan haman ta nangsi-ged tentu.
[45] A ta pagtoli na polis kiden ta padi kiden
ikid na Pariseyu kiden nga nangidob tekid
a

"Anu hud ta awemuy inalap?" kunda tekid.
46 "A awemi ginafut, te awan ta takwan
na amu mi nga makauhohug ta kuman na
nadangag mi en tentu," kunda.
47 "Anu kuga naayayyaw kam hapa ta laddud na. 48 Itta hud ya nangurug tentu ta pinakadakal muy ono Pariseyu?" kunna hapa na Pariseyu kiden tekid. 49 "Pa-gangan na Namaratu yeyan kid na tolay nga awan makkamu ta lintig na kiden," kunda ha.
50-51 Ammi ya uhohug ni Nikodemu ta sakā Pariseyu na kiden a
"Ta kuman na uhohug na lintig tam kiden a mehangat kitam nga mangpa-gang ta tolay am dana awetam bit dangagan ya bida na, petta amu tam ya liwat na," kunna.
I Nikodemu ya umange nakibidan te Hesus ta hiklam.
52 A ya tabbag na kadwan kiden tentu a
"Anu? Taga Galileya ka hapa, petta ikerutam ya kagittam. Pake basam mina ya surat na pinaguhohug kiden na Namaratu, te maitam sangaw ta bakkan ta Galileya ya pagafun na paguhohugan na en nga nebar na tekitam," kunda.
53 A sangaw naggagungay kid, te immange ya tagtakday tekid ta bali da.

8

Ya Babbayen Nga Nakikadallaw

1 A ta nekabalin na kumanen a nagammak i Hesus ta Bagetay na Olibo nga itta ta bikat na ili na Herusalem. 2 A ta magkakarawan a dumagut ha, a nagtoli ta simbaanen. A gafu ta enna ha kinalihung na tolay kiden a nagtuttud hapa, petta mangituldu tekid. 3 A tentu para la nangituldu a simarok hapa ya kadwan kiden Pariseyu ikid na Abugadu nga mangituldu ta lintig ni Moses. A nehulun da hapa ya takday babbay nga ginafut da ta pakikadallaw na en, a pinatayuk da ta pagtatangnganan na tolay kiden kapye da nebar te Hesus.
4 "Mistro, neddatangan mi ye-yan na
babbay ta pakikadallaw na. 5 A ta lintig ni
Moses a nebar na ta mapatur ya kumanin
addet ta masi, ammi damagan mi hapa ya
uray mu tentu." kunda.
6 Ammi inuhohug da yen te Hesus te pangparuba da tentu, talo am itta ya ibar na nga pangidaruman da sangaw tentu. Ammi te Hesus a nagtumag la nagkurkurnit ta lutak ta guramay na en. 7 A gafu ta netotoli da ya pohut da en tentu a nagtayuk hapa ta atubang da kapye na hapa naguhohug tekid.
"Am itta ya awan seliwat tekamuy a
yen mina ya imunnan mangpatur ta bab-
bayina," kunna,
8 kapye na nagtumag ha nagkurkurnit ta lutak.
9 Ammi ta nepakadangag da ta inuhohug na en tekid a nasesenut kid na nagtatugut namegafu ta kalalaklakayan, a intu la nasirak i Hesus ikid na babbayen nga imatayuk ta atubang na en. 10 A sangaw nagtayuk ha i Hesus kapye na naguhohug ta babbayen.
"Anu awan kid? Awan hud ta nasirak
nga mangpa-gang teko?" kunna.
11 "Awan kad, Afu," kunna hapa.
"A maski teyak, bakkan ta iyak ya
mangpa-gang teko, a e kan mantu, ammi
awem na sangaw magliwat," kun ni
Hesus tentu.

Ya Zilag Na Namaratu Nga Mangpadakar Ta Tolay

12 A sangaw ta mittan ta pagbida ni Hesus ta Pariseyu kiden a
"Iyak ya zilag na Namaratu ewan nga mangpadakar ta tolay kiden. Am itta ya dumagdag teyak a awena sangaw magtugtugut ta sugiram, te itta tentu ya zilagen nga mangtolay tentu," kunna.
13 Ammi ya tabbag da hapa tentu a
"Awan haman ta kwenta na pangtistigum, te iko la tatakday ya mangtistigu ta barim," kunda.
14 A ya bida ni Hesus tekid a intu yan:
"Maski am iyak hapa la ya mangtistigu ta barik a kakurugan hala ya pangtistiguk, te amuk haman ya nagafun ken ikid na datangan ku. Ammi tekamuy a awemuy haman amu ya nagafun ken ikid na datangan ku. 15 Am ikamuy ya mangnonot ta kwenta na tolay a intu la nonot muy ya gagangayen nonot na tolay, ammi teyak a awek haman nonotan am anu ya kwenta na tolay. 16 Ammi maski am iyak mina ya mangnonot tekid

a matunung hala ya nonot ku tekid,
te awek haman maguray mangnonot
am awa duwa kami ni Damakewan nga
nangidob teyak. [17] Intu mina pagnonotan
muy ya ibar na lintigen nga ikatalak
muy, te am naggitta kan ya pangtistigu
na duwa na tolay a matunung kan ya
pangtistigu da. [18] A matunung mantu
ya pangtistigu mi ni Damakewan, te ya
pangtistiguk ta barikin a kumanen hala
ya pangtistigu ni Damakewan teyak,"
kunna tekid.

[19] A gafu ta nekabat na ya dama na en a
nebar da ta

"Had sin mantu ya damam nga kinam,
petta dangagan mi ya pangtistigu na
teko," kunda tentu.

"Bakkan mantu la ta iyak ya awemuy
amu am awa i Damakewan hapa, te am
amu dak mina a amu muy hapa i Damake-
wan," kun ni Hesus tekid.

[20] A ta nepaguhohug na ta kumanen tekid
a itta kid ngamin ta umag na simbaanen ta
bikat na nangila-nugan na tolay kiden ta
kontribisyon da kiden, te yen ya nagyanan
na tentu en nangituldu ta tolay kiden.
Ammi maski inuhohug na yen tekid a awan
ta nanggafut tentu, te bakkan para la ta
araw na en.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi Na

[21] A gafu ta kumanen a nedulot na ya
paguhohug na tekid.

"Awanak sangaw tekamuy, te pag-
tugutān ta kam, a 'Ampade ittan ya
Mangikerutanen,' kummuy sangaw.
Ammi masi kam hala sangaw seliwat, a
awemuy sangaw makaange ta eyan ku,"
kunna.

[22] A gimpopohut kid ta

"Anu hud ya ikayat na uhohugan ta
awetam sangaw makaange ta eyan na?
Papasin na hud sangaw ya bari na?"
kunda.

[23] A ya uhohug na para tekid a

"Ikamuy ya taga akbanin, a parigan
muy hala ya tolay kidin sin nga adayu ta
Namaratu. Ammi iyak ya taga utunewan,
a awek parigan ya agnonot na taga lutak
kidin. [24] A yen ta nebar ku tekamuy ta
masi kam hala sangaw seliwat, te am
awemuy mangurug ta iyak hala ya pakai-
tan na Namaratu ewan a kurug ta masi
kam sangaw seliwat," kunna.

[25-26] "Agay! Parig mu hud ta iko ya
kagitta na nginaganamina?" kunda
tentu.

A ya tabbag na hapa a

"Mabalin hapa ta addu ya mauhohug
ku ta pangihuyak tekamuy, ammi annun
ta kam para kabida maski ta assang la.
Te ya nangidoben teyak ya kettayan na
ngamin kakurugan, a awan ta ipadangag
ku ta tolay kiden am bakkan ta kuman na
nadangag ku tentu," kunna.

[27] Aweda naawatan ta intu nabida na tekid
ya Dama na en nga nangidob tentu, [28] a yen
ta pake nebar na tekid.

"Sangaw am nebesin dak a yen san-
gaw ya pakkamu muy ta iyak hala ya
Tolayin Taga Langit. A amu muy hapa
sangaw ta awek naguray ta paguhohug
ku tekamuy, te intu la uhohugan ku ya
netuldu ni Damakewan teyak. [29] A maski
am intu ya nangidob teyak a nehulun
hala teyak, a awenak sangaw pagurayān,
te kanayun kwan ku ya makamamallak
tentu," kunna.

[30] A ta nepakauhohug ni Hesus ta isin tekid
a addu hapa ya nangibar ta mangurug kid
na tentu.

*Ya Pangparuba Ni Hesus Ta Mangurug Ki-
den Tentu*

[31] Ammi ya uhohug ni Hesus ta mangurug
kiden tentu nga Hudyo a

"Am pake itug muy ya uhohug ku teka-
muy a megitta kam mantu ta kakuru-
gan na metuldu nga awan mangilogot.
[32] A am pake netug muy na ya kakuru-
gan a maubadan kam hapa ta pagtagabu
muy gafu ta kakurugan nga amu muy,"
kunna.

[33] "A te Hudyo kami nga pangpanga ni
mina Abraham, a addet ta ayanin awan
kad ta nakitagabun mi. A anu mantu ya
ikayat mu uhohugan ta maubadan kami
sangaw ta pagtagabu mi?" kunda.

[34] A ya uhohug ni Hesus tekid a

"Pake ibar ku tekamuy ta maski am
inya tekamuy ya iminam magliwat a ku-
man na makitagabu mantu ta mamagli-
waten tentu. [35] A amu muy haman ta
awena magdanang na tagabu ta bali na

dafu na en. Ammi ya anak na makābali
en ya magdanang. 36 A am Anak na
Namaratu mantu ya mangubad tekamuy
ta pagliwat muy a pake maubadan kam
ta mappya. 37 Amuk ta ikamuy Hudyo
ya pangpanga ni Abrahamen, ammi awe-
muy haman megitta tentu, te igakkad
muy haman ya mamapasi teyak. A yen
ta papasin dak gafu ta awan ta ketugan
na uhohug ku tekamuy. 38 Ammi awan
ta inuhohug ku tekamuy am bakkan la
ta kuman na naitak te Damakewan, a
intu la tarabakun muy hapa ya kuman na
nadangag muy ta dama muy," kunna.

39 A ya tabbag da hapa ta inuhohug ni
Hesus a

"Awan ta takwan na dama mi am
bakkan la te mina Abraham," kunda.

"A am kakurugan ta ānāk kam mina
ni Abrahamen a gagangay ta tarabakun
muy mina ya kuman na gagangay na en.
40 Ammi ta kuman na ikamuy a ikayat
muy hud la papasin ya nangipadangag
ta kakurugan nga nadangag na ta Nama-
ratu ewan. Kunna hud ten ya tarabaku
ni mina Abraham? 41 Takwan mantu ya
dama muy a yen ya parigan muy," kunna
hapa tekid.

"Atsi O, awena kami igitta ta kuman
na anak na nakikadallaw, te takday la ya
dama mi, a intu hala ya Namaratu ewan,"
kunda.

42 A ya uhohug ni Hesus tekid a

"Am Namaratu mina ya dama muy a
gagangay ta iddukan dak mina, te Na-
maratu hapa la ya nagafun ku. A yen
ta itta yak sin, te awek haman naguray
umange am awa intu hud la ya nangidob
teyak. 43 Ammi awemuy garay maawatan
ya ikayat ku uhohugan tekamuy, te awe-
muy ikayat dangagan ya ibar ku teka-
muy. 44 Ikamuy hala ya ānāk ni Satanas,
a am anu ya ikayat na dama muy a yen
hapa ya tagasingatan muy. Intu hala
ya minagpapasi abat ta gafu na en, a
awena amu magbida ta kakurugan, te
intu la gagangay na ya pagkilluyan. A
am magladdud a ipaita na hala ya gagan-
gay na, te kanayun magladdud, yaga
intu hapa la ya namepegafu ta laddud.
45 Ammi teyak a kanayun uhohugan ku
ya kakurugan, ammi gafu ta kakurugan
a awemuy haman kurugan, te intu la
ikayat muy ya laddud. 46 Itta hud teka-
muy ya makapasikkal ta pagliwat ku? A
am kakurugan ya uhohugan ku tekamuy
anu kawagan na mantu ta awedak ku-
rugan? 47 Am makidama ya tolay ta Na-
maratu a dangagan na mantu ya ibar na
Namaratu tentu, ammi yen ta awemuy
dangagan ya uhohug na te bakkan ta intu
ya dama muy," kunna.

48 A gafu ta uhohug ni Hesus ta Hudyo
kiden a tinabbag da hapa.

"Kustu hala ya uhohug mi en ta kagitta
na ka na Samaritan kiden, te itta malat ya
anitum nga nagpaguyung teko," kunda.

49 "Itta hud ya anituk, bakawa padayaw
ku haman ya Damakewan. Ammi teka-
muy a padpadulayan muy ya mangpa-
dayaw tentu. 50 Awena ta padayaw ku ya
barik tekamuy, ammi itta hala ya mang-
padayaw teyak, a intu hala ya makkamu
ta ngamin dumatang teyak," kunna.

51 A ya takday para na bida na tekid a

"Pake ibar ku tekamuy ta maski am
inya ya mangitug ta uhohug ku a awena
sangaw masi," kunna.

52 "Asakay, kuga maguyung kan malat
O, te pake netug ni mina Abrahamen
ya uhohug na Namaratu, ammi nasi
hala, a kumanen hapa ta kadwan kiden
pinaguhohug na. Ammi ibar mu haman
ta awena sangaw masi na mangitug ta
uhohug mu. 53 Dakdakal ka hud ammi
te mina Abraham ikid na pinaguhohug
kiden na Namaratu nga sa nagpasi? Inya
hud ya pangigittam ta barim?" kunda
tentu.

54 A ya uhohug na ha tekid a

"Am angarigan ta iyak ya mangdayaw
ta barik a awan ta kwenta na pangdayaw
ku, ammi ya Damakewan ya mangdayaw
teyak, a intu hala ya ibar muyen ta
Namaratu muy, 55 ammi ta kakurugan
a awemuy haman amu. Iyak hala ya
makkamu tentu, a am awek mina ibosag
ya pakkamuk tentu a kagitta dak mina
nga magladdud. Ammi amuk haman,
a itug ku hapa ya uhohug na. 56 A ya
gingginafu muyen Abraham nga kinan
muy a pake matalak hapa gafu ta uhohug
na Namaratu tentu ta maita na sangaw
ya araw ku. A kuman na naita nak hapa

gafu ta pangikatalak na en teyak, a pake
natalakan hapa," kunna.
57 "Asakay, pake nabayag na haman ya
nepasi ni Abrahamen a awem para la
laklakay. Mabalin hud mantu ta nagkāita
kam?" kunda hapa tentu.
58 "Kakurugan hala ya uhohug ku teka-
muy ta dana itta yak na ta kawan para la
ni mina Abrahamen," kunna ha tekid.
59 A gafu ta pake nekatupag da ya uhohug
na tekid a nangalap kid na ta batu, te
pangpapasi da tentu, ammi nelogot kid te
nalingadan na tentu en imuhet ta simbaa-
nen.

9

Ya Bida Na Nagdaram Ta Nekeanak Na

1 A sangaw ta pagtugtugut nig Hesus ikid
na ituldu na kiden ta dalan a nesimmun da
ya takday lalaki nga nagdaram ta nekeanak
na en. 2 A napopoyung hapa ya nonot na
kahulun na kiden ni Hesus ta nagdaramen,
te ya uhohug da te Hesus a
"Mistro, Inya hud ya nagliwat tekid na
daramin ono dadagkal na kiden, petta
daram ta nekeanak na?" kunda.
3 "Bakkan ta liwat na ya nepagdaram
na," kun ni Hesus, "a bakkan hapa ta
liwat na dadagkal na kiden, am awa
neanak nagdaram petta intu sangaw
ya pakaitan na pakapangwa na Nama-
ratu ewan gafu ta pagpamappyak tentu.
4 A mappya mantu ta idulot tam ya
patarabaku na nangidoben teyak ta ketta
para la na araw tam, te dumatang san-
gaw ya kuman na hiklam ta awetam
pakatarabaku. 5 Ammi ta kettak para la
ta paglelehutin a iyak ya mangpadakar ta
sugiram na tolay kiden," kunna.
6 A tentun nakauhohug ta isin a naglutab
ta lutak, kapye na nelagum ya lutak ta lutab
na en. A sangaw nedirkat na ya fuyaken ta
mata na daramen kapye na dinob nga ange
magamwas.
7 "Aran, E kan magamwas ta kinan da
en 'Agzigutan na Siluwam'," kunna ta
daramen.
(A ya ikayat na uhohugan na Siluwam a
'Nedob', kunna.)
Umange mantu nagamwas, a tentu en
dimmatang ta bali na en a makaitan. 8 A ta
nepakaita na karuba na kiden tentu a
"Intu hala de ya nakilimlimuten,"
kunda.
A kumanen hapa ya uhohug na nakaita
kiden tentu ta nepakilimlimut na en. 9 "Intu
kad hala," kun na kadwan, ammi ta kadwan
a "Bakkan ta intu, am awa kagitta la na
bari na en," kunda. Ammi ya uhohug
na daramen tekid a "Maski iyak haman,"
kunna.
10 A ya uhohug da mantu tentu a
"Had kukunna mantu na nepakalad-
dang mu?" kunda.
11 "A te ya nagngagan ta Hesus a na-
madday ta fuyak, kapye na nedirkat ya
fuyaken ta matak kiden. A 'E kan mag-
amwas ta iten Siluwam,' kunna teyak.
"A umange yak mantu nagamwas, a
sangaw nakaita yak na," kunna.
12 "A had agyan na kinamen Hesus ta
ayanin?" kunda ha tentu, ammi awena
kan amu.

Ya Pagimbestigar Da Ta Daramen

13-14 A ta nepamadday ni Hesus ta fuyaken
ikid na nepagpaladdang na ta mata na
daramen a araw na agimmang na Hudyo
kiden. A sangaw itta ya umange nangalap
ta lalaki en, petta iange da ta Pariseyu
kiden, 15 te imbestigaran da am had kukun
na nepakaladdang na mata na kiden. A ya
uhohug na en tekid a
"Nedirkat na ya fuyak ta matak kiden,
kapyek umange nagamwas, a ta ayanin a
makaita yak na," kunna tekid.
16 "On ay, ammi ye-yen na tolay nga
kinam a bakkan ta kahulun na Nama-
ratu, te awena haman ngilinan ya araw
na agimmang," kun na kadwan kiden
Pariseyu.
"A am kakurugan mina ta dulay na
tolay a itta hud ya mabalin na ta daram
petta makaita?" kunna para na kadwan.
A nagkakattway mantu ya nonot da gafu
tentu.
17 A gafu ta kumanen a pinohutan da ha
ta lalaki en.
"Iko haman ya pinaladdang na ta
mata, anu mantu ya uray mu tentu?"
kunda.
"A talaga ta paguhohugan na Nama-
ratu," kunna.
18 Ammi ya pinakadakal na Hudyo kiden
nga nangikatupag te Hesus a aweda kurku-
rugan ya nepagdaram na lalaki en ikid na

nepakaladdang na mata na kiden, a yen
ta pinaayagan da bit ya dadagkal na kiden
petta pohutan da tekid.
19 "Ye-yan hud ya anak muyen nga ki-
nan muy nagdaram ta nekeanak na? A
am 'On,' kummuy a ipasikkal muy mantu
am had kukunna makaita ta ayanin,"
kunda.
20 A ya tabbag da hapa a
"Amu mi ta intu hala ya anak mi, a
amu mi hapa ta daram ta nekeanak na
en, 21 ammi awemi haman amu am anu ya
gafu na pakaita na ta ayanin, ikid na am
inya ya nangpaladdang ta mata na kiden.
Mappya ta intu mina ya pangpohutan
muy, petta intu hapa la ya pakadangagan
muy, te intu hapa la ya makkamu ta bari
na," kunda.
22 A yen ya tabbag da en gafu ta talaw da ta
Hudyo kiden nga nangpohut tekid, te dana
nagbabidan na pinakadakal da kiden ta am
itta ya mangibosag te Hesus ta intu hala
ya Mangikerutan nga dinob na Namaratu a
mehangat sangaw makigimung ta kapilya
da. 23 A yen ya gafu na nepagtabbag da ta
"Intu mina ya pangpohutan muy, te intu
hapa la ya makkamu ta bari na," pagkin.
24 A gafu ta kumanen a pinaayagan da ha
ya lalaki en nga nagmappya ta nepagdaram
na en, a pake tinabarangan da.
"Awem na mina magtulad ta atubang
na Namaratu ewan, te ibosag mu hala ya
kakurugan, te amu mi haman ta dulay
na tolay ya kinamen nga nangidirkat ta
fuyak ta matam kidina," kunda tentu.
25 "A awek haman amu am dulay na
tolay yen, ono awan. Intu la amuk ya
nepagdaram ken, a ta ayanin a makaita
yak na," kunna hapa tekid.
26 "A anu mantu ya iningwa na teko?
Had kukunna hud na nepagpaladdang na
ta matam kidina?" kunda ha tentu.
27 "Asakay, nebar kun paen tekamuy, a
awemuy haman dinangag. Anu haman
ta damagan muy ya iningwa na teyak?
Ikayat muy hud medagga ta ituldu na
kiden?" kunna.
28 Ammi pake nagsasitangan da ya lalaki
en.
"Iko ya ituldu na tolayin yana, ammi
ikami ya ituldu ni mina Moses. 29 Amu mi
ta itta ya netuldu na Namaratu te mina
Moses, ammi ta tolayin yana a awemi
haman amu am had ya nagafun na,"
kunna hapa na tabbag da tentu.
30 "Ama! Kuga mamallaw kanan, te
maski itta ya nakapaladdang ta matak
kiden a ibar muy para ta awemuy amu
am had ya nagafun na. 31 Amu haman
na ngamin tolay ta awena dangagan na
Namaratu ya pakimallak na minagliwat
ta lintig na kiden, te intu la dangagan
na ya mamat tentu ikid na mangidu-
lot ta ikayat na en. 32 A maski abat ta
nepamegafu na paglelehutin itta hud ya
nadamag nga makapaladdang ta mata na
tolay nga neanak nagdaram am bakkan
la ta ayanen. 33 Am bakkan mina ta
kahulun na Namaratu ye-yen na tolay a
itta hud mantu ya pakapangwa na nga
mangpaladdang ta matak kidin," kunna
tekid.
34 "Oh, iko hud ya makkamu mangit-
uldu tekami, bakawa nekihu ya liwat mu
ta nepaghukal mu," kunda hapa tentu,
kapye da newarad ta lawan.

Ya Pakasimmu Ni Hesus Ta Nagdaramen

35 A sangaw nadamag ni Hesus ta dinugi-
man da ya nagdaramen ta kapilya da en. A
tekid ha nagkasimmu a
"Anu hapa ya uray mu ta Tolayen Taga
Langit? Mangurug kan de tentu?" kun ni
Hesus tentu.
36 "A inya hud yen, Ser? Ibar mu haen
teyak, petta kurugan ku hapa," kunna.
37 "A naitam na haman, a maski intun
ya makiuhohugan teko," kun ni Hesus
tentu.
38 "Ay, mangurugak mantu, Afu,"
kunna, kapye na namalentud hapa ta
atubang ni Hesus nga nangdayaw tentu.
39 A ya pasikkal ni Hesus ta iningwa na en
ta nagdaramen a
"Yen ta umange yak ta paglelehutin,
petta melasin ya mangurug ikid na awan
mangurug gafu teyak, pettam kumanen
a makaita ya nagdaram kiden, ikid na
magdaram ya makaita," kunna.
40 A gafu ta nedangagan da hapa na kad-
wan kiden Pariseyu a
"Anu hud ya ikayat mu uhohugan?
Ikami de hapa ya kuman na nagdaram?"
kunda te Hesus.

41 "A am amu muy mina ta nagdaram
kam a awan mina ta liwat muy ta awe-
muy pakaita ta nepaita tekamuy. Ammi
gafu ta 'Ikami hud ya kuman na nag-
daram,' kummuy, a itta la ya liwat muy,
te awemuy haman kurugan ya nepaita
tekamuy," kun ni Hesus tekid.

10

Ya Keangarigan Na Manaron Ta Kalneru Na Kiden

1 A ya takday ha na bida ni Hesus tekid a
intu yan:
"Pake ibar ku ya kustu tekamuy,"
kunna. "Am itta mina ya simarok ta agia-
funan na kalneru kiden, ammi awena
simarok ta agyan na irwangan, te apa-
gan na ya takwan na unekan na, a ta-
laga ta tulisan yen nga ange magtakaw
ta kalneru kiden. 2 Ammi ya simarok
hala ta agyan na irwangan a amu tam
ta intu hala ya dafu na kalneru kiden
nga magtaron tekid, 3 te intu hapa la ya
ihukat na maggwardya en ta irwangan.
A mengahalan da hapa na kalneru na
kiden, te am iuhet na kid a baran na kid
ta ngagan da. 4 A sangaw am sa nelattog
na kid na a intu ya imunnan, te enna kid
itulud ta agyan na pangipastun na tekid.
A dumadagdag kid hapa, te intu ya men-
gahalan da. 5 Aweda hapa dumagdag ta
aweda en amu am awa pagbilagān da hud
la, te aweda mengahalan ya bakkanen ta
dafu da," kunna.
6 Yen hala ya addet na keangarigan ni Hesus
ta Hudyo kiden, ammi aweda nanonot am
anu ya ikayat na uhohugan tekid.
7 A gafu ta aweda manonot a pake
nepasikkal na ha tekid.
"Pake ibar ku mantu ya kustu tekamuy
ta iyak ya kuman na irwangan na kalneru
kiden. 8 A ya ngamin kiden napopolu
ammi teyak nga ape mangikerutan mina
ta tolay kiden, a kuman kid na tulisan
nga magtakaw ta kalneru kiden, te mat-
ulad kid na mangikerutan. A yen ta
aweda kid dinangag na kalneruk kiden.
9 Awan mantu ta takwan na irwangan am
bakkan la ta iyak, a maski am inya ya
mayat simarok teyak a mekerutan hala, a
alawa hapa sangaw ya pagbalabalittagan
na petta makaapag ta magserbi tentu.
10 Ammi ya kuman na tulisan a ikayat na
la ange magtakaw ikid na mamapapasi
ikid na mangikutkutet. Ammi teyak a
yen ta itta yak ta paglelehutin petta ma-
tolay la ya kuman na kalneruk kiden gafu
teyak, te iatad ku la tekid ya angaten nga
awan pulus ta pagaddetan.
11 "A iyak para ya kuman na mappya na
manaron ta kalneru kiden, te ya mappya
na manaron a isagapil na hala ya angat
na ta taronan na kiden, petta mekerutan
kid. 12 Ammi ya gagangay na mangallu en
hapa nga magtaron, a am maita na ya ku-
man na maporay na atu nga ange mama-
pasi ta kalneru kiden a pakimohayan na
hala ya kalneru kiden, te pagbilagān na
kid, te bakkan ta intu ya makākwa tekid.
A malogon sangaw ya panggafut na atu
en tekid, a mekutukutet kid na. 13 A
pagbilagān na kid hala na mangallu en, te
awan ta pangkenga na ta kalneru kiden,
te bakkan ta intu ya makākwa. 14-15 Ammi
teyak hapa la a mappya yak na manaron,
te magkākofun kami na ngamin kwak ta
kuman na pagkākofun mi ni Damakewan.
A isagapil ku hapa sangaw ya angat ku
tekid, petta mekerutan kid.
16 "A itta para ya kadwan kiden
kalneruk nga awan nedagga ta agiafu-
nanin yan, a mappya ta yen kid hapa
ya padagdag ku. A dumadagdag kid
hala sangaw am madangag da ya ngahal
ku, pettam kumanen a sa magdadagga
sangaw ya ngamin kiden kalneruk, a iyak
la tatakday ya dafu da nga magtaron
tekid. 17 A yen ta iddukan nak ni
Damakewan te isagapil ku hala ya angat
ku tekid, petta ipabaguk hala sangaw.
18 Ammi awan ta makapapasi teyak am
bakkan la ta iyak ya makāuray, te itta ya
pakapangwak nga mangisagapil ta angat
ku, yaga itta hapa ya pakapangwak nga
mangtolay ta barikin hapa la, te yen hala
ya nepatudun ni Damakewan teyak,"
kunna.
19 A gafu ta binida ni Hesus ta Hudyo
kiden a yen ya nagkakattwayan na nonot da
tentu.
20 "Annun tam hud dangdangagan ya
tolayin yan. Itta malat ya anitu na nga
mangpaguyung tentu," kun na kadwan.
21 Ammi ta kadwan a
"Bakkan ta kumanin ya uhohug na
seanitu, te yaga makapaladdang hud ya

anitu ta mata na daram?" kunda.

Ya Pangpohut Na Hudyo Kiden Te Hesus

22 A sangaw ta kaarawan na agirid a
itta hapa ya pyesta ta ili na Herusalem
nga Pangigawat da ta simbaanen ta Na-
maratu. 23 A nagpapa-yat la i Hesus ta
pagsigonganen nga nepapadday ni mina
Ari en Solomun ta agyan na simbaanen. 24 A
tentu en nagpapa-yat a enna kinalihung na
pinakadakal na Hudyo kiden a ya nebar da
tentu a

"Annun na kami biga popoyungan?
Am kakurugan ta iko ya Mangikerutan
nga dinob na Namaratu ewan a mappya
ta pake ibar mu mina tekami," kunda.

25 "A nebar kun paen tekamuy, ammi
awemuy garay mangurug," kunna. "Te
ya ngamin kiden tinarabakuk gafu ta
pakapangwa ni Damakewan a yen kid
hala ya mangipasikkal teyak. 26 Ammi
gagangay ta awemuy mangurug te awe-
muy negitta ta kalneruk kiden. 27 Te ya
tolay kiden nga negitta ta kalneruk a
pake dangagan dak, a kanayun dagda-
gan dak, te kofun dak. 28 A aweda hapa
sangaw melogot ta pasi da, te iyak hapa
ya mangiatad ta magnayun na angat
da. A awan sangaw ta makagubat tekid
ta kamat ku. 29 Te ya Damakewan ya
nangipaibbal tekid teyak a masmasikan
haman ammi ta ngamin, a itta hud ya
makagubat tekid ta kamat na, 30 te ikami
ni Damak a tatakday kami," kunna.

Ya Pangpator Da Mina Te Hesus

31 A ta pakadangag na Hudyo kiden ta
uhohug ni Hesus a nagakut kid na ta batu,
te pangpapasi da mina tentu gafu ta inuho-
hug na en. Ammi ya uhohug ha ni Hesus
tekid a

32 "Addu haman ya nepaitak tekamuy
nga mappya gafu ta pakapangwa ni
Damakewan, a had sin mantu tekid ya
gafu na pangpapasin muy teyak?" kunna
hapa tekid.

33 "Bakkan ta mappya na tarabaku ya
gafu na pangpapasin mi teko am awa
panadakat mu ta Namaratu ewan, te
maski tolay ka a igittam haman ya barim
ta Namaratu," kunda.

34 "A te awemuy de manonot ya uhohug
na Namaratu ta lebru na lintig na kiden,
te ya uhohug na a

'Nebar ku paen ta kagitta na kam na
Namaratu, te anak kam ngamin na
Kata-nangan na Dyos,' kunna.

35 A am nengagan na mantu ta Dyos ya
dadagkal tam kiden nga pinasinapan na ta
uhohug na, anna awena mabalin ta mauli
ya uhohug na en, 36 a panadakat ku hud am
ibar ku ta Anak nak na Namaratu ewan,
bakawa iyak haman ya pinasinapan na ikid
na pinakabari na nga nedob na ta paglele-
hutin. 37 A am awek mina tarabakun ya
kagitta na tarabaku na Namaratu a awedak
mina kurugan, 38 ammi gafu ta yen hala ya
tarabakun ku a yen mina ya pangurugan
muy teyak maski am awemuy kurugan ya
uhohug ku tekamuy, pettam kumanen a
amu muy ikid na mapasikkal muy ta itta ya
Namaratu teyak, anna intu hala ya pagto-
layan ku," kunna.

39 A gafu ta uhohug na en a negakkad
da la gafutan, ammi nakalillik hala tekid.
40 A umange ha ta dammang na Karayan na
Hurdan ta agyan na nangzigutan ni Hwan
ta tolay kiden ta palungu, a nagyan bit la
ten, 41 a umange hapa sangaw ya addu na
tolay tentu. A ya uhohug na kadwan ta
kahulun da kiden a

"Maski am awan ta iningwa ni Hwan ta
masikan na pakaitan a kakurugan hala ya
ngamin binida na ta tolayin yan," kunda.

42 A addu para ya nangurug te Hesus ta iten
na lugar.

11

Ya Bida Na Pasi Ni Lasaru

1 A medyo nabayag ta assang a itta ya tak-
day lalaki nga taga ili na Betanya nga nag-
takit. I Lasaru ya ngagan na, a kabagis hapa
ni Mariya ikid ni Marta. 2 I Mariya hapa
ya babbayen nga nangiluggud ta bangog
ta takki kiden ni Hesus kapye na nepuhid
ya huk na en tekid. 3 A gafu ta takit na
kabagis da en Lasaru a nangidob kid ta ange
mangibar te Hesus. A ya nebar na dinob da
en a

"Afu, pake nagtakit kan ya kofumen,"
kunna.

4 Ammi ta pakadangag ni Hesus ta damag
na en a

"Bakkan ta pasi na ya takit na ina,
am awa pakaitan na sangaw na paka-
pangwa na Namaratu ewan, petta maita

hapa sangaw ya pakapangwa na Anak na
Namaratu gafu tentu," kunna.
5 A pake inidduk ni Hesus ig Lasaru ikid
na kabagis na kiden Marta ikid ni Mariya,
6-7 ammi tentu en nakadangag ta takit ni
Lasaru a nagyan hala ta nagyanan na en
abat ta dwangagaw kapye na binaran ya
ituldu na kiden petta mehulun kid tentu
nga ange ha ta iten Hudeya. 8 Ammi ya
uhohug da hapa tentu a
"Anu haman ta magtoli kan ta iten,
Afu, bakawa awena para la nabayag ad-
det ta nepangpator da mina teko na
kagittam kiden nga Hudyo," kunda hapa
tentu.
9 A ya netabbag na hapa a
"Awena hud kustu na oras kiden ta
araw tam, petta am maghehit ya tolay
ta ketta para la na araw a awena sangaw
melogot, te malogon makaita ta dakaren.
10 Ammi am indagan na ya hiklam kapye
na maghehit a malogon sangaw melogot,
te awan ta dakar na," kunna.
11 Nepaguhohug na ta kumanen a
"Nasidug na ya kofun tamen Lasaru,
ammi e yak na hukalan," kunna ha.
12 "A am makakasidug na, Afu, a map-
pya yen, te magmappyan hala sangaw ta
takit na en," kunda hapa otturu.
13 Te pahig da ta ikayat na uhohugan ya
pakasidug na ta kuman na mabannag,
ammi ta kakurugan a ikayat na uhohugan
ya pasi ni Lasaru.
14 A gafu ta kumanen a pake nebar na ta
mappya tekid:
"Nasin haman i Lasaru, 15 a maski am
awanak tentu ta nepagtakit na en a
matalakak hala gafu tekamuy, petta itta
sangaw ya maita muy nga mangpasikan
ta pangurug muy teyak. A aranan, te
entanan la tentu," kunna.
16 A ya uhohug hapa ni Tomas ta kadwan
kiden kahulun na a
"Entanan mantu hulunan, petta sa
mahahulun kitam magpasi," kunna.

Ya Ange Nig Hesus Ta Agyan Nig Lasaru

17 A ta datang nig Hesus ta iten Betanya
a nadangag na ta nabalin na netanam i
Lasaru abat ta appat na araw. 18-19 A gafu
ta abikan ya lugar na Betanya ta ili na
Herusalem a umange hapa kumahad ya
addu na Hudyo taga Herusalem teg Marta
ikid ni Mariya, te petta tabtabangan da
ya damdam na babay kiden ta kabagis da
en nasi. 20 A ta pakadangag ni Marta ta
dumatang na hapa i Hesus a enna hapa
dinafung, ammi nasirak hala i Mariya ta
bali da en nga imatogkok. 21 A ya uhohug ni
Marta ta pagdafung na en te Hesus a
"Ay, Afu, am dana itta kan mina sin a
awena mina nasi na kabagis ken. 22 Ammi
maski kunna ten a amuk ta maski am anu
ya adangam ta Namaratu a iatad na hala
teko," kunna ha.
23 "Matolay hala sangaw ya kabagis
men," kunna hapa ni Hesus tentu.
24 "A amuk hala yen, Afu, te matolay
kan hala sangaw ya ngamin kiden nag-
pasi ta araw na angtolay ta pagaddetan
na arawin yan," kunna ha ni Marta.
25 A ya uhohug para ni Hesus tentu a
"Iyak hapa la ya agtolay, te iyak la ya
pagafun na angat. A maski am masi ya
mangurugen teyak a matolay hala. 26 A ya
ngamin kiden matolay gafu ta pangurug
da teyak a aweda sangaw mapidwa masi
maski am kanu, te ittan ya angat da nga
magnayun. Kurugam na de ya uhohug
kin, Marta," kunna.
27 "A kurugan ku ay, Afu, te iyak la
takday a dana nangurugak na ta iko
ya Anak na Namaratu ewan, ikid na
Mangikerutan nga umange kan ta lu-
takin," kunna.
28 A ta kabalin na nepangtabbag na en a
nagtoli ta bali na, a nagan-anisat ta kabagis
na en Mariya.
"Ittan ya Mistro en, a paayagan na ka
hapa," kunna tentu.
29 A alistu imikkat i Mariya, a umange
hapa te Hesus. 30 Ammi awena para la
nakadulot ig Hesus ta agyan na babali ki-
den, te itta kid para la ta nangdafungan ni
Marta tentu. 31 A ta nepagtugut ni Mariya ta
bali a dumadagdag hapa ya tolay kiden nga
umange manabtabang ta damdam na en, te
naita da tentu en imikkat, ammi pahig da ta
ange ta agyan na tanamen magtangit. 32 A ta
datang ni Mariya ta agyan ni Hesus a pa itan
na bit kapye na umange nagtakab ta takki
na kiden nagtangit.
"Ay, Afu, am dana itta kan mina sin a
awena mina nasi na kabagis ken," kunna
hapa tentu.
33 A ta nepakaita ni Hesus ta pagtangit
na en ikid na dumadagdag kiden nga

makatangtangit hapa a nanalasigak ta
damdam na nonot na en hapa. A ya uhohug
na hapa a
34 "Had mantu ya nangitanaman muy
tentu," kunna hapa tekid, a
"E ka hala sin, Afu, te itam," kunda.
35 A nagtangit na hapa i Hesus.
36 "Itan muy awa dakal hapa ya idduk
na ta nasi en," kun na Hudyo kiden.
37 Ammi ya uhohug na kadwan tekid a
"Intu hala ya nakapaladdang ta mata
na daramen, a anu kawagan na mantu ta
awena kinahadan i Lasaru petta awena
mina nasi?" kunda.

Ya Ange Ni Hesus Ta Tanam Ni Lasaru

38 A ya lugar na nangitanaman da te
Lasaru a kuman na kweba, a namunitan
hapa ta dakal na batu. A ta datang da ta
agyan na tanam na en a nanalasigak ha i
Hesus, kapye na naguhohug.
39 "Azin muy haen ya batu ina," kunna.
Ammi nehangat na mina ni Marta,
"Dulay de, Afu, am maazi, te pake
mahuyuk na de, te mekappat na araw
na," kunna.
40 "Awek hud nebar teko ta maitam
hala sangaw ya pakapangwa na Nama-
ratu ewan am mangurug ka?" kunna
hapa ni Hesus tentu.
41 A inazi da mantu ya batu en.
Nekaazi na batu en a tumangad hapa i
Hesus nakimallak.
"Amang, matalakak teko te dana di-
nangag nak. 42 A amuk hapa ta kanayun
dangagan nak, ammi inuhohug ku yen
petta madangag da hapa na tolay kidin
mangkalihung ta isin, petta pangurugan
da mina ta iko ya nangidob teyak," kun
na pakimallak na en.
43 A tentun nakauhohug ta kumanen a
pake nagayag ta masikan.
"Lasaru, imuhet kan," kunna.
44 A limattog hala ya nasi en, ammi nafutfu-
tan para la ta ga-gamit ta ulu na en abat ta
takki na kiden, a nabadbadan hapa ya simid
na ta panyaw.
"Azin muy na ya nefutefut kiden, petta
makatugut," kunna hapa ni Hesus.

Ya Pangigakkad Da Ta Pasi Ni Hesus

45 A ya Hudyo kiden nga nakihulun
teg Mariya a mangurug kid na hapa te
Hesus gafu ta iningwa na ta nasi en
nga naita da. 46 Ammi ya kadwan tekid
a umange kid ta Pariseyu kiden petta
ipadamag da ya iningwa ni Hesusen. 47 A ta
nepakadamag na Pariseyu kiden a sa nag-
mamiting kid na padi kiden ikid na kadwan
kiden pinakadakal na Hudyo kiden. A ya
bida da hapa a
"Anu awan haman ta kwan tam, te
addu para ya kwan na tolayin yan nga
pagpaka-latan na tolay kiden. 48 A am
awetam pagimmangan ya tarabaku na
in a sa mangurug sangaw ya ngamin
tolay ta intu ya ari da, a magribelde kid
na sangaw ta gubyernu na taga Roma
kiden. A yen sangaw ya ange na suddalu
kiden taga Roma petta kutkutetan da ya
lugar na pangdayawan tam ta Namaratu
kontodu tolay tam kiden," kunda.
49 A sangaw naguhohug hapa i Kaypas
tekid, te intu ya kadakalan na padi kiden ta
darunin yen.
50 "Kuga makilavun kanan ta isin, te
awemuy para manonot ta kappyanan
tam ta takday la mina ya masi nga metali
ta tolay kiden, petta bakkan ta sa ikitam
ya mapapasi," kunna.
51 Ammi awena amu ta itta hapa ya tak-
wan na kebalinan na inuhohug na en. A
gafu ta intu ya kadakalan na padi kiden ta
darunin yen a uray na Namaratu ta linavun
na ya pasi ni Hesus nga mangikaru ta liwat
na ngamin kiden Hudyo. 52 Ammi bakkan
la ta liwat na Hudyo kiden ya ikaru na
am awa liwat na ngamin kiden tolay hapa
nga bakkan ta Hudyo, petta mapatatakday
ya ngamin kiden anak na Namaratu nga
nesaned ta ngamin paglelehutin.
53 A gafu ta uhohug na kadakalan da en
nga padi ta nagkakampat kiden a yen ta
nagbabidan da ya pangpapasi da te Hesus.
54 A yen ta awenan nakipapaita ni Hesus nga
nakikihkihu ta Hudyo kiden, a nagtugut kid
na ituldu na kiden ta lugar na Hudeya, te
umange kid na ta ili na Eparim nga abikan
ta alawa na kalafukan. A yen hala bit ya
nagyanan da.
55 Tanagay na hapa ya Pyesta na Simana
na Hudyo kiden, a naggagabi ya addu na
Hudyo nga nagafu ta kadwan kiden ba-
bali, te ange kid na ta ili na Herusalem,
petta dana baggawan da ya dulayen tekid
ta kuman na pakkwa na lintigen kapye da

makipyesta. 56 A tekid gitayukan ta umag na
simbaanen a angzen kid ta itan te Hesusen.
"Anu ya uray muy, umange panaw i
Hesus ta pyesta in?" kunda ta kahebing
da kiden.
57 Yen ya uhohug da, te ya padi kiden ikid
na Pariseyu kiden a dana nangibar kid ta
am itta ya makkamu ta agyan ni Hesus a
ipakamu da mina tekid, petta enda gafutan.

12

Ya Pangluggud Ni Mariya Te Hesus

1 A ta mekannam na araw ta kaatubangan
na Pyesta na Simana na Hudyo kiden a
dumatang ha ig Hesus ta iten Betanya nga
lugar ni Lasaru en nga tinolay na ta pasi
na en. 2 A gafu ta datang ni Hesusen a
nangiparan ya kadwan kiden tolay ta dakal
na pagpamakan ta pangdayaw da tentu. I
Marta ya nangiparan ta kanan, a i Lasaru
ya takday nakiatubang te Hesus. 3 A tekiden
nagkakan a nangalap i Mariya ta garapon
na pake mangina na bangog nga dipuru
nardu. A enna neluggud ya bangogen ta
takki kiden ni Hesus, a sangaw pinuhidan
na kid ta huk na en. A nesaned hapa
ya bangogen ta ngamin lagum na bali en.
4-5 Ammi i Hudas Iskaryote nga takday ituldu
ni Hesus a nehuya na i Mariya.
"Anu awena nelaku ya bangogina,
petta meatad ya paga na ta pobre kiden
nga mazigatan? Pade awa magamid na
ya lugar na tandan ta tādarun," kunna.
Intu hala sangaw ya mangitalaba te
Hesus. 6 A awan haman ta pangkenga na
ta pobre kiden, ammi inuhohug na yen,
te intu hala ya mangifun ta sufuten nga
aggiappiyan da ta pirak da en, a gafu ta
mangtakaw a kanayun nangalap ta nesufut
da en. 7 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Awem la ihuya ya babbayin, te dana
neappiya na yen petta iluggud na ta
barikin nga meparan ta araw na ketanam
ku. 8 Sigida itta haman ya pobre kiden
tekamuy, ammi teyak a awek mabayag
tekamuy," kunna.

Ya Pangigakkad Da Ta Pasi Ni Lasaru

9 A gafu ta pyesta en ta ili na Herusalem
a pake addu ya Hudyo kiden nga umange,
a nadamag da ta ittan ha i Hesus ta iten
Betanya. A yen ta umange kid hapa ten,
te enda itan i Hesus. Ammi bakkan la te
Hesus ya enda itan am awa Lasaru hapa
nga tinolay ni Hesus ta pasi na en. 10 A
gafu ta kumanen a nagtatulag ya padi kiden
nga mamapasi hapa te Lasaru, 11 te i Lasaru
ya gafu na pagtalekud na addu na Hudyo
kiden ta padi kiden petta mangurug kid na
te Hesus.

Ya Pangdayaw Na Tolay Kiden Te Hesus

12 A ta pagtalib na araw a itta para la ya
pake addu na tolay nga umange nakipyesta
ta ili na Herusalem, a nadangag da ta ange
hapa i Hesus ta pyesta en. 13 A nangalap kid
mantu ta addu na don na kuman na anyog,
a enda kid nepaypay te Hesus ta pangdayaw
da tentu. A nagayayag kid na hapa.
"Madaydayaw ya Namaratu ewan.
Bendisyonam, Afu, ya umange in sin ta
ngagam. Bendisyonam ya Ari na Istralita
kiden," pakakin kid.
14 A nagtakay hapa i Hesus ta urbun na
kabayu nga nepaalap na. A yen ya nagdu-
lotan na dana en uhohug ta Bibliya gafu
tentu, te ya uhohug na suraten a
15 "Awemuy na magburung, ikamuy
taga Herusalem, te itan muy, du-
matang na ya ari muy nga magtakay
ta urbun na kabayu," kunna.
16 Ammi awena amu na ituldu na kiden
ya gafu na pagtakay na ta kalakabayu en
addet ta pagtoli na en ta langit, a yen
ya nepakanonot da ta pangdayaw na tolay
kiden tentu, ikid na nesuraten tentu. 17 A
ya tolay kiden nga nakaita te Hesus tentu
en nangpohet te Lasaru ta tanam ikid na
nangtolay tentu a nepadpadangag da hapa
ya naita da. 18 A yen ta umange ya addu na
tolay nga nangdafung te Hesus, te nadamag
dan ya pakapangwa na gafu te Lasaru. 19 A
yen ta nagburung na hapa ya Pariseyu ki-
den.
"Itan muy awa awan haman ta ma-
balin tam, te sa dumadagdag ya ngamin
tolay tentu," kunda ta sakā Pariseyu da
kiden.

Ya Pagapag Na Kadwan Kiden Tolay Te Hesus

20 A ta neange na Hudyo kiden ta pyesta
en nga makimallak ta simbaan na Nama-
ratu a nekihkihu hapa tekid ya kadwan
kiden Giregu nga dana simarok ta relisyon
na Hudyo kiden. 21 A gafu ta ikayat da

hapa makkamu te Hesus a enda bit nebar
te Felipe;
"Ser, ikayat mi haen makibidan ta dafu
muyen Hesus," kunda tentu,
te intu ya takday ituldu ni Hesus nga taga
Betsayda ta lugar na Galileya. 22 A enna kid
mantu nebar te Andres, a ig Andres ikid
ni Felipe ya umange nangitulud ta Giregu
kiden te Hesus, a nebar da kid tentu. 23 A ya
tabbag ni Hesus tekid a
"Ittan mantu ya araw na pakepaita
na pakedayawan na Tolayin Taga Langit,
24 te ya ibar ku tekamuy a mappya ta
memula yak sangaw ta lutak ta kuman na
mait. Te am awena memula na maiten ta
lutak a awena sangaw lumattog na angat
na en, ammi am memula a magmayan
hapa sangaw ta addu, a kumanen hapa
teyak. 25 A kumanen hapa tekamuy, te am
kengan muy mina ya katolay muy sin a
mawakay mantu sangaw ya katolay muy
nga magnayun. Ammi am awemuy la
nonotan ya katolay muy ta paglelehutin
yan a meappiya hala ya katolay muy nga
magnayun. 26 A am itta tekamuy ya mayat
makidafu teyak a mappya ta kanayun
dumagdag hala teyak, petta maski am
had ya eyan ku a yen hapa ya agyan na.
A maski am inya tekamuy ya makidafu
teyak a ya Damakewan Namaratu ya
makkamu mangpadayaw tentu," kunna
tekid.

Ya Pangipakkamu Ni Hesus Ta Pasi Na

27 A ya uhohug na para tekid a
"Kuga mapopoyung na ya nonot kin,
te kuman na makimallakak mina te
Damakewan petta ikerutan nak mina ta
zigatin nga dumatang teyak. Ammi awek
la, te yen haman ya gafu na neangek ta
lutakin petta idulot ku la ya magattam ta
zigatin yan," kunna.
A sangaw nakimallak hapa ta
28 "Amang, kompormi la ya dumatang
teyak petta mepaitam hapa ya pake-
dayawam gafu teyak," kunna.
A ka-ma la itta ya nagsitang ta langit,
"Dana nepaitak na ya pakedayawan ku
teko, a pidwan ku hala sangaw," kunna.
29 A ya tolay kiden gitayukan ta bikat nig
Hesus a nedangagan da hapa ya nagsitan-
gen, a pahig na kadwan ta nagdalak, ammi
ta kadwan a "Naguhohug de ya anghel na
Namaratu tentu," kunda. 30 Ammi ya uho-
hug ni Hesus tekid a
"Awemuy la pahig ta iyak la ya kauho-
hugan na nagsitangen am awa ikamuy
hapa. 31 A tanagay na hapa ya pangpa-
gang na Namaratu ta liwat na tolay ki-
den. A megindan hapa ya pangabak
ku ta akkimohayanen nga makkamu ta
ngamin dulay ta paglelehutin. 32 Te san-
gaw am nebesin dak ta kayu, a yen san-
gaw ya panggamid ku ta ngamin tolay
petta mangurug kid teyak," kunna.
33 A inuhohug na ye-yen, te dana pangibar
na tekid am had kunna sangaw na pasi na.
34 Ammi tumubbat hapa ya tolay kiden
nga magpohut tentu.
"Annum haman ibar ta mebesin san-
gaw ya Tolayen Taga Langit ta kayu? Te
ya nadangag mi ta Bibliya a magnayun
hala sangaw ya idob na Namaratu nga
Mangikerutan. A am iko hala yen a inya
mantu ya Tolayen Taga Langit?" kunda.
35 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
"Assang para la ya ketta na dakar teka-
muy kapye na limitap. Mappya mantu ta
yen ya dagdagan muy petta awena kam
madatangan na sugiram. Te ya magtugut
ta sugiram a awena amu am had ya eyan
na. 36 Mappya ta ikatalak muy ya dakaren
ta ketta na en para la tekamuy, petta
magbalin kam hapa ta kuman na anak na
dakar," kunna.
A tentun nakauhohug ta kumanen a nag-
tugutan na kid, a nagtagun na kid.

Ya Gafu Na Awena Pangurug Na Hudyo Kiden

37 A maski addu ya iningwa ni Hesus nga
pakaitan na pakapangwa na en ta atubang
na Hudyo kiden a aweda la kurkurugan. 38 A
gafu ta aweda nangurug a yen ya pagdulot
na uhohug ni mina Isayasen nga nepesurat
na Namaratu tentu, te ya uhohug na a
"Awan haman ta mangurug, Afu, ta
nepadangag mi tekid. A maski naita
da ya pakapangwam a aweda la
netug," kunna.
39 Ammi awena mabalin ta mangurug
ya Hudyo kiden, te ya uhohug ni mina
Isayasen ta takday ha na surat a
40 "Kuman na pinagdaram na Namaratu ya
mata da petta aweda makaita.

A pinagtuyag na ya nonot da petta aweda
makanonot ikid na magbabawi ta
liwat da.
Te am magbabawi kid mina a gagangay kan
ta pagmappyan na kid," kunna.

41 A yen ya nesurat ni mina Isayasen, te
gait-itan na ya pakedayawan ni Hesus, a
intu hala ya binida na. 42 Ammi maski kunna
ten a addu hala ya nangurug ta pinakadakal
na Hudyo kiden, ammi aweda la nebosag
gafu ta talaw da ta Pariseyu kiden, te aweda
ikayat ya madugiman ta kapilya da en, 43 te
intu hud la ikaykayat da ya pangdayaw na
tolay tekid ammi ta pangdayaw na Nama-
ratu.

Ya Kadwan Para Na Netuldu Ni Hesus

44 A ta nepangkasaba ni Hesus ta tolay
kiden a pinasikan na ye-yan na uhohug
tekid:
"Am itta ya mangurug teyak a bakkan
la ta iyak ya kurugan na am awa nangi-
doben teyak hapa. 45 A am pake itan nak
ta mappya a maita na hapa ya nangi-
doben teyak. 46 Iyak hala ya kuman
na dakar nga lumattog ta paglelehutin,
petta am itta ya mangurug teyak a awe-
nan sangaw magdanang ta sugiram na
en. 47 Ammi ya makadangag ta uhohug
ku otturu baybay-an na la gafu ta awena
itug a melogot hala sangaw ta pakapa-
gangan na. Ammi bakkan ta iyak ya
mangpa-gang tentu, te bakkan ta yen
ya neangek isin petta mangpa-gangak
ta tolay, te iyak hala ya mangikerutan
tekid. 48 Ammi ya awanen mangpadu-
lot teyak gafu ta aweyan na ya uhohug
ku a mapa-gang hala sangaw ta pagad-
detan na arawin yan gafu ta inuhohug
ken nga awena kinurug. 49 Te bakkan
haman ta uhohug ku ya neuhohug ku
tekamuy am awa uhohug ni Damakewan
nga nangidob teyak, te intu hapa la ya
nangibar teyak ta ngamin uhohugan ku
ikid na bidan ku tekamuy. 50 A amuk
hapa ta itta ya pakapangwa na uhohug
na kiden nga mangtolay tekamuy petta
magnayun kam, am mangurug kam. A
awan mantu ta uhohugan ku tekamuy
am bakkan la ta kuman na nepeuhohug
ni Damakewan teyak," kunna.

13

Ya Pangipaita Ni Hesus Ta Alinnak Na Nonot

1 A ta kaatubangan na Pyesta na Simana
na Hudyo kiden a narikna ni Hesus ta tana-
gay na ya pagtugut na ta lutakin petta mag-
toli ta agyan na Dama na ewan Namaratu. A
gafu ta pake iddukan na ya ituldu na kiden
nga isirak na ta lutakin a pake ipasikkal nan
ya idduk na en tekid.
2 A itta kid ngamin ta angnganan nga
makikkanan ta pamurab da, ammi dana
pinasikan ni Satanas ya nonot ni Hudas nga
anak ni Simon Iskaryote, petta italaba na i
Hesus. 3 Ammi ya itta ta nonot ni Hesus a
"Namaratu hala ya nagafun ken ikid
na datangan kun sangaw, a pinatudunan
nak petta iyak ya makkamu ta ngamin,"
kun na nonot na.
4 A yen ta imikkat ta namuhaban da en
kapye na inazi ya salnuk na en, kapye na
hapa nehakkat ya tuwalya. 5 A sangaw
tinunan na ya palanggana ta danum, kapye
na pinegafwanan binaggawan ya takki na
ituldu na kiden, otturu pinuhidan na kid
hapa ta tuwalya en nga nehakkat na. 6 A
tentu namegafu nangbaggaw ta takki kiden
ni Pedru a awena ikayat;
"Atsi O, Afu, iko hud mina ya mangbag-
gaw ta takkik kidin," kunna.
7 "Awem para la amu, Pedru, ya gafu na
pangbaggaw ku ta takkim kiden, ammi
amum hala sangaw," kun ni Hesus tentu.
8 "Atsi O, Afu, awek pabaggaw ya takkik
kidin teko," kunna ha.
"A am awem kid pabaggaw teyak a
awan sangaw ta kesipatam teyak," kunna
ha ni Hesus tentu.
9 "A bakkan mantu la ta takkik, Afu,
am awa ngamin kamat ku hapa, kontodu
uluk," kunna.
10 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a
"Am dana nabalin kan nagzigut a
awem na pidwan ya pazigut, te nabag-
gawan na ya ngamin barim. Ammi map-
pya ta mabaggawan ha ya takkim kiden,
te matapangan kid ta dalan. A mappya
te sa nabaggawan kanan, ammi fwera ta
takday la tekamuy," kunna,
11 te dana amu ni Hesus am inya sangaw
ya mangitalaba tentu, a yen ta "fwera ta
takday la tekamuy," kunna.

12 A ta kabalin na nangbaggaw ta takki da
kiden a nagsalnuk ha, kapye na nagtoli ta
angnganan da en. A pake nepasikkal na ya
nepaita na tekid;
"Amu muy panaw ya gafu na pangbag-
gaw ku ta takki muy kidina? 13 Ikamuy
nga itulduk a ingagan dak ta 'Mistro,'
ikid na 'Afu,' a kustu hapa, te kakurugan
haman. 14 A am dafu muy ikid na mistro
muy ya nangbaggaw ta takki muy kiden
a mappya ta magimbaggaw kam hapa
ta takki muy kiden. 15 Te kuman na
keangarigan ya nepaitak tekamuy, petta
umalinnak ya nonot muy ta kuman na
nepaitak tekamuy. 16 A pake ibar ku
mantu tekamuy ta awemuy mina pahig
ta malmalalaki kam ammi ta dafu muyen
nga nangidob tekamuy. 17 Am amu muy
ya ikayat ku uhohugan tekamuy, a mata-
lakan kam sangaw am yen ya idulot muy.
18 "Ammi itta hala ya takday tekamuy
nga awan mesipat ta bidan ken tekamuy,
a maski am intu ya takday nepadagdag
ku a dana amuk ta takwan hala ya nonot
na. Ammi mappya ta kunna ten petta
magdulot hala sangaw teyak ya kuman
na nesurat ta Bibliya, te ya uhohug na
suraten a 'Nekuyat nak na nakikkanan
teyak,' kunna.
19 "A dana nebar kun yan tekamuy ta
awena para la magdulot, petta sangaw
am nabalin na a mangurug kam ta iyak
hala ya binida na suraten. 20 A pake
ibar ku para tekamuy ta maski am inya
sangaw ya magpadulot tekamuy gafu ta
doban ta kam a mekwenta ta iyak hapa ya
pagdulotan na. Kumanen hapa ta mag-
padulot teyak a mekwenta ta pagdulotan
na ya nangidoben teyak," kunna.

Ya Mangitalaba en Te Hesus

21 A ta nepakauhohug ni Hesus ta isin a
nagkarbaw hapa, kapye na pake nepasikkal
ya dumatang tentu.
"Kakurugan hala ya ibar ku tekamuy
ta takday sangaw tekamuy ya mangital-
aba teyak," kunna.
22 A gingit-ita la ya ituldu na kiden, te
aweda amu am inya tekid ya ikayat na
uhohugan. 23-24 A gafu ta kahebing ni Hesus
ya takdayen ituldu na nga pake kofun na a
yen ya pinaypayan ni Pedru.
"Ibar mu bit tentu am inya tekitam ya
ikayat na uhohugan," kunna tentu.
25 Nagtahelig mantu ta radang ni Hesus ya
kahebing na en, a nebar na ta
"Afu, inya hud tekami ya ikayat mu
uhohugan?" kunna tentu.
26 "Intu hala ya pangigawatan ku ta
tāhukal na panin yan am nesawsaw kun
ta zigu in," kun ni Hesus.
A ta nepangisawsaw na ta panen a ne-
gawat na hala te Hudas anak ni Simon
Iskaryote. 27 A ta nekabalin ni Hudas nga
nanggawat ta panen a yen hapa ya nesarok
ni Satanas tentu. A ya uhohug hapa ni
Hesus tentu a
"Tarabakum na ya ikayat mu
tarabakun," kunna.
28-30 A alistu mantu imuhet i Hudas ta bali
en ta hiklam para la. Ammi ta kadwan
kiden nga nasirak ta lamesa en a aweda amu
am anu ya ikayat na uhohugan ni Hesus
tentu. Ammi gafu te Hudas ya mangibbal ta
sufut na pirak da kiden a pahig na kadwan
ta intu ya dinob ni Hesus nga ange gu-
matang ta magserbi tekid ta pyesta en, ono
ange mangatad ta pobre kiden mazigatan.

Ya Bagu Na Bilin Ni Hesus

31 A ta nepagtugut ni Hudasen a nagbida
ha i Hesus.
"Ayanin ya oras na Tolayin Taga Lan-
git, te sangaw ta ayanin ya pakaita muy
ta pakedayawan ku. A Namaratu ewan
hapa ya madayawan ta pangidulot ku ta
patarabaku na en teyak. 32 A am ma-
dayawan ya Namaratu gafu teyak a intu
hapa la sangaw ya mangpadayaw teyak,
a mavit hapa ya pangpadayaw na teyak.
33 A ya ibar ku mantu tekamuy, ānāk ku,
a mangananwanak la tekamuy kapyek
magtugut. A apagan dak hapa sangaw,
ammi ibar ku tekamuy ya kuman na
inuhohug ku ta pinakadakal na Hudyo
kiden ta awemuy makaange ta eyan ku.
34 A gafu ta awedak sangaw maita a itta
mantu ya bagu na bilin ku tekamuy, te
ya ibilin ku tekamuy a magkaid-idduk
kam. Te ya kuman na nepangidduk ku
tekamuy a kumanen mina ya pagkaid-
idduk muy. 35 Te am sigida magkaid-
idduk kam a yen sangaw ya pakaitan na
ngamin tolay ta iyak ya dagdagan muy,"
kunna.

36 A ya pohut hapa ni Pedru tentu a
"Had mantu ya eyam, Afu?" kunna.
"Awem la pahig ta mehulun ka, Pedru,
te awem para la makaange ta eyan ku,
ammi dumagdag ka hala sangaw," kun ni
Hesus tentu.
37 "Anu awek mehulun teko maski ta
ayanin, Afu, te maski isagapil ku hala ya
angat ku teko," kunna ha.
38 "Pahig mu hud ta itta ya turad mu
nga mangisagapil ta angat mu teyak?
Pake ibar ku teko ta mamentallu ka
sangaw nga mangilemad ta pakkamum
teyak ta awena para la pagtareknay na
manuk," kunna hapa ni Hesus tentu.

14

Ya Pangpasikan Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

1 A ya uhohug para ni Hesus ta ituldu na
kiden a
"Awemuy mina pagpopoyungan ya
nonot muy gafu ta inuhohug ken ta
ayanin, te am ikatalak muy ya Nama-
ratu, a mappya ta iyak hapa ya ikatalak
muy. 2 Te maski magtugutak a eyak
mangiparan ta pagyanan muy ta bali ni
Damakewan, te addu hapa ya pagyanan
ta bali na en, a awek mina nebar tekamuy
am awa kustu. 3 A gafu ta eyak mangi-
paran ta pagyanan muy a tolin ta kam
hapa sangaw, te alapan ta kam sangaw
teyak, petta magyan kam hapa la teyak.
4 A mappya hapa, te amu muy hala ya
eyan ku ikid na dalan," kunna.
5 Ammi ya uhohug hapa ni Tomas a
"Pa-pa-nun mi hud makkamu ta
dalanina, Afu, bakawa awemi haman
amu ya lugarina nga eyam," kunna.
6 A ya tabbag ni Hesus a
"Iyak hapa la ya dalan nga angen muy,
ikid na pakkamun muy ta kakurugan ikid
na mangtolay tekamuy, te awan pulus
ta makadulot te Damakewan am bakkan
ta iyak ya angen na. 7 A am pake amu
dak a amu muy mantu i Damakewan, a
mamegafu ta ayanin a amu muy, te naita
muy na," kunna.
8 A ya uhohug hapa ni Felipe tentu a
"Afu, pake ipaitam ya Damam tekami a
matappag kamin," kunna.
9 "Anu nabayagak na haman tekamuy,
Felipe, a awem para la amu am inya
yak. Ya nakaita teyak a naita na hapa i
Damak. Annum mantu ibar ta ipaitak i
Damak tekamuy? 10 Awem hud mangu-
rug, Felipe, ta itta i Damakewan teyak,
a intu hala ya pagtolayan ku? A maski
ya ngamin inuhohug ku tekamuy a awek
haman neuroray neuhohug, te i Damake-
wan ya itta teyak, a ya tarabakuk a
tarabaku na hapa. 11 A mappya ta kuru-
gan muy ya uhohug ken ta itta i Damake-
wan teyak ikid na intu hapa ya pagto-
layan ku, ammi am mazigat ya mangurug
ta uhohug ken tekamuy a ya tinarabakuk
mina ya pangurugan muy.
12 "A pake ibar ku para tekamuy ta
maski am inya tekamuy ya mangurug
teyak a makkwa na hapa sangaw ya ku-
man na tinarabakuk. A maski dakdakal
para ya makkwa na ammi ta iningwak, te
eyak na sangaw ta agyan ni Damakewan,
13 petta maski am anu ya adangan muy
tentu ta gafu teyak a iyak hala sangaw ya
makkamu ta inadang muyen, petta maita
hapa ya pakedayawan ni Damakewan
gafu teyak. 14 A maski am itta hapa san-
gaw ya adangan muy teyak nga megitta
teyak a iyak hala sangaw ya makkamu,"
kunna.

Ya Manguffunen Nga Kagitta Ni Hesus

15 "A am kurug ta iddukan dak a itug
muy mantu ya pakkwak tekamuy, 16 a
magadangak hapa sangaw te Damake-
wan petta idob na sangaw tekamuy ya
takday Manguffun nga megitta teyak,
petta magnayun hala sangaw tekamuy.
17 A intu sangaw Kauffunan muy ya Ka-
halwa na Namaratu nga mangipakamu
ta kakurugan tekamuy. Ammi ya awan
kiden mangurug teyak a aweda ikatalak
ya mangipakamu ta kakurugan tekamuy,
te aweda manonot, a awan ta pakkamu
da tentu. Ammi itta ya pakkamu muy
tentu, te mehebing tekamuy, ammi itta
hala sangaw ta nonot muy.
18 "A maski magtugutak a awemuy
pahig ta iwarad ta kanan, te mehulunak
hala sangaw ta Kahalwa na Namaratu
nga magyan tekamuy. 19 Awena mantu
la mabayag addet ta awenan sangaw
pakaita na tolay kiden teyak, ammi teka-
muy a maita dak hala sangaw. A gafu
ta matolayak a matolay kam hapa gafu

teyak. [20] A am ittan sangaw ye-yen na
araw a yen sangaw ya pake pakkamu muy
ta magtatakday kami ni Damakewan, a
kumanen hapa sangaw tekitam ngamin.
[21] A ya mangitug ikid na mangidulot
ta ngamin patarabakuk tekamuy a intu
hala ya mangipasikkal ta pangidduk na
teyak. A intu hapa ya pangipaitan mi
ni Damakewan ta pangidduk mi tentu, a
ukadan ku hapa ya nonot na petta pake
amu nak," kunna.

[22] A ya takdayen Hudas nga bakkan ta
mangitalaba en a nangpohut hapa te Hesus.
"Anu kawagan na, Afu, ta ikami la san-
gaw ya pangipakamum ta barim, ammi
awem isipat ya ngamin tolay?" kunna.

[23] A ya tabbag ni Hesus tentu a
"Maski am inya na tolay ya mangidduk
teyak ikid na mangitug ta uhohug ku a
yen ya iddukan ni Damakewan, a yen
hapa ya emmi pakipagyanan. [24] Ammi ya
awan mangidduk teyak a awena ikayat
itug ya uhohug ku. Ammi bakkan haman
ta uhohug ku ya madangag muy am awa
uhohug ni Damakewan nga nangidob
teyak.
[25] "A ye-yen kid na uhohug ya isirak
ku tekamuy ta awek para la pagtugut
tekamuy. [26] Ammi ya Kahalwa na Nama-
ratu ya Manguffun sangaw tekamuy, te
intu sangaw ya pinakabarik nga doban ni
Damakewan, a ituldu na kam sangaw ta
ngamin magserbi tekamuy, te pagnono-
tan na kam ta ngamin inuhohug ku teka-
muy," kunna.

Ya Pangbendisyon Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

[27] "A ta ayanin a isirak ku hapa tekamuy
ya pagintak na nonot muy, ammi bakkan
ta kuman na pagintak na awan kiden
makkamu teyak, te mesipat kanan ta
pagintak na nonot ku. Awemuy mantu
pagpopoyungan ikid na pagtalawan ya
nonot muy. [28] Nadangag muy paen ya
uhohug ku tekamuy ta 'Pagtugutān ta
kanan, ammi pagtolin ta kam hala san-
gaw,' kunku paen. A am kurug ta id-
dukan dak a awemuy mina magdamdam
am awa makipagayayat kam mina teyak
gafu ta makaange yak na te Damakewan,
te pake atata-nang i Damakewan ammi
teyak. [29] A nebar kun mantu yen teka-
muy ta awena para la magdulot, petta
sangaw am nabalin na a idulot muy la
ya pangurug muy. [30] A awek na maka-
pagbayag nga maguhohug tekamuy, te
dumatang na ya mamaddayen ta ngamin
dulay ta paglelehutin, petta pagzigātan
nak. [31] A maski awan ta gatut ku tentu a
ituluk ku hala ya barik tentu ta kuman
na pakkwa ni Damakewan teyak, petta
amu na ngamin tolay ta iddukan ku i
Damak. Imikkat kanan mantu, te en-
tanan," kunna.

15

Ya Fun Ikid Na Pangpanga Na Kiden

[1] A sangaw nedulot ni Hesus ya pangit-
uldu na tekid.
"Iyak hapa la ya kakurugan na fun na
kayu na Namaratu, a i Damakewan ya
manaron. [2] Te ya ngamin kiden pangpan-
gak nga awan magmayan a iwasik na kid,
ammi ta pangpanga kiden magmayan a
palpaltungān na kid petta umaddu para
ya mayan da. [3] A ikamuy hapa ya kuman
na pangpangak kiden, a kuman na na-
balin kanan napaltungan gafu ta pangu-
rug muy ta uhohug ku kiden tekamuy.
[4] A mappya mantu ta kanayun medagga
kam teyak, petta itta la itta ya angat
muy nga nagafu teyak, te ya gagangay na
pangpanga kiden na kayu a aweda maka-
pagmayan am aweda mekamit ta fun da
en nga mesipat ta angat na. A kuma-
nen hapa tekamuy, te awemuy sangaw
makapagmayan ta kuman na ikayat ni
Damakewan am awemuy medagga teyak.
[5] "Iyak mantu ya kuman na fun, a
ikamuy ya kuman na pangpangak kiden.
A ya sigida medagga teyak petta itta
la itta ya angat na nga nagafu teyak a
yen ya makapagmayan ta addu ta ku-
man na gagangay na pangpanga kiden
ta kayu. Te am megungay kam teyak a
awan sangaw ta mabalin muy nga maka-
mamallak te Damakewan. [6] A am itta ya
awan medagga teyak a mewarad sangaw
yen ta kuman na panga na kayu nga
awan magmayan ikid na makatang. A
mauknud sangaw ya pangpanga kiden
nagkatang petta mewarad kid ta afuy, a
maapang kid na. [7] Ammi am medagga

kam la teyak ikid na itug muy la ya
uhohugan ku tekamuy a magadang kam
mantu ta kompormi ya ikayat muy, a
dumatang hala sangaw tekamuy. 8 Te am
kunna ten ya tarabakun muy a kuman
na magmayan kam sangaw ta addu, a
yen sangaw ya pakaitan na pakapangwa
ni Damakewan nga magtaron tekamuy,
a magbalin kanan hapa ta itulduk kiden
nga megitta teyak.

Ya Gagangay Na Mangidduk

9 "A ya kuman na pangidduk ni
Damakewan teyak a kumanen hapa
ya pangidduk ku tekamuy. A mappya
ta magintak kam la ta pangidduk ku
tekamuy. 10 Te am itug muy la ya ngamin
pakkwak tekamuy a makaintak kam
mantu ta pangidduk ku tekamuy ta
kuman na iyak hapa, te gafu ta netug kun
ya ngamin pakkwa ni Damakewan teyak
a nakaintakak na hapa ta pangidduk na
en teyak. 11 A ye-yen ya inuhohug ku
tekamuy, pettam kumanen am kurugan
muy a mesipat kam hapa ta talak kin,
a pake matappag kam sangaw ta talak
muy.
12 "A ya pakkwak tekamuy ta ayanin a
magkaid-idduk kam ta kuman na pangid-
duk ku tekamuy. 13 A ya pake mangidduk
ta kadakalan na pangidduk a isagapil na
ya angat na petta matolay ya kofun na
kiden. 14 A ikamuy hala ya kofun ku kiden
am idulot muy ya pakkwak tekamuy.
15 Awek na sangaw ibar ta tagabu ta kam,
te kofun ta kanan. Te ya gagangay na
tagabu a idulot na la ya mebar tentu,
ammi awena pake ibar na dafu na en ya
nonot na en tentu. Ammi gafu ta kofun
ta kanan a nepakamuk hala tekamuy ya
ngamin nadangag ku te Damakewan. 16 A
bakkan ta ikamuy ya nangpili teyak am
awa iyak hud la ya nangpili tekamuy. A
pinatudunan ta kam nga ange mangi-
padangag, petta kuman na magmayan
kam hapa sangaw ta kuman na pang-
panga kiden, a petta magnayun hapa ya
pagbalinan na pagmayan muy. A am anu
mantu ya adangan muy te Damakewan ta
gafu teyak a iatad na hala tekamuy.

Ya Zigat Na Mangurug Te Hesus

17 "A ta kuman na nebar ku paen teka-
muy a magkaid-idduk kanan. 18 A am
ikatupag na kam sangaw na awan kiden
makkamu teyak a nonotan muy ta iyak
ya napolu nekatupag da. 19 Te am negitta
kam mina tekid a kofunan da kam, ammi
awemuy na negitta tekid gafu ta pinili ta
kam petta meduma kam tekid, a yen ta
ikatupag da kam. 20 Nonotan muy mantu
ya uhohug ken tekamuy ta 'Awemuy
mina pahig ta malmalalaki ya medob
ammi ta nangidoben tentu,' kunku paen,
te am negaged dak a igaged da kam
hapa sangaw. Ammi am netug da mina
ya uhohug ku tekid a itug da hapa ya
uhohug muy. 21 A yen sangaw ya kwan da
tekamuy gafu ta pangikatupag da teyak,
te yaga aweda amu ya nangidoben teyak.
22 "Am awek mina umange nga mangi-
pasikkal ta uhohug na Namaratu tekid a
awan mina ta liwat da, ammi ta ayanen
gafu ta aweda mangurug a awan ta pam-
bar da ta liwat da. 23 Te ya mangikatupag
teyak a ikatupag nan mantu i Damake-
wan. 24 A am awek mina nepaita tekid ya
awena makkwa na kadwan kiden tolay a
awan mina ta liwat da. Ammi ta ayanen a
naita dan, a ikatupag da kamin hud la ni
Damakewan. 25 Ammi gagangay ta kunna
ten petta magdulot teyak ya kuman na
dana nesurat ta lintig kiden nga neatad
na Namaratu tekid, te ya uhohug na a
'Nekatupag dak maski awan ta liwat ku nga
pangikatupagan da mina,' kunna.
26 Ammi maski kunna ten a pedob ku hala
sangaw ya manguffun tekamuy nga magafu
te Damakewan. Intu hala ya Kahalwa na Na-
maratu nga makkamu ta ngamin kakurugan, a intu sangaw ya doban na Namaratu tekamuy, petta am ipadangag dak sangaw ta tolay kiden a intu hapa ya mangipasikkal ta ipadangag muyen tekid. 27 Ammi ikamuy para ya mangipasikkal, te dana nehulun kam teyak addet ta nepamegafu tamen.

16

1 "Ye-yen kid na bida ya isirak ku teka-
muy, petta awemuy sangaw magbabawi
gafu ta dumatang tekamuy, 2 te dugiman
da kam para sangaw nga makigimung ta
kapilya kiden. A bakkan la ta yen, te
papasin da kam para sangaw, te pahig
da ta yen ya ikakayat na Namaratu. 3 A

yen sangaw ya kwan da tekamuy gafu ta
aweda amu ya Namaratu kontodu iyak.
4 Ammi dana nebar kun yen tekamuy,
petta am magdulot sangaw a dana naka-
paran kanan, te nanonot muy na ya in-
uhohug kin tekamuy ta ayanin.

Ya Tarabaku Na Kahalwa Na Namaratu

"Ta idi a awek binida ya pangikatupag
da sangaw tekamuy, te itta yak para la
tekamuy, 5 ammi ta ayanin a magtugutak
na, te magtoli yak ta nangidoben teyak.
A dana nadangag muy ta magtugutak,
ammi awan haman ta nangibar teyak am
had ya eyan ku, 6 am awa nagdamdam
kanan hud la gafu ta nabidakin teka-
muy. 7 Ammi maski kunna ten a ibar ku
ya kakurugan tekamuy ta pagkappyanan
muy ya pagtugut ku. Te am awek mina
magtugut a awena sangaw timulyat na
Manguffunen tekamuy. Ammi am mag-
tugutak a doban ku hala sangaw teka-
muy. 8 A am ittan sangaw tekamuy a
intu ya makkamu mangipasikkal ta liwat
na tolay kiden tekid, ikid na kawan na
liwat ku, ikid na pangpa-gang na Na-
maratu ewan. 9 Ipasikkal na ta itta ya
liwat da gafu ta aweda mangurug teyak.
10 A ipasikkal na hapa tekid ta awan ta
liwat ku, te itta yak na te Damakewan, a
awedak sangaw maita. 11 A ipasikkal na
para ya pangpa-gang na Namaratu tekid,
te dana nekari na ya pangpa-gang na ta
dafu da en nga mamadday ta ngamin du-
lay ta paglelehutin, a mekabat kid hapa
sangaw tentu.

12 "A addu para mina ya itulduk teka-
muy, ammi awemuy para la metug ta
ayanin. 13 Ammi am ittan sangaw ya
Kahalwa en nga makkamu ta ngamin
kakurugan, a intu ya timubbat nga man-
gituldu ta ngamin kakurugan tekamuy.
A awena sangaw maguray maguhohug
tekamuy, te dangagan na bit ya peuho-
hug ni Damakewan, a yen sangaw ya
iuhohug na tekamuy, yaga ipakamu na
hapa tekamuy ya dumatang sangaw ta
paglelehutin. 14 A maita muy hapa san-
gaw ya pakedayawan ku gafu tentu, te
ya ngamin amu na teyak, a yen sangaw
ya ipakamu na tekamuy. 15 Te ya ngamin
pakapangwa ni Damakewan a pakapang-
wak hapa. A yen ya nebar ku ta ipakamu
na sangaw tekamuy ya ngamin amu na
teyak," kun ni Hesus tekid.

Ya Kapopoyung Da Ta Bida Ni Hesus

16 A ya uhohug na para tekid a

"Manganan wan la a awetam bit
magkait-ita. Ammi awek pake mabayag
nga awan tekamuy, kapyek ha makipaita
tekamuy," kunna.

17 A gafu ta nebar na en tekid a yen ta
nagimpopohutan na kadwan kiden ituldu
na, te aweda amu ya ikayat na uhohugan
tekid.

"Anu panaw ya ikayat na uhohugan,
te 'Manganan wan la a awetam sangaw
magkait-ita, ammi awek pake mabayag
kapyek ha makipaita tekamuy,' kunna.
A annun na haman ibar, 'te eyak na te
Damakewan'?" kunda.

18 "A mazigat hapa maawatan ya uho-
hug na en nga 'Manganan wan la,' te
awetam haman amu," kunna para na
kadwan.

19 A narikna ni Hesus ta ikayat da pohutan
tentu, a dana nebar na tekid.

"Anu? Magimpopohutan kanan de
gafu ta uhohug ken tekamuy ta 'Man-
ganan wan la a awetam sangaw magkait-
ita?' ikid na 'Awek pake mabayag kapyek
ha makipaita tekamuy'? 20 A pake ibar
ku mantu tekamuy ta magtatangit kanan
sangaw ta pagdamdam muy teyak, ammi
timoltollok la ya kadwan kiden nga awan
mangurug. Ammi maski am madamdam
kam a pimatalin hala sangaw ya talak
muy ta damdam muyen. 21 Intu mina
nonotan muy ya gagangay na babbayen
maganak, te am tanagay na ya paganak
na a pake mazigatan, te nadatangan na
ya paganak na. Ammi am nakaanak na a
awenan manonot ya zigat na en am awa
matalakan hud la gafu ta limattog na ya
anak na en.

22 "A kumanen hapa tekamuy, te
madamdam kanan ta ayanin, ammi
matalakan hala sangaw ya nonot muy, te
magkait-ita kitam hala sangaw, a awan
ta makatampa ta talak muy. 23 A am
dumatang na sangaw ye-yen a awan na
sangaw ta pohutan muy teyak. A pake
ibar ku para tekamuy ta maski am anu
ya adangan muy sangaw te Damakewan
ta gafu teyak a iatad na hala tekamuy.

[24] Addet ta ayanin a awan para la ta
inadang muy tentu ta gafu teyak. A
magadang kanan mantu, petta maatadan
kam, a madatangan sangaw ya talak
muy," kunna.

Ya Kapozyanan Na Uhohug Ni Hesus Tekid

[25] A ya uhohug para ni Hesus tekid a
"Intu nabidak tekamuy ya keangari-
gan, ammi awek na sangaw maguho-
hug ta keangarigan, te pake ipadangag
ku sangaw i Damakewan tekamuy petta
malogon ya pakkamu muy. [26] A am itta
sangaw ya ikayat muy adangan tentu
a adangan muy hala ta gafu teyak, te
maski bakkan ta iyak ya mangibar ta
adangan muyen tentu, [27] te iddukan na
kam hapa la gafu ta iddukan dak ikid
na kurugan muy ta intu hala ya nagafun
ken. [28] Ya Damakewan ya nagafun ken
teyaken lumattog ta lutakin. A ta ayanin
a magtoli yak hala tentu, te magtugutak
na ta isin," kunna.
[29] "Ay, nalawag kad na, Afu, ye-yen na
inuhohug mun, te bakkan na ta keangari-
gan. [30] A ayanin para la ya pakkamu mi ta
maski am awan ta mangibar teko a dana
amum ya ikayat na pohutan teko. Yen
mantu ya pangurugan min ta Namaratu
hala ya nagafum," kunda.
[31] A ya tabbag na hapa tekid a
"Mangurug kam ta ayanin, [32] ammi
awena la mabayag a iwagak dak petta
tatakdayak la, te sa magbabilag kam nga
dumatang ta bali muy. Ammi maski am
iwagak dak a awek tatakday, te itta la i
Damakewan teyak.
[33] "A yen ta inuhohug ku ye-yen kid na
uhohug tekamuy, petta am ikatalak dak
a awena sangaw makulkulaw na nonot
muy am awa magintak kid la. A gafu
ta ketta muy ta paglelehutin a itta la
sangaw ya mangpazigat tekamuy, ammi
itug muy la ya turad muy, te naabak kun
ya ngamin kidin zigat ta paglelehutin,"
kunna.

17

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Namaratu ewan

[1] A ta nekabalin ni Hesus nga nangituldu
ta ituldu na kiden a tumangad na ta langit
kapye na nakimallak ta Namaratu ewan:
"Amang, ittan ya oras na Anak min,
a ipasikkal mu haen ya pakedayawan ku
ta tolay kidin, petta maita da hapa ya
pakedayawam gafu teyak. [2] A mappya ta
kunna ten, Amang, te uray mu haman
ta iyak ya makkamu ta ngamin tolay,
petta atadan ku hapa ya neatad mu kiden
teyak ta magnayun na angat. [3] A ittan
ya angat da nga magnayun te amu da
kan ikid ni Hesus Kristu, te amu da ta
iko hapa la ya kakurugan na Dyos, a
iyak ya pinakabarim nga dinob mu ta
paglelehutin.

[4] "A teyakin itta ta lutakin a kanayun
nepasikkal ku ya pakedayawam, a
nebalin kun ya ngamin tarabakuk nga
nepakkwam teyak. [5] A ta ayanin, Amang,
a padatangan nak haen ta hebing mina,
petta itta ha ya pakedayawan ku ta
kuman na pakedayawan ken ta kettaken
teko ta kawan para la na paglelehutin.
[6] Iko hala, Amang, ya nepakamuk ta tolay
kidin nga neatad mu teyak ta lutakin, te
dana anak mu kid, ammi neatad mu kid
teyak, a netug dan hapa ya uhohug men.
[7] A ta ayanin a amu dan ta iko hala ya
pake nagafun na ngamin kiden neatad
mu teyak. [8] Te ya ngamin nepeuhohug
mu teyak a yen hala ya neuhohug ku
tekid, a kinurug da hapa. A pake amu
dan ta iko ya nagafun ken, a mangurug
kid na ta iko ya nangidob teyak.

[9] "A yen ta makimallakak teko, Amang,
te pakimallak ku kid hapa. Awek bit
pakimallak ya kadwan kiden tolay ta pa-
glelehutin, te intu bit la pakimallak ku
ya neatad mu kiden teyak. A pakimal-
lak ku kid, te anak mu kid. [10] Te ya
ngamin tolay mu a tolay ku kid hapa,
a tolay mu hapa ya ngamin tolay ku, a
madayawanak hapa gafu ta pangurug da
teyak. [11] Awanak na sangaw ta paglele-
hutin, te dumatangak na teko. Ammi
sigida itta yan kid ta paglelehutin, a yen
ta pakimallak ku kid teko, Amang, te iko
la ya katununganen na Dyos. A sigida
pagdadaggam kid la teko nga neatad mu
teyak, petta magtatakday kid ngamin ta
kuman na pagtatakday ta. [12] Ta kettakin
para la tekid a iyak hala ya nangpadagga
tekid teko, a nekerutan ku kid hapa, te
awan ta nelogot tekid fwera ta takdayen

la nga nekari nelogot, petta magdulot ya
uhohug na suraten.
13 "Ammi pagtugutān ku kid na,
Amang, te dumatangak na teko, a
uhohugan ku yan ta kettak para la
ta paglelehutin petta madangag da
hapa, petta magdulot hapa tekid
ya kuman na talak na nonot kin.
14 Nesirak kun ya uhohug mu tekid, a
yen ya pangikatupagan na awan kiden
mangurug tekid gafu ta aweda negitta
tekid, te kumanen hapa teyak. 15 Awek
ibar ta padayum kid ta awan kiden
mangurug, ammi ikayat ku ta ilillik mu
kid ta pangayayyaw ni Satanas tekid,
petta aweda mangwa ta dulay, 16 te
aweda megitta ta kadwan kiden tolay
ta paglelehutin, te kumanen hapa teyak.
17 Ikayat ku hapa, Amang, ta pagtatak-
dayam ya nonot na gintatakdayan tekid,
petta kanayun kwan da ya megitta ta
uhohug mu, te ya uhohug men hapa la
ya pakkamun da ta ngamin kakurugan.
18 A ta kuman na nepangidob mu teyak
ta paglelehutin a doban ku kid hapa.
19 A gafu ta itulduk kid a pagtatakdayan
ku hapa ya nonot ku ta patarabakum
teyak, petta parigan dak hapa sangaw
nga magpatatakday ta nonot da ta
kakurugan.
20 "A bakkan la ta isin kid ya pakimal-
lak ku, te isipat ku hapa ya mangurug
sangaw teyak gafu ta pangipadangag na
inin kid teyak, 21 petta sa magtatakday
kid ngamin nga megitta tekita ta kuman
na pagtatakday ta, a petta mesipat kid
hapa ta pagtatakday ta, pettam kumanen
a yen sangaw ya pangurugan na kadwan
kiden tolay ta iko ya nangidob teyak. 22 A
ya pakedayawam nga nesipat mu teyak a
yen hapa ya nesipat ku tekid, petta mag-
tatakday kid nga megitta tekita. 23 Itta
yak tekid, a itta ka hapa teyak, petta pake
magtatakday kid ta mappya, pettam ku-
manen a yen sangaw ya pakkamun na
kadwan kiden tolay ta iko ya nangidob
teyak ikid na mangidduk tekid ta kuman
na pangidduk mu teyak.
24 "Ikayat ku para, Amang, ta du-
magdag hapa sangaw teyak ya ngamin
kiden mangurug nga neatad mu teyak,
petta pake maita da hapa ya kadakalan
na dakar na pakedayawan ken nga
neatad mu teyak ta kawan para la
na lutakin gafu ta pangidduk mu
teyak. 25-26 Iko la, Amang, ya lugar
na ngamin katunungan, ammi awena
ka amu na tolay kiden nga itta ta
paglelehutin. Ammi iyak ya makkamu
teko, a nepakamu ta ka hapa ta itulduk
kidin, a amu dan ta iko ya nangidob
teyak. A ipakamu ta ka para tekid petta
mesipat kid hapa ta pangidduk mu teyak
gafu ta itta yak hapa tekid," kunna. A
yen ya addet na pakimallak na en.

18

Ya Panggafut Da Te Hesus

1 A ta nekabalin ni Hesus nga nakimal-
lak a sa nagtatugut kid na ituldu na ki-
den, a umange kid ta dammang na Wer
na Kidaron, te magdulot kid ta agyan na
kakayunen nga kanayun eyan da. 2 Awan
tekid i Hudas nga mangitalaba te Hesus,
ammi dana amu na ya lugar na kakayunen,
te yen ya kanayun katotolin nig Hesus ikid
na ituldu na kiden nga pagaammungan. 3 A
gafu ta kumanen a nangihulun i Hudas ta
addu na suddalu ikid na polis nga dinob
na padi kiden nga Hudyo ikid na Pariseyu
kiden, te enna kid netulud ta agyan ni
Hesus, a nagibbal kid hapa ta hilag ikid
na kampilan. 4 A datang da ta agyan na
kakayunen a dana amu ni Hesus ya ngamin
dumatang tentu, a enna kid mantu dina-
fung. A ya uhohug na tekid a

"Inya hud ya apagan muy?" kunna
tekid.

5 "A ya Hesusen taga Nasaret," kunda.

"A iyak haman," kunna hapa tekid.

A nakihebing hapa tekid i Hudas nga
nangitalaba tentu. 6 A ta nepangtabbag ni
Hesus tekid ta "Iyak haman," nepagkin a
sa nagasusunsun kid na abat ta napakayang
kid, ammi pinidwa ha ni Hesus ya nebar na
en tekid.

7 "A te inya hud ya apagan muy?"
kunna.

"I Hesus la nga taga Nasaret," kunda
ha.

8 "A te 'Iyak haman,' kunku paen. A am
iyak la ya apagan muy a patugutan muy
mantu ya kahulun ku kidin sin," kunna.

[9] A uray na Namaratu ye-yen petta magdulot hala ya inuhohug na en ta Namaratu nga "Awan ta nelogot ta neatad mu kiden teyak," kunna.

[10] Ammi te Pedru a dana nagibbal hapa ta kampilan na en, a ka-ma la sinukkut na kapye na nekattab ta takdayen tekid, a newasik na ya bangbang na en. I Malkus ya ngagan na kinattab na en, a intu ya takday tagabu na kadakalan na padi kiden. [11] Ammi ta nepangkattab na a ginamman ni Hesus,

"Ialag mun ya kampilamina. Pahig mu hud ta awek ituluk ya barik ta pakkwa ni Damakewan teyak?" kunna.

[12] A gafu ta kumanen a timurad na mantu ya suddalu kiden kontodu kapitan da ikid na polis kiden, te enda ginafut i Hesus kapye da ginalutan. [13] A ta nepakagalut dan tentu a neange da bit ta bali ni Annas, te intu ya katahungan ni Kaypas, a i Kaypas ya kadakalanen na padi ta darunin yen. [14] I Kaypas ya dana nangibar ta takday la na tolay ya masi nga metali ta kadwan kiden, petta bakkan ta ngamin tolay ya mapapasi.

Ya Pangilemad Ni Pedru Ikid Na Pagimbestigar Da Te Hesus

[15] A ig Pedru ikid na takday para ituldu ni Hesus a tinultulitul da ya nanggafut kiden te Hesus. A gafu ta amu na padi en kadakalan ya kahulun ni Pedru a nehulun hapa teg Hesus nga simarok ta bagaw na bali na padi en, ammi nagtayuk i Pedru ta lawan na irwangan. [16] A gafu ta kumanen a nagtoli ya kahulun na en ta irwangan, petta ibar na i Pedru ta babbayen nangalwad ta irwangan, a pinasarok na hapa ta bagawen. [17] Ammi dana itta ya pinohutan na babbayen te Pedru;

"Anu? Iko hapa de ya takday ituldu na ginafut da en?" kunna tentu.

"Ay, awan O," kunna hapa.

[18] A ta nepakasarok ni Pedru a umange bit nakipaggukup ta afuy na tagabu kiden ikid na polis kiden, te dana nagpagatang kid na ta dungit gafu ta sanawen.

[19] A ta umag na bali na kadakalanen na padi a imbestigaran na i Hesus, gafu ta ituldu na kiden ikid na netuldu na en tekid. [20] A ya tabbag ni Hesus tentu a

"Sigida naguhohugak ta pakaitan na ngamin tolay, te awan haman ta ilemad ku. A kanayun nangituldu yak hapa ta kapilya na Hudyo kiden ikid na simbaanen. [21] Annum mantu pohutan teyak am anu ya netulduk? Kappyanan na ta pohutam mina ta nakadangag kiden teyak, te amu da am anu ya inuhohug ku tekid," kunna.

[22] Ammi ta nepagtabbag na ta kumanen a enna linappag na takdayen polis nga umatayuk ta bikat na en.

"Kunna hud sina ya itabbag mu ta kadakalan na padi?" kunna tentu.

[23] "A am dulay ya inuhohug ku a ipasikkal mu mantu ya kadulay na. Ammi am kustu a anu haman ta lappagan nak?" kunna hapa ni Hesus tentu.

[24] A sangaw nepetulud ni Annas segalut te Kaypas, te intu ya kadakalan na padi nga kakurugan ta darunin yen.

[25] A i Pedru hapa a umatayuk para la nakipaggukup ta afuyen, a ka-ma la nekabat da hapa;

"A te iko hapa de ya takday ituldu na," kunda.

Ammi nelemad na ha, "Awan O," kunna.

[26] Ammi ya takdayen tagabu na kadakalan na padi a intu hapa ya takday kahulun na kinattab ni Pedru ta bangbang na en, a nekabat na hapa,

"Bakkan hud ta iko ya naitak nga nehulun te Hesus ta kakayunen?" kunna.

[27] Ammi nelemad na ha, a yen na hapa ya nepagtareknay na manuk nga nebar ni Hesus.

Ya Pangidarum Da Te Hesus Ta Atubang Na Gubernador

[28] A sangaw ta magkahkahawan a netugut da ha i Hesus ta bali ni Kaypas, te iange da ta Gubernadoren taga Roma petta ibar na mina ya pasi na. Ammi ta datang da ten a awena simarok na Hudyo kiden ta bali na en, petta aweda kan maalasigan ta dulay gafu ta awena negitta tekid, pettam kumanen a aweda kan sangaw mehangat nga makikkanan ta pamurab na simana da. [29] A gafu ta kumanen a imuhet na i Gubernador Pilato tekid, a pinohutan na tekid;

"Anu mantu ya nangidaruman muy ta tolayin yan?" kunna tekid.

[30] "A te dulay na tolay, a neange mi hud teko am awan ta liwat na," kunda.

[31] "Ay on, a alapan muy la mantu, te ikamuy na hapa la ya mangpa-gang tentu

ta kuman na ibar na lintig muy kiden,"
kunna hapa na Gubernadoren tekid.

Ammi ya tabbag da hapa a

"Mappya ta ikamuy, te ihangat na
kami na gubyernu nga mamapasi ta
makaliwat," kunda ha.

32 A uray na Namaratu hala ye-yen petta
magdulot hapa ya inuhohug ni Hesus ta idi,
te dana kinankanna na am had kukun na
pangpapasi da sangaw tentu.

33 A gafu ta kumanen a nagtoli i Pilato ta
umag na bali na en, a pinaayagan na hapa i
Hesus.

"Anu? Ipadangag mu hud ta iko ya Ari
na Hudyo kiden?" kunna tentu.

34 Ammi ya pohut ni Hesus tentu a

"Anu, Iko hapa la ya nakanonot ta
pohut mu teyak, ono yen ya papohut na
kadwan kiden tolay teko?" kunna.

35 "Annun ku hud ipahig am ari ka, baka
Hudyo yak hud. Ya kagittam kiden ikid
na pinakadakal da kiden ya nangiange
teko ta isin petta iyak mina ya mangibar
ta pasim. Anu mantu ya iningwam?"
kunna ha ni Pilato tentu.

36 "A itta hala ya pagariyan ku, ammi
takwan ya pagarik, te awek parigan ya
ari kiden ta paglelehutin yan. Te am
kuman nak mina na inen kid a nakitapil
mina ya tagabuk kiden, petta nekerutan
dak mina ta Hudyo kiden, ammi awek
parigan ya ari kiden ta lutakin," kunna.

37 "A ari ka mantu ay?" kun ni Pilato
tentu.

"Iko ya mangibar ta ari yak, ammi
ibar ku teko ya gafu na nekeanak ku,
te umange yak ta lutakin petta ipasikkal
ku ya kakurugan ta tolay kiden. A ya
ngamin kiden mangidulot ta kakurugan
a yen kid ya mayat mangdangag teyak,"
kunna hapa ni Hesus.

38 "Anu hud ya serbi na kakurugan?"
kunna ha ni Pilato tentu, kapye na
imuhet ha ta agyan na Hudyo kiden. A
ya uhohug na tekid a

"Awan haman ta naapagan ku ta pang-
papasin ku mina tentu, 39 ammi kada
simana muy a gagangay ta ibbatan ku ya
takday kagitta muy nga nabalud. A am
ikayat muy a ibbatan ku hala i Hesusin
nga Ari na Hudyo kiden," kunna tekid.

40 Ammi giaggayan kid na.

"Bakkan ta isina ya ibbatam am awa
Barabas mina," kun na aggay da.

Te ya kinan da en Barabas a dana nabalud
gafu ta tulisan ikid na nakapapasi.

19

Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus

1 A gafu ta kumanen a nepaalap ni Pilato
i Hesus ta suddalu kiden, petta paligatan
da ta dakal na paligat nga makabigad. 2 A
nangwa kid hapa ta sangngat na sit kapye
da nesangngat ta ulu ni Hesus, kapye da
ha sinalnukan ta darag ta kuman na sal-
nuk na ari, te pamābānglu da tentu. 3 A
sangaw natubtubbat kid nangatubang nga
nagdayaw kampon tentu.

"Ihi, kuga malalaki ya Ari na Hudyo
kiden," kun na dayaw da, kapye da hapa
linaplappag.

4 A ta nekabalin da en a nepohet ni Pilato
ta agyan na tolay kiden.

"Itan muy, te iuhet kun ha tekamuy,
petta amu muy mina ta awan ta naapa-
gan ku ta pangpapasin ku tentu," kunna
tekid.

5 A imuhet na i Hesus nasangngatan ta sit,
ikid na nasalnukan ta kuman na ari.

"Ye, itan muy ya tolayin," kunna ha ni
Pilato tekid.

6 A ta nepakaita na pinakadakal da kiden
tentu a giaggayan kid ha.

"Pagappam na ta kayu en, pagappam
na ta kayu en," kun na aggay da.

"Alapan muy mantu, te ikamuy na
ya magpaappa tentu, ammi ikamuy hala
sangaw ya makaliwat, te awan ta amuk ta
liwat na," kun ni Pilato tekid.

7 "Onay, ammi nakaliwat ta lintig mi, te
maski tolay la a negitta na ya bari na ta
Anak na Namaratu ewan, a yen mina ya
kapapasi na," kunda.

8 A gafu ta inuhohug da en a pake nagbu-
rung na i Pilato, 9 a inalap na ha i Hesus ta
umag na bali en petta imbestigaran na para.

"Had hud ya nagafum?" kunna tentu,
ammi awena tinabbag ni Hesus.

10 "Anu awem hud magsitang teyak?
Awem hud amu ta iyak ya makkamu teko
petta ibbatan ta ka ono pagappan ta ka?"
kunna ha.

11 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

"Awan mina ta pakapangwam teyak
am awena neatad na Namaratu teko.

Dakdakal mantu ya liwat na nangpetulud teyak teko, te pepapasi na teko ya awanen ta liwat," kunna.

Ya Uray Ni Pilato Te Hesus

12 A gafu ta uhohug ni Hesus a ikayat na ibbatan ni Pilato, ammi giaggayan ha ya Hudyo kiden.

"Am ibbatam mina ye-yana na tolay a awem na mantu kofun na Ari men Sisar, te igitta na haman ya bari na ta ari, a igakkad na mantu ya makigubat te Ari en Sisar," kunna ha na aggay da.

13 A gafu ta uhohug da en a neuhet na ha i Hesus, a sangaw nagtuttud i Pilato ta kinan da en Lamesa Na Batu, ammi 'Gabata' ya ngagan na ta Hudyo kiden, a yen ya nangipadangagan na ta uray na gafu te Hesus. 14 Alas seis ta lalakwat ya nepagtuttud na ta araw na Byernis ta simana na Hudyo kiden. A ya nebar na tekid a

"Yeh, itan muy, itta in ya ari muy," kunna tekid.

15 "Atsi, itugut mun, itugut mun, te pagappam na ta kayu en," kunna ha na pagaggay da.

"Ikayat muy hud ta pagappan mi ya ari muy?" kunna ha tekid.

A ya tabbag na pinakadakal da kiden nga padi a

"Awan ta ari mi am awa Sisar," kunda.

16 A netuluk mantu ni Pilato ta pagappan da i Hesus ta kayu petta masi.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus

17 A enna mantu inalap na suddalu kiden, a nepaagtu da tentu ya kayu en nga pagappan na. A enda netulud ta lawan na ili na Herusalem, te iange da ta kinan da en 'Agyan na Tulang na Ulu', ammi 'Golgota' ya ngagan na ta Hudyo kiden. 18 A yen ya nagpaappan da tentu, a nesipat da hapa ya duwa para na tolay, a netun da i Hesus ta nagtangnganan na duwa kiden. 19 A nepesurat ni Pilato ya ngagan ni Hesus, a nepetun na ta nagappan na en ta utun a ulu na en. "Hesus Taga Nasaret, Ari na Hudyo kiden," kun na surat na en. 20 A addu hapa ya nagbasa ta suraten, te abikan hala ya nagappan na en ta ili na Herusalem, te yaga nesurat ta aguhohug na Hudyo ikid na Latin ikid na Giregu. 21 Ammi ya nebar na pinakadakal na Hudyo kiden nga padi te Pilato a

"Bakkan mina 'Ari na Hudyo kiden' am awa 'Nebar na ta intu ya Ari na Hudyo kiden,'" kunda.

22 "Nabalin na nesurat ya nepesurat ku," kunna hud la ni Pilato tekid.

Ya Pasi Ni Hesus

23 A ta nekabalin na suddalu kiden nga nagpaappa te Hesus a inalap da ya ga-gamit na kiden nga inazi da, a pinagappat da kid fwera ta nagingumagen barawasi na, petta tagtakday kid ta bingay da, te appat kid nga nagpaappa tentu. Ammi ta nagingumagen barawasi na a aweda ginadwa, te awan ta daget na, te naglayun la ta utun abat ta akban.

24 "Awetam pispissilan, te pagbabinunutan tam la talo am inya sangaw tekitam ya makākwa," kunda.

A uray na Namaratu ta kunna ten petta magdulot hapa ya takday uhohug ta Bibliya na Hudyo kiden, te

"Nagbabingayan da ya ga-gamit ku kiden,
a nagbabinunutan da ya barawasi ken," kun na suraten.

A yen mantu ya iningwa na suddalu kiden te Hesus.

25 Ammi ta pagbabingay na suddalu kiden a umatayuk hapa ya appat na babay ta bikat na nagappan ni Hesus. Itta ya hina ni Hesus, ikid na kabagis na en, ikid ni Mariya nga atawa ni Klopas, ikid ni Mariya nga taga Magdala. 26 A ta nepangiddung ni Hesus ta hina na en ikid na ituldu na en nga pake kofun na nga naghebing tentu a

"Ina, ya nakihebingina teko ya anak mun sangaw nga metali teyak," kunna tentu.

27 A ya uhohug na hapa ta ituldu na en gafu ta hina na en a

"Aleng, ikwentam na hapa sangaw te hinam," kunna.

A ye-yen hapa na araw ya nepangalap ni Hwan ta hina ni Hesus, petta makipagyan ta bali na en.

28 A ta nekabalin na kumanen a amu ni Hesus ta sa nabalin na ya ngamin nepatarabaku na Dama na en tentu, a "Makainumak," kunna, petta magdulot ya takday hapa uhohug ta Bibliya. 29 A nangalap mantu ya suddalu kiden ta kuman na kapas kapye da nesabbung ta duyug na malsut nga nesagpaw ta bikat da, a netullu

da ta simuk na en petta sappilan na ya
malsuten. 30 Nepakainum na a
"Nebalin kun ya tarabakuken," kunna,
kapye na nagtumag, a netuluk na ya
angat na.

Ya Pagkaddug Da Ta Bari Na

31 A ta kuman na lintig na Hudyo kiden a
awena mina mesirak na bari na nasi ta kayu
addet ta Sabadu, te araw na agimmang da.
A gafu ta Byernis ya araw na nepangpaappa
da te Hesus, anna ye-yen na Sabadu ya
mayor na araw na simana da, a yen ta
umange ya pinakadakal na Hudyo kiden te
Pilato, te inadang da ta mapakka mina ya
takki na pinagappa na suddalu kiden, petta
alistu mina ya pasi da, pettam kumanen
a medagut kid na mina ta nagappan da
en. 32 A nangidob mantu i Pilato ta suddalu
kiden, a intu napolu pinakka da ya takki
na duwa kiden nga nagdwaakub te Hesus.
33 Ammi ta pangitubbat da mina te Hesus a
dana nasin, a aweda mantu pinakka ya takki
na kiden. 34 Ammi ya takdayen suddalu a
pinika na hala ya hakbu na bari na en, a ka-
ma la imuhet ya daga na kiden nga nekihu
ta danum. 35-37 A uray na Namaratu hapa ye-
yen, petta magdulot ya nesurat ta Bibliya
en ta
"Awan sangaw ta mapakka ta tulang na
kiden," kunna.
Kumanen hapa ta takday para nesurat, te
ya uhohug na a,
"Tangadan da sangaw ya kinaddug da en,"
kunna.
A ya pake nakaita ya nangisurat hapa ta
isin, petta kurugan muy. A kakurugan hapa
ya ipasikkal ku tekamuy, te amuk ta pake
nakkwa ya bidan ku tekamuy.

Ya Ketanam Ni Hesus

38 A ta nekabalin na kumanen a umange
i Hose taga Arimateya te Pilato, te inadang
na ya bari ni Hesus, petta itanam na. Intu
hapa ya takday ituldu ni Hesus, ammi nele-
mad na gafu ta talaw na ta pinakadakal na
Hudyo kiden. A netuluk ni Pilato ya bari
na en, a enna mantu inalap ni Hose. 39 Intu
hapa kahulun na i Nikodemu nga umange
nakibidan te Hesus ta hiklam ta idi. A
nangihulun hapa i Nikodemu ta limāfulu
kilu na bangog nga nekihu da, te iluggud da
sangaw ta bari na nasi petta awena alistu
malabag. 40 A ta nepangidagut da ta bari
ni Hesus a finutefutan da ta ga-gamit ikid
na bangog kiden, te yen ya gagangay na
Hudyo kiden am itanam da ya nasi. 41-42 A
gafu ta assang la na oras addet ta pamegafu
na araw na agimmang da a neange da ya
bari na en ta bagu na tanam nga dana
nakobkob ta hukeb ta agyan na kakayunen,
te abikan hala ta nagappan na en. A yen ya
nangitanaman da tentu.

20

Ya Bida Na Katolay Ni Hesus

1 A sangaw ta lalakwat ta Liggu a umange
i Mariya taga Magdala ta tanam na en ta
magkahkahawan para la. Ammi datang na
ten a naita na ta naukadan na, te naazin ya
batu en nga nemunit da ta sasarokan na en.
2 A bumilag na mantu nga ange ta agyan nig
Pedru ikid na kahulun na en nga pake kofun
ni Hesus, a nebar na tekid.
"Itta ya umange nangalap ta bari na
dafu tamen, a awemi amu am had ya
nangikinan da tentu," kunna.
3-4 A imikkat mantu ya duwa kiden, a
naggindan kid nagbilag addet ta agyan na
tanamen, ammi naunnanan na takdayen i
Pedru, a intu ya napolu nakadatang. 5 A
tentu en simisihib ta umag na tanamen a
intu la naita na ya nefufutefuten ta bari
ni Hesusen, ammi awena simarok ta umag
na tanamen. 6 A ta datang ni Pedru nga
dumagdag ta takdayen a nagdulot hala
simarok, a aitan na la ya ga-gamit kiden nga
nefufutefut ikid na panyawen nga nebad-
bad ta ulu na en, 7 a awena nehebing na
panyawen ta ga-gamit kiden, te nakappil
nehugtuk. 8 A sangaw dumagdag hapa
simarok ya takdayen nga imunnan tentu. A
tentu en nakaita ta ga-gamit kiden a yen ya
nangurugan na ta natolay hala i Hesus, 9 te
aweda para la amu ya ikayat na uhohugan
na surat kiden nga dana nangibar ta pasi na
ikid na katolay na hala sangaw.

Ya Pakipaita Ni Hesus Te Mariya Taga Magdala

10 A tekid na nabalin ten a dumatang kid
na ta bali da. 11 Ammi te Mariya en nga
dumagdag hapa ta duwa kiden a nasirak la
ta lawan na tanamen nga nakatangtangit.
A tentu para la nagtangit a simisirib hapa
ta umag na tanamen, 12 a naita na ya duwa
na anghel nga nagbarawasi ta furaw, te

imatuttud kid la ta nagiddan na bari ni
Hesusen, takday ta ulwanan na en, a takday
ta kasoyadan na en, 13 a "Anu magtangit
ka?" kunda tentu.
"A onay, te itta ya umange nangalap
ta dafu ken, a awek amu am had ya
nangikinan da tentu," kunna.
14 Ammi tentun nakauhohug ta isin a pa
nagbalittag bit, a naita na ya umatayuk ta
talekud na en, ammi awena amu ta intu
hala i Hesusen.
15 "Anu magtangit kan, aboy? Inya hud
ya apagam ta isin?" kunna ta babbayen.
Ammi pahig ni Mariya ta intu hala ya mag-
taronen ta kakayunen, a
"Ser, am iko ya nangitugut ta bari na
dafu ken a ibar mu haen teyak am had
ya nangikinam tentu, te enku sangaw
alapan," kunna tentu.
16 A "Mariya," kunna ha ni Hesus tentu.
A ta nepangngagan na ta babbayen a pake
nagbalittag na nga gumafut tentu, a
"Raboni, anu iko kad," kunna, (te
Raboni ya nangingaganan da ta mistro
da).
17 A ya uhohug ni Hesus tentu a
"Awem na mina gafgafutan ya barikin,
te mappya ta timullu yak para te
Damakewan, a yen sangaw ya pake
pakkamum teyak ta mappya. A e kan
mantu ta kabagis ku kiden, te ibar
mu tekid ta eyak na te Damakewan
Namaratu, a intu hala ya Dama muy ikid
na Namaratu muy," kunna.
18 A ta nepagtugut ni Mariya en a enna
nebar ta natolay hala i Hesus ta ituldu na
kiden.
"Naitak kad na ya Dafu tamen O, ika-
muy," kunna tekid,
yaga nebar na hapa ya inuhohug ni Hesus
tentu.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

19 A sangaw ta hiklam ta ye-yen para na
araw, araw na Liggu, a itta ya ituldu na ki-
den ta takday bali, a sa nalitupan ya ngamin
irwangan na bali en gafu ta talaw da ta
pinakadakal da kiden nga Hudyo. Ammi
ka-ma la naglattog i Hesus nga nagtayuk ta
nagtatangnganan da en, a
"Namaratu ewan ya makkamu teka-
muy," kunna tekid.
20 A sangaw neuyad na ya kamat na kiden
tekid petta maita da ya piglat na lansa
kiden, otturu netuldu na hapa ya piglat na
pika en ta hakbu na en. A tekiden nakaita ta
intu hala ya dafu da en Hesus a pake nefulot
ya talak da tentu.
21 "Namaratu ewan ya makkamu teka-
muy," kunna ha tekid, "te doban ta kam
nga ange mangipadangag ta uhohug ku
ta kuman na nepangidob ni Damakewan
teyak," kunna, kapye na kid inaswangan.
22 A tentu en nagaswang tekid a
"Pagdulotan muy na ya Kahalwa na
Namaratu nga manguffun tekamuy. 23 A
ya ngamin kiden pakoman muy ta liwat
da kiden gafu ta pangurug da ta ipadan-
gag muy a yen kid hala ya pinakoman na
Namaratu ewan. Ammi ta awemuy kiden
pakoman gafu ta aweda mangurug a itta
hala tekid ya liwat da kiden," kunna.

Ya Awena Pangurug Ni Tomas

24 Ammi ta napolu en nepakipaita ni
Hesus ta ituldu na kiden a awan i Tomas
tekid, ammi Siping ya agngilinan da tentu.
25 A sangaw ta ketta na en tekid a nebar da
tentu,
"Naita min ya dafu tamen," kunda
tentu.
Ammi ya tabbag na tekid a
"Awek sangaw kurugan ta intu am
awek bit maita ya gafan na lansa ta kamat
na kiden, te yaga iparubak ya guramay
kin ta piglat na kiden ta kamat na kon-
todu hakbu na en," kunna.
26 A sangaw ta takday Liggu a nagkakam-
pat ha ya ituldu na kiden ta bali en, a
nehulun hapa i Tomas tekid. A nalitupan
da ha ya irwangan kiden gafu ta talaw da
en, ammi ka-ma la nagtayuk i Hesus ta
nagtatangnganan da en, a
"Namaratu ya makkamu tekamuy,"
kunna tekid.
27 A sangaw binaran na i Tomas.
"E ka bit sin, Tomas, te itam ya kamat
ku kidin. A iparubam hapa ya guramay
mu ta palad ku kidin kontodu hakbu kin,
te awem mina parigan ya awan mangu-
rug am awa mangurugen mina," kunna
tentu.
28 "Ay, Afu, iko kad hala ya dafuk ikid na
Dyos ku," kunna hapa ni Tomas.
29 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a

"Mappya te mangurug kan, Tomas, gafu ta naita nak na. Ammi ta mangurugen nga awan para la nakaita teyak a pake nagāsgāsāt ammi teko," kunna.

30 A addu para ya nepaita ni Hesus ta pakapangwa na ta ituldu na kiden nga awan nesurat ta lebru in yan. 31 Ammi yen ta nesurat kun ya kadwan ta isin petta yen kid ya pangurugan muy ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan ikid na Mangikerutanen nga nekari na tekitam, pettam kumanen am mangurug kam mina tentu a ittan ya angat muy nga magnayun gafu tentu.

21

Ya Pamillu Na Pakipaita Ni Hesus

1 A sangaw ta mittan a nakipaita ha i Hesus ta ituldu na kiden ta ihang na Alug na Tiberyas, a kumanin ya nepakipaita na tekid. 2 Sa nagdadagga ig Simon, (intu hala i Pedru,) ikid ni Tomas, ikid ni Natanyel nga taga Kana ta lugar na Galileya, ikid na duwa kiden anak ni Zibadeyu, ikid na duwa para na kahulun da. A ya uhohug ni Pedru ta kahulun na kiden a

3 "Asakay! E yak na magsigay O, ta alugin," kunna.

"A mehulun kami mantu ay O," kunna hapa na kadwan kiden.

A nahahulun kid na nagbarangay ta agyan na pagsigayan da en. A tāhiklaman kid ta alugen, ammi awan pulus ta naalap da. 4 A tentun gumāgākād na bilagen a sang adayu kid para la ta ba-naden, a itta la i Hesusen nga umatayuk ta ba-naden, ammi aweda nelasin ta intu. 5 A sangaw nagayag i Hesus tekid,

"O ey, itta hud ya naalap muy ta igupan tam?" kunna.

"Awan O," kunda hapa.

6 "A isaruwag muy mantu ya sigay muy ta ziwanan na barangay muy, a itta hala sangaw ya maalap muy," kunna ha tekid.

A nesaruwag da mantu ta kuman na nebar na en tekid, a "Awe! ta kaddu na ikan kiden," te awedan magamid ya sigay da en gafu ta dammat na en. 7 A yen ya nepakamu ni Hwan ta nagayagen tekid, a nebar na te Pedru.

"Intu hala ya dafu tamen," kunna.

A gafu ta kumanen a alistu nagbarawasi i Pedru, te magge nauhagan, a nagsilattuk na ta danumen nga naglangoy tagad te Hesus. 8 Ammi nasirak ya kahulun na kiden ta barangay da en nga naggerger ta sigay da en, te napannu ta ikan, a aweda pake adayu ta ba-naden, te kuman na magatut na metru.

9 A sangaw tekid na nakadagut ta barangay da en a dana ittan ten ya umagātang nga afuy nga keasalan na ikan, a itta hapa ya pan.

10 "Alapan muy hapa sin ya kadwan kidina ikan nga naalap muy," kun ni Hesus tekid.

11 A nagla-nug mantu i Pedru ta barangayen, a inubadan na ya sigayen kapye da ginerger ta ba-naden. A mappya te awena napissang, te pake napannu ta dadagkal na ikan, magatut a limafulu tallu kid ngamin. A binaran na kid ha ni Hesus.

12 "E kanan sin, te maggub kitanan," kunna tekid.

A pohutan da mina am pake intu, ammi mamat kid, te aitan da haman. 13 A ta nepangiagon ni Hesus ta ikan ta afuyen a enna negawat tekid, kumanen hapa ta pan. 14 A yen mantu ya pakapamillu na pakipaita ni Hesus ta ituldu na kiden tentu en natolay ta pasi na en.

Ya Tabarang Ni Hesus Te Pedru

15 A tekid na nakapaggub a itta ya netotoli nebar ni Hesus te Simon.

"Simon, damagan ku teko am pake ikaykayat nak ammi ta isin kid na kwam?" kunna tentu.

"On, Afu, te amum haman ta ikayat ta ka," kunna hapa.

"A makkamu kan mantu ta kanan na mangurug kiden teyak, te kuman kid na kalneruk kiden," kunna hapa ni Hesus tentu.

16 A sangaw ta mittan a pinidwa na ha ya nebar na en.

"Simon, damagan ku ha am iddukan nak?" kunna.

"On, Afu, te amum haman ta ikayat ta ka," kunna ha.

"Tahonam mantu ya tolay ku kiden nga kuman na kalneruk," kunna ha ni Hesus tentu.

17 A sangaw nepamillu na ha ya nebar na en.

"Simon, kurug mantu ta ikayat nak?" kunna.

A nagdamdam na i Pedru gafu ta
mekatallu en nebar ni Hesus tentu, te
"Kurug mantu ta ikayat nak?" kunna. A
ya tabbag na en tentu
"Ay, Afu, iko ya makkamu ta ngamin, a
amum ta ikayat ta ka," kunna.
A ya uhohug ni Hesus tentu a
"Makkamu kan mantu ta kalneruk
kiden. [18] A ya pake ibar ku para
teko a kanayun nagbarbarawasi kan ta
kababagu men para la, kapyem umange
nagpapasyar ta kompormi na ikayat
men. Ammi sangaw am laklakay kan a
magappa kan hapa, a takwan sangaw ya
mangbarawasi teko ta galut, a iange da
ka sangaw ta awem ikayat," kunna.
[19] A ye-yen na uhohug ni Hesus ya pangi-
pasikkal na ta pangpapasi da sangaw te
Pedru petta Namaratu hapa sangaw ya ma-
dayawan gafu tentu. A ta nepaguhohug ni
Hesus ta isin a "Dumagdag kan la teyak,"
kunna.
[20] A sangaw naglipay i Pedru, a dumagdag
hapa i Hwan nga takdayen ituldu ni Hesus
nga pake kofun na. Intu hala ya kahebing
ni Hesus ta nepamurab da en ikid na nang-
pohut tentu ta nangitalaba en tentu. [21] A ta
nepakaita ni Pedru tentu a nebar na hapa
te Hesus.
"A anu sangaw ya makkwa ta takdayin,
Afu?" kunna.
[22] "A am ikayat ku ta matolay addet
ta awek pagtoli ta lutakin a anu hud
ya pakolangam? Intu la nonotam ya
dumagdag teyak," kun ni Hesus tentu.
[23] A gafu ta inuhohug ni Hesusen a simaned
hala ya bida ta ngamin kiden nagkakabagis
ta awena sangaw masi ni Hwan. Ammi
awena haman nebar ni Hesus ta awena masi
am awa "Anu hud ya pakolangam am ikayat
ku ta matolay addet ta awek pagtoli ta
lutakin," kunna.

Ya Pangipasikkal Na Kadwan Ta Nesurat Ni Hwan

[24] A ya kahulun da en nga binida nig
Hesus, a intu hala ya nangipasikkal ikid
na nangisurat ta isin kid nga nakkwa, a
amu na ngamin tolay sin ta kakurugan ya
nepasikkal na tekami. [25] A addu para ya
iningwa ni Hesus ta ketta na en ta isin,
ammi am sa nesurat mina ya ngamin kiden
iningwa na a awan de ta ketunan na ngamin
kiden lebru.

Ya Tarabaku Na Turin Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta pagyan na para la ni Hesus ta lutakin a pake addu ya ituldu na kiden, ammi pinili na ya mafulu duwa tekid (Lukas 6:12-16), petta ikid ya kanayun mehulhulun tentu, petta pake ituldu na kid ta mappya. A yen kid ya nengagan na ta Turin na kiden, te dinob na kid nga ange mangipadangag ta nepadamag na tekid, otturu pinasinapan na kid ta kagitta na pakapangwa na, petta itta ya makkwa da nga mangipasikkal ta ipadangag da en (Lukas 9:1). A ya ngagan na takday ta mafulu duwa kiden a Hudas Iskaryote, a intu hapa ya nangitalaba te Hesus. A ta nekabalin na nepangpapasi da te Hesus a nebabawi ni Hudas ya nepangitalaba na tentu, ammi nabalin na haman. A gafu ta kumanen a enna nebesin ni Hudas ya bari na, a nasi hapa (Matyu 27:5). A ya bida in nga timunud ta isin a intu hala ya nesurat ni Lukas ta takday tolay nga nagngagan te Teyopilo, te nesurat na ya tarabaku na kadwan kiden turin ni Hesus.

Ya Serbi Na Surat Ni Lukas

1 Nagsuratak ha teko, Teyopilo, te itta
ya itulfuk ta napolu en surat ku teko.
Intu la nabidak ta napolu en surat ku ya
tinarabaku ni Hesus ikid na netuldu na en
ta nepamegafu na en addet ta araw na
netattullu na en ta langit. 2-3 A ta kuman
na nesurat ken a natolay hala i Hesus ta ka-
balinan na nepamapasi da tentu, a kanayun
nakipaita ta turin na kiden addet ta appata-
fulu na araw, te dana pinili na kid. A addu
hapa ya nepaita na tekid nga mangipasikkal
ta katolay na, yaga addu para ya netuldu na
tekid ta gagangay na pangikerutan na Na-
maratu. A yen kid hapa ya pinatudunan na
ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu,
petta ange kid sangaw mangipadangag ta
ngagan na.
4 A sangaw ta pagaammung nig Hesus
ikid na turin na kiden a nagkakakan kid. A
ya uhohug ni Hesus tekid a

"Awemuy bit hama magtugut ta isin
ili na Herusalem, te indagan muy bit ya
Kahalwa na Namaratu nga dana nekari ni
Damakewan tekamuy, te doban na hala
sangaw tekamuy ta kuman na nepadan-
gag ku tekamuy ta idi. 5 Te maski am
zinigut na kanan ni Hwan a mapasinapān
kam hapa sangaw ta Kahalwa na Nama-
ratu, petta makustu ya pagzigut na en
tekamuy," kunna tekid.

Ya Tattullu Ni Hesus Ta Langit

6 A sangaw ta takday ha na araw a sa
nagkakampat kid ta utun na bagetay na
Olibo, a itta ya pinohutan da te Hesus.

"Afu, damagan mi haen teko am
arawin yan de ya pangpatugut mu ta
taga Roma kiden nga nanggubat ta lugar
tamin, petta ikitam hapa la nga Hudyo ya
makkamu ta lugar tamin?" kunda.

7 A ya tabbag na en hapa tekid a

"Namaratu hapa la ya makkamu am
kanu sangaw na darun ikid na araw,
ammi awena haman mebar tekamuy.
8 Ammi am dumatang na sangaw ya
Kahalwa na Namaratu tekamuy a
mapasinapān kam hapa ta pakapangwa
na en, petta itta ya turad muy nga
mangipasikkal teyak ta tolay kiden.
A mamegafu kam sangaw ta ili na
Herusalem ikid na ngamin lehut na
en ta lugar na Hudeya, kapye muy
sangaw umange ta Samariya ikid na
ngamin kiden lugar abat ta pagaddetan
na lutakin," kunna hapa tekid.

9 A tentun nakauhohug ta isin a kima-
ma la timullu ta langit, a tinatangad da la
nga timullu abat ta limitap ta kulamen. 10 A
tekid para la imatangad a dimmatu ya duwa
na anghel ta hebing da en nga nagbarawasi
ta furaw. 11 A ya uhohug na anghel kiden
tekid a

"Anu umatayuk kam para la nga
imatangad ta langit? Nagtugut na
haman i Hesusen, te ittan ta langit ewan.
Ammi magtoli hala sangaw, te dumagut
hala sangaw ta lutakin ta kuman na
nepakaita muy ta netattullu na en,"
kunna tekid.

Ya Ngagan Na Turin Kiden

12 A ta nekabalin na a dumagut ya turin
na kiden ta bagetay na Olibo, te yen ya
nangtugutan ni Hesus tekid, a nanoli kid na
ta umag na ili na Herusalem, te abikan la,
te kuman na takday kilumetru ya kadayu
na abat ta bagetayen. 13 A ta datang da

ta ili en a nagdulot kid hala ta bali en
nga pagammakan da, a gimon kid hapa ta
nagingutunen silid ta bali en. Itta i Pedru,
ikid ni Hwan, a Santiago, ikid ni Andres, a
Felipe, ikid nig Tomas, ikid ni Bartolome, a
Matyu, ikid ni Santiago nga anak ni Alfeyo,
ikid ni Simonen nga nakitapil ta idi ta guby-
ernu na taga Roma kiden, ikid ni Hudas nga
anak na takday Santiago. 14 A sa nagyan
kid ten makimalmallak ta Namaratu, kon-
todu hina ni Hesus ikid na kadwan kiden
babay ikid na kabagis kiden ni Hesus, te
nagdadagga hapa ya nonot da.

Ya Pangtali Da Te Hudas

15 A ta pagpasan na pigahaw a nagaam-
mung ha ya magatut a dwafulu na man-
gurug, a nagtayuk hapa i Pedru ta nag-
tatangnganan da, te magbida tekid.

16-17 (v16b, 17) "Amu muy, kahkahulun
ku, ya iningwa ni mina Hudasen, te intu
bit ya takday kahulun tam nga nakikahu-
lun te Hesus, a nesipat hapa ta tarabaku
tamen. Ammi intu haman ya nangi-
talaba te Hesusen, te enna netulud ya
nanggafut kiden tentu," kunna.

18 (Ammi ta nepakaita ni Hudas ta
pinapasi dan i Hesusen a nagbabawi, a
enna netoli ya netandan na padi kiden
tentu, a sangaw enna hapa nesagapil
ya bari na en te Hesus, te kinaddan-
gan na ya hul na, a nagbesin na. A
tentun bumlad a nabattak ya sirat na
en, a nekutkutet na ta lutak. Ammi
ya piraken nga netoli na ta padi kiden,
a yen ya negatang da ta lutak, petta
ketanaman na takwan na tolay. 19 A
ta nepakadamag na tolay kiden taga
Herusalem ta lutaken nga ginatang da
a 'Lutak na Daga' ya nengagan da ta lu-
taken. Ammi ya ngagan na ta agsitang
na Hudyo kiden a 'Akeldama'.)

20 (v16a,20) A ya tulfu na uhohug ni Pedru
a intu yan:

"A mappya mantu, kahkahulun, ta
nagdulot ya nebar na Kahalwa na Nama-
ratu gafu te mina Hudasen, te nesurat
na haman ni mina Dabiden ta lebru na
Kansyon kiden, te ya nebar na a

'Mappya ta awan sangaw ta matolay
nga masirak ta bali na en, a takwan
mina ya metali tentu ta saad na en,'
kunna.

21-22 A yen ya gafu na, kahkahulun ku,
ta magpili kitam mina ta tali ni mina
Hudasen, petta intu sangaw ya kahulun
mi nga mangipasikkal ta katolay ni Hes-
usen. Ammi intu mina pilin tam ya tak-
day kahulun tam nga lalaki nga dana du-
magdag te Hesusen abat ta nepangzigut
ni Hwan te Hesus abat ta netattullu na en
ta langit ewan." kunna.

23 A gafu ta uhohug ni Pedru tekid a nebar
da ya ngagan ni Matyas ikid ni Hose Husto,
ammi Barsabas hapa ya takday ngagan ni
Hose. 24 A sangaw nakimallak kid;

"Ay Afu, amum ta nagtalekudan ni
Hudas ya saad na en, a ittan ta lugaren
nga dana neparam tentu. A gafu ta
iko la ya makkamu ta nonot na ngamin
tolay a ituldum mantu tekami am inya
ya pinilim ta duwa kidin, 25 petta metali
mina te mina Hudasen nga makipagserbi
ta kadwan kiden turim," kun na pakimal-
lak da.

26 A sangaw pinagkihu da ya nakesuratan
na ngagan na duwa kiden, kapye da
sinukkut ya takday, a ya ngagan ni Matyas
ya nesukkutan da, a intu mantu ya tali ni
mina Hudasen, a nelista ya ngagan na ta
kadwan kiden turin ni Hesus.

2

Ya Iange Na Kahalwa Na Namaratu

1 A sangaw ta kārawān na Pyesta na Pen-
tikostes a sa nagkakampat ya mangurug
kiden ta takday na bali. 2 A magananwan la
a nepagka-ma da ya masikan na adug nga
nagafu ta langit ta kuman na masikan na
paddad, te simarok ya adugen ta umag na
bali en nga nagyanan da, 3 yaga itta hapa
ya sinang afuy nga nagtabnak ta ulu na
tagtakday tekid. 4 A ka-ma la naggagindan
kid maguhohug ta magdaduma na agsitang,
te sa napasinapān kid na ta Kahalwa na
Namaratu, a inatadan na ya tagtakday tekid
ta uhohugan da.

5 A ta arawin yen hapa a dana ittan ten
Herusalem ya pake addu na tolay nga na-
gafu ta magdaduma na lugar ta ngamin
paglelehut, te umange kid nakipyesta ta
sakā Hudyo da kiden, te dana simarok kid
na ta relisyon na Hudyo kiden. 6 A nepagka-
ma da hapa ya sitang na naguhohug kiden
ta magdaduma na agsitang, a enda kid pake

dangagan. A pake nepagpaka-lat da kid
hapa, te nadangag da ya kuman na tagtak-
day agsitang da ta bida da en.
7-8 "Taga Galileya haman ye-yan kid na
tolay, a pa-pa-nun da mantu makauho-
hug ta dana agsitang tam kidin?" kunda.
A pake nefulot ya pagpaka-lat da nga mang-
dangag ta uhohugan da.
9 A ya tolay kiden nga nakadangag a
itta ya taga Partya, ikid na Medya, Elam,
Mesopotamya, Hudeya, Kapadosya, Pontu,
ikid na Asya. 10 A ya kadwan kiden ya
taga Parigya, Pampiliya, Egipto, ikid na
kadwan kiden lugar ta iten Libya ta bikat na
Sirene. A itta hapa ya kadwan kiden taga
Roma nga Hudyo ikid na Hentil nga dana
simarok ta relisyon na Hudyo kiden. 11 A ya
kadwan kiden para a taga Kareta kid ikid
na Arabya, a nagdaduma hapa ya ngamin
kiden agsitang da. A yen ta nagpaka-lat kid
nga magdangag, te ya nebar da a
"Anu haman ta bidan da ya paka-
pangwa na Namaratu ta agsitang na gin-
tatakdayan tekitam?" kunda.
12 A gafu ta napopoyung kid na a nagim-
popohutan da para am anu ya gafu na
pakauhohug da ta takwan na agsitang.
13 Ammi ya kadwan tekid a nedadula da kid,
te "Magilellaw kid malat O," kunda.

Ya Pangipadangag Ni Pedru

14 Ammi ta nepakadangag ni Pedru ta
inuhohug na tolay kiden a imatubang na
tekid, a pake pinasikan na ya paguhohug
na, petta dangagan da ya tabbag na ta
inuhohug da en, a nakihebing hapa tentu
ya kagitta na kiden nga turin.
"Ikamuy, kahkahulun, ikid na kagittak
nga Hudyo, a dangagan muy ya uhohug
ku tekamuy, kontodu ikamuy nga mag-
pasyar ta isin Herusalem. 15 A awemuy
mina pahig ta nellaw kami na kahulun
ku kidin ta isin, te itta hud ya mellaw
am lalakwat para la. 16-17 Intu la nagdulot
tekami ya kuman na dana binida ni mina
Howel nga aglavun na Namaratu ewan,
te ya uhohug na en ta dadagkal tam
kiden a
'Itta ya nepadangag na Namaratu
ewan teyak,' kunna, 'te sangaw am
tanagay na kan ya pagaddetan na
arawin yan a pasinapān na kan san-
gaw ya ngamin tolay ta Kahalwa na,
a ya simsima muy kiden nga lālāki
ikid na babay a manglavun kid.
A itta kan sangaw ya magmatakar ta
lālāki muy kiden, a makatahinap
kan sangaw ya kalalaklakayan muy
kiden.
18 A ya ngamin kiden daddoban na
Namaratu nga lalaki pase babbay
a pasinapān na kid kan sangaw ta
Kahalwa na, petta manglavun kid,'
kunna.
19 "A ya takday para uhohug ni mina
Howel a
'Itta kan sangaw ya ipaita na Nama-
ratu ta langitewan ikid na lutakin
nga pagpaka-latan na tolay kiden,
te itta kan sangaw ya daga ikid na
afuy ikid na makanag na asok.
20 A sangaw am magsugiram kan ya
bilag, ikid na magdarag ya hulan ta
kuman na daga, a yen kan sangaw ya
kadakalan na araw na Dafu tam nga
kahighigalan, te yen kan ya araw
na pangpa-gang na ta ngamin kiden
nakaliwat ta utun na lutakin.
21 Ammi maski am inya kan sangaw
ya makimallak tentu a ikerutan
na,' kunna paen ni mina Howel,
kahkahulun.
22 "A dangagan muy mantu, kahkahu-
lun, ya ibar ku para tekamuy, te ya lalaki
en Hesus nga taga Nasaret, a nepasikkal
na ta intu hala ya dinob na Nama-
ratu ewan, te dana amu muy haman ya
ngamin kiden iningwa na ta atubang tam
nga nagpaka-latan tam ikid na nakaitan
tam ta pakapangwa na en, a yen kid
ya mangipasikkal ta itta ya Namaratu
tentu. 23 Ammi gafu ta dana en amu na
Namaratu a dana uray na hapa ta ye-yen
hala na tolay ya mangikaru ta liwat tam
kiden, a nepalubus na mantu ta itta ya
mangitalaba tentu petta idarum muy. A
ye-yan na tolay ya nepapapasi muy, te
emmuy haman netulud ta awan kiden
makkamu ta Dyos petta pagappan da ta
kayu. 24 Ammi maski kunna ten a natolay
hala, te inubadan na Namaratu ya pasi
na, te awena mabalin ta iguwad na pasi
na en.
25 "A gagangay ta natolay hala i Hes-
usen, kahkahulun, te itta ya nesurat ni
mina Dabiden nga narikna na ta nonot

na, ammi intu binida na ya nagdulot te
Hesusen, te ya nebar na a
‘Kanayun mariknak ya pakihulhulun
na Dafu kin, a awek na mantu mag-
burung, te itta la ya Namaratu ta
hebing ku.
26 A ikansyon ku mantu ya talak na
nonot kin, te maski am anu ya du-
matang teyak a itta ya ikatalak ku ta
matolayak hala.
27 Te amuk, Afu, ta awem la isirak ya ka-
halwakin ta agyan na nagpasi kiden,
ikid na awem la ipalubus ta malabag
ya barikin gafu ta takit na nonot mu
teyak.
28 Mappya hapa yen, Afu, te netuldum
teyak ya dalan na katolay ku, petta
magayayatak sangaw ta atubang
mu,’ kun na surat ni mina Dabiden.
29 “Ammi ya pake ipasikkal ku para
tekamuy, kahkahulun, a bakkan haman
ta bari ni Dabiden ya ikayat na uho-
hugan na surat na en, te pake nabayag na
haman ya nepasi na en, a itta la ya tanam
na en tekitam abat ta ayanin. 30 Ammi
gafu ta aglavun i mina Dabiden a yen ya
linavun na te Hesusen, te ninonot na ya
nepagasingan na Namaratu tentu ta pag-
balinan na sangaw ya takday simsima na
ta pake atata-nang na ari nga makkamu
ta ngamin. 31 A kuman na aitan na ya
simsima na en nga magbalin sangaw ta
Mangikerutan, kumanen hapa ta pasi na
ikid na katolay na en. A yen ta dana
inuhohug na ya uhohugan na simsima na
en ta awena sangaw masirak na kahalwa
na en ta agyan na nagpasi kiden, ikid na
awena sangaw malabag na bari na en.
32 A awan mantu ta takwan na binida ni
mina Dabiden am bakkan la te Hesus, te
intu hala ya tinolay na Namaratu ewan,
a ikami hapa ya mangipasikkal ta katolay
na, te ikami ya nakaita tentu.
33 “A gafu ta pinātā-nāng na Namaratu
ewan a intun ya makkamu magturay ta
ngamin, a pinakimohayan na Dama na
en, petta intu ya mangidob ta Kahalwa
na en nga dana nebar na tekami. A
intu mantu ya nagafun na naita muyen
tekami ikid na agsitang kiden nga nadan-
gag muy. 34 A bakkan mantu ta bari ni
mina Dabiden ya ikayat na uhohugan na
surat na en, te bakkan haman ta intu ya
timullu ta langitewan am awa Dafu na
en, te ya uhohug ha ni Dabiden ta takday
para na surat a
‘Nadangag ku ya uhohug na Namaratu
ta Dafu kin, te “E ka sin magtuttud
ta ziwanan kin, 35 te pagbalinan ku
sangaw ya katapil mu kiden ta dad-
dobam,” kunna tentu.’
36 “Mappya mantu, kahkahulun, ta
ikamuy ngamin nga Istralita ya pake
makkamu ta iningwa na Namaratu ewan,
te ya Hesusen nga pinagappa muy a intu
hala ya pinagbalin na Namaratu ewan ta
Dafu tam ikid na Mangikerutan tekitam,”
kunna.
A yen la ya abat na binida ni Pedru tekid.
37 A ta nepakadangag da ta uhohug ni
Pedru a pake narikna dan ya liwat da, a
pinohutan da teg Pedru ikid na kagitta na
kiden turin am anu mina ya kwan da petta
mapakoma kid mina. 38 A ya tabbag ni Pedru
tekid a
“Magbabawi kanan mina ta gagangay
muy ikid na liwat muy, a pazigut kanan
ta ngagan ni Hesus Kristu, petta pako-
man na kam, a maatadan kam hapa
sangaw ta Kahalwa na Namaratu. 39 Te
yen ya nekari na Dafu tam Namaratu
tekitam Hudyo ikid na anak tam kidin,
kontodu ngamin kiden agagayan na nga
taga adayu na lugar,” kunna.
40 A addu para ya nedagga ni Pedru ta
nepagtabarang na tekid.
“Ikerutan muy ya bari muy, petta awe-
muy mina mekabkabat ta kagitta muy
kiden nga magnonot ta killu na nonot,”
kunna tekid.

Ya Gagangay Na Popolu Kiden Mangurug

41 A ya ngamin kiden nangurug ta inuho-
hug ni Pedru a pazigut kid hapa, a itta ya
talluribu na tolay nga nedagga ta mangu-
rug kiden ta arawin yen. 42 A kinanghahaw
kid nga naggagimung, te pake ikayat da ya
magdangag ta ituldu na turin kiden, ikid na
makimallak, ikid na magkakan ta netuldu
ni Hesus tekid ta panadamdaman da ta pasi
na en. 43 A pake nahigalan ya ngamin tolay
gafu ta mangurug kiden, aglalo teg Pedru
ikid na kagitta na kiden turin, te addu ya
pinadpadatu da ta pakaitan ta pakapangwa
na Namaratu tekid.

44 A ya gagangay hapa na mangurug kiden
a sa naggagitta ya ngamin nonot da, te
naginsipsipat kid ta ngamin kiden kwa da.
45 A am itta ya awan tekid a maglaku ya
kadwan kiden ta lutak da ikid na kukwa
da, otturu nesaned da ya naglakun da en
ta awan kiden ta kwa. 46 A naghahulun kid
hapa nakigimung ta simbaan na Namaratu
ta kinanghahaw, kapye da nakipagkakan ta
babali da kiden. A pake nagayayat kid, 47 te
matalak kid nga magdayaw ta Namaratu
ewan, a pake nekamat da kid hapa na kad-
wan kiden tolay. A dumakal la dumakal ya
kaddu na mangurug kiden, te kinanghahaw
itta ya nedagga na Namaratu ta bagu kiden
mangurug.

3

Ya Pagmappya Na Pilay

1 A sangaw ta takday na araw ta furab
a umange ig Pedru ikid ni Hwan ta sim-
baanen, te yen ya oras na pakimallak na
Hudyo kiden. 2 A tekid simarok ta kinan da
en "Ispot na Irwangan" a itta ya pilay nga
nagidda ta bikat na irwanganen, a nakilim-
limut, te dana pilay kan abat ta nekeanak
na en, a kada araw iange da ta irwangan
na simbaanen, petta makilimlimut ta tolay
kiden nga umange makimallak.
3 A ta nepakaita na teg Pedru ikid ni Hwan
nga simarok ta simbaanen a nagadang hapa
ta limut na tekid. 4 A itan da la bit, kapye
na nebar ni Pedru ta "Tangadan na kami
bit ay," kunna tentu. 5 A tinangad na kid
hapa, te matalak ta itta ya igawat da tentu.
6 Ammi ya uhohug ni Pedru tentu a

"Awan haman ta pirak ku, ammi iatad
ku hala teko ya itta teyak. Magtugut
kan mantu gafu ta pakapangwa ni Hes-
usen nga Mangikerutanen taga Nasaret,"
kunna ta pilayen,

7 kapye na inibbalan ya kamat na en a
pinatayuk na. A ka-ma la nagsikan ya
nagtotopan na tulang na takki na kiden.
8 A timollok nagtayuk, a nagpapa-yat na.
A sangaw himulun hapa teg Pedru nga
simarok ta simbaanen, a netoltollok na
hapa ya pakatugut na ikid na pagdayaw na
ta Namaratu.
9 A ya kadwan kiden tolay ta umag na sim-
baanen, a dinadulangan da la ya lalaki en
nga magpapa-yat magdayaw ta Namaratu,
10 a nabilbig da ta intu hala ya pilayen nga
imatogkok nakilimlimut ta Ispot na Irwan-
gan na simbaanen, a umagahalang kid la
tentu, te anu kawagan na ta nakatugut na.

Ya Bida Ni Pedru Ta Simbaan

11 A tekiden imuhet a gimafut para la
ya lalaki en teg Pedru, a alistu hapa ya
tolay kiden nga ange nangkalihung tekid
ta agyan na kinan da en Pagsigongan ni
Solomun ta hebing na simbaanen, te pake
nepagpaka-lat da ya pilayen nga nagtayuk.
12 A ta nepakaita ni Pedru ta tolay kiden
nangkalihung a nagbida hapa tekid.

"Anu kawagan na, kahkahulun, ta
pagpaka-lat muy ya pagmappya na lalaki
in? A anu haman ta umagahalang
kam tekami ta kuman na ikami ya na-
magmappya tentu? Itta hud ya paka-
pangwa mi petta mapatugut mi ya pi-
layin? 13 Awan ta takwan na namagmap-
pya ta tolayin yan am bakkan ta Na-
maratu ewan nga Dyos na gingginafu
tam kiden Abraham, ikid ni Isak, ikid ni
Hakob, petta madayawan ya Anak na en
Hesus gafu ta pagmappya na pilay.

"A intu hala ya emmuy netulud te Gu-
bernadoren Pilato petta papapasi muy.
A inibbatan na mina ni Pilato en ammi
inawe muy haman. 14 Inawe muy mantu
ya mappya na tolay nga negitta ta Na-
maratu ewan, a intu hud la pinalattog
muy ya nabaluden nga namapasi ta to-
lay. 15 Ammi ya mangatad ta pagtolayan
tam a yen haman ya nepapapasi muy.
Ammi maski kunna ten a tinolay hala
na Namaratu ewan, a ikami hapa ya
nakaita ikid na mangipasikkal ta katolay
na. 16 A gafu ta ngagan ni Hesusen ikid na
pangikatalak mi tentu a pake mappyan
ya bari na lalaki in yan, te maita muy
haman, a dana amu muy hapa ta pilay ta
idi, ammi masikan kad na magtugut.

17 "A maski am nepersa muy ya pasi
ni Hesusen a amuk, kahkahulun, ta awe-
muy amu ya iningwa muy, a kumanen
hapa ta pinakadakal muy kiden. 18 Ammi
gagangay ta mazigatan ya Mangikerutan
nga dinob na Namaratu, te yen haman ya
dana binida na gafu ta aglavun kiden. A
pinagdulot nan mantu ya binida da en.
19 A mappya mantu ta magbabawi kanan,
a makipakoma kam tentu petta azin na
ya liwat muy kiden, a paglampawan na

sangaw ya pagzigātān muy. [20] A doban
na ha sangaw i Hesus tekitam, te intu
hala ya Mangikerutan nga dana nebar na
ta dadagkal tam kiden. [21] Ammi map-
pya ta magyan la bit ta langitewan abat
ta pangpabagu na Namaratu ta ngamin
paglelehutin, te yen ya dana nebar na
aglavun na kiden ta palungu na araw.
[22] "Ya uhohug ni mina Mosesen ta
dadagkal tam kiden a
'Mangidob sangaw ya Namaratu
ta takday aglavun ta kuman na
nepangidob na teyak, ammi kagitta
muy hala sangaw, a mappya ta
dangagan muy ya ngamin ituldu
na tekamuy.
[23] Ammi ya awan sangaw mangdan-
gag ta aglavunin yen a madugiman
sangaw medagga ta tolay kiden na
Namaratu a mapa-gang,' kunna.
[24] "A maski i mina Samwel ikid na
kadwan kiden aglavun na Namaratu nga
timunud tentu a sa ikid haman ya dana
nangibar ta dumatangen tekitam ta araw
tam. [25] A ikitanan mantu ya nagdulotan
na ngamin binida na aglavun kiden, a
sa mesipat kitam hapa ta nakitahatun
na Namaratu ta dadagkal tam kiden, te
yen haman ya uhohug na te mina Abra-
hamen:
'Bendisyonan ku sangaw ya ngamin
tolay ta paglelehutin gafu ta takday
na simsimam nga magafu sangaw
teko,' kunna haman te mina Abra-
hamen.
[26] A yen ta ikitam Hudyo ya napolu nangi-
doban na Namaratu ta Anak na en Hesus,
petta mabendisyonan kitam gafu tentu,
petta pagtalekudan tam ya gagangay tam
nga awan ta kapkappyan na," kunna.
A yen ha ya addet na uhohug ni Pedru
tekid.

4

Ya Pangimbestigar Da Teg Pedru Ikid Ni Hwan

[1] A ta paguhohug da para la nig Pedru
ta tolay kiden a neddatangan na kid na
padi kiden, ikid na kapitanen ta simbaanen,
ikid na Saduseyu kiden. [2] A nagporay kid
na teg Pedru gafu ta ituldu da ya tolay
kiden, yaga aweda ikayat ya netuldu da en
ta matolay sangaw ya nagpasi kiden gafu
ta katolay ni Hesusen. [3] A yen ta ginafut
da kid, ammi gafu ta furab na a enda kid
bit ibalud, petta idarum da kid sangaw ta
lalakwat. [4] Ammi maski kunna ten a dana
addun ya nangurug ta uhohug nig Pedru, a
pake umaddun ya bilang na ngamin kiden
mangurug te Hesus, te ya bilang na lālāki la
a limaribu kid.

[5] A sangaw ta lalakwat a nagkakampat
ya ngamin kiden pinakadakal na Hudyo
kiden ta ili na Herusalem. [6] A nehulun
hapa ig Annas nga mayor na padi kiden,
ikid ni Kaypas, a intu hapa kahulun da ya
takday na Hwan, ikid ni Alehandru, ikid na
kadwan kiden para kahulun ni Annas. [7] A
sangaw nepaalap da ig Pedru ikid ni Hwan,
a pinagtayuk da kid ta nagtatangnganan
na nagkakampat kiden, kapye da kid in-
imbestigar.
"Anu hud ya pakapangwa muy, ono
inya hud ya nginaganan muy, petta
magmappya ya pilayen?" kunda tekid.

[8] A pake napasinapān i Pedru ta Kahalwa
na Namaratu ta pagtabbag na tekid:
[9] "Apo Kadadakalan, am imbestigaran
da kami gafu ta mappya na tarabaku
nga iningwa mi ta pilayin [10] a ipadangag
ku mantu ya gafu na tekamuy, kontodu
ngamin kiden kagittak nga Istralita. Te
ya pakapangwa na ngagan ni Hesus nga
Mangikerutanen taga Nasaret a yen ya
gafu na ta nagmappyan ye-yan na lalaki,
petta makatayuk ta isin atubang muy.
[11] "I Hesusen mantu ya batu en nga
dana nabida ta surat na Kansyon kiden,
te intu hala ya neatad na Namaratu teka-
muy petta isaad muy mina ta kuman
na kepundasyon na bali, ammi newarad
muy haman. Ammi netoli hala na Na-
maratu, a pinagbalin na ta kadakalan na
batu ta bali na. Te maski am pinagappa
muy a tinolay hala na Namaratu ewan.
[12] A awan ta takwan na mangikerutan am
bakkan te Hesus, te awan pulus ta takwan
na neatad na Namaratu ewan ta ikatalak
tam mina, petta mekerutan kitam," kun
ni Pedru tekid.

[13] A ta nepakadangag na padi kiden ta
uhohug nig Pedru ikid ni Hwan a
"Anu haman ta maturad kid, bakawa
gagangay kid haman la na tolay nga
awan ta adal?" kunda.

A sangaw ninonot da ta maturad kid gafu
ta kahulun na kid ni Hesus. 14 Ammi awan
haman ta pangihuyan da tekid, te aitan
da haman ya lalaki en ta nagmappyan, a
umatayuk hapa ta hebing da en. 15 A gafu ta
kumanen a pinadayu da kid bit ta assang, te
pagbabidan da bit am anu ya uray da tekid.

16 "A anu mantu ya kwan tam ta isin
kid na tolay? Awena haman mele-
mad ya nehuga da ta pilayen, te amu
haman na ngamin tolay ta ngamin ili na
Herusalem?" kunda.

17 Ammi tekid na nakanonot a

"Mappya ta pake tātālawan tam kid,
petta awedan sangaw ipadangag ya nga-
gan ni Hesus ta tolay kiden, petta
awenan sangaw dumakal na uhohug,"
kunda.

18 A sangaw pinaayagan da ha ig Pedru, a
pake nebar da ta awedan sangaw ipadangag
ya ngagan ni Hesus. 19 Ammi ya tabbag nig
Pedru tekid a

"Mappya ta pake nonotan muy am
anu ya ikayat na Namaratu ewan, te
mapmappya hud ta ikamuy ya kurugan
mi ammi tentu? 20 Ammi am ikami a
awena mabalin ta awemi ipadangag ya
naita mi ikid na nadangag mi," kunda.

21 A gafu ta kumanen a pake tinatalaw da
kid ha, kapye da kid pinatugut, te awan
haman ta pambar da nga mangpa-gang
tekid gafu ta tolay kiden, 22 te sa matalak ya
ngamin tolay, a dinayawan da ya Namaratu
gafu ta iningwa nig Pedru ta pilayen, te
nasurok ta appatafulu na darun ya kapilay
na en.

Ya Pakimallak Na Mangurug Kiden

23 A ta nepakauhet nig Pedru ikid ni Hwan
a umange kid ta agyan na kahulun da kiden
mangurug, a binida da ya uhohug na padi
kiden ikid na kalalaklakayan na Hudyo ki-
den tekid. 24 A gafu ta binida da en tekid
a sa nagdadagga kid na nga makimallak ta
Namaratu:

"Ay Afu Namaratu, iko hala ya Dyos mi
nga namadday ta langit ikid na lutak ikid
na bebay ikid na ngamin kiden matolay
ta paglelehutin. 25 A ta ayanin, Afu, nono-
tam ya nepeuhohug mu ta tagabumen
mina Dabid nga pinasinapam ta Kahal-
wam, te ya uhohug na en ta takday na
surat a

'Anu haman ya pagloko na Hentil ki-
den ta ikatupag da ya Namaratu?
Aweda hud amu ta melogot kid?

26 Te mangiparan haman ya ari da ki-
den ta gubat, petta maghahulun
kid nga makitapil ta Namaratu ikid
na dinob na en nga Mangikerutan,'
kunna.

27 "A kakurugan, Afu, ya inuhohug ni
Dabiden, te nagdulot hala ya kuman na
binida na en ta isin ili na Herusalem, te i Ari
en Herud, ikid na Hudyo kiden, ikid ni Gu-
bernador Pilato, ikid na Hentil kiden, a sa
ikid haman ya nangigakkad ta pasi na anak
men Hesus nga netunglak mu ta dafu mi.
28 A maski aweda naamu a nedulot da hala
ya dana negakkad mu ta nonot mu hapa la.
29 A ta ayanin, Afu, a nonotam ya panatalaw
da tekami, a atadan na kami hapa ta tu-
rad mi, petta awemi sangaw magtalaw nga
mangipadangag ta uhohug mu, te ikami
ya daddobam. 30 A uyadam hapa ya kamat
mu, Afu, petta magmappya ya magtatākit
kiden, a mangihuga ka hapa ta pakaitan,
petta mehulun hapa ya pakapangwam ta
pangipadangag mi ta ngagan na anak men
Hesus, Amen," kun na pakimallak da.

31 A tekid nabalin nakimallak a nawalwag
hapa ya bali en nga nagāmmungan da, a sa
napasinapān kid ta Kahalwa na Namaratu,
a pake naturad kid nga nangipadangag ta
uhohug na Namaratu.

Ya Pagtatakday Na Mangurug Kiden

32 A ya ngamin kiden mangurug nga
nagyan ta ili na Herusalem a nagdadagga
ya ngamin nonot da, a awan ta naginggum
tekid am awa sa kwa da ngamin ya kwa
na takday tekid. 33 A ya turin kiden hapa
a pake masikan ya pangipasikkal da ta ka-
tolay ni Hesus, a dakal hapa ya panguffun
na Namaratu tekid ngamin. 34 A awan hapa
ta kurang na maski am takday la tekid, te
ya kadwan kiden nga makākwa ta bali ono
lutak a nelaku da hapa ya kwa da, 35 a sangaw
nedatang da ya naglakun da en ta turin
kiden, otturu nesaned da hapa ta tagtakday
tekid ta mekustu ta masapul da.

36-37 Kumanen hapa ya iningwa ni Hose
en nga taga Sipre, te nelaku na ya takday
lutak na, a neange na hapa ya naglakun na
en ta turin kiden petta isaned da. Ammi
ya agngilinan da te Hose a Barnabas, gafu

ta malalaki mangpaturad ta kahulun na kiden.

5

Ya Tulad Nig Ananayas Ikid Ni Sapira

1 A itta hapa ya magatawa, ig Ananayas
ikid ni Sapira, nga naglaku hapa ta kadwan
lutak da, 2 ammi nagbidan da ta aweda
sa iatad ya naglakun da en ta lutaken, te
nesirak da ya kadwan. A sangaw nedatang
ni Ananayas ya iatad da en ta turin kiden. A
ya uhohug na tekid a

"Nelaku min hapa ya takday lutak mi,
a itta in ya ngamin naglakun mi," kunna
tekid.

3 Ammi ya uhohug ni Pedru tentu a

"Ananayas, anu kawagan na ta kinu-
rug mu ya nepanonot ni Satanas teko?
Nagtuladam mantu ya Kahalwa na Na-
maratu, te nesirak mu haman ya kadwan
naglakun muy ta lutak muyen. 4 Awemuy
hud lutak ta awemuyen para la pangi-
laku? A maski nelaku muy a inya hud ya
makākwa ta naglakun muyen am bakkan
ta ikamuy hapa la? Anu kawagan na
mantu ta nakanonot ka nga magtulad?
Bakkan haman la ta tolay ya nagtuladam,
te pahig mu ta melemad mu hapa ta
Namaratu ewan," kunna tentu.

5-6 A ta pakadangag ni Ananayas ta uho-
hug ni Pedru a ka-ma la natukalit nasi.
A enna inulolatan na babbagu kiden ya
bari na en kapye da neuhet netanam. A
pake nagtalaw na hapa ya ngamin kiden
nakadangag ta pasi na.

7 A sangaw ta nepagpasa na kuman na
tallu na oras a dumagdag hapa ya atawa na
en Sapira ta agyan na turin kiden, ammi
awena amu ta nasin ya atawa na en. 8 A ya
uhohug hapa ni Pedru tentu a

"Ibar mu bit am ye-yan ya ngamin
naglakun muy ta lutak muy?" kunna.

"A on ay, intu la yen," kunna hapa.

9 "Anu kawagan na ta nagbidan muy na
atawam ta magtulad kam ta Kahalwa na
Dafu tamewan? Itam awa dumatang na
ya ume kiden nangitanam ta atawamen,
a ikon hapa ya itubbat da itanam ta
ayanin," kun ni Pedru tentu,

10 A ka-ma la natukalit hapa nasi.

A ta nesarok na babbagu kiden a ned-
datangan da ya babbayen nasi, a neuhet da
hapa netanam ta hebing na atawa na en.
11 A gafu ta kumanen a pake nagtalaw na ya
ngamin kiden mangurug kontodu ngamin
nakadangag ta isin.

Ya Kadwan Kiden Nehuga Na Turin Kiden

12-13 A ya gagangay na turin kiden a
nagdadagga ya nonot da nga kanayun
magkakampat ta Pagsigongan ni Solomun
nga netulfu ta simbaanen. A pake di-
nayawan na kid hapa na tolay kiden nga
umange nagdangag tekid, ammi ya kad-
wan kiden mangurug a aweda nesipat ta
tarabaku da gafu ta talaw da. A addu hapa
ya nehuga na turin kiden ta tolay kiden nga
kimahad tekid.

14 A kinanghahaw umaddu la ya mangu-
rug te Afu Hesus nga lālāki pase bābāy.
15 A gafu ta kumanen am kada magtalib i
Pedru ta babali kiden nga ange ta agyan
na simbaanen a alapan hapa na tolay kiden
ya nagtatākit kiden ta bali da, a iange da
kid itabnak kontodu agiddan da kiden ta
aāngen na en petta masi-ged na kid na
alinu na en am magtalib, talo am yen ya
pagmappyān da. 16 Maski ya tolay kiden
ta kadwan kiden lugar nga abikan ta ili
na Herusalem a enda hapa nekahad tekid
ya nagtatākit kiden ikid na pinagzigat na
anitu, a sa nagmappya kid ngamin.

Ya Pangibalud Da Ta Turin Kiden

17 Ammi ya mayor na padi kiden ikid na
kahulun na kiden nga Saduseyu a pake
pumassil kid na ta turin kiden, 18 a yen ta
enda kid nepagafut, a nepebalud da kid.
19 A sangaw ta hiklam a umange ya takday
anghel na Namaratu ta agyan na kebaludan
na turin kiden, a hinukatan na ya irwangan
na en a pinohet na kid, ammi awena kid
hapa narikna na naggwardya kiden. 20 A ya
uhohug na hapa tekid a

"Magtoli kam hala sangaw ta simbaa-
nen, a idulot muy hala ituldu ya bagu
en angat muy ta tolay kiden," kun na
anghelen tekid.

21 A ta nekabalin na anghelen nga
maguhohug tekid a nagtugut kid na. A
ta lalakwat a umange kid ha ta simbaanen,
a nangituldu kid ha. A ya mayor na padi
kiden hapa ikid na kahulun na kiden a dana
pinagmamiting da ya konsihal kiden ikid
na ngamin kiden kalalaklakayan na Hudyo
kiden, petta imbestigaran da ya turin

kiden, te parig da ta mabalud kid para la.
A dinob da mantu ya ange mangalap tekid
ta agyan na agbaludan. 22 Ammi ta datang
na polis kiden ta agyan na agbaludanen a
awan kid na haman, a nagtoli mantu ya
polis kiden petta ibar da ta nagmamiting
kiden.

23 "Datang mi ta agbaludanen, a itta
hala ya naggwardya kiden, a nekandado
para la ya litup na agbaludan, ammi ta
nepangihukat mi a awan haman ya na-
balud kiden," kunda.

24 A pake naburungan na ya magtaronen ta
simbaanen kontodu padi kiden, te nono-
tan da am anu ya makkwa sangaw gafu ta
nakauhet ya turin kiden. 25 Ammi maga-
nanwan la a itta ya takday umange nangi-
padamag tekid.

"Itta haman ya nebalud muy kiden ta
agyan na simbaanen, a mangituldu kid
ha," kunna.

26 A umange ha mantu ten ya polis kiden
kontodu kapitan na simbaanen, a ginafut
da ha ya turin kiden. Ammi aweda kid
pinalpaluk, te nagtalaw kid hapa ta tolay
kiden talo am mangwarad kid ta batu.

27 Ta nepangidatang da tekid ta agyan
na nagmamiting kiden, a pinagtayuk da
kid ta atubang na pinakadakal da kiden,
a inimbestigar na kid na mayor na padi
kiden.

28 "Anu awemuy haman dangdangagan
ya nebar mi tekamuy? Te nehangat mi
haman ta mangituldu kam ta ngagan na
tolayin yen, ammi pake pinannu muy
hud la ya ili na Herusalem ta netuldu
muyen tentu, yaga ipapilit muy para ta
itta ya liwat mi gafu ta pasi na en," kunna
tekid.

29 A ya tabbag nig Pedru tentu a

"Awena mabalin ta magimmang kami
mangituldu, te mapmappya ta Namaratu
ya pake kurugan mi ammi ta sakā tolay
mi," kunda.

A sangaw dinaggan ni Pedru ya tabbag na:

30 "Nonotan muy mina ya iningwa na
Namaratu ewan. Gafu ta intu hala ya
Dyos na dadagkal tam kiden a tino-
lay na hala i Hesusen nga pinagappa
muy. 31 A intu para ya pinātā-nāng na
petta makipagtogkok ta hebing na en,
te pinagbalin na ta Dafu tam ikid na
Mangikerutan tekitam. A ta ayanin a ibar
na ta magbabawi kitam petta pakoman
na kitam ta liwat tam kiden. 32 A ikami
na kahulun ku kidin ya mangipasikkal ta
ngamin nabidak tekamuy. Ammi bakkan
la ta ikami, te nehulun hapa ya pangi-
pasikkal na Kahalwa na Namaratu nga
neatad na tekami kontodu ngamin kiden
mangurug tentu," kun ni Pedru tekid.

33 Ammi gafu ta inuhohug na en tekid
a pake nagporay kid na, a negakkad da
ya mamapasi tentu kontodu kahulun na
kiden. 34 Ammi nagtayuk hapa naguho-
hug ya takday Pariseyu nga nagngagan te
Gamaliyel, a pake dayawan na tolay kiden,
te malalaki mangituldu ta lintig na Hudyo
kiden. A pinohet na bit ya turin kiden,
kapye na naguhohug ta kahulun na kiden
nga magimbestigar.

35 "Mappya, kahkahulun, ta awetam
mina gamman ye-yen kid na tolay talo
am makaliwat kitam hapa. 36 A nonotan
muy i mina Teyudasen ta kwa en sina, te
pinātā-nāng na ya bari na, a pinadagdag
na hapa ya appatagatut na lālāki. Ammi
awena haman napagbalin ya gakkad na
en, te pinapasi da hala, a sangaw neku-
tukutet hapa ya dumagdag kiden tentu.
37 A sangaw pumatalin hapa tentu i mina
Hudasen nga taga Galileya ta araw na
pagilista, a addu hapa ya pinadagdag na
ta kahulun na. Ammi pinapasi da hapa
yen, a nekutukutet hapa ya kahulun na
kiden. 38-39 A kumanen hapa sangaw ta
isin kid na tolay, te am nonot da hapa
la ya pagafun na tarabaku da a melo-
got kid hala sangaw. Ammi am angari-
gan ta Namaratu ewan ya mangpatu-
rad tekid a awemuy sangaw mapagka-
mag ya tarabaku da. A ya tabarang ku
mantu tekamuy a pagurayan muy kid la,
talo am Namaratu ya nangidob tekid, a
mekwenta ta Namaratu ya tapilan muy,"
kunna.

40 A gafu ta kumanen kinurug da ya
tabarang na en. A ta nepangpatoli da ta
turin kiden a nepapaligat da kid la, kapye
da ha nebar ta awedan sangaw ipadangag
ya ngagan ni Hesus, a sangaw pinatugut da
kid. 41 A tekiden nagtatugut ta miting na
pinakadakal kiden a nataltalakan kid hala
gafu ta nekatalak na kid na Namaratu nga
magattam ta keamamat da gafu ta ngagan

ni Hesus. [42] A ta kinanghahaw nedulot
da hala ya mangituldu ta simbaanen pase
babali na tolay kiden, a nepadangag da la i
Hesusen nga Mangikerutan.

6

Ya Problema Da Nga Mangisaned Ta Rasyon

[1] A ta isin kid na araw a umaddu la
umaddu ya mangurug te Hesus, ammi ya
naguhohug kiden ta agsitang na Giregu a
nagmamulmug kid ta naguhohug kiden ta
agsitang na Hebreyu, te am kada mesaned
ya rasyon na balu kiden nga bābāy ta ki-
nanghahaw a nataliban garay ya balu kiden
nga Giregu. [2] A yen ta pinagkakampat na
turin kiden ya ngamin kiden mangurug ta
ili na Herusalem, petta pagbabidan da ya
problema da nga mangisaned ta rasyon. A
ya uhohug da tekid a

"Dulay haman am ikami ya makkamu
mangisaned ta rasyon na balu kiden, te
awemi sangaw matagop ya pangipadan-
gag mi ta uhohug na Namaratu. [3] A
mappya mantu, kahkahulun, ta ikamuy
ya magpili ta pitu na lālāki nga kahulun
muy, petta yen kid sangaw ya itun mi nga
mangisaned ta rasyon. Ammi mappya
ta intu sangaw pilin muy ya napasikkal
muyen ta makāutak ikid na napasinapān
ta pakapangwa na Kahalwa na Nama-
ratu, [4] te ikami a intu la tagopan mi ya
makimallak ikid na mangipadangag ta
uhohug na Namaratu," kunda.

[5] A mayat hapa ya ngamin kiden mangu-
rug ta nebar da. A ya ngagan na pinili da
kiden a i Esteban nga masikan mangurug
ikid na mapasinapān ta Kahalwa na Nama-
ratu, a i Felipe para, ikid ni Parukor, ikid ni
Nikanor, ikid ni Timon, ikid ni Parmenas,
ikid ni Nikolas nga takday na Hentil taga
Antiyoka nga negitta ta Hudyo. [6] A ya pitu
kidin yan ya pinagtuttud da ta atubang na
turin kiden, petta pakimallak da kid. A
nesagpaw da hapa ya kamat da ta ulu da,
petta pasinapān na kid na Namaratu. [7] A
ta nekabalin da en a pake nesaned para ya
uhohug na Namaratu addet ta pake dim-
makal hapa ya kaddu na mangurug kiden
ta ili na Herusalem. A nagbabawi hapa ya
addu na padi kiden nga Hudyo, te mangu-
rug kid na te Hesus.

*Ya Pangikatupag Na Hudyo Kiden Te Este-
ban*

[8] A ya iningwa para ni Esteban hapa a
addu ya nehuga na nga nagpaka-latan na
tolay kiden gafu ta panguffun na Namaratu
tentu, te pake mapasinapān ta pakapangwa
na. [9] Ammi intu dulay, te ya Hudyo kiden
nga makigimung ta kapilya na kinan da en
Naubadan kiden, ikid na kadwan kiden nga
taga Sirene, ikid na Alehandra a nakitapil
kid hapa tentu. A itta hapa ya kahulun
da nga taga Silisya ikid na Asya. A sa
ikid ya nakidibati te Esteban, [10] ammi aweda
maabak ya tabbag na en tekid gafu ta paka-
pangwa na en nga neatad na Kahalwa na
Namaratu. [11] A gafu ta kumanen a nagita
kid ta mamadpadulay tentu, a tinandanan
da kid ta melemad, petta isaned da ya
pamadpadulay da tentu. A ya inuhohug da
nga nesaned da a

"Pake nadangag mi ya nepadangag
ni Esteban, a padpadulayan na haman
ya ginafu tamen Moses pase Namaratu
ewan," kunda.

[12] A yen ta nagpatun hapa ya tolay kiden
ikid na kalalaklakayan na Hudyo kiden, a
enda mantu ginafut i Estebanen kapye da
nedarum ta atubang na pinakadakal da ki-
den. [13] Ammi dana neparan da ya laddud
kid na tistigu, petta padpadulayan da para
i Estebanen. Te ya laddud da en a

"Kanayun idadula na haman ya lintig
na Namaratu kontodu simbaan na in ta
isin Herusalem. [14] Te ya kinan na en
Hesus nga taga Nasaret a intu kan san-
gaw ya mangikutkutet ta simbaanin yan,
yaga talin na kan sangaw ya gagangay
tam kiden nga nebilin ni Moses tekitam,"
kun na laddud da.

[15] A ya pinakadakal kiden nga mag-
imbestigar tentu a nilaladdangan da ya
mukat ni Esteban, te pake makillat ta ku-
man na mukat na anghel.

7

Ya Bida Ni Esteban

[1] A ya pohut na mayor na padi kiden tentu
a

"Kakurugan hud ya nabida da en teko
ta ayanen?" kunna.

[2] A ya tabbag hapa ni Esteban a intu yan:

"Kahkahulun ku ikid na am-amang ku,
a attaman muy haen ya magdangag ta

tabbag kin tekamuy, te ta palungu na
araw a nakipaita kan ya Namaratu ewan
nga seppakapangwa ta ginafu tamen
Abraham ta iten Mesopotamya ta awena
para la umalit ta iten Haran. 3 A ya
uhohug na tentu a
‘Pagtugutān muy na ya lugar muyin
ikid na kahulun muy kidin, te
umalit kanan ta takwan na lugar
nga ipaitak sangaw teko,’ kunna kan
na Namaratu tentu.
4 “A gafu ta kumanen a nagtugutan
nig Abraham ikid nig dama na en ya
lugar na kagitta da kiden taga Kaldeya,
a pa nagyan kid bit ten Haran. Ammi
ta pasi na dama na en a pinagdulot na
Namaratu ig mina Abrahamen ta lugarin
yan nga pagyanan tam ta ayanin. 5 Ammi
awan para la ten ta neatad na Namaratu
tentu ta lutak na maski ta assang la,
ammi nekari na hala ta intu sangaw ya
makākwa ta lutakin yan kontodu anak na
kiden ikid na ngamin simsima na kiden,
ammi awan para la ten ta anak na.
6 “A sangaw ta paguhohug ha na Nama-
ratu tentu a nebar na ta
‘Pake umaddun sangaw ya simsimam
kiden, ammi magyan kid sangaw ta
takwan na lugar nga pake adayu ta
isin, a pagzigātan na kid sangaw
na makālutak kiden ten, te persan
da kid sangaw nga magtagabu tekid
abat ta appatagatut na darun.
7 Ammi am nagpasan ya appatagatut
na darun a pa-gangan ku hapa
ya magpatagabu kiden tekid,
a makatugut hala sangaw ya
simsimam kiden ta iten, petta
dumatang kid hala sangaw ta
isin na lugar, petta makidafu kid
sangaw teyak ta isin,’ kunna kan na
Namaratu tentu.
8 “A sangaw gafu ta pakitahatu na Na-
maratu te mina Abrahamen, a nebar
na ta mabanggit mina kontodu ngamin
kiden anak na ikid na simsima na nga
lālāki, te yen kan sangaw ya pagnonotān
da ta tulag na en tekid. A ta nepaganak
mantu nig Abraham te Isak a binanggit
na mantu ta mekawalu en araw na, a
kumanen hapa ya iningwa ni Isak ta anak
na en Hakob, a kumanen hapa ya iningwa
ni Hakob ta mafulu duwa kiden anak na,
te ikid ya napopolu kiden dadagkal tam.
9 “Ammi tekiden dimmadagkal a
nekatupag da ya wagi da en Hose gafu
ta passil da tentu, a yen ta ginafut da,
a nelaku da ta kadwan kiden tolay,
petta alapan da ta iten Egipto. Ammi
nehulun hala ya Namaratu tentu, 10 a
nekerutan na hapa ta ngamin nagzigatan
na, a inatadan na hapa ta malalaki na
nonot petta amu na ya dumatang. A
ta pakkamu na Ari na Egiptano kiden
ta pakapangwa ni Hose en, a pinātā-
nāng na hapa, te pinagbalin na ta
gubernador ta ngamin lugar na Egipto,
yaga nepataron na tentu ya ngamin
kiden kwa na.
11 “A sangaw itta ya dakalen bisin
ta ngamin na lugar na Egipto pase
nagyanan na gingginafu tam kiden ta
iten Kanaan, a pake nepallat ya zigat na
tolay kiden, gafu ta awan ta maapagan
da ta kanan da. 12 Ammi ta nepakadamag
ni mina Hakob ta itta ya nauknud da
nga kanan ta lugar na Egipto, a dinob
na mantu ten ya anak na kiden, petta
gumātāng kid ta kanan da, a yen ya gafu
na neange da ten. 13 A sangaw ta kapidwa
na neange da a nagginginafu i Hose
tekid, a yen la ya pakkamu da ta intu
hala ya wagi da en nga nelaku da ta idi,
ikid na pakkamu na ari en ta kahulun
na kiden ni Hose. 14 A sangaw nepaalap
ni Hose ya dama na en ikid na ngamin
kiden kahulun na, a dumatang kid hapa
ten, a pitufulu lima kid ngamin. 15 A
sangaw ta kala-laay ni Hakoben a nasi
hapa ta lugar na Egipto, a kumanen hapa
ta anak na kiden nga gingginafu tam
ta kala-laay da. 16 Ammi neange da ya
bari da ta dana agyan da en ta lugar na
Kanaan, a netanam da kid ta lugar na
Sikam ta kweba en nga ginatang ni mina
Abrahamen ta anak ni Hamor ta idi.
17 “A ta kabalinan na kumanen a
imaddu la imaddu ya gingginafu tam
kiden ta iten Egipto abat ta magge
nagpasan ya appatagatut na darun
nga dana nebar na Namaratu te mina
Abrahamen. 18 Ammi intu dulay te
pumatalin ya takwan na ari nga awan
makkamu te Hose en, 19 a inuyoyungan
na ya gingginafu tam kiden, petta pake

mazigatan kid, te pinersa na kid nga
mangiwarad ta asitay da kiden, petta
awan mina ta matolay ta anak da.
20 "A ye-yen hapa ya kaarawan na
nekeanak ni Moses, a pake ispot na
asitay. A mappya hapa te netagu na
dadagkal na kiden ta umag na bali da
abat ta tallu na hulan. 21 Ammi ta nepan-
gitagu da tentu ta pingit na karayanen
a neitan na anak na ari en nga babbay,
a inalap na ta bali na, a pinadakal na
hapa, te nekwenta na ta anak na. 22 A
gafu ta kumanen a netuldu da i Moses
ta ngamin kiden amu na Egiptano kiden,
a nagbalin ta pake malalaki na tolay ta
ngamin uhohugan na ikid na tarabaku
na.
23 "A sangaw ta mekappatafulu darun
na, a nanonot na ya ange ta kagitta na
kiden nga Istralita, te ikerutan na kid
mina gafu ta mazigatan kid. 24 A nes-
immun na ya takday tekid, ammi tala-
manan na Egiptano, a yen ta pinapasi ni
Moses ya Egiptano en, petta mekerutan
ya kagitta na en nga Istralita, 25 te pahig
na ta amu na kagitta na kiden ta intu ya
mangikerutan tekid nga dinob na Nama-
ratu ewan. Ammi intu dulay, te aweda
haman amu, 26 a sangaw ta lalakwat a
umange ha i Moses nakipaita ta kagitta
na kiden, a neddatangan na ya duwa
tekid nga nagtapil, a ginamman na kid.
'Anu haman ya kukwan muy O,
kunna hud sina ya tarabaku na
magkakahulun,' kunna kan tekid.
27 Ammi ya namepegafu en nakitapil ta tak-
dayen a netu-bang na hapa i Moses, a
'Iko hud ya makkamu tekami, 28 o pa-
pasin nak de ta kuman na nepag-
papasim ta Egiptano en ta karabi?'
kunna hapa kan te Moses.
29 A gafu ta uhohug na en a nagburung na i
Mosesen, te ittan mantu ya nakaita tentu,
a yen ta nagtammang na ta pake adayu. A
nagyan ta lugar na Midyan, a yen hapa ya
nangatawan na, a naganak kid ta duwa na
lalaki.
30 "A sangaw ta nepagpasa ha na ap-
patafulu na darun ta iten Midyan a itta
i Mosesen ta kalafukanen ta bikat na
Bagetayen Sinay, a nakipaita kan ya
anghel tentu ta agyan na kalakayu en nga
umagātang. 31 A ta nepakaita na kan ta
kalakayu en a nagpaka-lat kan hapa, te
awena haman maapang na kayu en. A
pake imabikan mantu, petta pake itan na
ta mappya, a nadangag na kan ya ngahal
na Namaratu nga maguhohug tentu.
32 'Moses, iyak ya Dyos na gingginafum kiden nga mina Abraham ikid ni mina Isak, ikid ni mina Hakob,' kunna kan tentu,
ammi nagpapilpig na i Moses ta higal na, a
awenan itan ya afuyen gafu ta talaw na. 33 A
ya uhohug kan na Namaratu tentu a
'Moses, azim na ya sapatos mina, te lugar na Namaratu ya lutakin nga nagtayukam.
34 A dangagam hapa ya ibar ku teko, te naitak na ya pagzigātān na tolay ku kiden ta iten Egipto, a nadangag kun hapa ya panalasigak da, a yen ta itta yak sin, te ikerutan ku kid.
A magparan kan mantu, te doban ta kan tekid,' kunna kan ha na Namaratu tentu.
35 "A yen i Moses nga inawe na
kagitta na kiden ta idi, te 'Iko hud ya
makkamu tekami,' kunda paen tentu.
Ammi intu hala ya dinob na Namaratu
tekid ta paguhohug na anghel na en
nga nakipaita tentu ta kalakayu en, a
pinatudunan na hapa, petta dafu da
nga mangikerutan sangaw tekid. 36 A
i mina Mosesen mantu ya nangitugut
ta gingginafu tam kiden ta lugar na
Egiptano kiden gafu ta pakapangwa na
en, te addu ya nehuga na ta agyan da en,
ikid na Bebayen Darag, a sangaw ha ta
kalafukanen nga nagpalelehutan da abat
ta appatafulu na darun. 37 A intu hapa ya
nanglavun tekid, ta
'Itta sangaw ya patudunan na Namaratu ta takwan na paguhohugan na tekamuy ta kuman na nepagpatudun na teyak, ammi kagitta muy hala ya patudunan na, a intu hala sangaw ya kurugan muy,' kunna kan tekid.
38 "A ta nepagaammung na gingginafu
tam kiden ta fun na Bagetayen Sinay
ta kalafukanen a i mina Moses hapa ya
pinakasimuk da ta anghelen, a kumanen
hapa ta tolay kiden, te nepadangag na
tekid ya uhohug kiden mangtolay, petta
ituldu na kid hapa ta dadagkal tam kiden

kontodu ikitam nga simsima da.

39 "Ammi gafu ta kabayag ni Moses ta
utun na bagetayen nga magdangag ta
anghelen a nagtalekudan na dadagkal
tam kiden, te sinoysoy da, te tagasin-
gatan da la ya pagtolay na Egiptano ki-
den. 40 A ya nebar da te Aron nga kaka ni
Mosesen a

'Mamadday ka ta sinang dyos tam,
petta ituldu na kitam ta angen tam,
te awetam haman amu am anu ya
nakkwa te Mosesen,' kunda tentu.

41 A ya dyos da mantu nga pinadday da a
sinang baka, a yen ya atangan da, a pake
nekatalak da ya pinadday da en. 42 A gafu
ta nagtalekudan da ya Namaratu ewan, a
nagtalekudan na kid hapa, te pinaguray
na kid nga magdayaw ta magmagannud
kontodu bitwan kiden ta langit ewan. A
yen hapa ya nangihuyan na Namaratu
tekid ta nepesurat na en ta aglavun na
en, te ya uhohug na tekid a

'O, ikamuy nga Istralita, Iyak hud ya
nangiatangan muy ta baka muy ki-
den tekamuyen nagyan ta kalafuka-
nen,

43 te intu la nekatalak muy ikid na
dinayawan muy ya sinang bali ni
Moluk ikid na sinang bitwan ni
Repan nga pinadday muy.

A awek mantu ituluk ta pagyanan
muy ya lutakin yan, te padayun ta
kam sangaw ta taakub na Babilonya,
petta mapa-gang kam,' kunna kan
na Namaratu tekid.

44 "A nonotan muy hapa, kahkahulun
ku, ya tolda na Namaratu ewan nga
pinadday na gingginafu tam kiden, te
dana nepaita na Namaratu ya pangipari-
gan da te Mosesen, a yen hapa ya ne-
hulhulun da tekiden kanayun umalit ta
kalafukanen, petta pangdayawan da ta
Namaratu am kada magimmang kid. 45 A
sangaw tentu en nasi i Moses kontodu
kadadagkalan na kiden a inalap na anak
da kiden ya tolda na Namaratu, a netu-
lud na kid ni Hoswe ta lugarin yan nga
pagyanan tam ta ayanin. A ginubatan da
ya lutakin yan, te inuffunan na kid na
Namaratu nga mangpatugut ta palungu
kiden makākwa. A yen ta nedatang nig
Hoswe ya tolda na en ta isin, a nagyan la
sin abat ta araw na ginafu tamen Dabid.
46 A gafu ta talak na Namaratu te mina
Dabiden a pinalubusan na nga magpa-
padday ta bagu na bali na Namaratu nga
ispot nga pake maladda. 47 Ammi ya
anak na en Solomun ya mayor na nang-
patayuk ta bali na Namaratu ta kabalinan
na pasi ni dama na en Dabid.

48 "Ammi maski kunna ten, kahkahu-
lun, a awetam mina pahig ta pagyanan na
Namaratu ewan ya pinadday na tolay, te
dangagan muy ya uhohug na Namaratu
nga nesurat na aglavun na en:

49 'Ya langitin ya pagtuttudan ku, a ya
lutak ya ilubeg na takkik kidin. A
had kukummuy mantu mamadday
ta bali nga pagyanan ku?

A had sin para ya pangpaddayan muy
ta pagiddan ku?

50 Te iyak haman ya namadday ta
ngamin langit ikid na lutak ikid
na ngamin magyan tekid,' kunna
haman.

51 "Ammi ya dulayen tekamuy," kun ni
Esteban tekid "a maningbangngag kam
garay ta uhohug na en, te matuyag
haman ya ulu muy. A soysoyan muy
la ya Kahalwa na Namaratu ta kuman
na dadagkal tam kiden. 52 Itta hud ya
maski takday na aglavun na Namaratu
nga awena tinapil na dadagkal tam kiden
ta idi, te dinugiman da kid ngamin. Yaga
pinapasi da para ya kadwan nga dana
nangibar ta iange na Anak na Namaratu,
otturu intu hala ya pinadadakat muy
ta taga Roma kiden petta papasin da.
53 Ikitam haman ya inatadan na Namaratu
ta lintig na kiden nga nedagut na anghel
kiden ta dadagkal tam kiden, ammi awe-
muy garay netug ya nesirak da tekitam,"
kun ni Esteban tekid,

a nagimmang na hapa nga nagbida tekid.

Ya Pangpapasi Da Te Esteban

54 A ta pakadangag na Hudyo kiden ta
inuhohug ni Estebanen tekid a pake nag-
patu ya nonot da, a kuman na hattokan
da gafu ta poray da tentu. 55 Ammi gafu
ta napasinapān ta Kahalwa na Namaratu a
tumangad la ta langit, a naita na kan ya
dakar na Namaratu ewan ikid ni Hesusen
nga umatayuk ta hebing na.

56 "Yo, itan muy, mahukatan na ya
langit ewan, a umatayuk kad ya To-
layen Taga Langit ta hebing na Namaratu
ewan," kunna.
57 Ammi pake giaggayan ya tolay kiden, a
tinappanan da ya bangbang da, petta aweda
madangag ya uhohug na en. A sa naggagin-
dan kid nga bumilag nga ange nanggafut
tentu, 58 a ginerger da ta lawan na ili petta
papasin da ta batu. Ya nagladdud kiden tis-
tigu nga nangipapilit ta liwat na a gagangay
ta ikid ya mapolu mangwarad tentu, a dana
inazi da mantu ya salnuk na barawasi da,
petta awena magsalin na pangwarad da, a
nepaibbal da ya salnuk da kiden ta takday
kahulun da nga nagngagan te Salu, kapye
da winarad i Esteban. 59 A tekid namegafu
nangwarad tentu a nakimallak hapa.
"Ay Afu, alapam na ya kahalwak,"
kunna,
60 kapye na hapa namalentud ikid na na-
gayag ta masikan.
"Ay Afu, awem la nonotan ya liwat da
in teyak," kunna, a nasin.

8

Ya Pakitapil Ni Salu Ta Mangurug Kiden

1-3 A ya kadwan kiden tolay nga dumagdag
ta lintig na Namaratu, a enda inalap ya
bari ni Esteban, petta itanam da, a pake
tinangtāngitān da. Ammi te Salu a pake
natalakan ta pasi na en, a yen hapa ya gafu
na pakitapil na ta ngamin kiden mangurug,
te maski enna kid sarokan ta bali da kiden,
a gergeran na kid iuhet, ngamin lālāki pase
bābāy, a enna kid pebalud. A yen hapa
ya nepagtatugut na mangurug kiden ta ili
na Herusalem fwera ta turin kiden, te pake
pagzigātan na kid ni Salu. A naggugungay
kid abat ta ngamin paglelehut ta lugar na
Hudeya ikid na Samariya.

Ya Pangipadangag Ni Felipe

4 A ya gagangay na mangurug kiden
nagugungay a nepadangag da hala ya
damag ni Hesus ta ngamin kiden lugar nga
nagdulotan da. 5 A ya takdayen tekid nga
nagngagan te Felipe a umange ta takday
na ili ta lugar na Samariya, a nepadangag
na ya damag ni Hesus nga Mangikerutan
tekid. 6 A tekiden nakaita ta pakapangwa
na Namaratu nga nepehuga na te Felipe a
pake pakolangan da ya magdangag ta bida
na en, 7 te pinatugut na ya addu na anitu ta
seanitu kiden, a wawwayway da nagauhet.
A pinagmappya na para ya addu na awan
makahehit ikid na pilay. 8 A pake matalakan
ya tolay kiden ta ili in yen.
9 Ammi dana itta hapa ten ya tak-
day lalaki nga nagngagan te Simon, a
neparparayag na ya amu na, te malalaki
kan magmadyik. A pake nagpaka-lat hapa
ya ngamin tolay taga Samariya ta madyik
na en. 10 A sa mangurug bit ya ngamin pobre
pase naba-nang tentu, te
"Intu ya pakaitan ta Dyos nga seppaka-
pangwa," kunda.
11 A pake pakolangan da ya mangdan-
gag tentu, te addet ta nabayag na araw
a kanayun mangipaita ta pagpaka-latan.
12 Ammi ta ange ni Felipe nga mangipadan-
gag ta damag na pangikerutan na Nama-
ratu ikid na ngagan ni Hesus Kristu, a addu
hapa ya nagbabawi ta lālāki pase bābāy, a
nazigut kid hapa gafu ta pangurug da te
Hesus. 13 A nangurug kan hapa i Simon, a
tentun nabalin nagzigut a nehulun hapa te
Felipe, a pake nagpaka-lat hapa ta ngamin
kiden nehuga ni Felipe ta tolay kiden.
14 A sangaw ta pakadangag na turin kiden
nga nasirak ta ili na Herusalem ta man-
gurug na hapa ya taga Samariya kiden ta
uhohug na Namaratu a dinob da hapa ig
Pedru ikid ni Hwan, petta enda uffunan
i Felipe. 15 A ta datang da ten a nepaki-
mallak da ya bagu kiden mangurug, petta
mapasinapān kid hapa ta Kahalwa na Na-
maratu, 16 te maski nabalin kid na nagzigut
ta ngagan ni Afu Hesus a aweda para la
mapasinapān ta Kahalwa na Namaratu. 17 A
ta nepangisagpaw hapa nig Pedru ta kamat
da tekid a mapasinapān kid hapa.
18 A ta pakaita ni Simon ta mapasinapān
ya tolay kiden ta Kahalwa na Namaratu
gafu ta pakapangwa na turin kiden, a pas-
silan na hapa ya kuman na pakapangwa da,
a enna hapa igawat ya pirak ta pangibar na
en tekid.
19 "Atadan dak haen ta kuman na paka-
pangwa muy, petta mapasinapān hapa
ya kesagpawan na kamat ku ta Kahalwa
na Namaratu," kunna.
20 Ammi pake nehuya ni Pedru:
"Pade la maapang ya pirak mina nga
mehulun teko ta pangtaguhali na Na-
maratu, te pahig mu ta mapagam ya

iatad na Namaratu ewan. [21] Awan mantu
ta kesipatam ta uhohug na Namaratu,
te awena haman megitta na nonot mu
tentu. [22] Magbabawi ka mantu ta liwat
mu, a makimallak ka ta Namaratu ewan
talo am pakoman na ka ta negakkad na
nonot mu, [23] te maitak ta mefulot ya
passil na nonot mu, a megalut ka para la
ta pagliwatam," kunna tentu.
[24] "Ay Apo, pakimallak dak haen ta Na-
maratu ewan, petta awena sangaw mag-
dulot na pangigaged men teyak," kunna
hapa ni Simon.

Ya Pangidob Na Anghel Te Felipe

[25] A ta nekabalin da ten a pa nagyan bit ig
Pedru ta iten, te naghahulun kid ni Hwan
ikid ni Felipe nga mangipadangag para ta
damag ni Hesus, ikid na mangituldu ta
uhohug na Namaratu. A sangaw tekiden
nagtoli ta ili na Herusalem a sage nagsibal
kid ta babali na Samariyano kiden ta inange
da en, petta ipadangag da ha ya damag ni
Hesus tekid.

[26] A sangaw itta ya anghel na Namaratu
nga ange maguhohug te Felipe;
"Umakkat kan Felipe, te e kan ta
kalsada en nga magpaabagatan ta ili na
Gaza nga mangrugi ta ili na Herusalem,"
kunna kan tentu.
[27] A kuman na awena maaange na kalsada
in yen, ammi umakkat hala i Felipe nga
umange ta agyan na kalsada en. A ta datang
na a itta hala ya takday kalesa ta unnan
na en nga dumayum ta abagatan, a itta
ya lalaki nagtakay. Intu kan ya magtaron
ta ngamin kaba-nang na babbayen ari ta
lugar na Etiyopya ta pake abagatan para.
[28] Ammi dana immangen ta ili na Herusalem
nga nakigimung ta agyan na simbaan na
Hudyo kiden, a magtolin hapa ta agyan na
en, ammi nagatākay la nagbasa ta lebru
ni mina Isayasen nga takday aglavun na
Namaratu. [29] A ta nepakaita ni Felipe ta
kalesa en a naguhohug hapa ya Kahalwa na
Namaratu tentu;
"Umabikan kan, Felipe, ta kalesa
ewan, a makitunud ka la tentu," kunna.
[30-33] A nagbilag mantu i Felipe addet ta
pake timunud ta kalesa en, a dadangagan
na la ya lalaki en magbasa ta lebru ni mina
Isayas. A ya uhohug kiden nga basan na a
"Timuluk la tekid ta kuman na kalneru
en nga alapan da ta agyan na pang-
partin da en tentu.
"A parigan na para ya urbun na
kalneru nga awan magsitang am
usipan da ya dutdut na kiden.
"A pake amāmatan da para, te awan
haman ta pake mangibar ta katu-
nung na.
"A ta ikāttolay na kiden awan haman
ta pangkenga da tentu, te ituluk da
la ta masi," kun na pagbasa na en.

A ya uhohug ni Felipe ta lalaki en a
"Amum de ya ikayat na uhohugan na
binasam?" kunna.
"Awek haman amu am awan ta mangi-
tuldu teyak," kun na hapa na lalaki en,
otturu pinagtakay na hapa i Felipe, petta
ituldu na ya binasa na en.
[34] "A inya hud na tolay ya bidan na
nagsuraten, ya bari na en hapa la, ono
takwan na tolay?" kunna ha te Felipe.
[35] A pinegafwanan ni Felipe ya suraten bi-
nasa na, petta pake ipadangag na tentu.
"Ya nagsuraten ta binasamina a
linavun na ya pasi ni Hesusen nga Anak
na Namaratu ewan," kunna,
otturu nepadangag na hapa ya katolay na
en.
[36] A tekiden para la nakatugtugut ta
kalsada en a nadatang da ya wer, a
"Itam awa itta kad danum sin, awena
de dulay am zigutan nak?" kun na lalaki
en tentu.
[37] "Awena dulay am pake itug mu ya
pangurug mu," kun ni Felipe.
"A mangurugak ay ta Anak hala na
Namaratu i Hesusen nga Mangikerutan,"
kunna hapa.
[38] A sangaw pinagimmang na ya kalesa na
en, a azo dumagut kid ta danumen, kapye
na zinigut ni Felipe ya lalaki en.

[39] A tekiden gimon a ka-ma la limmitap
i Felipe, te pinalitap na Kahalwa na Na-
maratu, a awenan naita na lalaki en. A
nagtakay la ya lalaki en ta kalesa na en,
a nagayayat la dumayum ta agyan na en.
[40] Ammi te Felipe a nakipaita ha ta adayu
ta ili na Azotu. A dumayum na hapa ta ili
na Sesariya, ammi nedulot na la ya mangi-
padangag ta damag ni Hesus ta kadwan
kiden ili ta inang-ange na.

9

Ya Pangurug Ni Salu

1 A ta nepaggugungay na mangurug kiden ta pasi ni Esteban a pake pagzigātan
na kid para la ni Salu, te ikayat na kid
papasin. 2 A yen ta umange nangpasurat i
Salu ta mayor na padi kiden, te petta itta
ya ipaita na ta makkamu kiden ta kapilya
na Hudyo kiden ta ili na Damasku. Te am
itta ya makigimung tekid nga mangurug
te Hesus a gafutan na kid, kompormi am
lalaki ono babbay, a idatang na kid sangaw
ta agbaludan ta ili na Herusalem.
3 A ta nepakaalap na ta surat na padi en
a nagtugut hapa nga dumayum ta ili na
Damasku kontodu kahulun na kiden. Ammi
tekid umab-abikan ta ili a nepagka-ma ni
Salu ya pake masikan na killat ta bikat na
en nga nagafu ta langit, a nahunnak ta lu-
taken. 4 A sangaw nadangag na ya nangbar
tentu:

"Salu, Salu, anu haman ta igakkad
nak?" kunna.

5 "A inya ka, Afu?" kunna hapa na
tabbag na.

"I Hesusak, a iyak ya igakkad mu.
6 Ammi magtayuk kan, a magdulot ka
hala ta ili, a mebar sangaw teko ya
kwam," kunna tentu.

7 Dana nagimmang hapa ya kahulun na
kiden, a aweda nakasitang gafu ta talaw da
ta naguhohugen, te awan haman ta naita da
ta tolay. 8 A nagtayuk mantu i Salu, ammi
tentu en limmaddang a awenan haman
makaita. A ginemidan na mantu na takday
kahulun na, a nee da ta ili na Damasku. 9 A
nagyan la ten nagdaram abat ta talluhaw, a
awena kad nangnangan ikid na uminum.
10 A ta ili na Damasku a itta hapa ya lalaki
en mangurug nga nagngagan te Ananayas,
a nagmatakar kan i Afu Hesus tentu.

"Ananayas," kunna kan tentu.

"Anu yen, Afu?" kunna hapa kan.

11 "Umakkat kan, te e ka ta kinan da
en kalsada nga matunung, a apagam ya
bali ni Hudas, a damagam sangaw ya
nagngagan te Salu nga taga Tarsu, te
itta ten makimalmallak, 12 a naita nan ya
alinum nga imunnan ange mangisagpaw
ta kamat na ta ulu na, petta makaita ha,"
kunna kan ni Hesus te Ananayas.

13 "Ahu, pake dulay ye-yana na tolay,
Afu, te ya nadamag ku tentu a pake dulay
kan ya iningwa na ta tolay mu kiden ta
ili na Herusalem. 14 A yen kan ta umange
hapa sin, te dinob na kan na mayor
na padi kiden, petta gafutan na kan ya
ngamin kiden makimallak ta ngagam,"
kunna hapa na tabbag ni Ananayas.

15 "Maski kumanen, a e ka hala, te intu
hala ya pinilik ta magserbi teyak, petta
ipadangag na sangaw ya ngagan ku ta
Hudyo kiden ikid na Hentil kiden pase ari
da kiden. 16 A dana ipakamuk hapa tentu
ya ngamin attaman na ta pangipadangag
na ta ngagan ku," kunna kan ni Hesus
tentu.

17 A gafu ta kumanen imangen i
Ananayas, a tentu en nakasarok ta bali en
nga nagyanan ni Salu, a enna nesagpaw ya
kamat na ta ulu na en. A ya nebar na tentu
a

"Kabagis Salu, yen ta itta yak sin, te i
Afu Hesusen nga ange nakipaita teko ta
angemen ta isin a dinob nak hapa teko,
petta makaita kan ha, anna mapasinapān
ka ta Kahalwa na Namaratu," kunna.

18 A ka-ma la nahunnak ya kuman na sik-
sik na ikan ta mata na kiden, a nakaitan
ha. A sangaw nagtayuk, te enna zinigut ni
Ananayas. 19 A yen hapa ya nepangan na, a
nagtolin ya pagsikan na bari na.

Ya Pangipadangag Ni Salu

A ta nekabalin na en a nedagga bit i
Salu ta mangurug kiden ta ili na Damasku.
20 Ammi umange makigimung ta kapilya na
Hudyo kiden, te pake ipasikkal na tekid
ta Anak na Namaratu i Hesusen. 21 A ta
pakadangag da ta uhohug na en tekid a
napopoyung kid na ta pagpaka-lat da tentu,

"Bakkan hud ta intu ya nangtapil
ta makimallak kiden te Hesus ta iten
Herusalem? A awena hud umange ta
isin, petta gafutan na ya kahulun da ki-
den ta isin, petta iange na kid ta atubang
na mayor na padi kiden?" kunda.

22 Ammi pake pinasikan na para ya pangi-
padangag na ta ngagan ni Hesus ta Hudyo
kiden ta ili na Damasku, a awan hapa ta
amu da ta itabbag da ta inuhohug na, te
pake nepasikkal na i Hesus ta intu hala
ya Mangikerutan nga dinob na Namaratu
ewan.

Ya Pagtoli Ni Salu Ta Herusalem

23 A ta nepagpasa na pigahaw a nag-
babidan na Hudyo kiden ya pangpapasi da

te Salu. [24] A sangaw nesaad da ya kadwan
kiden nga mangilakap tentu ta irwangan
kiden na ili en ta araw pase hiklam, petta
papasin da am lumattog. Ammi mappya
te nadamag na ya igakkad da tentu, [25] a
enna mantu inalap na ituldu na kiden ta
hiklam, a netun da ta umag na kuribut,
kapye da neuhiyay ta lawan na batu en
alad, a nakatammang na. [26] A tentu en
dumatang ta ili na Herusalem a ikayat na
ha makidagga ta mangurug kiden, ammi
netalaw da, te aweda nekatalak ta negitta
tekid nga mangurug te Hesus. [27] Ammi ya
takday tekid nga nagngagan te Barnabas a
nekallak na hala i Salu, a enna netulud ta
agyan na turin kiden, a binida na tekid ya
pakipaita ni Hesus te Salu ikid na paguho-
hug na tentu ta kalsada en. A binida na para
tekid ya turad ni Salu nga mangipadangag
ta ngagan ni Hesus ta ili na Damasku.

[28] A gafu ta kumanen a pake pinagdulot
da, a nakipagyan tekid. A maturad la
mangipadangag ta ngagan ni Afu Hesus ta
ngamin ili na Herusalem. [29] A nakiuhohug
otturu nakitabbag hapa ta Hudyo kiden nga
maguhohug ta agsitang na Giregu, ammi
igakkad da hapa papasin. [30] A ta nepakadan-
gag na kabagis kiden ta igakkad na Hudyo
kiden, a hinulun da abat ta ili na Sesariya, a
sangaw pinalugan da ta bapor, petta mag-
dulot ta ili na Tarsu nga dana agyan na.

[31] A gafu ta kumanen a nagmappyan ya
kasasaad na mangurug kiden ta ngamin
lugar na Hudeya ikid na Galileya ikid na
Samariya, te awan na ta burungan da. A
nagsikan la nagsikan ya pangurug da, yaga
pake imaddu kid para ta panguffun na
Kahalwa na Namaratu tekid, te kanayun
linillik da ya ikatupag ni Afu Hesus.

Ya Pagpasyar Ni Pedru Ta Lida Ikid Na Hoppe

[32] A ya tarabaku ni Pedru hapa a umange
magpasyar ta mangurug kiden ta ngamin
kiden lugar. A tentu en dumatang ta man-
gurug kiden ta ili na Lida [33] a nasimmun
na ya takday lalaki nga nagngagan te Enas,
ammi imaidda la ta dapan na en, te awena
makahehit abat ta walu darun. [34] A gafu ta
kumanen a binaran ni Pedru.

"Enas, pagmappyan na ka ni Hesus
Kristu, magtayuk kan mantu, a appiyam
ya iddamina," kunna tentu,

a insigida nagtayuk. [35] A naita da hapa na
ngamin kiden limugar ta ili na Lida ikid na
Syaron, a yen na hapa ya gafu na pangurug
da te Afu Hesus.

[36] A ta ketta para la ni Pedru ta ili na
Lida a itta ya takday mangurug nga babbay
ta ili na Hoppe, a Tabita ya ngagan na,
ammi Dorkas ya pangingaganan na Giregu
kiden tentu. A mappya hapa na babbay te
kanayun ikallak na ya mazigatan. [37] Ammi
intu dulay te nagtakit, a sangaw nasi. A
ta nekabalin da nangzigut ta bari na en
a negon da bit ta nagingutun na silid, te
ifunan da bit la addet ta enda pangitanam.
[38] A gafu ta abikan hapa ya ili na Lida, a
nadamag da ta itta para ten i Pedru, a
nangidob kid mantu ta duwa na lalaki nga
ange mangalap tentu. A ta ange da en te
Pedru a nebar da tentu;

"Mangikallak ka kan, te magalistu ka
umange ta lugar mi," kunda tentu.

[39] A nagganwat na mantu, a nehulun hapa
tekid.

A ta datang da ta bali en a pinagon da
i Pedru ta agyan na nasi en. Ammi dana
itta hapa ya balu kiden, te enda hapa itan
ya nasi en, a sa nagtatangit kid hapa. A
nepaita da hapa te Pedru ya barawasi da
kiden nga dinaget ni Dorkas ta katolay
na en. [40] Ammi pinohet na kid ngamin,
kapye na namalentud nakimallak. A san-
gaw imatubang ta bari na nasi en, a "Tabita,
imivwat kan," kunna. A yen hapa ya
nepagladdang na. A ta pakaita na te Pedru,
a imivwat na hapa. [41] A inibbalan ni Pedru
ya kamat na en, kapye na pinagtayuk. A
sangaw inayagan ni Pedru ya mangurug
kiden kontodu balu kiden, a nepaita na i
Tabita en tekid, te natolay. [42] A alistu ne-
saned ya damag na katolay na en ta ngamin
ili na Hoppe, a addu hapa ya mangurug te
Afu Hesus. [43] A nagyan bit hapa ten i Pedru
abat ta addu na araw, ammi intu nagdu-
lotan na ya bali ni Simonen nga agpamaga
ta la-las.

10

Ya Pagmatakar Na Anghel Te Kornelyu

[1] A ta ili na Sesariya hapa a itta ya takday
suddalu nga nagngagan te Kornelyu nga
taga ili na Roma, a intu hapa ya kapitan
da ta kampo na suddalu kiden taga Itali.
[2] A maski bakkan ta Hudyo a mamat hala

ta Dafu da ewan Namaratu, a kumanen
hapa ta kahulun na kiden. A kanayun
makimallak hapa i Kornelyu ta Namaratu,
ikid na mangikallak ta Hudyo kiden nga
mazigatan. 3 A sangaw ta takday araw ta
alas tres ta furab a makimallak i Kornelyu
ta bali na en, a ka-ma la nagmatakar kan ya
anghel na Namaratu tentu, a binaran na.

"Kornelyu," kunna kan tentu.

4 A nakagayanggang i Kornelyu ta talaw
na en tentu, a

"Anu yen, Afu?" kunna.

"Pake nonotan na ka na Namaratu
ewan gafu ta pakimallak mu tentu, ikid
na pangikallak mu ta ikāttolay mu kiden.
5-6 A mangidob kan mantu ta ange ta ili na
Hoppe ta bali ni Simonen nga agpamaga
ta la-las ta pingit na bebay, te paayagam
ya nagngagan te Pedru, te itta sangaw
ya ibar na teko," kunna kan na anghel
tentu.

7 A ta nepagtugut na anghelen a inayagan
na mantu ya duwa na tagabu na ikid na
daddoban na en suddalu nga mamat hapa
ta Namaratu, 8 a binida na tekid ya nag-
matakaren tentu, kapye na kid dinob ta ili
na Hoppe.

Ya Pagmatakar Na Ulat Te Pedru

9 A ta takday araw tekid para la medyo
adayu ta ili en, a itta la i Pedru ta ili
na Hoppe, a gimon hapa ta agpalanawan
na bali ta tangngan na araw, petta tatak-
day la makimallak. 10 A sangaw nabisinan,
a ikayat na mangan. Ammi tekid para
la mangiparan ta kanan na a netuggad
na nagmatakaren tarapal, 11 te kuman na
sehahukat kan ya langitewan, a nagaak-
akban kan ya kuman na dakal na tarapal,
a nagalutan ya kadadugu na en. 12 A na-
pannu kan ya tarapalen ta magmagannud
na ayam kontodu ulag ikid na mamanuk
nga mehangat ta Hudyo kiden. 13 A itta hapa
ya nangbar tentu.

"Pedru, magtayuk kan, te magparti ka
ta igupam," kunna kan.

14 "Atsi, awek O, Afu, te maski abat ta
kaabbing ku awek para nangigup ta ku-
man na mehangat kidina," kun ni Pedru.

15 "Awem ibar ta mehangat ya ituluk na
Namaratu," kunna kan ha na ngahalen.

16 A namillu kan ya nepangibar na ta
kumanen, a sangaw timullu ha ya tarapalen
ta langit. 17 A pake napopoyung i Pedru
ta nagmatakaren tentu, te awena para la
amu am anu ya ikayat na uhohugan. Ammi
tentu en para la mangnonot a ittan ya lālāki
kiden nga dinob ni Kornelyu, a nagtayuk
kid na ta irwangan na bali en, 18 a nangbar
kid na.

"O, itta de i Pedru en sin?" kunda.

19 A ta ketta para la ni Pedru ta
agpalanawan na bali nga mangnonot a
nepagka-ma na ya uhohug na Kahalwa na
Namaratu tentu.

"Dumagut kan, Pedru, te itta ya tallu
na tolay nga magapag teko, 20 a awem
magtalaw dumagdag tekid, te iyak ya
nangidob tekid," kunna kan.

21 Dimmagut mantu i Pedru, a

"Iyak ya apagan muy. Anu mantu ya
ange muy sin?" kunna tekid.

22 "A yen ta itta kami, te ya dafu mi
en Kornelyu a kapitan na suddalu, ammi
mappya hapa na tolay, te mamat ta Na-
maratu, a dayawan da hapa na kagittam
kiden Hudyo. A itta kan ya anghel na Na-
maratu nga nagmatakar tentu, a nebar
na kan ta paalap na ka kan ta bali na,
petta dangagan na kan ya ibar mu tentu,"
kunda.

23 A pinagdulot na kid mantu ni Pedru ta
umag na bali, petta magammak kid. A
sangaw ta kalalakwatan na a nagganwat i
Pedru nga dimmagdag tekid, a nehulun na
hapa ya kadwan kiden mangurug taga ili na
Hoppe.

Ya Pagpasyar Ni Pedru Ta Bali Ni Kornelyu

24 A ta mekatallu en na araw ta datang nig
Pedru ta ili na Sesariya a dana ginawi ni
Kornelyu ya kahulun na kiden ikid na kofun
na kiden nga mappya tentu, te ikatalak
na ta yen ya araw na datang nig Pedru.
25 A ta isarok ni Pedru a enna dinafung ni
Kornelyu, a namalentud ta atubang na en
ta kuman na mangdayaw tentu. 26 Ammi
pinatayuk na hala ni Pedru.

"Awem mina mamalentud ta atubang
ku, te kagitta nak haman tolay," kunna.

27 A nagdulot kid na nagbida addet ta
agyan na tolay kiden naammung, pake
addu kid. 28 A sangaw naguhohug hapa i
Pedru tekid.

"Dana amu muy ya gagangay mi nga
Hudyo ta mehangat kami nga ange mag-
pasyar ta bakkan ta kagitta mi, ammi
itta ya nepaita na Namaratu ewan teyak,
petta amuk ta awek na mina idaduma ya
tolay. [29] A yen ta awek nagtalaw umange
ta isin tekiden nangalap teyak. A danga-
gan kun mantu am anu ya nangayagan
muy teyak," kunna tekid.
[30] A ya tabbag hapa ni Kornelyu a
"Mekappat na araw ta ayanin abat ta
nepakimallak ken ta alas tres ta furab a
pagka-mak la nga itta ya nagtayuk nga
lalaki ta atubang ku, a makatulang hapa
ya barawasi na, a binaran nak.
[31] 'Kornelyu,' kunna hapa teyak,
'Pake nonotan na ka na Namaratu
ewan gafu ta pakimallak mu tentu,
ikid na pangikallak mu ta ikāttolay mu
kiden,' kunna.
[32] A ya uhohug na en para teyak a
'Mangidob kan mantu ta ange ta ili
na Hoppe ta bali ni Simonen nga ag-
pamaga ta la-las ta pingit na bebay, a
paayagam ya magngaganen ta Pedru,
te itta sangaw ya ibar na teko,' kunna
ha na anghelen teyak.
[33] A yen ta pinaalap ta ka ta alistu, a
mappya te umange ka hapa. A dan-
gagan mi mantu am anu ya peuhohug
na Namaratu teko, te intu ya kuman na
nagpakampat tekami," kunna.

Ya Bida Ni Pedru Ta Bali Ni Kornelyu

[34] A ya bida ni Pedru tekid a
"Kakurugan mantu ya nepakamu na
Namaratu teyak ta awan ta idaduma na
ta tolay ta ngamin paglelehut, [35] am awa
pagdulotan na ya ngamin mamat tentu
ikid na mangwa ta mappya, te maski am
anu ya katolay da. [36] A ya uhohug na en
nga nepepadangag na ta Istralita kiden
a pakoman na kid na ta liwat da gafu
ta pasi ni Hesus Kristu, ammi bakkan la
ta liwat da, am awa liwat na ngamin,
te intu hala ya pinagbalin na Namaratu
ta dafu na ngamin tolay. [37] Ammi dana
amu muy de ya ngamin dumatang ta
lugar na Hudyo kiden, te intu bit napolu
i mina Hwanen nga nangipadangag ta
pangzigut na ta tolay kiden. [38] A sangaw
dumagdag hapa i Hesusen nga taga ili na
Nasaret ta iten Galileya, a pinasinapan
na hapa na Namaratu ta pakapangwa na
Kahalwa na en. A sinaned na hapa ya
ngamin kiden lugar na Hudyo kiden, a
mappya la ya ngamin tarabaku na ten,
te pinagmappya na ya ngamin tolay nga
pinagzigat ni Satanas, gafu ta itta ya
Namaratu tentu.
[39] "A ikami hapa ya mangipasikkal ta
ngamin tarabaku na, te nehulhulun kami
tentu abat ta ili na Herusalem addet
ta ngamin kiden lugar na Hudyo kiden.
Ammi maski kunna ten a pinagappa da
hala ta kayu, a nasi. [40] Ammi ta mekatallu
en ahaw a tinolay na hala na Namaratu
ewan, a netuluk na hapa ta makipaita
tekami, [41] te bakkan ta ngamin tolay
ya nakipaitan na am awa ikami la nga
pinili na Namaratu, petta itta ya mangi-
pasikkal ta katolay na. A kakurugan
ta natolay hala, te nakikkanan haman
tekami ta pagtolay na en. [42] A sangaw di-
nob na kami hapa nga ange mangipadan-
gag ta tolay kiden, petta ipasikkal mi ta
intu hala ya pinatudunan na Namaratu
nga magimbestigar sangaw ta ngamin
kiden natolay ikid na ngamin kiden nag-
pasi. [43] A intu hala ya dana binida na
aglavun kiden na Namaratu ta palungu
na araw, te ya ngamin kiden mangurug
tentu a mapakoma kan ya liwat da kiden
gafu ta intu ya nangikaru," kun ni Pedru
tekid.

Napasinapān Ig Kornelyu Ta Kahalwa Na Namaratu

[44-46] Ammi ta paguhohug para la ni Pedru
tekid a ka-ma kid la maguhohug ta mag-
daduma na agsitang ta pangdayaw da ta
Namaratu ewan, te sa mapasinapān kid na
ta Kahalwa na Namaratu. A ya mangurug
kiden nga Hudyo nga nehulun te Pedru a
pake nagpaka-lat kid hapa ta pakadangag
da ta paguhohug na magsitang kiden, a
"Anu maatadan hapa ya Hentil kiden
ta Kahalwa na Namaratu?" kunda.
[47] A ya uhohug hapa ni Pedru ta kahulun
na kiden a
"Itta hud ya makehangat ta pagzigut
na inin kid, bakawa naatadan kid haman
ta Kahalwa na Namaratu ta kuman na
ikitamen ta idi," kunna, [48] otturu nebar
na hapa teg Kornelyu.

"Mappya ta mazigut kanan ta danum,
petta mepasikkal ya pakesipat muy ta
ngagan ni Hesus Kristu," kunna.
A ya uhohug da hapa te Pedru tekid na
nabalin nagzigut a
"Mappya mina ta awemuy la bit mag-
tugut, te maski magyan kam la bit sin,"
kunda tentu.

11

Ya Nepadamag Ni Pedru Ta Sakā Turin Na Kiden

1 A gafu ta pangurug nig Kornelyu ikid na
sakā Hentil na kiden ta uhohug na Nama-
ratu a nesaned ya damag na pangurug da
addet ta ngamin kiden lugar na Hudyo. A
yen hapa ya nepakadamag na turin kiden
ikid na kadwan kiden kabagis ta iningwa ni
Pedru. 2 A tentu en dimmatang tekid ta ili
na Herusalem a medyo nakitapil ya mangu-
rug kiden nga Hudyo tentu, a nehuya da.
3 "Anu haman ta nagtalekudam ya
lintig tam, te simarok ka haman ta bali
na Hentil nga awan nabanggit, yaga
nakikkanan ka para tekid?" kunda tentu.
4 A yen hapa ya pake nepangipadangag na
ta nakkwa tentu abat ta gafu na en, te ya
uhohug na tekid a
5 "Dana itta yak haman ta ili na Hoppe,
a makimalmallakak. A sangaw itta ya
nagmatakar teyak nga kuman na dakal
na tarapal, ammi nagaak-akban ta bikat
ken, a nagalutan ya kadadugu na en.
6 A pake itan ku ta mappya, a napannu
haman ta magmagannud na ayam kon-
todu ulag ikid na mamanuk. 7 A sangaw
itta ya nangbar teyak,
'Pedru, magtayuk kan, a magparti
ka ta igupam,' kunna haman teyak.
8 'Atsi, awek O, Afu, te maski abat
ta kaabbing ku awek para nangigup ta
mehangat teyak,' kunku hapa ay.
9 "Ammi ya tabbag hapa na nangbaren
teyak a
'Awem ibar ta mehangat ya ituluk na
Namaratum," kunna.
10 A namillu ya nepangibar na teyak, a
sangaw timullu ha ya tarapalen ta langit.
11-12 "A ta netattullu na en a ittan hapa
ya tallu na lālāki nga nagafu kan ta ili
na Sesariya, Ammi negindan hapa ya
uhohug na Kahalwa na Namaratu teyak
ta awek mina magtalaw nga dumagdag
tekid, te nedob kid kan nga mangalap
teyak, ammi bakkan kid ta kagitta tam
nga Hudyo. A dimmagdag kami mantu
na annam kidin kahulun ku nga taga
Hoppe, a nagdulot kami ta bali ni Korne-
lyu, te intu ya nangpaalap teyak. 13 A san-
gaw binida ni Kornelyu ya nagmatakar
tentu nga anghel nga kima-ma nagtayuk
ta umag na bali na en. A ya uhohug kan
na anghelen a
'Mangidob ka ta umange ta ili na
Hoppe, te paayagam ya magngagan
te Pedru, 14 te ipadangag na sangaw
ya kurugam, petta mekerutan ka, te
kumanen hapa ta anak mu kiden, ikid
na atawam,' kunna kan na anghelen
tentu.
15 "A mamegafu yak para la maguho-
hug tekid, a ka-ma la pinasinapan na
kid haman na Kahalwa na Namaratu ta
kuman na ikitamen ta palungu. 16 A yen
hapa ya nepakanonot ku ta uhohug ni
Afu Hesus ta palungu, te
'Maski zinigut na kanan ni Hwan
a mapasinapān kam hapa sangaw ta
Kahalwa na Namaratu, petta mekustu
ya nepagzigut na tekamuy,' kunna
haman tekitam.
17 Ammi ta ayanen a pinasinapan na Na-
maratu ya Hentil kiden hapa ta kuman na
iningwa na tekitam ta nepangurug tam
te Afu Hesus. A am ikayat na mantu
ya Hentil kiden a anu mabalin ku? Iyak
hud ya manggamma ta Namaratu," kun
ni Pedru tekid.
18 A tekiden nakadangag ta bida na en
a awan na ta metabbag da ta pangihuya
da tentu, am awa dinayawan da hud la ya
Namaratu.
"A am kunna mantu ten a talaga ta
Hentil kiden hapa ya pagnonotan na
Namaratu petta magbabawi kid, petta
maatadan kid hapa ta magnayun angat,"
kunda.

Ya Pangurug Na Hentil Kiden Ta Ili Na Antiyoka

19 A ta pasi ni Estebanen ta idi a pake
mazigatan ya mangurug kiden ta ili na
Herusalem, te pake mefulot ya makitapil
kiden tekid. A yen ta nagkakattway ya
mangurug kiden, a pake umadayu ya kad-
wan kiden abat ta lugar na Funisya ta pin-
git na bebay, a nagaddet ya kadwan para

ta fugu na Sipre, a ya ili na Antiyoka ya
nagaddetan na kadwan. A maski am had
ya nagdulotan da a nepadangag da hapa
ya damag ni Hesus, ammi intu la nangi-
padangagan da ya kagitta da kiden Hudyo.
20 Ammi ya kadwan kiden mangurug nga
taga Sipre ikid na Sirene a umange kid hapa
ta ili na Antiyoka nga pake dakal na ili, a
nepadangag da hapa i Afu Hesus ta tolay
kiden ten nga magge dipuru Hentil. 21 A
nehulun hapa ya pakapangwa na Namaratu
ta pangipadangag da, a mangurug hapa ya
addu na Hentil, petta dumagdag kid na te
Afu Hesus.

22-24 A gafu ta pangurug da a nadamag na
mangurug kiden ta ili na Herusalem a yen
ta dinob da i Barnabas ta ili na Antiyoka,
petta pasikkalan na ya pangurug da, te
mappya hapa na tolay, a dakal ya pangu-
rug na, a mapasinapān hapa ta Kahalwa
na Namaratu. A tentu en dimmatang a
matalakan hapa, te naita na ya bendisyon
na Namaratu tekid, ammi pake nebar na
tekid ta idulot da la ya pangurug da te Afu
Hesus, a pake imaddu para ya mangurug ta
Dafu tamen ta ili da en.

25 A gafu ta imaddun ya mangurug ki-
den ta lugar da a yen ta enna apagan ni
Barnabas i Salu ta ili na Tarsu, petta itta
sangaw ya kauffunan na nga mangituldu
ta mangurug kiden. 26 A tentu en nakaita
tentu a nehulun na ta ili na Antiyoka, a
kanayun makigimung kid ta mangurug ki-
den ten abat ta takday darun, a netuldu
da ya pake addu na tolay. A ya mangurug
kiden te Hesus Kristu ta ili na Antiyoka a
ikid ya popolu kiden managanan ta ngagan
na Kristu.

27 A ta pagyan para la nig Barnabas ikid
ni Salu ta ili na Antiyoka a umange hapa
ya kadwan na pinaguhohug na Namaratu
nga taga Herusalem. 28 A ya takday tekid
nga nagngagan te Agabus, a pinasinapan
na Kahalwa na Namaratu, petta lavunan
na ya dakal na bisin ta ngamin na pa-
glelehut. A dimmatang hala ya linavun na
en bisin ta ketta ni Ari en Klawdyo. 29 A
gafu ta mazigatan ya mangurug kiden ta
lugar na Hudeya ta bisinin yen a yen ta
nakanonot ya mangurug kiden ta Antiyoka
ta magpetulud kid ta iuffun da tekid. A
nangatad ya tagtakday tekid ta kompormi
la na meatad da. 30 A ta nepakauknud da ta
ngamin iuffun da a neatad da teg Barnabas
ikid ni Salu, petta ikid ya ange mangitulud
ta piraken ta kalalaklakayan na mangurug
kiden.

12

Ya Pangpa-gang Ni Ari Herud Ta Mangurug Kiden

1 A ta araw na bisinen a nepagafut ni
Ari en Herud ya kadwan kiden mangurug
petta pa-gangan na kid, 2 a pinaputulan na
i Santiago nga kabagis ni Hwan. 3 A gafu ta
matalakan ya Hudyo kiden ta pasi ni San-
tiago, a netubbat na hapa pagafut i Pedru
ta kaatubangan na Pyesta na Simana. 4 A
ta nepakagafut dan tentu a enda nebalud, a
matubtubbat ya tag-appat na suddalu nga
magtaron tentu. Te ya uray na ari en a
peuhet na sangaw am nabalin na ya Pyesta
na Simana, petta papasin da ta atubang na
tolay kiden. 5 Ammi ya kahulun na kiden
nga mangurug ta ili na Herusalem a pake
nepakimallak da hapa ta Namaratu.

Ya Pakauhet Ni Pedru Ta Agbaludan

6 A sangaw ta hiklam ta kaatubangan na pangpohet da mina te Pedru a masidug hapa sekakawad, ammi nekering na duwa kiden suddalu, a duwa para na suddalu ya magtaron ta irwangan na agbaludanen. 7 A ka-ma la lumattog ya anghel na Namaratu, a pinagdakar na ya ngamin umag na nakebaludan ni Pedru en. A sini-ged na hapa ya hakbu ni Pedru petta mahukal.

"Alag mu magtayuk," kunna kan na anghelen tentu,

a ka-ma la naubadan ya kawad na kiden.

8 "Aran magbarawasi kan, a magsapatos kan," kunna ha.

A ta nekabalin na nagsapatos a

"Magsalnuk kan, a dumagdag kan," kunna ha.

9 A imuhet na dumagdag ta anghelen, ammi
kuman na awena kurugan ya iningwa na
anghelen, te pahig na kan ta tarinap na yen.

10 A kumanen tinaliban da ya takdayen
suddalu nga magtaron ikid na mekaduwa
en ta mayor na irwangan, kapye da dim-
matang ta irwangan na landuk ta batug na
ili, a ka-ma la mahukatan ya irwanganen, a
imuhet kid. A nagtugut kid abat ta takday

na kalsada, a yen ya nangtugutan na anghe-
len tentu. [11] A yen la ya nepakamu ni Pedru
ta kakurugan.
"Kakurugan mantu ta dinob na Nama-
ratu ya anghel na en teyak, a nekerutan
nak ta igakkad nig Herud ikid na Hudyo
kiden teyak," kunna.
[12] A ta pakarikna ni Pedru ta nakkwa
tentu a umange ta bali ni Mariya nga hina
ni Hwan Markus, ammi dana itta ten ya
addu na tolay nga nagaammung makimal-
lak. [13] A nagtoktok i Pedru ta irwangan na
bali en, a enna nepa-na ni Roda nga takday
na tagabu ta bali. [14] Nengahalan na i Pedru,
ammi awena haman nehukat gafu ta talak
na en, te alistu hud la nagtoli ta agyan na
tolay kiden, petta ibar na ta itta hala i Pedru
en nga imatayuk ta irwangan, ammi aweda
hapa kinurug.
[15] "Anu maguyung ka, awem hud amu
ta mabalud," kunda,
ammi ipapilit na ta itta hala i Pedru ta
irwangan. A ya uhohug da ha a
"Mabalin ta intu de ya anghel na en
nga mangifun tentu?" kunda.
[16] Ammi imatayuk para la ten i Pedru
nga nakatotoktok. A tekiden nangihukat a
intu kad, a pake masitang kid na ta talak
da tentu. [17] A pinagkamag na kid hapa,
petta pake madangag da ya ibar na, a binida
na ya nepangiuhet na Namaratu tentu ta
agbaludanen.
"Bidan muy hapa sangaw te Santi-
ago ikid na kadwan kiden kahulun tam,"
kunna hapa,
kapye na nagtugut, te umange ta takwan na
lugar.
[18] A ta kalakwatan na a pake magbu-
rung na ya suddalu kiden nga magtaron,
te awan haman i Pedru ta nakebaludan na
en. [19] A nepaapag na hapa ni Heruden,
ammi aweda naapagan. A pinohutan na
hapa ta nagtaron kiden am had kunda nga
awan nakarikna te Pedru. A gafu ta aweda
amu a nebar na ta mapapasi kid, a sangaw
nagtugut hapa, te umange ta ili na Sesariya,
a nagyan ta bali na en ten ta pigahahaw.

Ya Pasi Ni Ari en Herud

[20] A ya tolay kiden nga taga Tiro ikid na
Sidon a awan ta takwan na pangalapan da
ta kanan da am bakkan ta lugar ni Herud.
Ammi intu dulay te itta ya pangikatupagan
na tekid, a yen ta nakanonot kid nga ange
makikofun tentu, ammi pinolu da kinofun i
Blasto, petta bidan na hapa ya pakikofun da
ta ari en, te intu ya manaron ta bali na en.
[21] A sangaw ta nagbabidan da en na araw
a nagsalnuk i Herud ta salnuk na pagari na
en, kapye na nagtuttud ta agtuttudan na en,
a sangaw namegafu magbida ta tolay kiden.
[22] A sa giaggayan hapa ya tolay kiden:
"Bakkan ta tolay ya maguhohugina, te
intu haman ya takday na dyos," kun na
aggay da, te pangikin da la tentu.
[23] A natalakan hapa, te negitta da ta dyos.
Ammi gafu ta awena kid nehuya a yen ta
pinaluk na anghel na Namaratu, a nairat
hapa ya ngamin na barbari na, a nasin.
[24] Ammi pake mesaned para ya uhohug na
Namaratu, te awan na ta manggamma, a
imaddu para ya mangurug ta uhohug na en.
[25] A ig Barnabas ikid ni Salu nga umange
mangisaned ta iuffun na mangurug ki-
den taga Antiyoka a nebalin da hapa ya
pangisaned da. A sangaw inalap da i Hwan
Markus ta kahulun da, kapye da nagtugut
ta ili na Herusalem, te magtoli kid na ta ili
na Antiyoka.

13

Ya Pagpatudun Na Namaratu Te Pablu Ikid Ni Barnabas

[1] A ya mangurug kiden nga magaammung
ta ili na Antiyoka a ya kadwan tekid ya
aglavun na Namaratu nga mangiuhohug ta
ibar na, a ya kadwan para ya makkamu
mangituldu ta mangurug kiden. A ya nga-
gan da hapa a i Barnabas, ikid ni Simyon
nga magngagan hapa te Niger, ikid ni
Lusyo nga taga Sirene, ikid ni Manaen nga
pinadakal ni Gubernador Herud, ikid ni
Salu nga magngagan hapa te Pablu. [2] A
ta takday araw tekiden mangdayaw ta Na-
maratu a aweda hapa pagkakan, te intu la
nonotan da ya pakimallak da. A itta hapa
ya nepeuhohug na Kahalwa na Namaratu
tekid.
"Igungay muy ig Barnabas ikid ni
Pablu, petta tarabakun da ya pangidoban
ku tekid," kunna.
[3] A aweda bit ninonot ya pangan da petta
pakimallak da ig Barnabas ikid ni Pablu, a
nesagpaw da hapa ya kamat da kiden ta ulu
da, kapye da kid pinatugut.

Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Fugu Na Sipre

4 A gafu ta Kahalwa na Namaratu ya
mangidob tekid a nagtugut kid la, a dim-
mayum kid ta ili na Selusya ta bikat na
bebay, kapye da nagbapor addet ta fugu na
Sipre. 5 A tekiden dimmagut ta ili na Salam-
ina a umange kid makigimung ta kapilya
na Hudyo kiden, petta ipadangag da ya
uhohug na Namaratu tekid, a intu hapa
kahulun da i Hwan Markus, te uffunan na
kid hapa.

6-8 A sangaw nesaned da ya uhohug na
Namaratu ta ngamin paglehut na fugu en
addet ta ili na Pafus, a yen hapa ya nakasim-
mun da ta takday Hudyo nga magmadyik
nga magngagan te Elimas Baresus. Te ya
gubernador na fugu en nga magngagan
te Sergyo Pawlu a dana pinaayagan na ig
Barnabas ikid ni Pablu, petta dangagan na
hapa ya uhohug na Namaratu, te mappya
hapa ya nonot na. Ammi ya magmadyiken
a magyan hapa ta bali na gubernadoren,
te intu kan ya takday aglavun na dyos
kiden, a tinabtabang na ya uhohug nig
Pablu, a sinansanat na ya gubernadoren,
petta awena mina kurugan ya uhohug da
en. 9 Ammi i Pablu a pake napasinapān hapa
ta Kahalwa na Namaratu, a nagporay ya
mata na en te Elimas.

10 "Iko ya anak na Satanas, te ikatupag
mu ya ngamin katunungan. Intu la
amum ya magladdud ikid na manguy-
oyung, te awem haman magimmang
mangpakillu ta dalan na Namaratu.
11 Ammi pa-gangan na kan, te magdaram
kan, a awem sangaw maita ya dakar
addet ta mabayag," kun ni Pablu tentu.

A ka-ma la nagsugiram na ya itan ni Eli-
mas, a kamkammatan na ya pakigemidan
na. 12 A ta nepakaita na gubernadoren ta
iningwa na Namaratu te Elimas a mangu-
rug na hapa, te pake nagpaka-lat hapa ta
netuldu nig Pablu gafu te Afu Hesus.

Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Antiyoka Na Pisidya

13 A ta nekabalin da ta ili na Pafus a
nagtugut ha ig Pablu ikid na kahulun na
kiden, a nagbapor kid ha abat ta ili na Perga
ta lugar na Pampiliya, ammi yen hapa ya
nangtammangan ni Hwan Markus tekid, te
magtolin ta ili na Herusalem. 14 A sangaw
nagtugut hapa ig Pablu ikid ni Barnabas
ta ili na Perga, te magdulot kid na ta
takday na Antiyoka ta lugar na Pisidya.
A ta Sabadu a umange kid makigimung
ta kapilya na Hudyo kiden, a nagtuttud
kid, 15 te dangagan da bit ya mangibasa
ta surat ni mina Moses ikid na surat na
kadwan kiden aglavun na Namaratu. A ta
kabalin na pangibasa na a itta ya dinob na
pinakadakal kiden ta ange mangibar teg
Pablu ta maguhohug kid hapa.

"Mappya, kahkahulun, ta magbida
kam hapa am itta ya ibar muy ta tolay
kidin," kunna.

16 A nagtayuk mantu i Pablu, kapye na
nagsenyas tekid, petta dangagan da ya ibar
na.

"Ikamuy nga Istralita, ikid na ikamuy
Hentil nga mamat ta Namaratu ewan,
a dangagan muy ya mabidak tekamuy.
17 Dana amu muy haman ya iningwa na
Dafu tamewan Namaratu ta palungu na
araw, te pinili na ya gingginafu tam ki-
den, petta tolay na kid. A tekiden nagyan
ta lugar na Egipto a pake pinakaddu na
kid. A sangaw pina-gang na hapa ya
nagpatagabu kiden tekid ta pakapangwa
na en, petta patugutan da ya tolay na
kiden nga pagzigātan da. A sangaw ne-
tugut na kid hapa ta lugar na Egipto,
18 a inifunan na kid ta kalafukanen addet
ta appatafulu na darun. 19 A sangaw
inuffunan na kid nga mangabak ta pitu
na nasyon ta lugar na Kanaan, kapye na
neatad ya lugarin yen tekid, petta kwa
da. A kumanen nagpasan ya appatagatut
a limafulu na darun addet ta neange na
dadagkal da kiden ta lugar na Egipto.

20 "A ta kabalinan na a pinili na Nama-
ratu ya tagtakday manaron tekid addet
te Samwel, a intu hapa ya napolu en
aglavun na Namaratu tekid. 21 A tentu en
naglaklakay a nagadang ya tolay kiden
ta ari da, a pinili na Namaratu i Salu
nga anak ni Kis, a simsima hapa ni mina
Bendyamin. A i Salu mantu ya ari da
abat ta appatafulu na darun. 22 A ta
nepangawe na Namaratu te Salu a pinili
na i mina Dabiden, petta intu ya ari da, te
ya uhohug na Namaratu tekid a

'Intu la megitta ta nonot ku i Dabid nga
anak ni Dyesi, te kurugan na san-
gaw ya ngamin patarabakuk tentu,'
kunna.

23 "A ya simsima kiden hapa ni mina
Dabiden ya nagafun na Mangikerutanen
nga nekari na Namaratu tekitam, te intu
hala i Hesus. 24 Ammi dana imunnan bit
tentu i mina Hwanen, te nepadangag na
ta magbabawi mina ya ngamin tolay nga
Istralita ta liwat da kiden, kapye na kid
zigutan. 25 A ta tanagay pagaddetan na
tarabaku ni Hwan a dana nepadangag na
ya ange na Mangikerutan ta tolay kiden.

'Iyak hud ya Mangikerutan nga
doban na Namaratu tekamuy, am
awa pumatalin hala sangaw teyak.
A pake atata-nang ammi teyak, te
awek haman megitta nga makitagabu
tentu,' kunna.

26 "A yen mina ya nonotan tam,
kahkahulun," kun ni Pablu, "te ikitam
nga simsima ni mina Abraham, ikid na
ikamuy Hentil nga mamat ta Namaratu,
a ikitam haman ya nangipakamun na
Namaratu te Hesusen nga mangikerutan
tekitam. 27 Te ya tolay kiden ta ili
na Herusalem ikid na pinakadakal da
kiden a aweda haman amu ta intu ya
Mangikerutan nga nekari na Namaratu
tekitam, te pinapasi da haman. Ammi
aweda haman amu ta dana nalavun ya
pasi na ta surat na nanglavun kiden, te
maski am kanayun basan da ya surat da
kiden ta kada Sabadu a aweda haman
manonot ta ikid ya nangidulot ta dana
nalavun ta surat kiden. 28 Te maski
awan haman ta napasikkal da ta liwat
na a nepapilit da hala ya pasi na te
Gubernador Pilato. 29 A ta nepangpapasi
dan tentu a nabalin na hapa ya ngamin
nalavun tentu ta surat kiden, a itta ya
umange nangidagut ta bari na en ta kayu
en nga nagappan na, kapye da netanam.
30 Ammi tinolay hala na Namaratu ewan,
31 a kanayun nakipaita ta kahulun na
kiden taga Galileya addet ta addu na
araw, te dana nehulun kid tentu ta ili na
Herusalem, a ikid na ya mangipasikkal ta
katolay na.

32-33 "A yen ta itta kamin hapa sin,
kahkahulun ku, petta madangag muy
hapa ya ipadamag mi tekamuy nga map-
pya. Te ya Mangikerutan nga nekari
na Namaratu ewan ta gingginafu tam
kiden a intu hala i Hesus nga dinob nan
tekitam. A gafu ta kumanen a pake
nagdulot na te Hesus ya inuhohug na
Namaratu te mina Dabiden nga nesurat
na ta mekaduwa en Kansyon na, te ya
uhohug na Namaratu tentu a

'Iko hala ya anak ku, te nagbalinak na
ta kuman na damam,' kunna.

34 "A ya takday para uhohug na Nama-
ratu ta gingginafu tam kiden nga man-
gibar ta katolay ni Hesus, petta awenan
ha sangaw masi, a intu yan:

'Bendisyonan ta kam hala sangaw ta
magnayun na pagariyan, te awek
ibabawi ya nekarik te Dabid,' kunna.

35 "A ya uhohug hapa ni Dabid ta takday
para kansyon na ta Namaratu a

'Mappya hapa yen, Afu, te awem san-
gaw ituluk ta malabag ya ikatalak
min,' kunna.

36 "Ammi bakkan haman ta bari ni
Dabid ya nebar na en nga awan malabag,
te kabalinan na nepagserbi ni Dabid ta
patarabaku na Namaratu tentu a nasi
hapa, kapye da netanam ta hebing na
dadagkal na kiden, a malabag haman.
37 Ammi i Hesusen ya tinolay na Na-
maratu ewan, a intu mantu ya nebar
na en nga awan malabag. 38 A yen
mina ya pagnonotan muy, kahkahulun
ku, te ye-yan na tolay nga awan mal-
abag a intu hala ya gafu na pangpakoma
na Namaratu ta liwat tam kiden. A
intu ya mangikerutan nga ipadangag mi
tekamuy. 39 Ammi am ikatalak muy ta
mekerutan kam gafu ta pangidulot muy
ta lintig kiden ni mina Mosesen a melo-
got kam, te awemuy kid haman sa idu-
lot. Ammi am intu ikatalak muy ya
nepangikaru ni Hesus ta liwat muy kiden
a mekerutan kam. 40 A mappya mantu
ta pake nonotan muy yan, kahkahulun,
talo am mekabat kam hapa sangaw ta
pangpa-gang na Namaratu nga nepadan-
gag na aglavun na en, te ya uhohug na
Namaratu ta mangidadula kiden ta idi a

41 'Ikamuy nga mangidadula a pagka-
ma muy sangaw ya dumatang teka-
muy, a yen hapa sangaw ya pasin
muy. Te itta sangaw ya padatangan
ku ta lugar muy nga awemuy ku-
rugan maski am dana nepadangag
mina tekamuy,' kunna."

A yen ya addet na bida ni Pablu tekid.

42 A ya nebar da teg Pablu ta neuhet da ta
kapilya en a
"E kam hala sangaw sin mangipadan-
gag ta takday Sabadu, te pake dangagan
mi ha ta mappya," kunna na tolay kiden
tekid, kapye da hapa nagugungay.
43 Ammi ya Hudyo kiden ikid na Hentil
kiden nga dana simarok ta relisyon na
Hudyo a addu kid hapa nga himulun bit
teg Pablu ikid ni Barnabas, a pake nebar
da ta aweda mina pagtalekudan ya allak
Namaratu tekid.
44 A ta takday ha na Sabadu a makipagam-
mung hapa ya magge ngamin kiden tolay
ta ili, te ikayat da dangagan ya uhohug
na Namaratu nga ipadangag nig Pablu.
45 Ammi gafu ta itta ya pake addu na Hentil
a neahugu na Hudyo kiden i Pablu, a yen
ta nakitapilan da ya inuhohug na en, yaga
inamamat da para. 46 Ammi pake nagturad
hapa ig Pablu nga mangtabbag tekid,
"Mappya ta uray na Namaratu ta ika-
muy Hudyo ya mapolu pangipadangagan
mi ta uhohug na, ammi gafu ta iwarad
muy, ikid na dugiman muy ya bari muy
ta magnayun na angat a e kami mantu ta
Hentil kiden. 47 Te ya pakkwa na Nama-
ratu tekami nga nesurat ni mina Isayas a
'Isaad ta kam sangaw ta kuman na
zilag nga mangpadakar ta Hentil
kiden, petta mekerutan mina ya
ngamin tolay addet ta ngamin pa-
glelehutin,' kunna.
48 A ta pakadangag na Hentil kiden ta
nebar ni Pablu a dinayawan da hapa ya
uhohug na Namaratu, a pake natalakan kid
na gafu ta isipat na kid hapa. A nangurug
hapa ya ngamin kiden nekari nga maatadan
ta magnayun na angat.
49 A gafu ta kumanen a pake nesaned para
ya uhohug na Namaratu addet ta ngamin
paglelehut da en. 50 Ammi ya magturay ki-
den ta ili nga lālāki ikid na naba-nang kiden
babay nga makipaggimung ta kapilya da
en a pinagporay na Hudyo kiden ya nonot
da, petta ikatupag da ig Pablu, a yen ta
pinatugut da kid ta ili. 51 A gafu ta kumanen
a inazi nig Pablu ya lafu na lutak da ta takki
da kiden gafu ta awena kinurug na Hudyo
kiden ya uhohug da, a nagdulot kid na ta
ili na Ikoniya. 52 Ammi ya mangurug kiden
nga magyan ta ili en a mapasinapān kid la
ta Kahalwa na Namaratu, a pake matalakan
kid hapa.

14

Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Ili Na Ikoniya

1 A ta datang nig Pablu ikid ni Barnabas
ta ili na Ikoniya a kuga umange kid ha
mangipadangag ta kapilya na Hudyo kiden,
a nangurug hapa ya addu na Hudyo pase
Hentil gafu ta kalalaki na paguhohug da.
2 Ammi ya Hudyo kiden nga awan mangu-
rug a pinagporay da ya nonot na kadwan
kiden Hentil, petta ikatupag da ig Pablu.
3 Ammi maski ikatupag da kid a mabayag kid
la ten, te maturad kid la mangipadangag ta
allak na Namaratu. A pinasinapan na kid
hapa ta pakapangwa na, petta itta ya ihuga
da ta tolay kiden, a yen ya nangipasikkal ta
allak na en nga nepadangag da tekid.
4 Ammi nagkakattway garay ya nonot na
tolay kiden ta ili, te ya kadwan a nakidagga
kid ta Hudyo kiden nga makitapil, a ya
kadwan tekid ya nakidagga teg Pablu ikid
ni Barnabas. 5 Ammi sangaw a nahahulun
ya kadwan kiden Hudyo ikid na Hentil kon-
todu pinakadakal da, petta pa-gangan da ig
Pablu, te igakkad da ya mamapasi tekid ta
batu. 6-7 Ammi ta pakadamag nig Pablu ta
igakkad da en tekid, a nagtammang kid. A
umange kid na mangipadangag ta damag ni
Hesus ta ili na Listra ikid na Derbe ikid na
kadwan kiden ili ta lugar na Likonya.

Ya Pangdayaw Da Teg Pablu Ta Ili Na Listra Ikid Na Derbe

8-9 A ta ange da en ta iten Listra a itta
ya lalaki nga awan makatugut, te pilay kan
abat ta nekeanak na en, a imatuttud la ten
magdangag ta bida ni Pablu. A pake itan na
hapa ni Pablu, a narikna na ta ikatalak na ya
pagpamappya na Namaratu tentu, a pake
magayag na i Pablu tentu. 10 "Magtayuk kan
sina," kunna, a ka-ma la timollok nagtayuk,
a nagpapa-yat na hapa.
11 A ta pakaita na tolay kiden ta iningwa
ni Pablu a naggihawa kid na:
"Dyos tam yan kid nga nagbalin ta
tolay," kun na girawa da en,
ammi awena naawatan nig Pablu, te ne-
girawa da haman ta agsitang da hapa la
nga agsitang na Likonya. 12 A i Barnabas ya
nengagan da ta Ziyus, te Ziyus ya ngagan na

takday dyos da. A i Pablu kan ya dyos da en
Hermes, te intu ya mayor na magbida. 13 A
ya padi na dyos da en Ziyus a nangalap hapa
ta toro na baka nga pinagsigal na ta addu
na sabong, a nedatang na ya baka en ta
agyan na simbaan na tolay kiden ta pingit
na ili, petta iatang da mina teg Pablu ikid ni
Barnabas.
14 Ammi ta pakadangag nig Pablu ta atan-
gan na kid a pinispissang da ya barawasi
da kiden ta pangikatupag da ta pangatang
da, a magbilag kid na ta tangngan na tolay
kiden, petta gamman da kid.
15 "An-anu haman yana O? Bakkan
kami ta dyos muy, te kagitta da kami la
nga tolay," kunda. "Yen ta ipadangag mi
ya damag ni Hesus tekamuy petta amu
muy ya kakurugan na Dyos nga namad-
day ta ngamin kiden itta ta langit pase
paglelehutin. Mappya mantu ta azin
muy ya mangatang ikid na makimallak ta
awan manguffun tekamuy.
16 "Ta idi a pinagorayan na Namaratu
ikamuy nga Hentil nga awan makkamu
tentu, 17 ammi maski kunna ten itta hala
ya neatad na nga mangipasikkal tentu,
te intu haman ya mangatad ta ngamin
udan, ikid na pagmayan na imula tam,
petta matalakan kitam ta ngamin kanan
tam," kunda hapa.
18 Ammi maski kunna ten ya netabarang nig
Pablu tekid a magge aweda nagamma ya
pangatang da tekid.

Ya Pangwarad Da Te Pablu

19 A ta nepagpasan na pigpigaaraw a dim-
magdag hapa ya Hudyo kiden taga Antiyoka
ikid na Ikoniya, a pake pinadpadulay da
i Pablu ta tolay kiden, petta ikatupag da,
a winarad da mantu ta batu. A sangaw
ginerger da ya bari na en neuhet ta ili, a
newagak dan, te pahig da ta nasin. 20 A map-
pya la, te dimmadagdag hapa ya kahulun
na kiden mangurug, a linehut da ya bari na
en. A ta mangananwan la a nagtayuk hala
i Pablu en, a nagtoli hapa ikid na kahulun
na kiden ta umag na ili. A ta lalakwat a
nagtugut ha i Pablu ikid ni Barnabas, te
magdulot kid na ta ili na Derbe.
21 A tekiden nangipadangag ta damag ni
Hesus ta ili na Derbe a mangurug na hapa
ya addu na tolay ten. A sangaw nagtoli ha
ig Pablu ikid ni Barnabas ta inange da en, a
sage nagsibal kid ha ta ili na Listra ikid na
Ikoniya ikid na Antiyoka na Pisidya, 22 petta
pagturadan da ya mangurug kiden ta isin
kid na ili. A netuldu da kid ta aweda mina
kaliwatan ya pangurug da.
"Am ikayat tam mesipat ta
pangikerutan na Namaratu a mappya ta
attaman tam hapa ya zigat na pangurug
tam," kunda tekid.
23 A ya iningwa da para ta tagtakday lugar
a netun da ya pinakadakal na mangurug
kiden nga makkamu magtaron tekid. A
aweda bit mangmangan, te intu la tagopan
da ya makimallak, te ipataron da ya netun
da kiden te Afu Hesus.

Ya Pagtoli Nig Pablu Ta Ili Na Antiyoka

24 A tekid na ha nagtugut a ginadak da ya
lugar na Pisidya addet ta dumatang kid na
ta ili na Perga ta lugar na Pampiliya. 25 A yen
bit ha ya nangipadangagan da ta uhohug
na Namaratu, kapye da ha nagdulot ta ili
na Ataliya. 26 A sangaw nagbapor kid ha
nga dumayum ta ili na Antiyoka ta lugar na
Siriya, te nebalin dan ya nepatarabaku na
Namaratu tekid. A dumatang kid na ta ili
na Antiyoka, te yen ya nagganwatan da en
ta nepangidob na kahulun da kiden tekid,
petta idulot da ya patarabaku na Namaratu
tekid.
27 A tekiden dimmatang a pinagaammung
da ya mangurug kiden, a binida da ya
ngamin panguffun na Namaratu tekid ikid
na nepanghukat na ta nonot na Hentil ki-
den petta mangurug kid. 28 A nakipagyan
kid na ta mangurug kiden ten abat ta
mabayag.

15

*Ya Pagdibati Na Mangurug Kiden Ta Mag-
pabanggit*

1 A ta ketta para la nig Pablu ikid ni Barn-
abas ta mangurug kiden ta ili na Antiyoka a
itta ya dimmatang nga nagafu ta mangurug
kiden ta Hudeya, a takwan ya netuldu da ta
mangurug kiden nga Hentil.
"Awena mabalin ta mekerutan kam am
awemuy hapa mabanggit ta kuman na
netuldu ni mina Moses," kunda tekid.
2 Ammi gafu ta awena ikayat nig Pablu ikid
ni Barnabas ya netuldu da a makidibati
kid na abat ta medyo mabayag. A gafu

ta awan ta ituluk na takday a yen ta na-
patudunan ig Pablu ikid ni Barnabas ikid
na kadwan kiden mangurug, petta medob
kid ta ili na Herusalem ta agyan na turin
kiden ikid na kalalaklakayan na mangurug
kiden ten, petta enda pasikkalan tekid am
anu ya mappya. 3 A tekiden naggaganwat a
inatadan na kid na kadwan kiden ta masa-
pul da, a nagtatugut kid na. A sage nagsibal
kid hapa ta agyan na mangurug kiden ta
lugar na Funisya ikid na Samariya. A binida
da hapa tekid ya pangurug na Hentil kiden
ta inange nig Pablu ta kwa en sina. A
natalakan kid hapa ta damag da en. 4 A
ta pakadatang da ta mangurug kiden ta ili
na Herusalem a pinagdulot da kid hapa.
A nepadangag hapa nig Pablu ya iningwa
na Namaratu ta ngamin kiden lugar nga
nangipadangagan da ta uhohug na en.

5 Ammi ya kadwan kiden mangurug nga
nedagga ta Pariseyu kiden a nagtayuk kid
nga nakitabbag ta uhohug ni Pablu.

"Am mesipat hapa ya Hentil kiden ta
pangurug tam a mappya ta mabanggit
kid, yaga idulot da mina ya ngamin kiden
lintig nga nesirak ni mina Moses tekitam
Hudyo," kunda.

6 A gafu ta kumanen a nagmamiting ya
turin kiden ikid na kalalaklakayan kiden,
petta pagbabidan da am anu ya uray na
Namaratu ta Hentil kiden nga mangurug.
7 A gafu ta nabayag kid hapa nagintabtabbag
a nagtayuk i Pedru nga naguhohug tekid ta
kunna sin na uhohug:

"Dana amu muy, kahkahulun ku, ya
nangidoban na Namaratu teyak ta idi,
te intu haman ya makāuray ta iyak ya
umange mangipadangag ta damag ni
Hesus ta Hentil kiden, petta mangurug
kid hapa. 8 A gafu ta intu ya makkamu
ta nonot na ngamin tolay a nepaita na ya
pangikayat na ta Hentil kiden, te pinasi-
napan na kid hapa ta Kahalwa na en ta
kuman na iningwa na tekitam Hudyo.
9 A maski am aweda nabanggit a awena
kid haman neduma, am awa binaggawan
na hala ya nonot da gafu ta pangurug
da. 10 Am ipapilit tam mantu ta idulot
da para ya lintig ni Moses a awetam
hud pagporayan ya Namaratu ewan, te
kuman na ipaagtu tam haman tekid ya
awetam para la maagtu ikid na awena
maagtu na dadagkal tam kiden. 11 A
bakkan mina ta kunna ten, kahkahulun,
te amu tam haman ta mekerutan kitam
gafu ta pangikatalak tam ta allak ni Afu
Hesus tekitam, a kumanen hapa ta Hentil
kiden. A yen la ya abat na mabidak," kun
ni Pedru.

12 A tentu en nabalin nagbida aweda hapa
magasitang am awa dadangagan da hapa
ya uhohug nig Barnabas ikid ni Pablu, te
binida da ha ya pakapangwa na Namaratu
nga nepehuga na tekid ta Hentil kiden. 13-14 A
tekid hapa nabalin nagbida a tumubbat
hapa i Santiago.

"Dangagan muy hapa ya ibar ku,
kahkahulun," kunna. "Ta kuman na
binida ni Simon Pedru tekitam ta ayanen
a nepaita na Namaratu ya idduk na ta
Hentil kiden, petta tolay na kid hapa.
15-16 Ammi yen haman ya dana binida na
pinaguhohug na Namaratu ta palungu
na araw, te ya uhohug na Namaratu
tentu a

'Sangaw am pagtolin ku ha ya tolay
ku kiden a itta hapa sangaw ya
patayukan ku nga bali ta kuman na
pinatayuk ni Dabid nga natukalit.

Te pakappyan ku sangaw ya naperdi a
patayukan ku ha, 17 petta itta hapa
sangaw ya pagaammungan na kad-
wan kiden tolay nga magapag teyak,
kontodu Hentil kiden nga makidafu
teyak,' kunna.

18 "A yen ya uhohug na Namaratu ewan,
kahkahulun, te dana nepadangag na ta
palungu na araw. 19 A ya uray kin mantu a
awetam mina pagzigātan ya Hentil kiden
nga mangurug ta Namaratu. 20 Ammi
mappya ta magsurat kitam tekid ta lil-
likan da mina ya makikanan ta meatang,
ikid na makidorug ta bakkan ta atawa da,
ikid na mangan ta daga kontodu bilsag
nga sedaga. 21 Mappya ta aweda mekabat
ta isin kid na tarabaku, petta awan san-
gaw ta pangikatupagan na Hudyo kiden
tekid, te amu muy haman ta yen kid na
tarabaku ya ihangat na Hudyo kiden abat
ta araw na dadagkal kiden, te pangurug
da haman ta surat ni mina Moses nga
mebasa tekid ta kada Sabadu ta ngamin
na lugar," kunna.

A yen ya abat na uhohug ni Santiago.

Ya Uray Na Turin kiden Gafu Ta Hentil Kiden

22 A gafu ta inuhohug ni Santiago a nag-
dadagga ya ngamin nonot na turin ki-
den ikid na kalalaklakayan kiden kontodu
ngamin kiden mangurug ta uray da en. A
nakanonot kid nga magpili ta kadwan tekid
nga pinakadakal da, petta medob ya pilin da
kiden ta iten Antiyoka, te mehulun kid teg
Pablu ikid ni Barnabas. A dinob da mantu
ig Hudas Barsabas ikid ni Silas, petta enda
itulud ya surat na uray da en tekid.

23 (v23,30) A tekiden nakadatang ta ili na
Antiyoka a pinagaammung da ya mangurug
kiden kapye da negawat ya suraten tekid. A
ya uhohug na surat da en a intu yan:

"Tekamuy mangurug taga ili na An-
tiyoka ikid na lugar na Siriya ikid na
Silisya.

Kumusta kam, kahkahulun.

"A ya nagsurat tekamuy, kabagis, a
ikami nga turin ikid na kalalaklakayan ta
isin Herusalem. 24 A yen ta nagsurat kami
tekamuy, kahkahulun, te nadamag mi
ta itta ya immange nangituldu tekamuy
nga nagafu kan tekami, a napopoyung
kam kan gafu ta netuldu da en tekamuy,
ammi bakkan ta ikami ya nangidob tekid.
25 A yen ta nemiting mi hapa ya nadamag
mi, a naggagitta ya nonot mi nga magpili
ta doban mi tekamuy, petta ipadangag
da ya uray mi tekamuy, a nehulun kid
hapa ta pake kofun mi kiden Barnabas
ikid ni Pablu. 26 Ya duwa kidina ya kaku-
rugan nga nangisagapil ta bari da ta
nepangserbi da ta dafu tamewan Hesus
Kristu. 27 A ig Hudas ikid ni Silas ya dinob
mi mantu tekamuy, a ikid hapa la sangaw
ya mangipasikkal ta uray mi ta kuman na
nesurat min tekamuy.

28 "A kumanen nakanonot kami gafu ta
Kahalwa na Namaratu ta awan ta idagga
mi ta gagangay muy fwera ta isin kid: 29 te
mappya ta lillikan muy ya makikanan ta
meatang, ikid na makidorug ta bakkan ta
atawa muy, ikid na mangan ta daga, ikid
na bilsagen nga sedaga. Mappya ya pag-
balinan muy am awemuy si-gedan yen
kid nga mehangat tekamuy. A yen la ya
abat na mabida mi tekamuy. Namaratu
ya makkamu tekamuy," kun na surat da
en. 30 (-)

31 * A tekiden nakabasa ta suraten a na-
talakan kid hapa ta netabarang tekid. 32 A
ig Hudas ikid ni Silas nga paguhohugan na
Namaratu a addu hapa ya nebar da tekid
ta mappya na uhohug petta dumakal para
ya pangurug da. 33 A nagyan kid bit ta
kabagis kiden ten abat ta medyo mabayag.
A sangaw ta pagpatugut na kabagis kiden
tekid a "Dyos ya manghulun tekamuy,"
kunda tekid, a dimmatang kid na ta nang-
dob kiden tekid. 34-35 Ammi teg Pablu ikid
ni Barnabas a nagyan kid la ta ili na An-
tiyoka, a inuffunan na kid na kadwan kiden
nga mangituldu ikid na mangipadangag ta
uhohug na Namaratu.

Ya Paggungay Ni Barnabas Ikid Ni Pablu

36 A ta nepagpasa na pigpigaaraw a

"Enta pasyaran ya kabagis tam kiden
ta ngamin immeyan ta en nga nangi-
padangagan ta ta uhohug na Namaratu,
te itan ta am imanu kid," kun ni Pablu te
Barnabas.

37 A mayat hapa i Barnabas, ammi ikayat na
ta ihulun da i Hwan Markus. 38 Ammi ta
uray ni Pablu a dulay kan am ihulun da ya
nagtammang tekid ta idi, te nagtugutan na
kid ni Hwan tekiden immange ta Pampiliya,
a awena nedulot ya manguffun ta tarabaku
da. 39 A gafu ta awena nagdadagga na nonot
da a pake nefulot ya pagkatabtabbag da, a
yen ta naggungay kid na. A nehulun mantu
i Hwan te Barnabas, a nagbapor kid ta fugu
na Sipre. 40 Ammi te Pablu a pinili na i Silas
ta kahulun na, a nepakimallak na kid na
mangurug kiden kapye da nagtugut. 41 A
sinaned da ya pagaammungan na mangu-
rug kiden ta lugar na Siriya ikid na Silisya,
a pinasikan da ya pangurug da.

16

Ya Pangihulun Ni Pablu Te Timotyo

1 A tekiden ha nagtugut a nagdulot kid ta
ili na Derbe ikid na Listra. A ya ili na Listra
ya nakasimmun da hapa ta takday man-
gurug nga nagngagan ta Timotyo. Hudyo
ya hina na en nga mangurug hapa, ammi
Hentil ya dama na. 2 A mappya kan na tolay
i Timotyo, te yen ya binida na mangurug
kiden taga ili na Listra ikid na Ikoniya. 3 A

* 15:31 Netulfu ya bersikulo 30 ta 23 ta utun petta matarus ya bida.

ikayat ni Pablu ta intu ya takday kahulun
da, ammi dana binanggit na, petta awan
sangaw ta pangikatupagan na Hudyo kiden
tentu, te amu da ta Hentil ya dama na en. [4] A
sangaw nagtugut kid ha, sa ikid nig Pablu
ikid ni Silas, ikid ni Timotyo, a sinaned
da ya mangurug kiden ta kadwan kiden
ili, a nepadamag da hapa tekid ya uray na
turin kiden ikid na kalalaklakayan ta ili na
Herusalem. [5] A gafu ta kumanen a nagsikan
ya pangurug na tagtakday iglesya, a itta la
itta ya medagga tekid ta kinanghahaw.

Ya Panggamma Na Namaratu Teg Pablu

[6] A tekiden ha nagtugut a e kid mina
mangipadangag ta lugar na Asya, ammi
awena netuluk na Kahalwa na Namaratu,
a yen ta nagpaamyanan kid ta lugar na
Parigya ikid na Galasya. [7] A tekiden naka-
datang ta lalassangan na lugar na Misya
a magdulot kid mina ta lugar na Bitinya,
ammi awena kid ha pinagdulot na Kahalwa
ni Hesus. [8] A gafu ta kumanen a tinaliban
da ya lugar na Misya, te magpalalammadan
kid na, a nagdulot kid na ta ili na Troas ta
pingit na bebay.

Ya Nagmatakar Te Pablu

[9] A ta hiklam itta ya nagmatakar te Pablu,
te imatubang kan tentu ya lalaki nga taga
Masadonya nga nakimemallak tentu.

"E kam haen ta isin Masadonya, te
uffunan da kami," kunna kan na lalaki
en.

[10] A yen mantu ya nakkamun da ta doban
na kid na Namaratu ta iten Masadonya,
petta ipadangag da ya uhohug na ta tolay
kiden ten. A nagganwat kamin mantu, te
iyak, Lukas, ya nehulun da hapa. [11] A ta
nepakaapag min ta pagluganan mi a nag-
tugut kamin ta ili na Troas, a dimmayum
kamin ta fugu na Samotrasya, te nagbapor
kami, a sangaw ta lalakwat a nagdulot kami
ta ili na Neapolis. [12] A tekami en nagdisaag
ta baporen a tinugut min abat ta ili na Pili-
pos nga mayor na ili ta lugar na Masadonya.
Ammi ya taga Roma kiden ya magturay ta
isin na ili. A yen hapa ya nagyanan mi abat
ta addu na araw.

*Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Ili Na Fili-
pos*

[13] A ta Sabadu a limattog kami ta ili,
a imange kami ta pingit na karayan, te
emmi apagan ya lugar na akimallakan na
kagitta mi kiden Hudyo, a neddatangan mi
ya kadwan kiden bābāy nga maggagimung,
a nakipagtuttud kami hapa nga nakibibidan
tekid. [14] A ya takdayen babbay nga nag-
dangag ta bida mi a dana mangurug hapa
ta Namaratu, ammi tentu en nakadangag
ta damag ni Hesus nga binida ni Pablu
a inukadan na Namaratu ya nonot na, a
pazigut hapa ta ngagan ni Afu Hesus, a ne-
sipat hapa ya ngamin kiden magyan tentu.
Lidya ya ngagan na, a taga ili na Tiyatira,
a maglaklaku hapa ta ga-gamit. [15] A tentun
nabalin nazigut a pinagdulot na hapa ig
Pablu ta bali na.

"Am ikwenta dak na ta takday mangu-
rug te Afu Hesus a awemuy hud magdu-
lot ta balik?" kunna tekami,

a immange kami hapa, te gafu ta itotoli na
ibar tekami.

Ya Paggamma Ni Pablu Ta Seanitu

[16] A ta takday na araw a immange kami
ha ta akimallakanen, a itta ya balatang nga
seanitu nga ange nangdafung tekami. A
malalaki hapa manglavun gafu ta anitu na
en. Ammi intu hapa ya daddoban na kad-
wan kiden tolay, a ikid ya magba-nang gafu
ta aglavun na balatangen. [17] A dimmagdag
la ya balatangen tekami abat ta addu na
araw, a iayayag na kami ta tolay kiden.

"Ye-yan kid na tolay ya daddoban na
Kata-nangan na Dyos, a ipadamag da ya
mangikerutan tekamuy," kun na ayag na
en.

[18] A pake nahulat na i Pablu ta ayag na en,
a nagbalittag na nga imatubang ta balatan-
gen, kapye na nehuya ya anitu na en.

"Iyak ya turin ni Hesus Kristu, a pag-
tugutan ta ka ta balatang ina," kunna.

A alistu nagtugut hapa ya anitu na en.

Ya Kabalud Nig Pablu Ikid Ni Silas

[19] A ta pakaita na dafu na balatangen ta
nagtugut na ya anitu na en a nagporay kid
na teg Pablu, te pinerdi dan ya pangalapan
da ta pirak. A ginafut da kid na, kapye da
kid ginergerger ta agyan na munasipyo, a
nedarum da kid ta atubang na pinakadakal
da kiden nga taga Roma.

[20] "Hudyo yan kid, a mamadday kid na
ta dulay ta agyan tamin, [21] te takwan na
ugali ya pakkwa da tekitam nga mekon-
tra ta lintig tam te Romano kitam haman,

a awena mabalin ta dagdagan tam ya
ugali da," kunda.
22 A kumabkabat hapa ya tolay kiden nga
mangpaliwat tekid. A yen ta pinispissil na
pinakadakal da kiden ya barawasi nig Pablu
ikid ni Silas, kapye da kid papaluk ta kayu.
23 A tekid na nabalin nagpaluk tekid ta addu
na paluk a nebalud da kid, a ya nebar da ta
maggwardya en ta agbaludan a
"Pake taronam ya duwa kidin, petta
aweda makatammang," kunda.
24 A neange na kid mantu ta nagingumag
na silid ta agbaludan, kapye na dinamsit ya
takki da kiden ta duwa na kayu.

Ya Pangurug Na Maggwardya

25 A ta hiklam a imaidda la ig Pablu
ikid ni Silas nga makimalmallak ikid na
magkankansyon ta Namaratu, a dadanga-
gan na kid hapa na sakā balud da kiden.
26 Ammi ta tangngan na hiklam a ka-ma la
itta ya masikan na lunig, a pake nawal-
wag ya pundasyon na agbaludanen. A
nahukatan hapa la ya ngamin irwangan
kiden, yaga naubadan hapa ya kawad na
ngamin kiden nabalud, kontodu kayu kiden
nga nangdamsit ta takki da kiden. 27 A ta
nekahukal na naggwardya en a naita na ta
nahukatan ya irwangan kiden, a pahig na
ta nakalattog na ya nabalud kiden. A yen ta
sinikkut na ya kampilan na en, te papasin
na mina ya bari na, te mamatan sangaw ta
atubang na dafu na en. 28 Ammi ta nepakaita
ni Pablu tentu a pake nagayag tentu.
"Awem la, te itta kami la ngamin sin,"
kunna.
29 A nagayag bit mantu ya maggwardya
en ta paghilag na, a sangaw nagbilag na
simarok ta agyan na nabalud kiden. A gafu
ta nagpapilpig na ta talaw na teg Pablu ikid
ni Silas a namalentud bit ta atubang da,
kapye na kid neuhet. 30 A ya uhohug na hapa
tekid a
"Ibar muy haen, Ser, am anu mina ya
tarabakun ku petta awek sangaw mesi-
pat ta pangpa-gang na Namaratu ewan,"
kunna.
31 "A mangurug kan te Afu Hesus, te
intu ya makkamu mangikerutan tekitam,
a kumanen hapa tekamuy ngamin nga
mamattama," kunda tentu.
32 Ammi pake nepadangag da hapa ya uho-
hug na Namaratu tentu ikid na ngamin
kiden magyan tentu. 33 A sangaw inalap
na hapa ig Pablu ikid ni Silas ta agyan
na danum ta tangngan na hiklam para la,
a binaggawan na ya bigad da kiden gafu
ta paluk. A yen hapa ya nepagzigut da
tentu ikid na magyan kiden tentu gafu ta
pangurug da. 34 A sangaw pinagdulot na
hapa ig Pablu ikid ni Silas ta bali na en,
kapye na kid nepagafuy, a nagkakan kid
hapa. A matalak hapa ya maggwardya en
ikid na kahulun na kiden gafu ta mangurug
kid na ta Namaratu.

Ya Pakauhet Nig Pablu Ta Agbaludan

35 A ta lalakwat a nangidob ya
pinakadakal kiden ta polis da ta agyan
na agbaludanen, te petta ilattog da mina
ig Pablu. 36 A sangaw enna nebar na
maggwardya en tekid.
"Pelattog na kam kan na pinakadakal
mi kiden, a magtugut kanan mantu,
a Dyos ya makkamu tekamuy," kunna
tekid.
37 Ammi ya uhohug ni Pablu tentu a
"Ay, awena mabalin ta kunna ten, te
maski am Hudyo kami a kagitta da kami
haman nga mekamang ta gubyernu na
taga Roma, a aweda haman panunnutan
damagan tekami am anu ya liwat mi, am
awa ka-ma la amāmatan da kami hud
la ta paluk ta atubang na ngamin tolay,
kapye da kami pebalud. A ta ayanin
a ikayat da ilemad ya pagpatugut da
tekami. Awan! Awemin mantu magtugut
am bakkan ta pinakadakal mu kidina ya
ange mangilattog tekami," kunna.
38 A nagtoli mantu ya polis kiden ta
pinakadakal da kiden, a nebar da ya inuho-
hug ni Pablu tekid, a naburungan kid na
hapa, te liwat da ta nepabalud ya awanen ta
liwat. 39 A yen ta umange kid na nakipakoma
teg Pablu, a sangaw nelattog da kid ta
agbaludanen, kapye da kid pinatugut ta ili
da. 40 A tekid na nagtugut ta agbaludan
a nagsibal kid bit ta bali ni Lidya en, te
pagturadan da bit ya mangurug kiden, a
sangaw nagtugut kid hapa.

17

*Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Ili Na Tesa-
lonika*

1 A tekiden nagtugut a tinaliban da ya ili
na Ampipolis ikid na Apolonya, kapye da

dimmatang ta ili na Tesalonika. A gafu ta
itta hapa ten ya kapilya na Hudyo kiden [2] a
immange kid hapa makigimung, te yen hala
ya gagangay da. A nakiuhohuganan hapa i
Pablu tekid ta tallu na Sabadu gafu ta surat
kiden ta Bibliya da. [3] A netuldu na hapa
tekid ya surat kiden nga dana nangibar ta
iange na Mangikerutan, petta amu da ta
dana nekari ya pasi na ikid na katolay na.

"A ya Hesusen nga ipadangag ku
tekamuy a intu hala ya Mangikerutan
nga nekari na Namaratu ewan tekitam,"
kunna tekid.

[4] A mangurug hapa ya kadwan kiden Hudyo,
ikid na Hentil nga dana mangurug ta Na-
maratu, a medagga kid na teg Pablu ikid
ni Silas, a itta hapa ya addu na bābāy nga
naba-nang.

[5] Ammi ya Hudyo kiden nga awan mangu-
rug ta nepadangag ni Pablu a mangahugu
kid na gafu ta mangurug kiden. A yen ta
nangalap kid ta kadwan kiden lālāki nga
mangunung ta kanan da, kapye da sa ma-
madday ta dulay, petta burburungan da ya
tolay kiden ta ili. A sangaw simarok kid
hapa ta bali ni Hason nga pagyanan nig
Pablu ikid ni Silas, petta gafutan da kid
mina, te idarum da kid mina ta atubang
na tolay kiden. [6-7] Ammi mappya te dana
nagkahan kid nagtugut, a aweda kid mantu
nadatangan. A gafu ta kumanen a nekabka-
bat da ig Hason ginafut ikid na kadwan ki-
den mangurug, a ginerger da kid ta atubang
na konsihal da kiden ta ili.

"Ye-yan kid ya kahulun na duwa kiden
nga manabtabang ta ngamin kiden lugar,
te pinagdulot na kid ni Hason ta bali na.
A sa makaliwat kid ta lintig na Ari en ta ili
na Roma, te ipapilit da ya takwan na ari
nga magngagan te Hesus," kun na ayag
da en.

[8] A magburung na hapa ya tolay kiden ikid
na konsihal da kiden tekiden nakadangag
ta itta ya mangipapilit ta takwan na ari.
[9] A pinagmulta da mantu ig Hason ikid na
kahulun na kiden, kapye da kid pinagtugut.

Ya Iange Nig Pablu Ta Ili Na Beriya

[10] A ta hiklam a dinob na mangurug kiden
ig Pablu ikid ni Silas ta ili na Beriya. A ta
datang da ta iten Beriya a kuga immange
kid ha ta kapilya na Hudyo kiden. [11] Ammi
mapmappya ya agnonotan na Hudyo kiden
taga Beriya ammi ta itta kiden ta Tesa-
lonika, te nefulot ya talak da nga mag-
dangag ta inuhohug nig Pablu, a pake bil-
bigan da para ya Bibliya ta kinanghahaw,
te pasikkalan da am kurug ya inuhohug
nig Pablu tekid. [12] A gafu ta kumanen a
mangurug hapa ya addu na Hudyo, ikid na
addu hapa na baba-nang na Hentil na lālāki
pase bābāy.

[13] Ammi intu dulay, te ya Hudyo kiden
taga Tesalonika a nadamag da ta itta ig
Pablu ta iten Beriya nga mangipadangag
ha ta uhohug na Namaratu, a dinagdag da
kid hapa. A sinansanat da hapa ya tolay
kiden ten, petta ikatupag da mina i Pablu.
[14-15] A yen ta nebar na mangurug kiden tentu
ta alistu mina magtugut, a enda netulud
na kadwan kiden addet ta ili na Atenas ta
pingit na bebay, ammi nasirak ig Silas ikid
ni Timotyo ta ili na Beriya. A ya uhohug ni
Pablu ta nangitulud kiden tentu a

"Padagdagan muy sangaw ta mavit ig
Silas ikid ni Timotyo," kunna tekid,

kapye da nagtugut magtoli ta ili na Beriya.

Ya Bida Ni Pablu Ta Taga Atenas Kiden

[16] A ta pagindag ni Pablu teg Silas ta
ili na Atenas a pake matupag ya nonot
na gafu ta napannu ya ili da ta addu na
sinang dyos. [17] A yen ta magpatotoli ta
agyan na pagkakampatan na tolay kiden
ta kinanghahaw, te petta makiuhohuganan
tekid gafu ta sinang dyos da kiden ikid na
Namaratu. Ammi am Sabadu a immange
ta kapilya na Hudyo kiden, te makiuho-
huganan hapa tekid ikid na Hentil kiden
nga nedagga tekid. [18] A ya kadwan kiden
mistro ta eskwela ni Ipikuro ikid na eskwela
ni Zeno a nesimmu da hapa i Pablu nga
makiuhohuganan ta itta kiden ta agyan na
dapun da en. A ya uhohug kadwan a

"Anu hud ya ikayat na uhohugan na
magtuladin," kunda.

"A kuman na ipadangag na ya takwan
na dyos," kunna hapa na kadwan,

te nadangag da ya pangipadangag na ta
ngagan ni Hesus ikid na pangtolay na Na-
maratu ta nagpasi kiden. [19] A enda mantu
binaran, a neange da ta bagetay na Arey-
opago, te yen ya agimbestigaran na konsi-
hal da kiden ta tolay. A ya nebar da tentu
a

"Pake dangagan mi ta mappya am anu
ya ituldum, te kuman na takwan, [20] te
bakkan ta kuman na amu mi, a ikayat
mi dangagan am anu ya ikayat mu uho-
hugan," kunda tentu.
[21] Te ya tolay kiden taga Atenas ikid na imme
kiden magpasyar ten, a intu la pakolangan
da ya mangibida ikid na magdangag ta bagu
na bida.

[22] A gafu ta kumanen a nagtayuk i Pablu
ta nagtātangnganan na konsihal kiden. A
ya binida na tekid a intu yan:

"Ikamuy taga Atenas, a ta kuman na
mariknak tekamuy a pake pakolangan
muy ya ngamin na relisyon, te awemuy
ikayat ta itta ya taliban muy nga dyos.
[23] Te teyaken nagpapasyar nga nagbuya
ta ngamin kiden pakimallakan muy a
naitak hapa ya takday na pangiatangan
muy, a ya nesurat hapa tentu a

'Ye-yan ya Pangiatangan ta Dyos
nga Awan Aamu', kunna.

"A ya Dyos nga awemuy amu a yen
mantu na Dyos ya ipadangag ku teka-
muy. [24] Te Namaratu ewan haman ya
Dyos nga namadday ta lutakin kontodu
ngamin na itta ta paglelehutin, a awena
haman magyan ta bali nga pinadday
na tolay, te intu haman ya dafu na
ngamin lutak pase langit. [25] A masa-
pul na hud ta itta ya mangatad tentu,
bakawa intu haman ya mangatad ta an-
gat tam ikid na ngamin magserbi teki-
tam. [26] Te ya napopolu en tolay nga
pinadday na, a intu la tatakday ya na-
gafun na ngamin tolay maski am anu ya
katolay da, petta magyan kid ta utun na
lutakin. Ammi dana tinugnakan na ya
lugar na pagyanan da ikid na kabayag na
araw da, [27] pettam kumanen a apagan da
mina ya Namaratu, talo am maapagan
da, am manonot da. Ammi maski kunna
ten awena haman adayu ta tagtakday
tekitam, te ya kuman na inuhohug na
kadwan kiden dadagkal muy a

[28] 'Intu ya makkamu ta angat tam,
ikid na mangpahehit ikid na mang-
panonot tekitam, a ikitam tolay ya
anak na kiden,' kunda haman.

[29] "A gafu ta ikitam tolay ya ānāk na
Namaratu ewan a awetam mina igitta
ya Namaratu ta balituk, ikid na pirak,
ikid na batu nga pinadday na malalaki
na tolay. [30] Ta idi a pinagorayan na
Namaratu ya awemuy pakkamu tentu,
ammi ta ayanin a ibar na ta magbabawi
mina ya ngamin tolay, [31] te dana tinug-
nakan nan ya araw na pagimbestigar na
ta ngamin tolay. A pinatudunan nan
hapa ya matunung na lalaki nga mag-
imbestigar tekid. A pake nepasikkal nan
hapa ya pinatudunan na en, te tinolay
nan ta pasi na en. A yen la ya abat na
mabidak," kun ni Pablu tekid.

[32] A ta pakadangag da ta itta ya tinolay
na Namaratu ta pasi na a nekakātawa na
kadwan, ammi nakanonot ya kadwan, te

"Dangagan mi ha sangaw ta mittan am
anu ya ikayat mu uhohugan ta matolay
ya nasi," kunda.

[33-34] A ta nekabalin na kumanen a nag-
tugutan na kid ni Pablu, a nehulun bit hapa
ya kadwan tentu, a mangurug kid hapa te
Hesus. I konsihal Dyonisyo ya takday, a ya
takday para ya babbayen nga nagngagan ta
Damaris, a mehulun hapa ya kadwan tekid.

18

Ya Pagyan Nig Pablu Ta Ili Na Korinto

[1] A ta nepagtugut ni Pablu ta ili na Atenas
a nagdulot ta ili na Korinto, [2] a yen hapa
ya nakasimmun na te Akila nga takday
na Hudyo nga neanak ta lugar na Pontu.
Ammi bagu nagafu kid hapa na atawa na en
Persila ta lugar na Itali, te pinatugut na kid
ni Ari en Klawdyo kontodu ngamin kiden
Hudyo nga nagyan ta ili na Roma, a ikid
ya napnapolu dimmatang ta ili na Korinto
ammi te Pablu. [3] A sangaw immange hapa i
Pablu magpasyar ta bali da, a nakipagyan
tekid nakipagtarabaku, te naggagitta kid
nga mamadday ta tolda. [4] A kada Sabadu
a makigimung hapa i Pablu ta kapilya na
Hudyo kiden, a nakiuhohuganan tekid pase
Giregu kiden, talo am mangurug kid hapa
te Hesus.

[5] A sangaw ta datang nig Silas ikid ni
Timotyo, te nagafu kid ten Masadonya, a
nagimmang bit i Pablu nga magtarabaku ta
tolda, te intu la kwan na ya mangipadangag
ta uhohug na Namaratu ta Hudyo kiden,
a pake nepasikkal na i Hesus ta intu ya
Mangikerutanen nga dana nekari na Nama-
ratu tekid. [6] Ammi gafu ta masoysoy kid ikid

na mamadakat kid tentu a nagtalekudan na kid hapa. Te ya nebar na tekid a

"Ikamuy mantu la ya makkamu ta liwat muy. Am aweyan muy ya iatad na Namaratu tekamuy a anu para ya liwat ku. Eyak na mantu mangipadangag ta Hentil kiden," kunna tekid.

7 A nagtugutan na kid, a immalit ta bali
ni Tikyo Husto ta hebing na kapilya da
en, te Hentil i Tikyo, a mangurug hapa ta
Namaratu. 8 Ammi i Krispu nga presidente
na kapilya en a dimmagdag hapa te Pablu,
te sa ikid nga mamattama ya mangurug te
Hesus gafu ta nepadangag ni Pablu tekid. A
addu hapa ya mangurug nga Hentil kiden
taga Korinto, a sa nazigut kid hapa.

9 A sangaw ta takday na hiklam a nag-
matakar kan i Afu Hesus te Pablu, a ya
nebar na tentu a

"Awem magtalaw, Pablu, te idulot mu
la ya mangipadangag ta isin, 10 te itta yak
hala teko, a awan sangaw ta mangsi-ged
teko, te addu para ya mangurug teyak ta
isin na ili," kunna kan tentu.

11 A nagyan mantu i Pablu ta ili na Korinto
abat ta tādarun a annam na hulan nga
mangituldu ta uhohug na Namaratu.

12 A ta pagyan para la nig Pablu ta ili na
Korinto a naggubernador hapa i Galiyo ta
ngamin lugar na Akaya, a ya arawin yen
hapa ya nepagdadagga na Hudyo kiden nga
manggafut te Pablu, a nee da ta atubang na
gubernador en, petta idarum da.

13 "Ye-yan ya mangayayyaw ta tolay
kiden, petta dagdagan da mina ya tak-
wan na pangurug nga mehangat ta lintig
tam," kunda.

14 A tanagay maguhohug hapa i Pablu,
ammi napnapolu ya gubernadoren nga
tumabbag tekid.

"Am angarigan ta itta mina ya
tinarabaku na nga pake dulay a attaman
ku la ya magdangag tekamuy. 15 Ammi
gafu ta intu la pagtatāpilan muy ya
uhohug ikid na ngagan na tolay ikid
na lintig na Hudyo a mappya ta ikamuy
hapa la ya makkamu, awan ta amuk ta
problema muyina," kunna.

16 A pinatugut na kid. 17 Ammi ka-ma la
enna ginafut na Hentil kiden i Sostinu nga
bagu en presidente na kapilya na Hudyo
kiden, a pinalpaluk da ta atubang na gu-
bernadoren, a binaybay-an na kid hapa na
gubernadoren.

Ya Pagtoli Nig Pablu Ta Ili Na Antiyoka

18 A ta kabalinan na kumanen a nagyan
bit i Pablu ta ili na Korinto abat ta medyo
mabayag. A gafu ta mabayag mantu ten
a "Eyak na ha, a makkamu kanan," kunna
ta mangurug kiden, kapye na nagtugut, sa
ikid nig Akila ikid ni Persila.

A nabayag na hapa ya awena nepagposip
ni Pablu gafu ta itta ya nekari na ta Na-
maratu, ammi tekiden nakadatang ta ili na
Senkareya a yen ya nagposipan na ta huk
na en, te nabalin na ya nekari na en. A
sangaw naglugan kid ta bapor nga ange ta
lugar na Siriya. 19 A gafu ta nagsibal hapa
ya baporen ta ili na Efeso a dimmagut bit
i Pablu, petta ange makigimung ta kapilya
na Hudyo kiden, a nakiuhohuganan hapa
tekid. A ya uhohug da hapa tentu a

20 "Mappya am mabayag ka mina
tekami," kunda hapa tentu, ammi

"Awek la bit, 21 te am ituluk na Nama-
ratu ewan a magtoli yak hala sangaw,"
kunna tekid kapye na nagtugut.

Ammi ig Akila ikid ni Persila a nasirak kid
ta ili na Efeso, a nagbapor ha i Pablu addet
ta lugar na Siriya.

22 A ta datang na baporen ta ili na Sesariya
a yen hapa ya nagdisaagan ni Pablu, a
nagtugut na addet ta ili na Herusalem, te
ange bit magpasyar ta mangurug kiden ten,
kapye na magdulot ta ili na Antiyoka, te yen
ya nagganwatan na en ta idi. 23 A medyo
mabayag hapa ten, kapye na ha nagtugut,
te magtoli ta mangurug kiden ta ngamin
inange da en ni Silas ta lugar na Galasya
ikid na Parigya, petta pagsikanan na ya
pangurug da.

Ya Tarabaku Ni Apolo

24-26 A ta ketta para la ni Pablu ta iten
Galasya a itta ya takday Hudyo nga im-
mange nagpasyar ta ili na Efeso. Apolos
ya ngagan na, a taga ili na Alehandra ta
lugar na Egipto. A tentu en immange
makigimung ta kapilya na Hudyo kiden
a pake naturad hapa magbida tekid, te
malalaki maguhohug, yaga awena metawag
ta surat kiden ta Bibliya. A pake pinasikkal
na ya maguhohug, a awan kad ta pagkil-
luyan na ituldu na ta damag ni Hesus, te

kustu ngamin ya bidan na, te pake naadal
na ta mappya ya ngamin netuldu tentu gafu
te Afu Hesus. Intu la pagkurangan na ya
kazigut na en, te maski dana nesipat ta
pangzigut ni mina Hwan a awena para la
nakompleto na kazigut na. A ta nepakadan-
gag nig Persila ikid ni Akila tentu ta kapilya
en a nebar da tentu ta

"Magdulot ka hala ta bali mi, te mag-
bida kitam," kunda tentu,

a pake netuldu da ya awena en para amu
nga dalan na Namaratu.

27 A ta nekabalin da magbida a ikayat ni
Apolos magtugut.

"Mappya ta eyak para ta iten Akaya
ta dammang na bebay, petta mangituldu
yak hapa ten," kunna.

A inuffunan da hapa na mangurug kiden,
te nagsurat kid ta kahulun da kiden mangu-
rug ta dammang, petta pagdulotan da hapa.
A ta datang ni Apolos ta dammang ta ili na
Korinto a dakal hapa ya panguffun na ta
mangurug kiden ten gafu ta pakapangwa
na Namaratu, 28 te masikan makidibati ta
Hudyo kiden ta lugar na pagaammungan
da, a inabak na kid ta uhohug na Nama-
ratu, te pake nepasikkal na i Hesus ta intu
ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu
tekid.

19

Ya Pagtoli Ni Pablu Ta Ili Na Efeso

1 A ta ketta ni Apolos ta ili na Korinto
a nagtugut hapa i Pablu ta iten Parigya,
a inange na ya bagbagetay kiden addet ta
nakadatang ta ili na Efeso, a yen hapa ya
nakasimmun na ta kadwan kiden mangu-
rug. 2 A tentu en nakiuhohugan tekid a
pinohutan na ta

"Anu, awemuy hud napasinapān ta
Kahalwa na Namaratu ta nepangurug
muy?" kunna tekid.

"Awan ay, te awemin para la nadan-
gag am ittan ya Kahalwa na Namaratu,"
kunda hapa.

3 "A anu mantu ya kinurug muy petta
nagzigut kam?" kunna.

"A intu kinurug mi ya pangzigut ni
mina Hwan ta danum," kunda.

4 A ya uhohug para ni Pablu tekid a

"Zinigut ni Hwan ya tolay kiden gafu
ta pagbabawi da ta liwat da kiden, ammi
ya nebar na kan para tekid a mappya
ta ikatalak da ya ange sangaw ta gafan
na nga mangpasinap tekid ta Kahalwa
na Namaratu, a i Hesusen mantu yen,"
kunna.

5 A gafu ta uhohug ni Pablu tekid a
pazigut kid hapa ta ngagan ni Afu Hesus. 6 A
ta nepangisagpaw ni Pablu ta kamat na ta
ulu da a mapasinapān kid hapa ta Kahalwa
na Namaratu, a magsitang kid na ta mag-
daduma na aguhohug, otturu neuhohug da
hapa ya pepadangag na Namaratu tekid.
7 Itta mafulu duwa kid ngamin.

8 A ta kabalinan na kumanen a nagyan
i Pablu ta ili na Efeso abat ta tallu hulan,
ammi kada Sabadu a immange ta kapilya
na Hudyo kiden, a naturad hapa maguho-
hug tekid, te awena mamat mangituldu am
awa pake nepasikkal na ya pangikerutan na
Namaratu tekid. 9 Ammi pake masoysoy ya
kadwan, te aweda kurugan ya ituldu na, am
awa pinadpadulay da hud la ta atubang na
magdangag kiden. A yen ta nagtugutan
na kid ni Pablu, a netugut na hapa ya
mangurug kiden, a immalit kid ta eskwela
ni Tirano. 10 A nangituldu i Pablu ta eskwela
na en ta kinanghahaw abat ta dwadarun, a
nesaned hapa ya uhohug na Namaratu ta
ngamin kiden lugar na Hudyo pase Hentil
ta paglelehut na Asya.

Ya Pangtalama Na Seanitu Ta Anāk Ni Iskeba

11 A itta para la ya pake masmasikan na
nehuga na Namaratu gafu ta bari ni Pablu.
12 Te am itta ya magtakit a ange mangalap
ya kahulun na en ta sangngat ni Pablu, ono
arikavwat na, a am mesagpaw ya inalap
na en ta bari na magtakiten a magmappya
hapa. A maski am seanitu a patugutan na
hapa ya anitu na en. 13 A itta hapa ya kad-
wan kiden Hudyo nga makapatugut kan ta
anitu, a nepangparuba da hapa ya ngagan
ni Hesus ta seanitu kiden, te pasyaran da ya
seanitu kiden petta patugutan da ya anitu
da.

"Patugutan mi ka ta ngagan ni Hes-
usen nga ipadangag ni Pablu," kunda ta
anitu da.

14 A ya pitu kiden ānāk ni Iskeba nga
mayor na padi kiden a ikid hapa ya nangi-
paruba ta ngagan ni Hesus ta takdayen
seanitu. 15 Ammi ya tabbag na anitu na en
tekid a

"Amuk i Hesus ikid ni Pablu, ammi
inya kam hud petta kurugan ta kam,"
kunna,
16 otturu dinukmaran na kid na lalaki en
gafu ta poray na anitu na en, a pake binig-
bigadan na kid ngamin abat ta napispissil
ya ngamin barawasi da, a nauh-uhagan kid
nga nagbabilag. 17 A alistu nesaned hapa
ya damag na pitu kiden ta ngamin kiden
limugar ta ili na Efeso, a pake nahigalan ya
ngamin Hudyo pase Hentil gafu ta ngagan
ni Afu Hesus.
"Kakurugan ta pake masikan hapa ya
ngagan ni Hesus," kunda.

*Ya Pangiapang Na Mangurug Kiden Ta Ag-
madyik Da*

18 A gafu ta damag na kasikan na ngagan
ni Hesus a umange ya addu na mangurug ta
agyan na aggagimungan da en, a nebosag
da ta pagtalekudan dan ya dana tarabaku
da ta atubang na ngamin tolay, te managa-
na kid, ammi nelemad da ta idi. 19 A ya
kadwan kiden nga nagtalekud ta panaga-na
da a nedatang da hapa ya lebru da kiden,
petta sa mauknud kid ta atubang na ngamin
tolay, kapye da kid neapang. Ammi dana
nekwenta da am piga ya nepagpaga da ta
ngamin kiden lebru da, a kustu limafulu
ribu na pesuk. 20 A gafu ta kumanen a pake
nesaned para ya uhohug na Namaratu ad-
det ta addu na lugar, a awan ta nakatubang
ta pakapangwa na uhohug na en.
21 A ta kabalinan na kumanen a
nakanonot i Pablu nga ange magpasyar ta
dammang na bebay ta lugar na Masadonya
ikid na Akaya, kapye na sangaw magtoli ta
ili na Herusalem.
"A sangaw am mabalinak na ten
Herusalem a mappya ta e yak hapa ta
ili na Roma ta lugar na Itali," kunna.
22 A dana pinapolu na mantu ya kauffunan
na kiden nga Timotyo ikid ni Erasto ta iten
Masadonya, ammi tentu a pa magyan bit ta
ili na Efeso.

Ya Manabtabang Ta Ili Na Efeso

23 A ta ketta para la ni Pablu ta ili na Efeso
a itta hapa ya masikan na manabtabang
ta tolay kiden gafu ta dalan ni Hesus nga
ipadangag ni Pablu tekid. 24 Te ya takday
tolay nga magngagan te Dimitriyu a dana
nakitulag ta tarabakun na kadwan kiden
pandayān, te ikid ya mamadday ta sinang
ba-bali na dyos da en Artemis, a addu hapa
ya nelaku da ta pinadday da kiden. Ammi
gafu ta ipadangag ni Pablu a umassang na
ya gumatang ta pinadday da. 25 A yen ta
pinagmamiting ni Dimitriyu ya pagalluyan
na kiden ikid na kadwan kiden pandayān. A
ya uhohug na tekid a
"Amu muy, kahkahulun, ta awan ta
takwan na pangalapan tam ta magserbi
tekitam am bakkan ta tarabaku tamin,
26 ammi maita muy haman, ikid na
madangag muy ta addu ya naagagay ni
Pablu ta kagitta tam kidin ta isin Efeso
pase ngamin lugar na Asya, a pagtaleku-
dan dan ya paddayan tam kidin, te ibar
na haman ta bakkan ta dyos ya pinadday
na tolay. 27 A kadulayan na sangaw, te
awan sangaw ta kapkappyan na pagapa-
gan tamin. Ammi bakkan la ta yen, te
awan sangaw ta kapkappyan na simbaan
na dyos tam Artemis, a awan na sangaw
ta kwenta na pakimallakan na ngamin
tolay ta lugar na Asya ikid na ngamin
paglelehutin," kunna tekid.
28 A ta pakadangag da ta uhohug ni Dim-
itriyu a pake magporay kid na, a sa naggi-
hawa kid.
"Malalaki ya Artemis, malalaki ya dyos
na taga Efeso kiden," kun na gihawa da,
a tinotoli da la.
29 A gafu ta kumanen a sa napopoyung
na ya ngamin tolay ta ili, a naggagindan
kid na nagbabilag nga immange ta agyan
na agbuyan da en, a sakā ginerger da
hapa ig Gayus ikid ni Aristarku nga taga
Masadonya, te kahulun kid ni Pablu. 30 A
ange mina i Pablu ta nagtātangnganan na
tolay kiden petta maguhohug tekid, ammi
ginamman na kahulun na kiden. 31 A maski
ya kadwan kiden pinakadakal na taga Efeso
kiden nga kofun ni Pablu a nangidob kid
hapa ta maggamma hapa tentu.
"Awem la makipaita ta tolay kidina, te
dulay," kunna tentu.
32 A nagdaduma hapa ya gihawa na to-
lay kiden, te pake napopoyung kid na, a
nagalalimanga hapa ya kadwan tekid, te
aweda amu am anu ya kauk-uknud da.
33 Pahig na kadwan ta intu nakaliwat i Ale-
handru, te intu ya netu-bang na Hudyo
kiden ta atubang na tolay kiden. 34 Ammi
tentu en nagsenyas petta magbida tekid a

nabilbig da ta Hudyo, a naggihawa kid ha.
"Malalaki ya Artemis, malalaki ya dyos
na taga Efeso kiden," kunda,
a tinotoli da la negihawa abat ta dwaoras.
35 A ta nepagpakamag na takdayen
pinakadakal da tekid a pake nehuya na kid.
"Ikamuy taga Efeso, anu hud ya serbi
na kasitang muy? Itta hud sin ya awan
makkamu ta ikitam taga Efeso ya ma-
naron ta simbaan ni Artemis, ikid na
sinang bari na en batu nga nagafu ta
langit? 36 A gafu ta awena mabalin ta
melemad yan a mappya mantu ta mag-
immang kanan. 37 A awemuy hahama,
te awan haman ta liwat na tolay kidina
nga ginerger muy ta isin. Awan haman
ta inuhohug da ta dulay ta dyos tam,
a awan ta tinakkaw da ta simbaan na
en. 38 A am itta mina ya idarum nig
Dimitriyu ikid na kahulun na kiden a itta
haman ya munasipyo tam ikid na kwes
tam. Yen kid mina ya eyan da pangi-
daruman. 39 Ammi am itta ya takwan na
problema muy a mappya ta nonotan da
hala sangaw am araw na pagaammung
na imili, 40 te mabalin ta sa ikitam sangaw
ya medarum gafu ta panabtabang tam ta
arawin, te awan haman ta razon tam ta
iningwa tamin," kunna tekid.
41 A ta nekabalin na naguhohug ta isin a
pinatugut na ya tolay kiden.

20

Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Masadonya

1 A ta nepagimmang na panabtabang na
tolay kiden a pinagaammung ni Pablu ya
mangurug kiden, petta pagturadan na kid.
A sangaw nagpakamu tekid, kapye na nag-
tugut. 2 A pinasyar na ya ngamin kiden
lugar na mangurug ta lugar na Masadonya,
a pinasikan na ya pangurug da ta addu na
uhohug, kapye na nagdulot ta abagatan ta
lugar na Giresya. 3 A nagyan hapa ten abat
ta tallu hulan. A sangaw ikayat na magtoli
ta lugar na Siriya, ammi tentu en naggan-
wat nga maglugan ta bapor a nadangag
na ta anānigan na Hudyo kiden, a awenan
mantu nagtakay ta baporen, te nagtugut na
ta dalan nga ange ta Masadonya. 4 Nehulun
hapa tentu i Sopatro nga anak ni Piro nga
taga Beriya, a ig Aristarku ikid ni Segundo
nga taga Tesalonika, a i Gayus nga taga
Derbe, ikid ni Timotyo, a ig Tikiku ikid ni
Tropimo nga taga Asya.
5 A ta datang da ta ili na Pilipos ta lu-
gar Masadonya a imunnan ya kahulun na
kiden nga dimmakit ta bebay addet ta ili
na Troas, te indagan da ta iten. 6 A iyak
Lukas a nesibal nak hapa ni Pablu ta ili
na Pilipos, ammi dana nginilin mi bit ya
pyesta na Hudyo kiden am mangan kid ta
pan nga awan bumlad, kapye mi nagtugut
nga naglugan ta bapor. A ta mekalima en
araw a yen ya datang mi ta ili na Troas ta
agyan na magaindag kiden tekami. A pa
nagyan kami hapa ten abat ta pitu araw.

Ya Pangituldu Ni Pablu Ta Ili Na Troas

7 A ta furab na Liggu a sa nagaammung
kami, te yen ya pangan mi ta panen nga
panadamdaman mi te Afu Hesus. Ammi
napolu nagbida i Pablu tekami, te ikayat na
magtugut ta lalakwat. Ammi awena haman
nagimmang naguhohug abat ta tangngan
na hiklam. 8 Dana napagatangan ya addu na
hilag ta nagyanan mi en ta nagingutunen
silid. 9 A ya takday na babagu nga magnga-
gan ta Yutiku, a imatuttud hapa ta tawa en,
a natangluk ta sikan na sidug na ta kabayag
na pagbida ni Pablu, a nahunnak na ta lutak
addet ta mekatallu en daklat. Enda inakkat
a nasin. 10 Alistu dimmagut hapa i Pablu, a
nagtumagan na ya babagu en inahakupan,
a
"Awemuy la magburung te matolay
hala," kunna.
11 A tekamin ha gimon ta nagyanan mi en ta
utun a nagkakan kamin, a nagbabida kid ha
ni Pablu abat ta magkākārawan, a sangaw
nagtugutan na kid. 12 A pake matalak kid
hapa ta pangidatang da ta babagu en ta bali
na, te natolay hala.
13 A ta kabalin min ten a immunnan kami
ha ammi te Pablu, te nagbapor kami nga
dumayum ta ili na Asos, ammi te Pablu a
nagtugut ta dalan, te dana nanonot na ta
makilugan hapa sangaw ta iten Asos. 14 A ta
pakadafung mi en ten a nelugan mi hapa,
a sa nagbapor kami ngamin abat ta ili na
Mitilena. 15 A tekami en ha nagbapor ta
lalakwat a tinaliban mi ya fugu na Kiyos. A
ta tālakwatan a nagsibal kami bit ta fugu na
Samos, kapye mi nagdulot ta ili na Miletu
ta mekatallu en na araw. 16 Awemi nagsibal
ta ili na Efeso, te awena ikayat ni Pablu ta

mabayag kami ta lugar na Asya, te imaggut
dumatang ta ili na Herusalem, petta dana
ittan mina ten ta kaarawan na Pentikostes.

Ya Tabarang Ni Pablu Ta Kalalaklakayan Kiden Taga Efeso

17 A ta datang mi ta ili na Miletu a nangi-
dob i Pablu ta ili na Efeso petta maayagan
ya kalalaklakayan na iglesya. 18 A tekiden
dimmatang te Pablu a nagbida hapa tekid.

"Dana amu muy ya gagangay ku teka-
muy, kahkahulun, addet ta napolu en
araw na datang ku ta lugar na Asya.
19 Te awek haman nagparayag tekamuy,
te immalinnakak hud la nga nagtarabaku
ta kuman na daddoban ni Afu Hesus. A
addu hapa ya naattaman ku nga damdam
ku ikid na pagzigātān ku gafu ta pangi-
gakkad na Hudyo kiden teyak.

20 "A amu muy hapa ta awan pulus
ta nelemad ku ta makauffun tekamuy,
te netuldu ta kam ta kapilya muy pase
babali muy kiden, a sa nepadangag ku
ya ngamin kappyanan muy. 21 A tin-
abarangan ku para ya ngamin tolay nga
Hudyo pase Hentil ta magbabawi kid
mina ta pagliwat da ta Namaratu, te
mangurug kid na mina te Dafu tamewan
Hesus Kristu.

22 "A ta ayanin hapa a eyak ha ta ili na
Herusalem, te imaggutak, te kuman na
itu-bang nak na Kahalwa na Namaratu.
A awek hapa amu am anu sangaw ya
makkwa teyak ta iten, 23 ammi teyaken
sage nagsibal ta kadwan kiden lugar a
itta ya iparikna na Kahalwa na en ta
madatangan ku sangaw ya mangbalud
teyak ta iten Herusalem, a pagzigātan
nak kan na Hudyo kiden. 24 Ammi maski
am papasin dak a awek haman kengan ya
angat ku, te awan haman ta kappyanan
na angat ku am awek ibalin ya ngamin
patarabaku ni Afu Hesus teyak. Te yen
haman ya nangidoban na teyak petta
ipadangag ku ya damag na allak na Na-
maratu tekitam tolay.

25 "A ikamuy ngamin nga nangipadan-
gagan ku ta pangikerutan na Namaratu
a amuk na ta awedak sangaw maita. 26 A
yen ta pake ibar kun tekamuy ta am
awemuy mangurug a awan ta liwat ku
tekamuy, 27 te awan ta tinaliban ku ta
pangipadangag ku ta ngamin uray na
Namaratu tekamuy. 28 A makkamu kam
mantu nga magtaron ta bari muy ikid
na ngamin kiden mangurug, te ikamuy
haman ya netun na Kahalwa na Nama-
ratu nga manaron ikid na mangituldu
tekid, te tolay kid ni Afu Hesus nga sinaka
na ta daga na en.

29 "A kumanen hapa a amuk ta itta san-
gaw ya matulad na mangituldu nga tim-
ulyat teyak, a pagkakattwayan da san-
gaw ya mangurug kiden. 30 A bakkan la
ta yen, te magparayag hapa sangaw ya
kadwan kahulun muy, a pagkilluyan da
sangaw ya kakurugan nga netulduk teka-
muy talo am itta hapa ya mapadagdag
da. 31 A mappya mantu ta dana nonotan
muy, petta awemuy sangaw maayayyaw,
te intu nonotan muy ta netangtangit ku
para ya nepangtabarang ku tekamuy ta
araw pase hiklam abat ta tallu darun.

32-34 "A amu muy hapa ta awan ta in-
adang ku ta pirak muy ono ga-gamit
muy, te iyak hapa la ya nakkamu na-
gapag ta ngamin magserbi tekami ikid
na kahulun ku kiden, 35 petta iyak mina
ya parigan muy. Te mappya ta mag-
tarabaku kitam, petta itta hapa sangaw
ya iuffun tam ta awan kiden makaapag ta
magserbi tekid. Te nonotan tam mina ya
uhohug ni Afu Hesus,

'Magasgasat sangaw ya mangatad
ammi ta maguknud,' kunna.

"A ta ayanin a Namaratu ewan ya
ikatalak ku nga makkamu tekamuy, a
ya uhohug na allak na en tekitam ya
mangpasikan ta pangurug muy, te yen
ya mangibar ta itta ya iatad na tekamuy,
petta mesipat kam ta ngamin kiden tolay
na Namaratu. A yen la ya addet na
mabidak tekamuy," kunna.

36 A tentu en nabalin naguhohug ta isin
a sa namalentud kid, a nakimallak kid na.
37 A nagtatangit kid hapa nga imahakup ikid
na nangammu tentu, 38 te madamdam kid
na gafu ta uhohug na en tekid ta aweda
sangaw maita. A sangaw enda netulud ta
pagluganan na en bapor.

21

Ya Ange Nig Pablu Ta Ili Na Herusalem

1 A tekami en naggagungay a nagbapor
kamin ha ni Pablu abat ta ili na Koos. A
ta kalakwatan na a nagdulot kami ta ili

na Rodas. A tekami en nagtugut ten a
dumatang kami ta ili na Patara. 2 A yen
hapa ya nakaapagan mi ta takwan na bapor
nga ange ta lugar na Funisya, a naglugan
kami ha. 3 A tekami en nakaabikan ta fugu
na Sipre a tinaliban mi ta abagatan na, a
nagdulot kamin ta ili na Tiro ta lugar na
Siriya, a yen ya nagdisaagan mi, te yen hapa
ya pangidisaagan da ta karga na baporen.
4 A tekami en nagdisaag a emmin hapa
inapag ya agyan na mangurug kiden, a pa
nakipagyan kami tekid abat ta tāliggwan.
A ta pagyan mi en tekid a nakikekallak kid
hapa te Pablu gafu ta Kahalwa na Namaratu
ta awena mina ange ta ili na Herusalem.
5 Ammi tekami en nabalin nagpasyar tekid
a nagganwat kami hala nga magtugut, te
magdulot kami hala ta eyan mi. A gafu ta
kumanen a enda kami hapa netulud abat
ta lawan na ili, a nehulun hapa ya atawa
da ikid na ānāk da kiden. A sangaw nama-
lentud kami ngamin ta zigzig na bebayen,
a nakimallak kami. 6 A ta kabalin mi en a
nagimpakpakamu kami, kapye mi naglugan
ta baporen, a nagtoli hapa ya kadwan kiden
ta bali da.

7 A tekami en nakadatang ta ili na Tole-
mayda a nagdisaag kami ha. A tekami
en nagimpakpakamu ta mangurug kiden
ten a nagammak kami hapa ta bali da ta
tāhiklaman.

8 A ta lalakwat a nagtugut kami ha, ammi
tinugut mi abat ta ili na Sesariya, a nag-
dulot kami ta bali ni Felipe. I Felipe ya
takday na pitu kiden nga pinili da ta idi nga
nangisaned ta rasyon na nabalu kiden, ikid
na mangipadangag ta damag ni Hesus. 9 A
itta hapa ya appat na ānāk na nga babbala-
tang, a aglavun kid hapa nga mangiuhohug
ta ibar na Namaratu.

Ya Manglavun Ta Kedarum Ni Pablu

10 A ta pagyan mi para la ta bali ni Fe-
lipe a umange hapa ya takday aglavun na
Namaratu nga magngagan te Agabus nga
taga Hudeya. 11 A enna bit inazi ya hakkat
ni Pablu, kapye na bit ginalutan ya kamat
na kiden ikid na takki na kiden. A ya nebar
na tekami a

"Dangagan muy ya ibar na Kahalwa
na Namaratu," kunna, "te kumanin kan
sangaw ya kwan na Hudyo kiden taga
Herusalem ta makākwa ta hakkatin yan,
kapye da idarum ta Hentil kiden taga
Roma," kunna.

12 A ta pakadangag mi ta uhohug na en
a sa nakikekallak kami te Pablu ta awena
mina ange ten Herusalem. 13 Ammi ya
uhohug na en tekami a

"Awedak tangitān, pettam awek hapa
madamdam, te dana nakaparanak na am
uray na Namaratu ta mabaludak, ono
maski am papasin dak para gafu ta pan-
gurug ku te Afu Hesus," kunna.

14 A gafu ta awena kami dangagan a nagim-
mang kami hapa, a

"Namaratu ewan mantu la ya makāu-
ray," kummi.

15 A ta nepagpasa na pigpiga araw a ne-
ganwat mi ya ngamin masapul mi kiden,
a nagdulot kamin ta ili na Herusalem.
16 Ammi nehulun hapa ya kadwan kiden
mangurug taga Sesariya, te enda kami ne-
tulud ta pagdulotan mi nga bali, bali ni
Mason. Intu hapa ya takday na popolu
kiden mangurug nga taga Sipre ta idi.

Ya Tabarang Ni Santiago Te Pablu

17 A tekami en nakadatang ta ili na
Herusalem a matalak hapa ya mangurug
kiden nga mangpadulot tekami. 18 A ta
lalakwat a emmi itan ig Santiago ikid na
kadwan kiden kalalaklakayan na mangurug
kiden. 19 "Umanu kam la," kun ni Pablu
tekid. A sangaw binida na hapa tekid ya
ngamin nepaita na Namaratu ta nepangi-
padangag na ta uhohug na ta agyan na
Hentil kiden.

20 A tentu nabalin nagbida tekid a di-
nayawan da hapa ya Namaratu. Ammi ya
nebar da hapa te Pablu a

"Amum kabagis, ta rinibribu ya kagit-
tam kiden Hudyo nga mangurug te Afu
Hesus, ammi pake ipapilit da hapa ta
awetam mina pagtalekudan ya lintig ni
Moses. 21 Ammi intu dulay, te itta kan ya
nadamag da teko ta takwan ya netuldum
ta Hudyo kiden ten ta lugar na Hentil
kiden. Te nebar mu kan ta pagtalekudan
da mina ya lintig ni Moses, te nehangat
mu kan ya dana gagangay da ikid na pag-
banggit da ta ānāk da kiden nga lālāki.

22 "A anu mantu ya mappya? Te am
madangag da sangaw ta itta kan sin,
a magporay kid na sangaw. 23 Ibar mi
mantu ya kwam petta mappya, te maski
itta sin ya appat na lālāki nga mayat

mangidulot ta nekari da ta Namaratu. [24] A
mappya sina ta mehulun ka sangaw tekid
ta simbaanen, ammi iko hapa sangaw
ya makkamu ta ngamin magastu da ta
simbaanen, pettam kumanen mausipan
hapa sangaw ya huk da. A yen sangaw ya
mangipaita ta itta ka para la ta lintig ni
Moses, pettam kumanen awena sangaw
kurugan na Hudyo kiden ya nadamag da
en teko. [25] Ammi ya Hentil kiden nga
mangurug hapa te Afu Hesus a awemi
ibar ta parigan da mina ya Hudyo, ammi
dana nagsurat kamin tekid ta lillikan da
ya mangan ta meatang, ikid na daga, ikid
na bilsagen nga sedaga, ikid na maki-
dorug ta bakkan ta atawa da," kunda.
[26] A nehulun mantu i Pablu ta appat kiden
lālāki ta lalakwat, a neparan da ya bari
da kapye da umange ta simbaanen, petta
makipaita kid ta padi en. A nebar da
hapa tentu am kanu na araw ya addet na
pangikari da, ikid na pangigawat da ta iatad
da ta Namaratu.

Ya Panggafut Da Te Pablu

[27-28] A ta magge pagpasa na mekapitu en
araw nga nebar da a ittan ha i Pablu ta umag
na simbaanen, a neitan na Hudyo kiden
taga Asya, a pinadpadulay da ta kadwan
kiden Hudyo, petta gafutan da.
"Ikamuy Istralita, manguffun kam O,
te ye-yan ya mangisaned ta pangikatupa-
gan na tekitam Hudyo, ikid na lintig tam,
ikid na simbaan tamin, yaga tapangan
na para ya simbaanin, te nesarok na ya
Hentil nga mehangat ta isin," kunda.
[29] A yen ya neayag da gafu ta dana naita da
ya Hentilen Tropimo nga nehulun te Pablu
ta ili, a pahig da ta nesarok ni Pablu ta
simbaanen.
[30] A gafu ta neayag da en a nagadukal
na ya ngamin tolay ta ili, a nagbabilag kid
na nga immange ta agyan na simbaanen,
a ginafut da i Pablu, kapye da ginerger
ta lawan na simbaanen, a insigida nelitup
ya irwangan na kiden. [31] A papasin da
mina i Pablu, ammi itta ya e nangidanug
ta kumander na suddalu kiden nga taga
Roma ta magtatapil na ya tolay kiden. [32] A
insigida nangalap ya kumander ta addu na
suddalu kontodu kapitan da kiden, a nag-
babilag kid na nga ange kumahad ta agyan
na nagtatapil kiden. A ta nepakaita na
tolay kiden ta suddalu kiden a nagimmang
kid na magpaluk te Pablu. [33] A ginafut na
kumanderen i Pablu, kapye na nepagalut ta
duwa na kawad.
"Inya hud ye-yan na tolay, a anu hud
ya iningwa na," kunna ta tolay kiden.
[34] Ammi nagdaduma haman ya gihawa na
tolay kiden, a awena pake nadangag am
anu ya kakurugan, te yaga masikan ya si-
tang na tolay kiden. A inalap na mantu i
Pablu ta agyan na kampo na suddalu kiden.
[35] Ammi tekiden nakadatang ta addanen nga
dumayum ta kampo da en a inakkat na
suddalu kiden i Pablu negon gafu ta poray
na tolay kiden, [36] te dumadagdag kid hapa
nga magayayag ta
"Papasin muy, papasin muy," pakakin
kid na.
[37] A ta pakadatang da ta kampo a nesarok
da mina i Pablu, ammi naguhohug bit ta
kumanderen:
"Itta haen ya ibar ku teko," kunna.
[38] "Anu amum maguhohug ta Giregu?
Agu ta iko ya Egiptano en nga namepe-
gafu ta magribelde ta gubyernu, ikid na
nangpadagdag ta appataribu na mama-
pasi ta lafuken nga kadakalan?" kunna
hapa na kumanderen tentu.
[39] "Bakkan, te Hudyo yak haman taga
kadakalan na ili ta lugar na Silisya, te
ili na Tarsu. Ammi ikallak nak haen, te
maguhohugak bit ta tolay kiden," kun ni
Pablu.
[40] "A aran ay, maguhohug kan," kunna
hapa.
A umatayuk i Pablu ta utun na adda-
nen, a nagsenyas hapa ta tolay kiden petta
magimmang kid. A tekid na nagimmang
a maguhohug na tekid ta agsitang na He-
breyu, te yen hapa ya agsitang da.

22

Ya Bida Ni Pablu Ta Hudyo Kiden

[1] "Am-amang ku ikid na kahkahulun
ku, dangagan muy haen ya mabidak
tekamuy," kun ni Pablu.
[2] A pake nagimmang kid na ta mappya,
te naguhohug tekid ta agsitang da en. A
sangaw nedulot na ya bida na en tekid.
[3] "Hudyo yak, kahkahulun ku, a
neanakak ta ili na Tarsu ta lugar na
Silisya. Ammi ya ili na Herusalemin ya
dimmakalan ku, te nagbasa yak hapa

ta eskwela na la-laayen Gamaliyel. A
netuldu nak ta mappya ta ngamin kiden
lintig na dadagkal tam kiden. A pake
nepasikkal ku hapa ya Namaratu ewan
ta idi ta kuman na ikamuy, 4 a yen ta
negakkad ku ya mamapasi ta mangurug
kiden te Hesus, a ginafut ku ya kadwan
nga lālāki pase bābāy, petta mebalud
kid. 5 Maski pabida muy sangaw ta mayor
na padi kiden ikid na konsihal kiden, te
ikid hapa la ya nagsurat ta kahulun muy
kiden ta ili na Damasku, petta kurugan
da ta iyak ya nedob nga manggafut ta
mangurug kiden te Hesus. A enku kid
mina gafutan, petta idatang ku kid mina
sekakawad ta ili na Herusalem, pettam
kumanen a mapa-gang kid mina.

6 "Ammi tekami en magaab-abikan na
kahulun ku kiden ta ili na Damasku a
tangngan na araw, a nepagka-mak ya
masikan na killat ta bikat ku nga na-
gafu ta langit, 7 a nahunnakak ta lutak, a
nadangag ku ya nangbar teyak.

'Salu, Salu, anu haman ta igakkad
nak,' kunna.

8 " 'Inya ka, Afu?' kunku hapa.

'I Hesusak nga taga Nasaret, a iyak
ya igakkad mu,' kunna haman teyak.

9-10 'A anu mantu ya pakkwam teyak,
Afu,' kunku hapa.

'A magtayuk kan, a magdulot ka
hala ta ili, a mebar sangaw teko
ya ngamin patarabaku na Namaratu
teko,' kunna.

"A ya kahulun ku kiden a naita da hapa
ya dakaren, ammi aweda pake nadangag
ya uhohug na nakiuhohuganan teyak.
11 Ammi teyak a awek na garay nakaita,
te pinagdaram nak na dakaren, a ginemi-
dan nak na takday kahulun ku abat ta ili
na Damasku.

12 "A itta hapa ten ya takday tolay
nga nagngagan te Ananayas, a dayawan
na ngamin Hudyo te kurugan na ya
ngamin kiden lintig na Namaratu. 13 A
umange hapa nagtayuk ta hebing ku. A
'Kabagis Salu, itan nak,' kunna, a yen
na ya nepakaladdang ku, te naitak na i
Ananayas ta hebing ken. 14 A ya nebar na
en teyak a

'Iko kabagis, ya pinili na Dyos na
dadagkal tam kiden, petta amum ya
ngamin uray na. A nakipaita i Hesus
nga naguhohug teko, petta maitam
ikid na madangag mu ya ngahal na,
15 te iko sangaw ya mangipakamu
tentu ta ngamin tolay, petta amu da
hapa ya naitam ikid na nadangag mu.
16 A awem na mantu magtalantan, te
pazigut kan, a ayagam na ya ngagan ni
Hesus, petta mabaggawan ya liwat mu
kiden,' kunna hapa teyak.

17 "A teyaken nagtoli ta isin, ili na
Herusalem, a itta yak ta simbaanen nga
makimallak ta Namaratu, a nagmatakar
i Afu Hesus teyak, 18 te naitak haman ta
paguhohug na en teyak. A ya uhohug na
teyak a

'Alalag mu magtugut ta ili in, te
awena sangaw kurugan na Hudyo
kidin ya bidam nga gafu teyak,' kunna.

19 "Ammi ya uhohug ku hapa a

'Kurugan dak de Afu, te dana amu
da ta iyak ya immange nanggafut ta
mangurug kiden teko ta agyan na
kapilya kiden, petta pa-gangan ku kid.
20 A amu da ta iyak para ya takday
kahulun na nangpapasi kiden te Este-
ban, te iyak ya nangibilin ta salnuk na
barawasi da,' kunku tentu.

21 "Ammi awena ipalubus, te ya nebar
na a

'Magtugut kan la, te doban ta ka
ta adayu, petta mangipadangag ka ta
Hentil kiden,' kunna haman teyak,"
kun ni Pablu.

Ya Pagporay Na Hudyo Kiden Te Pablu

22 A mayat kid nagdangag te Pablu addet
ta nebar na ya Hentil kiden, a yen ya nag-
porayan da tentu, a giaggayan kid na.

"Papasin muy yanan, te dulay na to-
lay," kun na aggay da,

23 yaga newawadwad da ya ga-gamit da ki-
den ta pagaggay da, kapye da nangitappuh-
wak ta lafu ta utun.

24 A gafu ta kumanen a pinasarok na
kumanderen i Pablu ta umag na baraks
da, a nebar na ta suddalu na kiden ta
paligatan da, petta ibosag na mina am
anu ya pangikatupagan na Hudyo kiden
tentu. 25 Ammi tekiden nagpaappa tentu
petta paligatan da a maguhohug na i Pablu
ta kapitanen nga magtayuk ta bikat na en.

"Mepalubus hud ta paligatan muy ya
kagitta muyen nga iturayan na gubyernu

na Roma am awena para la mepasikkal ya
liwat na?" kunna.
26 A ta pakadangag na kapitan ta uhohug
na a enna nebar ta kumander na en.
"Am paligatan tam ya tolayin yan a
anu sangaw ya razon tam, te kagitta
tam haman nga iturayan na gubyernu,"
kunna.
27 A enna mantu pinasikkal na kumander na
en.
"Kakurugan hud ta iturayan na ka na
gubyernu na Roma?" kunna.
"On," kunna hapa ni Pablu.
28 "A nagpaga ka mantu ta kuman na
iyak, te addu ya nepagpagak?" kunna ha
na kumanderen.
"Awan, awek nagpaga, te neanakak ta
pagturayan na gubyernu gafu te mina-
maken," kun ni Pablu.
29 A insigida umadayu te Pablu ya sepa-
ligat kiden, te magburung kid na, kontodu
kumander da en hapa, te nakaliwat kid na
gafu ta ginalutan da ya iturayan na guby-
ernu na Roma.

Ya Pangidarum Na Hudyo Kiden Te Pablu

30 A ta lalakwat a inazi na kuman-
deren ya kawad ni Pablu, a neange na ta
atubang na pinakadakal na Hudyo kiden,
te dana pinagkakampat na kid petta pake
pasikkalan na am anu ya pangpaliwatan da
te Pablu.

23

1 A sinaned ni Pablu inita ya nagkakam-
pat kiden nga magimbestigar tentu, kapye
na naguhohug tekid.
"Kustu la ya uhohug ku tekamuy,
kahkahulun ku, ta kanayun nonotan ku
am anu ya ikayat na Namaratu ewan, a
addet ta ayanin awan pulus ta amuk ta
liwat ku tentu," kunna.
2 Ammi ya mayor na padi kiden a ka-ma
la nepalappag na ya simuk ni Pablu ta
umatayuken ta hebing na. 3 Ammi ya uho-
hug hapa ni Pablu ta padi en a
"Iko hapa sangaw ya lappagan na Na-
maratu ewan, te magingaappya ka. Ape
dagdagam ya lintig na Namaratu ta pag-
imbestigar mu teyak, ammi makaliwat
ka hala ta lintig na en, te palappag mu
haman ya awem para la napasikkal ta
liwat na," kunna tentu.
4 "Amāmatam hud ya mayor na padi na
Namaratu?" kunna hapa na kadwan ta
bikat ni Pablu.
5 "Ay, awek naamu, kahkahulun, ta intu
ya mayor na padi, te kustu ya uhohug na
Bibliya tam ta awetam mina maguhohug
ta dulay ta magturay tekitam," kunna ha
ni Pablu.
6 Ammi tentu en nakalasin ta itta hapa
ya Pariseyu kiden nga nekihu ta Saduseyu
kiden a neayag na hapa ta
"Iyak hapa ya Pariseyu, kahkahulun,
a anak nak para na Pariseyu, a yen ta
idarum dak te ikatalak ku ya pangtolay
na Namaratu ta nagpasi kiden," kunna.
7 A gafu ta inuhohug na en a
nagkakattway na ya Saduseyu kiden ikid
na Pariseyu kiden, a namegafu kid na nga
nagtatapil. 8 Te ya Saduseyu kiden a aweda
mangurug ta matolay hala sangaw ya
nagpasi kiden, yaga aweda hapa mangurug
ta itta ya anghel ikid na anitu. Ammi ya
Pariseyu kiden a kurugan da ngamin. 9 A
pake simikan ya pagingay-ayag da addet ta
nagtayuk hapa ya kadwan kiden Pariseyu
nga abugadu, te ipapilit da ta awan ta liwat
ni Pablu.
"Mabalin de ta itta ya nakiuhohug
tentu ta anghel ono takwan na turin na
Namaratu," kunda.
10 Ammi nagkehal la ya pagtatapil da abat
ta magburung na hapa ya kumanderen te
Pablu, te magge mapilsat na ya bari ni Pablu
gafu ta pagkagubgubatan da. A nangidob
mantu ya kumanderen ta ange mangiadayu
tentu, a negon da ha ta umag na baraks da.
11 A sangaw ta hiklam a ka-ma la nagtayuk
i Afu Hesus ta hebing ni Pablu, a
"Awem la magburung, Pablu, te map-
pya ta iange da ka sangaw ta ili na Roma,
petta ipasikkal mu sangaw ya ngagan ku
ta itta kiden ten ta kuman na nepangi-
pasikkal mu ta ili in yan," kunna tentu.

Ya Nanggakkad Nga Mamapasi Te Pablu

12 A ta kalalakwatan na a nagpagasingan
ya kadwan kiden Hudyo ta aweda pagkakan
ikid na uminum abat ta aweda mapapasi i
Pablu. 13 Nasurok ta appatafulu kid nga nag-
tulag ta pangpapasi da tentu. 14 A sangaw
enda nebar ya pangigakkad da ta padi kiden
ikid na pinakadakal da kiden.

"Nagtatulag kamin ta awemi
pagkakan ikid na uminum abat ta awemi
mapapasi i Pablu. 15 A mappya mantu
ta dana ibar muy ta kumanderen ta
idagut na ha sangaw i Pablu tekamuy,
te 'Pake imbestigaran mi ta mappya,' ape
kummuy tentu, te dana ilakap mi pettam
awena sangaw makadatang tekamuy,"
kunda tekid.
16 Ammi mappya la te dana nadamag na
panganakan ni Pablu ya pangigakkad da
tentu, a enna nebar te Pablu ta umag na
baraks. 17 A sangaw binaran ni Pablu ya
takday kapitan na suddalu,
"Hulunam haen ya babagu in yan ta
kumander muyen, te itta kan ya ibar na
tentu," kunna ta kapitanen.
18 A enna mantu netulud ta kumanderen.
"Itta yak, Ser, te binaran nak ni Pablu
en, a 'Hulunam haen ya babagu in yan ta
kumander muyen, te itta kan ya ibar na
tentu,' kunna teyak. A intu in yan," kun
na kapitanen.
19 A ginemidan na kumander ya babagu en
ta sang adayu petta pohutan na ta mele-
mad.
"Anu mantu ya ibar mu teyak, aleng,"
kunna.
20 "Nagtatulag, Ser, ya Hudyo kiden
ta pedagut da sangaw i Utte ken Pablu
ta pagmamitingan na konsihal kiden ta
lakwat, te ape imbestigaran da kan ta
mappya. 21 Ammi awem la ituluk, Ser,
te itta kan ya nasurok ta appatafulu na
lalaki nga mangilakap sangaw tentu, te
nagpagasingan kid ta aweda pagkakan
ikid na uminum abat ta aweda mapapasi
ya utte ken. Dana nakaparan kid na ta
ayanin, te indagan da la ya pangidagut
mu tentu," kunna.
22 "A awem mantu la ibarbar ya
pakibidam teyak," kun na kumanderen
tentu, kapye na pinatugut.

Ya Pangpetammang Na Kumander Te Pablu

23 A sangaw inayagan na kumander ya
duwa na kapitan na.
"Iparan muy ya dwagatut na suddalu
ikid na pitufulu na magkabayu, ikid na
dwagatut na magibbal ta pika, te am
alas nwebe ta hiklamin a e kam ta ili na
Sesariya. 24 Pangalap muy hapa i Pablu
ta pagtakayan na, a itan muy sangaw ta
awan ta makkwa tentu, te emmuy itulud
te Gubernador Pelis," kunna tekid.
25 A ya surat na kumanderen ta Guber-
nador Pelis a intun yan:
26 "Apo Gubernador Pelis:
Umanu ka la, Apo?
27 "A yen ta nagsuratak teko, Apo Gu-
bernador, te bidan ku ya tolayin yan
nga petulud ku teko. Intu ya ginafut
na Hudyo kiden ta ili na Herusalemin, a
pinapasi dan mina am awemi kid ned-
datangan na sakā suddaluk kiden. A
nekerutan mi hapa, te iturayan hala na
gubyernu na Roma. 28 A nedagut ku
hapa ta pagmamitingan na pinakadakal
da kiden, te dangagan ku mina am anu ya
pangpaliwatan da tentu. 29 Ammi awan
haman ta nadangag ku ta liwat na petta
mapapasi ono mabalud, te intu la pang-
paliwatan da tentu ya pagtalekud na kan
ta lintig da.
30 "A teyaken nakadangag ta itta ya
mangigakkad nga mamapasi tentu a yen
ta neayukkut ku nepetulud teko, a ibar
kun hapa ta mangidarum kiden ta iko
mina ya enda pangidaruman tentu am
anu ya pangpaliwatan da tentu. A yen
la ya addet na isurat ku teko, Apo Guber-
nador.
Sedadayawak, Klawdyo Lisiyas,"
kunna surat na en.
31 A ta nepanggawat na kapitan kiden ta
suraten a inalap da i Pablu, a netugut da
ta hiklam abat ta ili na Antipatris. 32 A ta
kalakwatan na a nagtoli ya suddalu kiden
awan nagtakay ta ili na Herusalem, a ya
magkabayu kiden la ya nangidulot te Pablu
abat ta ili na Sesariya. 33 Enda nepaita i
Pablu ta gubernadoren nga taga Roma, a
neatad da hapa ya surat na kumanderen.
34 A ta kabalin na pagbasa na ta suraten a
"Taga anu ka," kunna te Pablu.
"Taga Silisya yak, Apo," kunna hapa ni
Pablu.
35 "A dangagan ku sangaw ya uho-
hugam am dumatang na ya mangidarum
kiden teko," kunna ha,
kapye na nepataron i Pablu ta bali ni Ari en
Herud nga dafu na Hudyo kiden.

24

Ya Kapidwa Na Pangidarum Na Hudyo Kiden Te Pablu

1 Ta nepagpasa na limāhaw a dumatang
na ig Ananayas nga mayor na padi ki-
den ikid na kadwan kiden kalalaklakayan
na Hudyo kiden, a nehulun da hapa ya
abugadu da en Tertulo. A umange kid te
Gubernador Pelis petta ipadangag da ya
pangidaruman da te Pablu. 2 A ta pangis-
arok dan te Pablu a i Tertulo ya napolu nag-
bida, a nepadangag na ya pangidaruman na
Hudyo kiden tentu:

"Apo Gubernador," kunna,

"Kakurugan ta itta ya gatut mi ta map-
pya teko, te awan ta dulay ta lugar mi
in gafu ta kappyanan na paggubernador
mu. A addu hapa ya kesasipatan mi nga
mappya gafu ta kallak mu tekami. 3 A
kanayun matalak kami nga manggawat
ta isin kid na kappyanan ta ngamin kiden
lugar mi. 4 Ammi awemi ikayat ta mata-
lantan ka, Apo, a yen ta makikekallak
kami teko ta ayanin ta dangagam bit
haen ya ipadangag mi teko.

5 "Ta kuman na pangitan mi ta to-
layin yan a kanayun mamadday ta dulay,
te sanatan na haman ya Hudyo kiden
ta ngamin paglelehut, petta magribelde
kid. A intu hapa ya takday dumugān na
tolay kiden nga makikattway nga man-
gurug te Hesusen nga taga Nasaret. 6 A
ikayat na para tapangan ya simbaan mi
en ta ili na Herusalem, ammi ginafut
mi. A ikami mina ya makkamu nag-
imbestigar tentu gafu ta lintig mi, 7 ammi
immange garay ig kumander Lisiyas, a
ginubatan da i Pablu tekami, a nebar na
ta idarum mi sangaw ta atubang mu. A
yen ta itta kamin sin, 8 te am imbesti-
garam hapa ye-yan na tolay a amum
hapa sangaw am kustu ya pangidaruman
mi tentu," kunna.

9 A nakigitta hapa ya Hudyo kiden ta
ngamin binida ni Tertulo ta gubernadoren.

Ya Pangipadangag Ni Pablu Ta Katunung Na

10 A ta kabalin na pagbida na Hudyo kiden
a nagsenyas hapa ya gubernador te Pablu
petta maguhohug hapa.

"Apo Gubernador," kunna,

"Amuk ta nabayag na ya paggober-
nador mu ta lugar na Hudyo kiden, a
yen ta matalakak nga mangipadangag
ta katunung ku teko. 11 Am pasikkalam
mina a amum ta awena para la nag-
pasa na mafulu duwa na araw abat ta
neangek ta ili na Herusalem, te ume yak
nakigimung ta simbaan mi en. 12 Ammi
awan haman ta nakadangag teyak nga
nakidibati ta tolay ta simbaanen, a awan
haman ta nakaita teyak nga mangsanat
ta tolay ta ili na Herusalem ikid na had
sin na kapilya. 13 A awan pulus ta me-
paita da ta ayanin nga mangipasikkal ta
pangidaruman da teyak. 14 Ammi maski
kunna ten itta hala ya takday nga ibosag
ku teko, Apo, te ya nebar na en nga
makikattway a kakurugan ta ye-yen na
dalan ya pangdayawan ku ta Dyos na
dadagkal mi kiden, a kurugan ku hapa
ya ngamin nesurat ta lintig ni Moses
ikid na lebru na pinaguhohug na Na-
maratu ewan. 15 A intu hala ikatalak
ku ya ikatalak na Hudyo kiden ta isin,
te mangurugak ta itta hala sangaw ya
pangtolay na Namaratu ta ngamin ki-
den nagpasi nga mappya ikid na dulay,
petta maatadan sangaw ya tagtakday ta
megitta ta iningwa na ta katolay na en.
16 A yen ta kanayun magafura yak, petta
sigida madakar ya nonot ku ta atubang
na Namaratu ewan pase tolay kiden.

17 "Ammi ta kuman na iyaken a
nabayagak nga awan dumatang ta ili
na Herusalem, ammi ta nepagpasa
na pigpigādarun a dumatangak na, te
enku idatang ya piraken nga neatad
na Hentil kiden ta kagittak kiden
Hudyo nga mazigatan. 18 A gafu ta
eyak hapa mangdayaw ta simbaanen
a dana nagpabaggawak ta padi kiden,
kapyek simarok, petta ibalin ku hapa ya
pangiatad ku ta Namaratu. A yen hapa ya
nepakasimmu na Hudyo kiden teyak nga
taga Asya ta umag na simbaanen. Ammi
awan haman ta naita da ta tinabtabang
ku, te awan haman ta addu na tolay
teyak. 19 A gagangay ta ikid mina ya
immange ta isin, petta idarum dak mina,
am angarigan ta itta ya pangidaruman
da teyak, ammi awan kid haman.

20 "A mappya mantu ta pohutam ta itta
kidin sin, petta bidan da mina am anu
ya napasikkal da ta liwat ku tekiden nag-
imbestigar teyak ta nagmamitingan na
konsihal da kiden. 21 Ammi awan haman

ta amuk ta pangpaliwatan da teyak am
bakkan la ta inuhohug ken teyaken na-
gayag tekid, te ya neayag ku a
‘Yen ta idarum dak te ikatalak ku ya
pangtolay na Namaratu ta nagpasi ki-
den,’ kunku la tekid,” kun ni Pablu ta
Gubernadoren.
22 A ta nepakadangag ni Gubernador
Pelis ta bida ni Pablu a mapmappyan ya
pakkamu na ta gagangay na mangurug ki-
den te Hesus, ammi awena bit nebar ya uray
na ta mangidarum kiden, te
“Indagan ku bit ya datang ni Kuman-
der Lisiyas, petta madangag ku hapa ya
bida na,” kunna.
23 A sangaw nepataron na i Pablu ta kap-
itanen, ammi nepalubus ta magpapasyar,
a nepalubus hapa ya kofun na kiden nga
umange mangatad ta magserbi tentu.

Ya Tabarang Ni Pablu Te Pelis Ikid Ni Drusila

24 A ta nepagpasa na pigpiga araw a
nagtoli ha ig Gubernador Pelis ikid ni
Drusila nga bagu en atawa na nga Hudyo,
a pinaayagan na i Pablu, te ikayat na dan-
gagan am anu ya uhohugan na gafu ta
pangurug na te Hesus. 25 A ya netabarang na
tekid a ya tarabaku da mina ta katunungan,
ikid na pangiguwad da mina ta bari da,
ikid na pangpa-gang na Namaratu ta awan
kiden mangurug. A gafu ta magburung na
ya nonot ni Pelis ta inuhohug ni Pablu a
“Magtugut kan la bit, te paayagan ta
ka ha sangaw am itta ya pakatagop ku,”
kunna tentu.
26 A namengaddu hapa ya nepangpaayag
na tentu, petta makibidan kid, te ikata-
lak na ta mangatad i Pablu ta pirak petta
lumattog. 27 A ta nepagpasa na dwādarun
a itta ya pumatalin te Gubernador Pelis
nga nagngagan te Porsyu Pestu, ammi ta
awena para la nagtugut ni Pelis a nebar na
ta masirak la i Pablu ta agbaludanen,
“petta itta ya panadamdaman na
Hudyo kiden teyak,” kunna.

25

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Pablu

1 A ta gafu na en nga maggubernador
i Gubernador Porsyu Pestu a pa nagyan
bit ta ili na Sesariya abat ta talluhaw,
kapye na umange magpasyar ta ili na
Herusalem. 2 A umange hapa tentu ya padi
kiden nga Hudyo ikid na kadwan kiden
kalalaklakayan da, a binida da hapa tentu
ya pangidarum da te Pablu.
3 “A am ikallak na kami hapa a mappya
ta mealit i Pablu ta isin, petta madangag
mi hapa ya uray mu ta isin Herusalem,”
kunda tentu.
Ammi pangayayyaw da yen, te dana ne-
gakkad da ta ilakap da sangaw i Pablu ta
dalan. 4 Ammi awena netuluk ni Pestu.
“Maski magyan la ten Sesariya, te
mavitak hala dumatang ta iten. 5 A am
itta ya pangidaruman muy tentu a map-
pya ta mehulun sangaw ya pinakadakal
muy kiden, petta idarum da sangaw ta
atubang ku ten,” kunna tekid.
6 A nagyan para la i Pestu ta ili na Herusalem
addet ta tāliggwan, kapye na nagtugut,
petta dumatang na ta ili na Sesariya, a
nehulun hapa ya Hudyo kiden nga mangi-
darum te Pablu.
A ta kalalakwatan na a umange nag-
togkok i Pestu ta lugar na agimbestigaran
en ta medarum, kapye na nepaalap i Pablu.
7 A ta nepangisarok da tentu a enna kinal-
ihung na Hudyo kiden taga Herusalem, a
addu ya nangidaruman da tentu ta dakal na
liwat, ammi awan haman ta nepaita da ta
liwat na.
8 A naguhohug hapa i Pablu, te pake
ipasikkal na ya katunung na;
“Itta hud ya liwat ku ta lintig na Hudyo
kiden, ikid na simbaan da en. A itta hud
para ya liwat ku ta lintig na Ari en taga
Roma,” kunna.
9 Ammi gafu ta ikayat ni Pestu nga
mangikallak ta Hudyo kiden a nebar na te
Pablu ta
“Ikayat mu de metoli ta ili na
Herusalem, petta yen sangaw ya
pagimbestigaran ku teko?” kunna.
10 “Annun ku haman ange ta
Herusalem? Itta hud ya liwat ku
tekid? Itta yak na haman ta atubang
na agimbestigaran ni Ari en Sisar taga
Roma, a ye sin mina ya pagimbestigaram
teyak. 11 Am angarigan ta itta mina ya
liwat ku, petta mapapasi yak mina a
awek mantu takitan ta masi yak, ammi
am awan ta pakaitan na pangidaruman
da teyak a awena mabalin ta mepersa
yak nga medob tekid. A yen ta

makikekallakak na ta Ari en Sisar, petta
intu sangaw ya makkamu teyak," kun ni
Pablu.
12 A dangagan na bit ni Pestu am anu ya uray
na konsihal na kiden, a sangaw nebar na
hapa te Pablu.
"Gafu ta makikekallak ka te Ari en
Sisar a medob ka mantu tentu," kunna
tentu.

Ya Pagpasyar Ni Ari Agripa Te Gubernador Pestu

13 A ta nepagpasa na pigpiga araw a
umange hapa ya dafu na Hudyo kiden, i
Herud Agripa, ikid na atawa na en Bernisa
ta ili na Sesariya, te magpasyar kid te Gu-
bernador Pestu gafu ta bagu nesaad hapa.
14 A gafu ta medyo mabayag kid tentu a
binida ni Pestu ya kabalud ni Pablu tekid:
"Itta ya takday mabalud ta isin nga
nesirak ni Gubernador Pelis. 15 A teyaken
umange ta ili na Herusalem a umange
hapa teyak ya padi na Hudyo kiden ikid
na kalalaklakayan da, te idarum da ya
mabaluden, a ikayat da ta pa-gangan
ku. 16 Ammi nebar ku hapa tekid ya
gagangay mi nga taga Roma ta awemi
hama pa-gangan ya tolay am awena para
la makiatubang ta mangidarum tentu,
petta itta hapa ya pakitabbag na ta
pangidaruman da tentu. 17 A tekiden
umange ta isin a awek nagtalantan, te
kala-watan na a nagtogkokak na ta lugar
na agimbestigaran ken, a pinaayagan ku
ya mabaluden.
18-19 "A pahig ku ta pake dulay mina
ya pangidaruman da tentu, ammi awan
haman, am awa nagintabtabbagan da
hud la ya relisyon na Hudyo kiden ikid
na takday tolay nga nagngagan kan te
Hesus. Te ya kinan da en Hesus a nasi
kan na, ammi ipapilit ni Pablu ta matolay
hala. 20 A gafu ta napopoyungak hapa
ta pagintabtabbag da, a awek haman
amu am had kukun na pagimbestigar ku
tentu, a yen ta pinohutan ku te Pablu
am ikayat na medob ta ili na Herusalem
petta yen sangaw ya pagimbestigaran ku
tentu. 21 Ammi awena haman ikayat am
awa nakikekallak hud la te Ari Sisar, a
pebalud para la, te indagan na kan ya
uray ni Sisaren tentu. A nepataron ku
mantu abat ta pangidob ku tentu ta Ari
en," kunna.
22 A ya uhohug hapa ni Agripa a
"Ikayat ku hapa dangagan ya uhohug
na mabaluden," kunna.
"A mappya hapa. Dangagam sangaw ta
lakwat," kun ni Pestu tentu.

Ya Pangiatubang Da Te Pablu Te Ari Agripa

23 A ta kalalakwatan na a umange ha ig Ari
Agripa ikid ni Bernisa, ammi nepaggiraw da
hapa ya pagari da tekiden simarok ta ag-
imbestigaran na gubernadoren, a nehulun
hapa ya kumander kiden ikid na ba-nang
kiden ta ili. A sangaw nangidob i Guber-
nador Pestu ta ange mangalap te Pablu. A
ta nepangisarok dan tentu a nagbida bit ya
gubernador en:
24 "Apo, Ari Agripa, ikid na ikamuy
ngamin nga magkakampat," kunna.
"Ya tolayin yan nga maita muy ta
atubang muy, a intu hala ya nedarum na
ngamin kiden Hudyo ta iten Herusalem,
kapye da ha nedarum ta isin Sesariya,
a neayayag da para ta mapapasi mina.
25 Ammi awan haman ta nadangag ku
ta pangpapasin ku mina tentu. A gafu
ta pedob hapa te Ari Sisar a doban ku
mantu tentu.
26 "Ammi intu dulay te awek haman
amu am anu mina ya isurat ku gafu
tentu. A yen ta pinaalap ku hapa ta
atubang muy, aglalo ta atubang mu Apo,
Ari Agripa, petta am nadangag tanan
ya tabbag na ta pangpohut mu tentu a
amuk na sangaw am anu ya isurat ku gafu
tentu. 27 Te kuman na awan haman ta
serbi na am doban ku sangaw ya mabalud
ta Ari en am awek pake ibar ya liwat na,"
kunna.

26

Ya Bida Ni Pablu Te Ari Agripa

1 A ya uhohug hapa ni Ari Agripa te Pablu
a
"Aran maguhohug kan, te dangagan
ku hapa am anu ya razom," kunna.
A neta-gay ni Pablu ya lima na, kapye na
hapa ipadangag ya katunung na.
2 "Apo, Ari Agripa, ikwentak ta gasat
ku ta arawin yan gafu ta itta ka, petta
madangag mu hapa ya tabbag ku ta
ngamin pangidaruman na Hudyo kiden

teyak. [3] A maski te dana amum ya gagangay na Hudyo kiden, ikid na ngamin pagintabtabbagan da. A ikallak nak mantu, Apo, te attamam la bit ya magdangag ta uhohugan ku teko.

[4] "Amu haman na ngamin Hudyo ya dana gagangay ku addet ta kaabbing ken ta dana en lugar ken addet ta neangek ta ili na Herusalem. [5] A am aweda mina ilemad a mabida da hapa ta kanayun itug ku ta mappya ya ngamin kurugan na Hudyo kiden, te nekihu yak haman ta pinpinanga na Pariseyu kiden nga masikan mangipasikkal ta relisyon na Hudyo. [6] Ammi gafu ta ikatalak ku ya datang na Mangikerutan ikid na pangtolay na ta nagpasi kiden nga nekari na Namaratu ta dadagkal tam kiden, a yen ta itta yak sin nga medarum ta atubang mu.

[7] "Ammi anu kawagan na ta idarum nak na Hudyo kiden gafu ta ikatalak kin, bakawa intu la ikatalak ku ya ikatalak na ngamin Hudyo ta ngamin kiden lugar. A gafu ta ikatalak da ya datang na Mangikerutan ikid na kesipat da ta pangtolay na ta nagpasi kiden a yen ta ikakinan da ya makimallak ta Namaratu ta araw pase hiklam. Ammi gafu ta ipadangag kun ya datang na ikatalak da en nga Mangikerutan a anu kawagan na, Apo Ari, ta yen ya pangidaruman da teyak. [8] A am kakurugan ta tolayan na Namaratu ya nagpasi kiden a anun muy mantu pahig ta tulad ya nepangtolay na te Hesusen?

[9] "Kumanen hapa teyak ta idi, te pahig ku haman ta doban nak na Namaratu nga manggamma ta mangurug kiden ta ngagan ni Hesus. [10] A yen mantu ya tinarabakuk ta ili na Herusalem, a addu ya nepebalud ku tekid, te iyak ya pinatudunan na padi kiden nga manggafut tekid, a iyak para ya takday makigitta ta mamapasi kiden tekid. [11] A awek haman nakaintak nga mangsaned ta kapilya na Hudyo kiden talo am itta ya madatangan ku ta mangurug tentu. A nepapalpaluk ku kid para ta atubang na umange kiden nakigimung, petta pagtalekudan da mina ya pangurug da tentu. A gafu ta masikan ya pangikatupag ku tekid a en ku kid hapa inapag addet ta adayu kiden na lugar, petta pa-gangan ku kid mina.

[12] "Yen ta immange yak hapa ta ili na Damasku, te pinatudunan nak na padi kiden nga ange manggafut ta mangurug kiden. [13] Ammi tekami en nagtugtugut ta kalsada en a nepagka-mak, Apo, ya pake masikan na killat nga nagafu ta langitewan, a masmasikan haman ammi ta bilagewan, a linehut na kami ikid na kahulun ku kiden. [14] A sa nahunnak kami ta lutak, a nadangag ku hapa ya mangbar teyak ta agsitang na Hudyo:

'Salu, Salu, anu haman ta igakkad nak? Iko hala ya matakitan am ikuyat mu ya muduk ku,' kunna teyak.

[15] 'Inya ka hud, Afu,' kunku hapa.

'I Hesusak, a iyak haman ya igakkad mu,' kunna.

[16] 'A magtayuk kan, te yen ta nakipaita yak teko petta magbalin ka ta daddoban ku nga mangipasikkal teyak, te ipasikkal mu sangaw ya nepaitak teko ta ayanen ikid na ngamin ipaitak sangaw teko.

[17] 'A ililik ta ka hapa sangaw ta panggakkad na kagittam kiden ikid na Hentil kiden, te yen kid ya pangidoban ku teko, [18] petta pagladdangam ya mata da, petta pagtugutān da ya sugiram nga iturayan ni Satanas, a simarok kid ta dakar nga iturayan na Namaratu. Te am mangurug kid teyak a mapakoman ya liwat da, a mesipat kid hapa ta tolay kiden nga binaggawan na Namaratu,' kunna haman teyak.

[19] "A yen ya gafu na, Apo Ari Agripa, ta awek nagtalekudan ya nagmatakaren teyak, [20] te namegafu yak na mangipadangag ta ili na Damasku, a sangaw ta ili na Herusalem, ikid na ngamin paglelehut na lugar na Hudeya, kapyek hapa umange ta agyan na Hentil kiden. A pake nepadangag ku ta magbabawi kid mina ta pagliwat da, petta mangurug kid na ta Namaratu ewan. A pake nebar ku para ta idulot da mina ya mappya na tarabaku nga megitta ta pagbabawi da.

[21] "A yen hapa ya gafu na, Apo, ta ginafut nak na Hudyo kiden ta simbaanen ta ili na Herusalem petta papasin dak. [22] Ammi mappya la te kanayun

uffunan nak hala na Namaratu ewan
abat ta ayanin. A yen ta itta yak ta
atubang muy nga mangipasikkal ta ata-
nang kiden tekamuy pase alinnak kiden,
te awan haman ta takwan na ipasikkal
ku tekamuy ngamin am bakkan la ta
kuman na linavun ni mina Moses ikid
na kadwan kiden pinaguhohug na Na-
maratu ewan. 23 Te yen kid haman ya
palungu nanglavun ta mapapasi ya ange
mangikerutan tekitam, kapye na san-
gaw matolay, petta intu ya imunnan nga
mangipasikkal ta dakar ta kagitta na ki-
den Hudyo pase Hentil kiden," kun ni
Pablu.

24 Ammi tentu para la naguhohug a tin-
abtabang ni Gubernador Pestu:

"Maguyung ka, Pablu, te paguyungan
na ka na kaddu na adal mu," kunna ta
pagayag na tentu.

25 "Maski awek maguyung, Apo Guber-
nador, te kakurugan ya ngamin uho-
hugan ku. 26 Maski pabidam te Ari Agripa
ina, te dana amu na haman ya ngamin
nabidak ta ayanen. A yen ta awek ika-
mat ibida tentu, te dana amu na, te
awena haman nakkwa ta nelemad," kun
ni Pablu tentu.

27 A ya uhohug na hapa te Ari Agripa a

"Ibar mu haen, Apo, am kurugam ya
nesurat na pinaguhohug kiden na Na-
maratu? Ammi maski awem ibar amuk
haman ta kurugam," kunna.

28 "Pahig mu hud ta alistu yak mangu-
rug te Hesus gafu ta bidamina?" kun ni
Ari Agripa tentu.

29 "Maski am alistu ka ono am awan,
makimallakak hala ta megitta ka mina
teyak fwera ta kawaden ta kamat kin.
Kumanen hapa mina ta ngamin kidin
makadangag teyak ta ayanin," kun ni
Pablu tentu.

30 A sangaw sa nagtayuk ya ari en ikid
ni Bernisa ikid na gubernadoren ikid na
kahebing da kiden. 31 A tekid na nakauhet
a

"Awan haman ta iningwa na ta dulay
nga megitta ta kapapasi na ono kabalud
na," kukunda.

32 "Gagangay ta maibbatan mina am
awena mina nakikekallak te Ari en Sisar,"
kunna hapa ni Ari Agripa te Pestu.

27

Ya Pangidob Da Te Pablu Ta Ili Na Roma

1 A ta nekari na en nga araw nga pangidob
ni Pestu te Pablu ta ari na taga Roma kiden a
inalap da ig Pablu ikid na kadwan kiden na-
balud, a enda kid netulud te Huliyo, te intu
ya kapitan na suddalu kiden nga magtaron
tekid addet ta ili na Roma. 2 A sa gimon kami
nig Pablu ikid na suddalu kiden ta takday na
bapor selayag nga taga ili na Adrumito, te
magganwat na magtugut ya baporen, a sage
magsibal sangaw ta ili kiden ta pingit na be-
bay ta lugar na Asya. Intu hapa kahulun mi
i Aristarku nga taga Tesalonika ta lugar na
Masadonya. A kumanen nagtugut kamin.

3 A ta kalakwatan na a nagsibal kami ta
ili na Sidon, a nekallak ni Huliyo i Pablu,
petta dumagut bit nga ange mangalap ta
masapul na kiden ta bali na kofun na kiden.
4 A tekami en ha nagtugut a atubangan na
kami na paddad, a yen ta nagpingit kami
ta lingad na fugu na Sipre. 5 A tekami en
nakadakit ta bebayen ta annung na lugar na
Silisya ikid na Pampiliya, a nagdulot kamin
ta ili na Mira ta lugar na Lisya. 6 A yen
bit ya nagdisaagan mi, te umange nagapag
i kapitan Huliyo ta takwan na pagluganan
mi, a sangaw pinaglugan na kami ta takday
bapor taga Alehandra, te magdulot ye-yen
na bapor ta lugar na Itali. 7 Pake mabayag
kami nakatugtugut abat ta addu na araw, a
addu ya zigat mi nga nakadatang ta annung
na ili na Nidu. A gafu ta atubangan na kami
na paddad a nagpaabagatan kamin, petta
angen mi ya lingad na fugu na Kareta. 8 A
tekami en nagtalib ta annung na Salmone a
medyo nazigatan kami hapa pumingit abat
ta nakadatang kami ta kinan da en Mappya
na Paglingadan nga abikan ta ili na Laseya.

9 A gafu ta natalantanan kamin ta pad-
daden a nadatangan na kami na agirid ikid
na araw na kawan, a mazigat na ya mag-
bapor, a netabarang ni Pablu ta aweda bit
mina magdulot.

10 "Mariknak, Apo, ta pake mazigatan
kitam sangaw, a maperdi sangaw ya ba-
porin kontodu karga tam, yaga addu san-
gaw ya masi tekitam," kunna.

11 Ammi takwan ya uray na piloto ikid na
makābaporen, a yen kid ya kinurug ni Kapi-
tan Huliyo ammi te Pablu. 12 A gafu ta me-
dyo dulay kan hapa ye-yan na paglippadan

ta agirid a addu ya nangibar ta imunnan
kami talo am madatang mi ya lugar na
Fenika tagad ta lod na fugu na Kareta, te
itta kan ten ya mapmappya na paglingadan
nga umatubang ta lod na abagatan ikid na
lod na amyanan. A mapmappya kan ta yen
ya pagpataliban mi ta araw na kawan, te
malingadan kan ta paddad.

Ya Zigat Da Ta Kawan Ta Bebay

13 A sangaw gafu ta itta ya palapaddad
nga nagafu ta abagatan a matalak kid na,
te pahig da ta makkwa dan hala ya gakkad
da en. A yen ta negon dan ya landuken nga
kesodan na baporen, a nagtugut kamin ha
ta papapingit na fugu na Kareta. 14 Ammi
awena la mabayag a netapal na kami na
masikan na paddad nga nagafu ta amyanan.
15 A gafu ta awemi napaatubang ya ba-
poren ta paddaden, a netuluk mi mantu
ta mepaddad. 16 A inange mi ya taakub
na fugu na Kawda, petta malingadan kami
ta paddaden, a magge awemi negon ya
barangayen nga ginerger na baporen, te
igalut mi ta ngarab na en. 17 Ammi ta
nepangigon min ta barangayen a ginalutan
da hapa ya tangngan na baporen ta dakal
kiden na lubid, petta awena imangat na
nagtotopan na en. A ta kabalin na pang-
galut da a nagburung kid na ta mepad-
dad ya baporen ta dammang, a mesalsal
ta kaassangan na danumen ta kinan da en
Sirte. A yen ta neakban da ya dakalen layag
na petta awena makaange ta kaassangan
na danum, a netuluk da la ta mepaddad.
18 A gafu ta awena haman magimmang na
sikan na paddad ikid na palung kiden a
pake nakawanan kami addet ta lalakwat, a
nepagiwarad dan ya karga na baporen ta
danum petta malampaw ya baporen.

19 A ta mekatallu en araw a magge malam-
mad na ya baporen, a sina-sat da ya kadwan
kiden ramyenta na layag kiden, a nepagi-
hunnak da kid ta bebay. 20 Ammi intu para
dulay te awenan haman limattog na bilag
ikid na bitwan kiden abat ta addu na araw
gafu ta kasikan na kawanen, a awemin amu
ya agyan mi, a awan na ta ikatalak mi ta
matolay kami.

21 A gafu ta nabayag hapa ya nagtarabaku
kiden nga awan nakatagop nangan, a enna
kid hapa tinabarangan ni Pablu.

"Mapmappya mina en, kahkahulun,
ta kinurug dak, petta awetam bit mina
nagtugut ta fugu na Kareta, te nalillikan
tanan mina ya zigatin yan ikid na kaperdi
na karga na baporin. 22 Ammi awemuy
na magburung, te awan sangaw ta masi
tekitam, te ya baporin la ya maperdi.
23-24 Te umange nagtayuk ya anghel na
Dyos kewan Namaratu ta hebing ken ta
hiklamen, a nebar na teyak:

'Awem la magburung, Pablu, te uray
na Namaratu ta imatubang ka sangaw
te Ari en Sisar. A dinangag na ya paki-
mallak mu ta kahulum kidina, petta
awan sangaw ta masi tekid,' kunna
teyak.

25 "A awemuy mantu magburung,
kahkahulun, te ikatalak ku ya Namaratu
ewan ta magdulot hala sangaw ya kuman
na nebar na en teyak, 26 ammi mappya
ta mesalsal kitam sangaw ta takday na
fugu," kun ni Pablu tekid.

27 A kumanen nedodoyan kami la ta be-
bay na Adriyatiko abat ta dwāliggwān. A
ta mekafulu appat na hiklam a narikna
na magibbal kiden ta bapor ta umabikan
kami ta lutak, 28 a ginukud da mantu ya
kadalam na danumen, a tallufulu annam
na metru ya kadalam na. Magananwan
la a ginukud da ha a dwafulu pitu metru.
29 A gafu ta nagburung kid ta metumpap
ya baporen ta kabatun a nehunnak da ya
appat na kesodan na nga negalut ta huli
na en, a nakimallak kid ta mavit mina ya
araw. 30 Ammi intu para dulay, te ya mag-
ibbal kiden ta bapor a ikayat da magtam-
mang ta baporen, a enda neuhiyay ya bal-
abarangayen ta danum, petta pagluganan
da ta pagtammang da. Ammi ape ihunnak
da ya landuken nga negalut ta mukat na
baporen ta kuman na nepagihunnak da
kiden ta huli na. 31 Ammi mappya la, te
neitan na kid ni Pablu, a nedanug na kid ta
kapitan na suddalu kiden.

"Am awena masirak na magibbal kiden
ta bapor awan sangaw ta matolay teki-
tam ngamin," kunna tentu.

32 A gafu ta kumanen dinob na kapitanen ya
ange manggattat ta galut na barangayen,
petta mahunnak ta danum.

33 A tentu en tanagay nagkarawan a
pinagturad ni Pablu ya tolay kiden ta man-

gan kid mina.

"Awemuy haman nangnangan abat ta mafulu appat na araw gafu ta maburung kam la. [34] Mangan kanan mina, petta magsikan sangaw ya bari muy, te awan sangaw ta masi tekitam maski takday la," kunna.

[35] A intu ya napolu nangalap ta pan, a nepakimallak na ta Namaratu ta atubang na ngamin, kapye na pinilsat, a kinan na. [36] A gafu ta kumanen a naazi hapa ya burung na nonot da, a nangan kid na hapa. [37] Dwagatut pitufulu annam kami ngamin nga nagyan ta baporen. [38] A tekiden nabattug ta nepangan da a nepagihunnak da ta bebay ya irik kiden petta pake maglampaw para ya baporen.

Ya Kaperdi Na Baporen Ta Batu

[39] A tentun nagdakar a aweda amu ya lugaren nga agyan da, ammi naita da ta itta ya sinang walawer na ginat, a yen ya ikayat da en pangisarokan ta baporen talo am mabalin. [40] A ginattat da mantu ya galut na landuk kiden nga nesod ta kabatunen ta huli na baporen, kapye da inubadan ya galut na lapag na en. A sangaw nepotun da ya assangen layag ta ulu na baporen, a netubang na kamin na paddad ta tagad ta banaden. [41] Ammi intu dulay, te intu inange na baporen ya kauknudan na ginat kiden ta pagdafungan na palung kiden, a nelumlum, a awenan nakaalit. A nakutukutet hapa ya huli na ta kasikan na palung kiden.

[42] A ya uray na suddalu kiden a papasin da ya mabalud kiden, petta awan sangaw ta makatammang, [43] ammi ginamman na kid na kapitan, te ikayat na ikerutan i Pablu. A ya makkamu kiden maglangoy a pinaglattu na kid ta danumen petta imunnan kid ta ba-naden. [44] A ta kadwan kiden a nebar na ta gumafut kid ta tabla ono kompormi na itta nga naazi ta baporen. A kumanen sa nakadatang kami ngamin ta ba-naden, a awan ta nakkwa ta dulay tekami.

28

Ya Pagyan Da Ta Fugu Na Malta

[1-2] A tekami en nakagon ta ba-naden a enna kami pinagdulot na limugar kiden ta fugu en, a yen ya nepakadangag mi ta Malta ya ngagan na fugu en nga dimmatangan mi. A addu hapa ya nepaita na tolay kiden ta kallak da tekami, a naghatung kid hapa ta paggukupan mi, te nagudan na, a masanaw. [3] Umange hapa nangalap i Pablu ta hangaw, ammi tentu en nangitumpa ta hangaw kiden ta afuyen a imuhet ya madagat gafu ta patu en, a kinagat na ya kamat na en. [4] A ta nepakaita na tolay kiden ta ulagen nga nagbesin ta kamat ni Pablu a

"Kakurugan ta amapasi ya tolayin yan, te maski nakadakit ta bebayen a awena mantu mabalin ta matolay gafu ta addu ya liwat na, te masi sangaw ta dagat na ulagina," kunda,

[5] Ammi newadwad na hala ya ulagen ta afuyen, a awan ta nahikna na ta takit na. [6] Nepa-na na tolay kiden ya pagbaga na bari na ikid na pasi na, ammi gafu ta awan ta naita da ta kabayag na pangipa-na da a nauli ya nonot da tentu, te nebar dan ta intu ya takday na dyos.

[7] A ta kabalinan na kumanen a umange kami ta bali na mayor na fugu en, bali ni Publiyo, te abikan ya lutak na kiden ta banaden dimmatangan mi, a pinagdulot na kami ta bali na, a pinakpakan na kami ta talluhaw. [8] Ammi nagtakit hapa ya dama ni Publiyo, te nagpatu, yaga nagatattay. A enna inita ni Pablu, a nepakimallak na. A ta nepangisagpaw ni Pablu ta kamat na tentu a nagmappyan. [9] A ta nepakedamag na pagmappya na en ta kadwan kiden tolay ta fugu en a umange hapa ya nagtakit kiden te Pablu, a nagmappya kid hapa. [10-11] Nagyan kami ta fugu in yen abat ta talluhulan, a addu ya neatad na tolay kiden tekami ta pangikayat da tekami.

Ya Pagdulot Da Ta Ili Na Roma

A ta kabalin na talluhulan a nagganwat kami ha nagtugut, te itta ya takday na bapor nga naglingad ta fugu en ta agiriden, a yen ya pagluganan mi. Taga Alehandra hapa ya baporen, a Siping na Dyos ya ngagan na. A tekami en nagganwat naglugan a pinagbalun na kami hapa na tolay kiden ta ngamin masapul mi ta angen mi in. [12] A kumanen nagbapor kami ha abat ta ili na Sirakut, a nagyan kami ten ta talluhaw, kapye mi ha nagtugut. [13] A sangaw nagsibal kami hapa ta ili na Regiyo ta tangagaw, te ipa-na mi ya paddad nga magafu ta abagatan.

A ta mekaduwa en araw a nagdulot kami
ta ili na Puteoli, a nagdisaag kami. [14] A yen
hapa ya nakasimmun mi ta kadwan kiden
mangurug, a inagagay da kami hapa nga
magyan tekid abat ta pitu araw. A tekami
en ha nagtugut a tinugut mi abat ta ili na
Roma. [15] Ammi ya mangurug kiden taga
Roma a dana nadamag da hapa ya datang
mi ta ili na Puteoli, a enda kami dinafung
ta Plasa na Appio, a ya kadwan kiden para
a dinafung da kami ta agyan na kinan da
en Tallu na Tyenda. A ta nepakaita ni
Pablu tekid a matalak hapa ta Namaratu, a
pinagturad na ya nonot na. [16] A ta datang mi
ta ili na Roma a aweda pake nebalud i Pablu
ta agbaludan, te pagurayan da la ta takday
na bali, ammi mehulhulun hapa ya suddalu
en nga nangtaron tentu.

Ya Pangipadangag Ni Pablu Ta Ili Na Roma

[17] A ta kabalinan na talluhaw a pinaaya-
gan ni Pablu ya pinakadakal na Hudyo ki-
den taga Roma ta bali en nagyanan na. A
tekiden nagkakampat tentu a binida na ya
gafu na nepangpaayag na tekid.

"Yen ta pinaayagan ta kam, kahkahu-
lun, petta bidan ku tekamuy ya gafu
na kabalud kin. Te maski am awan ta
liwat ku ta kagittak kiden Hudyo ikid na
gagangay tamen nga nesirak na dadagkal
tam tekitam, a ginafut dak hala ta ili na
Herusalem, a nedarum dak ta atubang na
taga Roma kiden, petta mabaludak.

[18] "A tekid na hapa nagimbestigar teyak
a awan haman ta napasikkal da ta pang-
papasin da teyak, a inibbatan dak mina,
ammi awena haman nekayat na Hudyo
kiden. [19] A gafu ta nepapilit da ta itta
ya liwat ku a kapilitan ta nakikekallakak
te Ari en Sisar, ammi awan haman ta
idarum ku ta kagittak Hudyo. [20] A yen
ya gafu na nepangpaayag ku tekamuy
petta dangagan muy hapa ya mabidak, te
nabaludak sekawad gafu ta pangikatalak
ku ta mangikerutanen nga nekari na Na-
maratu ta dadagkal tam kiden," kunna.

[21] A ya tabbag da hapa tentu a

"Awan haman ta nadamag mi gafu
teko, te awan para la ta nesurat na taga
Hudeya kiden tekami, a awan hapa ta
binida na nagafu kiden ten. [22] Ammi
ikayat mi sangaw dangagan teko am anu
ya pake kurugam, te ya nadamag mi
ta kahulum kiden nga makikattway ta
pangurug na dadagkal tam kiden a dulay
kan ya bidan da tekid ta ngamin kiden
lugar," kunda te Pablu.

[23] A nagbabidan da hapa ni Pablu ya araw
na pagdangag da tentu. A ta lalakwat ta
nagbabidan da en a nagdadatang hapa ya
awan bababang na tolay ta pagyanan na en,
a nagtangtangagaw nangipasikkal i Pablu
ta pangikerutan na Namaratu tekid, a pake
ipasikkal na para ya uhohug na Namaratu
tekid nga nesurat ni mina Moses ikid na
kadwan kiden pinaguhohug na Namaratu,
petta mangurug kid mina te Hesus gafu ta
intu ya nagdulotan na bida na surat kiden.
[24] A nangurug hapa ya kadwan ta inuhohug
na en, ammi nasoysoy ya kadwan. [25] A gafu
ta nagkakattway ya nonot da a nagtatugut
kid na, ammi dana naguhohug bit i Pablu
ta takday para la na uhohug ta awan kiden
nangurug:

[26] "Kustu hala ya uhohug na Kahalwa
na Namaratu ta dadagkal muy kiden, te
ya uhohug na tekid gafu te mina Isayasen
a

'Pake dangagan muy ya uhohug na
Namaratu, ammi awemuy haman
maawatan.
A maski pake bilbigan muy awemuy
haman metug,
[27] te nagtuyag haman ya nonot muy,
a maningbangngag kam,
a nagkigsap kam para gafu ta
awemuy ikayat makaita ikid na
magdangag ikid na magnonot.
A yen ta awemuy magbabawi petta
pagmappyan ta kam mina,' kunna
tekid.

"A gafu ta parigan muy ya dadagkal
muy kiden a [28] ibar ku tekamuy ta pag-
talekudan na kanan na Namaratu, a
ya Hentil kiden ya pangibaran na ta
pangikerutan na tekid, te ikid na sangaw
ya mangurug," kun ni Pablu tekid.

[29] A ta nekabalin na naguhohug tekid a
nagtatugut kid, a nagkapopohutan da ya
inuhohug na tekid.

[30] A nagyan hala i Pablu ta sinalda na
en bali abat ta dwadarun, a pinagdulot
na ya ngamin kiden umange magdangag
tentu, [31] te mepalubus la mangipadangag ta
ngagan ni Afu Hesus ikid na pangikerutan
na Namaratu tekid.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Roma Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Roma ya ngagan na kadakalan na ili ta lugar na Itali. A ya tolay kiden hapa nga dana nagyan ta ili na Roma a addu ya dyos da, te aweda para la amu ya kakurugan na Dyos nga namadday ta ngamin paglelehutin kontodu langit. A kuman na intu hapa dyos da ya ari da en, a masapul kan ta dayawan da hapa ta kuman na pangdayaw da ta kadwan kiden dyos da. Ammi ya Hudyo kiden nga umange nakipagyan ta ili na Roma a awan ta takwan na Dyos da am bakkan la ta Namaratu ewan, a pake ikatupag da ya mangdayaw ta takwan na dyos. A yen ta ikatupag da hapa ya mangurug te Hesus, te ibar da ta tolay haman la. A maski am mangurug kid ta Namaratu a aweda kurugan ta Anak na i Hesusen, te nakigitta kan la ta Dyos maski am kagitta tam tolay.

Ammi ya kadwan kiden Hudyo nga taga Roma a pake nadangag da ya damag ni Hesus nga nepadangag na turin na kiden a kinurug da hapa, otturu nepadangag da hapa ta kadwan kiden tolay taga Roma, a kinurug da hapa. A gafu ta itta ya mangurug nga Hudyo ikid na Hentil (bakkan ta Hudyo) te Hesus a yen kid na ya gafu na iglesya ni Hesus ta ili na Roma. A yen kid ya nagsuratan ni Pablu ta suratin yan.

A yen ta nagsurat i Pablu tekid, petta dana meparan ya enna pangpasyar tekid. Te ya kuman na narikna ni Pablu ta kadwan kiden Hudyo a maski mangurug kid na te Hesus, a paruban da la ya mangidulot ta lintig na Namaratu nga netuldu ni mina Moses ta popolu kiden dadagkal da, te pahig da ta yen ya pedulot na Namaratu tekid petta ikwenta na kid ta matunung gafu ta pangidulot da ta lintig na en. Ammi ya pake ipasikkal ni Pablu ta surat na in tekid a awena kan mabalin ta kunna ten, te awan kan ta mabalin tam nga mangidulot ta lintig na, te kanayun pagliwatan tam haman. A am kakurugan kan mina ta matunung kitam ta pakaitan na Namaratu gafu ta pangidulot tam ta lintig na en a awan kan ta serbi na nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden. A gafu ta gagangay tam kan nga kanayun magliwat a awena kan mabalin ta matunung kitam ta pakaitan na Namaratu am bakkan ta intu hapa la ya makkamu ta katunung tam, pettam kumanen a awan ta pangpa-gangan na tekitam. A yen kan ya gafu na ta dinob na ya anak na en Hesus nga nangikaru ta liwat tam kiden, petta am ikatalak tam ya nepangikaru na a ikwenta na kitam kan ta matunung gafu ta pangikatalak tam. A am itta kitanan kan te Hesus ikid na ittan ya Kahalwa na Namaratu tekitam a intu kan hapa la ya makkamu mangpasikan tekitam petta makkwa tam ya mangidulot ta ngamin ikayat na Namaratu tekitam.

A ya takday para uhohug nga ipasikkal ni Pablu ta surat na in a bakkan ta Hudyo kiden la ya ikwenta na Namaratu ta tolay na, te intu kan la tolay na ya ngamin kiden mangikatalak te Hesus kompormi am Hudyo kid ono am Hentil kid. A maski am dana pinili na Namaratu ya Hudyo kiden gafu ta simsima kid ni mina Abrahamen am aweda kurugan ya dinob na en nga ange nangikaru ta liwat da kiden a nelogot da ya nepangpili na Namaratu tekid. Te intu kan la ikwenta na Namaratu ta simsima ni mina Abrahamen ya ngamin kiden mangikatalak ta mangikerutan tekid ta kuman ni Abrahamen kompormi am Hudyo kid ono am Hentil kid. Te ikitam kan nga mangikatalak te Hesus ya kakurugan na Istralita na Namaratu. A ya nesurat mantu ni Pablu a intu yan:

(v 7) Tekamuy ngamin nga iddukan na Namaratu nga negitta na ta tolay na kiden ta ili na Roma.

Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

1 A ya nagsuratin tekamuy a iyak, Pablu, nga daddoban ni Hesus Kristu. A yen ta inalap nak, petta isaad nak ta turin na en nga ange mangipadangag ta Mappya en Damag na Namaratu. 2-3 A awan mantu ta takwan na ipadangag ku am bakkan ta kuman na nebar na Namaratu ta idi ta lebru na en nga nesurat na aglavun kiden, te intu nesurat da ya ange na Anak na Namaratu ewan. A intu hala ya Dafu tamewan Hesus Kristu. A

tentu en umange a negitta tekitam tolay,
te simsima ni mina Dabiden. [4] Ammi maski
am tolay a nepasikkal hapa ta Anak na Na-
maratu ewan nga seppakapangwa, te tentu
en nasi a natolay hala gafu ta kahalwa na
en nga negitta ta Namaratu ewan. [5] A gafu
ta kallak na en teyak a nesaad nak ta turin
na en nga ange mangipadangag ta damag
ni Hesus Kristu ta ngamin tolay ta ngamin
kiden lugar, petta intu mina ya madayawan
gafu ta pangurug da tentu. [6] A kumanen
hapa tekamuy nga taga Roma, te yen ta
inalap na kam hapa, petta tolay kanan ni
Hesus Kristu. [7] (-)

Ya Katalak Ni Pablu Ta Mangurug Kiden

[8] A ikamuy hapa, kahkahulun, ya gafu
na talak ku ta Namaratu ewan ikid ni Afu
Hesus, te bidan na kanan hapa na ngamin
tolay addet ta ngamin paglelehutin gafu ta
pangurug muy, a yen ta nadamag ta kam
hapa. [9-10] A kanayun pakimallak ta kam hapa
ta Namaratu ewan, te awek magimmang
makimallak tentu. A gafu ta tatakday la ya
nonot ku nga magserbi tentu a idulot ku la
ya mangipadangag ta damag na Anak na en
ta ngamin kiden lugar. A Namaratu hapa la
ya mangipasikkal ta am kada makimallakak
tentu a ibar ku hapa ta eyak mina mag-
pasyar tekamuy, am yen ya uray na teyak.
[11] A yen ta pake ikayat ku magpasyar teka-
muy, petta isipat ku hapa tekamuy ya iatad
na Kahalwa na Namaratu nga mangpasikan
ta pangurug muy, [12] pettam ikamuy hapa ya
mangpasikan ta pangurug ku, te mappya
ta magimpaspasikan kitam ta pangurug na
gintatakdayan tekitam.

[13] Ammi awemuy pahig, kahkahulun, ta
ayanin la ya pakanonot ku nga umange
tekamuy, te naming-addu yak nga mag-
ganwat, ammi kanayun neguguwadak abat
ta ayanin. Ammi ikayat ku la umange
tekamuy talo am itta ya mapadagdag ku te
Hesus ta kagitta muy kidina nga taga Roma
ta kuman na Hentil kiden nga napadagdag
ku ta kadwan kiden lugar. [14-15] A yen ta
pake karagatan ku ya mangipadangag ta
damag na pangikerutan na Namaratu ta
kagitta muy kidina nga taga Roma, te liwat
ku ta Namaratu am awek ipadangag ya
pangikerutan na ta ngamin tolay, maski am
anu ya katolay da ikid na amu da, petta
madangag da hapa.

Ya Damagen Nga Nepadangag Ni Pablu

[16] A pake ikatalak ku para ya damag na
pangikerutan na en, te am kada mepadan-
gag a mehulun hapa ya pakapangwa na Na-
maratu petta mekerutan ya ngamin kiden
mangurug. Ikami nga Hudyo ya napolu
nangipadangagan na, a ta ayanin a isipat
na hapa ya kadwan kiden nga Hentil. [17] A
mabalin ta mekerutan ya mangurug, te ya
damag na en ya pakkamun tam ta ikwenta
na kitam ta matunung gafu ta pangurug
tam am idulot tam la ya pangikatalak tam
tentu addet ta addet, te ya uhohug na ta
surat na Bibliya a

"Intu sangaw matolay magnayun ya ik-
wenta na en ta matunung gafu ta
pangikatalak na tentu," kunna.

*Ya Kasasaad Na Awan Makkamu Ta Nama-
ratu*

[18] A kakallak sangaw ya awan kiden man-
gurug, te pa-gangan na kan sangaw ya
ngamin kiden mangwa ta dulay ikid na
awan makanonot tentu, te yen hapa ya
nepakamu na ta damag na pangikerutan na
tekitam. Te maski am amu da ya kakurugan
a dulay la ya tarabakun da. [19] A yen ta awan
ta pambar da, te dana amu da haman ya
malogon maamu ta Namaratu, te nepaita
na hala tekid. [20] Te addet ta nekaparatu
na ngamin paglelehutin a pake nepasikkal
ya awan maita ta kasasaad na Namaratu,
te ya pakapangwa na ikid na kadyos na a
malogon maita gafu ta pinadday na kiden.
[21] A yen ta awan ta pambar da, te maski
am amu da ta itta ya Namaratu aweda
haman dinayawan ta kuman na mekustu
tentu, ikid na aweda hapa ipaita ya talak
da tentu, te intu la nonotan da ya awan
ta kapkappyan. A kuman na nagsugiram
mantu ya nonot da gafu ta aweda kurugan
ya nepaita na tekid. [22] Ibar da ta malalaki
ya amu da, ammi madi haman, [23] te negitta
da ta Dyos ya pinadday da kiden nga sinang
tolay, ikid na sinang ayam, ikid na sinang
mamanuk, ikid na sinang ulag.

[24] A gafu ta intu la karagatan da ya dulay
a binaybay-an na kid na Namaratu, petta
maguray kid la nga magpadakat ta bari da
ta pangadallaw da ikid na pagingatattug
da, [25] te aweyan da haman ya kustu en nga
nepaita na Namaratu tekid, a kurugan da
hud la ya tulad, te bakkan ta Namaratu ya

dayawan da ikid na pakidafun da am awa
pinadday na kiden. Ammi Namaratu hala
sangaw ya madaydayawan addet ta addet.
[26] A binaybay-an na kid, petta idulot da la
ya kuman na ikayat da en nga kāāmāmatān,
te ya babay kiden a aweyan da ya lalaki,
te makidorug kid hud la ta sakā babbay
da. [27] A kumanen hapa ta lalaki kiden, te
aweyan da ya babbay, gafu ta sakā lalaki
da ya pagattugān da. A intu la tarabakun
da ya kāāmāmatān ta sakā lalaki da. Ammi
naatadan kid hala ta pa-gang da, te yen ya
balat na dulayen na tarabaku da.
[28] A gafu ta aweda ikayat nonotan ya Na-
maratu a binaybay-an na kid nga magnonot
ta dupal na nonot, petta kwan da la ya
ikayat da kwan nga awan ta kapkappyan.
[29] A pinannu da ya nonot da ta ngamin
magmagannud na kadulayan, te kwan da
la ya maginggum, ikid na magatattug,
ikid na mangahugu, ikid na mamapasi,
ikid na makitapil, ikid na magtulad, ikid
na mangikatupag, ikid na mangisaned ta
bida, [30] ikid na mamadpadulay, ikid na
mangikatupag ta Dyos, ikid na magparayag.
A kanayun parparatun da hapa ya bagu
na dulay, a aweda kurugan ya dadagkal
da kiden. [31] A kuman na awan kid ta
nonot, te aweda mekatalak, ikid na aweda
makipagrikna, ikid na aweda mangikallak.
[32] Dana amu da haman ya nebar na Nama-
ratu ta mapa-gang sangaw ya ngamin ki-
den mangwa ta kuman na gagangay da en,
ammi maski kunna ten aweda haman pag-
immangan ya gagangay da, yaga pagurayān
da para ya kadwan kiden nga mangwa ta
kuman na gagangay da.

2

Ya Pagporay Na Namaratu Ta Hudyo Kiden

[1-2] A dana amu tam haman ta am pa-
gangan na Namaratu ya ngamin kiden
mangwa ta kumanin kid na pagliwatan a
atadan na kid ta mekustu tekid. Ammi
maski am inya ka na tolay, am iko ya mang-
paliwat ta kadwan a awan ta pambar mu,
te parigam haman ya kuman na tarabaku
na paliwatamen, a sakā ikabat mu mantu
ya barim ta pangpaliwat mu tentu. [3] Anu
hud ya uray mu? Am kwam hapa ya dulay
ta kuman na paliwatamen a parig mu hud
ta melillik ka ta pangpa-gang na Namaratu
teko? [4] A tagaassangam de ya nasuroken
nga allak na ikid na pagattam na teko?
Awem hud amu ta nekallak na ka ta idi
petta itta ya pagnonotam ta pagbabawim?
[5] Ammi am awem magbabawi te patuyagam
la ya nonot mu a padakalam mantu la ya
pangpa-gang na Namaratu teko, te yen san-
gaw ya pake iparikna na teko ta araw na
pangpa-gang na ta ngamin kiden nagliwat.
[6] Te maski am anu ya tinarabaku tam ta
katolay tamin a igitta na hala ya pangpa-
gang na ta tinarabaku tamen.
[7] A ya ngamin kiden mangidulot ta map-
pya na tarabaku gafu ta ikayat da mesi-
pat ta dakar na Namaratu, ikid na dayaw
na, ikid na katolay na en nga magnayun,
a atadan na kid sangaw ta magnayun na
angat. [8] Ammi ya masoysoy kiden ikid na
mangidadula ta kakurugan a intu la san-
gaw kesipatan da ya pagporay na ikid na
pangpa-gang na tekid.
[9] A dakal mantu sangaw ya pagzigātān
na ngamin kiden mangwa ta dulay, te intu
polun na ya Hudyo kiden, kapye na isi-
pat ya Hentil kiden. [10] Ammi ya ngamin
kiden mangwa ta mappya a awan sangaw
ta burungan da, te mesipat kid sangaw ta
dakar na Namaratu, ikid na dayaw na en,
te intu ha polun na ya Hudyo kiden kapye
na isipat ya Hentil kiden, [11] te awan sangaw
ta idaduma na Namaratu tekid. [12-13] Te ya
Hudyo kiden nga nagliwat a pa-gangan na
kid gafu ta lintig na en nga neatad na tekid,
te maski am kanayun dangagan da ya lintig
na en a aweda haman idulot ya madangag
da. Ammi intu la ikwenta na Namaratu ta
matunung ya mangidulot ta lintig na en.
A maski am awena amu na Hentil kiden
ya lintig na en nga neatad na ta Hudyo
kiden a magliwat kid ta lintig da en hapa
la. [14] Te maski am aweda amu ya lintigen
nga neatad na Namaratu ta Hudyo kiden,
am megitta ya tarabaku da ta kuman na
nebar na Namaratu ta lintig na en, a yen ya
ikwenta na Namaratu ta lintig da. [15] A yen
ya pakaitan ta dana nesurat ya lintig na en
ta nonot da, te maski am anu ya tarabakun
da a dana amu da haman am mappya ono
am dulay.
[16] A am dumatang sangaw i Afu Hesus ta
pagaddetan na arawin yan a intu sangaw ya
isaad na Namaratu nga magimbestigar ta
ngamin tolay, petta palattogan na sangaw

ya ngamin nelemad da ta nonot da nga
aweda en nepāssay, te yen sangaw ya itan
na am mappya ono dulay. A yen kid ya
kanayun ipadangag ku ta ngamin tolay.

Ya Liwat Na Hudyo Kiden

17 A ta kuman na ikamuy nga Hudyo a
iparayag muy ya kaHudyo muy, te parig
muy ta matunung kam gafu ta lintigen
nga neatad na Namaratu tekamuy, yaga
iparayag muy ya pakkamu muy ta kakuru-
gan na Dyos. 18 A gafu ta naadal muy ya
lintig na en a amu muy mantu ya ngamin
ikayat na, a amu muy hapa ipasikkal ya
mappya. 19-20 A gafu ta lintig na en a amu
muy hapa ya ngamin kakurugan, petta
ituldu muy ta kadwan kiden nga itta ta
sugiram, ikid na awan kiden makaita, ikid
na awan kiden ta nonot, ikid na abbing
kiden. 21 Ammi am ituldu muy ya kadwan
kiden anu kawagan na ta awemuy ituldu
ya bari muy? Ibar muy ta awan mina
ta magtakaw, ammi awan hud tekamuy
ta magtakaw? 22 A "Awan mina ta man-
gadallaw," kummuy para, ammi awan hud
tekamuy ta mangadallaw? Pake ikatupag
muy para ya makimallak ta sinang tolay
kiden ta agyan na pakimallakan na Hentil
kiden, ammi awan hud tekamuy ta ange
magtakaw ta pirak kiden nga neatang da
ta sinang tolay da kiden? 23 Dayawan muy
mantu ya lintigen nga neatad na Namaratu
tekamuy, ammi ayayyawan muy haman ya
Dyos gafu ta pagliwat muy ta lintig na en?
24 Kakurugan mantu ya uhohug na suraten
ta Bibliya gafu tekamuy nga Hudyo, te ya
nebar na a

"Gafu ta dulay ya tarabaku muy a ibar
na Hentil kiden ta dulay hapa ya
Namaratu ewan," kunna.

25 Anu hud mantu ya kappyanan na
nepagbanggit muy? Te ya kabanggit muy
mina ya pakaitan ta nesipat kam ta ne-
taratu na Namaratu te mina Abrahamen,
ammi itta hud ya kapkappyan na nepag-
banggit muy am awemuy idulot ya ibar na
ta lintig na en? A gafu ta awemuy idulot
a negitta kanan mantu ta Hentil kiden nga
awan nabanggit. 26 Ammi maski am awena
nabanggit na Hentil kiden, am kwan da hala
ya kuman na nebar na Namaratu ta lintig
na en a isipat na kid hapa ta netaratu na en
te mina Abraham. 27 A ikid hapa la sangaw
ya pakaitan ta nakaliwat kam, te maski am
nabanggit kam a awemuy haman idulot ya
ibar na lintigen nga neatad na Namaratu
tekamuy.

28-29 Bakkan mantu ta pakagalgal na bari
tam ya pakaitan ta tolay kitam na Nama-
ratu, te bakkan haman ta yen ya kakurugan
na pagbanggit. Te ya kakurugan na pag-
banggit a itta haman ta nonot tam, petta
naazi ya dulayen na nonot nga awan naazi
ta pagbanggit na bari tam. A bakkan hapa
ta uray na tolay ya nonotan tam am awa
uray na Namaratu ewan.

3

Ya Kasasaad Na Hudyo Kiden

1 Am mabalin mantu ta mesipat hapa ya
Hentil kiden ta netaratu na Namaratu te
mina Abrahamen a anu hud ya kapkappyan
na Hudyo ammi ta Hentil, a anu hud ya
kappyanan na pagbanggit da?

2 A gagangay ta dakal mina ya kappyanan
da, te ikid haman ya nekatalak na Nama-
ratu nga mangidulot ta uhohug na kiden
tekid. 3 Ammi gafu ta addu kid nga awan
mekatalak a nelogot dan mantu ya nekari
na Namaratu tekid.

A anu mantu ya uray na Namaratu gafu
ta pangilogot da? Mabalin de ta awenan
sangaw idulot ya nekari na en te mina
Abrahamen? 4 Awena mabalin ta kunna ten,
te maski am sa mangilogot mina ya ngamin
tolay a mekatalak hala ya Namaratu, a idu-
lot na la idulot ya nekari na en te mina
Abrahamen. Te ya uhohug ni mina Dabiden
gafu ta Namaratu a

"Maski am anu ya inuhohug mu, Afu, a
mepasikkal hala sangaw ta awem
nagtulad.
A maski am pagbalinan da ya inuhohug mu
ta tulad a mepaita hala sangaw ya
katunung mu," kunna.

5 Ammi am gagangay ta kunna ten a ya
aweda en pangidulot ta lintig na en ya
kuman na mangipaita ta katunung na Na-
maratu, a had kukunna mantu pa-gangan
ya tarabaku da nga mangipaita ta katunung
na, te killu haman? 6 Ammi bakkan ta
kunna ten, te am pagurayan na la mina ya
Hudyo kiden nga nangilogot tentu a had
kunna mantu pa-gangan ya kadwan kiden

ta paglelehutin nga awan mangurug? [7] Te
ya uhohug da sangaw a
"Am gagangay ta maita ya pakedayawan
na katunung na Namaratu gafu ta
pangilogot mi tentu a mabalin hud
ta paliwatan na kami petta pa-
gangan na kami?" kunda sangaw.
Te am anu ya pambar na Hudyo kiden ta
aweda mina mapa-gang a kumanen hapa ta
kadwan kiden nga awan mangurug. [8] A am
kakurugan mina ya pambar da a mapmap-
pya mantu ta sa idulot tam la ya mangwa
ta dulay, petta mappya sangaw ya pagbali-
nan na. Yen garay ya ipaliwat na kadwan
kiden teyak gafu ta itulduk, ammi tulad da
haman. A am anu sangaw ya pangpa-gang
na Namaratu tekid a mekustu hala tekid.

[9] A anu mantu ya uray tam ta Hudyo ki-
den? Mapmappya de ya kasasaad da ammi
ta kadwan kiden tolay?

A bakkan ay, te ya kuman na inuhohug
ken ta ayanin a awan haman ta pagduman
na Hudyo kiden ikid na Hentil kiden, te
sa nagliwat haman ya ngamin tolay, [10] te
dangagan muy ya dana nesurat ta lebru na
Namaratu;
"Awan pulus ta awan magliwat, maski am
takday la," kunna.
[11] "A awan ta makkamu ta Namaratu, ikid na
awan hapa ta makasapul tentu,
[12] te sa nagtalekud ya ngamin tolay tentu,
te sa nagdupal kid, a awan pulus ta
mangwa ta mappya," kunna ha.
[13] "Napannu ya simuk da ta ngamin na kadu-
layan,
te mahuyuk ya bida da ta kuman na
tanam na nasi nga awan natap-
panan.
A tulad ya kadwan, a madagat para ya
kadwan uhohugan da ta kuman na
dagat na ulag.
[14] A napannu para ya simuk da ta panglibak
da ikid na pamadpadulay da.
[15] A malogon kid para mamapasi.
[16] A maski am had ya eyan da a mangisirak
kid ta dulay ikid na zigat,
[17] te aweda amu ya mappya,
[18] a awan ta amat da ikid na talaw da ta
Namaratu," kunna.

[19] A yen kid na uhohug ya pagnonotan
tam mina, te am anu ya inuhohug na Na-
maratu ta isin kid na surat a nebar na
haman ta Hudyo kiden, petta awan sangaw
ta mauhohug da ta razon da, te ikid haman
ya inatadan na ta lintig na en ta palungu.
A mepasikkal mantu ta sa nakaliwat ya
ngamin tolay ta ngaminin paglelehut, petta
sa medarum kitam mina ta atubang na
Namaratu ewan. [20] A maski am inya na tolay
a awan pulus ta ikwenta na ta matunung
gafu ta pangidulot na ta lintig na en, te ya
lintig na en ya mangipasikkal ta liwat na.

Matunung Kitam Gafu Ta Pangikatalak Tam Te Hesus

[21-22] A ta ayanin gafu ta ange ni Hesus
Kristu a nepakamun na Namaratu ya al-
lak na tekitam, te maski am nakaliwat ki-
tam ta lintig na en, am ikatalak tam ya
nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden
a ikwenta na kitam ta matunung gafu ta
pangikatalak tam tentu. A maski am ayanin
la ya pakadangag tam ta allak na a dana
binida ni Moses ta lintigen, a kumanen
hapa ta surat na aglavun kiden. [23] A kom-
pormi hapa ya mangurug, te awan haman
ta idaduma na tekitam, te sa nagliwat kitam
haman, ikid na pake adayu kitam para la ta
kalalaki na Namaratu ewan. [24] Ammi gafu ta
ikallak na kitam a sinaka na kitam ni Hesus,
a ikwenta na kitam mantu ta matunung
ta kuman na iatad na la ya katunung tam.
[25] Te i Hesusen ya nekwenta na Namaratu ta
atangen nga mangikaru ta liwat tam kiden,
a yen ta pakoman na kitam am kurugan tam
ikid na ikatalak tam ya pasi ni Hesusen gafu
tekitam.

Ta idi a pinagtalib na Namaratu ya liwat
na napopolu kiden tolay gafu ta nepagat-
tam na tekid, [26] ammi ta ayanin a nepaita
nan ta awenan tagorayan ya liwat tam, te
nepekaru na kid hud la te Hesusen. A map-
pya hapa ta kunna ten petta ipasikkal na ya
katunung na nonot na en, pase katunung
tam gafu ta pangikatalak tam te Hesus.

[27] A itta hud mantu ya meparayag tam,
te bakkan haman ta katolay tam ikid na
tarabaku tam ya gafu na katunung tam ta
Namaratu am awa pangikatalak tam la te
Hesus. [28] Te ya pake ipasikkal ku a maski
am idulot tam la ya lintig na Namaratu a
bakkan ta yen ya pakaitan na ta katunung
tam, am awa pangikatalak tam la te Hes-
usen.

[29] A anu mantu ya uray tam? Intu hud
la iddukan na Namaratu ya Hudyo, ono id-
dukan na hapa de ya Hentil? A bakkan la ta
Hudyo ya iddukan na, te tatakday haman la
ya Dyos nga namadday ta ngamin tolay. [30] A
maski am nabanggit kitam ono am awetam
nabanggit a ibar na ta sa matunung kitam
gafu ta pangikatalak tam te Hesus.
[31] Ammi maski am ipasikkal ku ya
pangikatalak tam te Hesus a awemuy parig
ta newarad kun ya lintig na Namaratu, te
awek newarad am awa pake nepasikkal kun
ya ikayat na uhohugan ta lintig na en.

4

Ya Pangurug Ni Mina Abraham

[1] A intu para pagnonotān tam ya kasasaad
ni mina Abrahamen, te intu haman ya pake
nagafun tamen nga Hudyo. [2] A am kakuru-
gan mina ta matunung i mina Abrahamen
ta pakaitan na Namaratu gafu ta tarabaku
na kiden nga mappya a mabalin mantu ta
itta ya pambar na nga makidayaw tentu.
Ammi ta kakurugan awena haman naki-
dayaw tentu, [3] te ya uhohug na suraten gafu
tentu a

"Kinurug ni mina Abraham ya nebar na
Namaratu tentu, a ya pangurug na
en ya nekwenta na Namaratu ta
katunung na," kunna.

[4] A bakkan mantu ta bannag ni Abra-
hamen ya nekwenta na Namaratu ta katu-
nung na, te am kakurugan mina ta kunna
ten a bakkan mantu ta allak na yen am
awa isupapak na hud la ta bannag na en.
[5] A am awetam magbannag gafu ta ikatalak
tam ta Namaratu hapa la ya mangatad ta
katunung na nakaliwat, a ya pangikatalak
tam ya ikwenta na Namaratu ta katunung
tam. [6] A kumanen hapa ya inuhohug ni
mina Dabiden, te nebar na ta pake nagāsāt
ya awanen magbannag nga ikwenta na Na-
maratu ta matunung.

[7] "Pake nagāsāt ya pinakoma na Nama-
ratu, te inazi na ya liwat na kiden,"
kunna.

[8] "A ya pake nagāsāt a intu hala ya awena
ikwenta na Namaratu ya liwat na
kiden," kunna ha.

[9] Ammi had sin hud na tolay ya ikayat na
uhohugan ni Dabiden nga nagāsāt? Intu la
de bidan na ya Hudyo kiden gafu ta pag-
banggit da en? O mabalin de ta nesipat na
hapa ya Hentil kiden nga awan nabanggit?
A ya kasasaad ni mina Abrahamen ya
pagnonotan tam mina, te intu haman ya
pake nepasikkal na Namaratu ta matunung
gafu ta pangikatalak ni Abrahamen tentu.
[10] A dana nekwenta na Namaratu ta matu-
nung ta awena en para la nabanggit, te ya
pangikatalak na ta Namaratu ya gafu na
katunung na. [11] A gafu ta matunung na
ta pakaitan na Namaratu a yen ta nabang-
git hapa ta kuman na nebar na Namaratu
tentu, petta yen ya mangipasikkal ta awan
na ta liwat na ta maski awena en para
la pagbanggit. A uray hapa na Namaratu
ta kunna ten petta am itta ya mangurug
tentu nga awan nabanggit a ikwenta na
ta simsima kid hapa ni mina Abrahamen
gafu ta makigitta kid ta pangurug na en ta
awena en para la pagbanggit. [12] A kumanen
hapa mina ta Hudyo kiden nga nabanggit,
te maski am ikāttolay na kid hala ni mina
Abraham a bakkan ta yen ya ikwenta na
Namaratu, te ikwenta na kid ta simsima na
kiden gafu ta makigitta kid hapa ta pangu-
rug na en ta awena en para la nepagbanggit.

*Ya Mangurug Kiden Ya Nangikarin Na Na-
maratu*

[13] A nonotan tam para ya nekari na
Namaratu te mina Abrahamen, te nekari
na ta intu kontodu simsima na kiden ya
makākwa sangaw ta ngamin paglelehutin.
Ammi ya gafu na nekari na en tentu a
bakkan haman ta pangidulot na ta lintig
na Namaratu, te awan para la ya lintig
na en. Intu la gafu na ya katunung ni
Abraham gafu ta pangikatalak na ta nebar
na Namaratu tentu. [14] Te am kakurugan
mina ta intu la nangikarin na ya mangidu-
lot ta lintig na en a awan mantu ta serbi
na pangikatalak tam tentu. A kenga hapa
sangaw ya nekari na en, te awan haman
tekitam ta mangidulot ta lintig na en. [15] A
awan mantu ta iatad na lintig na en tekitam
am bakkan la ta pangpa-gang na Namaratu
tekitam, te am awan mina ya lintig na en a
awan mina ta mangipasikkal ta liwat tam.
[16] A gafu ta seliwat kitam a mappya mantu
ta ikatalak tam la ya nepangikaru ni Hesus
ta liwat tam kiden, pettam kumanen a mag-
dulot hapa sangaw ya nekari na en tekitam.

Te ya uray na Namaratu a ya allak na en
hapa la tekitam ya gafu na nekari na en,
petta awan mina ta madugiman am awa sa
mesipat ya ngamin kiden simsima ni mina
Abraham. Te ya uray na Namaratu a bakkan
la ta Hudyo kiden ya simsima na am awa
Hentil kiden hapa nga kagitta na pangurug
ni mina Abrahamen, te intu ya gingginafu
na ngamin kiden mangikatalak ta uhohug
na Namaratu. 17 Te ya uhohug na Namaratu
tentu a

"Iko ya pinatudunan ku, petta magbalin ka
ta gingginafu na addu na tolay ta
ngamin kiden lugar," kunna.

A ya uray mantu na Namaratu te mina
Abrahamen a intu hala ya gingginafu na
ngamin kiden tolay nga kagitta na pangu-
rug na en, te ya nekatalak ni mina Abraham
gafu ta Namaratu ewan a tolayan hala ya
nasin, a palattogan na hapa ya awan. Te ya
uhohug na Namaratu tentu a

18-19 "Itam ya langitewan a bilangam ya bit-
wan kidina, te kumanen sangaw
ya kaddu na simsimam nga magafu
teko," kunna.

Ammi ya darun ni mina Abrahamen a
magge magatut, a pake nagkafuy na ya
bari na en, yaga addet ta kasiksikan na
bakbakat na en a awena pulus nagaānāk.
Ammi maski awan ta nekatalak ni mina
Abraham ta bari na en a awena la nagkafuy
na pangikatalak na ta uhohug na Namaratu
tentu, te nekatalak na la ta itta sangaw ya
anak na nga pagafun na ngamin kiden sim-
sima na ta ngamin kiden lugar. 20 A awena
mantu la nagduwaduwa na nonot na ta
nekari na Namaratu tentu, te nagsiksikan
hud la ya pangikatalak na ta pangibosag na
ta kalalaki na Namaratu, 21 te pake nekata-
lak na ta makkwa sangaw na Namaratu ya
kuman na nekari na en tentu. 22 A yen
ya gafu na ta nekwenta na Namaratu ya
pangikatalak na ta katunung na.

23-24 Ammi ya uhohug na suraten nga
"Nekwenta na Namaratu ta katunung na,"
kunna, a yen ya pakkamun tam ta bakkan
la te mina Abrahamen ya ikwenta na Na-
maratu ta matunung am awa sa ikitam
hapa nga mangurug ta nepangtolay na
Namaratu te Afu Hesus. 25 Te yen ya
nepasi ni Hesus petta ikaru na ya liwat tam
kiden, ammi ya pangtolay na Namaratu
tentu ya pake mangipasikkal ta kustu ya
nepangikaru na en, petta ikwenta na ki-
tam ta matunung gafu ta pangikatalak tam
tentu.

5

Ya Mehulun Ta Katunung Tam

1 A ta ayanin gafu ta matunung kitanan ta
pangikatalak tam ta Dafu tamewan Hesus
Kristu a kofun na kitanan hapa na Nama-
ratu, te nekaru ni Hesus ya liwat tam kiden,
2 a intu hala ya gafu na allak na Namaratu
tekitam nga magnayun. A pake matalak
kitam hapa te itta ya ikatalak tam ta mesi-
pat kitam sangaw ta kalalaki na Namaratu
ewan. 3 A maski am itta ya pagzigātān
tam a matalak kitam la, te amu tam ta
yen ya mangatad ta pagattam tam. 4 A am
maita na Namaratu ya pagattam tam a pake
ikatalak na kitam hapa. A gafu ta ikatalak
na kitam a yen ta itta hapa ya ikatalak tam
ta megitta kitam tentu. 5 A awetam sangaw
melogot ta ikatalak tam, te pake iparikna
na Namaratu ya pangidduk na ta nonot tam
gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

6 A ta idi ta awetam para la nepangurug
a awetam haman nakkwa ya patarabaku
na Namaratu tekitam. Ammi ta datang
na arawen nga dana pinili na a dinob na i
Hesus, petta ikaru na ya liwat tam kiden.
7 A yen mina ya pake nonotan tam, te am
tekitam mina nga tolay a ikayat tam hud
ya sumagapil ta sakā tolay tam? Ammi
mabalin de ta itta tekitam ya maturad nga
sumagapil ta pake mappya en na tolay.
8 Ammi te Hesusen a sumagapil haman teki-
tam ta pagliwat tam para la tentu, a yen ya
pakaitan tam ta pake iddukan na kitam na
Namaratu. 9 A gafu ta nekarun ni Hesus ya
liwat tam kiden a matunung kitanan mantu
ta pakaitan na Namaratu ewan. A gafu ta
matunung kitanan a pake ilillik na kitam
hapa sangaw ta pangpa-gang na Namaratu
ta awan kiden mangurug. 10 Te maski itta
ya nangikatupagan na Namaratu tekitam
ta idi, a pinagbalin na kitanan ta kofun
na kiden gafu ta pangikaru na Anak na en
ta liwat tam kiden. A gafu ta kofun na
kitanan a ikerutan na kitam hapa sangaw
ta mekaduwa na pasi, te nesipat na kitam
hapa ta katolay na en. 11 A maski am inda-
gan tam para la ya pangalap na tekitam a
ittan hala ta ayanin ya pagay-ayatan tam

ta Namaratu ewan gafu ta Dafu tamewan
Hesus nga nangpakofun tekitam.

Ya Gafu Na Pasi Tam Ikid Na Katolay Tam

12 Anu kawagan na mantu ta magliwat ya
tolay? Ono had ya nagafun na pagliwat da?
Te awan haman ta awan magliwat.

A gagangay ta sa magliwat kitam gafu ta
tatakday la na tolay, te i mina Adanen ya
gafu na liwat tam. A tentu en nagliwat a
dumagdag hapa ya pasi na, a yen ta masi
hapa ya ngamin tolay gafu ta sa nesipat
kid ta liwat na gingginafu da en Adan.
13 Ammi maski am dulay hapa ya tinarabaku
na popolu kiden dadagkal a awena haman
nekwenta na Namaratu ya liwat da, te awan
para la ya lintig na en nga mangipasikkal
ta liwat da kiden. 14 Ammi maski am awena
nekwenta ya liwat da a sa nagpasi hala ya
ngamin tolay addet te mina Adan addet ta
nepangidagut ni mina Mosesen ta lintig na
Namaratu. A maski am dulay ya tinarabaku
da a bakkan haman ta kuman na liwat ni
mina Adanen, te i Adan a nagsoysoy ta
nebar na Namaratu tentu, ammi ta kadwan
kiden a awan ta nagsoysoyan da, te awan
para la ya lintigen. A yen mina ya pake
nonotan muy, te maski am awan ta nag-
soysoyan da a nasi kid hala, te ya uray na
Namaratu a dana nesipat kid ta liwat na
gingginafu da en Adan.

A gafu ta kumanen a kuman na pinag-
gitta na Namaratu i mina Adan ikid ni
Afu Hesus gafu tekitam, te ikid duwa ya
kuman na fun tam. Ammi itta hapa ya
pagduman da, 15 te ya iatad ni Hesus tekitam
a bakkan ta kuman na neatad na liwat ni
Adan tekitam. Te ya uray na Namaratu a sa
masi ya ngamin tolay gafu ta sa itta kitam
ngamin ta bari na nagliwaten. Ammi maski
kunna ten a pake dakdakal para ya uray na
Namaratu ta pake ikallak na kitam gafu ta
nesipat kitanan te Hesus. A yen ta ikwenta
na kitam ta matunung petta matolay kitam.

16 A ya takday para pagduman da a maski
am tatakday la ya liwat ni mina Adan a
pake adaddu ya nesipat ta pangpa-gang na
Namaratu tentu. Ammi gafu ta allak na
Namaratu nga nepaita ni Hesus tekitam
a sa pakoman na kitam, maski am pake
addu ya liwat tam kiden, petta ibar na ta
matunung kitam. 17 A gafu ta nagliwat i
mina Adanen a sa maabak ya ngamin tolay
gafu ta pasi da. Ammi gafu ta pake dakal
ya allak na Namaratu nga nepaita ni Hesus
tekitam a ibar na ta matunung ya ngamin
kiden mangikatalak tentu. A awena kid
sangaw maabak na pasi da, te ikid sangaw
ya mangabak gafu ta nesipat kid na ta
katolay ni Hesus Kristu.

18 Kuman na naggitta mantu i mina Ada-
nen ikid ni Hesus, te maski am tatakday
kid a pake addu na tolay ya nesipat ta
tinarabaku na tagtakday tekid. Te ya nag-
balinan na dulayen nga iningwa ni mina
Adan a nekwenta na Namaratu ta liwat
na ngamin tolay, a yen ta nesipat kid ta
pangpa-gang na Namaratu te Adan. Ammi
ya nagbalinan na mappya nga iningwa ni
Hesus a nekwenta na Namaratu ta katu-
nung na ngamin kiden tolay nga nesipat
tentu, a yen ta matolay kid. 19 A gafu
ta nagsoysoy ya takday a sa magliwat ya
ngamin tolay, ammi gafu ta malogon ya
takdayen a sa matunung hapa ya ngamin
kiden nedagga tentu.

20-21 A ya lintigen hapa nga nedagut ni
mina Moses ta dadagkal tam kiden a uray
na Namaratu ta yen ya mangibar ta kadulay
na tolay kiden, te ta kawan para la na
lintig na en a aweda amu ta magliwat kid.
Ammi ta nepangatad na ta lintig na en
a aweda haman nedulot, a yen mantu ya
mangipasikkal ta kanayun magsoysoy kid,
a awan ta takwan na pagaddetan da am awa
masi ya ngamin kahalwa da. Ammi maski
pake nagliwat kitam gafu ta pagsoysoy tam
ta lintig na en, a pake dakdakal para ya allak
na Namaratu tekitam, te ya allak na en teki-
tam a yen ya mangibar ta matunung kitam
gafu ta pangikatalak tam te Afu Hesus. A
yen hapa ya mangibar ta matolay kitam nga
magnayun.

6

Ya Pagzigut Tamen Ya Pasi Tam

1 A am dumakal mantu ya allak na Nama-
ratu gafu ta liwat tam kiden a anu mina ya
uray tam? Mappya de am idulot tam la ya
magliwat petta pake dumakal para ya allak
na tekitam?

2 Ammi had kun tam hud magliwat
bakawa nasin haman ya gagangayen nonot
tam nga uminam magliwat? 3 Awemuy
panaw amu ta ikitam ngamin nga nagzigut

ta pangurug tamen a nesipat kitanan hapa
te Hesus Kristu. A gafu ta nesipat kitam
tentu a nesipat kitam hapa ta pasi na en.
4 Te tekitamen nagzigut a nekwenta ta ne-
tanam kitam, petta mesipat kitam hapa ta
pasi na en. Ammi gafu ta natolay hala i
Hesus ta pakapangwa ni Dama na ewan a
nesipat kitam hapa ta katolay na en, pettam
kumanen a mabalin kitam magnonot ta
mappya na nonot. 5 Te am nesipat kitanan
ta pasi na en a mesipat kitam hapa ta
katolay na en.

6 A tekitamen nagzigut a nesipat mantu
ya gagangayen nonot tam ta pasi ni Hesus
tentu en nelansa ta nagappan na en, pet-
tam kumanen a maperdi ya pagliwat na
bari tam, a awetanan sangaw megalut ta
pagliwat tam. 7 Te am nasin ya tolay a
naubadan na ta pagliwat na. 8 Ammi gafu
ta nasi kitanan ta pakesipat tam te Hesus a
itta ya ikatalak tam ta mesipat kitam hapa
ta katolay na en. 9 A gafu ta natolay hala
i Hesus a amu tanan ta awenan sangaw
masi, te naabak na haman ya pasi. 10 A
tentu en nasi a inawe na haman ya ikayat
na bari na en petta ikerutan na kitam. A
gafu ta inawe na ya ikayat na bari na en a
pake negungay ta dulayen nga mamagliwat
tentu. Ammi gafu ta natolay hala a awan
na ta magsalin tentu, petta intu la nonotan
na ya Namaratu ewan. 11 A kumanen mina
ta tagtakday tekamuy, te am nesipat kam
te Afu Hesus a amu muy mina ta negitta
kanan hapa tentu petta awemuy magliwat,
te intu la nonot muy ya kuman na nonot na
Namaratu ewan.

12 A mappya mantu ta awemuy pagtu-
rayan ya dulay ta bari muy kidina, petta
awemuy sangaw kurugan ya inaman da en
nga dulay. 13 A kumanen hapa ta ramyenta
na bari muy, te awemuy kid ituluk ta dulay,
te nekwenta ta nasi kanan haman, a natolay
kanan te Hesus. A mapmappya hud la ta
iatad muy ya ngamin bari muy ta Namaratu
ewan, petta magserbi kam ta katununga n.
14 Te awenan mabalin ta pagliwatan na kam
na dulayen, te negungay na kanan na Na-
maratu ta lintig na en, petta intu la ikatalak
muy ya allak na en nga mangpasikan teka-
muy.

15 Ammi am kakurugan ta intu la ikata-
lak tam ya allak na Namaratu tekitam a
mappya de am idulot tam la ya magliwat
petta pakoman na kitam? Awena mabalin,
te bakkan mina ta kunna ten na razon tam.
16 Te awemuy hud manonot ta maski am
anu ya pangitulukan muy ta bari muy a
tagabu na kanan. A am tagabu na kam na
dulay a iange na kam sangaw ta pasi na
kahalwa muy. Ammi am Namaratu ewan
ya pakitagabun muy a ituldu na kam ta
matunung petta matolay kam. 17-18 A pake
matalakak hapa ta Namaratu gafu tekamuy,
kahkahulun, te maski am tagabu na kam
na dulay ta idi a negungay kanan, te pake
netug muy na ya pangurug muy ta uhohug
na Namaratu nga netuldu tekamuy, a nag-
balin kanan ta tagabu na katununga n ikid
na kappyanan.

19 A neangarig ta kam ta kuman na
tagabu ikid na negungay, te yen ya malo-
gon maawatan na tolay. Te ya kuman na
tarabaku muy ta idi a nepatagabu muy la
ya bari muy ta awan ta kapkappyan addet
ta pake dumakal ya tinarabaku muy ta du-
lay. Ammi ta ayanin a mappya ta patagabu
muy ya bari muy ta matunung petta pake
mappya kam. 20 A tekamuyen nakitagabu
ta dulay a naguray kam la ta ikayat muyen
nga tarabakun, ammi awemuy para la amu
ya mappya en. 21 Ammi awan haman ta
neatad na tarabaku muyen, te awan sangaw
ta pagbalinan na am bakkan la ta pasi na
kahalwa muy. A ta ayanin a mamat kanan
gafu ta tinarabaku muy en. 22 Ammi gafu
ta negungay kanan ta dulay, anna tagabu
kanan na Namaratu ewan a nabaggawan na
ya nonot muy, a yen sangaw ya pagbalinan
na ya magnayun na angat. 23 A am angari-
gan mina ta idulot tam la ya magliwat a
tandanan na kitam na liwat tam ta pasi
na kahalwa tam. Ammi am ituluk tam ya
bari tam ta Namaratu ewan a sagolyatan na
kitam sangaw ta magnayun na angat, te yen
ya iatad na ta ngamin kiden nesipat ta Dafu
tamewan Hesus Kristu.

7

Ya Keangarigan Na Mangurug Ikid Na Lintigen

1 A ta ayanin a itta ya mabidak ta kagittak
kiden nga Hudyo gafu ta ikid ya makkamu
ta lintig na Namaratu. Amu muy, kahkahu-
lun, ta negalut kitam ta lintig na en addet
ta masi kitam, ammi am nasi kitanan a
naubadan kitanan ta lintig na en. 2 Ya

pagnonotan muy mina nga keangarigan a
ya babbayen nga nakiatawa, te ya ibar na
lintig na Namaratu a megalut ya babbayen
ta atawa na en addet ta pasi na lalaki en.
Ammi am nasin ya lalaki en a naubadan na
ya babbayen ta lintigen, a mepalubus na
ta makiatawa ta takwan am yen ya ikayat
na. 3 Ammi am makidagga mina ta takday
na lalaki am itta para la ya atawa na en a
makaliwat ta lintigen, te makikadallaw na.
Ammi am nasin ya atawa na en kapye na
makiatawa ha, a awan ta liwat na te awena
nakikadallaw.

4 A kumanen hapa tekitam nga Hudyo
nga mangikatalak te Hesus Kristu. Te
am nesipat kitanan ta nasi en a negun-
gay kitanan mantu ta lintig kiden, petta
medagga kitanan hapa ta matolayen, pet-
tam magserbi kitam ta Namaratu ewan. 5 A
tekitamen para la mangidulot ta gagan-
gayen nonot tam ta idi a kuman na sigida
lumattog ya ikayat tam nga dulay gafu ta
lintig na en, te ya ihangat na lintig na en
tekitam a yen haman ya ikayat tam. A
gafu ta mehangat ya ikayat tamen a kuman
na masanat kitam mantu nga magliwat,
ammi awan haman ta neatad na tinarabaku
tam am bakkan la ta pasi na kahalwa tam.
6 Ammi ta ayanin a naubadan kitanan ta
lintigen nga nekegalutan tam, te nekwenta
ta nasi kitanan ta pakesipat tam te Hesus,
petta takwan na ya pakidafu tam ta Na-
maratu. Te bakkan na ta lintig na en nga
dan ya nonotan tam ta pakidafu tam tentu,
te ittan ya nonot tam nga bagu gafu ta
Kahalwa na en nga mangpanonot tekitam.

7 A gafu ta naubadan kitanan ta lintig na
en a anu ya uray tam? Dulay de ya lintig na
en? Awan, awena dulay, te am awan mina
ya lintig na en a awek mina narikna ta itta
liwat ku, te ya takday ibar na ta lintig na
en a "Awem passilan ya kwa na kagittam
tolay," kunna. A yen ya pakkamun ku ta du-
lay ya pumassil. 8 Ammi gafu ta dana ikayat
ku ya ihangat na lintig na en a kuman na
lumattog mantu ya dulayen nonot ku petta
passilan ku ya ngamin magmagannud. A
am awan mina ya lintig na en a awek mina
amu ta itta teyak ya uminam magliwat. 9 A
ta aweken para la pakkamu ta lintig na en
a pahig ku ta mappya ya katolay ku. Ammi
teyaken nakadangag ta lintigen a lumattog
na ya uminamen magliwat, a yen ya pakka-
muk ta itta ya pasi teyak. 10 A ya neatad
mantu na Namaratu nga mangikari ta pag-
tolayan tam a yen haman ya mangipasikkal
ta pasi na kahalwak. 11 Te ya dulayen nonot
ku a kuman na inayayyaw nak gafu ta lintig
na en, a yen ta nagliwatak, a nariknak ta
masi yak sangaw gafu ta liwat ku ta lintig
na en. 12 A yen hapa ya pakkamun tam ta
mappya ya lintig na en, te yen haman ya
mangibar ta liwat tam. A bakkan mantu ta
lintig na en ya agyan na dulay, te mappya
haman, a matunung hapa ya ngamin ibar
na.

13 Ammi am kakurugan ta mappya ya
lintig na en a had kunna? Te yen de ya
mangatad ta pasi na kahalwa tam?

Bakkan, te ya uminamen magliwat ta
barikin a sinanat nak petta magliwatak ta
lintig na en nga mappya, a yen mantu ya
mangatad ta pasi na kahalwak. Ammi uray
hala na Namaratu ta kunna ten petta pake
ipasikkal na tekitam ya kadulay na liwat
tam. Te ya lintig na en a pake palattogan
na ya dulay nga itta ta gagangayen nonot
tam.

Ya Zigat Na Pangurug Tam Ta Lintig

14 A ya maawatan tam mantu ta lintig
na Namaratu a yen ya pakkamun tam ta
nonot ikid na gagangay na Namaratu ewan.
Ammi had kunku mangurug ta lintig na
en? Te awek haman negitta ta nonot na,
te kuman na pagtagabun nak garay na
uminamen magliwat ta barikin. 15 A kuga
napopoyungak ta idi ta agangwa na barikin,
te maski am ikayat ku ya mappya awek
haman makkwa, te intu hud la kwan ku
ya dulayen nga ikatupag ku. 16 A gafu ta
nekatupag ku ya pagliwat ku ta lintig na en
a nalawag mantu ta sinagappya na nonot
kin ya lintig na en. 17 A bakkan mantu ta
iyak ya gafu na liwat ku, te nagafu haman
ta dulayen nga magyan teyak, 18 te amuk
ta awan pulus ta mappya teyak, ta gagan-
gayen nonot ku. A maski am ikayat ku
ya mappya a salinan nak na gagangayen
nonot ku petta awek makkwa ya ikayat ken.
19 A awek mantu kwan ya ikayat ken nga
mappya, te intu hud la kwan ku ya dulayen
nga awek ikayat. 20 A gafu ta kwan ku ya
aweken ikayat a bakkan mantu ta iyak ya

gafu na am awa ya dulayen nga magyan
teyak.
21 Maawatan ku mantu ya gagangay na
barikin, te am ikayat ku ya mangwa ta
mappya a abikan haman ya dulayen nga
manabtabang teyak. 22 Te matalak haman
ya bagu en nonot ku ta lintig na Namaratu.
23 Ammi ya mariknak ta barikin a takwan ya
lintig na, a salinan na ya lintig na nonot
ku. A pagtagabun nak hapa na dulayen
nga karagatan na barikin. 24-25 A kakallakak
mantu na tolay, te am iyak hapa la tatak-
day a kurugan ku ya lintig na Namaratu
ta nonot ku hapa la, ammi ya barikin a
kurugan na haman ya lintig na dulay. Inya
mantu ya mangikerutan teyak petta awe-
nak mina mapagtagabu na barikin? Te yen
haman ya mangiadayu teyak ta Namaratu
ewan. A matalakak na ta Namaratu ewan
te ittan ya Dafu tamen Hesus Kristu a intun
ya mangikerutan teyak.

8

Ya Panguffun Na Kahalwa Na Namaratu

1 A ta ayanin gafu ta itta kitanan te Hesus
Kristu a awena kitam maabak na mamagli-
waten tekitam. 2 Te ya naparubak hapa
gafu ta nesipatak na te Afu Hesus a pake
matolayak na gafu ta Kahalwa na Namaratu
nga magyan teyak. A gafu ta netuldu na
en teyak a naubadanak na ta lintigen nga
mangsanat ta pagliwat ku ikid na pasik.
3 Te maski am lintig na Namaratu a awena
haman magamma ya pagliwat tam am awa
masanat na kitam hud la gafu ta makafuy
kitam garay nga mangidulot ta ibar na en.
A gafu ta awena magamma ya pagliwat tam
a neatad na Namaratu ya masmasikan teki-
tam, te dinob na ya Anak na en ta lutakin
nga pake negitta hala tekitam tolay fwera la
ta pagliwat tam, petta ikaru na ya liwat tam
kiden. A gafu ta nakisagapil i Hesus tekitam
a inazi na Namaratu ya gafu na pagliwat
tam gafu ta bari na en, petta am nesipat
kitanan te Afu Hesus a intun ya mang-
pasikan tekitam, 4 petta awetanan magliwat
am awa kwan tam hud la ya mappya nga
ibar na lintig na en tekitam, te bakkan
na ta gagangayen nonot tam ya dagdagan
tam am awa Kahalwa na Namaratu nga
mangituldu tekitam. 5 Te ya dumagdag ta
danen gagangay na a intu la ikatalak na ya
bari na en, ammi ya dumagdag ta ikayat na
Kahalwa na Namaratu a yen hapa ya pake
ikatalak na ammi ta bari na en. 6 A am intu
dagdagan tam ya danen gagangay tam a
masi kitam hala ta Namaratu ewan, ammi
am intu dagdagan tam ya ikayat na Kahalwa
na Namaratu a matolay kitam sangaw mag-
nayun, a awan na sangaw ta burungan tam.
7 Te ya gagangayen nonot tam a intu ikayat
na ya ikatupag na Namaratu, a awena kuru-
gan ya lintig na en, te awena mabalin tentu.
8 Te ya mangikatalak la ta danen gagangay
na a awena matalak na Namaratu tentu.

9 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun,
te bakkan ta kunna ten ya gagangay muy,
te ya Kahalwa na Namaratu tekamuy a
yen ya ikatalak muy. Ammi ya awena en
pagyanan na Kahalwa na en nga nehulun
te Hesusen a awan hapa tentu i Hesus. 10 A
ikitam nga pagyanan ni Hesus a kakurugan
ta nagbanad ya bari tam ta Namaratu ta
kuman na nasi gafu ta dulayen tekitam,
ammi maski kunna ten a matolay hala ya
kahalwa tam tentu gafu ta katunung ni
Hesusen nga nekesipatan tam. 11 A gafu ta
ittan tekitam ya Kahalwa na Namaratu nga
nangtolay te Hesus ta pasi na en a intu hapa
la sangaw ya mangtolay ta bari tam kiden
gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

12 A mappya mantu, kahkahulun, ta pag-
talekudan muy ya gagangayen nonot muy,
te petta kurugan muy la ya Kahalwa na
Namaratu. 13 Te am intu pagtolayān muy
ya gagangayen nonot muy a masi kam ta
Namaratu ewan. Ammi am papasin muy
ya gagangay na bari muy gafu ta pangurug
muy ta Kahalwa na Namaratu a matolay
kam tentu. 14 Te ya ngamin kiden mangurug
ta ituldu na Kahalwa na Namaratu a yen kid
ya ānāk na Namaratu. 15 A yen ta awetam
mina italaw ta pagtagabun na kitam na
Kahalwa na en, te ya Kahalwa na en nga
magyan tekitam a igitta na kitam haman
ta ānāk na kiden. 16 A yen ta “Amang,”
kuntam, am makimallak kitam tentu, te
yen haman ya iparikna na Kahalwa na en
ta nonot tam, petta amu tam ta anak na
kitam na Namaratu. 17 A gafu ta anak na
kitanan, a pagamid na hapa tekitam ya
ngamin kwa na, te kahulun na kitam ni
Hesusen nga makipaggamid. Ammi map-
pya ta makipagzigat kitam te Hesus ta

ayanin petta mesipat kitam hapa sangaw ta
kalalaki na ikid na pakedayawan na.

Ya Zigat Tam Ikid Na Ikatalak Tam

18 A maski am mazigatan kitam ta katolay
tam sin, a kuman na assang la ya zigat
tamin, te sangaw am isipat na kitam na
Namaratu ta kalalaki ni Hesus a awetanan
manonot ya zigat tamen gafu ta kalalaki
tam nga nesagolyat na tekitam. 19 Te maski
ya ngamin kiden pinaratu na Namaratu
nga neduma tekitam tolay a kuman na
timoltollok kid nga magindag ta araw na
pangipabuya na Namaratu ta ānāk na ki-
den. 20-21 Te ikatalak da ta mesipat kid
hapa ta pakedayawan na ānāk na kiden
na Namaratu, te itta sangaw ya araw nga
aweda paglabag, te sa pabagun na sangaw
ya ngamin kiden pinaratu na. Te maski
awan ta liwat da ta idi a negaged na kid hala
na Namaratu gafu ta liwat ni mina Adanen,
petta awena magdulot na dana en uray na
tekid. Ammi itta la ta uray na ta sa mesipat
kid hala sangaw ta pakedayawan na ānāk na
kiden.
22 Ammi ta ayanin a kuman na maaggutan
mauli ya ngamin kiden napadday, petta
awedan sangaw magdan ikid na masi. 23 A
maski tekitam tolay a maaggutan kitam
hapa nga mauli, te gafu ta ittan ya Kahalwa
na Namaratu tekitam a nakakkapan tanan
ya nepaunnan na en nga bendisyon. A
yen ta manalasigak hapa ya nonot tam ta
pagindag tam, te maaggutan kitam nga
mauli, petta sa maazi ya ngamin pagdakat
na bari tam kidin, gafu ta naamaw na kitam
ta anak na. 24 A tekitamen nekerutan ta gafu
na pangurug tamen a yen hapa ya gafu na
pangikatalak tam ta itta para la ya iatad na
Namaratu tekitam. Ammi awetam para la
maita ya ikatalak tam, te am naita tanan
mina a awetanan indagan, te ittan. 25 Ammi
am itta ya ikatalak tam ta kwa tam sangaw
ya awetam maita, a gagangay ta magattam
kitam magindag.

Ya Panguuffun Na Kahalwa Na Namaratu Tekitam

26 A kumanen hapa uffunan na kitam na
Kahalwa na Namaratu ta pagkafuy tam,
te awetam amu am anu mina ya adangan
tam ta kadwan pakimallak tam, ammi ya
Kahalwa na en ya sumagapil tekitam, te
itta haman ta nonot tam nga makimallak
ta pagahayan tam nga awetam mepāssay.
27 A gafu ta Namaratu ya makkamu ta nonot
na ngamin tolay a amu na hapa am anu ya
ikayat na uhohugan na Kahalwa na en ta
nonot tam, te intu adangan na ya kuman na
ikayat na Namaratu tekitam.

28 A ikitam nga mangidduk ta Namaratu
a dana amu tam ta maski am anu ya du-
matang tekitam a pagbalinan na Namaratu
ta kappyanan tam, te yen ya nepangalap
na tekitam petta magdulot ya uray na en
tekitam. 29 Te maski ta pake gafgafu na
ngamin a dana amu na ya ngamin kiden
nga mangurug sangaw tentu, a dana nekari
na hapa ta yen kid ya igitta na ta Anak na
en Hesus, petta pake madayawan i Hesus
gafu ta kaddu na wāgi na kiden nga negitta
tentu. 30 A ya ngamin kiden nekari na nga
megitta te Hesus a yen kid hapa ya inalap
na. A ya ngamin kiden inalap na a yen
kid hapa ya nebar na ta matunung kid. A
ya ngamin kiden nebar na ta matunung a
nesipat na kid hapa ta kalalaki na.

Ya Pangidduk Na Namaratu Tekitam

31 A gafu ta yen ya uray na Namaratu
tekitam a anu mina ya uray tam? Te am
Namaratu ya kahulun tam a itta hud ya
makkwa na mangikatupag tekitam? 32 A
gafu ta awena neituk na Namaratu ya pake
Anak na en tekitam nga mangikaru ta liwat
tam a itta hud ya awena iatad tekitam
awa sa iatad na ya ngamin. 33 A itta hud
sangaw ya makedarum tekitam ta Nama-
ratu ewan, bakawa intu haman ya nangpili
tekitam, a nebar na hapa ta awan ta liwat
tam. 34 A mabalin hud ta itta sangaw ya
pangpa-gang na tekitam, te dana nekaru ni
Hesus ya liwat tam kiden. A kustu hapa
ya nepangikaru na te natolay hala, a ta
ayanin intun ya pinakabari tam ta hebing
na Namaratu ewan, te pakimallak na kitam.
35 A itta hud mantu ya makeadayu tekitam
ta pangidduk ni Hesus? Te maski am anu
ya zigat tam, ikid na kapopoyungan tam,
a awena kitam pagtalekudan. A kumanen
hapa am mabisin kitam, ikid na awan ta
barawasi tam. A maski am itta kitam ta
ngahab na avut, ono am itta ya makitapil
tekitam, a idulot na la ya pangidduk na
tekitam. 36 Naggagitta ya kadwan tekitam
ta kuman na napopolu kiden mangurug

nga binida da ta lebru na Namaratu, te ya
inuhohug da gafu ta zigat da a
"Kinanghahaw a papasin da kami, Afu, gafu
ta pangurug mi teko. A mekwenta
kami ta kuman na partin da ta da-
pun," kunda.
37 Ammi maski am anu ya zigat tam nga
mangtampa mina tekitam a maabak tam
hala gafu te Hesusen nga mangidduk teki-
tam. 38-39 Te maski am masi kitam ono mato-
lay kitam la, a amuk ta awan ta makeadayu
tekitam ta pangidduk na Namaratu ikid na
Dafu tamewan Hesus Kristu. Te maski am
anghel, ikid na kompormi na magturay,
ikid na kompormi na dumatang, ikid na
awan para la dumatang, ikid na anitu ta
utun, ikid na anitu ta akban, a maski am anu
ya napadday, a awan ta makeadayu tekitam
ta pangidduk na Namaratu tekitam.

9

Ya Damdam Ni Pablu Ta Hudyo kiden

1-2 A ta ayanin itta ya ibar ku tekamuy
gafu ta sakā Hudyok kiden, a awek hapa
magtulad te tagabu nak ni Hesus, a kustu
ya uhohugan ku ta kuman na neparikna
na Kahalwa na Namaratu teyak. Te ya
kuman na mariknak ta nonot ku a pake
madamdamak, ikid na kanayun matakit ya
nonot ku ta kagittak kiden, te melogot kid
sangaw gafu ta aweyan da ya nesaad na
Namaratu ta dafu da. 3 A gafu ta kahulun
ku kid, ikid na kagittak kid nga Istralita,
a ikayat ku ta iyak mina ya pa-gangan na
Namaratu ikid na iwasik ni Afu Hesus am
mabalin mina ta ikid ya ikerutan na. 4 Te
ya Istralita kiden ya napolu kiden nekwenta
na Namaratu ta anak na, a ikid hapa ya
nagyanan na dakar na en, a ikid ha ya naki-
taratun na ikid na inatadan na ta lintig na
en ikid na pangdayaw da tentu. A ikid hala
ya nangikarin na ta mangikerutan tekid. 5 A
gafu ta simsima kid nig mina Abrahamen a
gagangay ta ikid mina ya mesipat ta nekari
na Namaratu teg mina Abrahamen. A ikid
hapa ya nagafun ni Hesusen nga magturay
ta ngamin ikid na mangikerutan ta ngamin
tolay.

Ampade Namaratu ya madaydayawan
addet ta addet.

6 Ammi maski am awedan nesipat ta
nekari na Namaratu teg mina Abraham a
awetam mina pahig ta awena idulot na
Namaratu ya nekari na en, te maski am
sa nagafu kid te mina Abraham a awena
haman pinaggagitta na Namaratu ta sa Is-
tralita kid. 7 A maski am sa nagafu kid te
mina Abrahamen a awena pinaggagitta na
Namaratu ta sa simsima na kid. Te duwa
haman ya anak ni mina Abraham, a ya
uhohug na Namaratu tentu a
"Ya anak mina Isak ya nekariken teko nga
mesipat ta bendisyon ku teko, te
bakkan te Ismael," kunna.
8 A ya ikayat na uhohugan ta isin a bakkan
ta simsima na bari na en ya ikwenta na
Namaratu ta simsima na, te intu la ikwenta
na ya ihuga na kiden ta kuman na nepangi-
huga na te Isaken ta idi. 9 Te ya nekari na
Namaratu teg Abraham ta kawan para la ni
Isaken a
"Magtoli yak hala sangaw tekamuy ta
kumanin na hulan ta takday darun,
a yen sangaw ya paganak na
atawamina Sara ta lalaki," kunna.
10 A itta hapa ya takday para na mangi-
pasikkal ta uray na Namaratu, te ta nepa-
gatawa nig Isak ikid ni Rebeka a natarun i
Rebeka ta siping na lalaki, i Hakob ikid ni
Esaw. 11-12 a ya uhohug hapa na Namaratu te
Rebeka a
"Itta ya duwa na asitay ta sirat mina, a ya
kapozyanan sangaw ya maturturay
ammi ta imunnanen.
A pake umaddu sangaw ya simsima da
kiden, te magbalin kid sangaw ta
duwa na tolay," kunna.

A ta aweda en para la nekeanak, ikid na
kawan para la na iningwa da ta mappya
ikid na dulay a dana pinili na Namaratu
ya takdayen, te bakkan ta kuman na uray
na tolay ya nepangpili na, te uray na hapa
la. 13 A nepasikkal na para ya gagangay na
pangpili na, te ya uhohug na ta takday surat
a
"Pake iddukan ku ya simsima kiden ni
Hakob ammi ta simsima kiden ni
Esaw," kunna.
14 A anu mantu ya uray tam? Killu de
ya gagangay na pangpili na Namaratu?
Bakkan, 15 te ya uhohug na en te mina Moses
ta idi a
"Am itta ya ikayat ku pilin a pilin ku la, a am
itta ya ikayat ku isipat ta kallak ku a
isipat ku la," kunna.

16 Am itta mantu ya pilin na Namaratu a
bakkan haman ta uray na ikid na tarabaku
na ya gafu na pangpili na Namaratu tentu,
te pulus ta awan mina ta pilin na am awa
ikallak na en la.
17 A nonotam para ya uhohug na Nama-
ratu te Faraon nga Ari na Egiptano kiden,
te ya uhohug na en tentu nga nesurat ta
Bibliya a
"Iyak ya makāuray ta magari ka, petta iko
sangaw ya pakaitan na pakapang-
wak
gafu ta pangabak ku sangaw teko,
a petta mepadangag hapa sangaw ya
kalalaki na pakapangwak ta ngamin
paglelehutin," kunna.
18 A am itta mantu ya ikayat na en ikallak,
a ikallak na la, a am itta ya ikayat na en
patuyagan ta nonot na a patuyagan na la
hapa. A gafu ta kunna ten a mabalin ta
kummuy nga maguhohug teyak ta
19 "Anu kawagan na mantu ta paliwatan
na Namaratu ya awan mangurug
tentu? Te maski am anu ya kwan
tam a intu la kwan tam ya uray na
tekitam?" kummuy de.
20 Ammi ya tabbag ku hapa a
"Tolay kam la haman, a itta hud ya amu
muy petta ituldu muy ya Nama-
ratu."
Te ikitam nga pinadday na en a mappya
hud ta tagasoysoyan tam ya nangpaddayen
tekitam.
"A te bakkan mina ta kunna sin ya nepa-
madday mu teyak," awetam mina
kumin.
21 Te am angarigan ta itta ya paddayan na
maginlala-ba a awena hud mabalin ta pag-
daduman na ya paddayan na, petta itta ya
pake ispot ikid na gagangayen la na la-
ba? A kumanen hapa ta Namaratu ewan, te
mabalin haman ta paddayan na ya ikayat na
en paddayan?
22 A mappya para ta maawatan muy ya
itta ta nonot na Namaratu, te maski am
ikayat na ipaita ya pagporay na ikid na
pakapangwa na ta gagangay kiden mapa-
gang a awena la bit, te italantan na ya
arawen nga pangpa-gang na tekid, 23-24 petta
dana ipaita na ya kalalaki na allak na ta
mayat kiden mekallak, te yen kid ya dana
neparan na ikid na inagagay na, kontodu
ikitam mangurug nga Hudyo pase Hentil.
25 A yen hapa ya dana nebar na ta surat ni
mina Osyas:
"A ya Hentil kiden nga awek pinili ta idi a
yen kid hapa ya ikwentak ta tolay
ku.
Awek kid inidduk ta idi, ammi ta ayanin a
iddukan ku kid na," kunna.
26 "A ya awek kiden nekwenta ta tolay ku ta
idi, a ya simsima da kiden sangaw ya
magngagan ta 'Anak na sigatolay na
Dyos,' " kunna ha.
27 Ammi ya uhohug hapa ni Isayas gafu ta
Istralita kiden a
"Maski am pake addu ya Istralita kiden ta
kuman na kaddu na ginat kiden ta
bebay
a assang la sangaw ya mekerutan
tekid,
28 te am idatang na Namaratu ya pangpa-
gang na ta lutakin a pake alistu ikid
na masikan," kunna.
29 A uhohug hapa ni Isayas gafu ta sakā
Hudyo na kiden a
"Am awan mina ta nehuna na Namaratu
tekitam ta anak tam
a sa negitta kitam mina ta pinapasi
na kiden ta ili na Sodom ikid na
Gomora," kunna.
30 A ya maawatan tam mantu gafu ta
Hentil kiden ta idi, a aweda nakanonot
nga makipakoma ta Namaratu, ammi ta
ayanin a ya simsima da kiden ya ikwenta
na ta matunung gafu ta pangikatalak da
te Hesus. 31 Ammi ya Istralita kiden nga
nagafura magpatunung ta bari da gafu ta
lintig na en a awan ta mabalinan da.
32 "Te anu hud ta kunna ten?" kum.
A onay, te bakkan haman ta Namaratu
ya nekatalak da ta katunung da, am awa
pagbannag da hud la. A yen ta awan
ta mabalinan da, te nekatupag da garay
ya nesaad na Namaratu nga mangikerutan
tekid. 33 A dumatang mantu tekid ya kuman
na inuhohug na Namaratu nga nesurat ni
Isayasen;
"Itta sangaw ya isaad ku nga batu ta ili na
Ziyon,
petta magserbi mina ta kuman na pag-
patayukān na tolay kiden ta bali.
Ammi takwan sangaw ya uray da ta batu en
gafu ta aweda sangaw ikatalak,
a yen hapa sangaw ya kuman na ke-
tumpapan da.

Ammi ya mangikatalak sangaw ta isaad ken
a awena sangaw melogot," kunna.

10

Ya Pagkurangan Na Istralita Kiden

1 A ya ibosag ku tekamuy, kahkahulun, a
pake matakit ya nonot ku gafu ta kagittak
kiden nga Istralita. A kanayun pakimal-
lak ku kid petta mekerutan kid mina, 2 te
amuk ta pake ikakinan da ya dumagdag ta
lintig na Namaratu. Ammi intu dulay te
killu garay ya pangawatan da, 3 te aweda
haman amu ya iatad na Namaratu tekid
petta matunung kid mina tentu. A gafu
ta aweda amu a paruban da la ipasikkal ya
katunung na bari da gafu ta pangdagdag da
ta lintig na en. A yen ta aweda ikatalak ya
iatad na Namaratu, petta mekwenta mina
ta katunung da. 4 Ammi awan na haman
ta serbi na lintigen nga ikatalak da, te
ya pasi ni Hesusen ya addet na, a intun
mina ya ikatalak da, petta mekwenta kid ta
matunung gafu ta pangikatalak da tentu.

5 Intu mina pagnonotān da ya nesurat
ni mina Moses ta idi, te ya uhohug na ta
Istralita kiden a

"Am sigida idulot muy ya ngamin kiden
nesurat ta lintig na Namaratu
petta awemuy pulus magliwat

a matolay kam sangaw magnayun gafu ta
katunung muy," kunna.

6 Ammi gafu ta awan ta awan nagliwat a
nebar hapa ni Moses ta itta ya ikwenta
na Namaratu ta katunung tam am ikatalak
tam. A awena masapul ta itta ya magafu ta
langit petta kurugan tam, te dana dumagut
na haman i Hesusen. 7 A awena masapul
ta itta ya magafu ta agyan na nagpasi ki-
den petta ibar na tekitam, te nasi haman
i Hesusen a natolay hala. 8 Te ya ikwenta
na Namaratu ta katunung tam a dana ne-
paita na haman ta bida na surat kiden nga
kanayun basan tam ikid na nonotan tam.
A yen hapa ya kanayun ipadpadangag mi
ta ngamin tolay petta kurugan da. 9 Te am
kurugan tam ta tinolay na Namaratu i Afu
Hesus ta pasi na en, otturu ibosag tam ta
intu hala ya dafu na ngamin a mekerutan
kitam. 10 Te ya pangurug na nonot tam ya
ikwenta na Namaratu ta katunung tam, a
am yen ya ibosag tam a ikerutan na kitam.
11 A ya uhohug na hapa ta takday para na
surat a

"Ya ngamin kiden mangikatalak tentu, a
aweda sangaw melogot," kunna.

12 Te maski am Hudyo kitam ono am Hentil
kitam a awan ta idaduma na Namaratu
tekitam am ikatalak tam i Afu Hesus. Te ya
Dafu na takday a Dafu da ngamin, a malo-
gon mangatad ta ngamin kiden makimallak
tentu, 13 te ya uhohug na hapa ta takday ha
na surat a

"Ya ngamin kiden makimallak ta Dafu tam
ewan a ikerutan na kid," kunna
hapa.

14 Ammi aweda haman makimallak ta
aweda ikatalak. A aweda ikatalak ya aweda
en para la nadangag. A awan hapa ta
madangag da am awan ta umange mangi-
padangag tekid. 15 A awan hapa ta ange
mangipadangag am awena medob. Ammi
nonotan tam ya nebar ni mina Isayas ta
surat na en:

"Pake ispot ya umange kiden mangipadan-
gag ta mappya en damag," kunna.

16 A addu mantu ya nedob, a ispot hapa ya
nepadangag da, ammi intu dulay te pake
addun ya awan mangurug ta nepadangag
da en. A naggagitta kid mantu ta dadagkal
da kiden nga binida ni mina Isayasen,

"Ay Afu, manmano la ya nangurug ta
nepadangag mi tekid," kunna.

17 A ta kuman na inuhohug ken a awan ta
mangurug am awan ta nadangag na, a awan
ta madangag na am awena mepadangag ya
uhohug ni Hesus tentu. 18 Ammi ya takday
para saludsud ku gafu ta Istralita kiden a
awan hud ta nangipadangag tekid? Itta
haman, te

"Madangag haman ya ngahal na Namaratu
addet ta ngamin paglelehutin.

A nepadangag ya uhohug na kiden addet
ta ngamin kiden lugar ta lutakin,"
kunna.

19 Ammi mabalin de ta awena maawatan na
Istralita kiden? Ammi anu haman ta aweda
maawatan? Te ya uhohug na Namaratu
tekid a

"Pangahugun ta kam sangaw gafu ta tak-
wan na tolay nga awan para la
makkamu teyak,

a magtaratna kam sangaw gafu ta pangurug
da teyak," kunna.

[20] A ya takday para uhohug na nga pake
nepasikkal ni Isayasen tekid a
"Ya awan kiden nakanonot teyak ta idi a
amu dak na, te maski awedak inapag
a nakipakamu yak tekid," kunna.
[21] Ammi ya uhohug na en gafu ta Istralita
kiden a
"Pake nabayagak na nga mangagagay ta
masoysoy na tolay, ammi kanayun
pagtalekudan dak," kunna.

11

Ya Kasasaad Na Istralita Kiden

[1] Anu mantu ya uray na Namaratu ta
Istralita kiden? Sa newarad na de ya
ngamin kiden tolay na nga pinili na ta
idi? Awan, te bakkan ta yen ya ikayat ku
uhohugan, te Istralita yak haman, a awe-
nak haman newarad. Simsima nak hapa
ni mina Abrahamen, a neanakak ta tribu
ni mina Bendyamin. [2] A awemuy mantu
pahig ta sa newarad nan ya tolay na kiden
nga pinili na ta idi, te nonotan muy ya
tabbag na Namaratu te mina Eliyas tentu en
nangpaliwat ta Istralita kiden ta idi, te ya
uhohug bit ni Eliyas a
[3] "Ay Afu, itam ya iningwa na tolay mu kidin,
awa nagtalekudan da ka, Afu,
te pinapasi da haman ya dinob mu
kiden nga nangipadangag tekid,
a pinerdi da hapa ya angiatangan mi kiden.
A iyak la tatakday ya awan nagtalekud teko,
a yen ta apagan dak hapa petta pa-
pasin dak," kunna.
[4] Ammi ya tabbag na Namaratu tentu a
"Bakkan ta iko la ya awan nagtalekud teyak,
te itta la ya pituribu na kagittam kiden
nga awek newarad
gafu ta aweda makimallak ta sinang dyosen
Baal," kunna.
[5] A kumanen hapa ta ayanin, te itta la ya
assang la na Istralita kiden nga awan nag-
soysoy ta Namaratu, te dana pinili na kid
gafu ta allak na en tekid. [6] A am pinili na
kid gafu ta ikallak na kid a bakkan mantu
ta tarabaku da ya gafu na pangpili na en
tekid. Te am pahig tam ta itta para mina
ya tarabakun tam petta pilin na kitam a
awetam mantu ikatalak ya allak na tekitam.
[7] A anu mantu ya nagbalinan na kadwan
kiden Istralita? A ya nagbalinan da a aweda
nagamid ya ikayat da en gamidan, te intu la
nakagamid ya pinili na kiden na Namaratu.
Ammi ta kadwan kiden a pinagorayan na
kid, petta magbanad la ya nonot da. [8] te yen
haman ya nebar na suraten;
"Kuman na aweda makaita ikid na aweda
makadangag gafu ta pinagbanad na
Namaratu ya nonot da addet ta idi
addet ta ayanin," kunna.
[9] A ya uhohug hapa ni mina Dabiden gafu
tekid a
"Ampade melogot kid gafu ta ikatalak da en,
petta mapa-gang kid.
[10] Ampade magdaram kid, petta aweda
maita ya angen da,
a mappya ta mazigatan kid gafu ta
dammat na agtun da," kunna.

Ya Uray Na Namaratu Ta Istralita Kiden

[11] A gafu ta nagamamangaw ya Istralita
kiden a anu mantu ya uray na Namaratu
tekid? Sa newarad na kid de petta awedan
sangaw magtoli tentu? A bakkan ta yen
ya uray na tekid, ammi gafu ta liwat da
a uray na Namaratu ta mepadangag ya
pangikerutan na ta Hentil kiden hapa, pet-
tam pumassil hapa ya Istralita kiden gafu
ta kallak na ta Hentil kiden. [12] Ammi am
napasinapan ya Hentil kiden ta bendisyon
na Namaratu gafu ta nesod ya nonot na
Hudyo kiden a awan hud pake dakdakal
para ya bendisyon na tekid am magbabawi
ha ya Istralita kiden.
[13] A ikamuy Hentil, a nonotan muy ya
ibar kin tekamuy, te ikamuy ya nangidoban
na Namaratu teyak petta madangag muy
hapa ya uhohug na. A pake ikakinan ku ya
tarabakuk tekamuy, [14] petta pumassil mina
ya sakā Hudyok kiden, talo am mekerutan
hapa sangaw ya kadwan tekid. [15] A gafu ta
nagtalekudan na Namaratu ya Hudyo kiden
a yen ta nakikofun na tekamuy nga Hentil.
Ammi am pinagtoli nan sangaw ya Hudyo
kiden a meangarig kid sangaw ta kuman
na nasi en nga natolay hala. [16] A gagangay
hapa ta kunna ten, te am kwa na Namaratu
ig mina Abraham nga napopolu nangurug
tentu a kumanen hapa ta simsima da kiden
nga matolay ta ayanin. Te am kwa na
Namaratu ya fun na kayu, a kwa na hapa ya
panga na kiden.
[17] Ammi gafu ta napakka ya kadwan kiden
panga na kayu na en, a ikamuy Hentil ya
inalap na nga kuman na panga na kayu en

nga nagafu ta talun, petta itulfu na kam
ta fun na kayu na en, petta mesipat kam
hapa ta angat na kayu en. 18 Ammi awe-
muy mina magparayag, te am parig muy ta
malmalalaki kam ammi ta panga kiden nga
napakka a nonotan muy mina ta fun na en
ya pakesipatan muy, te bakkan ta ikamuy
ya pakesipatan na fun na kayu en.

19 "Ay mappya te napakka ya dana kiden
panga na petta ikami ya metulfu," kummuy
de. 20 A kakurugan hapa ta kunna ten,
ammi nonotan muy ta newasik ya Hudyo
kiden gafu ta aweda nangurug, a ta ayanin
a ikamuy ya netali na. Ammi awemuy mina
magparayag, te netulfu kam la gafu ta pan-
gurug muy tentu. A mapmappya mantu ta
magtalaw kanan tentu, petta awemuy hapa
sangaw melogot. 21 Te am awena kinenga
na Namaratu ya pangpanga kiden nga dan
a kengan na kam hud am awemuy idulot ya
pangurug muy tentu?

22 Nonotan muy mantu ya allak na Nama-
ratu tekamuy ikid na poray na ta Hudyo
kiden, te nagporayan na kid gafu ta nag-
talekud kid tentu, a ikamuy na ya ikallak na.
Ammi am awemuy idulot ya pangikatalak
muy ta allak na en tekamuy a azin na kam
hapa. 23 A am angarigan ta magbabawi san-
gaw ya Hudyo kiden nga awan mangurug a
pakoman na kid hapa, petta metulfu kid ha
ta dana fun da en hala. Te am mangurug
kid a itta ya pakapangwa na Namaratu nga
mangitulfu tekid. 24 Te am amu na itulfu ya
panga kiden nga nagafu ta talun a pake amu
na mantu itulfu ya dana kiden panga na ta
kayu na en ta kuman na ikiden hala.

25 A ya pake ipasikkal ku tekamuy,
kahkahulun, a awemuy pahig ta mal-
malalaki kam ammi ta Hudyo kiden. Te ya
nelemad tekitam a kuman na pa nagbanad
bit ya nonot na kadwan kiden Hudyo addet
la ta sa mangurug ya ngamin kiden Hentil
nga mayat mangurug. 26 Ammi makanonot
hala sangaw ya Hudyo kiden petta sa
mekerutan kid hapa, te ya uhohug na
suraten ta lebru na Namaratu a

"Ange sangaw ya Mangikerutan nga sim-
sima ni mina Hakoben,
a azin na sangaw ya dulay na nonot ta
sakā simsima na kiden.
27 A pakoman ku kid sangaw ta liwat da te
dana netulag ku tekid," kunna.

28 Ammi ta ayanin para la a kuman na
ikatupag na kid na Namaratu gafu tekamuy
Hentil petta madangag muy ya damag ni
Hesus. Ammi iddukan na kid hapa gafu
ta ikid ya pinili na ta palungu, a idulot na
hala sangaw ya nekari na en ta dadagkal
da kiden, 29 te maski am anu ya neatad na
Namaratu ikid na pinili na a awena mabalin
ta ibabawi na.

30 A ta kuman na ikamuy Hentil ta idi
a awemuy nangurug ta Namaratu, a ya
Istralita kiden ya tolay na. Ammi gafu
ta nagsoysoy kid tentu a ikamuy na ya
nekallak na petta magbalin kam hapa ta to-
lay na. 31 Ammi maski am awena mangurug
na Hudyo kiden ta ayanin a pumassil kid
hapa sangaw tekamuy Hentil, pettam sakā
ikallak na kid hapa. 32 Te maski am anu
ya katolay tam a sa pinaggagitta na kitam
na Namaratu ta nagsoysoy tentu, pettam
kumanen a sa ikallak na kitam hapa.

Ya Pangdayaw Ni Pablu Ta Sistema Na Namaratu

33 Pake ispot mantu ya allak na Namaratu
tekitam tolay, te awan ta addet na amu
na, a kumanen hapa ta kalalaki na nonot
na. A itta hud ya makebar ta nonot na
Namaratu? A itta hud ya makaparig ta
nonot na? 34 Ta kuman na inuhohug na
aglavunen ta suraten a

"Itta hud ya makkamu ta nonot na Nama-
ratu?
A itta hud ya makatabarang tentu?
35 A itta hud ya masapul na tekitam, petta
intu mina ya gumatut tekitam."
kunna.
36 A kakurugan hapa ya nebar na aglavunen,
te Namaratu hapa la ya pagafun na ngamin,
ikid na makkamu ta ngamin. A itta hala ya
kappyanan na ngamin tentu. Ampade intu
ya madaydayawan addet ta addet.

12

Ya Pagkakahulun Na Mangurug

1 Mappya mantu, kahkahulun, ta pake
nonotan muy ya ngamin allak na Namaratu
tekamuy, te ya pake ipasikkal ku tekamuy
a igawat muy mina ya bari muy tentu,
petta magserbi kam la tentu ta kuman na
sitatolay na atang, te yen ya pake ikayat na,
petta kakurugan ya pangdayaw muy tentu.
2 A awemuy mantu parigan ya gagangay na
awan kiden mangurug, te pauli muy hud la

ya nonot muy petta bagu ya gagangay muy,
petta amu muy hapa am anu ya uray na
Namaratu tekamuy, te yen ya mappya ikid
na kustu ikid na mangpatalak tentu.
3 A gafu ta patarabaku na Namaratu teyak
a ibar ku tekamuy ngamin ta awan mina ta
mangpātā-nāng ta bari na, te mapmappya
hud la ta magnonot kam ta kustu na nonot.
Te am anu ya neatad na Namaratu ta amu
na tagtakday tekamuy a yen la mina ya
nonotan muy ikid na idulot muy. 4 Intu
mina pagnonotan muy ya keangarigan na
bari tam, te amu tam ta addu ya ramyenta
na bari tam, ammi magdaduma ya tarabaku
da ikid na pagserbi da. 5 A kumanen hapa
tekitam mangurug, te maski am addu kitam
a kuman na tatakday kitam la na bari gafu
ta pagdadagga tam te Hesus Kristu. A
mappya mantu ta maginguf-uffun kitam
ta kuman na ramyenta na bari tam. 6 A
gafu ta magdaduma hapa ya amu tam ikid
na kalalaki tam nga neatad na Namaratu
tekitam a tarabakun tam mantu ya neatad
na en nga amu tam.
A am intu neatad na ta takday ya
pangiuhohug na ta ipakamu na Nama-
ratu tentu a yen mina ya tarabakun na,
te awena mina ikamat.
7 A am intu neatad na ta takday ya pan-
guffun na ta kadwan kiden
a yen mina ya tarabakun na.
A ya makkamu mangituldu a mangituldu
la.
8 A ya makkamu mangpaturad a mang-
paturad hapa la.
A ya makabalinen nga mangatad a awena
mina iituk ya neatad na Namaratu
tentu.
A ya makkamu mangtaron ta tarabaku na
kadwan kiden a ikakinan na mina ya
pangtaron na.
A ya mangikallak hapa ta mazigatan a
awena mina igitta ya kallak na en ta
kuman na pagatut,
te malogon la mangikallak.
9 A mappya hapa ta sa mangidduk kam ta
kakurugan na pangidduk,
te ikatupag muy mina ya ngamin du-
lay a pake itug muy ya mappya.
10 A magkaid-idduk kam hapa ta kuman
na magkakabagis,
te nonotan muy apolu ya kadwan
kapye muy nonotan ya bari muy.
11 A awemuy mina matalakag ta
patarabaku na Namaratu tekamuy,
te malogon kam mina gafu ta intu ya
magpatarabaku tekamuy,
a ikakinan muy ya ngamin tarabaku muy.
12 A awemuy magdamdam, te kanayun
matalak kam la gafu ta pagtoli ni Afu
Hesus.
A maski am anu ya pagzigātān muy a
attaman muy la setalak,
a awemuy magimmang makimallak.
13 A am mazigatan ya kabagis muy kiden
nga mangurug gafu ta awan tekid, a
uffunan muy kid hapa,
a pagdulotan muy hapa ya ange kiden
magpasyar ta bali muy.
14 A kumanen hapa am itta ya makitapil
tekamuy a
“Maski ikatupag nak a mappya yak la teko,”
kummuy,
te awemuy igaged, a pakimallak muy
hapa.
15 A am itta ya matalak, a sa matalak kam
ngamin.
A am itta ya madamdam a sa damdam
muy ngamin hapa.
16 A awemuy hapa idaduma ya ikattolay
muy, te igitta muy kid ta kuman na
bari muy.
A awemuy hapa pahig ta mapmappya
kam ammi ta kadwan kiden tolay,
te makikofun kam la ta ngamin tolay
maski am kuman na neduma kid
tekamuy.
17 A awemuy hapa isupapak ya dulay ta
dulayen,
te dana nonotan muy am anu ya map-
pya ta uray na kadwan kiden tolay.
18 A awemuy hapa makitabtabbag ikid na
makitapil,
te paruban muy mina ya makikofun ta
ngamin tolay.
19 A awemuy hapa magbalat, kahkahulun,
awa indagan muy hud la ya pangbalat
na Namaratu ewan,
te yen ya uhohug na ta surat na
aglavunen:
“Iyak sangaw ya mangbalat, a iyak ya mag-
supapak,” kunna.
20 A kumanen am mabisin ya mangikatu-
pag tekamuy a pakanan muy. A am
makainum a penuman muy, te am kunna
ten ya isupapak muy tentu a mamat na

sangaw. [21] Ammi am ibalat muy mina ya
dulayen tekamuy a inabak na kanan mantu
na dulayen. Ammi mapmappya ta ipaita
muy ya mappya petta ikamuy ya mangabak
ta dulayen.

13

Tumuluk Kitam La Ta Gubyernu

[1] A mappya hapa, kahkahulun, ta sa maki-
turay kitam ta gubyernu, te yen ya mangib-
bal tekitam, te ya ngamin kiden magturay a
ipalubus hala na Namaratu ewan. A maski
am inya ya magturay tekitam a Namaratu
hapa la ya makāuray. [2] A am itta ya awan
makituray a mekwenta mantu ta awena
kurugan ya nepasaad na Namaratu. A am
inya ya awan makituray a intu hapa la ya
gafu na pangpa-gang na magturay kiden
tentu. [3] Te bakkan haman ta mappya na
tolay ya pa-gangan na magturay am awa
ya dulayen. A am ikayat mu ta awem
magtalaw ta magturay a idulot mu mantu
ya mappya, te dayawan na ka hapa. [4] Te
intu hala ya kuman na daddoban na Nama-
ratu nga magserbi ta kappyanam. Ammi
am mangwa ka ta dulay a magtalaw kan
sangaw, te bakkan ta kampon la ya turay
na en nga mangpa-gang teko, te intu hapa
ya turin na Namaratu nga mangpa-gang ta
makaliwat. [5] A mappya mantu ta makituray
kitam petta malillikan tam hapa ya pangpa-
gang na Namaratu ewan, a awan hapa ta
pangpaliwatan na nonot tam tekitam.

[6] A yen ta nonotan tam hapa ya pangiatad
tam ta gubyernu, te ya magturay kiden ya
turin na Namaratu, a awan ta takwan na
pagapagan da am bakkan ta pagturay da. [7] A
mappya mantu ta awetam italantan ya pag-
paga tam ta gatut tam tekid, te yen haman
ya magserbi tekid ta tandan da. A pagan
tam mantu ya sedula tam am sedula, ikid
na bwis na lutak tam am bwis. A ipaita tam
hapa ya amat tam ikid na pangdayaw tam
ta ngamin kiden seturay, [8] te maski am anu
ya gatut tam a mappya ta awetam italantan
ya pagpaga tam. Ammi itta ya takday gatut
tam nga awetam sa mapagpagan, intu hala
ya gatut na pagkaid-idduk tam.

Ya Kadakalan Na Gatut Tam

Am kanayun iddukan tam ya ikattolay
tam a nedulot tanan ya ngamin pakkwa na
Namaratu ta lintig na en. [9] Te ya nagdadag-
gan na ngamin kiden pakkwa na Namaratu
ta lintig na en a intu yan:

"Iddukam ya kagittam tolay ta kuman
na pangidduk mu hala ta barim,"
kunna.

A am pake kurugan tam ya tatakdayen ibar
na a awetanan mantu makaliwat ta kadwan
kiden ibar na, te awetam sangaw man-
gadallaw, ikid na awetam sangaw mama-
pasi, anna awetam magtakaw, a awetam
maginggum. [10] Te ya mangidduk ta ikatto-
lay na kiden a awena kid uyoyungan. A
gafu ta pangidduk na ta ikattolay na kiden
a nedulot na ya ngamin lintig na Namaratu.

[11] A mappya ta idulot muy ya ngamin
nebar kin tekamuy, te dana amu muy
haman ta tanagay na ya datang na dafu
tam, a pake umab-abikan na ya araw na
pangikerutan na tekitam ammi tekitamen.
A dulay hapa am madatangan na kitam
nga awan nakaparan. A awetam makigitta
ta masidug, te aghahukal na yan, a pake
nonotan tam mina ya kwan tam, [12] te magge
nagpasan ya araw na dulay ikid na zigat,
a tanagay na ya araw na pagimbestigar na
Namaratu tekitam. A iwarad muy mantu
ya tarabaku na sugiram, a iparan muy ya
bari muy petta makkwa muy ya mekustu
ta dakar. [13] A azin muy mantu ya mafu-
lotan na alikkad, ikid na magillaw, ikid na
magatattug, ikid na mangipaita ta awan ta
kapkappyan na, ikid na makitapil, ikid na
mangahugu. [14] A pagbalinan muy ya bari
muy ta bari ni Afu Hesus, petta awemuy
nonotan ya karagatan na bari muy nga
dulay.

14

Ya Pagdaduman Na Mangurug

[1] A am angarigan ta itta ya takday mangu-
rug nga mayat makidagga tekamuy nga me-
dyo makurang ya amu na ta kurugan tam a
pagdulotan muy la, a awemuy kadibati gafu
ta takwan ya pangurug na. [2] Te ya kadwan
kiden mangurug a pahig da ta dulay am
mangigup kid ta bilsag, a ya laplappa kiden
la ya makan da. Ammi ta kadwan a makan
da hala ya ngamin pagdaduman na kanan.
[3] A ya mangan mantu ta ngamin a awena
mina idadula ya awan mangigup, a kuma-
nen hapa ta awanen mangigup ta bilsag,

te awena mina paliwatan ya mangigupen,
te azo ikatalak na kid na Namaratu gafu
ta pangurug da te Afu Hesus. [4] A awetam
mantu paliwatan ya kabagis tam gafu ta
takwan ya pangurug na, te itta hud ya
turay tam petta mangpaliwat kitam? Te
Namaratu hapa la ya dafu tam ngamin,
a intu hapa la ya makkamu tekitam am
magtayuk kitam ono am matukalit kitam,
ammi magtayuk kitam hala, te i Afu Hesus
ya mangpatayuk tekitam.

[5] A magdaduma hapa ya kadwan kiden
mangurug gafu ta itta ya ngilinan da nga
araw. Te ya kadwan a takday la na araw ya
ngilinan da ta pangdayaw da ta Namaratu,
ammi ta kadwan a sa ngilinan da ya ngamin
kiden araw. A mabalin la ngamin, ammi
mappya ta awena magduwaduwa na nonot
tam gafu ta yen ya pilin tam. [6] A ya mag-
ngilin ta takday la na araw a ngilinan na
gafu ta yen ya pangdayaw na ta Namaratu,
a kumanen hapa ta magngilin ta ngamin
kiden araw. A ya mangan ta ngamin a
dayawan na hapa ya Namaratu, te paki-
mallak na hapa ya kanan na. A kumanen
hapa ta awanen mangigup, te pangdayaw
na hapa ya awena pangigup, a makimallak
hapa yen. [7] Te maski am matolay kitam ono
am masi kitam a bakkan haman ta kwa tam
ya bari tam, te kwa ni Afu Hesus. [8] Te am
matolay kitam a magserbi ya katolay tam
te Afu Hesus, a am masi kitam a magserbi
hapa ya pasi tam tentu, pettam kumanen
am matolay kitam ono am masi kitam a kwa
na kitam hapa la. [9] Yen haman ta nasi i Afu
Hesus otturu natolay hala pettam intu ya
dafu na nagpasi kiden pase matolay kiden.

Dulay Ya Mangpaliwat

[10] A gafu ta kumanen a awan mina ta
mangpaliwat ta kabagis na en, a awan mina
ta mangidadula, te sa maayagan kitam
haman ta atubang na Dyos, petta imbesti-
garan na tekitam. [11] Te yen hapa ya uhohug
na ta lebru na en,

"Gafu ta iyak ya Dyos nga awan masi a kaku-
rugan ta sa mamalentud sangaw ya
ngamin tolay ta atubang ku,
a ibosag da sangaw teyak ya ngamin
tinarabaku da," kunna.

[12] A kakurugan mantu ta mamalentud ya
tagtakday tekitam ta atubang na Namaratu
ewan, te pabida na tekitam ya gafu na
tinarabaku tam ta katolay tamin.

[13] A mappya mantu ta awetam paliwatan
ya kabagis tam gafu ta kanan na ikid na
ngilinan na. A ikari tam hapa ta awetam
tarabakun ya gagangayen tarabaku tam am
pahig na kabagis tam ta dulay, petta aweda
hapa makaliwat gafu tekitam. [14] Te ya ku-
man na nepasikkal ni Afu Hesus teyak a
amuk ta awan ta mehangat na kanan, ammi
am pahig na tolay ta itta ya mehangat a
mehangat mantu la tentu. [15] A am kanam
hala ya pahig na kabagis mu ta mehangat,
otturu paruban na hapa kanan a maperdi
mantu ya pangurug na gafu ta pangam,
te awem haman ninonot ya kabagis men.
Awem mantu kanan ya pahig na kabagis
mu ta mehangat, te intu hapa ya takday
nga iddukan ni Hesus, a dulay mantu am
perdim ya pangurug na ta Hesusen nga
nangsaka tentu.

[16] A maski am anu ya mappya teko a
am dulay hapa ta kadwan a mapmappya
ta bay-am hapa la talo am dulay sangaw
ya pagbalinan na mappya en teko. [17] Te
bakkan ta intu nonotan tam ya kanan ikid
na inuman ta pagturay na Namaratu teki-
tam am awa matunung na nonot, ikid na
makikappya ta kabagis tam kiden, ikid na
makipagtalak gafu ta itta ya Kahalwa na
Namaratu tekitam. [18] A am yen kid mina ya
pakolangan tam a mappya hapa ya pagserbi
tam te Hesus, a matalak hapa ya Namaratu
tekitam, yaga dayawan na kitam hapa na
ikāttolay tam kiden.

[19] Mappya mantu, kahkahulun, ta intu la
tarabakun tam ya mangatad ta kappyanan
na tagtakday tekitam ikid na mangpadakal
ta pangurug tam kontodu pangurug na
kahulun tam kiden. [20] A awetam mina
perdin ya tarabaku na Namaratu ta kahulun
tam kiden gafu ta kanan. Mappya haman ya
ngamin na kanan, ammi dulay am magliwat
ya kabagis men gafu ta nakāmen. [21] Mappya
ta awetam mangigup ta bilsag ikid na awe-
tam uminum ta binarayang ikid na awe-
tam mangwa ta kompormi na makkwa tam
am mabalin ta yen kid sangaw ya mang-
patawag ta kabagis tam. [22] Te maski am anu
ya mappya tekitam gafu ta pangurug tam
ta Namaratu a awetam mina yen iparayag
ta kabagis tam kiden, te mapmappya ta

Namaratu la ya makkamu ta tarabaku tam.
A am awetam sagappyan ya amu tamen
ta dulay tekitam a matalak kitam hapa, te
awan sangaw ta kapopoyungan na nonot
tam. [23] Ammi am magduwaduwa ya nonot
tam gafu ta kanan tam a nakaliwat kitam,
te kinan tam haman ya awena sagappyan
na pangurug tam. Te maski am anu ya itta
ta nonot tam ta tarabakun tam am awena
sagappyan na pangurug tam a liwat tam
mantu am idulot tam ya ikayat tam nga
kwan.

15

Ya Pagtatakday Na Mangurug Kiden

[1] A ikitam hapa nga masikan mangurug a
mappya ta makipagattam kitam ta kadwan
kiden nga malogon maabak ya pangurug
da. A bakkan la ta bari tam ya nonotan
tam, [2] te nonotan tam hapa am anu ya
kappyanan na kabagis tam kiden, petta
magsikan hapa ya pangurug da. [3] Intu
mina nonot tam ya kuman na nonot na
Dafu tamewan Hesus, te awena ninonot ya
kappyanan na bari na en, awa naattaman
na hud la ya zigat gafu tekitam. Te ya
nesurat ta lebru na Namaratu gafu tentu a

"Iyak hapa la, Afu, ya nagattam ta pa-
madpadulay na tolay kiden teko,"
kunna.

[4] A yen mina ya pagnonotan tam, te ya
ngamin kiden nesurat ta popolu kiden araw
a nesurat kid hapa gafu tekitam, pettam
metuldu kitam. Te am attaman tam ya
zigat tam ikid na itug tam ya ituldu na
surat kiden tekitam a itta ya ikatalak tam
ta uffunan na kitam na Namaratu ewan.

[5] A gafu ta intu hala ya mangatad ta
sikan tam ikid na pakaattam tam, ampade
intu hapa ya manguffun tekamuy, petta
magtatakday kam ta pakikahulun muy te
Hesus, [6] pettam kumanen hapa a maday-
dayawan sangaw ya Dyos ewan nga Dama
ni Afu Hesus gafu ta pagtatakday muy ikid
na paggagitta na bida muy. [7] A mappya
mantu, kahkahulun, ta maski am inya na
tolay ya sakā makigimung tekamuy a awe-
muy mina dugiman, te magkaid-idduk kam
mina ta kuman na pangidduk ni Afu Hesus
tekamuy, pettam kumanen a pake maita
hapa ya pakedayawan na Namaratu gafu
tekamuy.

Ya Paggagittan Na Hudyo Ikid Na Hentil

[8] A pake ibar ku tekamuy ya gafu na
neange ni Hesus Kristu: Immange ta Hudyo
kiden petta ituldu na kid ta intu hapa la
ya mangidulot ta nekari na Namaratu ta
dadagkal da kiden, petta aweda pahig ta
naliwatan na kid Namaratu ewan. [9] Ammi
bakkan la ta Hudyo kiden ya gafu na
neaange na, te nesipat na hapa ya Hentil
kiden, petta dayawan da hapa ya Namaratu
gafu ta kallak na tekid. Te ya takday uho-
hug ta surat kiden gafu te Hesus a intu yan:

"Mehulunak sangaw ta Hentil kiden ta
pangdayaw ku ikid na pagkansyon
ku teko," kunna ta Namaratu.

[10] A ya mekaduwa en hapa na surat gafu ta
Hentil kiden a intu yan:

"Ikamuy Hentil, makipagayayat kanan
hapa ta tolay kiden na Namaratu,"
kunna.

[11] A ya mekatallu en para a

"Ikamuy ngamin Hentil, dayawan muy
ya Namaratu ewan, te sa mag-
dayaw mina ya ngamin tolay tentu,"
kunna.

[12] A ya mekappaten para ya inuhohug ni
Isayas:

"Itta sangaw ya meanak nga simsima ni
mina Dyesi, a intu hala sangaw
ya magturay ta Hentil kiden, a
intu hapa ya ikatalak da petta
mekerutan kid," kunna.

[13] A Namaratu ewan mantu ya Dyos tam
nga nangatad ta ikatalak tam. Ampade
intu hapa ya mangipasinap tekamuy ta
talak muy ikid na mappya na nonot ta
pangurug muy tentu, pettam dumakal para
ya pangikatalak muy tentu gafu ta pang-
pasikan na Kahalwa na en ta nonot muy.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Tarabaku Na

[14] A ta kuman na iyak la takday a awan
ta pagduwaduwan na nonot ku tekamuy,
kahkahulun, te mangurugak ta mappya
ya ngamin nonot muy, ikid na addu ya
amu muy petta makapagintultuldu kam.
[15] Ammi gafu ta nepatarabaku na Nama-
ratu teyak a neturad ku la ya mangisurat
ta netabarang kin tekamuy petta awemuy
hapa kaliwatan. [16] Te iyak ya turin ni Hesus
Kristu nga mangipadangag ta damag na en
ta kagitta muy kiden Hentil. A gafu ta
pangipadangag ku a kuman nak hapa na

padi nga mangiatang ta Namaratu ewan, te
ya ngamin kiden mangurug a yen kid ya
kuman na iatang ku tentu, te sagappyan na
kid hala gafu ta nabaggawan ya nonot da ta
pangurug da ikid na tarabaku na Kahalwa
na en tekid.
17 A kuman na iparayag ku mantu ya
tarabakuken ta Namaratu, te bakkan
haman ta iyak ya gafu na, te kahulun ku
haman i Afu Hesus nga manguffun teyak.
18 A awek mantu ibar ta malalaki yak, ammi
awek hapa ilemad ta nangurug ya addu
na Hentil ta nepadangag ku tekid, te itta
haman i Hesus teyak nga nangpasikan
teyak ta ngamin inuhohug ku. A kumanen
hapa ta ngamin kiden tinarabakuk, 19 te
nehulun hapa ya pakapangwa na Kahalwa
na Namaratu ta nepangipadangag ku tekid,
a inuffunan nak nga maguhohug ikid na
mangwa ta pakaitan da ta kalalaki na
Namaratu. A pake nepadangag kun ya
damag na pangikerutan ni Hesus ta ili na
Herusalem ikid na ngamin kiden ili ta lehut
na en, a maski abat ta iten Iliriko. 20 Te
intu la pakolangan ku ya mangipadangag
ta damag ni Hesus ta ngamin kiden lugar
nga awan para la nakadangag ta ngagan
ni Hesus Kristu, te awek ikayat magmula
ta dana namulan na takwan. 21 A gafu
ta kumanen a nedulot kun ya kuman na
linavun ni mina Isayasen ta surat na en, te
ya uhohug na en a

"Ya awan kiden nakadangag tentu ta idi a
nadangag dan, a amu dan ya awena
en nepakamu tekid," kunna.

22 A yen ta namingaddu yak hapa nata-
lantan nga umange tekamuy. 23-24 Ammi ta
ayanin a nabalin na ya tarabakuk ta isin
kid na lugar, a itta ya ikatalak ku ta magsi-
balak tekamuy am eyak sangaw ta lugar na
Espanya, te addet ta pake nabayag a pake
ikayat ku magpasyar tekamuy. A sangaw
am nabalin na ya pagkāan-anap tam a map-
pya hapa am uffunan dak am magtugutak,
petta makadulotak ta eyan ken. 25 Ammi ta
ayanin a eyak bit ta ili na Herusalem, te
iangek bit la ten ya masapul na mangurug
kiden ten. 26 Te ya mangurug kiden nga taga
Masadonya ikid na Giresya a nakanonot
kid nga magkontribisyon ta pobre kiden
nga mangurug ta ili na Herusalem, te pake
ikayat da manguffun. 27 A kustu hapa te
nakagatut kid haman ta mappya tekid, te
ya Hentil kiden nga taga Masadonya ikid
na Giresya a nesipat kid na ta uhohug na
Namaratu gafu ta Hudyo kiden mangurug
ta ili na Herusalem. A yen ta mangatad kid
ta Hudyo kiden ta ngamin masapul da.
28 A sangaw am mabalinak mangitulud ta
kontribisyon da kiden, a magsibalak hapa
sangaw tekamuy kapyek sangaw magdu-
lot ta lugar na Espanya. 29 A ikatalak ku
hapa ta sa mapasinapan kitam sangaw ta
bendisyon ni Afu Hesus am dumatangak
tekamuy.
30 A itta hapa ya adangan ku tekamuy,
kahkahulun, gafu te Afu Hesus, ikid na
Kahalwa na Namaratu nga magpakāidduk
tekitam. Te ya ikayat ku a uffunan dak haen
ta pakimallak muy ta Namaratu, 31 petta
awenak sangaw an-anun na awan kiden
mangurug ta iten Hudeya, a petta matalak
hapa sangaw ya mangurug kiden ta ili na
Herusalem gafu ta itta ya isirak ku san-
gaw tekid. 32 A yen ya ikayat ku ta paki-
mallak muy, petta am uray na Namaratu
a magdulotak na sangaw tekamuy, petta
matalakanak ikid na mabannayanak hapa
ta pagpasyar ku tekamuy. 33 A ya Namaratu
ewan nga mangatad ta ngamin mappya
tekitam a makkamu hapa tekamuy.

16

Ya Pakikumusta Ni Pablu Ta Taga Roma Kiden

1 A kumanen hapa ipakamuk tekamuy
ya kabagis tamin Fibi nga mangitulud ta
suratin tekamuy, te intu ya takday babbay
nga manguffun ta mangurug kiden ta ili
na Senkareya. 2 A mappya ta pagdulotan
muy, te kabagis muy hapa nga nedagga
te Dafu tamewan Hesus. A ipaita muy
hapa ya pangidduk muy tentu ta kuman na
gagangay na mangurug. A maski am anu ya
masapul na tekamuy a yen haen ya iuffun
muy tentu, te addu hapa ya inuffunan na ta
mangurug kiden ta isin, kontodu iyak.
3 A kumanen hapa makikumusta yak teg
Persila ikid ni Akila, te kahulun ku
kid nga nakipagbannag ta tarabaku ni
Hesus Kristu, 4 yaga nesagapil da hapa
ya angat da teyak.

A pake matalakak mantu tekid, ammi
bakkan la ta iyak am awa ngamin
kiden mangurug ta Hentil kiden.
5 A makikumusta yak hapa ta mangurug
kiden nga maggagimung ta bali da,
ikid ni Epeneto nga pake matakit ta
nonot ku, te intu ya imunnan nangu-
rug te Hesus ta lugar na Asya.
6 A makikumusta yak hapa te Mariya nga
masikan nagbanbannag ta panguffun
na tekamuy,
7 kumanen hapa ta kahulun ku kidina
Andronikas ikid ni Hunyas nga sakā
balud ku kiden ta idi.
Yen kid na tolay ya ispot na turin ni
Hesus, a napolu kid nangurug ammi
teyak.
8 A makikumusta yak hapa teg Ampliato
nga iddukan ku hapa ta pakikahulun
mi te Afu Hesus,
9 ikid ni Urbanus nga kahulun tam
makipagbannag ta tarabaku ni
Hesus, ikid na iddukan ken Istakis,
10 ikid ni Apeles nga pake nangipasikkal
ta pangurug na te Afu Hesus,
ikid na ngamin kiden makidama te
Aristobulo.
11 A makikumusta yak hapa ta kahulun
ku sina Herodyon, ikid na mangurug
kiden ta bali ni Narsisu,
12 ikid nig Trifina ikid ni Trifusa nga
makipagbannag hapa ta tarabaku
na Dafu tam,
ikid na iddukan kina Persida nga
masikan magtarabaku te Afu Hesus.
13 A makikumusta yak hapa teg Rufus nga
napili na mangurug, ikid na hina na
en, te nekwenta nak hapa ta anak na.
14 A makikumusta yak hapa teg Asinkritu,
ikid ni Fugonte, ikid ni Hermes, ikid ni
Patrubas, ikid ni Hermas, ikid na kad-
wan kiden kabagis tam nga magyan
tekid.
15 A makikumusta yak hapa teg Pilologo,
ikid ni Hulya, ikid nig Neriyo, kon-
todu kabbayan na en, ikid ni Olimpas,
ikid na kadwan kiden mangurug nga
makipaggimung tekid.

16 A ya pake ipasikkal ku tekamuy ngamin
a magimpadpadulot kam ta kuman na
magkakabagis am kada maggagimung kam.
A ya ngamin kiden mangurug nga maggag-
imung ta kadwan kiden lugar a makiku-
musta kid hapa tekamuy.

Ya Mapozan Na Tabarang Na Tekid

17 A ya mabidak para tekamuy, a pake
riknan muy am itta ya mangkulkulaw teka-
muy ikid na magpakattway tekamuy gafu
ta aweda kurugan ya kuman na netuldu
tekamuy. Mappya ta lillikan muy kid, 18 te
bakkan ta Dafu tamewan Kristu ya pakida-
fun da am awa bari da hapa la. A gafu ta
malalaki ya uhohugan da a maayayyaw da
ya awan magnonot.
19 A matalakanak tekamuy te amu na
ngamin tolay ya pangurug muy, ammi
ikayat ku para ta malalaki kam ta ngamin
nga mappya, petta awemuy mapenam ta
dulay. 20 A ya Namaratu ewan nga man-
gatad ta ngamin na mappya tekitam a intu
sangaw ya mangpasikan tekamuy petta
maabak muy ya tarabaku ni Satanas ta
agyan muy. Ampade mehulun hapa ya
kallak ni Afu Hesus Kristu tekamuy.
21 A ya kahulun ku kiden sin nga makiku-
musta hapa tekamuy a i Timotyo, ikid ni
Lusyo, ikid ni Dyason, ikid ni Sosipatro nga
kagittak kiden Hudyo. 22 [**A maski iyak
Tersyu nga sekritaryo ni Pablu, a makiku-
musta yak tekamuy gafu ta Dafu tamewan
Hesus**].
23-24 A makikumusta hapa kan tekamuy i
Gayus, kontodu ngamin kiden makigimung
ta bali na in, a iyak, Pablu, ya sangaili na. A
kumanen hapa makikumusta kan tekamuy
i Irastu nga tusarero ta ili in ikid na kabagis
tam Kwartu.

Ya Pangdayaw Na Ta Namaratu

25 A ta ayanin Namaratu ewan hapa la
ya makkamu mangpasikan tekamuy ta ku-
man na megitta ta Damag ni Hesus Kristu
nga nepadangag ku tekamuy. A intu la
nepadangag ku ya ngamin uray na Nama-
ratu ewan nga nelemad na ta idi, 26 ammi ta
ayanin a pake nepalawag na tekitam gafu
ta surat na aglavun kiden. A yen hapa ya
nepadangag ku ta ngamin tolay petta man-
gurug kid, te yen ya nebilin na Namaratu
ewan nga awan ta addet na. 27 Intu hala ya
malalaki na Dyos nga madaydayawan addet
ta addet gafu te Hesus Kristu. Amen!

Ya Mapolu En Surat Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta mekaduwa na pangisaned nig Pablu ta damag ni Hesus a nagdulot kid ta ili na Korinto nga kadakalan na ili ta lugar na Giresya. A ya tolay kiden nga magyan ta Korinto a magge dipuru Hentil kid nga maguhohug ta agsitang na Giregu. Ammi itta hapa ya assang la na Hudyo, a kada Sabadu a makigimung kid ta kapilya da. A ta datang nig Pablu ikid ni Silas ta isin na ili a immange kid bit nakigimung ta kapilya na Hudyo kiden te kagitta da kid nga mangurug ta Namaratu, ammi aweda para nadangag ya damag ni Hesus. Am basam ya Tarabaku Na Turin Kiden kapitulo 18 a mabasam hapa ya pagpasyar nig Pablu ta isin na ili.

A gafu ta medyo nabayag ig Pablu ta isin a nangurug hapa ya kadwan kiden Hudyo te Hesus, ammi pake nagsoysoy ya kadwan, a yen ta nagtalekudan na kid nig Pablu petta ipadangag da ya damag ni Hesus ta Hentil kiden. A nangurug hapa ya pake addu tekid. A sangaw nagdulot ig Pablu ta kadwan kiden ili nga mangipadangag ta uhohug na Namaratu.

A ta gafan nig Pablu a timulyat hapa ya kadwan kiden mangituldu ta ili na Korinto, a yen hapa ya datang na dulay ta mangurug kiden ta iglesya, te nagkakattway kid na gafu ta mangituldu kiden tekid. A intu para dulay te aweda pake naurnos ya paggagimung da. A ta nepakadamag ni Pablu ta kaddu na problema da a yen ta nagsurat tekid petta pake tabarangan na kid. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-3 Tekamuy ngamin nga iglesya na Namaratu ta ili na Korinto,
Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga pinatudunan na Namaratu ewan petta turin nak ni Hesus Kristu. A intu hapa kahulun ku i Sostinu nga takday kabagis na mangurug kiden. A ikamuy, kahkahulun, ya negitta na Namaratu ta tolay na kiden, te negungay na kam gafu ta pangurug muy te Hesus Kristu. A gafu ta tolay na kanan a nesipat kanan hapa ta ngamin kiden tolay na nga magdayaw te Afu Hesus ta ngamin kiden lugar, te intu hapa la ya dafu tam ngamin.

4 A am kada makimallakak ta Namaratu ewan a pake matalakak hapa tentu gafu tekamuy, kahkahulun, te nesipat na kanan ta allak na en gafu te Afu Hesus. 5-6 A matalakak hapa tentu gafu ta nepasikkal na tekamuy ya damag ni Afu Hesusen nga netuldu mi tekamuy. A gafu ta nedagga kam te Hesus a pinasinapan na kam hapa ta amu muy ikid na pakauhohug muy ta uhohug na en. 7 A awan mantu ta kurang na neatad Kahalwa na Namaratu ta pakapangwa muy, te malalaki kam la mangipaita ta ngamin kiden pakapangwa na Kahalwa na en addet ta lattog na Dafu tamen Hesus nga indagan tam. 8 A intu hapa la ya mangpasikan tekamuy addet ta pagaddetan na, petta awan sangaw ta pangihuyan na tekamuy ta araw na lattog na tekitam. 9 A mekatalak hapa ya Namaratu nga mangpasikan tekamuy, te intu hapa la ya nangalap tekamuy petta mesipat kam ta Anak na en Hesus Kristu nga dafu tam.

Ya Itabarang Ni Pablu Ta Magkakattway Kiden

10 Itta hapa ya pakikekallak ku tekamuy, kahkahulun, gafu ta ngagan na Dafu tamewan Hesus, te mappya ta paggagittan muy ya nonot muy ikid na uhohugan muy, petta awemuy mina magkakattway am awa magtatakday kam mina ta ngamin nonotan muy ikid na pagbabidan muy. 11 Te ya nadamag ku teg Klowe gafu tekamuy a magkakattway kam kan gafu ta pagtatapil muy. 12 A kuman na magtatapil kam, kunku, te ya uhohug kan na kadwan a "I Pablu ya dagdagan mi," kunda kan. A ya uhohug kan na kadwan a "I Apolos ya dagdagan mi," kunda kan. A ta kadwan paha a "I Pedru ya dagdagan mi," kunda kan. A pahig na kadwan ta malmalalaki kid paha, te "Intu la dagdagan mi i Hesus Kristu," kunda kan. 13 A kuman na napispissang mantu ya bari ni Afu Hesus gafu ta pagkakattway muy. Ammi i Pablu hud ya nagappa en nga nangikaru ta liwat muy? A i Pablu hud ya nesipatan muy tekamuyen nagzigut?

[14-16] Matalakak te bakkan ta iyak ya
nangzigut tekamuy, petta awan ta
mangibar ta iyak ya nesipatan na ta
nepagzigut na. Intu la amuk nga zinigut
ku i Krispu ikid ni Gayus. Ay on, zinigut
ku hapa ig Istebanya ikid nga mamattama.
Ammi maski kunna ten a bakkan ta iyak ya
nesipatan da am awa i Afu Hesus. A awan
ta amuk ta zinigut ku ta kadwan kiden.
[17] Te bakkan ta yen ya pake nangidoban ni
Hesus Kristu teyak petta mangzigutak ta
tolay, te intu la patarabaku na teyak ya
mangipadangag ta damag na nepangikaru
ni Afu Hesus ta liwat tam kiden. A awek
hapa pake inasinan ya paguhohug ku ta
pangipadangag ku, talo am aweda pake
nonotan ya pakapangwa na pasi ni Afu
Hesus gafu ta kalalaki na paguhohug
ku. [18] Te ya metawag kiden nga itta
ta dalan na kaperdi da a idadula da ya
bida na nepangikaru ni Hesus ta pasi na
en, ammi tekitam nga itta ta dalan na
pangikerutan na Namaratu a naparuba
tanan ya pakapangwa na gafu ta pangurug
tam ta bida na pasi ni Hesusen. [19] te ya
uhohug na Namaratu ta lebru na en a

"Abakan ku ya kalalaki na masistema kiden,
a melogot kid sangaw gafu ta sis-
tema da," kunna.

[20] A awan mantu ya pagkappyanan na
kalalaki na masistema kiden, ikid na
nakaadal kiden, ikid na malalaki kiden
makidibati. Te ya kalalaki na Namaratu
ewan a pinagbalin na ya kalalaki da ta awan
ta kapkappyan, [21] petta bakkan ta kalalaki
da en ya gafu na pakkamu da tentu. A
gafu ta ilogot na kid na kalalaki da en a
ikayat na Namaratu ta mekerutan kid mina
gafu ta pangurug da ta ipadangag mi tekid.
Ammi kadulayan na te pahig na kadwan ta
awan ta kapkappyan na ipadangag mi. [22] Te
ya Hudyo kiden a ipapilit da ta itta mina
ya ipaita na Namaratu ta pakapangwa na
tekid petta kurugan da. A ya Giregu kiden
hapa a intu la kurugan da ya megitta en ta
amu da en. [23] Ammi intu la ipadangag mi
i Hesusen nga Mangikerutan tekitam gafu
ta pagappa na en ta krus. A ya ipadangag
mi en ya magpābbag ta nonot na Hudyo
kiden, a pahig na Hentil kiden ta awan ta
kwenta na. [24] Ammi maski kunna ten a itta
hala ya kappyanan na tekitam mangurug
nga inalap na Namaratu nga Hudyo pase
bakkanen ta Hudyo, te ya pasi ni Hesus
ya pakkamun tam ta kalalaki na Namaratu
ewan ikid na pakapangwa na en. [25] A maski
am idadula na tolay kiden ya damag na
pangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden a
malmalalaki hala ya idadula da en ammi ta
kalalaki da. A pahig da hapa ta makafuy ya
Dyos nga ipadangag mi, ammi ya pahig da
en ta makafuy a masmasikan haman ammi
ta kasikan na tolay.

Ya Kasasaad Na Pinili Na Namaratu

[26] A yen mina nonotan muy, kahkahulun,
ya kasasaad muy ta nepangalap na Nama-
ratu tekamuy, te manmano tekamuy ya
malalaki ta kuman na pangikwenta na to-
lay, a manmano tekamuy ya itta turay na, a
manmano tekamuy ya anak na maba-nang.
[27] Ammi maski awan kan ta kalalaki muy ta
kuman na pangikwenta na tolay a ikamuy
hala ya pinili na Namaratu ewan, petta
mamatan ya kadwan kiden nga pumahig ta
itta ya kalalaki da. A pinili na ya makafuy
petta mamatan ya masikan kiden. [28] A maski
ya awan kiden ta saad da nga idadula na
kadwan kiden a yen kid ya pinili na Nama-
ratu, petta imitta ya awan, a imawan hapa
ya itta, [29] pettam kumanen hapa a awan
pulus ta meparayag na tolay ta atubang
na ewan. [30] Ammi gafu ta kalalaki na en
a nedagga na kitam te Hesus Kristu, petta
intu ya kalalaki tam, te intu hapa la ya
nekwenta na Namaratu ta katunung tam,
ikid na kappya tam, ikid na nepagpaga tam
ta liwat tam kiden. [31] A yen ya gafu na
uhohug na suraten ta

"Awetam mina dayawan ya bari tam, te
intu mina dayawan tam ya Dafu
tamewan gafu ta allak na tekitam,"
kunna.

2

Ya Gagangay Na Pangipadangag Ni Pablu

[1] A ta kuman na iyaken, kahkahulun,
teyaken umange nangipadangag ta damag
na Namaratu tekamuy a awek naguhohug
ta malalaki ikid na maumag na uhohug
tekamuy, [2] te ya itta en hapa la ta nonot
kin a awan ta takwan na pakolangan ku
ta ipadangag ku tekamuy am bakkan te
Hesusen ikid na nepasi na en ta krus gafu
tekitam. [3] A teyaken nangituldu tekamuy a

kuman na makafuyak, a medyo nagpapilpigak hapa gafu ta burung ken ta paguhohug
ku tekamuy. [4] A yen ta awek nakauhohug
tekamuy ta malalaki na uhohug nga mangayayyaw tekamuy, te intu la nekatalak
ku ya pakapangwa na Kahalwa na Namaratu petta intu hapa la ya mangipasikkal
ta uhohugan ku tekamuy, [5] pettam kumanen a bakkan mina ta kalalaki na tolay ya
pangurugan muy am awa pakapangwa na Namaratu ewan.

Ya Kalalaki Nga Iatad Na Kahalwa Na Namaratu

[6] Ammi maski kunna ten a itta hala ya
malalaki na bida nga ipadangag mi ta nagtuyag kiden nga mangurug, ammi bakkan
ta kuman na gagangayen kalalaki na tolay, a bakkan hapa ta kuman na kalalaki na akkimohayan kiden nga magturay ta arawin
yan, te maperdi kan sangaw ya pakapangwa da. [7] Ammi intu la ipadangag mi ya kalalaki
na Namaratu nga awena naamu ta idi. Te ta kawan para la na ngamin kiden napadday a
dana nanonot na ta ikallak na kitam, petta mesipat kitam ta kalalaki na en gafu ta pasi
ni Hesus Kristu. [8] Ammi ya akkimohayan kiden nga anitu nga magturay ta arawin yan
a aweda amu ya itta ta nonot na Namaratu, te am amu da mina a aweda mina nepapapasi ya Dafu tamewan nga sekalalaki, petta
awena mina nagdulot na uray na Namaratu ewan. [9] Ammi ya uhohug na takdayen surat
ta lebru na en a

"Addu ya neparan na Namaratu gafu ta mangidduk kiden tentu nga awena maita na tolay, ikid na aweda madangag, ikid na aweda manonot," kunna,

[10] Te ya Kahalwa na Namaratu ya mangituldu ta neparan na en tekitam, te intu
hapa la ya mangipakamu ta ngamin kiden nelemad na Namaratu.

[11] Ta kuman na ikitam tolay a awetam
haman amu am anu ya itta ta nonot na kagitta tam tolay am aweda ibar tekitam.
A kumanen hapa ta Namaratu, te awetam amu ya nonot na am bakkan ta Kahalwa
na en ya mangipakamu ta nonot tam. [12] A
bakkan mantu ta kuman na anitu ya mangituldu tekitam, te napasinapān kitam hud
la ta Kahalwa na Namaratu ewan, petta awetam mina makilavun ta kuman na awan
kiden mangurug, am awa amu tam mina
ya ngamin kiden neparan na Namaratu nga
iatad na tekitam. [13] A yen hapa ya bidan mi
tekamuy, ammi bakkan ta intu uhohugan
mi ya seasinen nga uhohugan na malalaki
kiden maguhohug, te intu la uhohugan mi
ya ituldu na Kahalwa na Namaratu tekami.
A yen hapa ya ipasikkal mi ta ngamin kiden
pagyanan na Kahalwa na en.

[14] Ammi ya tolay kiden nga awan para
la nauli ya nonot da a aweda kurugan ya
ituldu na Kahalwa na Namaratu, te awan ta
kwenta na tekid. A aweda hapa maawatan,
te awena mabalin am awena iparikna na
Kahalwa na Namaratu tekid. [15] Ammi ya
tolayen nga pinasinapan na Kahalwa na
Namaratu a marikna na ya ngamin gafu ta
Kahalwa na Namaratu tentu. Ammi awan ta
makarikna tentu, te ya uhohug na suraten
a

[16] "Itta hud ya makkamu ta nonot na Namaratu, petta iparikna na mina tentu?" kunna.

Ammi mabalin ta marikna tam ya nonot na
te itta tekitam ya nonot ni Hesus Kristu.

3

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagkattway Da

[1] Ammi teyaken nangituldu tekamuy,
kahkahulun, a kuman na awemuy haman
negitta ta pinasinapan na Kahalwa na Namaratu, te kuman kam para la na abbing,
te dagdagan muy haman ya kuman na
gagangay na awan kiden mangurug. [2] A
yen ta awek nepakan ya kuman na bilsag
na uhohug na Namaratu tekamuy am awa
gattak na la en, te kuman na awemuy para
la makalintuk ta matuyag na bida. A maski
ta ayanin awemuy para la malintuk, [3] te intu
para la dagdagan muy ya kuman gagangayen nonot muy ta idi gafu ta magimpaspassil kam, ikid na magintaptapil kam.
Parigan muy mantu la ya gagangay na awan
kiden mangurug. [4] Te ya uhohug na takday
a

"Awan ta takwan na ikayat ku mangituldu teyak am bakkan te Pablu," kunna.

"I Apolos hapa ya ikayat ku," kunna hapa na takday.

A megitta kam mantu ta kuman na
awan kiden mangurug. [5] Ammi itta hud
ya kwenta mi ni Apolos, te daddoban
kami la na Namaratu ewan nga mangituldu
tekamuy ikid na nangurugan muy te Afu

Hesus, ammi intu la tinarabaku na tag-
takday tekami ya kuman na nepatarabaku
na Dafu tamen tekami. 6 Iyak ya kuman
na nagmula en, a i Apolos ya kuman na
nagsibug, ammi Namaratu hapa la ya nag-
patuhu ikid na nagpadakal ta mula kiden.
7 A awan bale mantu am inya ya nagmula
ikid na nagsibug, te Namaratu ewan hala ya
mangpadakal ta mula kiden. 8 A kumanen
naggitta hala ya nagmula en ikid na nagsi-
bugen, a azo masagolyatan kid sangaw ta
megitta ta tinarabaku da. 9 Te ikami ni Apo-
los a maggitta kami nga magtarabaku ta
patarabaku na Namaratu tekami, a ikamuy
ya kuman na uma na.

Ya Keangarigan Na Mangurug Kiden

A ta kuman na takday para keangari-
gan a ikamuy hapa ya kuman na bali nga
nepapatayuk na Namaratu. 10 A gafu ta
pangpasikan na teyak a kuman nak hapa na
malalaki na kalapintero nga mangitunglak
ta kuman na arigi na bali na en, a ika-
muy hapa sangaw ya mangibalin ta bali en.
Ammi mappya ta pake appiyan na tagtak-
day tekamuy ya pangibalin na ta bali en,
11 te awena mabalin ta talin na ya netunglak
ken, te awan ta takwan na pakapatayukan
na bali na Namaratu am bakkan la te Hesus
Kristu. 12-13 A pake pilin muy mantu ya
ibalin muy ta bali en, te maparuba sangaw
ta afuyen talo am malogon maapang. Te
am kuman na magdalikompormi na kayu
ikid na hulu ikid na gahut ya ibalin muy
a kenga sangaw ya ngamin nagbannagan
muy. Ammi am kuman na balituk ikid na
pirak ikid na mangina kiden batu ya ibalin
muy a magnayun hala sangaw.

A pake mepasikkal mantu sangaw am
anu ya tinarabaku na tagtakday tekitam
nga mangurug. Te am ittan sangaw ya araw
na datang ni Afu Hesus a ya kuman na afuy
na en sangaw ya mangparuba ta ngamin
tinarabaku tam, petta maita am itta ya
kappyanan na ono awan. 14 A am angarigan
ta awena maapang na tinarabaku tam ta
pangparuba ni Afu Hesus a maatadan ki-
tam hala sangaw ta sagolyat tam. 15 Ammi
am kuman na maapang ya tinarabaku na
kadwan a kenga mantu sangaw ya ngamin
nagbannagan da, a magge mesipat kid hapa
sangaw ta kaapang na tinarabaku da en,
ammi melillik hala sangaw ya kahalwa da
gafu ta pangurug da.

16 A yen mina ya nonotan muy, kahkahu-
lun, te ikamuy mangurug ya kuman na
bali na Namaratu ewan, te magyan hala
tekamuy ya Kahalwa na en. 17 Ammi am
itta tekamuy ya kuman na mangtapang ono
mangkutkutet ta bali na en a Namaratu
hapa sangaw ya mangpa-gang tentu, te
neduma na ya bali na en petta magserbi
tentu. A ikamuy ya nekwenta na ta bali na.

Ya Kakurugan Na Kalalaki

18 Awemuy mantu paayayyaw, kahkahu-
lun, gafu ta kalalaki na sistema muy, te am
intu ikatalak muy ya gagangayen sistema
na tolay a mapmappya ta iwarad muy petta
kuman kam na makilavun, petta malalaki
kam sangaw ta sistema na Namaratu ewan.
19 Te maski am anu ya kalalaki na sistema
na tolay a awan ta kwenta na ta uray na
Namaratu, te ya nebar na ta takdayen surat
a

"Sikwatan na Namaratu ya malalaki kiden
gafu ta sistema da en hapa la,"
kunna.

20 A ya uhohug na takday ha na surat a

"Amu na Namaratu ya nonot na malalaki
kiden, a awan kan ta kapkappyan na
nonot da," kunna.

21-22 A yen ta ibar ku tekamuy, kahkahulun,
ta awan mina ta magparayag gafu ta pinili
na en nga mangituldu tentu. Te maski
am Pablu, ono Apolos, ono Pedru, a sa
magserbi kami ngamin ta kuman na tagabu
muy. A maski am anu ya pinaratu na
Namaratu ta paglelehutin a sa mesipat kam
ta ngamin. Parefu kam seangat, a parefu
kam sangaw masi. Sa mesipat kanan ta
arawin yan, a kumanen hapa sangaw ta
dumatang. 23 Ammi maski am kwa muy ya
ngamin a kwa na kam ni Hesus, a kwa na
Namaratu ewan i Hesusen.

4

1 Mappya mantu, kahkahulun, ta ikwenta
da kami ta daddoban la ni Hesus Kristu, te
ikami ya nekatalak na nga mangipadangag
ta awena en nepakamu na Namaratu ta
popolu kiden dadagkal. 2 A gafu ta nekata-
lak na kami a mappya mantu ta idulot mi
la idulot ya ngamin patarabaku na tekami.
3 Ammi am takwan ya uray muy teyak a
awek la burungan, te awan bale teyak am

anu ya uray muy, kumanen hapa ta uray na
kadwan kiden, te maski am inya na tolay a
awan haman ta makkamu nga magimbesti-
gar teyak, te awek hapa imbestigaran ya
barikin. 4 Awan ta amuk ta pangilogot ku ta
Namaratu, ammi maski kunna ten a bakkan
ta yen ya mangibar ta kawan na liwat ku,
te Namaratu la ya makkamu am kustu ya
tarabakuken tentu ono awan. 5 Mappya
mantu ta awetam ka-ma la padulayan ya
ikattolay tam ta awena para la datang na
Dafu tamewan, te am dumatang na a intu
sangaw ya mangpalattog ta ngamin kiden
melemad, a ibar na sangaw ya ngamin ki-
den razon na nonot tam. A yen sangaw
ya pakadangag tam ta uray na Namaratu ta
tagtakday tekitam.

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagparayag Da

6 A intu nabidak tekamuy, kahkahulun,
ya gagangay mi ni Apolos, petta ikami
mina ya parigan muy, petta intu la dagda-
gan muy ya kuman na nesurat ta lintigen,
pettam kumanen a awemuy sangaw mag-
parayag gafu ta pilin muy nga mangituldu
tekamuy. 7 Te itta hud ya katunungan muy
nga mangidaduma ta tolay? A maski am
itta ya amu muy nga awena amu na kadwan
a bakkan hud ta Namaratu ewan ya nan-
giatad ta amu muy? A am kakurugan ta intu
ya nagafun na a anu kawagan na mantu ta
iparayag muy?

8 Kuga malalaki kam pon, te amu muy na
ya ngamin, a awemuy masapul ya ituldu
mi. Mappya te ittan tekamuy ya ngamin
pakapangwa na Kahalwa na Namaratu, a
napnapolu kanan ammi tekami nga mag-
turay ta kuman na ari. A am kakuru-
gan mina ta magturay kanan a matalakak
hapa, te nabalin na mina ya pangituldu mi
tekamuy a makipagturay kamin hapa teka-
muy. 9 Ammi ta kakurugan a awena para
la mabalin, te ikami nga turin ni Hesus a
kuman na pinaakban na kami na Namaratu
ammi ta kadwan kiden tolay, te nagbalin
kamin haman ta kuman na nabalud kiden
nga ipabuya da kapye da papasin, te maita
haman na ngamin tolay kontodu anghel ya
pagdakat na katolay mi. 10 *Addet ta ayanin
a kanayun makurang ya kanan mi ikid na
inuman mi, a napispissang ya pagbarawasi
mi, a napalpaluk kami, a awemi makain-
tak te awan ta kabukodan na pagdulotan
mi. 11 A mazigatan kami nga magapag ta
magserbi tekami, te magbanbannag kami
haman. A am itta ya mangigaged tekami
a sagolyatan mi ta mappya. A am mat-
apangan kami a attaman mi la. 12 A am
mapadpadulay kami a mappya la ya itabbag
mi. Nagbalin kamin ta kuman na hugta na
kadwan kiden tolay, te ikwenta da kami ta
kuman na tapang na paglelehutin. 13 Awan
kami kan ta nonot gafu ta pangipadangag
mi ta damag ni Hesus, ammi mappya teka-
muy te senonot kam de, te awan haman ta
mangtapang tekamuy. Makafuy kami kan,
ammi tekamuy a maturad kam de, ikid na
madayawan kam, a ikami ya medadula.

14 A maski am isurat ku ya kumanin na
uhohug tekamuy a awemuy mina pahig ta
amāmatan ta kam, te tabarangan ta kam la
gafu ta ānāk ta kanan nga iddukan ku. 15 Te
maski am addu ya mangituldu tekamuy a
iyak hapa la ya nekwenta ta dama muy, te
nagbalin kam ta kuman na ānāk ku kiden
gafu ta pangurug muy ta damag ni Hesus
Kristu nga nepadangag ku tekamuy. 16 A
ikayat ku mantu ta makigitta kam teyak. 17 A
yen ta dinob kun i Timotyo nga mangituldu
tekamuy, te intu hapa ya kuman na anak
kin nga iddukan ku ikid na ikatalak ku
gafu ta pangurug na te Afu Hesus. A ibar
na ha sangaw tekamuy ya ngamin kiden
gagangay na tarabakuk ikid na pangurug
ku te Hesus ta kuman na itulduk ta ngamin
kiden mangurug ta ngamin eyan ku.

18 Ammi ya kadwan kidina tekamuy a nag-
parayag kid na, te ibar da kan ta awek mat-
urad nga magtoli umatubang tekid. 19 Ammi
eyak hala sina ta mavit am ituluk ni Afu
Hesus, a pasikkalan ku sangaw am itta ya
makkwa na magparayag kidina nga megitta
ta uhohugan da. 20 Te am kakurugan ta
nesipat kid na hapa ta pangikerutan na
Namaratu a bakkan mina ta uhohug da la
ya mangpasikkal am awa tarabaku da en
gafu ta pakapangwa na Namaratu tekid. 21 A
ikamuy mantu ya mangnonot am imanu
sangaw ya paguhohug ku ta datang ku teka-

* 4:10 Nauli ya katunud na bida kiden ta bersikulo 10 addet ta 13, petta matarus ya bida. Te ya bida ta bersikulo 10 ta kadwan kiden Bibliya a dumagdag ta bersikulo 12, a nagbalin ta bersikulo 13,

muy, te am usutān muy la ya kuman na
parayag muyen a mappya sangaw ta ihuya
ta kam. Ammi am nagbabawi kanan a maita
muy sangaw ya pangidduk ku tekamuy ikid
na kasippat na nonot kin.

5

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagkillu Na Nonot Da

1 A ya takday para na dulay nga nadamag
ku tekamuy a ya kagitta muyen mangurug
ya mangdorug kan ta bakkanen ta atawa
na. Ammi pake kaamamatan para ya liwat
na te intu kan kadallawan na ya atawa
na dama na en. Addu ya mangadallaw ta
awan kiden mangurug, ammi awan para
ta nadangag ku tekid nga mangadallaw ta
atawa na dama na ta kuman na itta en
tekamuy. 2 A anu haman ta iparayag muy
para la ya pangurug muy am ituluk muy la
ta makigimung tekamuy ya mangadallaw?
Mapmappya hud la ta magdamdam kam
mina, a dugiman muy mina ya nakaliwatina
nga makigimung tekamuy. 3-5 A maski am
awanak tekamuy a kuman na itta yak hala
tekamuy gafu ta pakimallak ta kam. A
gafu ta pinatudunan nak hapa ni Afu Hesus
a uray kun ta pa-gangan muy mina ya
nakaliwatina. Te am nagkakampat kanan
sangaw a itta yak hapa tekamuy gafu ta
pakapangwa ni Afu Hesus, a yen ta ibar
ku tekamuy ta ituluk muy ya nakaliwatina
te Satanas petta pagzigātan na ya bari na
en, talo am magbabawi sangaw, pettam
kumanen a mekerutan sangaw ya kahalwa
na en ta araw na datang ni Afu Hesus.

6 Awan mantu ta kapkappyan na parayag
muy am itta para la ya dulay tekamuy. Awe-
muy hud manonot ta am tagorayan muy la
ya dulay na tarabaku ta makigimung kidina
tekamuy a umalasig hala sangaw tekamuy
ngamin. 7 Mappya mantu ta azin muy ya
dulayen tekamuy, petta awan sangaw ta
pakadulayan muy. Te yen ta neatang ni
Hesus ya bari na en gafu tekitam, petta
sa mabaggawan kitam ta kadulay tam. 8 A
mappya mantu ta am kada maggagimung
kitam a pake nonotan tam ya nepangikaru
ni Afu Hesus ta liwat tam kiden, a awetam
tagorayan ya dulay ta pakikahulun tam,
te mappya hud la ta pagtalekudan tam ya
dana en gagangay tam, petta mangdayaw
kitam ta matunung ikid na mappya na
nonot.

9 Nonotan muy mina ya nesurat ku teka-
muy ta idi, te "Awemuy la makikahulun
ta tolayen nga mangadallaw," kunku paen.
10-11 Ammi bakkan ta intu bidan ku ya awan
kiden mangurug, am awa kagitta muyen
mangurug nga magliwat. Te am intu mina
lillikan muy ya ngamin kiden mangadallaw
ikid na maginggum, ikid na magtakaw,
ikid na makimallak ta takwan na dyos a
masapul mantu ta e kam ta awan ta to-
tolay. Ammi intu hud la bidan ku ya
kagitta muyen mangurug nga magliwat, te
maski am mangadallaw ono maginggum,
ono makipagdayaw ta takwan, ono mamad-
padulay, ono magillaw, ono magtakaw a
awemuy la sumisi-ged tentu, ikid na awe-
muy makikkanan tentu. 12-13 Ammi ya awan
kiden mesipat ta pangurug tam a bakkan
haman ta iyen kid ya pa-gangan tam, te
Namaratu hala sangaw ya makkamu ta isina
kid. Ammi ya mesipat kiden tekamuy ta
paggagimungan a mappya ta yana kid ya
pa-gangan muy am dulay ya tarabakun da.
Yen ta dugiman muy mina ya nakaliwaten
nga kinan ku petta awena mesipat teka-
muy.

6

Ya Tabarang Ni Pablu Ta Mangidarum

1 A itta hapa ya tabarang ku tekamuy
gafu ta pangidarum muy. Te am itta kan
ya pangpaliwatan muy ta kabagis muy a
idarum muy kan. Ammi anu kawagan na
ta emmuy idarum ya kabagis muyen ta
atubang na awan kiden mangurug? Map-
pya mina ta kagitta muy kiden mangu-
rug ya makkamu magimbestigar tentu, ikid
na magnonot ta pangpa-gang da tentu.
2 Awemuy panaw amu ta ikitam nga tolay
na Namaratu ya kauffunan na sangaw nga
mangibbal ta ngamin kiden tolay ta pa-
glelehutin? A am amu tanan sangaw ya
mangibbal ta ngamin tolay a awan hud ta
amu muy petta ikamuy sangaw ya mag-
imbestigar ta assang la na problema muy?
3 A awemuy de amu ta ikitam hapa sangaw
ya magimbestigar ta anghel kiden ta langit?
A awetam hud mantu amu ya magimbesti-
gar ta ikattolay tam ta lutakin? 4 Am itta
mantu ya magpaimbestigar ta kabagis na

en a aweda mina ange ta atubang na awan
kiden megitta ta nonot muy. 5 A bidan
ku ya kumanin tekamuy petta mamat kam
mina, te awan hud ta senonot tekamuy nga
makkamu magimbestigar ta pagtatapilān
na magkakabagis? 6 Ammi ta kuman na
ikamuyina a idarum na takday ya kabagis
na en, a pake dulay para te idarum na ta
atubang na awan mangurug. 7 Ammi maski
am inya sangaw tekamuy ya mangabak ta
idarum na en a dana naabak haman gafu ta
nedarum na ya kabagis na en. Mapmappya
mina ta attaman muy la ya mamaddayen ta
dulay ikid na magdarogas tekamuy ammi ta
sakā mamadday kam hapa ta dulay. 8 Ammi
ta kuman na ikamuyina a magliwat kam
haman ta kadwan kidina tekamuy, a daro-
gasan muy kid hapa maski am kagitta muy
kiden mangurug?

9 Kuman na awemuy de manonot ta maski
am inya ya mamadday ta dulay a awena
sangaw mesipat ta pangikerutan na Nama-
ratu. A awemuy mantu paayayyaw, te addu
sangaw ya madugiman. Te ya magatat-
tug, ikid na makipagkultu ta sinang tolay,
ikid na mangadallaw, ikid na bakla, 10 ikid
na magtakaw, ikid na maginggum, ikid
na magillaw, ikid na mamadpadulay, ikid
na tulisan, a awan sangaw tekid ta mesi-
pat ta pangikerutan na Namaratu ewan.
11 Kumanen haman ya gagangay na kadwan
kiden tekamuy ta idi. Ammi tekamuyen
nagzigut a nedagga kam te Afu Hesus gafu
ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu, a
nekwenta na Namaratu ta matunung kam
na tolay. A takwan na mantu ya kasasaad
muy, te binaggawan na kam ni Afu Hesus
ta liwat muy kiden, a negungay na kam ta
dulayen ta paglelehutin.

Ya Pagserbi Na Bari Tam Kiden

12 Gafu ta inubadan na kitam na Namaratu
a "Mabalin mantu ta kwan ku la ya ngamin
ikayat ku," itta ya kumin. Ammi bakkan
haman ta kappyanan tam ya ngamin ikayat
tam. A maski am awan ta mehangat teyak
a awek ikayat megalut maski ta awanen
mehangat teyak. 13 Ta kuman na uray na
kadwan a awan kan ta ihangat na Namaratu
nga kanan tam, te pinadday na kan ya sirat
tam nga makagiling ta ngamin ikayat tam
nga kanan. A gagangay kan ta kunna ten,
te awena kan magnayun na sirat tam ikid
na kanan tam, te paggittan na kid sangaw
azin na Namaratu. A yen hapa ya razon da
ta pangadallaw da. Ammi killu ya razon da,
te bakkan haman ta iyen ya nepamadday na
Namaratu ta bari tam petta kadallawan tam
ya ngamin karagatan na bari tam, te gagan-
gay ta magserbi kid mina te Afu Hesus, a i
Hesus hapa ya magserbi ta bari tam kiden,
petta matolay kitam sangaw. 14 Te maski
am masi kitam a tolayan na kitam hala na
Namaratu ewan ta pakapangwa na en ta
kuman na nepangtolay na te Afu Hesus.

15 Kuman na awemuy de manonot ta
pinakabari ni Hesus Kristu ya bari tam
kiden. A mappya hud ta igungay tam ya
bari tam tentu petta idagga tam ta bari
na makikadallawen? Madi haman. 16 Te
am makidagga ya tolay ta akikadallawen a
mekwenta kid na ta tatakday la na bari. Te
ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a

"Am nagatawan ya lalaki en ikid na bab-
bayen a mekwenta kid na ta tatak-
day la na bari," kunna.

17 Ammi ikitam nga nesipat te Afu Hesus
a nedagga hapa ya kahalwa na ta kahalwa
tam. 18 A mappya mantu ta adayunan muy
ya makidorug ta awemuy atawa, te maski
am anu ya pagliwatān na tolay fwera la
ta pangadallaw na a awena mazigman na
bari na. Ammi ya makidorug ta awena en
atawa a pagliwatān na hapa la ya bari na en,
19 te nonotan muy yan: ya bari muy kidina
ya kuman na bali na Kahalwa na Nama-
ratu, te nesipat na ya Kahalwa na tekamuy
petta pagyanan na kam. 20 A bakkan mantu
ta kwa tam ya bari tam, te ginātāng na
haman na Namaratu, te nekaru na kitam ta
nepangsaka ni Afu Hesus tekitam. Mappya
mantu ta Namaratu ya madayawan gafu ta
tarabaku na bari tam kidin.

7

Ya Ituldu Ni Pablu Ta Nagatawa

1 A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya pohut
muyen nga nesurat muy teyak. "Mapmap-
pya de ta awena pulus makidorug na lalaki
ta atawa na en?" kummuy. 2 Ammi am
gagangay ta kunna ten a awena hud san-
gaw ange makidorug ta bakkanen ta atawa
na? A mapmappya mantu ta itta ya atawa
na tagtakday lalaki, a kumanen hapa ta
tagtakday babbay. 3 A mappya hapa ta

iatad na babbayen ya katunungan na lalaki
en, a kumanen hapa ta lalaki en. [4] Te ya
babbayen a bakkan la tentu ya makākwa
ta bari na en am awa atawa na en hapa,
a bakkan hapa ta lalaki en ya makākwa ta
bari na en am awa babbayen hapa. [5] A
maski am bagu nagatawa ono am nabayag
na nga nagatawa a aweda mina iituk ya
bari da ta atawa da. Ammi am ikayat muy
ta immangan muy bit la ya pagdorug muy
petta mapmappya ya pakatagop muy ta
pakimallak muy a mabalin hapa am nag-
gitta ya nonot muy. Ammi mappya hapa ta
awemuy pabayagan ya awemuy pagdorug
talo am paruban na kam ni Satanas a e
kam makidorug ta takwan gafu ta awemuy
pakaguwad ta bari muy. [6] Ammi maski ibar
ku yan tekamuy a bakkan haman ta kuman
na pakkwa na Namaratu tekamuy, ammi
ibar ku la ya kuman na mappya ta uray kin
hapa la. [7] Pake ikayat ku ta megitta mina
ya ngamin tolay teyak nga awan maglahām,
ammi amuk hapa ta magdaduma ya neatad
na Namaratu ta tagtakday tolay.

[8] A ya uray ku hapa ta awan kiden ta
atawa ikid na balu kiden a mappya am idu-
lot da mina ya awan mangatawa ta kuman
na iyak. [9] Ammi am aweda maguwad ya
bari da a mapmappya mantu ta makiatawa
ya babbay, a mangatawa hapa ya lalaki, te
mapmappya ta itta ya atawa da ammi ta
umalzub ya pagattug da.

[10-11] A itta hapa ya ibar ku ta nagatawa
kiden, ammi bakkan la teyak ya nagafun na,
te dana nebar ni Afu Hesus, te intu nebar
na ta awena mina makigungay na babbay
ta atawa na en, kumanen hapa ta lalaki en.
Ammi am angarigan ta dana negungay a
mappya ta awena ha sangaw makiatawa,
ammi am ikayat na makiatawa a mappya ta
makikappya ta dana en atawa na.

[12-13] A ya ibar ku ta kadwan kiden tekamuy
a uray ku la, te awan ta amuk nga nebar ni
Afu Hesus. Te am angarigan ta itta tekamuy
ya dana nagatawa ta awan mangurug a
awena mina makigungay tentu am ikayat
na la makidagga na awanen mangurug. [14] Te
ya awanen mangurug a mesipat hapa ta
bendisyon na Namaratu ta pagatawa da
gafu ta atawa na en mangurug. Te am
bakkan mina ta kunna ten a awena mina
mesipat na anak da kiden ta bendisyon na
Namaratu, ammi ta kakurugan a mesipat
kid hala. [15] Ammi am angarigan ta ikayat na
awanen mangurug ya makigungay ta atawa
na en mangurug a pagurayan na la ten, te
am kunna ten ya ikayat na a maubadan
mantu ya mangurugen ta pagatawa da,
ammi ikayat na Namaratu ta magmappya
kid mina. [16] Te am babbayen ya mangurug
a nonotan na mina ya atawa na en talo
am mekerutan hapa sangaw gafu tentu, a
kumanen hapa ta lalaki en.

Ya Metabarang Ta Mangpauli Ta Kasasaad Da

[17] Mappya mantu ta am anu ya kasasaad
na tagtakday mangurug ta nepangalap na
Namaratu tentu a awena mina pagtaleku-
dan ya kasasaad na en nga neatad na Na-
maratu tentu, te yen ya itulduk ta ngamin
kiden paggagimungan na mangurug. [18] A
am angarigan mantu ta Hudyo ka gafu
ta kabanggit mu a awem pagtalekudan ya
kaHudyom. A am bakkan ka ta Hudyo
gafu ta awem nabanggit a awem pahig ta
mabanggit ka mina petta magbalin ka ta
Hudyo. [19] Te awan ta kwenta na kabanggit
mu, ono kawan na kabanggit mu, te intu la
mekwenta ya pangurug tam ta patarabaku
na Namaratu tekitam. [20] A maski am anu
ya gagangayen tarabaku na tagtakday teka-
muy ta nepangalap na Namaratu tekamuy a
idulot muy la ten. [21] Te am dana tagabu kan
ta nepangalap na Namaratu teko a mak-
itagabu ka la. Ammi am pagurayan na ka na
dafumen a maguray kan hapa. [22] Te maski
am makitagabu ka ta tolay a inubadan na
ka ni Afu Hesus ta pakitagabum ta dulay.
Ammi ya awanen nakitagabu ta tolay ta
nepangalap na Namaratu tentu a nagbalin
hala ta kuman na tagabu ni Afu Hesus.
[23] A gafu ta mangina ya nepangsaka ni Afu
Hesus tekamuy a bakkan mina ta tolay ya
pakitagabun muy am awa Namaratu ewan.
[24] A maski am anu ya kasasaad muy ta
nepangalap na Namaratu tekamuy a yen la
ya idulot muy ta kuman na pakitagabu muy
ta Namaratu ewan.

Ya Ituldu Na Ta Awan Kiden Nagatawa

[25] A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya
pohut muyen gafu ta awan kiden ta atawa.
Awan ta amuk nga nebar ni Afu Hesus,
ammi ibar ku la ya uray kin, te mekatalak
hapa ya itulduk tekamuy gafu ta panguffun

ni Afu Hesus teyak. [26] A ta kuman na uray
kin, gafu ta ittan ya zigat tam, a mappya ta
idulot na tagtakday mangurug ya kasasaad
na en. [27] Te am itta ya atawa na a awena
mina igungay, a am awan ta atawa na a
awena mina magapag ta atawa na. [28] Ammi
am ikayat na mangatawa a awan ta liwat
na, kumanen hapa ta babbay, ammi itta
hala sangaw ya zigat da nga mehulun ta
pagatawa da, a yen ta ilillik ta kam mina
ta zigat. [29] A ya ikayat ku uhohugan ta isin,
kahkahulun, a tanagay na ya pagaddetan
na arawin yan, a assang la ya araw tam. A
ya seatawa en a mappya ta apolu nonotan
na ya ikayat na Namaratu ta kuman na
awanen ta atawa. [30] A ya magdamdamen
hapa a apolu nonotan na mina ya ikayat na
Namaratu ta kuman na awanen ta damdam.
A ya magayayaten a kuman na awanen
ta pagayayat na. A ya aggātāngen hapa
a awena mina pakolangan ya ginatang na
en. [31] A kumanen hapa ta ngamin kiden
magserbi tekitam ta lutakin, te tanagay kid
na imawan.

[32] Ikayat ku mantu ta awan ta pakapoyun-
gan muy, te ya lalaki en nga awan ta atawa
na a awan ta nonotan na am bakkan la
ta patarabaku ni Afu Hesus tentu, petta
matalak hapa tentu. [33] Ammi ya seatawa
en a addu ya nonotan na ta magserbi tekid
ta pagkatolay da, petta mamamallak na
ya atawa na en. [34] A yen ta nagkattway
ya nonot na, te duwa ya pakolangan na.
Kumanen hapa ta babbay, te ya awanen ta
atawa a nonotan na ya ikayat ni Afu Hesus
petta intu la tatakday ya pagserbin na bari
na ikid na angat na. Ammi ya babbayen
nga seatawa a addu hapa ya nonotan na
ta magserbi tekid ta pagkatolay da, petta
mamamallak na ya atawa na en. [35] A maski
bidan ku yan tekamuy a awena ta ihangat
ku ya pangatawa na lalaki ikid na paki-
atawa na babbay, ammi uffunan ta kam
la ta kappyanan muy, petta awan mina ta
pakatabtabangan muy ta pangurug muy te
Afu Hesus.

[36] A am angarigan ta itta ya balatang nga
awena pakiatawan na dadagkal na kiden,
otturu nonotan da sangaw ta aweda mina
ihangat, a mappya hapa am pakiatawan da,
te awena dulay. [37] Ammi am awena ikayat
makiatawa na balatangen, a kumanen hapa
ya nonot na dadagkal na kiden gafu ta
awan ta mangipersa tekid, a mappya hapa
am aweda pakiatawan ya balatang da en.
[38] Mappya mantu am makiatawa, a kumanen
hapa am awena makiatawa.

[39] A ya babbayen nga seatawa a dulay am
makigungay ta atawa na en, te mappya ta
idulot da ya pagatawa da addet ta masi ya
takday tekid. Ammi am nasin ya lalaki en
a mabalin ta makiatawa ha ya babbayen ta
ikayat na, ammi mappya ta intu atawan na
ya kagitta na en mangurug te Afu Hesus.
[40] Ammi ta kuman na uray ku a dakdakal
para ya talak na am awenan makiatawa.
A kustu hapa de ya uray kin te itta hapa
ya Kahalwa na Namaratu teyak nga mang-
panonot.

8

Ya Metuldu Gafu Ta Kanan Nga Neatang

[1] A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya uho-
hug muyen gafu ta pangan muy ta neatang
da ta sinang dyos kiden. "Awan ta dulay
am mangan kami, te sa amu tam haman ta
tulad ya atangan da kiden," kummuy. A
kakurugan yana, ammi bakkan haman ta
amu tamen ya mangatad ta kappyanan na
kadwan kiden kabagis tam nga makurang
ya amu da, te mapmappya ta nonotan tam
ya pangidduk tam tekid. Te am intu la
ikatalak tam ya amu tam a yen sangaw ya
gafu na parayag tam. Ammi ya pangidduk
tam ta kabagis tam kiden ya mangpasikan
ta pangurug da. [2] Am itta ya magparayag
gafu ta amu na a makurang mantu ya amu
na. [3] Ammi am itta ya mangidduk a kakuru-
gan ta itta ya amu na.

[4] A ya ikayat ku uhohugan tekamuy gafu
ta pangan muy ta neatang da ta sinang dyos
kiden a amu tam ta tulad ya sinang dyos da
kiden, te tatakday la ya Dyos. [5-6] A maski am
addu kan ya dyos ta langit ikid na lutakin
nga ibar na kadwan kiden tolay ta dafu da a
tekitam mangurug a amu tam ta tatakday
la ya Dyos, a intu hala ya Dama tam nga
makkamu ta ngamin, a ikitam ya magserbi
tentu. A amu tam hapa ta tatakday la ya
dafu tamewan nga Hesus Kristu, te intu
ya pinagpadday na Namaratu ta ngamin, a
matolay kitam hapa gafu tentu.

[7] Ammi maski kunna ten a awena para
la netug na kadwan kiden mangurug ya
kuman na amu tam, te pahig da para la

ta kakurugan ya sinang dyos kiden gafu ta
napenam kid ta idi nga nangan ta atang.
A am mehulun kid hapa nga makikkan ta
neatang gafu tekamuy a aweda ikwenta
ta gagangay la na igupan am awa nono-
tan da hud la ta atang, a intu la nonotan
da ya pagliwat da ta Namaratu, te medyo
makafuy para la ya pangurug da. 8 Ammi
awek ibar ta matalak ya Namaratu tekitam
gafu ta kanan tam, te awan bale tentu am
anu ya kanan tam. Te maski am man-
gan kitam mina ta neatang a bakkan ta
iyen ya pangkatupagan na tekitam. A am
awetam mangan a bakkan hapa ta iyen ya
pangsagolyatan na tekitam.
9 Ammi maski kunna ten a mappya
ta pake nonotan muy ya kwammuy talo
am magamamangaw sangaw ya makafuyen
mangurug gafu tekamuy. 10 Te am angari-
gan ta itta ya agagayan da tekamuy ta
kapilya na sinang dyos da petta makikkan
ka tekid a mabalin ta maita na ka sangaw na
takday kabagis mu nga makafuy mangurug.
A gafu ta iko ya takday makkamu ta ngamin
kappyanan, a tumurad hapa sangaw ange
makikkan tekamuy ta neatang maski am
pahig na ta dulay. 11 A gafu ta amumen
a pinerdim ya nonot na kabagis men nga
nekerutan ni Hesus Kristu, te tumurad
magliwat gafu teko. 12 A gafu ta pinerdim
ya nonot na kabagis men nga makafuy a
nakaliwat kan tentu, otturu nakaliwat kan
hapa te Hesus. 13 Am mabalin mantu ta
tumurad magliwat ya kabagis ku gafu ta
kanan ku a awek na mantu mangan ta
neatang, petta bakkan ta iyak ya gafu na
pagliwat na.

9

I Pablu Mina Ya Parigan Da

1 Ammi anu haman ta kunna ten ya nonot
ku? Awenak hud inubadan ni Afu Hesus
petta magurayak mina ta ngamin ikayat
ku? A bakkanak hud ta turin ni Afu Hesus?
A awena hud nakipaita ni Hesus teyak ta
kabalinan na pasi na? A bakkan hud ta
ikamuy ya pakaitan ta tarabakuk gafu ta
panguffun ni Afu Hesus teyak? 2 A maski am
awena ibosag na kadwan ta turin nak ni Afu
Hesus a dana amu muy, te iyak ya gafu na
pangurug muy tentu, a ikamuy mantu ya
pakaitan ta turin nak. 3 Ammi gafu ta itta
tekamuy ya awan mangurug ta turin nak a
imbestigaran dak. A yen ta pake ipasikkal
ku, petta nonotan da mina.
4 Pahig muy de ta awan ta turay ku gafu
ta awek nakitandan tekamuy. Ammi maski
kunna ten a awan hud ta katunungan mi ni
Barnabas nga mangibar ta pagtolay mi gafu
ta bannag mi ta ituldu mi kiden? 5 A awan
hud ta katunungan mi nga mangihulun ta
atawa mi ta kuman ni Pedru ikid na kadwan
kiden turin ni Hesus ikid na kabagis na
kiden, petta mesipat kid hapa tekami? 6 A
pahig muy de ta magbannag kami ni Barn-
abas ta takwan na tarabaku gafu ta awan ta
katunungan mi nga makitandan ta ituldu
mi kiden. 7 Ammi am itta ya magserbi ta
kadwan a awan hud ta katunungan na nga
mangibar ta iuffun na tentu? Ya suddalu en
hud ya makkamu nga magpaga ta armas na
kiden? A awena hud mabalin ta magkakkap
ya nagmula en ta nemula na en? A am
magtaron ta kalding awena hud kakkapan
ya gattak na en? 8-9 Ammi bakkan la ta
gagangay na tolay ya mangipasikkal ta isin,
te dana yen haman ya netuldu na Namaratu
ta lintig na en nga nepesurat na te Moses;

"Am pagaggikan muy ya anwang muy a
awemuy busalan, petta makakan
hapa," kunna paen.

Ammi bakkan ta intu la bidan na ya kap-
pyanan na anwang, 10 am awa kappyanan
na tolay hapa. A nepesurat na yan gafu
ta pangkenga na tekami nga ange mangi-
padangag ikid na mangituldu ta uhohug na
en. Te gagangay ta ikatalak mi hapa ya
meatad tekami gafu ta bannag mi ta kuman
na ange kiden magaradu ikid na maggapas.
11 Ikami mantu ya kuman na nangim-
ula ta uhohug na Namaratu tekamuy, te
pagkappyanan na kahalwa muy. A madi
hud am mesipat kami hapa tekamuy ta
pagkappyanan na bari mi? 12 *Intu mina
pagnonotan muy ya magtaron kiden ta
simbaan na Namaratu ta idi, te nesipat
kid nangan ta neatad na tolay kiden ta
simbaanen. A ya nangatang kiden hapa ta
agyan na simbaanen a nangan kid hapa ta
nepeatang na tolay kiden tekid. 13 A ku-
manen hapa tekami nga mangipadangag ta

* 9:12 Ya bida ta bersikulo 12 ta kadwan kiden Bibliya a yen ya nagbalin ta bersikulo 14 ta isin petta matarus ya bida.

damag ni Hesus, te nebar na ta pagtolayan
mi mina ya pangipadangag mi. [14] Te maski
am itta ya gatut muy ta mappya ta kadwan
kiden mangituldu tekamuy a dakdakal para
tekami. Ammi maski kunna ten awemi
haman ibar ta mauffunan da kami mina, te
mapmappya ta attaman mi ya zigat mi nga
magapag ta magserbi tekami, petta awan ta
nonotan na tolay kiden nga magpabbag ta
damag ni Hesus nga ipadangag mi tekid.

[15] A yen mina ya nonotan muy, te maski
am itta mina ya kesipatan ku tekamuy a
awek la ibar. A bakkan ta iyen ya pagsurat
ku tekamuy ta ayanin petta itta mina ya
iatad muy teyak, te mapmappya ta masi
yak mina ta bisin ammi ta patandanak nga
mangipadangag ta damag ni Hesus. Te am
patandanak mina a kuman na awan sangaw
ta meparayag ku. [16] Te maski am ipadangag
ku ya damag ni Hesus a awena mabalin
ta yen ya iparayag ku, te yen haman ya
kuman na gatut ku tentu, a kakallakak na
sangaw am awek ipadangag ya nebar na
en teyak. [17] Am angarigan ta dana uray ku
mina nga ange mangipadangag a mabalin
ta indagan ku ya metandan teyak. Ammi
bakkan haman ta kunna ten te itta haman
ya gatut ku ta nangikerutan teyak, a map-
pya mantu ta idulot ku ya nekatalak na en
teyak. [18] Anu mantu ya sagolyat ku? Intu la
sagolyat ku ya talak ku gafu ta awek ipapaga
ya pangipadangag ku ta damag ni Hesus, a
yen ta awek mangibar ta meatad teyak gafu
ta pangipadangag ku.

[19] A maski am awan ta tolay nga mang-
patagabu teyak a kuman na makitagabu
yak hala ta ngamin tolay talo am itta ya
maagagay ku tekid nga dumagdag te Afu
Hesus. [20] Te am itta yak ta kagittak ki-
den nga Hudyo a dagdagan ku hapa ya
gagangay da kiden. A kurugan ku hapa ya
lintig da kiden nga nesirak ni mina Moses
tekid, petta mayat kid hapa magdangag ta
ipadangag ku tekid. Ammi maski kurugan
ku ya lintig da a bakkan ta yen ya ikatalak
ku ta mangtolay teyak. [21] A am itta yak
hapa ta Hentil kiden nga awan makkamu ta
lintig na Hudyo kiden a makigitta yak hapa
tekid, talo am itta hapa ya mapadagdag ku
tekid. Ammi awek dumagdag ta pagsoysoy
da ta Namaratu, te kanayun kurugan ku
ya patarabaku ni Afu Hesus teyak. [22] A am
itta yak ta mangurug kiden nga medyo killu
para la ya pangurug da a igittak hapa ya
barik tekid, petta malogon kid hapa mag-
dangag ta itulduk tekid. Te maski am anu
ya gagangay na tolay a igittak la ya barik
tekid talo am mekerutan kid mina gafu ta
ipaitak tekid. [23] A yen ta kanayun nonotan
ku am anu ya megitta ta damag ni Hesus,
petta mesipatak hapa ta pagkappyanan na
ipadangag ken ta kadwan kiden.

[24] Pake nonotan muy mina ya gagangay
na magkainnabak kiden nga magbilag, te
maski am sa magbilag kid a ya mangabaken
la ya maatadan ta sagolyat. A kumanen
hapa mina tekamuy, te mappya ta pake
ikakinan muy ya mangidulot ta pangurug
muy petta itta hapa sangaw ya sagolyat
muy. [25] Te am magtrening ya magbilag
kiden a azin da ya ngamin kiden dulay nga
magpakafuy ta bari da. A addu hapa ya
attaman da ta mazigat, petta maatadan kid
sangaw ta barobu na mangabak. Ammi
intu la sagolyat da ya don na lanut nga
magkatang sangaw. Ammi tekitam nga
mangurug a maatadan kitam sangaw ta
sagolyat nga magnayun. [26] Am para iyak
hapa la a awek mantu parigan ya magbila-
gen nga awan makkamu ta datangan na, te
pake patunungan ku hud la ya kuman na
agbilag ku. A awek hapa parigan ya mag-
boksing ta bakkabakkan, [27] te penaman ku
ya barikin ta zigat, a iturayan ku ta mappya.
Te am awek hapa isipat ya barikin ta itulduk
ta kadwan a mabalin ta melogotak hapa ta
pagaddetan ku.

10

Ya Tabarang Ni Pablu Gafu Ta Sinang Dyos Kiden

[1] Mappya ta nonotan muy hapa,
kahkahulun, ya pakelogot na dadagkal
tam kiden nga pinohet ni mina Moses ta
lugar na Egipto ta palungu na araw. Te
tekiden nagtugut a sa nasigongan kid ta
kulam na Namaratu, a sa nakadakit kid
hapa ta nepaggungay na bebayen. [2] A gafu
ta pagyan da ta addun na kulamen ikid na
hahat na danumen nga naggungay a yen
ya kuman na nepagzigut da ta pangurug
da te Moses. [3] A sangaw sa nangan kid
hapa ta nanna en nga neatad na Namaratu
tekid ta kalafukanen, [4] a sa uminum kid

hapa ta danumen nga pinagarut na ta
batu en. Ammi takwan na batu ye-yen,
te pakaitan ta nehulun hapa i Hesus Kristu
tekid ta awena en para la nagbalin ta tolay.
5 Ammi maski sa nesipat kid ta isin kid
na bendisyon a pake assang la tekid ya
pinagdulot na Namaratu ta bagu en lugar
da, te nasesenut nasi ya kadwan kiden, a
nekutukutet ya bari da ta kalafukanen.

6 A iyen kid mina ya nonotan tam, petta
awetam mina karagatan ya dulay ta kuman
na ikid. 7 A awemuy hapa makipagdayaw
ta sinang dyos kiden ta kuman na ikid, te
ya nebar ni mina Moses ta surat na en gafu
tekid a

"Nekabalin da nangatang ta sinang dyos
da en a nagtogkok kid, kapye da
nangan ikid na uminum ta neatang
da en, kapye da nagsasala ikid na
nagalikkad ta dulay," kunna ta surat
na en.

8 Awetam mantu makidallaw ta kuman na
kadwan tekid, te pina-gang na kid na Na-
maratu, a nagpasi ya dwafulutallu ribu
tekid ta takday la na araw. 9 A awetam hapa
paruban ya Namaratu ta kuman na kadwan
kiden, te addu ya nagpasi tekid ta dagat na
ulag kiden nga dinob na Namaratu tekid.
10 A awetam hapa libakan ya Namaratu gafu
ta zigat tam ta kuman na kadwan kiden, te
pinapasi na kid na anghelen nga dinob na
Namaratu.

11 A ya ngamin kiden dumatang ta
dadagkal tam kiden ta idi a nepalubus
na Namaratu gafu tekitam, te nepesurat
na hapa ya netuldu na tekid, petta itta
hapa ya pagnonotan tam, te tanagay na
ya pakadatang tam ta pagaddetan na
arawin yan, a abikan na ya pangpa-gang
na Namaratu ta awan kiden makanonot.
12 A am pahig muy ta awemuy maayayyaw
gafu ta malalaki ya pangurug muy a pake
imugudan muy mina talo am melogot kam
hapa. 13 Ammi maski am anu ya naparuba
muy nga pakaayayyawan ono pagzigātān
a gagangay haman ta yen ya pinaruba
na ngamin tolay. Ammi mekatalak hala
ya Namaratu nga manguffun tekamuy,
te awena ipalubus ta maparuba kam ta
awemuyen maattaman, te maski am anu ya
pakaparuban muy a daggan na Namaratu
ya pakaattam muy, petta itta ya pagalikin
muy ta pagliwatan.

14 A mappya mantu, kahkahulun, ta uma-
dayu kam ta pangatangan da ta sinang
dyos kiden. 15 *A pake nonotan muy hapa
ya ikayat ku uhohugan tekamuy, te awek
haman ibar ta kakurugan ya dyos da kiden
nga atangan da, anna awek hapa ibar ta
dumatang sangaw ya dulay tekamuy gafu
ta pangan muy ta iatang da en, 16 ammi awek
ikayat ta mesipat kam ta anitu, te am itta ya
iatang da a ya anitu na sinang dyos kiden ya
ātāngān da. 17 Gafu ta senonot kam a nono-
tan muy mina am kustu ya ibar ku teka-
muy gafu ta inuman tamen ikid na kanan
tamen ta kada paggagimung tam. 18 Te ya
inuman tamen nga pakimallak tam a yen
ya pakesipatan tam ta daga ni Hesus Kristu.
A ya panen hapa nga pagbabingayan tam
kapye tam kanan a yen ya pakesipatan tam
ta bari ni Hesus. 19 A gafu ta tatakday la
ya panen nga kesipatan tam a yen hapa ya
mangatad ta pagtatakday tam maski addu
kitam. 20 Kumanen haman ta idi ta Hudyo
kiden nga nangatang ta Namaratu, te am
kada nangan kid ta neatang da tentu a nesi-
pat kid hapa ta Namaratu. 21 A am makipag-
inum kam mantu ta panadamdaman tam
ta daga ni Afu Hesus a had kummuy para
ange makipaginum ta kwa na anitu kiden?
Kumanen hapa am makikkanan kam ta
neatad ni Afu Hesus a had kummuy para
makikkanan ta neatang da en ta anitu?
22 Ikayat muy hud ta mangahugu ya Dafu
tam? A mabalin hud ta magamma muy ya
pangpa-gang na tekamuy?

23 Ta kuman na uray muy a "Awan ta
mehangat tekitam," kummuy. A kakuru-
gan hapa yana, ammi mappya ta nonotan
tam ya mappya en. Te maski am mepalubus
ya ngamin tekitam a itta hapa ya awanen
manguffun tekitam, ikid na awanen man-
guffun ta ikattolay tam. 24 A mapmappya
hud la ta nonotan tam ya kappyanan na
ikattolay tam, te bakkan la ta kappyanan
na bari tam. 25 A am ikayat muy gu-
matang ta igupan muy ta dapun, a ma-
balin hapa, ammi awemuy la pohutan am

* 10:15 Ya bida ta bersikulo 19, ikid na 20 ta kadwan kiden Bibliya a yen ya imunnan ta isin, petta matarus ya bida. A ya bida ta bersikulo 15 ta kadwan Biblya a yen ya nagbalin ta bersikulo 17 ta isin.

dana neatang da, [26] te kwa na Namaratu
ya ngamin paglelehutin kontodu ngamin
magyan ta utun na lutakin. [27] A am aga-
gayan na kam na awan mangurug petta
mangan kam ta bali na a e kam la mangan
am ikayat muy, a awemuy hapa pohutan
am itta ya dana neatang da. [28] Ammi am
itta ya makanonot nga mangibar tekamuy
ta "Dana neatang da yan," kunna, a mappya
mantu ta awemuy kanan, te petta awena
sangaw pahig ta usut kam magliwat gafu
ta pangan muy. [29] Bakkan mantu ta nonot
muy ya burungan ku am awa nonot na
nangibaren tekamuy. Am iyak a awek la
kanan, te am kanan ku ya pahig na en ta
dulay a padulayan na mantu ya mappya
teyak. [30] A maski am pakimallak ku apolu
ya neatang da en kapyek kanan a padu-
layan nak hala sangaw gafu ta pangan ken,
ammi awek ikayat ta mapadulay ya mappya
teyak. [31] Mappya mantu ta maski am anu ya
tarabakun tam, ikid na kanan tam ikid na
inuman tam a dana nonotan tam mina ya
Namaratu, petta intu ya madayawan gafu
ta ipalubus tam ta bari tam. [32] A awetam
hapa pagurayan ya amu tam am ikazigman
na nonot na ikattolay tam, kompormi am
Hudyo, ono Hentil, ono kagitta tam kiden
mangurug. [33] Ya kuman na gagangay ku ta
bari kin a maski am anu mina ya ipalubus
ku ta barik a dana nonotan ku bit am anu
ya mappya ta uray na kadwan kiden tolay,
te bakkan la ta kappyanan ku ya nonotan
ku am awa kappyanan na ngamin, talo am
mekerutan kid hapa.

11

[1] A mappya mantu ta iyak ya parigan
muy, te parigan ku hapa i Afu Hesus.

*Ya Gagangay Mina Na Babbay Ta Paggag-
imungan*

[2] A matalakak hapa tekamuy, kahkahu-
lun, gafu ta kanayun nonotan muy ya ne-
tulduk tekamuy, ikid na idulot muy la ya
patarabaku ni Hesus nga netulduk teka-
muy. [3] Ammi mappya ta ipasikkal ku para
tekamuy ya gagangay na kaurnos tam, te
ya kasasaad ni Afu Hesus a intu ya ulu na
lalaki en, a ya lalaki hapa ya ulu na babbay,
a Namaratu ewan ya ulu ni Hesus. [4] A
yen ta am makimallak ya lalaki ta paggag-
imungan ono am mangiuhohug ta ipakamu
na Namaratu, a awena mina panyawān ya
ulu na kapye na makimallak, te iamamat
na haman ya ulu na en. [5] Ammi am bab-
bayen ya makimallak ono mangiuhohug ta
ipakamu na Namaratu a awena mina azin
ya nepanyaw na ta ulu na, petta awena
iamamat ya ulu na. Te am awena ma-
panyawān na babbay a megitta hala ta
makikadallaw nga nausipan ya ngamin huk
na. [6] A am awena ikayat panyawān ya ulu na
a mappya mantu ta mausipan. Ammi dulay
haman am mausipan ya babbay, te manga-
mamat haman, a yen ta panyawān na mina
ya ulu na. [7] Ammi madi am matappanan
ya ulu na lalaki gafu ta intu ya pakaitan
ta kalalaki na Namaratu ewan, ammi ya
babbay ya pakaitan ta kalalaki na lalaki en,
[8] te bakkan ta babbayen ya nagafun na lalaki
en am awa lalaki en ya nagafun na bab-
bayen. [9] A bakkan ta lalaki en ya pinaratu
na Namaratu ta kahulun na babbay, te ya
babbay ya pinaratu na ta kahulun na lalaki.
[10] A yen ta mapanyawān mina ya babbay,
te yen ya pakaitan ta mepalubus makimal-
lak ikid na mangiuhohug ta ipakamu na
Namaratu, petta awena mina ballāwan na
anghel kiden. [11] Ammi maski kunna ten
magkauf-uffun hala ya lalaki ikid na babbay
gafu ta azo nesipat kid te Afu Hesus, [12] te ya
napopolu en babbay a nagafu hala ta lalaki
en, ammi ta ayanin a ya babbay ya pagafun
na lalaki, a Namaratu hapa ya nagafun na
ngamin.

[13] Mappya ta ikamuy hapa ya mangnonot
ta uhohug kin tekamuy, te mappya hud
am makimallak ya babbay ta Namaratu am
awena mapanyawān na ulu na en? [14] Intu
mina pagnonotan muy ya gagangay na to-
lay kiden addet ta idi, te mamat haman ya
lalaki am adanuk ya huk na kiden, [15] ammi
am adanuk ya huk na babbay a yen ya lugar
na pakadayawan na, te yen ya neatad na
Namaratu nga magserbi ta tappan na ulu
na.

[16] A am itta ya magsoysoy ta netabarang
kin a anu mabalin ku, te intu la ipasikkal
ku ya dana gagangay tam, a yen haman ya
dagdagan da ta kadwan kiden iglesya.

*Ya Pangan Da Ta Panadamdaman Da Te
Afu Hesus*

[17] A itta hapa ya takday gagangay muy
nga awek dayawan, te am maggagimung

kam a bakkan haman ta mappya ya
tarabakun muy am awa dulay. [18] Te ya
nadamag ku tekamuy a magkakattway
kanan kan ta pangan muy, te itta ya
mangan, a itta hapa ya awan makakan. A
medyo kurugan ku hapa ya nadamag ken,
[19] ammi mappya hapa am kunna ten petta
malasin muy ya pake nangitug ta pangurug
da. [20] A gafu ta kunna ten ya gagangay muy
a perdin muy mantu ya pakikkan muy ta
netuldu ni Afu Hesus, te bakkan haman te
Afu Hesus ya nonotan muy ta pangan muy
am awa pagbattug muy la. [21] Te ya kadwan
kiden a dana unnanan da kanan ya balun
da en, a awan na ta isipat da ta kadwan
kiden. A gafu ta kumanen a mabisin hapa
ya kadwan, ikid na mellaw ya kadwan.
[22] Anu awemuy hud dana mangan ikid na
uminum ta bali muy? Kuman na idadula
muy ya iglesya na Namaratu, te amāmatan
muy haman ya kahulun muy kiden nga
napanglaw. Anu hud mina ya uhohugan
ku tekamuy? Mappya hud ta dayawan ta
kam? Awek dayawan ya tarabakun muy, te
bakkan ta kunna ten ya netulduk tekamuy.

[23] Intu nesirak ku tekamuy ya kuman na
netuldu ni Afu Hesus ta ituldu na kiden ta
hiklam na nepangitalaba ni Hudas tentu.
[24] Te nagibbal i Hesus ta pan kapye na
nepakimallak, kapye na ha ginadgadwa. A
"Ye-yan ya barik nga mapapasi sangaw
gafu tekamuy. Kanan muy mantu,
te panadamdaman muy teyak,"
kunna.
[25] A ta nekabalin da nangan ta panen a
inibbalan na hapa ya naginuman da en, a
"Ye-yan na inuman ya dagak nga mangi-
pasikkal ta bagu en tulag na Nama-
ratu tekamuy. Am kada uminum
kam ta isin a nonotan dak," kunna.
[26] A yen ta kada mangan kam ta isin na pan
ikid na uminum kam ta isin na inuman a
yen ya mangipasikkal ta pasi ni Afu Hesus
addet ta pagtoli na sangaw tekitam.

[27] Ammi am itta sangaw ya mangan ikid
na uminum ta panadamdaman tam te Afu
Hesus ta idaduma na ya ikattolay na kiden
a sakā mekabat ta namapasi kiden ta bari
ni Hesus ikid na mangiburud ta daga na
en. [28] Mappya mantu ta dana appiyan muy
ya nonot muy petta awan ta idaduma muy,
petta kustu sangaw ya pangan muy ikid
na paginum muy. [29] Te am itta ya mangan
ikid na uminum ta awena paggagittan ya
ngamin kiden mangurug a padatangan na
ya pangpa-gang na Namaratu tentu. [30] Yen
haman ta nagkafuy ikid na nagtatākit ya
kadwan kiden tekamuy, yaga nasi para ya
kadwan. [31] Ammi am dana riknan tam
mina ya nonot tam petta pakappyan tam
a melillik kitam ta pangpa-gang na teki-
tam. [32] Ammi maski am pa-gangan na ya
mangurug a awena ta ikatupag na am awa
patunungan na la, petta awena ikabat ta
pangpa-gang na ta awan kiden mangurug.

[33] A mappya mantu, kahkahulun, ta
am magkakampat kam nga mangan ta
panadamdaman tam te Afu Hesus a awan
mina ta madugal, a maginsipsipat kam.
[34] Am itta ya madugal, a dana mangan mina
ta bali na en petta awemuy sangaw pag-
balinan ya pagkakampat muy ta pagliwatan
muy, a pa-gangan na kam sangaw na Na-
maratu ewan. Itta para mina ya itulfuk ta
isin kid na bida, ammi bidan ku sangaw
tekamuy am makaange yak sin.

12

*Ya Magdaduma Na Mabalinan Na Mangu-
rug*

[1] A ta ayanin a ipalawag ku ya magdad-
uma na pakapangwa na Kahalwa na Nama-
ratu nga iatad na tekamuy, te awek ikayat
ta makilavun kam. [2] Ammi dana nonotan
muy, kahkahulun, ya gagangay muy ta idi
ta awemuy para la pakkamu ta Namaratu,
te netawag kam tentu gafu ta anitu kiden
nga nangayayyaw tekamuy petta makimal-
lak kam ta sinang dyos kiden. [3] A yen ta
pake ipalawag ku yan tekamuy: am itta ya
magbida nga napasinapān ta Kahalwa na
Namaratu a awena mabalin ta padulayan
na i Hesus. Ammi am ibosag na i Hesus ta
intu ya Dafu tam a ya Kahalwa na Namaratu
mantu ya nagafun na uhohugan na.

[4] A magdaduma hapa ya pakapangwa
na mangurug kiden, ammi tatakday la ya
pagafun da, te ya Kahalwa na Namaratu
ya mangatad ta pakapangwa na tagtakday
tekid. [5] Magdaduma hapa ya pagserbi da,
ammi tatakday la ya Dafu da nga mag-
patarabaku tekid. [6] A magdaduma hapa
ya tarabaku da, ammi Namaratu hala ya
mangpasikan tekid ngamin. [7] Mapasinapān

mantu ya tagtakday mangurug ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu petta itta
ya makkwa na ta pagkappyanan na ngamin.
8 Te ya iatad na ta takday a ya pangipasikkal na ta uray na Namaratu.
A iatad na ta takday para ya pangipakamu na ta kakurugan.
9 A itta para ya pasinapān na Kahalwa na
en ta pake masikan na pangikatalak na
ta iatad na Namaratu tentu.
A itta para ya makapagmappya ta mag-
daduma na takit gafu ta pangpasikan
na Kahalwa en.
10 A itta para ya pasinapān na nga maka-
pangwa ta kuman na pakapangwa na
Namaratu.
A itta para ya pasinapān na nga
mangiuhohug ta ipakamu na Nama-
ratu ta maggagimung kiden.
A itta para ya pasinapān na petta malasin
na ya nagafu na Namaratu ikid na
anitu, ono am uray la na tolay.
A itta para ya pasinapān na petta
makauhohug ta Namaratu ta magdad-
uma na agsitang.
A itta para ya pasinapān na petta ibar
na ya ikayat na bidan na takdayen nga
nagsitang ta magdaduma na agsitang.
11 A maski am magdaduma ya makkwa na
tagtakday mangurug a ya Kahalwa na Na-
maratu ya mangpasikan tekid ngamin, te
isaned na ya ikayat na iatad ta tagtakday
tekid.

Ya Gagangay Na Bari Ni Hesus Kristu

12 A naatadan mantu ya tagtakday teki-
tam ta pakapangwa tam gafu ta ikitam ya
lugar na bari ni Hesus Kristu ta lutakin.
Te ya gagangay na bari na tolay a addu ya
ramyenta na kiden, ammi maski addu kid
a tatakday kid la na bari. A kumanen hapa
ta bari ni Afu Hesus. 13 Te maski am anu ya
katolay tam a sa nesipat kitam ta Kahalwa
na Namaratu ta nepagzigut tamen, petta
magbalin kitam ta kuman na tatakday la na
bari. A kompormi am Hudyo kitam, ono
bakkan kitam ta Hudyo, a kompormi am
tagabu kitam ono awetam magtagabu, te sa
napasinapān kitam ta Kahalwa na Nama-
ratu petta tagtakday kitam ta pakapangwa
na en.
14 Ya kasasaad mantu na bari tam a
bakkan ta tatakday la ya ramyenta na, am
awa addu ya ramyenta na kiden. 15 A am
angarigan ta madamdam mina ya takki,
te "Awek mekwenta ta bari te bakkanak
haman ta kamat," am kunna, a killu haman
ya razon na, te mappya ta itta hapa ya
takki na bari. 16 A am madamdam hapa ya
bangbang, te "Awek haman mekwenta ta
bari, te bakkanak haman ta mata," kunna,
a killu ha yen, te mappya ta itta hapa ya
bangbang na bari. 17 Te am angarigan ta sa
pumassil mina ya ngamin kiden ramyenta
na bari ta mata kiden petta dipuru mata
kid a itta para mantu ya pakadangag na
bari en? A am dipuru bangbang mina ya
ngamin bari a itta para mantu ya pakalab
na? 18 Ammi mappya, te Namaratu hapa
la ya makkamu ta pagyanan na tagtakday
ramyenta na bari petta mappya ta kuman
na ikayat na en. 19 Te am angarigan ta
tatakday la ya ramyenta a awena mantu
mekwenta ta bari, te kamat am kamat, ono
mata am mata. 20 Ammi mappya te bakkan
ta kunna ten, te addu haman ya ramyenta
na, ammi tatakday la ya bari. 21 A dulay
hapa am idadula na mata ya kamat. "Oh,
aweta ka masapul," awena mina kumin.
A awena mina idadula na ulu ya takki,
"Aweta ka masapul," awena mina kumin.
22 Te ya ramyenta kiden nga ikwenta tam
ta makafuy a yen kid ya pake mesasita.
23 A ya ramyenta tam kiden nga ikwenta
tam ta dupal a yen kid ya pake paispotan
tam, a ya ramyenta tam kiden nga ika-
mat tam a tappanan tam kid. 24 Ammi ya
ramyenta tam kiden nga ispot a pagurayan
tam kid. Ammi pinagdadagga na Namaratu
ya ngamin kiden ramyenta na bari tam
petta dakdakal ya pakesipatan na awanen
ispot, 25 pettam kumanen awan mina ta
medadula ikid na awan mina ta madugi-
man, am awa magintartaron ya ngamin
kiden ramyenta na bari. 26 Te am matakitan
ya takday ramyenta tam a sa matakitan
ya ngamin bari tam, a am madayawan ya
takday ramyenta tam a matalak hapa ya
ngamin bari tam.

27 A yen mina ya pagnonotan muy, te
ikitam ngamin nga mangurug a nagbalin
kitam ta bari ni Hesus Kristu, a ya tagtakday
tekitam ya kuman na takday ramyenta na
bari na. 28 A Namaratu hapa la ya makkamu
ta pakesaadan na tagtakday tekitam, te intu
apolu netun na ya turin kiden ni Afu Hesus,
a mekaduwa ya mangiuhohug kiden ta

ipakamu na Namaratu, a mekatallu ya mangituldu kiden. A sangaw netun na hapa ya
makapangwa kiden ta kuman pakapangwa
na Namaratu, ikid na makapagmappya ta
magdaduma na takit, ikid na makkamu
kiden manguffun, ikid na makkamu kiden
mangibar ta mappya, ikid na makauhohug
kiden ta magdaduma na agsitang. [29] A
bakkan mantu ta sa turin kid, anna bakkan
ta sa ikid ya mangiuhohug ta ipakamu na
Namaratu, anna bakkan ta sa ikid ya mangituldu, a bakkan ta sa ikid ya makapangwa
ta kuman na pakapangwa na Namaratu. [30] A
bakkan ta sa ikid ya makapagmappya ta
takit, anna bakkan ta sa ikid ya maguhohug
ta magdaduma na agsitang, anna bakkan ta
sa ikid ya makkamu mangibar ta ikayat na
uhohugan na nagbida en ta magdaduma na
agsitang. [31] A gafu ta magdaduma ya pakapangwa na Kahalwa na Namaratu nga iatad
na tekamuy a mappya ta karagatan muy ya
mangatad ta pagkappyanan na kagitta muy
kiden mangurug. A mappya ta ipasikkal ku
hapa tekamuy ya pake malmalalaki para na
tarabaku.

13

Ya Pangidduk Tam Ya Malmalalaki Na Tarabaku Tam

[1] A maski am amuk ya maguhohug ta
ngamin kiden aguhohug na tolay ikid na
anghel kiden, ammi am awek mangidduk
a awan ta kappyanan na paguhohug ku,
te masitangak la ta kuman kanitol na gasa
ono lata. [2] A maski am malalaki yak
mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu,
ikid na maawatan ku ya ngamin kiden uray
na Namaratu nga nelemad na ta kadwan,
ikid na masikan hapa ya pangikatalak ku
ta Namaratu petta mahantud ya bagetay
kiden, ammi am awek mangidduk a awan
mantu ta kappyanan na kalalakik. [3] A maski
am sa isaned ku ya ngamin itta teyak ta
pobre kiden, ikid na isagapil ku mina ya
ngamin barik petta itta sangaw ya iparayag
ku, ammi am awek mangidduk a awan na
sangaw ta sagolyat ku.

[4] A ya gagangay hapa na mangidduk
A malogon magattam ikid na mangikallak.
A awena pumassil ikid na magparayag.
[5] A awena pātā-nāngan ya bari na, ikid
na awena paakbanan ya ikattolay na
kiden.
A awena maginggum.
A awena malogon magporay, ikid na
awena panpanan ya takit na nonot na.
[6] A awena matalak ta dulay, te matalak
hud la ta matunung.
[7] A awena maglibak, ikid na awena padulayan ya tarabaku na kadwan, am awa
ikatalak na ta mappya kid.
A ikatalak na ta mappya ya ngamin dumatang,
a attaman na ya ngamin kiden zigat.

[8] A maski am anu ya kalalaki na amu tam
a itta hala sangaw ya pagaddetan na, ammi
awan sangaw ta pagaddetan na pangidduk
tam. Te ya mangiuhohug ta ipakamu na
Namaratu a awan sangaw ta iuhohug na.
A ya makauhohug ta magdaduma na agsitang a magimmang sangaw. A kumanen
hapa sangaw ta mangipakamu ta kakurugan, [9] te makafuy para la ya pakkamu
tam, kumanen hapa ta pangiuhohug tam
ta ipakamu na Namaratu. [10] Ammi am
dumatang na sangaw i Hesus a ulin na
sangaw ya pakkamu tam petta masikan, a
yen sangaw ya pakkamu tam ta ngamin.
[11] Ta kuman na iyaken ta kaabbing ken a
naguhohugak ta kuman na abbing, te ya
pagnonot ku ikid na pagrazon ku ta idi
a kuman na gagangay na abbing. Ammi
teyaken dimmakal na a inawek na ya gagangay na abbing. [12] A kumanen hapa tekitam
ta ayanin, te kuman na mali-bag para la
ya amu tam ikid na maita tam. Ammi
sangaw am ittan i Hesus a pake amu tam
ya ngamin ipaita na Namaratu tekitam,
te makiatubang tekitam. Assang la ya
amu tam ta ayanin, ammi maawatan tam
sangaw ya ngamin ta kuman na pakkamu
na Namaratu tekitam. [13] Sa magimmang
mantu sangaw ya ngamin makkwa tam nga
neatad na Kahalwa na Namaratu tekitam, a
intu la magnayun ya pangurug tam, ikid na
pangikatalak tam, ikid na pangidduk tam
ta ikattolay tam. A ya tallu kidin yan ya
idulot tam mina, ammi intu dakdakal ya
pangidduk tam.

14

Ya Metabarang Ta Makauhohug Ta Tak-

wan Na Aguhohug

1 Mappya mantu ta ikakinan muy ya
mangidduk, ammi mappya hapa am kara-
gatan muy ya pakapangwa na Kahalwa
na Namaratu, aglalo ta pasinapān na kam
petta iuhohug muy ya ipakamu na teka-
muy, petta mapasikan ya kadwan kiden
mangurug. 2 Ammi ya makauhohug ta
magdaduma na agsitang a bakkan haman
ta tolay ya kabida na am awa Namaratu
ewan. A awena maawatan na tolay kiden
ya ikayat na uhohugan, te ya kahalwa na en
ya magbida, a melemad ta kadwan kiden.
3 Ammi ya mangiuhohug ta ipakamu na
Namaratu a intu kabida na ya sakā tolay
na kiden, petta dumakal ya amu da ikid
na pangurug da ikid na talak da. 4 Ya
makauhohug ta magdaduma na agsitang a
bari na en hapa la ya uffunan na, ammi ya
mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a
uffunan na ya ngamin iglesya. 5 Ikayat ku ta
sa makauhohug kam mina ta magdaduma
na agsitang, ammi ikaykayat ku para ta
iuhohug muy ya ipakamu na Namaratu, te
dakdakal ya panguffun na ammi ta takwan
na agsitang, malaksid am itta ya mangibar
ta ikayat na uhohugan, petta mauffunan
hapa ya ngamin kiden maggagimung.

6 A am angarigan, kahkahulun, ta eyak
makigimung tekamuy, anna ka-ma yak la
maguhohug ta takwan na agsitang a itta
hud ya kappyanan na paguhohug ku teka-
muy? Mapmappya ta itulduk ya uhohug
na en tekamuy, ono uhohugan ku mina
ya ipakamu na Namaratu tekamuy, petta
maawatan muy. 7 Intu mina nonotan muy
ya gagangay na maggitara ono magpata-
gung, te am magrarabak ya sitang na gitara
en ono pata-gungen a meduma sangaw ya
magkansyon ono magtalip. 8 A am tumak-
wan hapa ya sitang na amaryungen nga
pagpakampat da ta suddalu kiden a amu da
hud ta e kid na makigubat? 9 A kumanen
hapa tekamuy, te am intu uhohugan muy
ya awena maawatan na tolay a awan ta
makkamu am anu ya ibar muy, a kuman
na magbida kam ta paddaden. 10 Kakurugan
ta itta ya addu na aguhohug ta paglele-
hutin nga maawatan na kadwan kiden to-
lay, 11 ammi am awek maawatan ya aguho-
hug na maguhohugen teyak a "Kuman na
aguhohug na mamanuk," kunku, a kuma-
nenak hapa tentu. 12 A gafu ta pake ikayat
muy ta mapasinapān kam ta pakapangwa
na Kahalwa na Namaratu a mappya ta intu
karagatan muy ya pakapangwa na en nga
manguffun ikid na mangpasikan ta ngamin
kiden maggagimung.

13-15 A am itta yak ta aggagimungan a
hehitan nak na Kahalwa na Namaratu nga
maguhohug ta takwan na agsitang a ya ka-
halwakin la ya maguhohug, te pakimallak
na tentu, ammi awena haman maawatan
na nonot ku am anu ya uhohugan ku. A
gafu ta kumanen a makimallakak la tentu
ta amu na kahalwakin, ammi makimallakak
hapa sangaw ta amu na nonot ku, petta
maawatan na kahulun ku kiden nga mag-
gagimung. A kumanen hapa am magkan-
syonak, te am kansyonan ku ya amu na
kahalwak a kansyonan ku hapa sangaw ya
amu na nonot ku. Yen ta am itta san-
gaw ya hehitan na Kahalwa na Namaratu
nga makimallak ta takwan na agsitang nga
bakkan ta agsitang na en hapa la a maga-
dang hapa mina ta panguffun na Namaratu
tentu petta meuhohug na hapa ya inuho-
hug na en ta agsitang na en hapa la, petta sa
maawatan na ngamin kiden maggagimung.
16 Te am itta ya maguhohug ta takwan na
agsitang ta pangdayaw na ta Namaratu a
awena haman amu na kadwan kiden am
anu ya inuhohug na petta onan da hapa.
17 Te maski am mappya ya pangdayaw na
a awan haman ta iatad na ta kadwan ki-
den. 18 Matalakak ta Namaratu ta kanayun
maguhohugak hapa tentu ta magdaduma
na agsitang, te maski mamengaddu yak de
ammi tekamuy. 19 Ammi am itta yak ta
maggagimung kiden a ikaykayat ku hud la
ya magbida ta maski lilima la na uhohug
nga maawatan na nonot ku kontodu nonot
da ammi ta magbida yak ta mafuluribu na
uhohug ta takwan na aguhohug.

20 Mappya mantu, kahkahulun, ta awe-
muy magnonot ta kuman na agnonot na
abbing. Te am intu la pakolangan muy
ya pakauhohug muy ta magdaduma na
agsitang a megitta kanan mantu ta abbing
nga mafulotan matalak ta mammay na en.
Mappya ta megitta kam ta abbing nga mak-
ilavun ta dulay, ammi am maggagimung
kam nga mangdayaw ta Namaratu a map-
pya ta magnonot kam ta kuman na agnonot

na dadagkal. [21] Nonotan muy mina ya nebar
na Namaratu ta popolu kiden dadagkal nga
nepesurat na te Isayasen, te ya uhohug na
en tekid a
"Maningbangngag ye-yan kid na tolay te
aweda dangdangagan ya uhohug ku
tekid.
A doban ku mantu sangaw ya makagubat
tekid nga maguhohug ta takwan na
aguhohug, talo am yen sangaw ya
pagnonotan da.
Ammi maski kunna ten awedak sangaw
dangdangagan," kunna.
[22] A ya ikayat na uhohugan na suraten am
itta ya maguhohug ta magdaduma na agsi-
tang nga awena maawatan na magdangag
kiden a awena haman magserbi ta man-
gurug kiden am awa awan kiden mangu-
rug, petta pagnonotan da ta pangpa-gang
na Namaratu tekid. Ammi am itta ya
mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a
bakkan ta awan kiden mangurug ya serbi na
am awa mangurug kiden, petta pagnonotan
da ta panguffun na Namaratu tekid. [23] A
pake ipasikkal ku para am had kunna, te
dipende ta uray na awan kiden mangurug
nga umange nagpasyar tekamuy. Te am
angarigan ta sa nagkakampat ya ngamin
kiden mangurug ta lugar muy, anna sakā
mehulun hapa ya kadwan nga awan man-
gurug, a am sa maguhohug kam ta magdad-
uma na agsitang a anu sangaw ya uray da?
Ibar da hud ta Namaratu ya gafu na? Awan,
te ibar da sangaw ta sa maguyung kanan.
[24] Ammi am angarigan ta sa mangiuhohug
kam ta ipakamu na Namaratu ta agsitang
muyen hapa la a maawatan na hapa na
awanen mangurug, a manonot na sangaw
ya liwat na ta awena mangurug, te napalat-
tog na ya liwat na kiden gafu ta uhohugan
muy, a magtalaw na hapa ta pangpa-gang
na Namaratu tentu. [25] A gafu ta naukadan ya
ngamin nelemad na ta nonot na a magtakab
hapa magdayaw ta Namaratu, a ibar na
sangaw ta itta kad ya Namaratu tekamuy.

*Ya Gagangay Mina Na Pagserbis Na Man-
gurug Kiden*

[26] Anu mantu ya mappya, kahkahulun?
Mappya ta am nagkakampat kanan ta pag-
gagimungan muy a makiserbis ya tagtak-
day tekamuy ta kuman na amu na gafu
ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu
tekamuy. Ya makkamu magkansyon a iser-
bis na ya pagkansyon na. A ya makanonot
ta ituldu na a isipat na hapa ya ituldu
na. A ya makanonot ta bagu nepakamu na
Namaratu tentu a bidan na hapa. A am itta
ya hehitan na Kahalwa na Namaratu nga
maguhohug ta takwan na agsitang a ma-
balin ta magsitang hapa basta itta hapa ya
mangibar ta ikayat na uhohugan, te map-
pya ta mauffunan ya ngamin kiden mag-
dangag. [27] A am itta mina ya maguhohug
ta takwan na agsitang a mappya ta duduwa
kid la ono taltallu kid la, a mappya hapa ta
matubtubbat kid. A mappya hapa ta itta
ya takday nga mangibida ta uhohugan da.
[28] Ammi am awan ta makkamu mangibida
ta uhohugan da en a mappya ta aweda la
magsitang ta agyan na paggagimungan, te
maguhohug kid ta nonot da en hapa la ikid
na Namaratu.

[29] A am itta mina ya mangiuhohug ta
ipakamu na Namaratu a mappya ta duduwa
kid hapa ono taltallu kid, ammi mappya
hapa ta pake dangagan na kadwan kiden
petta marikna da am kustu ya ibar da.
[30] A am angarigan ta itta ya iparikna na
Namaratu ta takdayen nga imatuttud ta
pagbida para la na takday a mappya ta
magimmang na ya napolu en petta ipadan-
gag na takdayen ya neparikna na Namaratu
tentu. [31] Te mabalin ta sa mangiuhohug kam
ngamin ta ipakamu na Namaratu, petta
sa makaadal kam anna sa mapasikan kam.
Ammi mappya ta matubtubbat kam, [32] te
maski am Kahalwa na Namaratu ya mag-
pauhohug tekamuy a gagangay ta iguwad
muy mina ya bari muy, [33] te awena ikayat na
Namaratu ta maggagindan kam masitang,
am awa maurnos kam mina ta kuman na
gagangay da ta kadwan kiden iglesya, [34-35] (-)
[36] **te bakkan haman ta ikamuy ya nagafun
na uhohug na Namaratu, anna bakkan ta
ikamuy la ya nagdulotan na.

[37] A am kakurugan ta itta tekamuy ya
napasinapān ta Kahalwa na Namaratu, ono
makkamu mangiuhohug ta ipakamu na en
a dana amu na mina ta intu la nesurat ku
tekamuy ya uray na Namaratu. [38] A am itta

* 14:36 Nealit ya bersikulo 34, 35 petta dumagdag ta bersikulo 40, te gagangay ta bersikulo 36 ya tulfu na bida en ta bersikulo 33.

ya awan mangurug a awena mantu kurugan
na Namaratu.
39 A mappya mantu, kahkahulun, ta kara-
gatan muy ya mangiuhohug ta ipakamu
na Namaratu, anna awemuy ihangat ya
maguhohug ta magdaduma na agsitang,
40 ammi mappya ta pake pakappyan muy ya
pagserbis muy petta masinukud ya ngamin
tarabakun muy.

*Ya Gagangay Mina Na Babbay Ta Paggag-
imungan*

(v 34) †*A kumanen hapa mappya ta
awena magbida na babay kiden ta paggag-
imungan, te mehangat kid nga manabta-
bang petta timuluk kid mina ta lalaki kiden
nga mangituldu, te yen hapa ya nebar na
lintig na Namaratu. (v 35) A am itta mina
ya pohutan da ta lalaki da kiden a pohutan
da sangaw ta bali, te mamat am isimmu da
ya magsitang ta paggagimungan.

15

Ya Pangipasikkal Na Ta Katolay Ni Hesus

1 A ta ayanin, kahkahulun, a pidwan ku
ha bidan tekamuy ya nepadangag ken teka-
muy nga mappya nga kinurug muy ta addet
ta ayanin. 2 Te am idulot muy la idulot ya
pangurug muy ta nepadangag ken tekamuy
a mekerutan kam, ammi intu dulay am
kampon la ya pangurug muyen.
3 A ya pake nepadangag ku tekamuy ta idi
a yen hala ya netuldu teyak, te ya kuman
na nebar ku tekamuy a nekaru ni Hesus
Kristu ya liwat tam kiden ta pasi na en,
petta magdulot ya uhohug na Namaratu
nga nesurat ta palungu na araw. 4 A ta
nekabalin na pasi ni Hesusen a netanam
da hapa. Ammi ta mekatallu en na araw a
natolay hala, petta magdulot ha ya kuman
na nesurat na aglavun kiden. 5 A tentu
en natolay a nakipaita kan te Pedru, a
kumanen hapa ta kadwan kiden turin na.
6 A sangaw ha ta mittan a nakipaita kan ta
nasurok kiden ta limagatut na kabagis tam
kiden nga nagkakampat, a addu kid para
la abat ta ayanin, ammi nasin ya kadwan.
7 A sangaw ha ta mittan a nakipaita kan
te Santiago, a kumanen kan ha ta ngamin
kiden turin na, 8 a iyak hapa ya kapozyanan
na nakipaitan na. Ammi iyak ya kuman
na kadulayan, 9 te dana tinapangan ku ya
imunnan kiden mangurug, a yen ta iyak ya
pake kadulayan, a awek mina mekwenta ta
turin na. 10 Ammi gafu ta allak na Namaratu
teyak a pinagturin nak hapa ni Hesus. A
mappya hapa te awena nelogot na allak na
en teyak, te iyak ya masmasikan magban-
nag ammi ta kadwan kiden turin na. Ammi
bakkan haman ta iyak ya namaspasikan ta
barik am awa Namaratu ewan. 11 Ammi
awan bale am inya tekami ya masmasikan,
te intu la mesasita ya ipadangag mi en nga
pasi ni Hesus Kristu ikid na nepagtolay na
en, a yen hapa ya kinurug muy.

12 A gafu ta ipadangag mi ya nepagtolay ni
Hesus a anu kawagan na mantu ta takwan
ya bidan na kadwan kiden tekamuy, te
bidan muy kan ta awena sangaw matolay na
masi. 13 Ammi am kakurugan mina ta awena
matolay na masi a awena mina natolay ni
Hesusen. 14 A am kakurugan mina ta awena
natolay ni Hesus a awan mantu ta kapkap-
pyan na ipadangag mi, yaga awan hapa ta
kapkappyan na pangurug muy. 15-16 A am
kakurugan mina ya bidan muyen ta awena
sangaw matolay na masi a awena mantu
natolay ni Hesus, a nagbalin kamin hapa ta
matulad na mangipadangag, te ipadangag
mi ta tinolay na Namaratu i Hesusen ammi
awena haman tinolay. 17 A am kakurugan
mina ta awena natolay a awan mantu ta
kapkappyan na pasi na en ikid na pangurug
muy tentu, te seliwat kam para la. 18 A
maski ya kabagis tam kiden nga nagpasi a
kakallak kid na mantu, 19 te am ikatalak tam
ta matolay kitam gafu ta pangurug tam te
Hesus, ammi awetam sangaw matolay ta
pasi tam a ikitam mantu ya pake kakallak
ammi ta ngamin tolay, te ilogot na kitam
na kinurug tam.

20 Ammi mappya te bakkan haman ta
kunna ten, te kakurugan ta natolay hala i
Hesus, a ya nepagtolay na en ya ikatalak
tam ta matolay hapa sangaw ya ngamin
kiden mangurug, te kuman na masmasidug
kid para la ta tanam da kiden. 21-22 Te am

† 14:40 Ta kuman na uray na kadwan kiden nga makkamu ta nagafun na suratin yan a bakkan kan te Pablu ya nagsurat ta bersikulo 34, 35, am awa netulfu kan hala na takday nangiparig ta surat ni Pablu. A bakkan kan ta Pablu ya nagsurat ta duwa kidin bersikulo, te awena kan negitta ta nesurat na ta kapitulo 11 gafu ta paguhohug na babbay ta iglesya.

gagangay ta sa masi kitam gafu ta nesipat
kitam ta liwat ni Adan a sa matolay kitam
hapa sangaw gafu ta nesipat kitam te Hesus
Kristu, te am tolay ya nagafun na pasi tam
a gagangay ta tolay hapa ya pagafun na
pagtolay tam. [23] Ammi mappya ta indagan
tam ya araw tam, te i Hesus ya napolu en
tinolay na Namaratu, a sangaw am magtoli
a tolayan na hapa ya ngamin kiden nesipat
tentu. [24] A sangaw ta pagaddetan na arawin
yan a ituluk ni Hesus ya ngamin kiden
iturayan na ta dama na ewan Namaratu,
petta intu ya makkamu ta ngamin. Ammi
mappya ta dana abakan ni Hesus ya ngamin
kiden katapil na nga magturay ikid na man-
gibbal ikid na makapangwa. [25] Te mappya ta
intu bit la ya makkamu ta ngamin addet ta
pangabak na ta ngamin kiden katapil na, [26] a
ya pasi en ya kapozyanan na abakan na, [27] te
ya uhohug na suraten a

"Nepaturay na Namaratu ya ngamin ta
anak na en petta intu ya makkamu
ta ngamin," kunna.

Ammi iturayan na sangaw ya ngamin fwera
la ta Namaratu, te intu haman ya nangi-
paturay ta ngamin tentu. [28] A sangaw am
nepaturay nan ya ngamin te Hesus a ipat-
uray hapa ni Hesus ya bari na en ta dama
na en nga nangipaturay ta ngamin tentu,
pettam kumanen a Namaratu hala sangaw
ya makkamu ta ngamin a magserbi hapa
sangaw ya ngamin tentu.

[29] A kumanen hapa am kakurugan mina ta
awena sangaw matolay na masi ta kuman
na uray muy a anu kawagan na mantu ta
magzigut kam ha gafu ta nagpasi kiden
nga awan nakazigut ta katolay da en? Te
am aweda sangaw matolay a anu mantu ya
kappyanan na pagzigut muy gafu tekid?

[30] A kumanen hapa tekami, te awemi
mina isagapil ya angat mi ta kinanghahaw
am awemi ikatalak ta matolay kami hala
sangaw. [31-32] Awek magtulad, kahkahulun, ta
kanayun itta yak ta ngahab na avut gafu ta
tarabakukin. A maski ta isin Efeso a pake
nazigatanak gafu ta nakitapil kiden teyak
ta kuman na maporay na atu. Ammi awan
bale, te itta ya ikatalak ku te Afu Hesus
ta sa mahahulun kitam sangaw ta atubang
na ewan. Ammi am kakurugan mina ta
awena sangaw matolay na masi a awek hud
melogot gafu ta tarabakukin? A am kaku-
rugan mina ta melogotak a mapmappya
mantu ta parigan ku ya nonot na maga-
yayat la magboda ta kinanghahaw talo am
tanagay kan na ya pasi na. "Te am masi
yak na a awan na sangaw ta pangamamuk,"
kunna. [33] Ammi awemuy mina paayayyaw,
kahkahulun, ta mangitawag kidina teka-
muy, te am makilelet kam ta awan mangu-
rug a parigan muy hapa sangaw ya gagan-
gay da. [34] Magnonot kanan mina ta mappya
na nonot, petta awemuy sangaw magliwat,
te ya kadwan kidina tekamuy a makilavun
kid para la ta Namaratu, a yen mina ya
ikamat muy.

Ya Gagangay Na Bari Na Matolayen

[35] Ammi mabalin ta itta ya mangpohut
teyak gafu ta kasasaad na nagpasi kiden, te
"Am kakurugan ta matolay hala sangaw ya
masi a had kunna, a anu hud ya
neduman na bari da," kunna.
[36] Ammi kumanen ya saludsud na awan
makanonot, te awena manonot ya gagan-
gay na imula na ta lutakin, te ya imula na
en a awena haman magtuhu am awena bit
malabag. [37] A maski am anu ya imula na,
kompormi am ammay ono takwan na hukal
a awena haman negitta ta tuhu na en san-
gaw, te sisibukal la na hukal ta nekamula na
en, [38] ammi takwan sangaw ya tuhu na en.
Te dana netun na Namaratu ta hukal en ya
mayan na tuhu na en, a kumanen hapa ta
tagtakday hukal, te magdaduma hapa san-
gaw ya tuhu da. [39] Kumanen hapa ta magin-
dumohuma na sebilsag, te ya bilsag na tolay
a bakkan ta kuman na bilsag na anwang, a
takwan para ya bilsag na mamanuk kiden,
a takwan para ya bilsag na ikan kiden. [40] A
takwan para ya bari na bitwan kiden ta
langitewan, te ya kalalaki na itta kiden ta
langit a magduma ta kalalaki na itta kiden
ta lutakin. [41] A ya kalalaki na bilagewan a
magduma hapa ta kalalaki na hulanen, a
takwan para ya kalalaki na bitwan kiden, a
magdaduma para ya kalalaki na tagtakday
bitwan.

[42] A yen mina ya pagnonotan muy, te
am matolay sangaw ya nagpasi kiden a
magduma sangaw ya bari da. Te ya bari
tam kidin nga metanam a malabag kid
sangaw, ammi am tolayan na kid sangaw
na Namaratu a aweda sangaw malabag, te
magnayun kid la. [43] Am metanam ya bari
tam kidin a dakat kid na, te awan na ta

angat da, ammi am matolay kid sangaw a
malalaki kid, te masikan kid na. 44 A ya
bari tam kidin nga metanam a gagangay
kid la bari, ammi am matolay kitam sangaw
a maatadan kitam ta takwan na bari nga
megitta ta Namaratu ewan. Te am maka-
padday ya Namaratu ta gagangay la na bari
a makapadday hapa ta takwan na bari nga
megitta tentu. 45 A yen hapa ya uhohug na
takdayen surat te

"Ya napolu en Adan, a natolay ta gagangay
la na angat," kunna,

Ammi te Hesusen a intu ya kuman na
napozan nga Adan nga mangatad ta mag-
nayun na angat. 46 A yen ta imunnan ya
gagangayen bari tam, a sangaw ta pangto-
lay na tekitam a maatadan kitam ta bari
tam nga magnayun. 47 A ya napolu en Adan
a nagafu ta lutak, ammi ya takdayen na
Adan a nagafu ta langit. 48 A am anu ya
katolay na taga lutaken a kumanen hapa
ya katolay na ngamin kiden nagafu tentu.
A am anu ya katolay na taga langitewan
a kumanen hapa ya katolay na ngamin
kiden nesipat tentu. 49 Gafu ta negitta ya
bari tam ta taga lutaken a megitta kitam
hapa sangaw ta bari na taga langitewan.
50 Te ya gagangayen bari tam, kahkahulun,
nga sebilsag ikid na sedaga a kakurugan ta
aweda sangaw mesipat ta pangikerutan na
Namaratu, te awena mabalin ta magnayun
ya gagangayen nga malabag.

51 A dangagan muy mantu ya ibar kin
tekamuy nga awena amu na tolay kiden
ta idi, te awetam haman sa masi, te itta
para la sangaw ya matolay ta datang ni Afu
Hesus. Ammi maski kunna ten a sa mauli
ya ngamin kiden mangurug nga matolay
kontodu nasi. 52 Te am magsitang sangaw
ya kapozyanan na amaryung a alistu kitam
mauli ta kuman na kalistu na pagkimay na
mata tam. A am nagsitang na sangaw ya
amaryung na en a sa matolay ya ngamin
kiden nagpasi nga mangurug, te maatadan
kid sangaw ta bari da nga awan masi. A
ikitam nga matolay para la a sa mauli kitam
hapa nga megindan ta pagtolay na nagpasi
kiden. 53 Te ya bari tam kidin nga malabag
a mappya ta matalin kid ta awan malabag,
a ya gagangayen masi a matalin sangaw ta
magnayun. 54 A am dumatang na sangaw
ya kumanin a yen sangaw ya pagdulot na
uhohug na suraten te

"Awan na sangaw ta pasi, te nangabak na ya
Namaratu ewan. 55 Had para mantu
ya pangabak na pasi? Awan na, te
awan na ya dagat na pasi," kunna.

56 Te ya dagat na pasi tam a intu hala ya
liwat tam kiden, a abakan na kitam na
liwat tam gafu ta lintig en nga mangpapa-
gang tekitam. 57 Ammi dakal ya talak tam
ta Namaratu ewan, te inuffunan na kitam
petta ikitam ya mangabak ta pasi tam gafu
ta pangurug tam te Hesus Kristu nga dafu
tam.

58 A iyen kid mina ya nonotan tam,
kahkahulun, petta awena matampa na
pangikatalak tam ta Namaratu. A ikakinan
tam la ya ngamin patarabaku ni Afu Hesus
tekitam, te maski am anu ya tarabakun tam
ta pangurug tam tentu a amu tam ta awena
sangaw melogot na pagbannag tam.

16

*Ya Ituldu Ni Pablu Ta Ilimut Na Maggag-
imung Kiden*

1 A ta ayanin a itta hapa ya ibar ku teka-
muy gafu ta ilimut muy ta pobre kiden
nga mangurug. Mappya ta parigan muy
ya kuman na nebar ku ta mangurug kiden
taga Galasya, 2 te kada Liggu a maguknud
mina ya tagtakday tekamuy ta lugar na
ilimut na. Te am anu ya ikari muy ta
meatad muy a yen ya uknudan muy, pettam
kumanen a aweta kam sangaw sanedan ta
ilimut muy am dumatangak tekamuy gafu
ta dana nauknud muy na. 3 A sangaw
am dumatangak a magpili kam ta ikayat
muy idob nga mangitulud ta ilimut muy, a
doban ku kid sangaw ta ili na Herusalem,
te maski ihulun da hapa sangaw ya surat
ku nga mangipakamu tekid. 4 A am mappya
sangaw ta eyak hapa ta ili na Herusalem a
maski mehulun kid hapa sangaw teyak.

5 Gagangay ta eyak hala magpasyar teka-
muy, ammi magsibsibalak hapa ta kadwan
kiden mangurug ta lugar na Masadonya,
kapyek dumatang tekamuy. 6 A mabalin ta
mabayagak hapa tekamuy maski addet ta
kabalinan na agirid, talo am itta sangaw
ya iuffun muy teyak am magdulotak san-
gaw ta kadwan kiden lugar nga imeyan ku.
7 Ammi awek bit la magsibal tekamuy ta
ayanin, te awek ikayat ta mavitak la teka-
muy, te ikayat ku ta mabayagak tekamuy

am ipalubus ni Afu Hesus. [8] A magyanak
mantu la bit ta isin ili na Efeso addet ta
pyesta na Pentikostes, [9] te maski am addu
ya makitapil teyak ta isin a addu hapa ya
mayat magdangag ta itulduk tekid.

[10] A am angarigan ta dumatang san-
gaw i Timotyo tekamuy a pagdulotan muy
ta mappya, petta awena mamat mangit-
uldu tekamuy, te kagittak hapa nga mag-
tarabaku ta uhohug na Namaratu. [11] A
maski awena para la laklakay a awan mina
ta mangidadula tentu. A am kanu sangaw
ya pagtugut na tekamuy a uffunan muy
hapa, petta awena sangaw matalantan nga
dumatang teyak, te indagan mi na kabagis
kidin ya datang na.

[12] A ya kabagis tamin Apolos a pake nepa-
pilit ku ta mehulun mina ta kabagis tam
kiden nga magtoli tekamuy, ammi awena
kan matagop ta ayanin, a ange kan sangaw
am matagop na.

[13] A mappya hapa ta imugudan muy petta
awena magkafuy na pangurug muy, te
mappya hud la ta pasikanan muy petta
maturad kam ta kuman na awan magta-
law, [14] ammi mappya hapa ta ipaita muy ya
pangidduk muy ta ngamin tarabaku muy.

[15-18] Matalakak hapa teg Isteban, ikid ni
Portunatu, ikid ni Akayku, ta enda en pag-
pasyar teyak, te maski aweta kam maita
a ikid ya kuman na tali muy nga man-
abtabang ta damdam ku tekamuy, a ku-
manen hapa ta damdam muy teyak. Dana
amu muy, kahkahulun, ya pangurug nig
Isteban, te ikid ya napopolu kiden nangu-
rug ta agyan muy ewan addet ta Akaya,
a pake malogon kid hapa nga manguffun
ta kadwan kiden mangurug. A ikayat ku
ta pake nonotan muy yen kid na tolay, a
dangagan muy hapa ya ituldu da tekamuy,
kumanen hapa ta kadwan kiden kagitta da
nga magtarabaku ta uhohug na Namaratu.

[19] A ya mangurug kiden ta kadwan kiden
iglesya ta lugar na Asya a makikumusta kid
hapa tekamuy. A ig Akila ikid ni Persila
ikid na mangurug kiden nga maggimung ta
bali da a makikumusta kid hapa tekamuy
gafu ta makikahulun kitam ngamin te Afu
Hesus. [20] A ya ngamin kiden kabagis ta isin
Efeso a makikumusta kid hapa tekamuy,
a mappya ta kanayun magkakumkumusta
kam hapa ta kuman na magkakabagis nga
magkaid-idduk.

[21] A ya napozanen nga nesurat ta isin a ya
kamat kin hapa la ya nagsurat. [22] Ampade
dumatang na mina ya dafu tamin Hesus,
ammi am itta tekamuy ya awan mangid-
duk tentu a mappya ta megaged mina.
[23] Ampade i Afu Hesus ya makkamu teka-
muy ngamin. [24] Iddukan ta kam ngamin
gafu ta pakikahulun tam te Hesus Kristu.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta nepagsurat ni Pablu ta napolu en surat na ta iglesya ta ili na Korinto a medyo nagdamdam hapa talo am namatan kid gafu ta pangihuya na en tekid ta surat na en. A gafu ta burung na tekid a dinob na i Tito nga ange mangrikna tekid, petta ipadamag na sangaw tentu am ginawat da ya surat na en, ono am nagporay kid gafu ta pangihuya na en tekid.

A ta pagyan ni Pablu para la ta lugar na Masadonya a nagtoli hapa i Tito nga ange mangipadamag te Pablu gafu ta iglesya en ta Korinto. A mappya kan hapa te nagawat da kan ya surat na en, a nagbabawi kid kan hapa ta tinarabaku da en nga dulay, a matalak kid kan hapa ta surat ni Pablu tekid. Ammi intu kan dulay te itta kan ya kadwan kiden nga mamadpadulay te Pablu, a nebar da kan ta awan ta turay na nga mangihuya tekid, te bakkan kan ta kakurugan na turin ni Hesus awa sinang turin la.

A gafu ta nepadamag ni Tito te Pablu a nagsurat ha i Pablu tekid petta pake ipasikkal na ya nepangpatudun ni Hesus tentu. A pake nepasikkal na para ya ngamin kiden zigat na nga naattaman na gafu ta pangipadangag na ta uhohug na Namaratu tekid, petta pake nonotan da mina ya pangidduk na tekid. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-2 Tekamuy ngamin nga iglesya na Namaratu ta ili na Korinto,
kontodu ngamin kiden tolay na Namaratu nga magyan ta lugar na Akaya.

Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus Kristu nga pinatudunan na Namaratu ewan. A ya kabagis tamin Timotyo ya kahulun kin hapa nga magsurat tekamuy.

3 Ampade madaydayawan ya Namaratu ewan nga Dama ni Afu Hesus Kristu, te intu hapa ya Dama tam nga mangikallak tekitam, ikid na Dyos tam nga kanayun manguffun tekitam. 4 A pasikanan na ya nonot tam ta ngamin kiden zigat tam petta amu tam hapa sangaw mangpasikan ta nonot na kadwan kiden mazigatan, te intu pangpasikan tam tekid ya kuman na nepangpasikan na Namaratu tekitam. 5 Te am mesipat kitam ta zigat ni Afu Hesus gafu ta pakikahulun tam tentu a kumanen hapa ta pangpasikan na ta nonot tam.

6 A tekami en nangipadangag ta uhohug na Namaratu tekamuy a addu ya zigat mi, ammi naattaman mi hala petta mauffunan kam ikid na mekerutan kam. A maski nazigatan kami a pinasikan na Namaratu ya nonot mi petta ikami hapa ya mangpasikan ta nonot muy am mazigatan kam hapa ta kuman na zigat mi. 7 A awemi hapa magburung tekamuy, te maski am mazigatan kam ta kuman na zigat mi a amu mi ta mesipat kam hapa ta kuman na pangpasikan na Namaratu ta nonot mi.

Ya Zigat Nig Pablu Ta Lugar Na Asya

8 A bidan ku yan tekamuy, kahkahulun, petta amu muy hapa ya zigat mi tekami en dumatang ta lugar muy kontodu ngamin na lugar na Asya, te pake nagsurok ya dammat na zigat mi addet ta awemi ikatalak ta matolay kami.

9 "Gagangay de ta ipasi tam sangaw ye-yan na zigat," kukummi.

Ammi mappya hala yen, petta bakkan ta bari mi ya ikatalak mi am awa Namaratu ewan nga mangtolay ta nasi. 10 A mappya hapa te nekerutan na kami hala ta zigat mi en nga magge nasin mi, a amuk ta kanayun ikerutan na kami. A yen hapa ya ikatalak mi ta ikerutan na kami hala sangaw am e kami mangipadangag. 11 Ammi mappya ta uffunan da kami hapa ta pakimallak muy. Te am addu ya makimallak a addu hapa sangaw ya matalak ikid na magdayaw ta Namaratu am madangag da ya pangikallak na tekami gafu ta pakimallak muy.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Kappya Na Nonot Na

12 A mappya ta pakimallak da kami, kahkahulun, te ya talak mi a awan ta dulay ta nonot mi, awa kanayun ipaita mi ya matunung na nonot ta atubang na ngamin tolay, aglalo tekamuy. A intu la gagangay mi ya kuman na amu mi ta gagangay na Namaratu, te bakkan haman ta sistema na

tolay ya nekatalak mi am awa panguffun
na Namaratu tekami. 13 A teyaken nagsurat
tekamuy ta idi a awemuy mina pahig ta
nelemad ku ya ikayat ku uhohugan teka-
muy, te nalawag haman ya ikayat ku uho-
hugan, a malogon hapa mabasa. 14 A maski
am awemuy pake naawatan ya kadwan nga
nesurat ku tekamuy ta idi a ikatalak ku hala
ta sa maawatan muy sangaw ya ngamin,
petta matalak kam sangaw tekami ta ku-
man na katalak mi tekamuy ta araw na ange
ni Afu Hesus.

15 A gafu ta nekatalak ku ya pangikatalak
muy tekami a dana uray ku ta magpasyar
yak tekamuy apolu kapyek magdulot ta
takdayen eyan ku, petta mamidwa mina
ya pagpasyar ku tekamuy. 16 Te ya uray
ken teyaken a magsibalak mina nga mag-
pasyar tekamuy kapyek magdulot mina ta
Masadonya, otturu magsibalak ha mina
sangaw ta pagtolik tekamuy, petta uffunan
dak ha nga medob ta lugar na Hudeya.
17 Ammi awek amu am pahig muy de ta
nagduwaduwa ya nonot kin gafu ta awek
nedulot ya uray ken? A pahig muy de ta
parigan ku ya nonot ikid na sistema na
manguyoyung, petta "On, e yak," kunku
tekamuy, ammi ta nonot kin hapa la a
"Awek la ange," kunku de. 18 Ammi pagasin-
gan ta Dyos nga awan magtulad am tulad
ya uhohug ku tekamuy, te am "On," kunku
tekamuy, a awek otturu aweyan ta nonot
kin hapa la, te maski am anu ya uhohugan
mi tekamuy a awemi haman ikihu ya tulad
ikid na kakurugan, 19 am awa intu la parigan
mi i Hesus Kristu nga Anak na Namaratu
ewan nga nepadangag mi ni Silas ikid ni
Timotyo tekamuy. Te am itta kitam te
Hesus a awena mabalin ta manguli ya nonot
na Namaratu tekitam petta mekihu ya "On"
ikid na "Bakkan". 20 Te ya ngamin kiden
nekari na Namaratu tekitam a magdulot kid
hala magdulot gafu te Hesus.

A yen ta "Amen" kun tam ta pakimallak
tam ta ngagan ni Hesus, petta Namaratu
hala ya madayawan, te ya "Amen" nga kun
tam a yen ya pangikatalak tam ta mag-
dulot hala ya nekari na en tekitam. 21 A
Namaratu hapa ya kanayun mangpasikan
tekitam petta magtatakday kitam ngamin
ta pakikahulun tam te Hesus Kristu, te
pinasinapan na kitam ta Kahalwa na en.
22 A ya Kahalwa na en hapa ya sinyal na
Namaratu tekitam, te intu ya imunnan ta
ngamin kiden nekari na tekitam, a yen ya
ikatalak tam ta itta para la sangaw ya iatad
na tekitam.

Ya Pangipalawag Ni Pablu Ta Ketalantan Na

23 Ammi anu kawagan na ta awek ned-
ulot ya uray ken nga umange tekamuy?
Pagasingan ta Dyos am tulad ya uhohug
ku tekamuy, te am nedulot ku mina ya
umange tekamuy a gagangay ta nehuya ta
kam mina gafu ta tinarabaku muy, ammi
awek nekayat ta mamatan kam ta atubang
ku ta pangihuyak tekamuy. 24 Ammi maski
itta ya pangihuyan ku tekamuy awena ta
ikami ya dafu na pangurug muy am awa
ikayat mi hud la manguffun ta pangurug
muy petta dumakal para ya talak muy, te
amuk ta masikan ya pangikatalak muy te
Hesus.

2

1 A yen ta awek bit la immange teka-
muy, te awek ikayat ta madamdam kam
gafu ta pangtabarang ku tekamuy ta ku-
man na ikamuyen ta napolu en neangek
tekamuy. 2 Te am pagdamdaman ta kam
a awan na sangaw ta ikatalak ku tekamuy,
te am madamdam kam a madamdamak
hapa. 3 A yen ta nesurat ku ya itta en ta
nonot ku tekamuy, petta dana pakappyan
muy mina ya agangwa muy, pettam ku-
manen am makaange yak mina tekamuy
a awek hapa magdamdam gafu tekamuy,
am awa matalakak mina. Te nekatalak
ku ta am matalakak tekamuy a sa mata-
lak kam hapa, petta gisatalak kitam. 4 A
teyaken nagsurat tekamuy a nagtangitak
hapa, te kuga madamdamak, a matakit
hapa ya nonot ku ta nepangihuyak teka-
muy ta surat ken, ammi awek haman ne-
gakkad ya magpadamdam tekamuy am awa
ikayat ku hud la ta amu muy mina ya sikan
na pangidduk ku tekamuy.

5 Ammi ya nangamāmaten teyak ta
pagyan ku tekamuy ta idi a bakkan la
ta iyak ya namatan am awa sa ikamuy
hapa; malaksid ta kadwan tekamuy, te
awek ikayat ta matadam ya paguhohug
ku tentu. 6 Ammi gafu ta parefu ya nonot
na kadwan kiden tekamuy ta pangpa-gang
da tentu a gustun yen. 7 A mappya hapa

ta pakoman muy na, a pasikanan muy
hapa ya nonot na talo am pake mepallat
sangaw ya damdam na. [8] A mappya hapa
ta ipasikkal muy ya pangidduk muy tentu.
[9] Te yen ta nagsuratak tekamuy ta kwa en
sina, te pangparubak la tekamuy, petta
amuk mina am malogon kam mangidulot
ta ngamin metabarang tekamuy. [10] A am
pakoman muy ya nakaliwatina a pakoman
ku hapa. Ammi maski am anu ya pakoman
ku a pakoman ku hala gafu tekamuy ta
atubang ni Afu Hesus, [11] petta awan sangaw
ta ibbalan ni Satanas ta panguyoyung
na tekitam, te dana amu tam haman ya
gagangay na.

[12] A teyaken umange ta lugar na
Masadonya a nagsibalak ta ili na Troas
petta ipadangag ku ya damag ni Hesus
tekid ten, te kuman na naukadan ya lugar
da kontodu bangbang da ta pangitulduk ta
uhohug ni Afu Hesus. [13] Ammi kuman na
awena nakaintak na nonot ku, te nekatalak
ku hapa ta dumatang i Tito nga nagafu
mina tekamuy, petta itta mina ya madamag
ku tekamuy. Ammi awek haman nasimmu
i Tito en, a yen ta nagtugutan ku ya itta
kiden ta ili na Troas, te nagdulotak na
ta Masadonya talo am yen sangaw ya
pakasimmun ku tentu.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Pakaturin Na

[14] Ammi maski am had sin na lugar ya
eyan mi nga pangipadangagan a pake mata-
lakak ta Namaratu ewan gafu ta pakikahu-
lun mi te Hesus Kristu, te intu ya kanayun
mangiunnan tekami ta kuman na kapitan
mi nga mamaspasikan ta patarabaku na
tekami. A mesaned ya damag na kalalaki
na ta kuman na bangog ta ngamin kiden
lugar gafu tekami. [15] Te ikami nga mangi-
padangag ta damag ni Hesus a kuman kami
na bangog na en nga makamamallak ta Na-
maratu ewan. A kuman na malab da kami
hapa na mangurug kiden nga mekerutan
pase awan kiden mangurug nga megaged.

[16] Ta kuman na uray na megaged kiden
a kuman kami na mahuyuken nga man-
giaswang ta pasi da nga magnayun. Ammi
ta mekerutan kiden a kuman kami na ma-
bangogen nga mangiaswang ta angat da
nga magnayun. A inya mantu ya megitta
nga mangidulot ta kumanin na tarabaku
am bakkan la ta awan maginggum, [17] te addu
haman ya mayat mangisaned ta uhohug
na Namaratu petta itta ya magamid da ta
pirak. Ammi bakkan haman ta kumanen
tekami, te matunung la ya nonot mi. A gafu
ta makikahulun kami te Hesus a maguho-
hug kami ta kuman na itta kami ta atubang
na Namaratu ewan, te intu ya nangidob
tekami.

3

[1] Ammi maski am uhohugan ku ya ku-
manin a awemuy pahig ta dayawan ku ya
bari mi tekamuy petta pagdulotan da kami,
te masapul muy hud ya surat nga mangi-
pasikkal tekami ta kuman na kadwan kiden
nga umange tekamuy? A masapul mi hud
ya surat muy nga mangipasikkal tekami ta
kadwan kiden mangurug? [2] Ikamuy hapa
la ya kuman na surat nga mangipasikkal
tekami, te kuman na nesurat ya netuldu
mi en ta nonot muy, a malogon mabilbig
hapa gafu ta agangwa muy, pettam ku-
manen a amu na ngamin tolay ya ituldu
mi gafu tekamuy. [3] A gafu ta pangurug
muy a nalawag ta itta hapa ya kuman na
nesurat ni Hesus Kristu ta nonot muy gafu
ta nepadangag mi en tekamuy, a awena
malogon maazi ta kuman na nesurat na
lapis, te pake nekurnit na Kahalwa na Na-
maratu ta nonot muy. Ta idi a nekurnit na
Namaratu ya lintig na kiden ta batu, ammi
ta ayanin a nekurnit na kid ta nonot na
tolay.

[4] A awek mina bidan yan am awa Nama-
ratu ewan ya ikatalak mi gafu ta pangu-
ffun ni Afu Hesus tekami. [5] A awan hapa
ta kalalaki mi nga pahig mi ta mesigud
tekami, te awan haman ta mabalin mi am
awena kami uffunan na Namaratu ewan. [6] A
intu hapa la ya mangpasikan tekami petta
makkwa mi ya mangipadangag ta bagu en
tulag na nga pepadangag na ta ngamin
tolay. Ammi ya tulag na en nga ipadangag
mi a bakkan ta kuman na dana kiden lintig
na nga nesurat ta batu am awa intu netulag
na ya panguffun na Kahalwa na en tekitam,
te ya dana kiden lintig na a yen kid ya
gafu na pangpa-gang na Namaratu tekitam,
ammi ya Kahalwa na en ya mangatad ta
magnayun na angat.

Ya Pagduman Na Lintig Ikid Na Bagu en Tulag

7-8 A ta nepangituldu ni Moses ta lintig
na Namaratu nga nekurnit na ta batu a
nagdangang ya mukat na en gafu ta paka-
pangwa na Namaratu tentu. A maski
magkulkulsap ya dakar na en a aweda pake
aitan na Istralita kiden ya mukat na en gafu
ta sikan na en. Kakurugan ta dakal ya
pakapangwa na Namaratu nga nehulun ta
pangatad na ta lintig na kiden, ammi dak-
dakal para ya pakapangwa na nga mehulun
ta pangatad na ta Kahalwa na en tekitam.
Te ya lintig na kiden ya mangatad ta pasi
na tolay kiden, ammi ya Kahalwa na en ya
mangatad ta magnayun na angat gafu ta
damag ni Hesus Kristu nga ipadangag mi
tekamuy.

9 A am dakal ya pakapangwa na Namaratu
nga nehulun ta lintig na en nga mangibar ta
pakaliwat tam, a gagangay ta pake dakdakal
para ya pakapangwa na en nga mehulun
ta damag na pagpakoma na tekitam, te
ikwenta na ta matunung kitam. 10 A gafu
ta pake dakdakal ya pakapangwa na nga
mehulun ta bagu en tulag na a kuman na
awan mantu ta kalalaki na pakapangwa
na en nga nehulun ta dana en tulag na.
11 Te am kakurugan ta seppakapangwa ya
imunnanen nga awan mabayag a gagangay
ta pake dakdakal para ya pakapangwa na
magnayunen.

12 Pake dakal mantu ya pangikatalak mi ta
bagu en tulag na, a yen ta awemi ikamat
am awa pake ipadangag mi ta mappya.
13 A awan ta ilemad mi ta kuman ni mina
Mosesen, te ya iningwa ni Moses a kada
nabalin nangituldu ta lintig na Namaratu ta
tolay kiden a nagumomuk ta ga-gamit petta
aweda it-itan ya pagaddetan na dakaren
nga awan magnayun. 14 Ammi intu dulay,
te kuman na mangudal ya nonot da, te
aweda naawatan ya serbi na umomuk na en.
Te maski addet ta ayanin am kada basan
na Hudyo kiden ya dana en tulag a aweda
maawatan ya ikayat na uhohugan, te itta
para la ta nonot da ya kuman na umomuk
ni Moses.

A aweda mantu amu ta newasan ya dana
en tulag gafu ta pasi ni Hesus Kristu, 15 te
maski ta ayanin am mebasa ya surat ki-
den ni mina Moses ta paggagimungan da
a kuman na natappanan para la ya nonot
da, te killu ya pangawatan da. 16 Ammi am
magbabawi kid mina petta mangurug kid
ta Dafu tamewan a maazi hapa ya kuman
na tappan na nonot da, a maawatan da
ngamin.

17 Ammi ya Dafu tamewan nga kinan ku a
intu hala ya Kahalwa na Namaratu, te maski
am inya ya pagyanan na Kahalwa na en a
awan na ta magsalin tentu, petta malogon
umabikan ta Namaratu. 18 A ikitam ngamin
nga umabikan tentu a awetam umomukan
ya mukat tam ta kuman ni mina Mosesen
ta idi, petta pake maita hala ya kalalaki na
pakapangwa na Dafu tamen gafu tekitam,
te awena haman magkulsap na kalalaki
na en tekitam am awa sumikan hud la, a
masesenut kitam hapa nga megitta tentu
gafu ta Dafu tamen nga Kahalwa na Nama-
ratu.

4

1 A gafu ta kallak na Namaratu ewan nga
magpatarabaku tekami a awena matampa
na talak mi ta tarabaku mi in. 2 A inawe min
hapa ya kuman na gagangay na kadwan ki-
den nga kaamamatan. A awemi ayayyawan
ya magdangag tekami, te awan ta ilemad
mi, a awemi hapa patakwanan ya ibar na
uhohug na Namaratu am awa pake bidan
mi hud la ya katunung na, petta maparuban
na kami na ngamin tolay am matulad kami
na mangaskasaba, te Namaratu hapa ya
magdangag ta bida mi.

3 Ammi ta kuman na uray na kadwan a
kuman na mali-bag kan ya ipadangag mi,
te awena kan maawatan na tolay kiden. A
gagangay ta awena maawatan na kadwan
te kuman na inumomukan da ya nonot da,
a yen kid ya awan mekerutan. 4 A gafu
ta aweda mangurug a kwa na kid mantu
na dyos na awan kiden mangurug. A ku-
man na pinagdaram na ya nonot da, petta
aweda maawatan ya ikayat na uhohugan
na damag na kalalaki ni Hesusen, a yen ta
aweda kurugan ta intu hala ya kagitta na
Namaratu ewan. 5 A bakkan hapa ta bari
mi ya ipadangag mi am awa Hesus Kristu,
te intu ya dafu na ngamin tolay. A ikami
ya magserbi tekamuy ta kuman na tagabu
muy gafu te Hesus. 6 Te ya Namaratu ewan
nga nagpadakar ta sugiramen ta nepag-
paratu na ta ngamin paglelehutin a intu
hala ya nagpadakar ta nonot mi petta amu
mi ya kalalaki na en nga itta te Hesus Kristu.

Ya Kalalaki Na Namaratu Ta Banga Na Lutak

7 Ammi kuman na awemi megitta nga
mangipadangag ta kalalaki na en, te kuman
kami na banga na lutak nga pagyanan na
balituk. Ammi uray hala na Namaratu ta
ikami ya mangipasikkal ta kalalaki na petta
bakkan ta ikami ya dayawan na tolay kiden
am awa kalalaki na en nga seppakapangwa.
8 Te ya pagdakat mi a mazigatan kami ta
kompormi na zigat, ammi awena kami ma-
patuluk, te pasikanan na kami na Namaratu
ewan. A mapopoyung kami, ammi mata-
lak kami la. 9 A matapangan kami, ammi
awena kami iwagak na Dyos mi, a kuman
na mewarad kami ta lutak, ammi awemi
haman masi.
10 A kanayun attaman mi ya mamapasi
ha mina te Hesus ta bari mi kiden, petta
maita hapa ya pagtolay ni Hesus ta bari
mi. 11 Te maski matolay kami a kuman na
magyan kami la ta ngahab na pasi gafu ta
pangipadangag mi te Hesus. Ammi maski
kunna ten, petta maita hala ya pagtolay ni
Hesus tekami. 12 A gafu ta pangipadangag
mi ta damag ni Hesus a yen de sangaw ya
ipasi mi, ammi mappya tekamuy te yen ya
pagtolayan muy.

Ya Ikatalak Na Masi

13 A ya uhohug na takday surat ta Kansyon
Kiden a
"Nangurugak, a yen ta naguhohugak," kun
na nagsuraten.
A gafu ta mangurug kami hapa ta kagitta
na pangurug na nagsuraten a yen ta bidan
mi hapa ya pangurug mi. 14 Te amu mi ta
maski am masi kami a mesipat kami hala
te Afu Hesus. Te ya nangtolay te Afu Hesus
a tolayan na kami hapa, a ihulun na kami
hapa sangaw tekamuy, petta itta kitam
ngamin ta atubang na ewan. 15 A maski am
anu ya zigat mi ta tarabaku mi a mappya la,
te magserbi hala tekamuy kontodu ngamin
kiden makadangag, pettam kumanen am
mesaned ya damag na allak na Namaratu ta
addu na tolay a madayawan hapa sangaw ya
Namaratu, te addu hapa sangaw ya matalak
tentu.
16 A yen ta awena matampa na talak mi,
te maski am masesenut maralay ya bari
mi a mapabagu hala ya nonot mi ikid na
kahalwa mi ta kinanghahaw. 17 Te ya zi-
gat mi kiden ta ayanin a kuman na mavit
la ikid na malampaw, te yen kid sangaw
ya pangsagolyatan na Namaratu tekami ta
pake dakal na bendisyon nga magnayun
nga awan ta kegittan na. 18 A yen ta awemi
nonotan ya maita na mata tam, te awena
haman mabayag, te intu hud la nonotan mi
ya awan maita nga magnayun ta agyan na
Namaratu ewan.

5

1 Te ya bari tam kidin ya kuman na bali
nga pagyanan tam ta pagtolay tam para
la ta lutakin. A amu mi ta maski am
nakutkutet na ya bali tamin a itta hala
sangaw ya takwan na pagyanan tam nga
awena pinadday na tolay, te iatad na Nama-
ratu ewan. A awena sangaw makutkutet,
te magnayun la ta langitewan. 2 A gafu
ta isin a kuman na manalasigak kami gafu
ta mabanta kami ta bali mi in, te pake
karagatan mi ya bagu na bari mi ta langite-
wan, 3 pettam kumanen am ittan ya bagu
na bari mi a awena kuman na nauhagan na
kahalwa mi. 4 Te am itta kami para la ta
bari mi kidin a manalasigak kami gafu ta
zigat na bari mi kidin. Gagangay ta awemi
ikayat ya masi am awa ikayat mi hud la ta
takwan mina ya bari mi, pettam kumanen
a matalin ya bari mi in masi ta magnayun
na bari. 5 A mappya te Namaratu ewan hala
ya nangiparan tekitam ngamin, petta itta
hala sangaw ya kumanen na bari tam, te
ya Kahalwa na en nga magyan tekitam ya
mangipasikkal ta ngamin kiden nekari na
tekitam.
6 A gafu ta itta ya Kahalwa na Namaratu
tekami a awena matampa na talak mi, awa
mappya la ya ikatalak mi. A kanayun nono-
tan mi ta am itta kami para la ta bari mi
kidin a kuman na adayu kami para la ta
Dafu tamewan, 7 te awemi para la maita am
awa ikatalak mi la ta itta tekami. 8 A gafu
ta itta ya ikatalak mi tentu, a ikaykayat mi
hud la ya masi, petta itta kamin ta agyan na
Dafu tamewan. 9 Ammi maski am matolay
kami ono am masi kami a intu la karagatan
mi ya makamamallak tentu, 10 te gagangay
ta sa mauknud kitam sangaw ta agyan na
pangparuban ni Afu Hesus tekitam ngamin,
petta maatadan ya tagtakday tekitam ta ku-
man na tinarabaku tam ta pagtolay tamin
kompormi am mappya ono dulay.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Tarabaku Na

[11] A gafu ta imbestigaran na kitam sangaw
ni Afu Hesus a amu mi mantu ya magtalaw
talo am magliwat kami tentu. A yen ta
ipasikkal mi hapa ya kappya na nonot mi ta
tolay kiden nga magdangag tekami. Ammi
maski am anu ya kasasaad na nonot mi a
dana amu haman na Namaratu ta awemi
mangayayyaw, a matalakak hapa am kunna
ten ya uray muy tekami. [12] A maski am
isurat ku yan tekamuy awena ta padayaw
kami tekamuy am awa ibar ku la ya nonot
mi ikid na gagangay mi tekamuy, petta yen
sangaw ya itabbag muy ta kadwan kidina
nga magparayag, te bakkan ta nonot da ya
paispotan da am awa pangayayyaw da ta
tolay.

[13] A am kakurugan ta maguyung kami
ta kuman na ibar na kadwan a Namaratu
mantu ya makkamu tekami. Ammi am
kakurugan ta matunung hala ya nonot mi
ikid na gagangay mi a ikamuy ya mangibar.
[14] Te ya kuman na mangpasikan tekami a
bakkan haman ta uray mi am awa pangid-
duk ni Hesus, te ya dana nonot mi a nasi
haman ya takday la na tolay nga nangis-
agapil ta bari na tekitam ngamin. A nek-
wenta mantu ta nasin hapa ya ngamin tolay
gafu ta pasi ni Hesusen, pettam kumanen a
matolay kitam la nga magnayun. [15] Ammi
yen ta nasi i Hesusen nga nangsagapil ta
ngamin tolay pettam ikitam nga matolay
gafu tentu a awetanan mina idulot ya uray
tam am awa uray na nangsagapilen tekitam
nga natolay hala petta mekerutan kitam.

[16] A yen ta awemin idaduma ya tolay, te
bakkan haman ta uray na tolay ya gafu
na pangikwenta mi tekid am awa uray na
Namaratu ewan, te paggagittan na haman
ya ngamin tolay. A maski am nekwenta mi
i Hesus ta kuman na gagangay la na tolay ta
idi, a bakkan na ta kunna ten ya pangikwen-
tan mi tentu ta ayanin, te natolay hala. [17] A
am itta mantu ya nedagga te Hesus Kristu
a nagbalin na ta bagu na tolay, te newasa
nan ya dana en nonot na ikid na gagangay
na, a kuman na bagun ya nonot na ikid na
gagangay na. [18] Ammi Namaratu hapa la ya
naguray nga nanguli tekitam. Te gafu ta
nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden a
pinakoma na kitam, a nekwenta na kitanan
ta kofun na kiden. A neatad na hapa tekami
ya tarabaku mi nga mangipenam ta tolay
kiden tentu. [19] Te ya ibar mi tekid a i Hesus
Kristu ya pinakabari na Namaratu ewan
nga nangikaru ta liwat na ngamin tolay,
petta maazi ya pangikatupagan na Nama-
ratu tekid, a awenan sangaw ikwenta ya
liwat da kiden tentu. A ikami ya nekatalak
na nga mangipadangag ta pagpakoma na
ikid na pagpakofun na tekid.

[20] A ikami mantu ya pinakabari ni Hesus
Kristu, te ikami ya kuman na simuk na
Namaratu ewan nga mangagagay ta tolay
kiden. A gafu ta pinakabari na kami ni
Hesus a

> "Magkofun kanan ta Namaratu ewan,"
> kummi ta pagagagay mi tekid. [21] "Te
> ya awanen ta liwat ya pina-gang na Na-
> maratu ewan gafu ta liwat tam kiden,
> petta mesipat kitam ta katunung na en
> gafu ta pangikatalak tam ta nangikaru en
> tekitam," kummi hapa.

6

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Zigat Da

[1] Makipagtarabaku kami mantu ta Nama-
ratu ewan gafu tekamuy. A yen ta adangan
mi tekamuy ta awemuy andarakatan ya
allak na Namaratu tekamuy. [2] Te ya uhohug
na en ta idi nga nesurat ni Isayas a

> "Gafu ta pakimallak muyen teyak a di-
> nangag ta kam ta kustu na araw
> na pangikallak ku tekamuy. A yen
> hapa ya araw na nepanguffun ku
> tekamuy, petta mekerutan kam,"
> kunna.

A yen mina ya nonotan muy, kahkahulun,
te bakkan la ta idi ya pagdangag na ikid
na pangikerutan na ta tolay na am awa
ayanin, te ayanin ya ikayat na en nga araw
nga pangikallak na ikid na pangikerutan na
tekamuy. [3-4] A awan hapa ta iningwa mi
nga magsalin ta pangurug muy, te kanayun
nepaita mi hud la ta daddoban kami la na
Namaratu ewan, petta awan ta pangpali-
watan muy ta tarabaku mi.

A addu hapa ya mangipasikkal ta dad-
doban na kami, te attaman mi la ya kom-
pormi na zigat, [5] ikid na paluk, ikid na
mebalud, ikid na makitapil, ikid na mag-
bannag, ikid na awan masidug, ikid na
bisin. [6] A intu para mangipasikkal ya kap-
pya na nonot mi, ikid na pakkamu mi ta
Namaratu, ikid na pagattam mi, ikid na

kasippat na nonot mi, ikid na panguffun
na Kahalwa na Namaratu tekami, ikid na
pangidduk mi nga awan malalab. 7 A awemi
pulus magladdud, am awa ipaita mi hud
la ya pakapangwa na Namaratu ta ngamin
uhohugan mi ikid na tarabakun mi. A awan
ta ikkaman mi am bakkan la ta katunung na
nonot mi ikid na agangwa mi.

8 A ya medagga para ta kasasaad mi a
itta ya mangpātā-nāng tekami, ammi itta
hapa ya magpaakban. Itta ya mangdayaw
tekami, ammi itta hapa ya mamadpadulay.
A maski am kustu ya uhohugan mi a man-
gayayyaw kami kan. 9 A ibar na kadwan para
ta awan ta makkamu tekami, ammi amu na
kami na Dyos kontodu addu na tolay. A
kuman na kanayun itta kamin ta ngarab na
pasi, ammi matolay kami la. A pa-gangan
na kami na Namaratu petta metuldu kami,
ammi awena kami papasin. 10 A addu hapa
ya pagdamdamān mi, ammi itta la itta ya
talak na nonot mi. A napanglaw kami hapa,
ammi addu ya nagba-nang gafu ta netuldu
mi tekid, te maski awan ta ba-nang mi ta
paglelehutin a kwa mi hala ya ngamin nga
pinadday na Namaratu ewan.

11 A iyen kid ya bidan ku tekamuy nga
taga Korinto petta amu muy ta awan ta
ilemad mi tekamuy, te dakal ya pangidduk
na nonot mi tekamuy. 12 A awan ta ku-
rang na pangidduk mi tekamuy, ammi ya
nonot muy kiden hapa la ya nagpakurang
ta pangidduk mi tekamuy. 13 A mappya
mantu ta padakalan muy hapa ya nonot
muy tekami ta kuman na nonot mi teka-
muy, te ikwenta ta kam ta kuman na anak
ku kiden.

Ya Mangurug Kiden Ya Bali Na Namaratu

14 A ya takday para itabarang ku tekamuy
a awemuy mina makitaratu ta awan man-
gurug gafu ta pangatawa muy ono tarabaku
muy, te itta hud ya paggagittan na matu-
nung ikid na killu? A had kukunna mag-
dadagga na madakar ikid na masugiram?
15 A mabalin hud ta itta ya pakitaratun ni
Hesus ikid ni Satanas? A yen mina ya
pagnonotan muy, te mabalin hud ta mesi-
pat ya awan mangurug ta kesipatan na
mangurug? 16 A mabalin hud para ta itta
ya sinang dyos ta bali na Namaratu? Te
ikitam nga mangurug ya kuman na bali na
sigatolay na Dyos, te ya uhohug na en a
"Magyanak tekid, a makihulunak tekid, te
iyak ya Dyos da nga makkamu tekid,
a ikid ya tolay ku kiden.
17 Adayunan muy mantu ya awan kiden
mangurug petta awemuy mekabat
tekid.
A awemuy si-gedan ya mangatad ta
pakadulayan muy, a matalakak
hapa sangaw tekamuy,
18 te iyak sangaw ya dama muy, a ika-
muy sangaw ya anak ku kiden,"
kun na Namaratu ewan nga makapangwa ta
ngamin.

7

1 A gafu ta yen kid na kappyanan ya nekari
na Namaratu tekitam, kahkahulun, a map-
pya ta azin tam ya ngamin kiden mangatad
ta pakadulayan na bari tam ikid na nonot
tam. A kanayun itug tam hapa ya talaw tam
ta Namaratu ewan, petta megitta kitam ta
katunung na.

Ya Talak Ni Pablu Ta Taga Korinto

2 A ta kuman na dana nebar kun teka-
muy, kahkahulun, a padakalan muy mina
ya nonot muy tekami, te awan ta liwat
mi tekamuy. A awan hapa ta bigad muy
gafu tekami, ikid na awan ta inuyoyungan
mi tekamuy. 3 A maski am ibar ku yan a
awemuy pahig ta paliwatan ta kam, te ya
kuman na nebar ku ta idi a pake matakit
ya nonot mi tekamuy, te am uray mina na
Namaratu a ikayat mi makipagyan tekamuy
addet ta awetam masi.

4 A gafu ta damag ni Tito tentu en na-
gafu tekamuy a dakal ya pangikatalak ku
tekamuy, a dayawan ta kam. A maski addu
ya zigat kin a matalak la ya nonot ku, te
natabtabang na ya damdam kin gafu teka-
muy. 5 Te ta idi tekami en bagu nakadatang
ta isin Masadonya a awan ta nakabannayan
mi am awa nazigatan kami para la gafu ta
makitapil tekami ikid na burung na nonot
mi tekamuy. 6 Ammi mappya, te ya Nama-
ratu ewan nga mangpasikan ta nonot na
magdamdam a pinasikan na ya nonot mi ta
datang ni Tito nga nagafu tekamuy. 7 Ammi
bakkan la ta datang na en ya nekatalak mi
am awa nepadamag na tekami, te binida na
ya talak na gafu tekamuy, te madamdam
kam kan nga makaita teyak.

A pake nafulotan mantu ya talak ku, te
masikan kam kan nga nangipasikkal teyak

ta naglibak kidina teyak. [8-9] Ammi ta kabalinan na nepagsurat ku tekamuy a nadamag
ku ta nagdamdamān muy ya nesurat ken. A
maski am mavit la ya damdam muy a nag-
damdaman ku bit hapa ya nesurat ken nga
nagpadamdam tekamuy. Ammi ta ayanin a
awek na madamdam am awa matalakanak
hud la, ammi bakkan ta intu ikatalak ku ya
pagdamdam muy am awa pagbabawi muy
ta liwat muy, te ya kumanen na damdam
ya ikayat na Namaratu. A mapmappya
mantu ta kunna ten petta awemuy sangaw
melogot gafu tekami. [10] Te am magdamdam
kitam ta kuman na ikayat na Namaratu a
mappya ya pagbalinan na, te mekerutan
kitam gafu ta pagbabawi tam, a awetam
pagdamdaman ya pagbabawi tamen. Ammi
ya pagdamdam na awan kiden magbabawi
a intu la pagbalinān na ya pasi na kahalwa
da. [11] Ammi mappya ya pagbalinān na
pagdamdam muy, te itan muy awa pake
nakanonot kam, te nagburung kam gafu
ta dulayen tekamuy, yaga nakaporay kam
ta nakaliwaten, a nagdamdam kam hapa
tekami. A yen ta malogon kam hapa nga
nangipasikkal ta kappya na nonot muy, a
neafura muy ya mangpa-gang ikid na mag-
patunung ta nakaliwaten. A iyen kid ya
mangipasikkal ta awan na ta liwat muy, te
napakappyan muy na ya dulayen tekamuy.

[12] A teyaken nagsurat tekamuy a bakkan
ta intu nonotan ku ya nagliwaten ono nagli-
watan na en, am awa ikamuy, petta am itta
kam ta atubang na Namaratu a riknan muy
mina am anu ya addet na pangkenga muy
tekami. [13] A gafu ta mappya ya nepasikkal
muy a nabannayan hapa ya nonot mi.

Ammi pake nadaggan para ya talak mi
gafu ta talak ni Tito, te nabannayan hapa
ya nonot na gafu tekamuy. [14] A yen ta mata-
lakak ta talak ni Tito tekamuy, te nedayaw
ta kam tentu ta awena en para la umange
tekamuy, a mappya te awedak nelogot, te
amu nan ta kakurugan ya pangdayawan mi
tekamuy, a kumanen hapa ta ngamin kiden
binida mi tekamuy. [15] A yen ta dumakal
hapa ya idduk na nonot na tekamuy, te
manonot na ya pangidulot muy ta uhohug
ku tekamuy, ikid na pagpadulot muy tentu
gafu ta amat muy tentu. [16] A yen ta pake
matalakak na, te awan na ta burung ku
tekamuy, te amuk na ta mekatalak kam.

8

Ya Ilimut Na Mangurug Ta Mazigatan

[1] A ya takday para na mabidak teka-
muy, kahkahulun, a ipakamuk tekamuy ya
pangidduk na iglesya kiden ta lugar na
Masadonya gafu ta pangpasikan na Nama-
ratu tekid. [2] Te maski pake mazigatan kid ta
pagpobre da a nasurok haman ya neatad da
ta kadwan kiden mazigatan gafu ta talak da
ta Namaratu. [3] A pake naitak ta neatad da
ya addet na meturad da, otturu nesipat da
hapa ya nesirak da en nga magserbi mina
ta bari da. A awan haman ta nangpersa
tekid am awa ikid hapa la ya naguray, [4] te
dana nebar da tekami ta sakā manguffun
kid hapa ta kagitta da kiden mangurug ta
lugar na Hudeya.

[5] A pahig mi ta assang la mina ya iatad
da, ammi pake nasurok haman. Ammi
dana neatad da ya bari da ta Namaratu
kontodu ikami, te "Yen ya uray na Nama-
ratu," kunda, kapye da neatad ya ilimut da
en. [6] A yen ta nebar ku hapa te Tito ta
pedulot na mina tekamuy ya ilimut muy
nga dana en nebar na tekamuy ta idi. [7] A
gafu ta malalaki ya pangurug muy te Hesus,
ikid na pakkamu muy ta Namaratu, ikid na
pangituldu muy, ikid na pangidduk muy
tekami, ikid na pangkenga muy a mappya
ta ipaita muy hapa ya kalalaki na panguffun
muy ta mazigatan kiden.

[8] Ammi maski ibar ku yan tekamuy a
bakkan haman ta bilin ku tekamuy, am awa
bidan ku la ya pangkenga na kadwan kiden,
talo am ikayat muy hapa ipaita ya pangid-
duk muy ta mazigatan kiden. [9] A intu mina
pagnonotan muy ya allak ni Hesus Kristu,
te pake naba-nang ta idi ta langitewan,
ammi nagbalin ta napanglaw na tolay gafu
ta pangidduk na tekamuy, pettam kuma-
nen a magba-nang kam ta magnayun na ba-
nang gafu ta kapanglaw na en. [10] A ya ibar
ku mantu tekamuy a mappya ta ibalin muy
ya pinegafwanan muyen ta takdayen sina
darun, maski te ikamuy haman ya imunnan
nakanonot nga maguknud ta iuffun muy.

[11] A maski am anu ya ittan tekamuy a
mappya ta yen ya iatad muy, petta idulot
muy ya negafu muyen. [12] Te am itta la ya
ayat muy nga mangatad a intu la ikayat na
Namaratu am anu ya meatad muy. [13] Te
awek hapa ikayat ta ikamuy ya mazigatan

petta mabannayan ya kadwan kiden, am
awa parefu kam mina. [14] A gafu ta itta ya
sobra muy ta ayanin a mappya am yen ya
iuffun muy ta makurang en, a sangaw am
itta ya sobra da a yen hapa sangaw ya iuffun
da tekamuy gafu ta kurang muy, pettam
kumanen a parefu kam mina mauffunan.
[15] Ta kuman na nebar ni Moses ta surat na
en a

"Umange nagimana ya tolay kiden ta kustu
ta kanan da, a ya nakaalap ta addu
a awan ta surok na, a ya nakaalap
ta assang la a awan ta kurang na,"
kunna.

Ya Pangdayaw Ni Pablu Ta Kahulun Na Kiden

[16] A matalakak hapa ta Namaratu ewan,
te neatad na te Tito ya kagitta na nonot mi
nga mangkenga tekamuy. [17] A pake mata-
lak hapa nga medob tekamuy, te maski
am awek mina dinob a pake nagafura nga
umange, te dana nanonot na hala ya mag-
toli tekamuy, petta uffunan na kam nga
mangiparan ta kinan ken nga ilimut muy.
[18] A pehulun ku tentu ya takday kabagis
tam nga dayawan na ngamin kiden mangu-
rug gafu ta pangaskasaba na ta damag ni
Hesus Kristu. [19] A mappya para te intu ya
pinatudunān na mangurug kiden taga kad-
wan kiden iglesya, petta mehulun tekami.
A mappya ta intu ya manguffun tekami
nga mangisaned ta ilimut muy ta pobre
kiden ta ili na Herusalem, petta maita da
ya kappya na nonot mi, a madayawan hapa
i Afu Hesus. [20] A gafu ta pake dakal ya
nelimut na mangurug kiden a awemi ikayat
ta itta sangaw ya mangpaliwat tekami gafu
ta pangisaned mi, [21] te ikayat mi hud la
ta mappya ya tarabaku mi ta atubang na
Namaratu ewan pase tolay kiden.

[22] A doban ku hapa ya takday para kabagis
mi nga mehulun teg Tito, a addu hapa ya
nepangparubak tentu ta addu na tarabaku,
te pake pasikkalan ku am malogon, a map-
pya kad. A ta ayanin gafu ta talak na
tekamuy a pake ikayat na hapa manguffun.
[23] Dana amu muy i Tito, te intu ya kahulun
ku nga manguffun teyak ta tarabakuken
tekamuy. A ya kadwan kiden kabagis mi
nga mehulun tentu a ikid ya dinob na man-
gurug kiden taga kadwan kiden iglesya, a
madayawan hapa i Hesus Kristu gafu ta
tarabaku da. [24] Mappya mantu ta ipaita
muy ya pangidduk muy tekid, petta amu
na nangidob kiden tekid ta kakurugan ya
pangdayawan mi tekamuy.

9

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Ilimut Da

[1] Gagangay ta awek mina bidan ya ilimut
muy ta tolay kiden na Namaratu, [2] te dana
ikayat muy haman, a yen ta nedayaw ta
kam ta mangurug kiden taga Masadonya.

"Nonotan muy ya taga Korinto kiden
awa namegafu kid na nga maguknud ta
ilimut da abat ta takdayen sina darun,"
kunku tekid.

A addu hapa ya mayat tekid gafu ta mal-
ogon kam. [3] A yen ta dinob ku hapa
ya kabagis kidina nga manguffun sangaw
tekamuy, petta dana nakaparan kanan ta
kuman na nebar ku ta taga Masadonya
kiden, petta awek sangaw melogot ta
nepangdayaw ku tekamuy. [4] Te am angari-
gan ta mehulun sangaw teyak ya kadwan
kiden taga Masadonya, anna awemuy para
la neparan ya nekari muyen a mamatak
na sangaw te nelogot dak, ammi bakkan la
teyak ya mamatan am awa ikamuy hapa.
[5] A ta kuman na uray ku a mappya ta apolu
ange ya kabagis kiden ammi teyak, petta
uffunan da kam nga mangiparan ta nekari
muyen, pettam kumanen a dana ittan ta
datang ku tekamuy, a maita sangaw ta
awemuy napersa am awa naguray kam la
mangatad gafu ta ayat na nonot muy.

[6] Te iangarig ku tekitam; a am magmula
kitam ta assang a assang hapa sangaw ya
maapit tam, ammi am addu ya imula tam a
addu hapa sangaw ya maapit tam. [7] A map-
pya mantu ta dana magnonot ya tagtakday
tekamuy am piga ya meatad na, a awena
mina pagdamdamān ya pangatad na ta ku-
man na napersa am awa mangatad setalak,
te yen ya ikayat na Namaratu. [8] A maski te
intu hapa la ya makeatad ta ngamin mawag
muy petta kanayun kustu, a maski surokān
na para ya iatad na tekamuy, petta dakal
hapa ya meuffun muy ta ngamin kiden
tarabaku nga mappya. [9] Te ya uhohug na
suraten gafu ta mangurug ta Namaratu a

"Kanayun mangatad ya mangurugen ta ku-
man na magpurwak, te atadan na ya
pobre kiden, a kanayun nonotan na

Namaratu ya allak na tekid addet ta
addet," kunna.

10 A gafu ta Namaratu ewan ya kanayun
mangatad ta imula muy ikid na kanan muy
a daggan na para ya neatad na en teka-
muy petta itta hapa ya kuman na ipurwak
muy ta mazigatan kiden, otturu pakad-
dun na para, petta imaddu hapa sangaw
ya iatad muy, 11 te pagba-nangan na kam
petta kanayun mangikallak kam hapa ta
kadwan. A addu hapa sangaw ya matalak ta
Namaratu gafu ta ilimut muy nga petulud
muy tekami. 12 Te am isaned mi sangaw ya
ilimut muy a duwa sangaw ya pagbalinān
na, te malampawan ya tolay kiden ta zigat
da, yaga addu sangaw ya magdayaw ta Na-
maratu gafu ta neatad muy.

13 A ya panguffun muy mantu ya mangi-
pasikkal ta pangurug muy, a dayawan
da sangaw ya Namaratu gafu ta idulot
muy ya pangurug muy ta damag ni Hesus
Kristu, te yaga mepasikkal ya pangidduk
muy tekid kontodu ngamin kiden mangu-
rug. 14 A dakal hapa sangaw ya pangidduk
da tekamuy, a pakimallak da kam hapa
sangaw gafu ta panguffun na Namaratu
nga nesurok na tekamuy, petta mesaned
hapa tekid. 15 A mappya hapa ta kanayun
dayawan tam ya Namaratu ewan, gafu ta
kallak na en tekitam nga awan ta addet na.

10

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Kasasaad Na

1-2 A petta awek sangaw makaporay teka-
muy am eyak sangaw tekamuy a yen ta
makikekallakak na tekamuy ta suratin ta
kuman na kasippat ni Hesus Kristu, petta
pake itug muy mina ya tabarang na surat
kin tekamuy. Te ya uhohug na kadwan
kidina tekamuy a

"Mamat haman i Pablu am itta sin ta
atubang tam, ammi am adayu tekitam a
kuga maturad," kunda kan.

Ammi gagangay ta makaporayak sangaw
ta kadwan kidina, te ibar da haman ta intu
la pakolangan mi ya pagkappyanan na bari
mi ta kuman na awan kiden mangurug.
3 Ammi maski am gagangay kami la na tolay
a bakkan haman ta pagkappyanan mi ya
nonotan mi, te kuman na itta kami haman
ta gubat gafu ta patarabaku na Namaratu
tekami. Ammi ya armas mi kiden a bakkan
ta kuman na armas na awan kiden mangu-
rug, 4 te seppakapangwa ya armas mi nga
neatad na Namaratu ewan. A yen kid ya
pangperdi mi ta bida na katabbag mi kiden
nga mangsalin ta uhohug na Namaratu.
5 A abakan mi ya ituldu da nga tulad, ikid
na ngamin kiden ipabbag da ta ituldu na
Namaratu nga iparayag da. A fulatān mi ya
nonot da petta mangurug kid te Afu Hesus.
6 A am nabalin kanan mangidulot ta ngamin
patarabaku ni Hesus tekamuy a pa-gangan
mi hapa sangaw ya masoysoy kidina nga
awan magbabawi.

7 A yen kid mina ya nonotan muy petta
amu muy am inya ya kakurugan na turin ni
Hesus Kristu. Te am itta ya mangikatalak
ta intu ya turin ni Hesus a pake nonotan
na mina am anu ya mangipasikkal tentu, te
masmasikan para ya mangipasikkal tekami.
8 A maski am ipasikkal ku la ya pakapangwa
mi nga neatad na Namaratu tekami a awek
la ikamat, te neatad na haman ta panguffun
mi ta pangurug muy, te bakkan ta pang-
perdi mi tekamuy. 9 A ibar ku yan tekamuy
petta awemuy pahig ta tātālawan ta kam
ta surat ku kiden. 10 Te ya uhohug kan na
kadwan kidina a

"Kuga mefulot ya poray na surat kiden
ni Pablu, ammi am itta sin ta atubang
tam a kuman na makafuy nga maguho-
hug, a kuman na awan ta kwenta na
uhohugan na," kunda kan.

11 Ammi ya ibar ku hapa tekid a maski
am anu ya nesurat kin a kumanen hala
sangaw ya uhohugan ku ta atubang muy.
12 Ammi maski am seturadak sangaw nga
maguhohug tekamuy a awek kad meturad
nga makigitta ta mangiparayag kidina ta
bari da. A killu ya nonot da, te ya nonot
da en hapa la ya pangita da ta katunung na
bari da.

13 Ammi tekami a awemi ikayat pa-
surokan ya tinarabaku mi ta kuman na itta
kidina tekamuy, te intu la bidan mi ya addet
na nepatarabaku na Namaratu tekami, a
uray na ta ikamuy hapa ya mesipat ta ituldu
mi. 14 A gafu ta nesipat na kam ta ituldu
mi a finulatan mi kam hud awa uray na
Namaratu ta mangurug kam gafu tekami,
te ikami haman ya napolu nakadatang ta
agyan muy nga nangipadangag ta damag
ni Hesus tekamuy. 15 A awan mantu ta

fulatan mi ta tarabaku na takwan, ammi
am dumakal na sangaw ya pangurug muy a
ikatalak mi ta umalawa hapa sangaw ya lu-
gar na pagtarabakun mi ta sakā Hentil muy
kiden. [16] Te am kanu sangaw ya kabalin na
tarabaku mi tekamuy a ikayat mi ipadangag
ya damag ni Hesus ta kadwan kiden lugar
ta unnan muy, te awemi ikayat magfulat ta
dana tinarabaku na takwan. [17] Te ya uhohug
na takday surat a

"Awetam mina iparayag ya bari tam, te intu
la mina iparayag tam ya Dafu tame-
wan gafu ta kallak na en tekitam,"
kunna.

[18] A yen mina ya nonotan muy, te
ya sagappyan muy mina a bakkan mina
ta mangpatudun ta bari na am awa ya
pinatudunan na Namaratu nga dinob na
tekamuy.

11

Ya Pagpatunung Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

[1] A awek mina idulot ya kumanin na bida,
te kuman na bida na awanen ta nonot.
Ammi attaman dak hala, [2] te iahugu ta
kam haman ta kuman na pangiahugu na
Namaratu tekitam. A gagangay ta man-
gahugu yak, te iyak haman ya kuman na
nangiatawa tekamuy te Hesus Kristu. A am
igawat ta kam sangaw tentu ta ange na sin
a ikayat ku ta awan ta takwan na atawa muy
am awa intu la tatakday. [3] Ammi maburun-
gak tekamuy talo am maperdi ya pangid-
duk muy te Hesus gafu ta pangayayyaw
ni Satanas tekamuy ta kuman na nepan-
gayayyaw na ulagen te Eba nga atawa ni
Adan. [4] Te am itta ya umange tekamuy
nga mangituldu ta takwan na Hesus nga
awemi netuldu tekamuy a awemuy kid
haman ihuya am awa ikayat muy haman
dangagan. A am ituldu da tekamuy ya
takwan na ispiritu nga bakkan ta Kahalwa
na Namaratu nga magyan tekamuy, ono am
patakwanan da ya damag ni Hesus Kristu
nga kinurug muy ta idi a pakolangan muy
hud la ya ituldu da. [5] A maski am malalaki
kid a dakdakal ya pakapangwak nga man-
gituldu tekamuy ammi ta isina kid nga ape
magmalmalalaki ammi teyak. [6] A maski am
awek malalaki maguhohug a awek haman
makilavun ta kuman na kadwan, te amuk
haman ya kakurugan nga netuldu na Nama-
ratu teyak, a dana nepasikkal kun yan teka-
muy ta ngamin kiden netulduk tekamuy.

[7] Ammi awek amu am liwat ku tekamuy
gafu ta awek nangibar ta iuffun muy ta pan-
gitulduk tekamuy. Te immalinnakak hud
la ta kuman na makitagabu tekamuy, petta
ikamuy mina ya umata-nang nga magbalin
ta anak na Namaratu ewan. [8] A kuman
na nagtakawak ta kadwan kiden iglesya
gafu tekamuy, te ya neatad da en teyak a
yen haman ya nealap ku ta kanan ku ta
nepagyan ken tekamuy, petta makauffunak
tekamuy. [9] A maski itta ya maapag ku
ta nepagyan ken tekamuy a awek haman
inadang tekamuy, te ya kabagis kiden taga
Masadonya ya nangihulun ta neuffun da
teyak. A yen ta awek hapa sangaw mag-
adang tekamuy petta awemuy mazigatan
gafu teyak. [10] Te am adangan ku mina
ya masapul ku tekamuy a awek na san-
gaw meparayag ya awekin matandanan ta
pangipadangag ku ta damag ni Hesus. A
gafu ta kakuruganen nga netuldu ni Hesus
teyak awek ipalubus ta maperdi ya iparayag
kin, petta amu na ngamin tolay ta lugar na
Akaya ya gagangay kin. [11] Ammi anu kawa-
gan ta awek mangibar ta iuffun muy teyak?
Gafu ta aweta kam de ikayat? Bakkan, te
amu haman na Namaratu ta pake ikayat ta
kam, a yen ta aweta kam pagzigātan.

[12] A awek hapa sangaw ulin ya kuman na
gagangay ken, te awek ikayat megitta ta
kadwan kiden nga mangidayaw ta tarabaku
da tekamuy, petta aweda sangaw mebar
ta kagittak kid hapa, [13] te sinang turin kid
haman, a intu la tarabakun da ya man-
gayayyaw, te ape pagbalinan da ya bari da
ta turin ni Hesus. [14] A anggem, te maski
ya dafu da en Satanas a ape pagbalinan
na hapa ya bari na ta anghel na Namaratu
ewan. [15] A kumanen hapa ta daddoban na
kiden, te pagbalinan da ya bari da ta kuman
na mangituldu ta katunungan. Ammi dulay
sangaw ya pagaddetan da te megitta hala ta
tinarabaku da.

[16] A ta kuman na inuhohug ken a awedak
haen igitta ta awanen ta nonot, ammi maski
am awanak ta nonot a attaman dak hala,
petta dangagan muy ya iparayag kin ta
kuman na kadwan kidina nga mangituldu
tekamuy. [17] (Ya uhohugan ku ta ayanin

a bakkan te Afu Hesus ya nagafun na te
maguhohugak haman ta kuman na awanen
ta nonot, te iparayag ku ya awan ta kwenta
na. [18] Ammi gafu ta ikayat muy de dangagan
ya mangiparayag ta kalalaki na bari da a
parigan ku kid hapa talo am ikatalak dak
hapa.) [19] Ta kuman na uray muy a dana
amu muy ya mappya; a anu kawagan na
mantu ta pakolangan muy ya mangituldu
kiden nga manguyoyung tekamuy? [20] Te
pātā-nāngan da ya bari da ammi tekamuy, a
pagbalinan da kam ta kuman na daddoban
da, a uyoyungan da kam, a afutan da ya
pagtolayan muy, a amāmatan da kam para,
ammi attaman muy kid haman. [21] Ammi
tekami en nagyan tekamuy, kahkahulun, a
mamatak haman nga manguyoyung teka-
muy. Ammi pakoman dak on?

Ya Iparayag Ni Pablu

A idulot ku la bit ya maguhohug ta ku-
man na awanen ta nonot, te maski am anu
ya iparayag na kadwan kidina a meparayag
ku hapa. [22] Ibar da ta Hebreyu kid, a
Hebreyu yak hapa. A simsima kid kan
na Istralita kiden, a simsima dak hapa.
A simsima kid kan ni mina Abraham, a
simsima nak hapa ni Abraham. [23] A ibar
da hapa ta daddoban kid ni Hesus Kristu,
ammi malmalalaki yak para. A maski am
maguhohugak na ta kuman na maguyung
a kakurugan haman, te mazmazigat haman
ya tinarabakuken, te namengaddu yak na-
balud gafu ta pangipadangag ku te Hesus,
a namengaddu yak hapa napaluk. A awek
amu tekid ammi kanayun itta yak ta ngahab
na pasi. [24] te namenglima ya pagpaligat na
kagittak kiden Hudyo teyak ta sagtallufulu
siyam na paligat. [25] A namengtallu hapa ya
nepagpaluk na taga Roma kiden teyak ta
kayu. A mittanak hapa nawarad ta batu
addet ta masi yak. A namengtallu hapa
nalammad ya bapor kiden nga nagluganan
ku, a mittanak hapa ta danumen nga gu-
mafgafut ta kompormi na kuma-baw ad-
det ta tangagaw a tāhiklaman. [26] A gafu
ta kanayun makatugtugutak makaal-alit a
kuman na nesaldak ya angat ku ta karayan
nga naglayus, ikid na gakkad na tulisan,
ikid na gakkad na kagittak kiden Hudyo,
ikid na gakkad na Hentil kiden. A addu ya
nasimmuk nga dulay ta ili pase adayu ta
ili, ikid na bebay, ikid na ape makikabagis.
[27] A kanayun mabanbannagak ikid na mazi-
gatanak, te awek nakakasidug ta addu na
hiklam, a namengaddu hapa ya bisin ku
gafu ta kawan na kanan ku ikid na inuman
ku, a ta kadwan a nala-batak ta sanawen
gafu ta kurang na ulolat ku.
[28] A bakkan la ta isin kid na zigat ya
naattaman ku, te kinanghahaw a kuman
na agtun ku ya burung ku ta problema na
iglesya kiden ta kadwan kiden lugar. [29] Am
itta ya makafuy tekid a awek hud marikna
ya kafuy na. A am itta ya naayayyaw tekid
a awek hud magporay ta nangayayyawen
tentu.
[30] Ammi maski am bidan ku yan kid na
zigat ku a bakkan mina ta isin kid ya
iparayag ku, te awan ta iatad na. Am
mabalin ta iparayag ku ya kasasaad na barik
a mapmappya ta iparayag ku ya pagkafuy
ku. [31] A madaydayawan ya Namaratu ewan
nga Dama ni Afu Hesus, te amu na ta awek
magtulad. [32] A nonotan muy ya pagkafuy
ken teyaken umange ta ili na Damasku. Te
ya gubernadoren ten nga kahulun ni Ari
en Aretas a dinob na ya ange mangilakap
teyak ta ruwangan na ili en petta gafutan
dak. [33] Ammi awedak nagafut te netagu dak
na kabagis kiden ta umag na kuribut, kapye
dak neuriyay ta lawan na batu en alad, a
nakatammangak na.

12

[1] A awan ta iatad na tekamuy am idulot
ku bidan ya kasasaad na bari kin, ammi
mappya ta bidan ku hala ya nepakamu
ni Afu Hesus teyak gafu ta nagmatakaren
teyak. [2] Ta mekamafulu appat na darun ta
idi a ka-ma la naalapak ta utun ta lawan
na langitewan, ammi awek amu am kahal-
waken la ya naalap ono kontodu bari kin,
Namaratu ewan la ya makkamu. [3] Ammi
amuk ta naalapak ta pake ispot na lugar
ta lawan na langitewan, a Namaratu la ya
makkamu am kahalwaken la ya naalap ono
kontodu bari kin. [4] A itta hapa ya nadangag
ku nga awek mepadangag, te awena ma-
balin ta tolay ya mangipadangag ta nadan-
gag ken. [5] Pake matalakak gafu ta nakkwa
teyak, ammi awan ta dayawan ku ta bari
kin am bakkan la ta pagkafuy kin. [6] Ammi
maski am bidan ku mina ya nakkwa teyak
a awek megitta ta maguyung, te kakurugan
haman. Ammi awek la bidan ya kuman na

nagmatakar teyak, petta awan sangaw ta
mangdayaw teyak, te mapmappya hud la ta
intu nonotan da ya maita da ta gagangay ku
ikid na madangag da ta itulduk tekid.
7 A gafu ta ngamin kiden nepakamu na
Namaratu teyak ta langitewan a nepalubus
na ta itta ya dakal na pagzigātān ku nga
nagafu te Satanas, petta awek magparayag
gafu ta nepaita na teyak. 8 Namillu yak nga
nakimallak te Afu Hesus, petta azin na mina
ya pagzigātān kin, 9 ammi ya uhohug na
teyak a

"Awem la, te kustun sangaw ya pan-
guffun ku teko, te gafu ta pagkafuy
men a mapasinapan ka ta pakapang-
wak," kunna teyak.

A yen ta ikatalak ku ya pagkafuy ku, petta
mapasinapanak ta pakapangwa ni Hesus
Kristu. 10 A gafu ta itta i Hesus teyak a
pake matalakanak mantu ta pagkafuy ku,
ikid na mangtapang teyak, ikid na ngamin
kiden pagzigātān ku, ikid na mamadpadu-
lay teyak, ikid na kapopoyungan ku, te am
awan ta mabalin ku a pasikanan nak ni
Hesus.
11 Kakurugan ta nagbida yak ta kuman na
awan makanonot, ammi pinersa dak garay,
te awedak garay sinarangitan ta namad-
padulay kiden teyak. Gagangay ta ikamuy
mina ya nangibida ta kappyak tekid, te
maski am awan ta kalalakik a awek haman
naak-akban ammi ta sinang turin kidina
nga mangpātā-nāng ta bari da. 12 Te teyaken
nagyan tekamuy a addu haman ya nepaitak
tekamuy, petta pangurugan muy ta turin
nak ni Hesus Kristu, te nasippat kami teka-
muy, a addu hapa ya naita muy ta paka-
pangwa na Namaratu gafu ta tarabakuken
tekamuy. 13 A itta hud mantu ya neduman
muy ta iglesya kiden ta kadwan kiden lu-
gar? Intu la amuk ta liwat ku tekamuy ya
aweken nepagadang ta iuffun muy teyak,
ammi awena hud mabalin ta pakoman dak?

Ya Pangidduk Ni Pablu Ta Taga Korinto

14 A ta ayanin a mekatallun yan na eyak
pagpasyar tekamuy, ammi aweta kam san-
gaw pagzigātan, te bakkan ta intu kara-
gatan ku ya panguffun muy teyak am awa
ya pangituluk muy mina ta bari muy te
Afu Hesus. Te bakkan mina ta anak ya
makkamu ta kasapulan na naganak tekid
am awa ya naganak mina ya makkamu ta
kasapulan na anak na kiden. 15 A maski am
igastuk mina ya ngamin kwak a ikayat ku
la petta magserbi ta kappyanan na kahalwa
muy. Te maski isagapil ku para ya angat ku
gafu tekamuy am yen ya ikayat muy. Ammi
am padakalan ku ya pangidduk ku teka-
muy a mappya hud ta paassangan muy ya
pangidduk muy teyak? 16 Ammi ya uhohug
na kadwan kiden nga umange mangituldu
tekamuy a

"Kakurugan ta awan ta inadang ni
Pablu tekamuy, ammi sistema na la yen,
petta maayayyaw na kam nga mangatad
ta pobre kiden, ammi intu hala sangaw
ya mangalap ta iatad muy," kunda teka-
muy.

17 Ammi anu hud ya naita muy teyak ta
panguyoyung ku tekamuy? A inuyoyungan
na kam hud na dinob ku tekamuy? 18 Dinob
ku i Tito ikid na takday kabagis tekamuy
petta uffunan da kam ta ilimut muy ta
pobre kiden, a anu hud ya naita muy ta
panguyoyung da tekamuy? A awek hud
negitta tekid? Awek hud parigan ya itulduk
ta dinob ku kiden tekamuy?

19 Anu mantu ya uray muy ta ngamin
kiden mabidak tekamuy? Pahig muy de
ta sagappyan ku ya gagangay ku teka-
muy petta mappya ya nonot muy teyak,
ammi bakkan ta kunna ten, kahkahulun,
te nesurat ku yan tekamuy petta magserbi
ta kappyanan muy, a uhohugan ku yan ta
atubang na Namaratu ewan, te itta yak te
Hesus Kristu. 20 A nesurat ku yan tekamuy,
te maburungak talo am madatangan ta kam
sangaw nga mangwa ta awan ta kapkap-
pyan, a pagka-ma muy sangaw ya poray ku
tekamuy. A maburungak tekamuy talo am
madatangan ku sangaw ya magintaptapil,
ikid na magimpaspassil, ikid na magporay,
ikid na maginggum, ikid na magimpad-
padulay, ikid na maginglibliblik, ikid na
magparayag, ikid na awemuy masinukud.
21 A maburungak para talo am mamatanak
sangaw ta atubang na Namaratu gafu ta
kadwan tekamuy. Te am awena para la
nagbabawi na kadwan kiden tekamuy nga
manguyoyung ta atawa na kadwan ikid na
mangwa ta awan ta kapkappyan a pake
madamdamak sangaw ta atubang na Nama-
ratu ewan.

13

Ya Kapozyanan Na Tabarang Ni Pablu Tekid

1 A am dumatangak sangaw tekamuy,
anna itta para la ya nakaliwat a mappya
ta mapa-gang kid, ammi mappya ta itta
sangaw ya duwa ono tallu na mangipasikkal
ta liwat da, te yen haman ya uhohug na
Namaratu ta lintig na en. 2 A ta mekaduwa
en neangek tekamuy ta idi a dana tin-
abarangan ku ya nakaliwat kiden kontodu
kadwan kiden naggagimung, a pidwan ku
kid ha tabarangan ta ayanin ta suratin yan
ta kuman na iyaken, te ya uhohug ken tekid
a

"Am itta para la sangaw ya awan nag-
babawi ta pagliwatan na ta datang ku
tekamuy a awan sangaw ta malillikan ta
pama-gang ku tekid," kunku paen.

3 A gafu ta ikayat muy pasikkalan am
paguhohugan nak ni Hesus Kristu a maita
muy sangaw ya pakapangwa na, te awena
makafuy mangpa-gang tekamuy am awa
masikan. 4 Te maski am kuman na makafuy
ta nepasi na en a natolay na hala gafu ta
pakapangwa na Namaratu tentu. A maski
ikami, kuman na makafuy kami hapa am
itta kami ta atubang muy, te parigan mi ya
gagangay ni Hesus, ammi itta hapa ya paka-
pangwa mi nga mangpatunung tekamuy, te
mesipat kami ta pakapangwa na Namaratu
gafu ta nesipat kami ta katolay ni Hesus.

5 A kumanen bakkan mina ta iyak ya
paruban muy am awa bari muy hapa la,
petta maamu muy mina am kakurugan ya
pangurug muy. Pasikkalan muy mantu am
anu ya itta ta nonot muy, te am kakurugan
ya pangurug muy a awan hud i Hesus Kristu
tekamuy, intu la dulay am sinang mangu-
rug kam la. 6 A am pake magnonot kam
a ikatalak ku ta yen sangaw ya pakkamun
muy ta bakkan kami ta sinang turin ni
Hesus.

7 A pakimallak ta kam ta Namaratu ewan
ta awemuy sangaw pidwan ya kuman na
kadulay muyen. Ammi awena ta ikami
mina ya madayawan gafu tekamuy, te
maski am aweda kami ikwenta ta turin
ni Hesus a ikayat mi la ta mappya ya
tarabakun muy. 8 Te maski am anu ya
kakurugan a awena haman mabalin ta ile-
mad mi, a mappya mantu ta ibosag min.
9 Te maski am pahig na kadwan kiden ta
makafuy kami nga mangtabarang tekamuy
a matalak kami la basta masikan kam nga
mangidulot ta kappyanan. A yen ta pake
pakimallak ta kam, petta pakappyan muy
ya nonot muy. 10 A yen ta isurat ku yan ta
kawan kin para la tekamuy pettam sangaw
am dumatangak tekamuy a awek sangaw
makaporay tekamuy, te ya pakapangwakin
nga neatad na Namaratu teyak a bakkan ta
iyen ya pangkutkutet ku tekamuy am awa
pangpasikan ku tekamuy.

11 A ya napozanin nga uhohug ku teka-
muy, kahkahulun, a Namaratu ya makkamu
tekamuy. Pakappyan muy ya nonot muy a
nonotan muy ya ngamin tabarang kin teka-
muy. Pagtatakdayan muy ya nonot muy,
petta mappya la ya pagkakāhulun muy, a
magyan tekamuy ya Namaratu ewan nga
mangidduk ikid na mangatad ta kamappya
na nonot muy. 12 Ipaita muy ya pagingid-
idduk muy, 13 a makikumusta tekamuy ya
ngamin kiden mangurug ta agyan kin. Am-
pade mapasinapan kam ta panguffun ni Afu
Hesus Kristu, ikid na pangidduk na Nama-
ratu ewan, ikid na pakikahulun na Kahalwa
na en.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya lugar na Galasya a pake alawa na lugar, a addu hapa ya ili na kiden. A ya ili kiden na Antiokya ta Pisidya, ikid na Ikoniya, ikid na Listra, ikid na Derbe, a yen kid na ili ya pinasyar nig Pablu ikid ni Barnabas ta gafu na pangipadangag da ta damag ni Afu Hesus. Am basam ya Tarabaku Na Turin Kiden ta kapitulo 13 ikid na 14 a yen ya pakabasam ta tarabaku nig Pablu ta isin kid na ili, ikid na pangigafgafu da ta iglesya ta tagtakday na ili.

A ta nepagtugut nig Pablu ta lugar na Galasya a awena la mabayag a itta ya kadwan kiden nga tumulyat ta gafan da nga mangituldu ta takwan na bida, yaga pinadpadulay da i Pablu en, te nebar da ta awena turin ni Hesus. A ta nepakadamag ni Pablu ta takwan na ya kurugan na netuldu na kiden a yen ta nagsurat tekid petta pake tabarangan na kid. Te ya tumulyat kiden ta gafan nig Pablu a mangurug kid kan hapa te Hesus, ammi gafu ta Hudyo kid a ipapilit da hapa ya dana en gagangay da nga magbanggit ikid na mangihangat ta kadwan kiden na kanan. A gafu ta Hentil kan ya taga Galasya kiden a makurang kan ya pangurug da am aweda hapa mabanggit. Ammi ta kuman na netuldu na Namaratu te Pablu a tulad ya netuldu na sakā Hudyo na kiden, a yen ya pake nepasikkal na hapa ta surat na in ta taga Galasya kiden.

1-5 Tekamuy ngamin nga iglesya nga taga Galasya.

Ampade Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A uray na Namaratu ta isagapil ni Hesus ya bari na en tekitam gafu ta liwat tam kiden, petta igungay na kitam ta magdulay kidin ta ayanin. Ampade Namaratu ya madaydayawan addet ta addet.

A ya nagsuratin tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus Kristu ikid na Dama tamewan Namaratu, a makikumusta hapa ya ngamin kidin kahulun ku sin nga mangurug.

Ya Pangpaliwat Na Ta Taga Galasya Kiden

A awemuy mina pahig, kahkahulun, ta tolay ya nangidob teyak, te awan haman ta nangisaad ikid na nangidob teyak am bakkan la te Afu Hesus ikid na Dama tamewan Namaratu nga nangtolay tentu ta pasi na en. 6 A yen ta nagsuratak tekamuy te pake nakagtutak gafu ta pagsunsun muy, te awemuy para la nabayag mangurug a pagtalekudan muy haman ya nangikallaken tekamuy gafu te Hesusen. Matalak kam paen ta damag na allak na en tekamuy, a ta ayanin a mangurug kanan ta takwan na damag nga awan negitta ta nepadangag mi en tekamuy. 7 A ta kuman na mariknak a itta de ya namopoyung tekamuy, te pagkilluyan da ya Damag ni Hesus Kristu. 8 Ammi maski am ikami mina ono anghel nga taga langit ya mangipadangag ta takwan tekamuy nga awan negitta ta nepadangag mi en tekamuy ta idi a mappya ta igaged na kami na Namaratu ewan. 9 A pake ipasikkal kun ha, te am angarigan ta itta mina ya mangipadangag tekamuy ta takwan na damag nga awan negitta ta kinurug muyen ta idi a Dyos sangaw ya mangpa-gang tentu.

Ya Nagafun Na Nepadangag Ni Pablu

10 "A anu haman ta kumanin ya uhohugan ni Pablu en," kummuy de? A onay, te petta awemuy mina kurugan ya ibar na tumulyat kiden ta gafan ken tekamuy, te ibar da kan ta intu la ipadangag ku ya makamamallak ta tolay a bakkan ta Namaratu ewan. Ammi am kakurugan mina ta kunna ten a awek mina negitta ta daddoban ni Hesusen, anna awek mina nebar ta ayanin ta igaged na Namaratu ya mangipadangag ta takwan na damag nga awan negitta ta ipadangag ku. 11 Ammi ya pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun, a ya damag ni Hesus nga nepadangag ku tekamuy a bakkan haman ta nonot na tolay ya nagafun na, 12 te bakkan ta tolay ya nakadangagan ku, a bakkan hapa ta tolay ya nangituldu teyak, te yen haman ya nepakamu ni Hesusen teyak.

13-14 A dana amu muy haman ya gagangay ken ta idi teyaken para la dimmagdag ta relisyon na Hudyo kiden, te pake inabak ku ya addu na sakā Hudyok kiden ta relisyon mi, a pake masikanak dimmagdag ta netuldu na dadagkal mi kiden. A yen ta

masikanak hapa nakitapil ikid na nangpazi-
gat ta iglesya na Namaratu, petta maperdi
mina. [15] Ammi gafu ta dana pinili nak na
Namaratu ewan ta kawan ken para la, a
nekallak nak hapa, [16] te nepakamu na ya
Anak na en Hesus teyak petta kurugan ku, a
pinatudunan nak nga ange mangipadangag
ta agyan na Hentil kiden. A maski am
nepaita na Namaratu ta killu ya pangurug
ku tentu ta idi a awek nagapag ta nangit-
uldu teyak, [17] anna awek umange nakibibida
ta turin kiden ta ili na Herusalem nga
imunnan nesaad ammi teyak, awa iyak
hapa la ya immange ta kalafukanen ta iten
Arabya, petta iyak hapa la ya makanonot
ta ituldu na Namaratu teyak. A sangaw
nagtoli yak ha ta ili na Damasku.

Ya Testimonyo Ni Pablu

[18] A ta kabalinan na tallu darun a
umange yak ha ta ili na Herusalem petta
magkaaamu kami ni Pedru, a nagyanak
tentu addet ta mafulu lima na araw. [19] A
awek naita ya kadwan kiden turin fwera
la te Santiago nga kabagis na Dafu tamen
Hesus. [20] A pagasingan la ta Dyos am awena
kustu na nesurat kin ta isin tekamuy.

[21] A ta nekabalin na kumanen a umange
yak hapa ta iten Siriya ikid na Silisya.
[22] Ammi ya kahulun tam kiden nga taga
Hudeya nga mangurug te Hesus a awedak
para la amu, te awedak para la naita.
[23] Ammi nadamag da la ta mangurug na
hapa ya nakitapil tekid ta idi, anna ipadan-
gag nan hapa ya damag ni Hesus nga pinad-
padulay na ta idi. [24] A dinayawan da hapa ya
Namaratu ewan gafu teyak.

2

Ya Neange Ni Pablu Ta Ili Na Herusalem

[1] A ta nepagpasa na mafulu appat na
darun a umange yak ha ta ili na Herusalem,
ammi hinulun nak ni Barnabas, a inalap ku
hapa i Tito ta kahulun mi. [2] A umange yak
ta atubang na turin kiden ikid na kalalak-
lakayan kiden gafu ta nepaita na Nama-
ratu teyak. A pake nepasikkal ku tekid
ya damag ni Hesus nga nepadangag ku ta
Hentil kiden, petta damagan ku tekid am
anu ya uray da, te awek ikayat ta kenga
ya nagbannagan ken ikid na pagbannagan
ken para la. [3] A mappya hapa, te matalak
kid teyak. A dana amu da hapa ta Hentil
i Tito en nga nehulun teyak, ammi maski
kunna ten a aweda haman nepapilit ta
mabanggit mina. [4] A yen hapa ya ikayat
mi nga dangagan tekid, te ta idi a itta
ya umange nakigimung tekami nga ape
pumarig tekami, petta pang-itan da tekami
am magpabanggit kami ta Hentil kiden nga
mangurug. A gafu ta mangurug kamin te
Hesus a nebar da haman ta makurang ya
pangurug mi gafu ta awemin dagdagan ya
lintigen nga netuldu ni Moses ta kuman
na ikid. A yen ta kinasaba da kamin petta
pagtagabun da kami ha ta lintigen. [5] Ammi
maski kunna ten a awemi pulus timuluk
tekid, pettam kumanen a awan ta melagum
ta damag ni Hesus nga ipadangag mi ikid na
isirak mi tekamuy.

Ya Pagkakattway Na Turin Kiden

[6] A maski am anu ya kalalaki na sakā turin
ku kiden nga magtaron ta iglesya ta ili na
Herusalem, a awan bale teyak am anu ya
kasasaad da, te awan haman ta idaduma
na Namaratu tekami. A maski am ikid ya
dayawan na kadwan kiden a awan haman
ta neatad da teyak petta daggan da mina
ya amuk ikid na itulduk, [7] te naawatan da
ta iyak ya nesaad na Namaratu ta ange
mangipadangag ta damag ni Hesus ta Hen-
til kiden, a kumanen hapa te Pedru ta
Hudyo kiden. [8] Te ya nanguffun te Pedru
ta pangipadangag na ta Hudyo kiden a intu
hala ya nanguffun teyak gafu ta Hentil ki-
den. [9] A gafu ta naita da ya panguffun na
Namaratu teyak, a ya uhohug nig Pedru ikid
ni Santiago, ikid ni Hwan teyak, te ikid ya
kuman na makkamu, a

> "Mappya mantu ta ikamuy ni Barn-
> abas ya mangipadangag ta Hentil kiden,
> a ikami ya umange ta Hudyo kiden,"
> kunda,

a nagaalimano kamin hapa, petta
mepasikkal ya pagkaap-appya mi.

> [10] "A nonotan muy hapa ya pobre kiden
> nga mangurug ta isin Herusalem, te uffu-
> nan muy kid," kunda hapa.

A "On," kunku hapa, te yen haman ya dana
nonot ku.

Ya Pangihuya Ni Pablu Te Pedru

[11-12] Ammi sangaw ta medyo nabayag a
umange hapa i Pedru nga nagpasyar tekami
ta ili na Antiyoka. A mappya bit, te nakik-
ihkihu hapa ta Hentil kiden, a nakikkanan

bit hapa tekid. Ammi ta datang na kadwan
kiden Hudyo nga dinob ni Santiago, a naki-
gungay haman i Pedru, a awenan abikanān
ya Hentil kiden, te nagtalaw ta uhohugan
na sakā Hudyo na kiden nga awan nakikihu
ta awan kiden nabanggit. A gafu ta madi ya
tinarabaku na en a nagsasitangan ku hapa
ta atubang na, 13 te yaga dumagdag hapa
tentu ya kadwan kiden Hudyo, a yen ta
nehulun hapa i Barnabas tekid. 14 A teyaken
nakaita ta nedaduma da ya kadwan kiden
mangurug a nagsasitangan ku i Pedru ta
atubang na kadwan kiden, petta madangag
da hapa, te kuman na nelemad na haman
ya ituldu na damag ni Hesus tekitam. A ya
uhohug ku tentu a

> "Maski am Hudyo ka, Pedru, agu
> ta nagtalekudam paen ya relisyon na
> Hudyo kiden gafu ta mangurug kan te
> Hesus? A anu kawagan na mantu ta
> ipersam na ya nagtalekudamen ta Hentil
> kiden, te awem kid na pakipulpulapulan
> gafu ta aweda hapa mabanggit?" kunku
> tentu.

Ya Gafu Na Katunung Tam

15-16 A yen mina ya pake nonotan muy,
te ikami nga Hudyo a dana amu mi ya
lintig na Namaratu addet ta kaabbing mi,
te bakkan kami ta kuman na Hentil kiden
nga awan makkamu ta lintig na en. Ammi
maski kunna ten a amu min ta bakkan ta
tarabakun tam ya ikwenta na Namaratu ta
katunung tam, te intu la ikwenta na ya
pangikatalak tam tentu. A yen mantu la
ya ikatalak mi ya nepangikaru ni Hesus ta
liwat mi, petta ikwenta na ta matunung
kami, te bakkan haman ta pangidulot tam
ta lintig na en ya mangatad ta katunung
tam.

17 A gafu ta ikayat mi mangurug te Hesus
petta matunung kami ta pakaitan na Nama-
ratu a dana nebosag mi ta negitta kamin
hapa ta Hentil kiden nga nakaliwat. Ammi
nagbalin kami hud ta makaliwat gafu ta
pangurug mi te Hesus? Bakkan ta kunna
ten. 18 Ammi am angarigan ta tolin ku ha ya
lintig na Namaratu nga nagtalekudan ku ta
idi petta yen ya ikatalak ku ta mangatad ta
katunung ku a makaliwatak ha ta Namaratu
ta netuldu na en nga mangatad ta katunung
ku. 19 A yen ta kuman na nasi yak na ta lintig
na en petta matolayak ta kuman na netuldu
na Namaratu teyak. Te ya lintig na en hapa
la ya pakkamun ku ta awan ta mabalin ku
ta ibar na en am bakkan ta Namaratu ewan
hapa la ya manguffun teyak.

20 A gafu ta nesipatak ta pasi ni Hesusen
ta nekelansa na en ta krus a ya katolay
kin a bakkan mantu ta tolay, te i Hesus
ya nagtolay teyak. A ya angat kun ta
ayanin a angat ku gafu ta pangikatalak ku ta
Anak na Namaratu nga mangidduk teyak,
te nesagapil na ya bari na en teyak petta
melillikak ta pama-gang na Namaratu ta
ngamin kiden nagliwat. 21 A awek mantu
ilemad ya kallak na Namaratu teyak, te am
angarigan ta matunung mina ya tolay ta
pangitan na Namaratu gafu ta pangidulot
na ta lintig na en a kenga mantu ya nepasi
ni Hesus, a kuman na awan ta serbi na.

3

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

1 Ammi tekamuy nga taga Galasya a ku-
man na awan ta nonot muy, te maski
am pake nepasikkal ku ya pasi ni Hesus
tekamuy nga nangikaru ta liwat tam kiden
a nepalubus muy haman ta itta ya nan-
gayayyaw tekamuy, te pahig muy na ta
matunung kam ta pakaitan na Namaratu
gafu ta pangidulot muy ta lintig na en.
2 A itta mantu ya pohut ku tekamuy, te
tekamuyen nangurug te Hesus a itta hud
ya tinarabaku muy petta mapasinapān kam
ta Kahalwa na Namaratu? A nagdulot hud
ya Kahalwa na en tekamuy gafu ta ned-
ulot muy ya lintig na en? Awa intu la
nangidulotan na tekamuy ya pangikatalak
muy ta damag ni Hesus nga nepadangag
mi tekamuy. 3 A itan muy mantu ya kawan
na nonot muy, te nekatalak muy biten ya
Kahalwa na Namaratu ta gafu na pangurug
muy, ammi ta ayanin a pahig muy haman
ta itta ya sikan muy nga mangidulot ta uray
muy hapa la.

4 A bakkan la ta yen ya pakaitan ta kawan
na nonot muy, te nonotan muy para ya
ngamin naattaman muy ta idi ta nakitapil
kiden tekamuy gafu ta pangikatalak muy te
Hesus, ammi ta ayanin a kuman na awan
ta serbi na pagattam muyen, te pumahig
kanan haman ta nakitapil kiden tekamuy
ta idi. Ammi mabalin hud ta awan ta

serbi na pagattam muyen? [5] A intu mina
pagnonotan muy ya kadwan kiden kahulun
muy nga itta ya pakapangwa da, te bakkan
ta pangidulot da ta lintigen ya nepangatad
na Namaratu ta Kahalwa na tekid petta itta
ya pakapangwa da, te yen la ya nangatadan
na ya pangikatalak da ta damag ni Hesus.

Ya Keangarigan Ni Abraham

[6] A mappya ta nonotan muy hapa ya
kasasaad ni mina Abraham, te ya uhohug
na suraten gafu tentu a intu yan:

"Kinurug ni Abraham ya nebar na Nama-
ratu tentu a yen ta nekwenta na Na-
maratu ta matunung i Abrahamen,"
kunna.

[7] A maski am inya mantu ya mangikatalak
ta nekari na Namaratu ewan a yen hapa ya
ikwenta na ta matunung ta kuman ni mina
Abrahamen. [8] A ya uhohug na Namaratu te
mina Abraham a

"Gafu ta iko, Abraham, a pake magasat hapa
sangaw ya ngamin tolay ta ngamin
kiden lugar," kunna.

A ta nepaguhohug na Namaratu ta isin
te mina Abrahamen a intu nepadangag
na ya damag ni Hesus ta kawan na en
para la, a nepesurat na hapa petta dana
mepasikkal ya uray na en gafu ta Hentil
kiden, te dana negakkad na ta isipat na kid
hapa te mina Abrahamen am parigan da
hapa ya pangurug na. [9] A maski am inya
mantu ya mangidulot ta pangurug na ikid
na pangikatalak na ta allak na Namaratu a
yen hapa ya mesipat ta bendisyon na Na-
maratu nga nekari na te mina Abrahamen
gafu ta pangurug na en hapa.

Ya Mapa-gang Gafu Ta Lintigen

[10] Ammi ya awanen mangidulot ta
pangikatalak na ta allak na Namaratu gafu
ta intu ikatalak na ya pangidulot na ta lintig
na en a yen sangaw ya mapa-gang gafu ta
awena sa idulot ya ikatalak na en. Te ya
takday para uhohug ta lebru na lintigen a

"Mapa-gang sangaw ya ngamin tolay nga
awan mangidulot ta ngamin ki-
den nesurat ta lebru na lintigen,"
kunna.

[11] A kakurugan mantu ta awan ta matunung
ta pakaitan na Namaratu gafu ta pangidulot
na ta lintig na en, te ya uhohug ni mina
Habakuk nga aglavun na Namaratu a

"Ya mangikatalak ta allak na Namaratu
tentu a yen ya ikwenta na ta matu-
nung, a matolay hapa sangaw nga
magnayun," kunna.

[12] Ammi ta nepangatad na Namaratu ta
lintig na en ta dadagkal tam kiden a awena
haman nebar ta ikatalak da mina ya allak na
tekid, te intu la nebar na ta

"Idulot muy la ya ngamin lintig ku nga
neatad ku tekamuy, a matolay kam
sangaw," kunna.

[13] Ammi gafu ta sa nagliwat kitam haman ta
lintig na en a yen ta itta ya pangtaguhalin
na tekitam. Ammi yen ta sinaka na kitam
hapa ni Hesusen, te intu ya netali tekitam
nga tinaguhali na Namaratu tentu en na-
gappa ta kayu en, te yen hapa ya uhohug
na takday surat,

"Am itta ya nebesin ta kayu a yen ya pakai-
tan ta nagtalekudan na Namaratu,"
kunna.

[14-17] A pake nonotan muy,* kahkahulun,
am inya ya sakā nesipat na Namaratu ta
nepangikari na te Abrahamen, te "Iko ikid
na simsimam," kunna. A awena mantu
sakā nesipat ya ngamin kiden simsima na
am awa tatakday la. A awan ta takwan na
ikayat na uhohugan am bakkan te Hesus
Kristu. A yen ta immange i Hesus nga
metali tekitam ngamin, petta mesipat hapa
ya Hentil kiden ta allak na Namaratu nga
nekari na te mina Abrahamen, pettam ku-
manen hapa a pasinapān na kid ta Kahalwa
na en gafu ta pangikatalak da te Hesus.

A ya pake ipasikkal ku ta isin a maski am
pake napozan ya nepangatad na Namaratu
ta lintig na en, te nagpasa haman ya ap-
patagatut a tallufulu darun, a bakkan ta yen
ya tali na tulag na en te mina Abrahamen, te
masmasikan haman ya tulag na en, te dana
nepagasingan na haman. Am angarigan ta
ikitam tolay ya mamadday ta tulag ikid na
nabalin na naperman ya tulag tam a awena
sangaw mabalin ta mauli. A kumanen hapa
ta tulag na Namaratu te mina Abrahamen,
te awena mabalin ta maazi. [18] A gagangay
hapa ta kunna ten, te ya nekari na Nama-
ratu te mina Abrahamen ikid na simsima na
kiden a allak na la tekid, te awena para la

* 3:14-17 Nauli ya katunud na bersikulo kiden ta isin petta matarus ya bida. A kunna sin ya katunud da: 16, 14, 17, 15.

nebar ya lintig na en. A am kakurugan mina
ta isipat na kitam ta nekari na en te mina
Abrahamen gafu ta nedulot tam ya lintig na
en a bakkan mantu ta allak ya gafu na am
awa pangidulot tam hud la ta lintig na en.

Ya Serbi Na Lintigen

19 Anu kawagan na mantu ta nedagga na
Namaratu ya lintig na en? Anu hud ya
serbi na? A yen ta nedagga na petta itta
ya mangipasikkal ta liwat na tolay kiden.
Ammi ape netunglak addet la ta neaange
na simsima ni mina Abrahamen, te intu ya
pake nangidulot ta nekari na Namaratu te
Abraham. A pake naturturay para ya nekari
na Namaratu te Abraham ammi ta lintig
na en, te ta nepanggawat na tolay kiden ta
lintig na en a bakkan haman ta Namaratu
ya nangigawat awa dinob na hud la ya
anghel na kiden, a ikid ya nangigawat te
Moses kapye na kid netuldu ta tolay kiden.
20 Ammi ya nekari na Namaratu te Abraham
a awan ta takwan na nangiuhohug tentu am
bakkan ta Namaratu ewan hapa la.
21 A anu mantu ya maawatan tam ta lintig
na en? Kuman na ikatupag na de ya nekari
na en te mina Abraham? Bakkan ta kunna
ten, ammi magduma ya pagserbi da. Te
am angarigan ta neatad na mina ya lintig
nga mangtolay tekitam a mabalin mantu ta
matunung kitam tentu gafu ta pangidulot
tam ta lintigen. 22 Ammi bakkan haman ta
kunna ten, te ya lintig na en ya mangibar
ta liwat tam, petta mangurug kitam te Hesusen nga mangikerutan tekitam, pettam
kumanen a mesipat kitam hapa ta nekari na
Namaratu te mina Abrahamen.
23 Ammi ta awena en para la neaange ni
Hesusen a awan haman ta amu na tolay kiden ta kurugan da am bakkan la ta lintigen.
A kuman na negalut kid mantu ta lintigen
addet ta itta ya mangituldu tekid, petta
mangurug kid te Hesus. 24 A ya lintigen
mantu ya manggamma tekid ta kuman na
mangtaronen ta abbing, te taronan na kid
addet ta ketta sangaw ni Hesusen, te am
mangurug kid tentu a ikwenta na Namaratu ta matunung kid na. 25 A gafu ta mangurug kitanan tentu a awetanan masapul
ya manggamma tekitam.
26 A ta ayanin a ānāk kanan na Namaratu
nga negitta tentu gafu ta pangikatalak muy
te Hesus. 27 Te tekamuyen nagzigut gafu ta
pangikatalak muy tentu a intun ya nonot
muy ya nonot ni Hesus. 28 A ta kuman
na pangitan na Namaratu tekamuy a awan
ta nagdaduman muy, te bakkan kanan ta
Hudyo ikid na Hentil, ikid na lalaki ikid
na babbay, ikid na tagabu ikid na magpatagabu, te sa naggagitta kam haman gafu
te Hesus. 29 A gafu ta nedagga kanan te
Hesus a mekwenta kanan hapa ta simsima
ni mina Abrahamen, a kwa muy hapa ya
ngamin na nekari na Namaratu tentu.

4

Ya Kasasaad Na Awan Para La Makkamu Te Hesus

1 A pake bidan ku para ya keangarigan
na abbing nga taronan na mangtaronen,
te am angarigan ta itta ya isirak na dama
na abbingen tentu a awena bit ibbalan na
abbingen ta kaabbing na para la. A maski
am kwa na ya ngamin kiden isirak na dama
na en tentu a negitta bit la ta tagabu en
nga awan ta kwa na, 2 te takwan bit la ya
makkamu magtaron tentu ikid na kwa na
kiden addet ta arawen nga nebar na dama
na en. 3 A kumanen hapa tekami nga Hudyo
ta idi ta awemi en para la pakkamu ta kustu,
te ya lintig na Namaratu nga nesirak na
dadagkal mi kiden tekami a yen ya kuman
na nagturay tekami ta idi. 4 Ammi ta pakadatang na arawen nga nebar na Namaratu a
yen ya nepangidob na ta Anak na en Hesus,
ammi neanak hala na tolay. A sa nedulot
na hapa ya ngamin nebar na Namaratu ta
lintig na en, 5 petta ipasikkal na ta intu ya
makabalin nga mangsaka ta tolay kiden nga
iturayan na lintigen, pettam kumanen a
alapan na kami hapa na Namaratu ewan
ta pake ānāk na. 6 A gafu ta nesipat na
kam hapa nga Hentil a amu tam ta anak
na kitanan gafu ta pagyanan na kitam na
Kahalwa na en nga nagyan ta Anak na
en Hesus, a yen ta “Amang Namaratu ”,
kuntam hapa ta pakimallak tam tentu. 7 A
gafu ta allak na Namaratu tekitam a bakkan
kitanan mantu ta kuman na tagabu nga
iturayan na lintigen, te pake ānāk na kitam
na Namaratu ewan, a gafu ta anak na kitam
a isipat na kitam hapa ta ngamin kwa na.
8 A ya kasasaad muy ta idi ta awemuyen
para la pakkamu ta Namaratu a kuman na
nakitagabu kam ta magdaduma na pakimallakan nga bakkan ta Dyos. 9 Ammi ta

ayanin gafu ta amu muy na ya Namaratu
nga nakipakamu tekamuy a anu kawagan
na ta ikayat muy magtoli ta nagtaleku-
dan muyen? Te kuman na ikayat muy ha
patagabu ta makafuy ikid na awan makauf-
fun tekamuy. 10 A gafu ta magtalaw kam
para la ta nagtalekudan muyen a ngilinan
muy haman ya kadwan kiden araw, ikid na
hulan, ikid na darun, ikid na magdaduma
na pyesta. 11 A yen ta nagburungak na teka-
muy te kuman na kenga de ya pagbannag
ken tekamuy.

Ya Kapopoyung Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

12 A yen ta pake ipasikkal ku tekamuy,
kahkahulun, ta parigan dak mina ta ayanin,
te nagbalinak hapa ta kuman na ikamuy
Hentil, te nagtalekudan kun haman ya
gagangay na sakā Hudyok kiden petta man-
gurugak te Afu Hesus. 13 A teyaken nangi-
padangag ta damag na en tekamuy ta
neangeken tekamuy a mappya haman ya
nepagpadulot muyen teyak, te amu muy
ta umange yak ta agyan muy gafu ta takit
na barikin. 14 A nazigatan kam hapa gafu
ta takit ken, ammi maski kunna ten a
awedak haman nedadula, ikid na awedak
nagtalekudan, te pinagdulot dak ta kuman
na anghelak na Namaratu ewan, ta kuman
na pagpadulot muy mina te Hesusen. 15 A
pake matalak kam paen teyak, te magge
kilotan muy ya mata muy kiden ta talak
muy teyak, petta iatad muy kid mina teyak.
A anu hud mantu ya liwat ku ta nagdulay na
ya nonot muy teyak? 16 Pinagbalin dak de
ta ikatupag muy gafu ta nabidak ya kustu
tekamuy?

17 Ammi ya mangayayyaw kiden nga mag-
pakolang tekamuy a dulay ya pagpakolang
da, te ikayat da ta makigungay kam tekami,
petta ikid hapa la ya pakolangan muy.
18 A mappya hapa ta itta ya magpakolang
tekamuy am mappya la ya pagpakolang da
ta kuman na iyaken ta kettaken tekamuy.
19 Ammi gafu ta nagsunsun kam, anak ku,
a mazigatanak ha ta kuman na maganak,
te kuman na pidwan ku ha ya tarabakuken
tekamuy, petta pake kustu mina ya pan-
gurug muy te Hesusen nga mangikerutan
tekamuy. 20 Ampade itta yak mina teka-
muy ta ayanin petta sang malapat mina ya
paguhohug ku tekamuy, te magburungak
gafu ta kapopoyung na nonot ku tekamuy.

Ya Keangarigan Na Duwa Kiden Babbay

21 A itta hapa ya damagan ku tekamuy, te
am ikayat muy ha megalut ta lintigen a amu
muy hud am anu sangaw ya kasasaad muy?
22 Intu mina pagnonotan muy ya duwa kiden
anak ni mina Abrahamen nga binida ni
Moses ta surat na en. Te ya takday a kuman
na tagabu, te anak haman na tagabu na
en, ammi ya takdayen a bakkan ta tagabu,
te anak na pake atawa na en Sara. 23 A
ya anak na tagabu na en a neanak hala ta
kuman na gagangayen meanak. Ammi ya
anak na pake atawa na en a intu hala ya
nekari na Namaratu tekid, a awan mina
yen am bakkan ta uray na Namaratu ewan.
24-25 Ammi ya bida na duwa kiden babbay
nga naganak a maumag hapa ya ikayat
na uhohugan, te ikid hala ya kuman na
keangarigan na duwa kiden tulag na Nama-
ratu ta tolay. Te ya babbayen nagtagabu
nga nagngagan te Hagar a intu hala ya
keangarigan na lintig na en nga neatad na
ta Istralita kiden ta agyan na Bagetayen
Sinay ta iten Arabya, te ya babbayen ikid na
lintigen a kuman na naggitta kid naganak
ta tagabu.

A ya tolay kiden taga Herusalem nga
dumagdag para la ta lintigen a ikid ya
kuman na anak ni Hagar, te naggitta kid
magtagabu. 26 Ammi ikitam nga mangurug
te Afu Hesus a bakkan kitam ta tagabu,
te kuman na anak kitam ni mina Sara en
nga pake atawa ni Abraham. A yen ta
awetam parigan ya tolay kiden nga taga
ili na Herusalem ta lutakin, te ya ili na
Herusalem ta langitewan ya kakurugan na
lugar tam. 27 A ya linavun ni mina Isayasen
ta surat na en a ad-addu sangaw ya anak ni
Sara ammi ta tagabu en, te ya uhohug na en
a

"Magayayat kan, iko nga awan nakaanak,
a pake gimihawa ka,
te maski nabaybay-an ka a ad-addu sangaw
ya anak mu nga iatad na Namaratu
ammi ta anak na gagangayen maganak
nga seatawa," kunna.

28-29 A ikitam, kahkahulun, nga mangurug
te Hesus, a naggitta kitam te mina Isaken
nga neanak ni mina Sara en, te sa ikitam ya
ānāk kiden ni mina Abraham nga nekari na

Namaratu tentu. Ammi intu para nonotan
muy ya kasasaad na duwa kiden anak ni
Abraham ta idi, te ya neanaken ta kuman
na gagangayen meanak a tinapil na i Isaken
nga neanak ta pakapangwa na Kahalwa na
Namaratu. A kumanen hapa tekitam ta
ayanin, te tapilan na kitam hapa na du-
magdag kiden ta lintigen. 30 Ammi awetam
mina burungan yen, te intu mina nonotan
tam ya uhohug na Namaratu te Abrahamen
nga nesurat ta kumanin:

"Patugutam la ya tagabu ina ikid na anak
na, te awena mabalin ta mesipat ya
anak na tagabu ta kesipatan na anak
na awan magtagabu," kunna.

31 A yen mantu ya ibar ku tekamuy,
kahkahulun, petta maawatan muy mina ya
kasasaad muy. Te ikitam nga mangurug te
Afu Hesus a awetanan negalut ta lintigen ta
kuman na ānāk kiden na tagabu. Te bakkan
haman ta ānāk na tagabu ya mesipat ta
nekari na Namaratu te mina Abraham am
awa anak na awanen magtagabu.

5

Awetam Timuluk Ta Magpatagabu Tekitam

1 A awetanan mantu megalut ta lintigen,
te inubadan na kitam ni Afu Hesus. A gafu
ta naubadan kitam a awetam hapa timu-
luk ta magpatagabu kiden mina tekitam,
te magintak kitam hud la ta nakaubadan
tamen. 2 A pake nonotan muy ya ibar
kin tekamuy: te am pabanggitan muy ya
bari muy gafu ta yen ya ikatalak muy
ta mangikerutan tekamuy a awan mantu
ta pakesipatan muy te Hesus. 3 A pake
ipasikkal ku para tekamuy ta am itta teka-
muy ya pabanggit gafu ta yen ya ikatalak da
nga mangikerutan tekid a mappya mantu
ta sa idulot da ya ngamin nesurat ni mina
Moses ta lintigen. 4 Te am pahig da ta
matunung kid sangaw ta pangitan na Na-
maratu gafu ta pangidulot da ta lintig na en
a nakigungay kid na mantu te Hesusen nga
Mangikerutan, te awedan ikatalak ya allak
na Namaratu tekitam. 5 Ammi ikitam nga
mangikatalak ta panguffun na Kahalwa na
Namaratu tekitam a itta ya ikatalak tam ta
matunung kitam ta pangitan na Namaratu
gafu ta pangikatalak tam te Hesus. 6 Te
am nedagga kitanan te Hesus a awan bale
am nabanggit kitanan hapa ono am awetam
nabanggit, te intu la ikayat na Namaratu ta
ipasikkal tam ya pangurug tam tentu gafu
ta pangidduk tam ta ikattolay tam kiden.

7 A mappya haman ya pangurug muy ta
idi, ammi anu haman ta netuluk muy ta itta
ya manabtabang tekamuy petta awemuy
ikatalak ya kakurugan nga netuldu mi teka-
muy. 8 Te ya ipapilit na manabtabang kiden
tekamuy a bakkan haman ta Namaratu ya
nagafun na, te takwan haman ya nangaya-
gan na tekamuy. 9 A am ituluk muy ta
itta ya mangituldu ta killu tekamuy a pake
sumaned sangaw ya ituldu da ta ngamin
kiden tekamuy. 10 Ammi maski am kunna
ten ya uhohugan ku tekamuy a ikatalak
ku la ta pagnonotan na kam ni Afu Hesus
petta megitta ya nonot muy ta kuman na
nonot ku. A maski am inya ya manabtabang
ta pangikatalak muy te Hesus a Namaratu
sangaw ya makkamu mangpa-gang tentu.

11 A pahig de na kadwan kidina ta iyak
para la ya takday nga mangipasikkal ta
mabanggit mina ya tolay. Ammi am kaku-
rugan mina ta kunna ten a anu kawagan na
mantu ta tapilan nak para na sakā Hudyok
kiden nga magpabanggit ta tolay? Te am
ipadangag ku mina ta mekerutan ya tolay
gafu ta kabanggit na en a awedak na mina
tapilan. Ammi yen ta ikatupag dak la gafu
ta intu la ipadangag ku ya nepangikaru
ni Hesus ta liwat tam kiden tentu en na-
gappa ta krus. 12 Ammi ya ikayat kin mina
ta magpabanggit kiden nga mamopoyung
tekamuy a kaponan da mina ya bari da am
angarigan ta intu la ikatalak da ya nagalgal
ta bari da.

Naubadan Kitam Petta Magserbi Kitam Ta Kappyanan

13 Ammi tekamuy, kahkahulun, a inalap
na kam na Namaratu ewan petta maubadan
kam ta nakegalutan muyen. Ammi maski
am naubadan kanan a bakkan mina ta
yen ya pambar muy petta intu tarabakun
muy ya angzen ta awa ikayat na bari muy,
te mappya ta magintagtagabu kam la ta
pagkaid-idduk muy. 14 Te ya uhohug na
Namaratu ta lebru na en a

"Iddukam ya kagittam tolay ta kuman na
pangidduk mu ta barim," kunna.

A am tarabakun muy mantu ya kuman na
inuhohug na in ta isin a mekwenta ta kin-
urug muy ya ngamin lintig na. 15 Ammi am
idulot muy la ya magtatapil, ikid na gindukdukmar, a itan muy sangaw awa maperdi
sangaw ya pakikahulun muy te Afu Hesus.

Ya Gagangayen Nonot Tam Ikid Na Kahalwa Na Namaratu

16 Mappya mantu, kahkahulun, ta petuldu
kam ta Kahalwa na Namaratu nga magyan
tekamuy, petta awemuy sangaw medulot
ya gagangayen nonot muy. 17 Te ya gagangayen nonot tam a tabtabangan na ya
ikayat na Kahalwa na Namaratu, a ya ikayat
na Kahalwa na en a tabtabangan na hapa
ya ikayat na gagangayen nonot tam, petta
awetam idulot ya gagangayen tarabakun
tam. Te ya gagangayen nonot tam ikid
na Kahalwa na Namaratu a magkakatkatupag kid. 18 A gafu ta ittan ya Kahalwa
na Namaratu tekamuy nga mangituldu ta
mappya a awan mantu ta serbi na lintigen
tekamuy, te awan haman ta panguffun na.
19 Ammi am tumuluk kam ta gagangayen
nonot muy a intu sangaw tarabakun muy
ya mangadallaw, ikid na magnonot ta dupal
na nonot, ikid na magatattug, 20 ikid na
mangiatang ta sinang dyos, ikid na maganitu, ikid na mangikatupag, ikid na makitapil, ikid na mangahugu, ikid na mafulotan magporay, ikid na maginggum, ikid
na makikattway, 21 ikid na makipassil, ikid
na magillaw, ikid na mafulotan magragsak,
ikid na kadwan para na kumanin. A pake
itabarang ku tekamuy ta kuman na nabidak
tekamuy ta idi ta am itta ya mangwa ta
kumanin kid na tarabaku a aweda sangaw
mesipat ta pangikerutan na Namaratu.

22 Ammi am kurugan muy ya Kahalwa
na Namaratu nga magyan ta bari muy a
mappya sangaw ya patarabaku na tekamuy,
petta intu la tarabakun muy ya mangidduk,
ikid na matalak, ikid na makikappya, ikid
na magattam, ikid na mangikallak, ikid na
mangatad. 23 A uffunan na kam hapa petta
mekatalak kam, ikid na masippat kam, a
petta iguwad muy hapa ya bari muy ikid
na nonot muy. A am yen kid na tarabaku
ya pakkwa na tekamuy a anu hud para ya
serbi na lintigen tekamuy, te awan haman
ta lintig nga mangihangat ta isin kid na
tarabaku. 24 Te ya ngamin kiden tolay nga
nedagga te Afu Hesus a nesipat dan hapa
ya gagangayen nonot da ta nagappan ni
Hesusen, kontodu ngamin kiden pinassilan
da. 25 A gafu ta ittan tekitam ya Kahalwa na
Namaratu nga mangtolay ta kahalwa tam a
mappya ta sigida parigan tam ya ituldu na
tekitam. 26 A awetam hapa magparayag, te
awan sangaw ta iatad na am awa pakidibati
tam, ikid na pagimpaspassil tam.

6

Ya Pagpatunung Tam Ta Bari Tam Ikid Na Kahulun Tam

1-2 A maski am anu ya problema muy ikid
na zigat muy, kahkahulun, a mappya ta
magkauf-uffun kam, petta medulot muy
ya lintig ni Hesusen, te "Magkaid-idduk
kam," kunna. A am angarigan ta itta ya
meddatangan muy nga magliwat, a ikamuy
nga napasinapān ta Kahalwa na Namaratu
ya ange mina mangtabarang tentu. Ammi
mappya ta malapat ya pangtabarang muy
tentu, te am awemuy hapa nonotan ya
bari muy a mabalin ta masanat kam hapa
magliwat. 3 Te am pahig tam ta malalaki ya
amu tam ta awan haman ta kalalaki tam a
ayayyawan tam hala ya bari tam. 4 A bakkan
mina ta ikattolay muy ya pakanonotan muy
ta malalaki kam, te intu hud la nonotan
muy ya Namaratu ewan, te am sagappyan
na kam a yen mina ya gafu na talak muy, a
bakkan ta ikattolay muy ya gafu na. 5 Te am
anu ya patarabaku na Namaratu ta tagtakday tekitam a mappya ta yen ya tarabakun
tam.

6 A ikamuy hapa nga metuldu ta uhohug na Namaratu a mappya ta isipat muy
hapa ya mangituldu tekamuy ta magserbi
tekamuy. 7 A awemuy pahig ta maayayyaw
muy ya Namaratu, te maski am anu ya
imula na tolay a kumanen hala sangaw ya
apitan na. 8 A am intu la imula tam ya
ikayat na bari tam a awan mantu sangaw
ta takwan na maapit tam am awa pasi tam
nga magnayun. Ammi am intu imula tam
ya ikayat na Kahalwa na Namaratu tekitam
a intu sangaw maapit tam ya magnayun na
angat gafu ta Kahalwa na en nga magyan
tekitam. 9 A mappya mantu ta awemuy
mahulat nga mangipaita ta mappya, te am
awemuy magkafuy a itta hala sangaw ya
apit muy nga mappya, a awena hapa sangaw matalantan. 10 A yen ta kanayun ipaita

muy mina ya mappya ta ngamin tolay ta
ketta para la na araw muy, aglalo ta kahu-
lun muy kiden nga mangurug.

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Magpabanggit Kiden

11 A ya isurat kun tekamuy ta mapozan a
itan muy awa pake dakal ya letra na kiden
petta pake nonotan muy ya ibar kin:
12 YA MANGIPAPILIT KIDEN TA MABANG-
GIT KAM MINA A IKAYAT DA TA ITTA MINA
TA BARI MUY YA PAKAITAN TA PAKIDAGGA
MUY TEKID, PETTA MALILLIKAN DA YA
PANGIKATUPAG NA SAKA HUDYO DA KI-
DEN TEKID GAFU TA AWEDA IKATALAK YA
PASI NI HESUSEN.
13 Ammi maski am nabanggit kid ta ku-
man na nebar na lintig na Namaratu a
aweda haman kurugan ya kadwan kiden
nebar na. A ikayat da ta mabanggit kam
hapa ta kuman na ikid petta matalakan
kid gafu ta nagalgal ya bari muy kiden.
14 Ammi teyak hapa la a annun ku ikatalak
ya nagalgal ta barikin? Te awan ta takwan
na ikatalak ku am bakkan la ta Dafu tame-
wan Hesus nga nangikaru ta liwat ku kiden
ta nagappan na en. A gafu ta nesipatak
hapa ta pasi na en a matabeng teyak ya
ngamin kiden pakolangan na awan kiden
mangurug, a matabeng hapa ya pakolangan
ku tekid. 15 A maski am nabanggit ya tolay,
ono awena nabanggit, a awan haman ta
pagduman da, te intu la mekwenta ya bagu
na nonot. 16 A Namaratu hapa sangaw ya
mangikallak ta ngamin kiden mangpahig ta
isin na lintig petta mappya kid la, te yen kid
ya Istralita na Namaratu nga kakurugan.
17 A awek na sangaw ikayat ta itta sangaw ya
mangihuya teyak ta kuman na awek turin
ni Hesus, te ya ngamin kiden piglat ku ta
barbarikin nga neatad na mangikatupag te
Hesus a yen kid ya pakaitan ta iyak hala ya
turin na nga kakurugan.
18 A ya Dafu tamewan Hesus nga
Mangikerutan tekitam, ampade intu hala
ya makkamu tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Efeso Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya takday para na ili nga nangipadangagan nig Pablu ta damag ni Hesus a intu hala ya ili na Efeso. Am basam ya Tarabaku Na Turin Kiden kapitulo 19 ikid na 20 a mabasam hapa ya pagpasyar nig Pablu ta isin na ili, te medyo nabayag hapa ta isin na ili nga mangituldu ta uhohug na Namaratu. Ta damo na ange na en ta isin a magge nagtatapil ya tolay kiden gafu tentu, te ye-yen na ili ya mayor na pangpaddayan da ta sinang dyos na dyos da en Artemis. A gafu ta nangurug ya pake addu na tolay ta nepadangag ni Pablu a nagtalekudan da ya sinang dyos kiden nga ilaku na pandayān kiden. A ya dafu na pandayan kiden a intu ya nangsanat ta tolay kiden petta pagangan da mina i Pablu. Ammi mappya te aweda nasi-ged, a nagtugut hapa.

A ta nepagsurat ni Pablu ta mangurug kiden ta ili na Efeso a nabalud ta ili na Roma. A ye-yen na surat ya pake mangipasikkal ta kadakalan na bendisyon na Namaratu tekitam mangurug gafu te Hesus Kristu. A ya nesurat ni Pablu a intu yan:

1-2 Tekamuy nga tolay na Namaratu taga Efeso nga mangikatalak te Hesus Kristu;

Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus gafu ta uray na Namaratu ewan.

Ya Bendisyon Na Namaratu Ta Itta Kiden Te Hesus Kristu

3 Ampade madaydayawan ya Namaratu ewan nga Dama na Dafu tamen Hesus Kristu, te pinasinapan na kitam ta magdaduma na kappyanan na pakapangwa na en gafu ta itta kitam te Hesus. A yen kid na kappyanan ya magserbi tekitam ta lugar na ewan nga awan maita. 4 A gagangay ta pinasinapan na kitam, te ta kawan para la na lutakin a dana uray na Namaratu ta isipat na kitam te Hesus, petta awan sangaw ta pagkurangan tam am awa megitta kitam hala tentu nga meduma ta gagangay la na tolay. 5 A gafu ta idduk na tekitam a dana nekari na ta magbalin kitam ta anak na kiden gafu ta pangsaka ni Hesus tekitam, petta idulot na hapa ya uray na en tekitam.

6 A nekwenta na kitam ta anak na petta madayawan hapa ya kalalaki na allak na en tekitam, te nesipat na kitam ta Anak na en nga matakit ta nonot na. 7 A ta pasi na Anak na en a nasaka na kitam ta daga na en, te nekaru na ya liwat tam kiden petta mapakoma kitam. 8 A pake nasurok para ya allak na Namaratu tekitam, te pinasinapan na kitam para ta kuman na amu na en, petta maawatan tam ya ngamin allak na tekitam. 9 A nepakamu nan hapa tekitam ya uray na en nga nelemad na ta idi, petta magdulot ya bendisyon na en nga nekari na tekitam gafu te Hesus Kristu. 10 Te ya uray na en nga magdulot sangaw ta maatubang na araw a i Hesus sangaw ya pagdadaggan na ngamin kiden nawatwatek ta lutakin kontodu langitewan.

11-12 A ta kuman na ikami hapa nga Hudyo a ikami ya popolu kiden pinili na petta medagga kami te Hesusen. Te addet ta nekapadday na ngamin kiden napadday a dana nekari na ta ikami ya kabukodan na kwa na nga matakit tentu. A gafu ta mangurug kamin a nagdulot na ya ikayat na Namaratu ewan tekami, petta intu sangaw ya madayawan gafu tekami nga napopolu kiden nangikatalak te Hesus. Te maski am anu ya makmakkwa ta utun na lutakin a pagbalinan na ya ngamin ta kuman na ikayat na en. 13 Ammi bakkan la ta ikami nga Hudyo am awa ikamuy hapa nga bakkan ta Hudyo. A gafu ta nedagga kanan hapa te Hesus a sininyalan na kam hapa na Namaratu ewan. Te tekamuyen nakadangag ta kakurugan ta uhohug na Namaratu a kinurug muy ya damag na pangikerutan na tekamuy. A gafu ta pangurug muy a neatad na ya Kahalwa na en petta kuman na sinyal na tekamuy, te yen ya nekari na ta ngamin kiden mangurug tentu. 14 A ya Kahalwa na en hapa ya mangipasikkal tekitam ta itta hala sangaw ya iatad na Namaratu tekitam, petta pake maubadan kitam ta ngamin kiden dulay, petta Namaratu hapa ya madayawan gafu ta ngamin allak na tekitam.

Ya Pakimallak Ni Pablu

15 A teyaken nakadangag ta mangurug
kanan te Afu Hesus ikid na iddukan muy
ya tolay na kiden, 16-17 a awek mahulat
mangibosag ta talak ku ta Namaratu gafu
tekamuy. A gafu ta intu hala ya Dyos
ni Afu Hesus ikid na Dama tam nga sep-
pakapangwa a kanayun pakimallak ta kam
hapa tentu, petta padakalan na para ya amu
muy tentu gafu ta Kahalwa na en, te intu
ya mangatad ta malalaki na nonot petta
amu muy ya nelemad na ta awan kiden
mangurug. 18 A adangan ku para ta pake
pagdakaran na ya nonot muy, petta pake
amu muy ya ikatalak muy tentu gafu ta
pangalap na en tekamuy, a petta amu muy
hapa ya kalalaki na pagba-nang na en nga
isipat na ta tolay na kiden, 19-20 a kumanen
hapa ta kalalaki na pakapangwa na en nga
mamaspasikan tekitam nga mangurug. A
pake malmalalaki ya pakapangwa na ammi
ta ngamin kiden makapangwa, te yen ya
nepangtolay na te Hesus ta nepasi na en,
kapye na pinātā-nāng ta langitewan. A
ta ayanin a umatogkok na ta kanawan na
Namaratu ewan nga makipagturay tentu ta
lugar na ewan.

21 A tentu en nakapagtogkok ta iturayan
na Namaratu ewan a pake napātā-nāng na
ammi ta ngamin kiden anghel ikid na anitu
nga itta ya turay da ikid na pakapangwa
da. A naatadan hapa ta ngagan na nga
pake malmalalaki ammi ta ngamin kiden
ngagan ta ayanin ikid na maatubang. 22 Te
intu ya pinagturay na Namaratu ta ngamin
kiden naparatu ta ngamin paglelehutin,
yaga intu hapa ya nesaad na ta kuman na
ulu na ngamin kiden mangurug ta paglele-
hutin. 23 Te ya pagdadagga na ngamin kiden
mangurug ya mekwenta ta bari na en, te
ikitam ngamin nga mangurug ya kedaggan
ni Hesusen, a intu hapa ya makalannat
ta tagtakday mangurug ta ngamin kiden
lugar.

2

Ya Pagkappyanan Na Allak Na Namaratu

1 A ta kuman na ikamuyen ta awemuyen
para la nepangurug a dana nasin ya ka-
halwa muy gafu ta pagsoysoy muy ta Na-
maratu ikid na liwat muy kiden. 2 A intu
la tinarabaku muy ya kuman na gagangay
na tolay kiden nga awan makkamu ta Na-
maratu, te kinurug muy ya akkimohayan
na anitu kiden nga itta ta paglelehutin, te
anitu en hala ya mamaspasikan ta tolay
kiden nga magsoysoy ta Namaratu. 3 A
kumanen haman tekitam ngamin ta idi,
te intu la tinarabaku tam ya dulayen nga
kinaragatan na nonot tam, te maski am
anu ya kinaragatan na bari tam ikid na
nonot tam a yen ya tinarabaku tam. A
gafu ta dulay ya gagangay tamen ta idi nga
nesigud tekitam a awan ta inindagan tam
am bakkan la ta pangpa-gang na Namaratu
tekitam, te sa naggagitta kitam na ngamin
tolay.

4 Ammi gafu ta pake maidduk ya Nama-
ratu ewan ikid na malogon mangikallak,
a nekallak na kitam hala ta pangidduk na
tekitam. 5 A pake dakal hapa ya idduk na
tekitam, te maski am nasi kitam para la gafu
ta pagsoysoy tam tentu a tinolay na kitam,
te nesipat na kitam ta nepangtolay na te
Afu Hesus. A nekerutan kitam mantu gafu
ta allak na Namaratu tekitam. 6 A gafu ta
nesipat kitanan ta nepagtolay ni Hesus a
nesipat kitanan hapa ta agtogkokan na en
ta lugar na Namaratu ewan, petta makipag-
turay kitanan hapa tentu ta ngamin, 7 petta
am dumatang na sangaw ya kaarawan na
pagturay ni Hesus a ikitam hapa sangaw
ya pakaitan na kalalaki na allak na Na-
maratu ikid na pangidduk na en tekitam
gafu ta pakesipat tam te Hesus Kristu. 8 A
bakkan mantu ta kalalaki tam ya gafu na
pangikerutan na Namaratu tekitam, te al-
lak la na tekitam gafu ta pangikatalak tam
te Afu Hesus. 9 A bakkan hapa ta tarabaku
tam ya gafu na nangikerutan na tekitam,
petta awan na sangaw ta meparayag tam
ta atubang na ewan. 10 Te maski am anu
ya kalalaki tam nga mangwa ta mappya a
Namaratu haman ya nagafun na gafu ta
pakesipat tam te Hesusen, te dana neparan
na ya tarabakun tam nga mappya, petta yen
ya idulot tam.

Ya Pagpadagga Na Namaratu Ta Hudyo Ikid Na Hentil

11 A yen ta nonotan muy mina, kahkahu-
lun, ya katolay muy ta idi, te Hentil kam
haman ta nekeanak muy, a awemuy na-
banggit ta kuman na Hudyo kiden. A yen
ta ikatupag da kam, te ibar da ta awan ta

kwenta muy ta Namaratu gafu ta awena
kan nasinyalan na bari muy ta kuman na
netuldu ni Moses ta lintigen. [12] A gafu
ta kumanen a awan ta nekatalak muy ta
mesipat kam sangaw te Hesus Kristu, te
awemuy haman nesipat ta Istralita kiden
nga tolay na Namaratu. A gafu ta Hentil
kam a awemuy hapa nesipat ta tulag na
en te mina Abrahamen. A awan mantu
ta nekatalak muy ta idi, te awan haman
ta Dyos muy nga makkamu mina tekamuy
ta paglelehutin. [13] Ammi ta ayanin gafu ta
itta kanan te Hesus a neabikan na kam ta
Namaratu, te ya daga na en ya nangikaru ta
liwat muy kiden.

[14] I Hesus mantu ya nangpamappya teki-
tam ngamin nga Hudyo pase bakkanen ta
Hudyo, te inazin na ya pagingkatkatupag
tam, a pinagdagga na kitam. [15] Te ya lintig
na Namaratu nga netuldu ni mina Moses
ta Hudyo kiden a dinugiman na haman ya
Hentil kiden ta idi. Ammi ta ayanin a
newasa ni Hesus ya lintig na en kontodu
ngamin kiden netuldu ni mina Moses gafu
ta pasi na en. Te ya pasi na en ya nagdu-
lotan na ngamin kiden netuldu ta lintigen,
petta azo mesipat tentu ya Hudyo pase
bakkan ta Hudyo. A gafu ta pinagdagga na
ya duwa kiden na tolay te Hesus a mek-
wenta kid na ta kuman na tatakday la na
tolay nga bagu pinaratu na, a magkāmap-
pya kid na sangaw ta pagingkatkatupag da.
[16] A gafu ta sa nekaru ni Hesus ya ngamin
kiden liwat na Hudyo kiden pase Hentil
kiden a mabalin ta azo magkofun kid na ta
Namaratu, te awan na ta pangikatupagan
na tekid.

[17] A gafu ta ange ni Hesus ta lutakin a
yen ta mepadangag ya damag na pakikofun
na Namaratu tekamuy Hentil nga awan
nakkamu tentu, a kumanen hapa ta Hudyo
kiden nga nakitulagan na ta idi. [18] Te am
mangurug kitam te Hesus a sa pasinapān na
kitam ta Kahalwa na Namaratu, kompormi
am Hudyo kitam ono Hentil kitam, petta
sa makaabikan kitanan ta Dama na ewan
gafu ta Kahalwa na en nga iatad na tekitam.
[19] A yen ta awemuy na sangaw madugiman
nga makidagga ta tolay kiden na Nama-
ratu, te sa nagdadagga kitam haman, a
sa magkakahulun kitam nga makidama ta
Namaratu ewan. [20] A sa nekwenta na ki-
tam ngamin ta kuman na bali na en, te
ya popolu kiden turin ni Hesus ikid na
aglavun kiden nga nangiuhohug ta ibar na
Namaratu a yen kid ya kuman na arigi na
bali na en, a nedagga kanan hapa tekid.
Ammi i Afu Hesus ya mayor na arigi, [21] a
intu ya tunudān na kadwan kiden ramyenta
na bali. A masesenut mapatayuk ya bali
en petta magbalin ta kuman na kapilya nga
pagyanan na Namaratu ewan. [22] A gafu
ta timunud kanan hapa te Afu Hesus a
nedagga kanan hapa ta paddayan na en
bali nga pagyanan na Namaratu gafu ta
Kahalwa na en nga magyan tekitam.

3

Ya Nepakamu Na Namaratu Te Pablu

[1] A yen ta itta yak ta agbaludanin, te
kuman na uray ni Afu Hesus ta mabaludak
gafu ta pangipadangag ku ta damag na
en tekamuy Hentil. [2] Te dana amu muy
haman ta iyak ya nekatalak na Namaratu
nga mangipadangag ta allak na en tekamuy
Hentil. [3-5] A ta kuman na nesurat kin ta
ayanin ta assang la a itta ya nepakamu na
Namaratu teyak nga awena amu na popolu
kiden dadagkal, te nelemad na tekid. Ammi
ta ayanin a ikami nga turin ni Hesus ikid
na aglavun kiden a nepakamu nan ya uray
na en tekami gafu ta Kahalwa na en. A
am nabalin kanan sangaw nga magbasa ta
surat kin a amu muy sangaw am had kunna
pangawatan ku ta uray na Namaratu nga
mehulun ta Anak na en Hesus Kristu. [6] Te ya
nepakamu na tekami a bakkan la ta Istralita
kiden ya tolay na Namaratu, te nesipat nan
hapa ya kadwan kiden tolay nga bakkan
ta Istralita, petta sa magkakahulun kid nga
medagga ta bari ni Afu Hesus, petta parefu
kid makagamid ta bendisyon na Namaratu
nga nekari na te mina Abraham gafu ta
pangikatalak da ta damag ni Hesus.

[7] A gafu ta allak na Namaratu teyak a
pinasikan nak na pakapangwa na en, petta
magbalinak ta daddoban na en nga ange
mangipadangag ta damag ni Afu Hesus. [8] A
ta kuman na uray kin hapa la a iyak ya ku-
man na kaaassangan na ngamin kiden tolay
na Namaratu, ammi iyak hala ya inatadan
na ta allak na pakapangwa na en, petta
ipadangag ku ya kadakalan na bendisyon
ni Hesus nga awena mabilbilang ta ngamin

kiden Hentil. [9] A iyak hapa ya pinatudunan
na petta pake ipalawag ku tekid ya uray
na Namaratu ewan nga nelemad na ta idi
addet ta ayanin. [10] A yen ta pinagdadagga
na Namaratu ya ngamin kiden mangurug
te Hesus, petta magbalin kid ta takday la
na iglesya, petta yen sangaw ya pakaitan
ta magindumohuma na kalalaki ikid na
pakapangwa na Namaratu ewan, te yen ya
ipakamu na ta ngamin kiden anghel ikid
na anitu nga seppakapangwa ta lugar na
ewan. [11] Yen ya dana uray na Namaratu
nga nekari na ta kawan para la na ngamin
kiden napadday, a ta ayanin a nagdulot na
hapa gafu ta Dafu tam ewan Hesus Kristu.
[12] A gafu ta pangikatalak tam tentu a itta
ya ikatalak tam ta awetam madugiman nga
umabikan ta Namaratu ewan petta adan-
gan tam ya ikayat tam tentu. [13] A yen ta ibar
ku tekamuy ta maski am nabaludak gafu ta
pangipadangag ku te Hesus tekamuy a awe-
muy tampan ya talak muy ta nepadangag
ken tekamuy, te yen haman ya mangatad ta
pakedayawan muy ta atubang na Namaratu
ewan.

*Ya Pakimallak Ni Pablu Ta Mangurug Ki-
den*

[14-15] A gafu ta isin a magtumagak nga
makimallak ta Dama tam ewan nga naga-
fun na ngamin kiden tolay ta lutakin pase
langitewan. [16] Te pake pakimallak ta kam ta
isipat na kam na Namaratu ta pagba-nang
na kalalaki na ewan, petta pake magsikan
ya nonot muy nga makkamu tentu gafu
ta pakapangwa na Kahalwa na en nga
magyan tekamuy, [17] a petta pake metunglak
hapa i Afu Hesus ta nonot muy gafu ta
pangikatalak muy tentu. A adangan ku
para ta pake magramut ya pagkaid-idduk
muy, [18] petta maggagitta kam na ngamin
kiden tolay na Namaratu nga makaawat
ta ngamin kadakalan ikid na pagaddetan
na uray na Namaratu ewan ta iglesya na
en, [19] a petta pake marikna muy hapa ya
idduk ni Hesusen tekamuy nga awetam sa
maawatan, a petta sa mapasinapān kam ta
kuman na kadyos na Namaratu ewan.

[20-21] Ampade intu mina ya kanayun ma-
daydayawan addet ta addet gafu tekitam
nga iglesya na en, ikid ni Hesus Kristu. Te
maski am anu ya manonot tam ta adangan
tam tentu a mabalin ta pake surokan na
para gafu ta pakapangwa na en nga mang-
pasikan tekitam.

4

Ya Pagtatakday Na Bari Ni Hesus Kristu

[1] A ta kuman na iyak hapa nga mabalud
gafu ta pangurug ku te Afu Hesus, a itta ya
pakikekallak ku tekamuy, kahkahulun, te
mappya ta intu tarabakun muy ya megitta
ta nangayagan na Namaratu tekamuy. [2] Te
awemuy mina pātā-nāngan ya bari muy
ta kahulun muy kidina, awa mapmappya
hud la ta masippat kam tekid. A magkaat-
attam kam ikid na magkatultuluk kam gafu
ta pagkaid-idduk muy. [3] Te mappya ta
awemuy magtatapil am awa pake kengan
muy hud la ya pagkakabagis muy, te pinag-
tatakday na kam na Kahalwa na Namaratu.
[4] Te ikitam ngamin nga nedagga te Afu
Hesus a tatakday kitam na bari, a tatakday
hapa ya Kahalwa na Namaratu nga magyan
tekitam ngamin. A tatakday la hapa ya
ikatalak tam gafu ta nepagagagay na Na-
maratu tekitam. [5] A tatakday la hapa ya
dafu tam ngamin, te i Hesus la tatakday
ya kurugan tam ngamin, a intu hapa la ya
gafu na nepagzigut tam. [6] A tatakday la
hapa ya Namaratu tam nga ingagan tam
ta Dama tam, te intu ya makkamu tekitam
ngamin ikid na magyan tekitam ikid na
mangpasikan tekitam.

[7] Ammi ya tagtakday tekitam a magdad-
uma ya kalalaki tam nga neatad ni Hesus
tekitam, te inatadan na ya gintatakdayan
tekitam ta kuman na ikayat na en nga
iatad tekitam. [8] Ta kuman na uhohug na
Namaratu ta takdayen surat a

"Tentu en timullu ta utun a addu hapa ya
naabak na ta katapil na kiden, a ya
ginubatan na tekid a neatad na ta
tolay na kiden," kunna.

[9] A gafu ta timullu i Hesus ta kuman
na kinan na suraten, a gagangay ta dana
umakban bit addet ta umag na lutakin, [10] te
umakban haman kapye na timullu, a pake
napātā-nāng hapa ammi ta ngamin kiden
magyan ta langit, petta intu ya makkamu ta
ngamin paglelehutin gafu ta pakapangwa
na en. [11] A gafu ta neatad na en ta tagtakday
tolay na a nagbalin ya kadwan ta turin na
kiden nga makkamu manguknud ta mangu-
rug kiden. A nagbalin ya kadwan ta aglavun

nga mangiuhohug ta ibar na Namaratu. A
ya kadwan para ya mangisaned ta damag na
pangikerutan na Namaratu. A ya kadwan
para ya magpastor nga mangituldu ta man-
gurug kiden ta lugar da. [12-13] A yen kid ya ne-
saad ni Hesus ta iglesya na en petta ituldu
da ya sakā tolay da kiden nga mangurug,
petta metuldu kid nga mangituldu ta kad-
wan. A mappya ta kunna ten petta dumakal
ikid na magsikan ya pangurug na ngamin
kiden nedagga ta bari ni Hesus Kristu addet
ta magsibukal ya pangurug tam ikid na
pakkamu tam ta Anak na Namaratu, petta
magbalin kitam ta kuman na tatakday la
na tolay nga awan ta pagkurangan na nga
megitta ta ngamin kiden kalalaki ni Hesus.

[14] A mappya para ta kunna ten petta awe-
tam sangaw megitta ta abbing nga awan
angzen dagdagān ta ngamin metuldu nga
tulad, te addu haman ya mangayayyaw gafu
ta tulad da kiden. [15] Ammi tekitam a intu
la uhohugan tam ikid na tarabakun tam
ya kakurugan gafu ta pangidduk tam ta
ikattolay tam, pettam kumanen a dakalān
tam ya ulu tamewan Hesus addet ta megitta
kitam tentu. [16] A intu hapa la ya mangpa-
hehit ta tagtakday ramyenta na bari na en,
petta maginguf-uffun kitam. Te am kustu
ya pagtarabaku na tagtakday ramyenta na
bari na a sa dumakal ya ngamin barbari na,
a magtuyag hapa gafu ta pagingid-idduk na
ramyenta na kiden.

Ya Metabarang Ta Mangurug Kiden Nga Bari Ni Hesus

[17] A ya ibar ku tekamuy ikid na ipasikkal
ku gafu te Afu Hesus a awemuy na sangaw
tarabakun ya kuman na gagangay muyen
ta awemuyen nepangurug, te intu la nono-
tan na awan kiden mangurug ya awan ta
kapkappyan. [18] A nagsugiram ya nonot da
gafu ta aweda nesipat ta angat na Namaratu
ewan. A yen ta makilavun kid hapa tentu
gafu ta aweda metug. [19] A awan hapa ta
amat da, te ipaita da haman ya pagattug da
ta pakaitan na tolay, petta tarabakun da ya
kompormi na kadulayan nga karagatan da.

[20] Ammi tekamuy a bakkan haman ta
kunna ten ya naamu muy ta pangurug
muyen te Hesus Kristu, [21-22] te am kakurugan
ta netug muy ya kakurugan nga itta te
Hesus nga netuldu tekamuy a dana naazin
mantu ya gagangayen nonot muy nga imi-
nam magliwat, te yen haman ya nangatad
ta kadulayan muy ta idi gafu ta naayayyaw
na kam na dulayen nga ininaman muy. [23] A
ta ayanin a ittan ya bagu en nonot muy
nga neatad na Namaratu tekamuy, [24] te ya
tagtakday tekamuy a nagbalin kanan ta
kuman na bagu na tolay nga pinaratu na
Namaratu, petta megitta kam tentu gafu ta
katunung na gagangay muy ikid na kappya
na nonot muy.

[25] A gafu ta nagtalekudan muy na ya
tulad, a mappya mantu ta kanayun bidan
muy ya kakurugan ta kabagis muy kiden,
te sa magkakahulun kitam nga nedagga
ta bari ni Afu Hesus. [26-27] A am magporay
kam a awemuy magliwat, te mappya ta
awemuy idulot ya pagporay muy addet ta
furab petta awena makaabikan na Satanas
tekamuy. [28] A ya iminam magtakaw a map-
pya ta iwasa nan ya magtakaw, petta ange
magapag ta mappya en na pangallun, petta
itta hapa sangaw ya isipat na ta awan kiden
makaapag. [29] A awan mina ta uhohugan
muy ta dulay am awa mappya mina, petta
magserbi ta kappyanan, petta mauffunan
ya makadangag.

[30] A awemuy hapa pagdamdaman ya Ka-
halwa na Namaratu, te intu haman ya ku-
man na sinyal na Namaratu tekitam, petta
melasin na kitam sangaw ta araw na pan-
galap na tekitam.

[31] A yen ta azin muy mina ya maglus-
saw ikid na mafulotan magporay ikid na
makitapil ikid na mamadpadulay ikid na
kompormi na dulay. [32] A magingkalka-
llak kam ikid na magingid-idduk kam. A
magimpakpakoma kam hapa ta kuman na
nepagpakoma na Namaratu tekamuy gafu
ta nepangikaru ni Hesus tekamuy.

5

Ya Gagangay Mina Na Anak Kiden Na Namaratu

[1] A gafu ta anak kanan na Namaratu ewan
nga iddukan na ta mappya a mappya ta
makigitta kam hapa tentu, [2] te magkaid-
idduk kam mina ta kuman na pangidduk
ni Hesus tekamuy. Te nesagapil na ya bari
na en tekitam, petta magserbi ta kuman na
iatang na ta Namaratu nga mabangog nga
mangmamallak tentu.

3 A gafu ta tolay kanan na Namaratu
ewan a awan mina ta manguyoyung ta
awena atawa, a awan mina ta maglaham
ikid na mangpassil ta awena atawa, te
bakkan haman ta kunna ten ya tarabaku
na mangurug. 4 A dulay hapa am bidan
muy ya kaamamatan ikid na awan ta kap-
kappyan na bida, te intu hud la bidan muy
ya mappya en nga pakaitan ta talak muy
ta Namaratu ewan, 5 te pake nonotan muy
yan: ya magatattug, ikid na mangibida ta
paglaham na, a awena sangaw mesipat ta
pangikerutan ni Hesus ikid na Namaratu,
kumanen hapa ta maginggum, te kuman na
ikwenta na ya kaba-nang na ta dyos nga
mangikerutan tentu.

6 A awemuy hapa paayayyaw ta magladdud kiden nga mangsansanat tekamuy, te kakurugan ta pa-gangan na Namaratu ya magsoysoy kiden nga mamadday ta dulay na tarabaku. 7 A mappya mantu ta awemuy lumelet tekid, 8 te maski am kagitta da kam ta idi nga nagsugiram ta nonot, a madakar kanan haman gafu ta ketta ni Afu Hesus tekamuy. A mappya mantu ta intu tarabakun muy ya megitta ta dakar muyen, 9 te ya dakaren ya mangatad ta ngamin kappyanan ikid na katunungan ikid na kakurugan.

10 A mappya hapa ta pake pasikkalan muy am anu ya ikayat ni Afu Hesus, 11 petta awemuy mekabat ta itta kidina ta sugiram nga mamadday ta awan ta kapkappyan. Mapmappya hud la ta mamadday kam ta mappya, petta pagnonotan da ta kadulay na gagangay da, 12 te kaamamatan hapa am bidan tam ya tarabakun da en nga ilemad da. 13 A maski am ilemad da mina ya tarabaku da a ya dakar na kappyanan muy ya mangipasikkal tekid ta kadulay na tarabaku da, petta manonot da sangaw. Te ya ngamin kiden madakaran a pake maita kid ta mappya. 14 Yen ta itta ya takday uhohug na Namaratu nga kumanin:

"Ikamuy nga kuman na masmasidug a mahukal kanan te pagdakaran na kanan na Ari en Kristu, te kuman na nasi kam," kunna.

15 A mappya mantu, kahkahulun, ta appiyan muy ya gagangay muy petta awemuy mina parigan ya mapāpāwang ta nonot am awa makanonoten mina, 16 te awemuy mina sensenan ya pangwa muy ta patarabaku na Namaratu tekamuy, te ittan ya dulay ta kinangrarawin. 17 A awemuy hapa makilavun, te nonotan muy am anu ya patarabaku ni Afu Hesus tekamuy. 18 A awemuy mina magillaw, te yen haman ya mangpaturad tekamuy nga mamadday ta dulay. Mapmappya hud la ta mapasinapān kam ta Kahalwa na Namaratu, 19 te magkakansyon kam ta uhohug na Salmo kiden, ikid na kadwan kiden kansyon muy ta Namaratu. Kumanen hapa ta adade ikid na not am yen ya iatad na Kahalwa na en tekamuy. Te mappya ta magkakansyon kam ikid na magtokar kam ta Namaratu ewan ta talak na nonot muy. 20 A mappya hapa ta kanayun ibosag muy ya talak muy ta Dama muy ewan Namaratu gafu ta ngamin allak na tekamuy, te nesipat na kam te Dafu tamen Hesus Kristu. 21 A magintultuluk kam hapa gafu ta ikamat muy i Afu Hesus.

Ya Gagangay Mina Na Nagatawa

22 A ikamuy babay nga seatawa a mappya ta timuluk kam ta atawa muy ta kuman na itattuluk muy mina te Afu Hesus, 23 te ya lalaki en ya pangulu na babbayen ta kuman ni Hesusen ta tolay na kiden, te ikid ya nekwenta ta bari na en, a intu hapa ya mangikerutan tekid. 24 A ta kuman na itattuluk na mangurug kiden te Hesus a kumanen hapa mina ya itattuluk na babay kiden ta atawa da kiden ta ngamin ibar da.

25-27 A ikamuy lalaki a iddukan muy hapa ya atawa muy ta kuman ni Hesusen ta iglesya na en, te nesagapil na ya bari na en tekitam, petta magbalin kitam ta kuman na atawa na. A yen ta dana binaggawan na kitam ta liwat tam kiden ta nepangibosag tam ta pangurug tam tentu ikid na pagzigut tamen ta danum. A gafu ta pangbaggaw na en tekitam a neduma na kitam ta gagangay kiden na tolay, petta megitta kitam tentu. Te sangaw am magtoli a kuman na iboda na kitam, a pake ispot kitam hapa, te awan sangaw ta mansa tam, ikid na duping tam, ikid na kompormi na kadulay tam.

28-29 A kumanen hapa mina ya pangidduk na lalaki kiden ta atawa da kiden, te ya mangidduk ta atawa na en a mesipat hapa ya bari na en. A mappya mantu ta igitta da ya atawa da ta kuman na bari da, te ikatupag da hud ya bari da am awa taronan

da haman petta kengan da. [30] A kumanen
hapa ya pangkenga ni Afu Hesus tekitam, te
bari na kitam.
[31] A nonotan muy hapa ya uhohug na
Namaratu ta lebru na en, te ya nebar na a
"Am mangatawa ya lalaki a kuman na
makigungay ta dakal na kiden, te
makidagga ta atawa na en, te mag-
balin kid na ta tatakday la na tolay,"
kunna.
[32] A ya ikayat na uhohugan ta isin a medyo
maumag hapa, ammi ta kuman na pan-
gawatan ku a intu bidan na ya gagangay ni
Hesus ikid na iglesya na en. [33] Ammi ku-
manen hapa tekamuy nga lālāki, te mappya
ta iddukan na tagtakday lalaki ya atawa na
en ta kuman na pangidduk na ta bari na
en hapa la, a mappya hapa ta dayawan na
tagtakday babbay ya atawa na en.

6

Ya Itabarang Ni Pablu Ta Anak Ikid Na Tagabu

[1] A ikamuy anak a kurugan muy ya hina
muy ikid na dama muy gafu ta sa mangurug
kam te Afu Hesus, te gagangay haman ta
kunna ten tekitam nga mangurug. [2] Te ya
uhohug na Namaratu ta suraten a
"Ikamat mu ig hinam ikid na damam,"
kunna.
A ye-yen hapa na uhohug ya napolu en
lintig na nga nehulunan na kari na, [3] te ya
netulfu na ta lintigen a
"petta mappya ya makkwa teko ikid na
mabayag ya pagtolay mu ta utun na
lutakin," kunna.
[4] A ikamuy nga seanak a awemuy pagpo-
rayan ya anak muy kiden gafu ta pagpatu-
nung muy tekid, te mapmappya hud la ta
ituldu muy kid ta mappya na tabarang ta
kuman na netuldu ni Afu Hesus.
[5] A ikamuy tagabu a kurugan muy ya
dafu muy kiden nga itta ta lutakin, a ipaita
muy ya talaw muy tekid ikid na lagpat muy
ikid na kappya na nonot muy, te ikwenta
muy kid ta kuman na dafu muyen Hesus.
[6] Ammi awemuy mina parigan ya ape mang-
mamallak tekid, te maski am aweda taro-
nan ya tarabaku muy a idulot muy la ya
patarabaku da tekamuy ta kuman na pak-
itagabu muy te Afu Hesus, petta medulot
muy ya ikayat na Namaratu tekamuy gafu
ta kappya na nonot muy. [7] A maglolo-
gon kam mantu nga makitagabu tekid, te
awemuy ikwenta ta tolay ya pakitagabun
muy am awa i Afu Hesus. [8] Te nonotan
muy ta maski am anu ya tarabakun muy
nga mappya a kumanen hapa sangaw ya
pangsagolyat ni Afu Hesus tekamuy, a ku-
manen hapa ta ngamin tolay kompormi am
tagabu ono bakkan ta tagabu.
[9] A ikamuy hapa nga makātagabu a nono-
tan muy ya tagabu muy kidina, te mappya
mina ya nonot muy tekid, a awemuy kid
tātālawan, te nonotan muy ta intu hapa
dafu muy ya dafu da en ta langitewan, a
awan hapa ta idaduma na tekamuy.

Ya Kakurugan Na Katapil Na Mangurug

[10] A ya napozanin nga mabidak tekamuy
a pasikanan muy ya nonot muy gafu ta
pagdadagga muy te Afu Hesus, te intu
pagsikanan muy ya pakapangwa na en. [11] A
iserbi muy hapa ya ngamin kiden neatad na
Namaratu ta ikkaman muy, petta makkwa
muy sangaw ya manggamma ta pagsis-
tema ni Satanasen tekamuy. [12] Te bakkan
haman ta kuman na tolay ya katapil tam
am awa anitu kiden ikid na dafu da kiden
nga seturay ikid na seppakapangwa, ikid
na masikan kiden akkimohayan ta paglele-
hutin nga magpasugiram ta nonot na tolay,
ikid na addu para na magdaduma na anitu
nga awetam maita nga mamadday ta dulay.
[13] A mappya mantu ta kanayun ihulun muy
ya ngamin kiden ikkaman muy nga neatad
na Namaratu tekamuy, petta awemuy san-
gaw magsunsun ta ketta na dulay am awa
idulot muy hud la ya pakigubat muy addet
ta nangabak kanan.
[14] A mappya mantu ta dana nakaparan
kam nga magatubang ta katapil muy ki-
den ta kuman na suddalu, te alapan muy
apolu ya kakurugan, te yen ya mekwenta ta
pagsintaron muy nga magibbal ta pantalon
muy. A itug muy hapa ya mappya na nonot,
te yen ya kuman na barawasi na landuk
ta radang muy. [15] A malogon kam hapa
mangipadangag ta damag ni Hesus, te yen
ya kuman na pagsapatos muy. [16] A intu para
idagga muy ta isin kid ya pangikatalak muy
ta Namaratu, te yen ya kuman na kalasag
muy nga mangpasi-gat ta tulad ni Satanas,
te ya tulad na kiden ya kuman na pana na
afuy. [17-18] A pake itug muy hapa ta ulu muy

ya pangikatalak muy ta pangikerutan na
Namaratu, te yen ya kuman na taddung na
landuk. A pake gikuman muy ya uhohug
na Namaratu nga igawat na tekamuy ta
pangkattab muy, te am makimallak kam ta
kuman na ituldu na Kahalwa na en tekamuy
a ipanonot na ya uhohug na Namaratu
tekamuy petta kuman na pangkattab muy
ta mangparuba en tekamuy. Te mappya
ta kanayun makimallak kam ikid na ma-
gadang kam ta panguffun na Namaratu
ewan tekamuy. A pake imugudan muy
makimallak talo am magamamangaw kam
am dukmaran na kam ni Satanas. A paki-
mallak muy hapa ya ngamin kiden tolay
na Namaratu, [19] aglalo teyak, petta awek
sangaw mamat nga maguhohug am awa
pasikanan nak mina na Namaratu ewan,
petta mepadangag ku ya damag na en nga
melemad para la ta tolay kiden. [20] Te maski
am itta yak ta agbaludanin a ikayat ku ta
idulot ku hala ya nekatalak ni Afu Hesus
teyak, petta itta ya turad ku nga mangi-
padangag ta kuman na ikayat na.

Ya Kapozyanan Na Ibar Na

[21-22] A ya nangitulud ta surat kin tekamuy
a ya kabagis kin Tikiku, te intu ya pake
iddukan ku, a mekatalak hapa manguffun
ta patarabaku ni Afu Hesus teyak. A intu
ya dinob ku tekamuy petta ibar na tekamuy
ya kasasaad kin ta isin, a petta intu hapa
sangaw ya mangpasikan ta nonot muy.
[23] Ampade Dama tamewan Namaratu ikid ni
Afu Hesus Kristu ya mangatad ta kamap-
pya na nonot muy, ikid na mangpasikan
ta pangidduk muy gafu ta pangurug muy
tentu. [24] Ampade ikallak na hapa ya ngamin
kiden mangidduk ta Dafu tamen Hesus ta
kakurugan na idduk.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Pilipos Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan ya takday na surat ni Pablu tentu en para la nabalud ta ili na Roma. Am basam ya Tarabaku na Turin Kiden kapitulo 21 addet ta 28 a amum sangaw ya gafu na nekebalud na en. A tentu en para la nabalud a nangidob hapa ya mangurug kiden taga Pilipos ta ange mangitulud ta iuffun da tentu, te ikid ya napnapolu kiden mangurug te Afu Hesus ta lugar na Masadonya ta nepangipadangag nig Pablu ta ili da.

A gafu ta kallak da te Pablu a yen ta nagsurat hapa tekid, te pake madamdam tekid. A pake tinabarangan na kid hapa ta aweda ipalubus ya ange kiden manabtabang ta pangurug da te Afu Hesus, te ya kadwan kiden Hudyo nga mangurug a nepapilit da ta awena kustu na pangurug na taga Pilipos kiden am aweda hapa mabanggit.

Am ikayat mu hapa basan ya bida na pagpasyar ni Pablu ta ili na Pilipos a itam ya kapitulo 16 ta Tarabaku na Turin Kiden.

1-2 Tekamuy taga Pilipos nga nedagga te Afu Hesus Kristu, kontodu magtaron kiden tekamuy ikid na kauffunan da kiden.

Ampade ikallak na kam ngamin na Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak Pablu, ikid ni Timotyo nga daddoban ni Hesusen.

Ya Pakimallak Ni Pablu Tekid

3-5 Am kada nonotan ta kam, kahkahulun, a pake matalakak ta Namaratu ewan, te intu nonotan ku ya ngamin neuffun muy teyak gafu ta pangipadangag ku ta damag ni Hesus, te awena la magimmang na neuffun muy teyak addet ta gafu na pagyan ku tekamuy addet ta ayanin. A am kada makimallakak a pakimallak ta kam hapa setalak. 6 A gafu ta Namaratu hapa la ya namepegafu ta mappya na tarabaku tekamuy a itta hapa ya ikatalak ku ta pedulot na hala tekamuy addet ta dumatang sangaw i Afu Hesus.

7 A maski am kunna ten ya nonot ku tekamuy a kustu hala, te amuk ta itta yak hapa ta nonot muy, te nesipat kanan hapa ta pangpatudun na Namaratu teyak ta pangipasikkal ku ta damag ni Hesus, a kumanen hapa ta kabalud kin. 8 A kakurugan para ya talak ku tekamuy, te maski Namaratu ewan hapa ya makkamu ta kasikan na damdam ku tekamuy ta kuman na takit na nonot ni Afu Hesus tekamuy.

9 A am kada pakimallak ta kam ta Namaratu ewan a

> "Pake padakalam, Afu, ya pangidduk da ikid na amu da ikid na pakarikna da ta kakurugan, 10 petta amu da hapa pilin ya kappyanan," kunku.

Te am itta yen kid tekamuy a awan sangaw ta kadulayan muy ikid na pakehuyan muy ta araw na pagimbestigar ni Hesus Kristu tekitam, 11 te dana pinasinapan na kanan ta magdaduma na kappyanan nga nagafu te Hesusen, a yen ta pake maita hapa sangaw ya kalalaki na Namaratu ewan gafu tekamuy.

Ya Kappyanan Na Kabalud Na

12 Mappya hapa, kahkahulun, ta ipakamuk tekamuy ya pagbalinan na dimmatang teyak, te gafu ta kabalud kin a mauffunan hapa ya pakesaned na damag ni Hesus. 13 Te ya ngamin kiden umange nagpasyar teyak, kontodu ngamin kiden suddalu nga magtaron, a nadangag dan hapa ya damag ni Hesus teyak, te amu dan ta mabaludak gafu ta pangurug ku tentu. 14 A ya kappyanan na para a pake pinagturad ni Afu Hesus ya addu na kahulun tam kiden gafu ta kabalud kin, te awedan magtalaw mangipadangag ta uhohug na Namaratu.

15-17 Itta hapa ya kadwan kiden nga mangipadangag ta damag ni Hesus gafu ta pumasil kid teyak, a ikihu da ya pamadakat da teyak ta pangipadangag da, petta madaggan mina ya zigat na kabalud kin, pettam kumanen a ata-nang kid mina ammi teyak. Ammi mapmappya ya razon na kadwan kiden, te ikayat da manguffun mangipadangag gafu ta pangikayat da teyak, te amu da ta iyak ya pinatudunan na Namaratu nga mangipasikkal ta damag ni Hesus. 18 Anu mantu ya mappya? Mappya ta matalakak tekid ngamin, te maski am anu ya razon na pangipadangag da, am matunung ya nonot da, ono maski am killu, a mepadangag hala ya ngagan ni Hesus, a yen ya ikatalak ku.

[19] A idulot ku la ya talak ku, te maski
am anu ya zigat kin a amuk ta mappya
hala sangaw ya pagbalinan na teyak gafu
ta pakimallak muy ikid na panguffun na
Kahalwa ni Hesus teyak. [20] A itta mantu
ya ikatalak ku ta awek sangaw melogot, te
kanayun iturad ku ya ngamin kiden zigat,
aglalo ta ayanin, ta kuman na iyaken ta idi,
pettam kumanen a madayawan hapa i Afu
Hesus gafu teyak, te maski am masi yak ono
am matolayak la. [21] Te am iyak hapa la,
a awan ta kwenta na katolay ku am awek
magserbi te Hesus, a am masi yak mina a
mapmappya yen, te itta yak na tentu.
[22] Ammi am angarigan ta mabayagak para
la a addu sangaw ya mabalin ku ta mappya
na tarabaku. A yen ta awek amu am had
sin ya mapilik tekid duwa, [23] te kuman na
mapopoyungak magpili. Te ya ikayat ku
ta kadwan a pagtugutān kun mina ya bari
kin yan, petta itta yak mina te Hesus, te
mapmappya yen teyak. [24] Ammi ta kad-
wan a mapmappya tekamuy am awek bit
la magtugut petta mauffunan ta kam para
la. [25] A yen mantu ya pakkamuk ta awek
bit la magtugut, te mappya ta magyanak la
bit tekamuy, petta mauffunan ta kam nga
magpadakal ta talak muy ikid na pangurug
muy. [26] A mappya para ta kunna ten, petta
kustu sangaw dumakal ya talak muy te
Hesus gafu ta itta yak na ha tekamuy.
[27] Ammi maski am itta yak tekamuy ono
awan a mappya ta kanayun ipaita muy ya
megitta ta netuldu ni Hesusen, petta am
angarigan ta makaange yak sangaw teka-
muy ono am awan a madamag ku ta mag-
dadagga ya nonot muy ikid na mahulhulun
kam nga mangipasikkal ta pangurug muy
te Hesus. [28] A awemuy la magtalaw ta
makitapil tekamuy, te ipadangag muy la ya
pangurug muy tekid, te maski am ibar da ta
melogot kam gafu ta pangurug muy a yen
haman ya ikatalak muy ta mekerutan kam.
A Namaratu hala ya makāuray ta isin, [29] te
maski am neatad na ta mangurug kam te
Hesus, a neatad na hapa ta mazigatan kam
gafu tentu. [30] A yen ta nesipat kanan hapa
ta kuman na nagzigatan ken ta kettaken
tekamuy, ikid na pagzigātān ku ta ayanin.

2

Ya Pangipasikkal Na Ta Umalinnak Kid

[1] Am kakurugan mantu ta itta ya turad
muy gafu te Hesusen, ikid na awan ta
damdam muy gafu ta pangidduk na ikid
na takit na nonot na tekamuy, ikid na
magkakahulun kanan gafu ta Kahalwa na
Namaratu tekamuy, [2] a paggagittan muy
mantu ya nonot muy, ikid na pagkaid-
idduk muy, petta pake matappag mina ya
talak ku tekamuy. Te am anu ya nonot na
takday a nonot muy ngamin mina, [3] pettam
kumanen awemuy pumasil ta kahulun muy
kiden, ikid na awemuy iparayag ya awan
ta kapkappyan. Te mapmappya hud la ta
umalinnak kam, petta awemuy pahig ta
malmalalaki kam ammi ta kadwan. [4] A
bakkan la mina ta kappyanan muy ya
nonotan muy, te isipat muy hapa nonotan
ya kappyanan na kadwan kiden tekamuy.
[5] Kumanen mina ya nonot muy, te kumanen
hapa ya nonot ni Hesusen:

[6] Te addet ta gafgafu na ngamin a negitta
hala ta kadyos na Namaratu ewan.
A gafu ta Dyos a bakkan ta intu ni-
nonot na ya kadyos na,
[7] te neatad na hud la ta kappyanan na
tolay kiden,
te nagbalin hapa ta tolay, a nakigitta
para ta daddoban na tolay.
[8] A pake umalinnak para, te kanayun
tumuluk la maski addet ta pasi na,
ammi bakkan haman ta gagangay na
pasi, te pasi na dulay na tolay, te
pinagappa da haman ta kayu.
[9] A yen ta pake pinata-nang na Namaratu
ewan ammi ta ngamin,
a inatadan na hapa ta ngagan na nga
at-ata-nang ammi ta ngamin kiden
ngagan,
[10] pettam kumanen am mepadangag ya
ngagan ni Hesus a mamalentud san-
gaw tentu
ya ngamin kiden magyan ta langit, ikid
na lutakin, pase umag na lutak.
[11] A awan sangaw ta awan mangipadan-
gag ta pangdayaw da tentu,
te maski am anu ya agsitang da a ibar
da sangaw ta
"Hesus Kristu ya Dafu na ngamin,"
kunda, pettam kumanen a ma-
dayawan hapa ya Dama na ewan
Namaratu gafu tentu.

Ya Tarabaku Mina Na Mangurug

[12] Yen mantu ya gafu na, kakabagis, ta
itug muy la mina ya uhohug ku, tekamuy,
aglalo ta kawan kin tekamuy, te kanayun
kumanen haman ta ketta ken tekamuy ta
idi. Te mappya ta afuran muy appiyan ya
pakikahulun muy, petta awena maperdi.
[13] Te itta haman ya Namaratu tekamuy
nga mangpasikan ta nonot muy, petta itta
ya ayat muy nga mangidulot ta ngamin
pakkwa na tekamuy.
[14] A am anu ya tarabakun muy, a awe-
muy mantu la maglalibak ikid na makitapil,
[15] petta awan ta pakehuyan muy, petta ispot
kam la nga ānāk na Namaratu ewan. Te
gafu ta itta kam para la ta paglelehutin
nga mekikkihu ta tolay kiden nga magkillu
ikid na magdupal ta nonot, a ikamuy mina
ya mangipaita ta pagkappyanan tekid ta
kuman na zilag nga mangpadakar ta su-
giram. [16] A mappya mantu ta pagdakarān
muy kid ta uhohug na Namaratu, te yen ya
mangtolay tekid.

Mappya ta yen kid na tabarang ya pake
itug muy, petta itta sangaw ya pangikata-
lakan ku tekamuy ta araw na pagimbesti-
gar ni Hesus tekitam, te am pasikkalan na
sangaw ya mappya na tarabaku muy a yen
sangaw ya pakkamuk ta awek nelogot ta
pagbannag ku tekamuy. [17-18] A maski am
papasin dak mina a matalakak hala, te am
angarigan ta kuman na atang ya pangurug
muy ta Namaratu a mappya ta medagga
hapa ya pasik, petta magbalin ya angat ku
ta kuman na binarayangen nga meburud
ta atangen, pettam kumanen a sa makipa-
gayayat kitam ngamin ta neatang tam ta
Namaratu ewan.

*Ya Bida Na Gafu Te Timotyo Ikid Ni Pafu-
ditu*

[19] A am uray ni Afu Hesus a itta ya ikatalak
ku ta ange i Timotyo tekamuy, te doban ku
ta mavit, petta am anu sangaw ya madan-
gag na tekamuy a ibar na hapa sangaw
teyak, petta sang matabtabang hapa ya
damdam ku tekamuy. [20] Awan haman ta
takwan nga medob ku mina tekamuy, te
intu la ya amuk nga megitta ta nonot ku nga
mangidduk tekamuy. [21] Te ya kadwan kidin
ta isin a intu la karagatan da ya magserbi ta
kappyanan da hapa la, te kuman na aweda
la tagopan ya ikayat ni Hesus. [22] Ammi te
Timotyo a dana amu muy ya kappya na,
te kuman kami la na mattama nga mag-
tarabaku mangisaned ta damag ni Hesus.
[23] A ikatalak ku mantu ta madob ku sangaw
tekamuy ta mavit, ammi dangagan ku bit
am anu ya dumatang teyak. [24] Ammi am
uray hapa ni Afu Hesus teyak a itta hapa
ya ikatalak ku ta awena la mabayag a doban
nak hapa tekamuy.
[25] Ammi ya nonot ku te Pafuditu nga
dinob muy teyak a pagtolin ku tekamuy,
te kuga madamdam na tekamuy. Map-
pya ta dinob muy teyak, petta pinakabari
muy nga manguffun teyak, te nehulhu-
lun la teyak ta kuman na kabagis ku nga
manguffun ta tarabaku kin, yaga kahulun
ku hapa nga magattam ta zigat ta kuman
na magsuddalu. [26] Ammi madamdam na
tekamuy, a naburungan hapa, te amu na ta
nadamag muy ya pagtakit na en. A yen ta
naburungan talo am burungan muy hapa.
[27] A kakurugan ta nagtakit, a magge nasi,
ammi nekallak na hala na Namaratu ewan,
a nagmappyan. Ammi kallak na Namaratu
hapa teyak ta awena nasi, te nelillik na ya
medagga mina ta damdam kin. [28] A mesasita
mantu ta doban ku i Pafuditu tekamuy,
pettam kumanen a matalakan kam hapa
am maita muy, ikid na lumampaw hapa
ya burung kin tentu. [29] A am dumatang
na mantu tekamuy a pagayayatan muy ta
kuman na pagayayat muy te Afu Hesus. A
ipaita muy hapa ya pangdayaw muy tentu,
kumanen hapa ta ngamin kiden megitta
tentu, [30] te nesalda na haman ya angat na
gafu ta patarabaku ni Hesus tentu, a magge
nasi petta idulot na ya neuffun muy teyak
nga awemuy medulot ta idi.

3

Ya Matunung Nga Kakurugan

[1-2] A ya pake mesasita, kahkahulun, a
idulot muy la ya talak muy te Afu Hesus.
A pake itan muy hapa ya ange kiden mag-
pabanggit tekamuy, te kuman kid na atu
kiden maguyung, te dulay ya tarabakun da,
te ipapilit da ya pakabigad na bari muy.
A maski am nabidak yen tekamuy ta idi a
mappya ta isurat ku ha, te kappyanan muy
hapa. [3] Te ikitam nga mangurug te Hesus
a ikitam ya kakurugan na simsima ni mina
Abrahamen nga nakitulagan na Namaratu,

te dayawan tam haman ya Namaratu ta ku-
man na ituldu na Kahalwa na en tekitam. A
maski am anu ya kalalaki na bari tam ikid na
nagafun tam a awan ta takwan na ikatalak
tam ta mangikerutan tekitam am bakkan la
te Hesus Kristu, te awetam ikatalak ya bari
tam. 4 Am kakurugan mina ta mekerutan
ya tolay gafu ta kalalaki na ikid na bigad
na ta bari na en a gagangay ta iyak mina
ya mangikatalak ta kalalaki na barik, ammi
awek.

A maski am anu ya pangikatalak na kad-
wan kiden tolay ta bari da a dakdakal para
mina ya pangikatalak ku ta barik,

5-6 te ya dadagkal ku kiden a gingginafu
da hala ya Istralita kiden nga popolu
kiden tolay na Namaratu.

A gingginafu da para ya tolay kiden ni
Bendyamin nga pake madaydayawan
na Istralita.

A teyaken neanak a binanggit dak hapa
ta mekawalu en araw, te yen haman
ya nebar na Namaratu ta popolu kiden
dadagkal mi.

A ya dana agsitang ku a Hebreyu hapa,
te yen haman ya dana agsitang na
Istralita kiden.

A addet ta kaabbing ku awan pulus ta
tinaliban ku ta ngamin kiden lintig na
Namaratu,

petta mekwenta yak mina ta matu-
nung ta atubang na ewan.

A nedagga yak hapa ta pinpinanga na
Pariseyu kiden nga pake mafulotan
mangidulot ta ngamin kiden lintig na
Namaratu.

A pake masikanak hapa nga nangi-
pasikkal ta pangurug ku ta relisyon ku
ta idi,

te pina-gang ku ya mangurug kiden te
Hesus nga nakikattway ta relisyon
mi.

7 A ye-yen kid na tarabaku ya pake
nekatalak ku ta idi, te pahig ku ta kap-
pyanan ku kid, petta yen kid mina ya
pangikwentan na Namaratu ta mappya yak
na tolay. Ammi nagtalekudan ku kid na, a
nekwentak kid na ta awan ta kapkappyan,
petta intu la kappyanan ku i Hesus. 8 A
maski am anu ya kappyanan ku ta idi a
ikwentak na ta awan ta iatad na, te pake
mapmappya hud la ya pakkamuk te Afu
Hesus. A gafu ta intu a nekwentak na ya
kuman na kappyanan ken ta duping, a nag-
talekudan kun, petta magamid ku ya kap-
pyanan ni Hesus. 9 A newarad kun mantu
ya kuman na kappyanan ken ta idi, petta
medagga yak la tentu, pettam kumanen a
igitta nak na Namaratu ewan ta mappya na
tolay gafu ta ikatalak kun i Hesus. Te awek
na ikatalak ta itta ya kappyanan ku gafu ta
pangidulot ku ta lintig na en, te makurang
haman. 10 A awan mantu ta takwan na kara-
gatan ku am bakkan la te Hesus, petta pake
mesipatak tentu ikid na pakapangwa na en
nga nangtolay tentu. A isagapil ku ya barik
tentu ta nagzigatan na en, petta megitta
yak tentu ta pasi na en, 11 talo am mesipatak
hapa sangaw ta tolayan na kiden.

Ya Karagatan Ni Pablu

12 Awek ibar ta dumatang na teyak ya
ngamin karagatan ku te Hesus, a awek hapa
ibar ta awan ta pagkurangan ku, ammi
pake pakolangan ku am had kunku megitta
tentu, talo am magamid ku sangaw ya gafu
na nepanggamid na teyak. 13 Am iyak hapa
la, kahkahulun, a awek ibar ta nagamid kun
yen, ammi takday la ya kwan ku, te awek la
nonotan ya itta ta gafan ku, te masikanak
mang-atubang ta patarabaku na Namaratu
teyak ta ayanin. 14 A kuman na parigan ku la
ya magkain-inabak kiden magbilag addet ta
pagaddetan na dalan da, te pake pasikkalan
ku ya isagolyat na Namaratu ewan teyak
am ayagan nak sangaw ta utun, petta pake
mesipatak sangaw ta ngamin kalalaki ni
Hesus.

Ya Tabarang Ni Pablu Tekid

15 A maski am pahig muy, kahkahulun, ta
awan ta kurang na pangurug muy a mappya
ta parigan muy la mina ya kuman na nonot
kin. Ammi am takwan ya nonot muy a
mappya ta Namaratu hapa la ya makkamu
mangipaita ta kustu tekamuy. 16 Ammi
maski am had sin ya nagaddetan tam ta
pangurug tam a mappya ta idulot tam la,
petta awetam magsunsun.

17 Mapmappya, kahkahulun, ta parigan
dak mina, a am itta ya kadwan tekamuy
nga dumagdag ta kuman na netuldu mi en
tekamuy, a yen kid hapa ya parigan muy,
18 te addu haman ya ape mangurug nga
nebar ku tekamuy ta idi, a pidwan ku ha
ibar ta ayanin, te itangit ku para ta intu
la parigan da ya awan kiden mangikatalak

ta nepangikaru ni Hesus ta liwat da kiden.
19 Ammi awan ta takwan na pagaddetan da
am bakkan la ta pangtaguhali na Namaratu
ewan, te ya sirat da hapa la ya dyos da, a
iparayag da para ya kāāmāmatān, te intu
la nonotan da ya katolay da ta lutakin.
20 Ammi ikitam nga kakurugan na mangu-
rug a intu nonotan tam ya katolay tam ta
langitewan, te yen ya agyan ni Afu Hesus
nga mangikerutan tekitam. A ipa-na tam
ya datang na tekitam, 21 te intu sangaw ya
manguli ta bari tam kidin nga makafuy
ikid na malogon masi, petta megitta kid ta
kalalaki na bari na en. Te intu haman ya
seppakapangwa a pagbalinan na ya ngamin
ta kuman na ikayat na.

4

1 A yen ya gafu na tabarang ku tekamuy,
kakabagis, te ikamuy ya kuman na sagolyat
ku nga pake iddukan ku ikid na ikatalak ku
ikid na kadamdamān ku. A pake itug muy
mantu ya pangurug muy te Afu Hesus.

Ya Kapozyanan Na Tabarang Na

2 A ya tabarang ku hapa teg Eyodya ikid
ni Suntuke a azin muy ya kalussaw muy,
a pagdaggan muy ya nonot muy, te magk-
abagis kam haman gafu te Afu Hesus. 3 A am
itta tekamuy ya mekatalak nga makigitta
teyak a tabarangan muy haen ya duwa
kidina nga babay, petta magmappya kid,
te kagittak kid haman nga nangisaned ta
damag ni Hesus, te nakihebing kid teyak
nga nanguffun ta idi; sa ikid nig Klemente
ikid na kadwan kiden katarabakuk nga
awan kid sin na ngagan, ammi itta hala ya
ngagan da ta lebru na mangtolayen teki-
tam.
4 A mappya mantu, kahkahulun, ta sigida
matalak kitam gafu ta nedagga kitanan ta
Dafu tamewan. A ulin ku ha petta awemuy
kaliwatan, Magayayat kanan la.
5 A maski am anu ya problema muy
a awemuy hama magimpalpaliwat, te
mangikalkallak kam mina, te tanagay na
ya datang ni Afu Hesus tekitam, a intu
sangaw ya makkamu ta makaliwat. 6 A
maski am anu ya dumatang tekamuy a
awemuy la burungan, te makimallak kam
la Namaratu ewan. A ibosag muy hapa ya
talak muy tentu gafu ta kallak na tekamuy,
7 te maski am awemuy amu am had kunna a
mapasinapan kam hala ta kagitta na nonot
na Namaratu nga awan magburung, te intu
hapa la ya mangtaron ta nonot muy ta
pangikatalak muy te Hesus.
8 A ya mesasita para, kahkahulun, am intu
karagatan muy ya mappya ikid na pang-
dayaw na ngamin tolay tekamuy a awan
mina ta nonotan muy am bakkan la ta kaku-
rugan, ikid na malalaki, anna matunung,
ikid na awan ta kadulayan, ikid na ispot,
ikid na madayawan. 9 A ya ngamin kiden
netulduk ikid na nesirak ku tekamuy nga
kurugan tam a parigan muy kid la hapa,
kumanen hapa ta ngamin naita muy ikid na
nadangag muy teyak, a itta la ya Namaratu
ewan tekamuy nga mangatad ta pagintak
na nonot muy.

Ya Talak Ni Pablu Ta Neuffun Da Tentu

10 A pake matalakak hapa te Afu
Hesus gafu ta nakanonot kanan ha nga
mangikallak teyak ta kuman na ikamuyen
ta idi. Ammi maski am awan ta nepetulud
muy teyak abat ta nabayag a awek haman
pahig ta newarad dak, te amuk ta nonotan
dak hala, te mazigat hapa ya pangitulud
muy ta iuffun muyen. 11 A awemuy
hapa pahig ta bidan ku yan gafu ta
mazigatanak, te maski am anu ya kasasaad
ku a matalakak la, te mapenamak na ta
ngamin dumatang teyak. 12 Te nariknak ya
zigat na makurangan, a nariknak hapa ya
gasat na masurokan, te itta ya kabattug
ku, a itta hapa ya pagbisin ku. Ammi
maski kumanen a matalakak la ta ngamin
dumatang teyak, 13 te mabalin ku la ya
ngamin ta pangpasikan ni Afu Hesus teyak.
14 Ammi maski kunna ten a mappya hapa
yen tekamuy te inuffunan dak ta zigat
kin. 15 A maski addet ta nepangipadangag
ku ta damag ni Hesus tekamuy ikid na
nepagtugut ku ta lugar na Masadonya a
awek hapa naliwatan ta awan haman ta
takwan nga nanguffun teyak am bakkan
la ta ikamuy nga taga Pilipos. 16 A maski
teyaken nagdulot ta ili na Tesalonika nga
nagafu tekamuy a namidwa kam haman
nagpetulud ta iuffun muy teyak. 17 Ammi
maski am bidan ku yan tekamuy a awemuy
pahig ta itta ya karagatan ku ta iatad muy
para teyak, te intu la karagatan ku ya addu
na mayan na nemulaken gafu ta panguffun
muy teyak, petta itta hapa ya medagga ta

isagolyat na Namaratu tekamuy. [18] Ammi
am iyak hapa la a ittan ngamin teyak, a
awan na ta masapul ku, te nasurok na ya
neatad muy nga netulud ni Pafuditu teyak.
A ikwentak hapa ya neatad muyen ta ku-
man na mabangog na atang nga makama-
mallak ta Namaratu ewan. [19] A maski am
anu ya masapul muy a ya Dyos ewan nga
makkamu teyak a intu hapa ya makkamu
tekamuy gafu ta itta kam te Hesus. A isipat
na kam hapa ta kaba-nang na kalalaki na
ewan. [20] Ampade madaydayawan ya Dama
tamewan Namaratu addet ta addet.

Ya Pakikumusta Ni Pablu Tekid

[21] A kumanen hapa makikumusta yak ta
ngamin kiden mangurug te Hesus ta agyan
muy, a makikumusta hapa tekamuy ya
kahulun ku kidin, [22] ikid na ngamin kidin
mangurug taga ili na Roma, aglalo ta mag-
tarabaku kiden ta bali na Ari in.

[23] Ampade i Afu Hesus ya makkamu teka-
muy. Yen la ya addet na surat kin tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Kolosas Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya takday para na surat nga nesurat ni Pablu ta kabalud na en para la ta ili na Roma a intu yan. Ammi ya pagduman na ta kadwan kiden nagsuratan na a aweda para la nagkāit-ita nig Pablu ikid na mangurug kiden ta isin na ili. Ya nangipadangag ta uhohug na Namaratu tekid a i Paparas nga kofun ni Pablu. A ta kabalud ni Pablu para la ta ili na Roma a immange hapa i Paparas nga nagpasyar tentu, a binida na ya problema na iglesya ta ili na Kolosas. Te ya problema da kan a itta kan ya takwan na mangituldu nga immange nagpasyar tekid, a takwan kan hapa ya relisyon da nga netuldu da ta tolay kiden. A ya netuldu da kan a dakdakal kan ya anghel kiden ammi te Afu Hesus, a yen kid mina ya pakimallakan da.

A gafu ta binida ni Paparas te Pablu a nagsurat hapa i Pablu ta mangurug kiden ta ili na Kolosas, petta pake ipasikkal na ya kakurugan tekid, a neatad na ya surat na en te Paparas petta enna itulud ta iglesya. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-2 Tekamuy nga tolay na Namaratu taga Kolosas ikid na kabagis mi nga mangikatalak te Hesus Kristu.

Ampade Dama tam Namaratu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus gafu ta uray na Namaratu ewan. A kahulun ku hapa ya kabagis tamin Timotyo.

3-4 Pake matalak kamin, kahkahulun, ta Namaratu ewan nga Dama ni Afu Hesus gafu ta nadamag mi tekamuy, te mangurug kam kan hapa te Afu Hesus, ikid na iddukan muy kan hapa ya tolay na kiden. A yen ta am kada makimallak kami a ibosag mi hapa ya talak mi ta Namaratu gafu tekamuy. 5 A gafu ta kinurug muy ya kakurugan nga nadangag muy ta damag ni Hesus nga nepadangag ni Paparas tekamuy, a ittan ya ikatalak muy ta iatad na Namaratu tekamuy ta lugar na ewan, a yen ya indagan muy setalak gafu ta nadangag muy ikid na kinurug muy.

6 A ya bida ni Hesus nga nepadangag ni Paparas tekamuy a sumaned na hapa ta ngamin paglelehutin. A pake umaddun hapa ya mangurug te Hesus gafu ta damag na en, te magbabawi kid ta tarabaku da en nga dulay. A mappyan hapa ya tarabakun da ta kuman na ikamuyen tekamuyen nakadangag ta kakurugan ikid na nakkamu ta allak na Namaratu tekamuy. 7 A i Paparas nga nangipadangag ta allak na Namaratu tekamuy a intu hala ya sakā tagabu mi nga pake abikan tekami. A mekatalak hapa nga mangidulot ta patarabaku ni Hesus Kristu, petta mauffunan kam hapa. 8 A intu hapa ya nangipadamag ta iddukan da kami hapa gafu ta Kahalwa na Namaratu nga mangpasikan tekamuy.

9 A addet ta nepakadamag mi ta pangurug muy ikid na pangidduk muy a kanayun pakimallak mi kam ta pasinapān na kam na Namaratu ta malalaki na nonot gafu ta Kahalwa na en, petta pake amu muy ya uray na en tekamuy, 10 a petta intu la tarabakun muy ya megitta ta dafu muyen Hesus petta matalak hapa tekamuy. A pake adangan mi para ta dumakal la mina ya mappya na tarabaku muy ikid na amu muy ta Namaratu ewan, 11 petta pake mapasinapān kam ta pakapangwa na en, petta itta ya turad muy ikid na talak muy nga magattam ta ngamin dumatang tekamuy. 12 A mappya mantu ta ibosag muy hapa ya talak muy tentu, te intu ya Dama muy nga nangpakustu tekamuy, petta mesipat kam ta kasasaad na anghel kiden nga magyan ta dakar na Namaratu ewan. 13 A isipat na kitam ta dakar na en, te dana pinohet na kitam ta sugiramen nga nangigalutan ni Satanasen tekitam. A nealit na kitanan ta pangikerutan na Anak na en nga pake iddukan na, petta intu ya makkamu tekitam, 14 te intu ya nangikaru ta liwat tam kiden petta mapakoma kitam.

I Hesus Ya Kagitta Na Namaratu Ewan Nga Nangikerutan Tekitam

15 A gafu ta awetam maita ya Namaratu ewan a ya Anak na en Hesus ya pake pakaitan tam ikid na pakkamun tam tentu. A intu hapa ya makkamu ta ngamin kiden napadday, 16 te intu hapa la ya pinagpadday

na Namaratu ta ngamin kiden maita tam
pase awetam maita ta lutakin ikid na lan-
gitewan, kontodu magdaduma na anghel
nga seturay ikid na kadwan kiden maka-
pangwa, petta intu hapa la ya madayawan
gafu ta ngamin kiden pinadday na. 17 Dana
ittan mantu i Hesusen ta kawan para la na
ngamin, a ta ayanin a intu hapa ya man-
gibbal ikid na magtaron ta ngamin, petta
magdanang kid la nga awan makutukutet.
18 A intu hapa ya kuman na ulu tam, te
ikitam ngamin mangurug ya bari na ta
lutakin. A gagangay ta intu ya ulu tam
nga mangtolay tekitam, te intu ya imunnan
magnayun tentu en natolay ta pasi na en,
petta magbalin ta kātā-nangān na ngamin.
19 A gagangay hapa ta intu ya kātā-nangān
na ngamin, te dana uray na Namaratu ta
intu ya pagyanan na ngamin kalalaki na
kadyos na ewan, 20 petta intu ya pinakabari
na nga mangpamappya ta ngamin kiden
nakigungay tentu ta lutakin pase langite-
wan. Te ya daga na en nga nagarut ta krus
a yen ya nepangikaru na ta liwat tam kiden,
petta magkakahulun kitam na Namaratu
ewan.

Napakoma Kitanan Gafu Ta Pasi Ni Hesus

21 A ikamuy hapa nga adayu ta Namaratu
ta idi, a kuman na katapil na kam ta idi gafu
ta magsoysoy ya nonot muy ikid na dulay
ya tinarabaku muy. 22-23 Ammi ta ayanin
a pake magkakahulun kanan na Namaratu
ewan gafu te Hesus, te nesipat na kam ta
bari na en tentu en nasi, petta megitta kam
hapa ta kappya na en. A am idulot muy la
idulot ya pangurug muy tentu, petta pake
metunglak ta mappya a awan na sangaw
ta pakaliwatan muy ikid na pangihuyan
na tekamuy am igawat na kam sangaw ta
Namaratu ewan. A mappya mantu ta awe-
muy pagtalekudan ya nekatalak muyen nga
nekari na Namaratu tekamuy ta damag ni
Hesus. Te awan haman ta takwan na ikata-
lak tam ta mekerutan kitam am bakkan
la ta damag ni Hesus nga mepadangag
ta ngamin tolay ta paglelehutin, te iyak,
Pablu, ya nekatalak na nga mangipadangag
ta damag na en.

*Ya Zigat Ni Pablu Nga Manguffun Ta Man-
gurug Kiden*

24 A maski am mazigatanak gafu ta pangi-
padangag ku ta damag ni Hesus a mata-
lakak la, te amuk ta mappya ya pagbalinan
na tekamuy, te kuman na lannatan ku ya
zigat kiden ni Hesus ta barikin hapa la gafu
ta iglesya na en, te intu hala ya tolay na
kiden nga medagga ta bari na en. 25 Te
iyak ya nekatalak na Namaratu ewan nga
manguffun ta iglesya ni Hesus, petta pake
ipasikkal ku tekamuy ya uray na Namaratu
ta uhohug na en. 26-27 Te addet ta pake
palungu na araw a itta ya uray na Namaratu
ewan nga awena amu na tolay kiden ta idi
pase anghel na kiden. Ammi ta ayanin a
pake mepalawag ta tolay na kiden, petta
ikid hapa ya pakkamun na ngamin tolay ta
pagba-nang na kalalaki na en nga nelemad
na ta idi, te ya pagba-nang na kalalaki na
en nga aweda amu ta idi a intu hala i Hesus
Kristu nga magyan tekamuy, a intu hapa ya
ikatalak muy ta mesipat kam hapa sangaw
ta kalalaki na en.

28 A intu hala ya ipadangag mi ta
ngamin tolay. A pake ituldu mi kid,
anna tabarangan mi kid ta mappya na
uhohug, petta am mepaatubang kid
sangaw ta Namaratu ewan a awan mina
ta pagkurangan da am awa pake mekustu
kid hud la gafu te Afu Hesusen nga magyan
tekid. 29 A yen ta ikakinan ku ya tarabakukin
tekid gafu ta pangpasikan na Namaratu
teyak ta pakapangwa na en.

2

1 A pake ibosag ku tekamuy, kahkahu-
lun, ta ikakinan ku la ya tarabakukin gafu
tekamuy, kontodu mangurug kiden ta ili
na Laodisya, a kumanen hapa ta ngamin
kiden nga awan para la nakaita teyak,
2 petta magsikan mina ya nonot muy gafu
ta pagdadagga muy ikid na pagkaid-idduk
muy, a petta pake maawatan muy para ya
uray na Namaratu ikid ni Hesus Kristu nga
awena amu na tolay kiden ta idi. 3 Te ya
ngamin kiden nelemad na Namaratu ewan
ta idi a i Hesus ya kuman na tulbik tam
nga manghukat ta nelemad na en, petta
amu tam ya uray na en, te intu hala ya
nangatadan na Namaratu ta ngamin kiden
pepakamu na tekitam. 4 A yen ya ibar ku
tekamuy petta awemuy mina maayayyaw,
talo am maay-ayu na kam mina na kadwan

tolay ta kaispot na uhohugan da nga tulad.
5 A maski am awanak tekamuy a itta hala
ya nonot ku tekamuy, a matalakak tekamuy
gafu ta pagtatakday muy ikid na pangurug
muy te Afu Hesus nga netug muy ta nonot
muy.

Matolay Ya Mangurug Gafu Te Hesus Kristu

6 Gafu ta mangurug kanan te Hesus Kristu
nga nesaad na Namaratu ta dafu na ngamin
a mappya mantu ta intu tarabakun muy ya
megitta ta dafu muy. 7 A gafu ta pake netug
muy ya damag ni Hesus nga netuldu ni Pa-
paras tekamuy a yen la ya idulot muy petta
dumakal para ya pangurug muy tentu,
petta awena sangaw mahantud na kinurug
muyen. A mappya hapa ta kanayun ibosag
muy ya talak muy ta Namaratu gafu ta allak
na ikid na idduk na tekamuy.
8 A imugudan muy hapa talo am itta
sangaw ya mangitawag tekamuy ta takwan
na relisyon nga ituldu da tekamuy. Te am
bakkan ta kuman na nesirak ni Hesus Kristu
a tulad mantu, a awan ta iatad na tekamuy,
te nagafu ta nonot na tolay nga netuldu
na anitu kiden tekid. 9 A imugudan muy
mantu talo am metawag kam te Hesus, te
awan ta takwan na pagyanan na ngamin
kadyos na Namaratu ewan am bakkan la ta
intu. 10 A gafu ta nedagga kam hapa tentu
a itta mantu la tentu ya ngamin masapul
muy, te intu ya kātā-nangān na ngamin
kiden seppakapangwa nga anghel ikid na
anitu ikid na tolay. 11 A gafu ta nedagga
kanan te Hesus a sinyalan na kam, petta
itta ya pakaitan ta kwa na kam na Nama-
ratu. Ammi ya sinyal muy a bakkan ta ku-
man na kabanggit na Hudyo kiden, te intu
nasinyalan ya nonot muy, te newasa muy
ya gagangayen nonot muy ta nekesipat
muy ta pasi ni Hesusen. 12 A gafu ta nesipat
kanan ta pasi na en a nesipat kam hapa
ta neketanam na en ta nepagzigut muyen.
Ammi tekamuyen lumattog ta danumen
a nesipat kam hapa ta nepagtolay na en,
te intu nekatalak muy ya pakapangwa na
Namaratu ewan nga mangtolay tekamuy ta
kuman na nepangtolay na te Hesus ta pasi
na en.
13 Ta idi a nasin ya kahalwa muy gafu
ta liwat muy kiden ikid na kadulay na
nonot muy. Ammi gafu ta pasi ni Hesus a
pinakoma na kitam na Namaratu ta liwat
tam kiden a nesipat na kitam ta pagtolay ni
Hesusen. 14 Te ya pasi na en ya nepangpurid
na Namaratu ta ngamin kiden liwat tam ta
lintig na kiden, te dana nelista na kid ta ku-
man na gatut tam tentu. A ta nepangilansa
da te Hesus ta nagappan na en a uray na
Namaratu ta sakā nelansa hapa ya lista na
liwat tam kiden petta ikaru na kid. 15 A gafu
ta nekaru na ya liwat tam kiden a naabak
na hapa ya Satanas ikid na anitu kiden
nga kanayun mamadpadulay tekitam, te
pinerdi na ya pamadpadulay da tekitam.
A ta nepangipabuya da ta pangpapasi da
te Hesus a intu nepabuya na Namaratu ya
pangabak na te Satanas ikid na anitu na
kiden gafu ta pasi ni Hesus.

Naubadan Kitam Ta Ituldu Na Anitu Kiden

16 (v16,20a) * Gafu ta pangabak ni Hesus
ta anitu kiden a naubadan kanan hapa ta
ituldu na anitu kiden, te nesipat kanan ta
pasi ni Hesus. A yen ta awemuy mina
nonotan ya ibar na kadwan kidina nga
mangihuya tekamuy gafu ta kanan muy
ikid na inuman muy. A am ibar da ta
ngilinan muy mina ya dana kiden pyesta
na Hudyo kiden, ikid na bagu na hulan da,
ikid na araw na agimmang da a awemuy la
ikaskasu, 17 te bakkan haman ta iyen kid ya
pake kakuruganen nga ituldu na Namaratu
tekitam, te yen kid la bit ya neunnan na
Namaratu ta popolu kiden dadagkal petta
kuman kid la na keangarigan na awanen
para dumatang. Ammi gafu ta ange ni
Hesusen a intun ya kakurugan. 18 A awe-
muy hapa ituluk ta ayayyawan da kam na
mangipapilit ta pakikultu da, te ikayat da
ta timuluk kam hapa nga makimallak ta
anghel kiden, te intu la dagdagan da ya
naita da ta tarinap da, a iparayag da ya amu
da. Ammi awan ta kappyanan na amu da, te
nagafu hala ta dana en nonot da nga dulay.
19 A kuman na newasik da mantu ya ulu da
en, te nakigungay kid na haman te Hesusen.
Ammi gagangay ta intu ya kuman na ulu
tam, te intu haman ya pagafun na angat
tam ikid na sikan tam, petta dumakal mina
ya ngamin bari na en ta kuman na ikayat na
Namaratu ewan. Te ya ngamin kiden urat

* 2:16 Ya gadwa na bersikulo 20 a netulfu ta isin petta matarus ya bida.

na ikid na nagtotopan na tulang na kiden ya
magingufuffun hapa petta dumakal ya bari
na ta kuman na idagdakal na gagangayen
bari tam.
20 (v20b) A gafu ta naubadan kanan ta
ituldu na anitu kiden a awemuy mina
makigitta ta kadwan kiden tolay nga
pasikanan na anitu, te negungay na kam
haman ni Hesus. A awemuy mantu pegalut
ta lintig da kiden 21 te addu haman ya
ihangat da nga mappya;

"Awemuy kanan ya kumanin, maski
awemuy la si-gedan, te makaliwat kam,"
kunda.

22 Ammi ya ihangat da en a uray na Nama-
ratu ta magserbi tekitam. A awemuy mantu
kurkurugan ya ngamin madangag muy nga
mehangat, te bakkan haman ta Namaratu
ya nangihangat am awa tolay. 23 Ta kuman
na uray da a mappya ya lintig da kiden, te
uffunan da kid kan nga mangurug, ikid na
umalinnak, ikid na mangiguwad ta bari da.
Ammi ta kakurugan a awan haman ta iatad
na tarabakun da, te padakalan na hud la ya
pagkaragat na bari da.

3

Ya Kappyanan Na Pakesipat Tam Ta Nepagtolay Ni Hesus

1 A ta kuman na inuhohug ken ta idi,
kahkahulun, a nesipat kanan haman ta
nepagtolay ni Hesus, a takwan na mantu
ya lintig muy, petta intu mina karagatan
muy ya itta en ta Namaratu ewan, te yen
haman ya agyan na dafu muyewan Hesus
nga makipagturay tentu ta ngamin pa-
glelehutin. 2 A awemuy la mantu nonotan
ya ngamin kiden karagatan da ta lutakin
nga awan mabayag, te mapmappya ta intu
nonotan muy ya neatad na Namaratu teka-
muy ta lugar na ewan nga magnayun, 3 Te
nasi kanan haman nga nesipat te Hesus,
ammi nesipat kanan hapa ta nepagtolay na
en, a sakā netagu ya angat muy ni Hesus
ta Namaratu ewan. 4 A am makipaita ha
sangaw i Hesus a sakā mepaita kitam hapa
tentu nga megitta ta ngamin kalalaki na, te
intu hapa la ya katolayan tam.
5 A mappya mantu ta iwasa muy ya
gagangayen nonot muy nga magkaragat
ta kwa na lutakin, petta awemuy man-
gadallaw, ikid na magattug ta awemuy
atawa, ikid na magattug ta sakā lalaki
muy ikid na sakā babbay muy, ikid na
maglaham. A awemuy hapa maginggum,
te ya maginggum ya kagitta na makidyos
ta sinang tolay nga dyos. 6 A yen kid na
tarabaku ya gafu na pangpa-gang na Na-
maratu ta ngamin kiden makaliwat. 7 A
sakā nakihulun kam hapa tekid ta idi ta isin
kid na tarabaku, 8-9 ammi ta ayanin a nag-
talekudan muy na, a mappya ta awemuy
kid tolin. A awemuy mantu ipasinap ya
pagporay muy, ikid na makitapil, ikid na
mangikatupag, ikid na mamadpadulay, ikid
na maguhohug ta dulay na uhohug, ikid na
magladdud ta sakā tolay muy, te newasa
muy haman ya gagangayen nonot muy
kontodu tarabaku muyen. 10 A gafu ta nauli
kanan neanak a ittan ya bagu na nonot muy
nga megitta ta nonot na Namaratu, petta
dumakal la dumakal ya amu muy tentu
ta pakangangayin. 11 A ya ngamin kiden
nauli neanak nga Hudyo ikid na bakkan
ta Hudyo, ikid na nabanggit ikid na awan
nabanggit, a awan ta idaduma na Namaratu
tekid, te maski am anu ya katolay da a awan
ta kwenta na, a kumanen hapa ta awanen
para la mepenam, ikid na awan ta adal, ikid
na tagabu ikid na awena en magtagabu, te
intu la mesasita i Hesus Kristu nga magyan
tekitam.
12 A gafu ta sa pinili na kam ngamin
na Namaratu ewan, a neduma na kam ta
kadwan kiden tolay ta pangidduk na teka-
muy. A mappya mantu ta ipaita muy ya
pakipagrikna muy ta ikattolay muy kiden,
a kumanen hapa ta pangidduk muy tekid,
ikid na kasippat muy, ikid na pagattam
muy tekid, ikid na pangikallak muy. 13 A
magimpakpakoma kam hapa am itta ya
liwat na takday ta kadwan tekamuy, te
mappya ta magimpakpakoma kam ta ku-
man na nepagpakoma na Dafu tamewan
tekamuy. 14 Ammi ya pagkaid-idduk muy
ya pake mesasita, te yen ya magpasibukal
tekamuy petta mappya ya kauknud muy.
15 A am itta ya problema muy nga mag-
pakattway tekamuy a pataliban muy la,
te intu nonotan muy ya pagpatatakday ni
Hesus tekamuy, a yen mina ya tulukān
muy, te yen ta inalap na kam na Namaratu
ewan petta magtatakday kam ta kuman
na magkakabagis. A nonotan muy hapa
ya ngamin kiden bendisyon na Namaratu
tekamuy, te ibosag muy ya talak muy tentu.

16 A mappya hapa ta kanayun mapasinapān
ya nonot muy ta uhohug ni Hesusen, petta
mappya ya uhohugan muy ta pagintultuldu
muy ikid na pagintabtabarang muy. A
magkakansyon kam hapa setalak ta Na-
maratu ewan ta magdaduma na kansyon.
Kumanen hapa ta adade ikid na not am
yen ya iatad na Kahalwa na en tekamuy.
17 A maski am anu ya tarabakun muy ikid
na uhohugan muy a mappya ta nonotan
muy ya ngagan ni Afu Hesus petta intu ya
madayawan, a ibosag muy hapa ya talak
muy ta Namaratu ewan gafu tentu.

Ya Metuldu Ta Nagatawa Kiden Ikid Na Magtagabu

18 A ikamuy babay nga seatawa a mappya
ta timuluk kam ta atawa muy ta kuman na
mekustu ta pangurug muy te Afu Hesus.
19 A ikamuy lalaki a iddukan muy hapa ya
atawa muy, a awemuy kid pagzigātan. 20 A
ikamuy ānāk a kurugan muy ya hina muy
ikid na dama muy ta ngamin patarabaku
da tekamuy, petta matalak hapa ya Nama-
ratu ewan tekamuy. 21 A ikamuy seanak
a awemuy pagporayan ya ānāk muy ki-
den ta pagpatunung muy tekid, talo am
matampa ya talak da. 22 A ikamuy tagabu
a kurugan muy ya dafu muy kiden nga itta
ta lutakin ta ngamin patarabaku da teka-
muy, ammi awemuy mina parigan ya ape
mangmamallak tekid, te maski am aweda
taronan ya tarabaku muy a idulot muy la
ya patarabaku da tekamuy gafu ta talaw
muy ta Dafu tamewan Hesus. 23 A maski
am anu ya patarabaku da tekamuy a ma-
glologon kam la, a ikwenta muy ta bakkan
ta tolay ya pakitagabun muy am awa i
Afu Hesus, 24 te nonotan muy ta maski am
anu ya tarabakun muy nga mappya a intu
sangaw ya makkamu nga mangsagolyat
tekamuy ta kuman na nekari na Nama-
ratu ewan, te mekwenta te Hesus Kristu ya
pakitagabun muy. 25 Ammi ya mangwa ta
dulay a maatadan hala sangaw ta kuman
na iningwa na en, te awan ta idaduma na
Namaratu ewan.

4

1 A ikamuy hapa nga makātagabu a
atadan muy ya tagabu muy kiden ta map-
pya en nga mekustu tekid, te nonotan muy
ta itta hapa ya dafu muy nga magyan ta
langitewan.

Ya Kapozyanan Na Ituldu Na

2 A ya ibar ku tekamuy ngamin a malogon
kam mina nga makimalmallak ta Namaratu
ewan, a awemuy kaliwatan ya mangibosag
ta talak muy tentu gafu ta allak na ikid
na bendisyon na tekamuy. 3 A am kada
makimallak kam a pakimallak dak hapa,
petta atadan nak na Namaratu ta araw ku
nga mangipadangag ta uhohug na en, petta
mepalawag ku ya uray na en nga nehulun
te Hesus nga nelemad ta idi. 4 A maski
am yen ya gafu na kabalud kin ta ayanin a
pakimallak dak hala petta itta ya lugar ku
nga mangipalawag ta kadwan kiden tolay
ta agyan kin. 5 A ya ibar ku para tekamuy a
kanayun nonotan muy am anu ya mappya
nga tarabakun muy ikid na uhohugan muy
ta awan kiden mangurug, te awemuy mina
ipapa-na ya mangipaita ta kappyanan na
pangurug muy. 6 A am kada maguhohug
kam a ipaita muy hapa ya masippat na
nonot petta awena matabeng na uhohug
muy, te gagangay ta kunna ten petta amu
muy am had kunna mina na tabbag muy ta
ngamin tolay.

Ya Kapozyanan Na Pakikumusta Nig Pablu

7-8 A ya nangitulud ta surat kin tekamuy
a ya kabagis kin Tikiku, te intu ya pake id-
dukan ku, a mekatalak hapa nga manguffun
ikid na makipagtagabu teyak ta patarabaku
ni Afu Hesus. A intu ya dinob ku teka-
muy petta ibar na am imanu yak ta agyan
kin, petta amu muy ya kasasaad kin ikid
na ngamin tarabakuk, a petta intu hapa
ya mangpasikan ta nonot muy. 9 A intu
hapa kahulun na i Onisimu nga kalugaran
muy. Intun hapa ya takday kabagis ku
nga mekatalak nga iddukan ku hapa. A
ikid duwa ya pakadangagan muy ta ngamin
makkwa teyak ta agyan kin.

10-11 A makikumusta hapa tekamuy i Aris-
tarku nga sakā balud kin, ikid ni Markus
nga kasinsin ni Barnabasen, ikid ni Hes-
usen nga nengagan ta Husto. A dana
nesurat kun tekamuy ya tabarang ken gafu
te Markus, a am dumatang sangaw teka-
muy a pagdulotan muy la. A ya tallu kidin
la ya sakā Hudyok kidin nga makipaguffun
teyak ta tarabakukin nga mangituldu ta
pangikerutan na Namaratu ewan, a dakal
hapa ya talak ku tekid. 12 A makikumusta
hapa i Paparasen nga kalugaran muy ikid

na tagabu ni Hesus Kristu. A pake ikakinan
na hapa ya makimallak ta Namaratu gafu
tekamuy, te intu adangan na ta pake mag-
tuyag ya pangurug muy ikid na awan mina
ta kapopoyungan muy gafu ta patarabaku
na Namaratu tekamuy. [13] A ibar ku la yan
tekamuy, te pake napasikkal kun hapa ta
dakal ya lagpat na nga magtarabaku gafu
tekamuy ikid na itta kiden ta ili na Laodisya
ikid na Hirapolis. [14] A ya makikumusta para
tekamuy a i Doktoren Lukas nga iddukan
ku hapa ikid ni Demasen. [15] A ibar muy
hapa ta makikumusta kami ta kabagis ku
kiden ta ili na Laodisya, kumanen hapa
te Nimpas kontodu mangurug kiden nga
maggagimung ta bali na en.

[16] A am nabalin muy sangaw mangbasa ta
suratin yan ta atubang na kabagis kiden a
pabasa muy hapa sangaw ta maggagimung
kiden ta ili na Laodisya, a kumanen hapa
basan muy sangaw ya surat ken tekid. [17] A
ibar muy hapa te Arkipo ta awena mina
kaliwatan ya tarabaku na en nga nekatalak
ni Afu Hesus tentu, te mappya ta idulduloot
mina. [18] A iyak hapa la, Pablu, ya nagsurat ta
kapozyanan na uhohug ta isin. Namaratu
ewan ya makkamu tekamuy, a nonotan dak
hapa gafu ta kabalud kin. Awan na.

Ya Napolu En Surat Ni Pablu Ta Taga Tesalonika Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Am basam apolu ya kapitulo 16 ikid na 17 ta Tarabaku Na Turin Kiden a amum sangaw ya bida na pagpasyar nig Pablu ta ili na Tesalonika, te tekiden nagtugut ta ili na Pilipos a nagdulot kid ta ili na Tesalonika. Ye-yan na ili ya mayor na ili ta lugar na Masadonya. A ya lugar na Masadonya ya nedagga hapa ta lutak na Ari en taga ili na Roma.

Tallu liggwan la ig Pablu ta ili na Tesalonika nga nangipadangag ikid na nangituldu ta uhohug na Namaratu ikid na damag ni Hesus. Ammi gafu ta mangurug ya kadwan kiden Hudyo ikid na Hentil a nangahugu hapa ya Hudyo kiden nga awan nangurug, a nakitapil kid na te Pablu. A gafu ta dulay ya negakkad da tentu a napersa nagtugut, a nagdulot na ta ili na Atenas ikid na Korinto, a yen ya nagindagan na te Timotyo gafu ta nesirak na ig Timotyo ikid ni Silas ta ili na Tesalonika.

A ta datang ni Timotyo te Pablu a nepadamag na tentu ya kasasaad na mangurug kiden ta ili na Tesalonika, yaga nebar na hapa tentu ya kapopoyung da gafu ta kahulun da kiden nga nagpasi. A yen ta nesurat ni Pablu ya suratin yan tekid, te addu ya ipasikkal na tekid, petta masikan ya pangurug da, ikid na pangikatalak da ta katolay na kahulun da kiden nagpasi. A ya pake nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1 Ikamuy taga Tesalonika, nga mangurug
ta Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu
Hesus Kristu:
Ampade sa ikallak na kam na Namaratu
ewan, petta mappya kam la.
A ya nagsurat tekamuy, kahkahulun, a
ikami Pablu, a Silas, ikid ni Timotyo.

Ya Pangdayaw Da Ta Pangurug Da

2 Am kada makimallak kami, kahkahulun,
a kanayun pakimallak mi kam hapa. A
“Mappya hapa yen teko, Afu, te inuffunam
hapa ya taga Tesalonika kiden,” kummi
hapa tentu, 3 te intu nonotan mi ya pangi-
pasikkal muy ta pangurug muy, ikid na
pagbannag muy gafu ta pangidduk muy,
ikid na pagattam muy gafu ta pangikatalak
muy ta datang ni Afu Hesus tekitam.
4 A amu mi hapa, kahkahulun, ta dana
pinili na kam na Namaratu gafu ta pangid-
duk na tekamuy, 5 te ya damag ni Hesusen
nga nepadangag mi tekamuy a bakkan la
ta uhohug na tolay, te itta hapa ya paka-
pangwa na gafu ta Kahalwa na Namaratu
nga nangipasikkal ta inuhohug mi en teka-
muy, petta kurugan muy. A maski te naita
muy hapa ya gagangay mi ta pagyan mi en
tekamuy, a amu muy ta intu la tinarabaku
mi ya magserbi ta kappyanan muy.
6 A mappya hapa, te nakigitta kam tekami
ikid ni Afu Hesus, te maski am inuyoyungan
na kam na awan kiden mangurug gafu ta
pangurug muy ta uhohug mi en tekamuy, a
matalak kam la ta dakal na talak nga neatad
na Kahalwa na Namaratu tekamuy. 7 A
yen ta ikamuy mina ya parigan na ngamin
kiden mangurug ta lugar na Masadonya
ikid na Akaya, 8 te gafu ta pangurug muy a
negitta kanan hapa ta kuman na kampana,
te pake nakaadayun ya ngahal na uhohug
ni Afu Hesus gafu tekamuy addet ta ngamin
kiden babali ta lugar na Masadonya ikid na
Akaya. A gafu ta pake nesaned hapa ya
damag na pangurug muy addet ta ngamin
paglelehut a kuman na awan ta mabida mi
ta isin kid na lugar, te dana amu dan. 9 A
bidan da hapa tekami ya talak muy nga
nagpadulot tekami ta ange mi en tekamuy,
te amu dan ta nagtalekudan muy ya sinang
dyos kiden, petta magserbi kam ta kakuru-
gan na Dyos nga seangat. 10 A amu dan ta
indagan muy hapa ya datang na anak na
en nga tinolay na ta pasi na en, te magafu
sangaw ta langit. A intu hala i Hesus
nga mangililik tekitam ta pama-gang na
Namaratu ewan, petta awetam mekabat ta
awan kiden mangurug.

2

Ya Pangipasikkal Da Ta Tarabaku Da en Tekid

1 A maski am anu ya bidan na kadwan
kiden tekami, kahkahulun, a dana amu
muy haman ta awemi immange tekamuy
ta kuman na magpakewās, petta pakanan
da kami. 2 Te kabalinan na nepangpaluk da
tekami ta ili na Pilipos, ikid na nepanga-
mamat da tekami a nagdulot kamin hapa

tekamuy. A dana amu muy haman ta addu
ya nakitapil tekami ta agyan muy, ammi
pinagturad na kami la na Namaratu ewan,
petta ipadangag mi hapa ya uhohug na
en tekamuy. 3 A awan hapa ta inayayyaw
mi ta maski am inya tekamuy, ikid na
awan hapa ta ininguman mi tekamuy, te
bakkan haman ta dulay ya nepangagagay
mi tekamuy, te mappya haman. 4 Te gafu
ta ikatalak na kami na Namaratu ewan a
pinakimohayan na kami nga mangipadan-
gag ta damag ni Hesus. A bakkan mantu ta
tolay ya mamallakan mi ta uhohugan mi,
te intu hud la uhohugan mi ya kuman na
ikayat na Namaratu ewan, te intu haman ya
mangparuba ta nonot mi.

5 A amu muy hapa ta awemi naguhohug
ta kuman na ape magdayaw tekamuy, te
bakkan kami haman ta kuman na maging-
aappya na tolay nga mangilemad ta paging-
gum na, te ya Namaratu ewan ya mangi-
pasikkal ta kappya na nonot mi. 6 A gafu ta
turin kami ni Afu Hesus a kakurugan ta itta
ya mabalinan mi nga mangalap ta iuffun
muy, ammi inawemi hapa, te bakkan ta
intu kinaragatan mi ya pangdayaw na tolay
tekami, te maski am ikamuy ono kompormi
na tolay. 7 Ammi maidduk kami hud la teka-
muy ta kuman na kaidduk na magpasusu ta
anak na.

8 A gafu ta idduk mi tekamuy a matalak
kami la nga mangisipat ta pagkappyanan
mi tekamuy, te bakkan la ta uhohug na
Namaratu ya nekayat mi isipat tekamuy, te
maski ya ngamin bari mi ikid na angat mi,
te meribu ya idduk mi tekamuy. 9 Te intu
mina nonotan muy, kahkahulun, ya pag-
bannag mi en hapa tekami en nangipadan-
gag ta damag ni Hesus tekamuy, te maski
hiklam pase araw a nangallu kami hapa
ta magserbi tekami, pettam kumanen awe-
muy mina mazigatan gafu tekami. 10 Amu
haman na Dyos pase ikamuy ta awan pulus
ta nangihuyan muy tekami, te mappya ikid
na matunung ya katolay mi ta atubang
muy nga mangurug. 11 A amu muy para
ta tinabarangan mi ya tagtakday tekamuy
ta kuman na pangituldu na dama ta ānāk
na kiden, 12 te pake nepasikkal mi ikid na
nemamallak mi ta intu la mina tarabakun
muy ya megitta ta Namaratu ewan, te
intu haman ya nangagagay tekamuy, petta
mesipat kam ta iturayan na ikid na kalalaki
na.

*Ya Talak Da Ta Pangurug Na Taga Tesa-
lonika Kiden*

13 A kanayun matalak kami hapa ta Na-
maratu gafu ta malogon kam nagdangag
ta uhohug na Namaratu, te awemuy ne-
gitta ya nepadangag mi en ta uhohug na
tolay am awa uhohug na Namaratu, te
kakurugan haman. A yen ta nauli hapa
ya nonot muy ikid na agangwa muy, te
itta ya pakapangwa na uhohug na en nga
manguli tekamuy nga mangurug. 14 A yen
ya gafu na, kahkahulun, ta nekabat kam
hapa ta kuman na zigat na tolay kiden na
Namaratu nga taga Hudeya nga mangurug
te Hesus, te ya pangpazigat na kalugaran
muy kidina tekamuy a kumanen hapa ya
nepangpazigat na Hudyo kiden ta kagitta
da kiden taga Hudeya nga mangurug te
Hesus. 15 Ammi gagangay haman ta kunna
ten, te ya Hudyo kiden hapa la ya namapasi
ta aglavun kiden ta palungu na araw gafu ta
pangipadangag da ta uhohug na Namaratu
tekid, a sangaw netubbat da hapa papasin
i Afu Hesus, a ta ayanin a tapilan da kami
hapa. Kuman na ikatupag da haman ya Na-
maratu kontodu ngamin tolay, 16 te salinan
da kami mina, petta awemi mina ipadangag
ya pangikerutan ni Hesus ta Hentil kiden.
A gafu ta tarabaku da a kanayun daggan
da ya liwat da kiden petta pake mapannu
kid. Ammi nagaddet na ya pagattam na
Namaratu ewan tekid, te dumatang na ya
pama-gang na tekid.

Ya Damdam Nig Pablu Tekid

17 Ammi ta kuman na ikami, kahkahulun,
a pake madamdam kami tekamuy gafu ta
pa nakigungay kami tekamuy, ammi maski
am awemi kam maita a itta kam hala ta
nonot mi. A yen ta pake karagatan mi
ya ange tekamuy, petta maita mi kam, te
pake madamdam kami tekamuy. 18 A gafu ta
karagatan mi ya ange tekamuy a kanayun
kami gumanwat, aglalo teyak Pablu, ammi
sinalinan na kami garay ni Satanas. 19 A
gagangay ta madamdam kami tekamuy,
kahkahulun, te awan sangaw ta takwan na
ikatalak mi ikid na iparayag mi ikid na
sagolyat mi ta atubang ni Afu Hesus am
bakkan la tekamuy. 20 Te am ittan sangaw i

Afu Hesus a pake matalak ya nonot mi gafu
tekamuy, te ikamuy sangaw ya iparayag mi.

3

Ya Gafu Na Nepangidob Na Te Timotyo

1-2 A gafu ta awek maattaman ya awek
pakaange tekamuy, a "Maski am awan ta
kahulun ku ta isin Atenas a mappya ta
doban ku i Timotyo, petta intu ya mangufffun tekid," kunku, te intu hala ya kabagis
mi ikid na katarabakun mi ta Namaratu
nga mangipadangag ta damag ni Hesus.
A yen ta dinob ku nga mangpasikan ikid
na mangtabarang tekamuy, 3 petta awena
mina matampa na pangurug muy gafu ta
pagzigātān muy, te dana amu muy ta nekari
kitam nga mesipat ta zigat gafu ta pangurug tam. 4 Yen haman ya binida mi tekamuy
ta ketta mi en para la tekamuy, te dana
neunnan mi ta mazigatan kitam sangaw
gafu ta pangurug tam, a ta ayanin amu muy
na ta dumatang na tekamuy. 5 Ammi gafu ta
awek pakadamag tekamuy a awek neattam,
a yen ta dinob ku i Timotyo tekamuy, petta
ipadamag na sangaw teyak am umanu ya
pangurug muy, te nagburungak hapa talo
am naayayyaw na kanan ni Satanas, a nelogotak na mina ta banbannag ken tekamuy.

6 Ammi mappya, te bagu dumatang na
i Timotyo, a matalakak ta nepadamag na
en, te masikan kān la ya pangurug muy
ikid pangidduk muy. A nebar na hapa ta
kanayun nonotan da kami, te madamdam
kam kān nga makaita tekami ta kuman na
damdam mi hapa tekamuy. 7 A yen ya
gafu na, kahkahulun, ta maski am mazigatan kami gafu ta makitapil kiden tekami
a natabtabang na ya damdam mi gafu ta
damag na pangurug muy. 8 Te am amu
mi ta netug muy la ya pangurug muy te
Afu Hesus a yen ya kuman na mangtolay
tekami. 9 A maski am dakal ya pangdayaw
mi ta Namaratu gafu tekamuy a kuman na
makurang para la, te am makimallak kami
tentu a kuman na awan ta pagpakabalat mi
ta neatad na tekami nga talak mi gafu tekamuy. 10 Ammi kanayun makimallak kami
ta araw ikid na hiklam, petta mapalubusan
kami mina nga ange ha tekamuy, petta
pake pannun mi hapa ya magkurang para
la ta pangurug muy.

11 A mappya mantu ta Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangazi ta
mangsalin tekami, petta makaange kami
tekamuy. 12 A mappya ta padakalan na hapa
ya pagkaid-idduk muy, kumanen hapa ta
ngamin tolay, petta nasurok ya pangidduk
muy ta kadwan ta kuman na pangidduk
mi tekamuy. 13 A yen kid ya adangan mi
tentu, petta masikan mina ya nonot muy
nga mangwa ta mappya, petta awan sangaw
ta pakehuyan muy ikid na pagkurangan na
kappya muy ta atubang na Namaratu ewan
am ange ig Afu Hesus ikid na ngamin kiden
kahulun na nga anghel.

4

Ya Kadwan Kiden Itabarang Na Tekid

1 A itta hapa ya itabarang mi tekamuy,
kahkahulun, gafu ta pagkakahulun tam te
Afu Hesus. A maski te dana amu muy
haman ya netuldu mi en tekamuy petta
intu tarabakun muy ya ikayat na Namaratu
ewan. A gafu ta yen hala ya tinarabaku
muy a mappya ta idulot muy la ta kuman
na tarabaku muyen hala. 2 Te amu muy
hapa ta intu la netuldu mi tekamuy ya
kuman na netuldu ni Afu Hesus tekami,
petta awan ta kadulayan muy, 3 te ikayat na
Namaratu ewan ta magserbi ya bari tam ta
pagkappyanan.

4 A yen ta awemuy mina makidorug ta
awemuy atawa, te mappya ta amu na tagtaday tekamuy ya manggamma ta bari na,
petta intu la tarabakun na ya kappyanan
ikid na madayawan. 5 A awan mina ta magatattug ta kuman na agangwa na awan kiden
makkamu ta Namaratu, 6 te awan mina ta
ange makisalnuk ta barawasi na kagitta na
en tolay. Dana nebar mi haman ikid na
nepasikkal mi tekamuy ta Namaratu ewan
sangaw ya mangpa-gang ta ngamin kiden
mangwa ta kumanen na kadulayan. 7 Te
bakkan ta intu nepangagagay na tekitam
ta magatattug kitam, am awa megitta kitam mina ta kappya na ewan. 8 A am itta
tekamuy ya magsoysoy ta itabarang kin, a
bakkan haman ta tolay ya pagsoysoyān na
am awa Namaratu ewan, te intu haman ya
nangatad ta Kahalwa na en tekamuy, petta
megitta kam tentu.

9 A awek na uhohugan tekamuy ta iddukan muy mina ya kabagis muy, te dana

netuldu na kam na Namaratu ta magkaid-
idduk kam. [10] A kakurugan hapa ta iddukan
muy ya ngamin kiden kabagis ta ngamin
paglelehut na Masadonya, ammi mappya
hapa ta padakalan muy para ya pagkaid-
idduk muy, [11] te mappya ta magintak kam,
petta awemuy tabtabangan ya tarabaku na
kadwan. Te dana netabarang mi haman
ta magbannag magtarabaku ya tagtakday
tekamuy ta katunungan na tarabaku na
hapa la, [12] pettam kumanen a dayawan na
kam hapa sangaw na awan kiden mangurug
gafu ta maita da ta awemuy ange magadang
ta kahulun muy kiden ta magserbi teka-
muy.

*Ya Pangipasikkal Da Ta Kasasaad Na Nag-
pasi Kiden*

[13] A itta hapa ya takday ipasikkal mi
tekamuy, kahkahulun, petta awemuy
makilavun gafu ta kasasaad na kahulun
muy kiden nagpasi, petta awemuy hapa
madamdam tekid ta kuman na damdam na
awan kiden ta ikatalak. [14] Te am mangurug
kitam ta natolay hala i Hesus ta nepasi
na en a kumanen hapa mina ta nangurug
kiden tentu nga nagpasi, te tolayan na kid
hala sangaw na Namaratu ta kuman na
nepangtolay na te Hesus. [15] Te ya uhohug
ni Afu Hesus nga nesirak na tekami ikid
na ipadangag min tekamuy a ikitam kān
mangurug nga matolay addet ta ange
na tekitam a awetam kān mapmapolu
ammi ta nagpasi kiden. [16] Te am dumagut
sangaw ya Dafu tamewan nga magafu
ta langit a madangag tam kān sangaw
ya ngahal na kadakalan na anghel kiden
ikid na amaryung na Namaratu, kapye na
magayayag hapa ni Afu Hesus. A mapolu
kān magtolay ya ngamin kiden nagpasi nga
nedagga tentu, [17] te ikitam nga matolay
addet ta datang na Dafu tamewan a sa
igindan na kitam hapa ta tinolay na kiden,
te ka-ma la patullun na kitam ta kulam
kiden, petta magdadafung kitam hapa
ta langit. A magnayun kitanan sangaw
tentu. [18] A mappya mantu ta ye-yen kid
na uhohug ya sigida bibidan muy petta
matabtabang hapa ya damdam muy ta
awan kiden tekamuy.

5

Ya Pagka-ma Na Datang Ni Hesus

[1] A kumanen hapa awemi ibar tekamuy,
kahkahulun, am kanu na araw ya datang
na Dafu tamewan, [2] ammi maski, te dana
amu muy haman ta ka-ma la dumatang ta
kuman na iange na tulisan ta hiklam. [3] Te
sangaw am pahig na tolay kiden ta awan
ta dulay, ikid na awan ta burungan da,
a yen sangaw ya datang na pakadulayan
da, te pagka-ma da sangaw ta kuman na
maganaken am pagka-ma na ya zigat na
paganak na, a awedan sangaw malillikan ya
pama-gang na Namaratu tekid.

[4] Ammi mappya tekamuy, kahkahulun,
te awemuy magyan ta sugiram ta kuman
na awan kiden mangurug, a am magka-ma
sangaw ya panglavvu na Namaratu ewan ta
kuman na ange na tulisan a awena kam san-
gaw madatangan, [5] te sa itta kam ngamin ta
dakar, a intu tarabakun muy ya mappya. [6] A
gafu ta awetam magyan ta sugiram a map-
pya mantu ta awetam pasidugan ya iange
na Dafu tamewan, petta awetam mekabat
ta awan kiden mangurug. Te mappya ta
imugudan tam la sehahukāl, petta awetam
megitta ta mellaw. [7] Te ya magyan kiden
ta hiklam ikid na sugiram a intu la amu
da ya magillaw ikid na masidug. [8] Ammi
gafu ta magyan kitam ta dakar a mappya
ta kanayun mahukal la ya nonot tam, petta
awetam megitta ta mellawen. A afuran tam
ya pangurug tam ikid na pangidduk tam, te
yen kid ya mangikerutan tekitam. A itug
tam la ya pangikatalak tam ta pangikerutan
ni Afu Hesus tekitam, [9-10] te bakkan ta pama-
gang na Namaratu ya nekari na tekitam,
am awa pangikerutan na tekitam gafu ta
nepangsaka ni Afu Hesus tekitam ta pasi na
en, pettam kumanen a maski am dana nasi
kitam ta datang na, ono am matolay kitam
la a makipagtolay kitam hala sangaw tentu.
[11] A yen ta awemuy mina magimmang mag-
impatpaturad ikid na magimpaspasikan ta
pangurug muy.

Ya Napozan Na Tabarang Da Tekid

[12] A ya adangan mi hapa tekamuy,
kahkahulun, a nonotan muy ya mangtaron
kiden tekamuy nga nesaad ni Afu
Hesus, te yen kid ya mangituldu ikid na
mangtabarang tekamuy. [13] A pake ipaita
muy mantu ya pangdayaw muy ikid na
pangidduk muy tekid gafu ta bannag da
tekamuy. A sa pagdadaggan muy hapa

ya ngamin nonot muy, petta awemuy
magimpaspasil.
[14] A ya kadwan kiden para itabarang mi
tekamuy, kahkahulun, a ihuya muy ya
matalakag magtarabaku, a paturadan muy
ya magtalaw ikid na magburung, a uffunan
muy ya makafuy, a ipaita muy ya pagattam
muy tekid ngamin. [15] A am itta ya mangwa
ta dulay tekamuy a itan muy ta bakkan
ta dulay ya isupapak muy tentu, te intu
mina apagan muy am anu ya kappyanan
na tagtakday tekamuy, a kumanen hapa ta
ngamin tolay.
[16-18] A ya ikayat na para na Namaratu
tekamuy gafu ta itta kam te Afu Hesus
a kanayun pagayayatan muy ya kallak na
tekamuy, a pakimallak muy ya ngamin
tentu, a maski am anu ya dumatang teka-
muy a "Mappya hapa yen teko, Afu, te iko
ya makkamu teyak," kummuy.
[19-22] A kumanen hapa am itta ya maguho-
hug ta paggagimung muy nga pasinapān na
Kahalwa na Namaratu a awemuy la ihuya,
ikid na awemuy idadula ya uhohugan na.
Ammi maski am inya ya maguhohug a pake
pasikkalan muy am mappya ya uhohugan
na, petta itug muy. Ammi am kuman na itta
ya kadulayan na a lillikan muy.
[23] A ya Namaratu ewan nga mangatad ta
ngamin kappyanan, ampade intu ya mang-
patatakday ta nonot na tagtakday tekamuy,
petta awan sangaw ta pakehuyan muy, am
awa mappya la ya ngamin kahalwa muy
ikid na nonot muy ikid na bari muy addet
ta dumatang i Afu Hesus. [24] A gafu ta
mekatalak hapa ya nangalapen tekamuy a
idulot na la idulot ya ikayat mi in tekamuy.
[25] A mappya hapa, kahkahulun, ta paki-
mallak da kami, [26] a pakikumusta muy hapa
ya ngamin kiden kahkahulun mi ta agyan
muy.
[27] Peafurak hapa tekamuy gafu ta Nama-
ratu ewan ta basan muy ya suratin yan ta
ngamin kahkahulun muy kidina.
[28] Ampade i Afu Hesus Kristu ya makkamu
tekamuy.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Ta Taga Tesalonika Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta nepagsurat ni Pablu ta napolu en surat na ta nangurug kiden taga Tesalonika, a awena la nabayag a nadamag na ta mapopoyung para la ya nonot da ta araw na iange ni Afu Hesus, te itta ya nangibar ta nagpasan ya ange na en, a awenan mantu magtarabaku na kadwan kiden gafu ta kapopoyung da. A yen ta nesurat ni Pablu ya mekaduwa in surat na tekid, te pake ipasikkal na ta itta bit ya imunnan dumatang kapye na umange i Afu Hesus, yaga pake tabarangan na ha ya awan kiden magtarabaku petta magtarabaku kid mina, petta magdadagga ya pagkakahulun da. A ya nesurat na en a intu yan:

1-2 Ikamuy taga Tesalonika, nga mangurug ta Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu:

Ampade sa ikallak na kam na Namaratu ewan, petta mappya kam la.

A ya nagsurat ha tekamuy, kahkahulun a iyak, Pablu, a kahulun ku hapa ig Silas, ikid ni Timotyo.

Ya Pangdayaw Na Ta Pangurug Da

3 A pake matalak kami ta Namaratu gafu tekamuy, kahkahulun, te pake dumakal para ya pangurug muy ta Namaratu gafu ta tarabaku na en ta nonot muy, a kumanen hapa ta pagkaid-idduk muy. A yen ta sigida ibosag mi hapa ya talak mi tentu, te kuman na gatut mi tentu ta mappya. 4 A gafu ta attaman muy la ya zigat muy, ikid na idulot muy hapa ya pangurug muy ta ketta na makitapil tekamuy, a yen ta idayaw mi kam hapa ta tolay kiden na Namaratu ta kadwan kiden lugar.

5 Ammi ya pagattam muy ta makitapil kiden tekamuy a yen ya mangipasikkal ta matunung hala sangaw ya uray na Namaratu tekamuy, kumanen hapa tekid, te ipasikkal na ta ikamuy ya megitta nga mesipat ta pangikerutan na en gafu ta pagattam muy ta zigat na pangurug muy. Ammi ikid hapa la sangaw ya pa-gangan na gafu ta pakitapil da tekamuy. 6 Te mappya ta uray na Namaratu ta ibalat na ya pakitapil da tekamuy, 7 petta mabannayan kam hapa. Te sa mabannayan kitam sangaw am makipaita ha sangaw i Afu Hesus nga magafu ta langitewan, te ihulun na hapa ya dakal na afuy ikid na anghel na kiden nga seppakapangwa. 8 A yen sangaw ya pangbalat na ta awan kiden makkamu ta Namaratu kontodu ngamin kiden nga awan nangurug ta damag ni Afu Hesus. 9 A attaman da sangaw ya pangpa-gang na tekid, te magnayun kid la sangaw mazigatan addet ta addet gafu ta madugiman kid nga medagga te Afu Hesus ikid na kalalaki na pakapangwa na en. 10 Te am dumatang sangaw i Afu Hesus a pake mepaita ya ngamin kalalaki na gafu ta anghel na kiden nga mehulun tentu, a madayawan hapa gafu ta ngamin kiden mangurug tentu. A ikamuy hapa ya mesipat tekid gafu ta kinurug muy na ya nepadangag mi en tekamuy.

11 A yen ta kanayun pakimallak mi kam hapa ta Namaratu ewan, petta uffunan na kam nga megitta ta nang-agagayan na tekamuy.

> "Atadam kid hapa, Afu, ta sikan da, petta medulot da ya ngamin igakkad da nga mappya, ikid na ngamin tarabakun da nga megitta ta pangurug da," kummi hapa ta pakimallak mi,

12 pettam kumanen a madayawan hapa ya ngagan ni Afu Hesus gafu tekamuy, a madayawan kam hapa gafu tentu. A magdulot hala sangaw yen gafu ta panguffun na Namaratu ikid ni Afu Hesus tekamuy.

2

Ya Masikan Na Pumasil Ta Namaratu

1 A itta hapa ya pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun, gafu ta iange sangaw ni Afu Hesus ikid na pangdafung tam tentu ta utun. 2-3 Te yen ya pakikekallak mi tekamuy ta awemuy la mapopoyung ikid na malangga gafu ta takwan na bida nga madangag muy. Te am itta ya madamag muy ta nagpasa kān ya araw na iange na Dafu tamewan, a awemuy la kurugan, petta awemuy maayayyaw. Te maski am had sin ya pagafun na madamag muy, am yen ya mepadangag tekamuy, ono am linavun na tolay, ono am nesurat mi kān, a awemuy la kurugan, te tulad haman. Te am tanagay

na ya datang ni Afu Hesus ta lutakin a
mapolu bit ya pagtalekud na tolay kiden ta
Namaratu ewan, kapye na hapa lumattog
na tolayen nga masikan mamadday ta du-
lay. Ammi yen ya gagangay na agyan na ya
pagtaguhalin na Namaratu, 4 te ikatupag na
ya Namaratu ikid na ngamin kiden na dyos,
a pake pātā-nāngan na hapa sangaw ya bari
na, petta intu hapa la sangaw ya magu-
ray nga ange magtogkok ta agtogkokan na
Namaratu ta bali na en, te ipadangag na
sangaw ta intu hapa la ya Dyos.

5 Ammi dana amu muy haman ye-yen na
bida, te yen ya kanayun nabidak tekamuy
ta kettaken para la tekamuy. 6 A dana
amu muy mantu am inya ya manggubat
ta ayanin, te intu ya manggubat, petta
dana iparan na ya paglattog na tolayen
nga mamadday ta dulay, te itta sangaw ya
araw na. 7 Te ya mamepegafu en ta dulay
a magdaggun na magtarabaku ta melemad,
a intu hala ya manggubat ta ayanin addet
ta ittan ya tolayen nga masikan mamadday
ta dulay, 8 (v 8a)* a yen hapa sangaw ya
pakipaita na ta ngamin tolay. 9 Ammi Sa-
tanas ya mamaspasikan tentu petta itta ya
pakapangwa na nga mamadday ta addu na
pakaitan nga mangayayyaw ta tolay kiden.

10 A gafu ta addu sangaw ya pangayayyaw
na nga dulay a malogon maayayyaw ya
gagangay kiden magimperperdi, te aweda
haman ikatalak ya kakurugan na uhohug
nga mangikerutan mina tekid. 11 A gafu
ta aweda ikatalak, a ipalubus na Nama-
ratu ta maayayyaw na kid na masikan na
mangayayyaw, petta kurugan da ya tulad,
12 (v 12,8b) pettam kumanen a sa pa-gangan
na kid sangaw, gafu ta pake ikaykayat da
ya mangwa ta dulay ammi ta mangurug
ta uhohug na en. Ammi am makipaita
hapa sangaw i Afu Hesus nga magafu ta
langit, a papasin na hapa ya mamaddayen
ta dulay gafu ta dangang na bari na en ikid
na pakapangwa na uhohugan na.

Ya Pangkenga Na Namaratu Ta Tolay Na Kiden

13 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun,
te pake iddukan na kam na Namaratu ewan,
a dakal hapa ya talak mi tentu gafu teka-
muy, te addet ta awena para la pakapad-
day na paglelehutin, a dana nekari na ta
mekerutan kam. A negungay na kam hapa
na Kahalwa na en, petta mangurug kam
ta uhohug na en. 14 A yen ta inagagay
na kam hapa gafu ta mappya en damag
nga nepadangag mi tekamuy, petta mesi-
pat kam hapa ta kalalaki na Dafu tame-
wan Hesus nga Mangikerutan. 15 A map-
pya mantu, kahkahulun, ta pake magintak
kam te Hesus, ikid na pake itug muy ya
ngamin netuldu mi tekamuy ta ketta mi en
tekamuy, a kumanen hapa ta surat mi in
tekamuy.

16 A mappya tekitam, kahkahulun, te ya
Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan
ikid na Dama tamewan Namaratu, a ikid
hapa la ya nangipasikkal ta pangidduk da
tekitam. Te gafu ta kallak da en tekitam
a itta ya mangpaturad ta nonot tam nga
magnayun, a itta hapa ya ikatalak tam ta
matolay kitam. 17 Ampade padakalan da
para ya turad muy ikid na sikan muy, petta
mappya sangaw ya ngamin tarabaku muy
ikid na uhohugan muy.

3

Ya Pakimallak Da Mina Teg Pablu

1 A ya takday para, kahkahulun, a paki-
mallak da kami haen, petta alistu mina ya
pangisaned mi ta uhohug na Dafu tame-
wan, petta umaddu hapa ya mangurug
tentu ta kuman na nepangurug muy. 2 A
pakimallak da kami hapa, petta melillik
kami ta dulay kidin na tolay, te addu hapa
ya mangikatupag ta kurugan tam. 3 Ammi
mappya, te mekatalak hala ya Namaratu
ewan nga makkamu tekitam ngamin, a
pake itunglak na kam hapa te Afu Hesus,
ikid na ikerutan na kam ta mangigakkaden
ta dulay tekamuy. 4 A amu mi hapa ta idulot
muy la idulot ya tabarang mi in tekamuy
gafu te Afu Hesus. 5 Ampade ituldu na kam
hapa nga mangidduk ta kuman na pangid-
duk na Namaratu ewan tekitam, a petta
magattam kam hapa ta zigat ta kuman na
nepagattam na en gafu tekitam.

Ya Tabarang Da Ta Awan Kiden Mag-tarabaku

* 2:8 Ya gadwa na bersikulo 8 a netulfu ta bersikulo 12 petta matarus ya bida.

[6] A itta hapa ya ibar mi tekamuy,
kahkahulun, gafu ta turay ni Afu Hesus
nga neatad na tekami, te am itta ya kabagis
muy nga matalakag magtarabaku ikid na
awan mangidulot ta kuman na netuldu mi
en tekamuy, a mappya ta adayunan muy.
[7] Te dana amu muy haman ta intu mina
parigan muy ya kuman na gagangay mi en,
te awemi haman matalakag ta pagyan mi
en tekamuy, [8] a awan hapa ta inadang mi
tekamuy ta kanan mi am awa pinagan mi
haman, te nagbanbannag kami hapa nga
nagtarabaku ta araw pase hiklam, petta
awemuy mazigatan gafu tekami. [9] Maski
am itta ya mabalinan mi nga mangalap ta
iuffun muy tekami a inawemi, te nangallu
kami hud la ta magserbi tekami, petta
ikami hapa mina ya parigan muy. [10] Te intu
mina nonotan muy ya lintigen nga nesirak
mi tekamuy:

"Ya awan magtarabaku a awemuy
pakanan," kummi.

[11] A yen ta bidan mi ya kumanin tekamuy,
te ya kuman na nadamag mi tekamuy a itta
para la kan ya matalakag magtarabaku, a
intu la kan tarabakun da ya manabtabang
ta tarabaku na kadwan. [12] A yen kid na
tolay ya tabarangan mi gafu ta turay ni
Afu Hesus Kristu, te ya ibar mi tekid a
magintak kid mina, te magtarabaku kid
mina, petta ikid hapa la ya makkamu ta
kanan da. [13] Ammi ya ibar ku ta kadwan
kidina tekamuy, kahkahulun, a mappya ta
awemuy mahulat mangwa ta kappyanan.
[14] Ammi am itta tekamuy ya awan mangu-
rug ta uhohug mi nga nesurat ta isin a
takkilalan muy mantu, a pagurayan muy la
petta mamat. [15] Ammi awemuy la ikwenta
ta katupag muy, te tabarangan muy hud la
ta kuman na takday kabagis muy.

Ya Mapozan Na Ibar Da

[16] A ya Dafu tamewan nga pagafun na
ngamin kappyanan, ampade intu hapa la
ya makkamu tekamuy ikid na mangatad ta
pagintak na nonot muy ta ngamin kiden
tarabaku muy.

[17] Kumusta kam hala, kahkahulun. Iyakin
Pablu ya nangisurat ta pakikumustak teka-
muy, te kumanin ya pagpermak ta ngamin
kiden surat ku petta amu muy ta surat ku.

[18] Ampade i Afu Hesus ya manghulun ikid
na manguffun tekamuy ngamin.

Ya Napolu En Surat Ni Pablu Te Timotyo

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta neange ni Pablu ta lugar na Asya ikid na Masadonya nga mangipadangag ta damag ni Hesus a itta hapa ya duwa na kahulun na, a i Timotyo ya ngagan na takday, a intu hala ya nekwenta ni Pablu ta kuman na anak na, te malogon dumagdag ta ngamin netuldu ni Pablu tentu. Am basam ya Tarabaku na Turin Kiden ta kapitulo 16 a yen sangaw ya pakabasam ta nepangihulun ni Pablu te Timotyo.

A ta nepagsibal da ta ili na Efeso a nesirak ni Pablu i Timotyo petta intu ya makkamu magtaron ikid na mangituldu ta mangurug kiden, te magdulot i Pablu ta kadwan kiden ili. A sangaw nagsurat hapa te Timotyo, te ituldu na para gafu ta tarabaku na en nga magtaron ikid na mangituldu. Ammi ya netuldu na te Timotyo a kappyanan tam hapa petta amu tam ya ikayat na Namaratu tekitam. A timunud mantu sin ya surat na en te Timotyo.

1-2 Anak ku, Timotyo.

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la, te iko ya igittak ta anak ku ta kakurugan gafu ta pangurug mu te Afu Hesus.

A ya nagsurat teko a iyak, Pablu, te turin nak ni Hesus Kristu gafu ta uray na Namaratu ewan nga mangikerutan tekitam, ikid ni Hesusen hapa nga ikatalak tam, te naggitta kid nga nangidob teyak.

Ya Patarabaku Na Te Timotyo

3 A ya pakikekallak ku teko, Aleng, teyaken nagtugut nga umange ta Masadonya a

> "Magyan ka la ta isin ili na Efeso, petta matabarangam ya kadwan kidin mangituldu, petta aweda ituldu ya awan kustu," kunku.

4 A ibar mu mantu tekid ta awedan mina pakolangan ya magmagannud na bida nga pinarparatu na palpalungu kiden tolay, ikid na aweda mina paangtolin pagbabidan ya pagkakahulun na palpalungu kiden. Te awan ta iatad na kumanin kid na bida am bakkan la ta pagtatabbagan na tolay kiden. A awan mantu ta meuffun da ta pangurug da petta idulot da mina ya uray na Namaratu tekid. 5 A mappya ta yen ya metabarang tekid, petta pake itug da mina ya pangurug da, ikid na mappya na nonot, pettam kumanen a mappya sangaw ya pangidduk da ta Namaratu ewan ikid na ikattolay da. 6 Te ya kadwan kidina a kuman na umadayu kid na ta isin kid na kappyanan, a intu la nonotan da ya bida kiden nga awan ta kapkappyan, 7 te karagatan da ya mangituldu ta lintig kiden na Namaratu, ammi aweda haman maawatan ya uhohugan da ikid na ipasikkal da. 8 Amu tam haman ta mappya ya lintig na Namaratu, ammi dulay am awetam amu ya gafu na nepangpadday na ta lintig na.

9 A mappya mantu ta nonotan tam ya pagserbi na lintig na kiden, te bakkan haman ta mappya kiden na tolay ya inatadan na tekid, te pinadday na kid hud la gafu ta awan kiden makkamu ta mappya, ikid na masoysoy, ikid na awan makkamu ta Namaratu, ikid na minagliwat, ikid na nagdupal ta nonot, ikid na mangidadula ta kwa na Namaratu, ikid na manguyoyung teg hina na ikid ni dama na, 10 ikid na mamapasi, ikid na mangadallaw, ikid na magatattug ta kagitta da en lalaki ikid na kagitta da en babbay, ikid na magsibrung ikid na maglaku ta tolay, ikid na magladdud, ikid na magdarogas, ikid na ngamin kiden nga awan mangurug ta kuman na netuldu tamen nga kakurugan. 11 Te awan haman ta takwan na netuldu tam am bakkan la ta mappya en damag na pakapangwa na Namaratu ewan nga mangbendisyon tekitam, te yen haman ya nepangitalak na teyak petta ipadangag ku ta ngamin tolay.

Ya Testimonyo Ni Pablu

12 A matalakak hapa ta Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan tekitam ikid na mangpasikan teyak, te iyak ya nekatalak na ikid na pinatudunan na, petta magserbi yak hapa tentu ta kumanin na tarabaku. 13 Ta idi a pake dulayak na tolay, te padpadulayan ku ya ngagan ni Hesus, ikid na pagzigātan ku ya mangurug kiden tentu, a masikanak nagporay. Ammi maski kunna ten a nekallak nak hala na Namaratu ewan, gafu ta awek para la nangurug te Hesus

ta idi, ikid na awek garay naamu ta dulay
ya tarabakuken. 14 A pake nasurok mantu
ya kallak na en teyak, te inatadan nak ta
pangurug ku tentu, ikid na pangidduk ku ta
tolay na kiden gafu te Hesus Kristu.
15 Itta ya bida en ta
"Umange i Hesus ta paglelehutin petta
ikerutan na ya minagliwat," kunna.
A kakurugan hapa ye-yen na bida, te maski
am iyak ya kadakalan na dulay, 16 a nekallak
nak hala, petta iyak ya pakaitan ta awan
ta addet na pagattam ni Hesusen, pettam
kumanen a iyak mina ya pagnonotan na
awan kiden para la mangurug, te maatadan
kid hapa sangaw ta magnayun angat am
mangurug kid. 17 Ampade madaydayawan
ya Namaratu ewan addet ta addet, te intu
la tatakday ya magnayun na Ari nga awan
masi ikid na awan maita. Amen.

Ya Patarabaku Ni Pablu Te Timotyo

18 A ya ibar ku hapa teko, Aleng Timotyo,
a nonotam ya dana linavun na lalaklakay
kiden ta tarabakum, te intu linavun da ya
nagafu ta Namaratu ewan. A dagdagam
mantu ya binida da teko, pettam yen kid
ya mangpaturad teko ta pakigubat mu ta
dulay. 19 Ammi mappya ta pake ibbalam
ya pangurug mu ikid na mappya na nonot
ta pakigubat mu, te ya kadwan a aweda
dangdangagan ya mappya na nonot, a yen
ta naperdin hapa ya pangurug da. 20 Ig Hi-
menyo ikid ni Alehandru ya nekabat hapa
tekid, a yen ta pinagurayān ku kid nga
umange te Satanas, petta mapa-gang kid
magbida ta dulay.

2

1 A ya pake napopolu nga patarabakuk
tekamuy a kanayun pakimallak muy ya
ngamin magdaduma na tolay ta Namaratu
ewan am kada maggagimung kam. A maski
am anu ya adangan muy tentu, a ibosag
muy hapa ya talak muy tentu gafu ta dan-
gagan na ya pakimallak muy. 2 A isipat
muy hapa pakimallak ya ari kiden ikid
na ngamin kiden magturay tekitam, petta
mappya ya pagturay da ta ngamin kiden
lugar tam. Te am mappya ya pagturay
da a awetam sangaw magburung ta itta ya
manguyoyung tekitam, te malagpat kitam
la nga mangidulot ta ngamin patarabaku na
Namaratu tekitam.
3-4 Mappya yen, Aleng, nga mangpakustu
ta Namaratu ewan, te intu haman ya
mangikerutan tekitam, a ikayat na ta
mekerutan hapa ya ngamin tolay nga awan
makkamu tentu, petta amu da hapa ya
kakurugan. 5 Te tatakday haman la ya Dyos,
a awan ta takwan na mangipakoma teki-
tam ta Namaratu am bakkan la te Hesus
Kristu nga negitta ta tolay. 6 Te ta datang
na arawen nga nebital na Namaratu a ne-
sagapil ni Hesus ya bari na en tekitam petta
masaka na kitam. A yen ya mangipasikkal
ta pangikerutan na Namaratu tekitam. 7 A
maski am pahig na kadwan kiden ta tulad a
kakurugan haman, te iyak ya turin ni Hesus
nga pinatudunan na nga ange mangipadan-
gag ikid na mangituldu ta kakurugan ta
awan kiden makkamu ta kakurugan na
Dyos.

Ya Metabarang Ta Maggagimung Kiden

8 A ya ikayat ku mantu ta lālāki kiden a
ikid mina ya makimallak ta ngamin kiden
paggagimungan, ammi mappya ta awan ta
ikatupag da ikid na tapilan da, petta awan
ta pagmansan na pakimallak da. 9 A ya
tabarang ku hapa ta bābāy kiden, a intu
la mina pagbarawasi da ya gagangayen na
barawasi, te aweda mina pake paispotan
ya bari da ikid na huk da ta sigal, ikid na
balituk, ikid na mangina en na ga-gamit,
10 te mapmappya hud la ta intu paispotan
da ya nonot da ikid na tarabaku da, te yen
ya mekustu ta babbay nga mangurug ta
Namaratu.
11 A mappya ta bābāy kiden hapa ya uma-
linnak ikid na magdangag ta bida petta
metuldu kid hapa. 12 Te awek ituluk ta
ma-mautun ya babbay ammi ta lalaki, te
mappya ta umalinnak hapa ya babbay. 13 Te
bakkan haman ta babbayen ya napolu na-
paratu, am awa lalaki en, 14 a bakkan hapa ta
lalaki en ya napolu en naayayyaw, am awa
babbayen, a yen ya nagliwatan na. 15 Ammi
maski nagliwat a mekerutan hala, te na-
ganak na hapa ya babbay ta mangikerutan
tentu. A mekerutan mantu ya bābāy am
idulot da la ya pangurug da, ikid na pangid-
duk da, ikid na kappya na bari da ikid na
nonot da.

3

Ya Magpastor Ta Mangurug Kiden

1 Kakurugan hapa ya uhohugan da en ta

"Am itta ya mayat magpastor a mappya
hapa na tarabaku ya ikayat na,"
kunda.
2 Ammi am inya ya magpastor a mappya ta
awan ta pangihuyan na tolay kiden tentu,
te tatakday la ya atawa na, a iguwad na
ya nonot na ikid na bari na. A mappya
ya paghehit na, te makānnonot, a matalak
hapa magpadulot ta bali na, a malalaki
hapa mangituldu ta kadwan. 3 A awena
magillaw, ikid na magporay, ikid na maki-
tapil, te masippat hud la ikid na maidduk,
a awena maginggum ta pirak. 4 A mappya
hapa ya pagtaron na ta ānāk na kiden,
petta aweda masoysoy am awa mangurug
kid ta ngamin mebar tekid. 5 Te ya awan
makkamu magtaron ta ānāk na kiden ta
bali na a had kukunna mantu taronan ya
itta kiden ta bali na Namaratu. 6 A awena
mina mesaad ta magpastor am bagu la na
mangurug, te talo am magparayag sangaw
a mekabat hapa ta pama-gang na Namaratu
te Satanas. 7 A mappya hapa ta intu la
mesaad ya amu na awan kiden mangurug
ta mappya na tolay, pettam bakkan sangaw
ta iyen ya pakasikwatan na ta sikwat ni
Satanas.

Ya Kauffunan Na Magpastor

8 A kumanen hapa ta manguffun kiden
ta magpastor, te mappya ta itta hapa ya
pakedayawan da gafu ta aweda magtulad,
ikid na magillaw, ikid na maginggum ta
pirak. 9 A mappya ta pake itug da ya
ngamin nepakamu na Namaratu tekitam ta
kurugan tam. 10 Ammi am inya sangaw ya
mapili a mappya ta dana maparuba kid la
bit am mappya kid na manguffun, a am
maita sangaw ta awan ta pakehuyan da a
kustu ta mesaad kid na.

11 A kumanen hapa ta atawa da, te map-
pya ta itta hapa ya pakedayawan da gafu ta
aweda mamadpadulay, ikid na iguwad da ya
nonot da ikid na bari da. A mekatalak kid
hapa mangidulot ta ngamin tarabaku da.

12 A am inya sangaw ya mesaad ta kauf-
funan na magpastor a mappya ta tagtakday
kid la ta atawa, ikid na mappya hapa ya pag-
taron da ta ānāk da kiden ikid na ngamin
kiden magyan ta bali da. 13 Te am mappya ya
panguffun da a dakal hapa sangaw ya pang-
dayaw na kadwan kiden mangurug tekid, a
dumakal hapa ya talak da ikid na turad da
ta pangurug da te Hesus Kristu.

14-15 A ta kuman na iyak hapa, a ikatalak
ku ta makaange yak teko ta mavit, ammi
am angarigan ta matalantanak sangaw nga
umange, a dana nesurat kun ye-yan kid
na tabarang ku teko, petta ituldum kid
hapa ta tolay kidina, petta amu da mina
ya ikayat na Namaratu ta tarabakun da
gafu ta pangurug da ikid na paggagimung
da. Te ikitam mangurug ya pagyanan na
siggatolayen na Dyos, a gagangay ta ikitam
magdadagga ya makkamu ikid na mangi-
pasikkal ta kakurugan nga neatad na teki-
tam. 16 Te awan ta makelemad ta malalaki
ya nangipasikkal ta relisyon tam, te ya bida
na kansyonen gafu te Hesus a
"Negitta haman ta tolay,
a pinagappa da ta kayu.
Tinolay na Kahalwa na Namaratu,
a naita na turin na kiden.
Nepadangag da ta ngamin kiden lugar,
a kinurug na tolay kiden.
A ta ayanin a napātā-nāng na hapa ta lan-
gitewan," kunna.

4

Ya Makigungay Ta Kakurugan

1 A itta para ya ipakamu na Kahalwa na
Namaratu nga madakar, te am umabikan
kan na sangaw ya pagaddetan na arawin
yan a makigungay kan sangaw ya kadwan
ta kinurug tamin, te yen kan sangaw ya
pakolangan da ya ituldu na seanitu nga
mangayayyaw tekid. 2 Te itta kan sangaw
ya tolay kiden nga magimmamappya nga
mangituldu ta tulad na anitu kiden, te awan
ta marikna da ta allak da. 3 A ihangat
da kan sangaw ta mangatawa ya tolay,
ikid na mangan ta kadwan na kakkanan.
Ammi ya ihangat da sangaw na kakkanan
a yen haman ya neatad na Namaratu ta
kanan tam, aglalo tekitam nga makkamu
ikid na mangurug ta kakurugan. A ma-
balin mantu ta kanan tam ngamin am isipat
tam hapa ibosag ya talak tam tentu gafu
ta neatad na en tekitam. 4 Te ya ngamin
kiden pinaratu na Namaratu ta kakkanan
a mappya haman, a awan mina ta aweyan
tam, te ikatalak tam hud la mina, a ibosag
tam mina ya talak tam tentu gafu ta kallak
na tekitam. 5 Te maski am anu ya kanan tam

a nekwenta ta mappya gafu ta uhohug na
Namaratu ikid na pakimallak tam tentu.

Ya Tarabaku Na Mappya Na Mangituldu

6 A am ituldum mantu yen kid na
tabarang ta kabagis tam kidina a magbalin
ka hapa sangaw ta mappya na mangituldu
ta dalan ni Hesus Kristu, aglalo am kanayun
pakanam hapa ya nonot mu ta uhohug
na en nga dinangag mu ikid na kinurug
mu abat ta ayanin. 7 Ammi awem la
dangdangagan ya bida kiden nga pinaratu
na tolay nga awena megitta ta Namaratu,
te mapmappya hud la ta ipenam mu ya
nonot mu ta patarabaku na Namaratu
teko. 8 Awan ta dulay am ipenam tam ya
bari tam ta zigat, ammi mapmappya ta
ipenam tam ya nonot tam ta patarabaku
na Namaratu tekitam, te itta ya iatad na
ta pagkatolay tam ta lutakin, yaga itta
hapa ya iatad na ta pagkatolay tam ta
agyan na Namaratu ewan. 9 Mappya mantu
ta pake itug tam ye-yen na uhohug, te
kakurugan haman. 10 A yen ta pake ikakinan
tam mina ya mangidulot ta pakkwa na
Namaratu tekitam, te intu ikatalak tam ya
siggatolayen na Dyos nga mangikerutan ta
ngamin tolay, aglalo tekitam mangurug.

11 A mappya mantu ta ituldum ye-yen
kid na tabarang, a petug mu kid hapa ta
tolay kidina. 12 A am angarigan ta itta
ya mangidadula teko gafu ta kaabbing mu
a awem la panunnutan, te ipaitam la ya
mappya ta ngamin aguhohug mu ikid na
agangwam ikid na pangidduk mu ikid na
pangurug mu, petta parigan da ya kappya
na nonot mu. 13 A ta awek para la ange
tekamuy a ikakinam ya pangibasam ta Uho-
hug na Namaratu ta maggagimung kidina,
kumanen hapa ta pangituldum, ikid na
pangitabarang mu. 14 Te mappya ta awem
baybay-an ya pakapangwam, te yen haman
ya neatad na Namaratu teko gafu ta linavun
na lalaklakay kiden ta nepangipotun da ta
kamat da teko.

15 Pake ikakinam mantu ya ngamin
kidin patarabakuk teko, a yen kid la ya
tagopam, petta maita na ngamin tolay
ya nepagmappya na nonot mu ikid na
agangwam. 16 Pake nonotam ikid na
ikakinam ya ngamin tarabakum ikid na
ituldum, petta mekerutan ka, a kumanen
hapa ta mangdangag teko.

5

Ya Metabarang Gafu Ta Nabalu Ikid Na Laklakay

1-2 A ya kadwan para na tabarang ku teko,
Aleng, am itta mina ya tabarangam nga lak-
lakay a igittam la ta damam; a am bakbakat
a igittam ta hinam, a am kagittam abbing
a igittam ta kabagis mu, a am babbay a
igittam ta wagim petta awem makanonot ta
dulay tentu.

3 A itam hapa ta mauffunan ya babbālu
kiden nga bābāy nga awan makaapag ikid
na awan ta mang-uffun. 4 Ammi am itta ya
anak da ono afuk da a mappya ta yen kid ya
mang-uffun tekid, te ya ikayat na Namaratu
a dana nonotan na anak kiden ya isubalit da
ta dadagkal da kiden, te kumanen hapa ya
pangidulot da ta pangurug da ta Namaratu.
5 Ammi ya balu na babbay nga kakurugan
ta awan ta kahkahulun na a mappya ta yen
ya uffunan na maggagimung kiden, te awan
ta takwan na ikatalak na am bakkan la ta
Namaratu ewan, a yen ta idulot na la ya
makimallak tentu ta araw pase hiklam, te
adangan na ya magserbi tentu. 6 Ammi am
itta ya balu nga intu la tarabakun na ya
magapag ta ikayat na bari na en a megitta
hala ta awan mangurug, te maski am mag-
atotolay para la ya bari na a dana nasin ya
kahalwa na.

7 A yen mina ya itabarang mu ta babbālu
kiden, petta awan sangaw ta pakehuyan
da gafu ta tarabakun da. 8 Ammi am awe-
tam iddukan ya kahkahulun tam kiden nga
mazigatan, aglalo am anak tam kiden ikid
na dadagkal tam kiden, a yen mantu ya
pakaitan ta nagtalekudan tanan ya pangu-
rug tam, a pake dulay kitam ammi ta awan
kiden mangurug.

9 A kumanen am melista ya babbālu ki-
den, petta uffunan na kid na maggagimung
kiden, a intu la melista ya babakbakat kiden
nga awan nangadallaw ta nepagatawa da en
nga nakadatang ta annamafulu na darun.
10 A mappya ta madayawan kid hapa gafu ta
kappya na tarabaku da, ikid na nagpadakal
kid ta abbing, ikid na matalak kid nagpadu-
lot ta ange magpasyar, ikid na nagbaggaw
kid ta duping na kagitta da kiden mangu-
rug, ikid na nang-uffun kid ta mazigatan,
ikid na nangipaita kid ta mappya ta ngamin
kiden tarabaku da.

11 Ammi ya babbālu kiden nga awan para
la pake bakbakat a awem ilista yen kid, talo
am masmasikan sangaw ya ayat da ta lalaki
ammi te Afu Hesus a makiatawa kid ha. A
am yen sangaw ya pagbabawi da ta kari
da en te Hesus, 12 a makaliwat kid sangaw
gafu ta aweda nedulot ya dana kari da en
tentu. 13 A dulay para am mauffunan yen
kid, te kwan da la sangaw ya makakalkalay
ta babali na kadwan. A bakkan la ta iyen,
te angzen kid ta awa bidan ta awan kustu ta
babali. 14 A ikayat ku mantu ta makiatawa
ha mina ya babbalu kiden nga awan para
la pake bakbakat, petta maganak kid, ikid
na mangituldu kid ta ānāk da kiden, pettam
kumanen a awan sangaw ta panglibakan na
awan kiden mangurug tekitam gafu tekid.
15 A mappya ta yen ya metabarang tekid, te
dana tumawag na ya kadwan kiden babbalu
te Hesus, a dumagdag kid na te Satanas.

16 A kumanen am itta ya takday mangu-
rug nga itta ya kahkahulun na kiden nga
balu, a intu mina ya mang-uffun tekid, te
awena kid mina ipaagtu ta iglesya, petta
gustu sangaw ya iffun da ta babbālu ki-
den nga kakurugan ta awan ta mang-uffun
tekid.

Ya Metuldu Gafu Ta Lala-laay Kiden Mag-
taron

17 A ya lala-laay kiden nga makkamu ta
iglesya gafu ta tarabaku da nga mangi-
padangag ikid na mangituldu ta uhohug na
Namaratu a mappya ta itta hapa ya tandan
da nga mehulun ta pangdayaw na tolay
kiden tekid. 18 Te yen haman ya lintig na
Namaratu nga nesurat ni mina Moses.

"Awem busālān ya baka am madama maga-
ggik, petta mangan hapa," kunna.

A ya takday para surat na a

"Gagangay ta matandanan ya magbannag
magtarabaku," kunna.

19 A am angarigan ta itta ya magpaliwat
ta takday laklakay a awem la kurugan ya
ipaliwat na malaksid am itta ya duwa ono
tallu na mangipasikkal. 20 A am kakurugan
ta nagliwat a ihuyam ta atubang na mag-
gagimung kiden, petta magtalaw hapa ya
kadwan kiden. 21 A ya ibar ku para teko ta
kettayan na Namaratu ewan ikid ni Hesus
Kristu ikid na anghel na kiden a idulot mu
yan kid na tabarang, a igittam ya ngamin
tolay ta nonot mu, te dulay am itta ya
idadumam.

22 A kumanen hapa am itta mina ya isaad
mu ta magpastor a awem aggutan ipotun ya
kamat mu tentu, talo am intu isaad mu ya
seliwat para la, a mekabat ka hapa sangaw
ta liwat na kiden. Mappya ta magpalan ka
petta awem mekabat ta dulay, 23-25 a pake
appiyam ya pagpilim, te ya liwat na kad-
wan a melemad bit, a awetam amu abat
ta mabayag. Ammi ya liwat na kadwan a
awena melemad, te dana amu tam ta awena
para la nebar tekitam. A kumanen hapa ta
tarabaku na tolay, te am mappya a malogon
maita. Ammi maski am awena malogon
maita a awena haman melemad ta kanayun.

A mappya hapa, Aleng, ta bakkan la ta
danum ya inumam, te uminum ka mina ta
tagassang la na binarayang gafu ta pagtakit
na sirat mu.

6

Ya Metabarang Ta Tagabu Kiden Ikid Na
Maba-nang

1 A ya itabarang ku hapa ta tagabu ki-
den mangurug, a mappya ta ipaita da ya
amat da ta dafu da, pettam kumanen awan
sangaw ta pangpadulayan na dafu da ta
Dyos tam ikid na ituldu tam. 2 A am an-
garigan ta magkakabagis ya tagabu ikid na
makattagabu tentu gafu ta pangurug da
te Afu Hesus, a bakkan mina ta yen ya
pagrazonan na tagabu en ta awena kurugan
ya makattagabu tentu, te mapmappya hud
la ta pake ikakinan na ya pagtarabaku na
tentu, te panguffun na haman ta kagitta na
en mangurug nga iddukan na Namaratu.

3 A sa ituldum ikid na itabarang mu ye-
yan kid na uhohug ta tolay kidina. A am
itta sangaw ya mangituldu ta takwan gafu
ta aweyan na ya netuldu ni Afu Hesus ikid
na megitta ta relisyon tam, 4 a gagangay
mantu ta magparayag, a awan ta amu na.
A gafu ta itta ya ayat na nga makitabtabbag
ikid na makidibati ta kebalinan na uhohug,
a yen sangaw ya pamegafwanan na ketta
na magimpaspassil, ikid na magingkatkatu-
pag, ikid na magimpadpadulay, ikid na
magimpalpaliwat, ikid na makitaptapil. 5 A
yen kid na tarabaku ya gagangay na nagdu-
pal kiden ta nonot, a aweda amu ya kakuru-
gan, te pahig da ta magba-nang kid gafu ta
relisyon da.

[6] A kakurugan ta dakal ya pagba-nang
tam am matappag ya nonot tam gafu ta
pangurug tam ta Namaratu. [7] Te awan
haman ta nehulun tam ta nekeanak tam,
a awan hapa sangaw ta ihulun tam am
masi kitam. [8] Ammi am kustu ya kanan
tam ikid na pagbarawasi tam a matappag
kitam. [9] Ammi ya magkaragat ta pagba-
nang na a malogon masikwatan gafu ta intu
karagatan na ya magmagannud na awan ta
kapkappyan, a yen kid sangaw ya mangi-
talaba tentu petta umadayu ta Namaratu,
a melogot sangaw ta pangtaguhalin na Na-
maratu. [10] Te ya pagkaragat na tolay ta pirak
a yen ya mangatad ta ngamin dulay. A yen
ta umadayu hapa ya kadwan kiden ta kin-
urug da en, te ya pagkaragat da ta pagba-
nang da. A ta ayanin a kuman na itta ya
kimaddug ta nonot da gafu ta nagtalekudan
da ya pagkappyanan na kahalwa da.

Ya Metabarang Te Timotyo

[11] A yen ya gafu na, Aleng, ta awem la
parigan ya kuman na nonot da, te dad-
doban ka na Namaratu ewan. Intu hud
la karagatam ya mappya na tarabaku, ikid
na kagitta na nonot na Namaratu, ikid na
pangurug mu tentu. A ikakinam hapa ya
mangidduk, ikid na magattam ta zigat, ikid
na magattam ta kagittam kiden na tolay.
[12] Ta nepangagagay na Namaratu teko a
mappya hapa ya nepangipasikkal mu ta
pangurug mu, te addu hapa ya nakadangag
teko. A maski am anu ya pagzigātām a
ikakinam la ya pangurug mu ta kuman na
masikan makiunnan, petta magamid mu
sangaw ya magnayun na angat nga nekari
na Namaratu teko ta nepangagagay na en
teko.

[13-14] A magbilbilinak hapa teko, Aleng, ta
kettayan na Namaratu ewan nga mangtolay
ta ngamin, ikid ni Hesus Kristu nga nat-
urad nangipasikkal ta kustu ta atubang ni
Gubernador Pilato, te ya bilin ku teko a
pake appiyam ya ngamin patarabakuk teko,
petta awan sangaw ta kuman na mansam
ikid na pakehuyam addet ta ange ni Afu
Hesus tekitam.

[15] A Namaratu ewan ya makkamu am
kanu sangaw ya iange na sin, te intu la
tatakday ya malalaki na mangituray; intu
ya Ari na ngamin kiden ari, a Dafu na
ngamin kiden magturay, [16] te intu la tatak-
day ya Dyos nga awan masi, a magyan ta
zilag nga awena maabikanan. A awan ta
tolay nga nakaita tentu, te intu ya Dyos nga
awena maita. A mappya te itta hapa tentu
ya ngamin kalalaki ikid na magnayun na
pakapangwa.

Ya Mapozan Na Metabarang

[17] A ya itabarang mu hapa ta maba-
nang kidina a aweda mina fulotan ya mag-
parayag, ikid na aweda mina ikatalak ya
pagba-nang da nga awena magbayag tekid.
Te mapmappya hud la ta Namaratu ewan ya
ikatalak da ta makkamu tekid, te iburud na
la tekitam ya ngamin magserbi tekitam ta
ikatalak tam. [18] A ibar mu tekid ta kanayun
mangikallak kid mina, petta masurok ya
pangwa da ta mappya ta kuman na kasurok
na pagba-nang da, te am siayayat kid man-
gatad ikid na mangisipat, [19] a mekwenta
ta kuman na neappiya ya kaba-nang da ta
mabayag na araw, pettam kumanen a kwa
dan sangaw ya kakurugan na angat nga
awan maafut.

[20] A iko hapa, Timotyo, a pake appiyam
ya tarabakum nga nekatalak na Namaratu
teko, a awem parigan ya maguhohug ta
awan mappya ta Namaratu. A pagurayam
la ya makitulyat ta uhohugan na, te maski
ibar da ta itta tekid ya kakurugan a tulad ya
amu da. [21] Te ya kadwan kiden nga nehulun
tekid a netawag kid na ta kinurug tam. Yen
la ya addet na itabarang ku teko.

Namaratu ya makkamu tekamuy
ngamin.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Te Timotyo

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya mekaduwa in surat ni Pablu te Timotyo a nesurat na tentu en nabalud ta ili na Roma. Ye-yan kan ya napozan na surat na kapye da pinapasi. Dana narikna na ta abikan na ya pasi na a yen ta nagsurat ha te Timotyo petta daggan na ya netabarang na en tentu ta napolu en surat na. A mappya te nakadatang hapa tekitam ya surat na in yan petta madangag tam hapa ya mappya na tabarang.

1-2 Anak ku, Timotyo.

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la, te iko ya igittak ta anak ku nga iddukan ku.

A ya nagsurat ha teko, Aleng, a iyak, Pablu, te turin nak ni Hesus Kristu gafu ta uray na Namaratu ewan, petta ipadangag ku ya magnayun na angat nga nekari na ta ngamin kiden nedagga te Hesus.

Ya Damdam Ni Pablu Te Timotyo

3-4 A pake matalakak ta Namaratu ewan, te intu hala ya Dyos ku nga pakidafun ku ta mappya na nonot ta kuman na dadagkal ku kiden ta idi. A am kada makimallakak tentu ta araw pase hiklam a kanayun nonotan ta ka hapa, te pake madamdamak nga makaita teko, petta imag-agtay mina ya talak ku teko, te yaga manonot ku hapa ya zigu na matam tekita en naggungay. 5 A matalakak hapa, te manonot ku ya pangurug mu te Afu Hesus nga pake netug mu ta nonot mu, te negitta hala ta pangurug nig kako men Loyda ikid ni hinamen Yunis. A matalakak ta itta hapa teko ya kagitta na pangurug da. 6 A yen ta ipanonot ku hapa teko ya pakapangwam nga neatad na Namaratu teko ta nepangipotun ku ta kamat ku teko, petta pagatangam mina. 7 Te ya Kahalwa na en nga neatad na Namaratu tekitam, a bakkan haman ta yen ya mangpaamat tekitam, te pasinapān na kitam hud la ta pakapangwa na en nga mangpaidduk tekitam ikid na mangpagattam tekitam ta zigat.

Ya Pangpaturad Ni Pablu Te Timotyo

8 A mappya mantu, Aleng, ta awem ikamat ya ngagan na Dafu tamewan Hesus, a kumanen hapa teyak maski am itta yak ta agbaludan gafu ta pangipadangag ku tentu. Te mapmappya ta ikatalak mu ya pakapangwa na Namaratu nga mangpaturad teko, petta makipagzigat ka hapa nga mangipadangag ta damag ni Hesusen. 9 Te intu mina nonotam, Aleng, ya kallak na Namaratu tekitam, te maski awan ta iningwa tam ta mappya ta nakagatutan na tekitam a inagagay na kitam hala, petta melillik kitam sangaw ta pama-gang na ta dulay. Te ta kawan para la na paglelehutin, a dana nekari na ta ikallak na kitam, petta megitta kitam tentu gafu te Hesus Kristu. 10 A ayanen la ya nepangipasikkal na ta kallak na tekitam, te dimmatang na i Hesusen nga Mangikerutan tekitam, a naabak na ya pasi, otturu nepasikkal nan tekitam ya pakapangwa na en nga mangtolay tekitam, petta magnayun kitam. 11 A iyak hapa ya turin na en nga pinatudunan na Namaratu ta ange mangipadangag ikid na mangituldu ta damag ni Hesusen. 12 A maski am yen ya gafu na zigat kin ikid na kabalud kin, a attaman ku la setalak, te awek haman ikamat ya patarabaku na en teyak. Te amuk haman ya Dyos ku ta itta ya pakapangwa na nga magtaron ta nekatalak ken tentu, petta magdulot hala ngamin addet ta pagaddetan na arawin yan.

13 A ya kakuruganen hapa nga nadangag mu teyak ta nepangitulduk ta kadwan a yen hapa ya ihulhulum ta pangurug mu ikid na pangidduk mu te Afu Hesus. 14 A gafu ta pinakimohayan na kita na Namaratu ewan, petta ituldu ta ya nekatalak na en tekita a mappya ta awem hapa paulin, te yen hapa ya manguffun ya Kahalwa na en nga magyan tekita.

15 A yen ta uhohugan ku yen teko, Aleng, maski te dana amum ya nonot na kahulun tam kiden taga Asya ta nagtalekudan dak ta kabalud kin. A nehulun hapa tekid ig Figelu ikid ni Hermogines. 16-18 Ammi matalakak te Onsiforu, te awenak nekamat ta kabalud kin. Te datang na en ta isin nga ili na Roma a nekakinan na ya magapag teyak, a mappya te naapagan nak hapa. A kanayun nagpatotoli nagpasyar teyak ta agyan na nakabaludan kin, a pake nabannayan ya

nonot ku gafu ta idduk na en teyak. A
dana amum hapa ta dakal ya panguffun
na en teyak ta idi ta ili na Efeso. Am-
pade sagolyatan na sangaw ni Afu Hesus
ya kallak na en teyak ta pagaddetan na
arawin yan, kumanen hapa tekid ngamin
nga mamattama.

2

Ya Mappya Na Suddalu Ni Hesus Kristu

1 A iko hapa, Aleng, a mappya ta pauf-
fun ka te Afu Hesus, petta pagsikanan na
hapa ya nonot mu nga mangurug ikid na
mangidulot ta ngamin tarabakum. 2 Te
mappya ta ituldum hapa ya kadwan kiden
nga mekatalak ikid na megitta mangituldu,
petta mangituldu kid hapa ta kadwan para.
A ya ngamin nadangag mu ta itulduk a yen
hapa ya ituldum tekid, te yen haman ya
amu na ngamin kiden mangurug ta kinurug
tam. 3 A makipagzigat ka hapa ta kuman na
zigat na suddalu nga nedob makigubat, te
kuman na suddalu kitam ni Hesus Kristu.
4 A gafu ta suddalu na ka hapa a nonotam ya
gagangay na suddalu ta awena patabtabang
ya bari na ta tarabaku na awan magsuddalu,
te intu hud la nonotan na ya patarabaku na
nangpasuddalu en tentu. 5 A nonotam hapa
ya keangarigan na magkainnabak kiden, te
maski am inya sangaw tekid ya mangabak a
awena sangaw maatadan ta sagolyat malak-
sid am kinurug na ya ngamin kiden lintig na
nagpainnabak tekid. A kumanen hapa teki-
tam, te mappya ta idulot tam ya ngamin ki-
den lintig na mangpatarabaku en tekitam.
6 A ta kuman na takday para keangarigan,
a ya malagpaten magmula a yen la sangaw
ya makaapit. 7 A nonotam mantu, Aleng,
ya ngamin kiden keangarigan kin, te Nama-
ratu sangaw ya mangatad ta pangawatam.

8 A pake nonotam, Aleng, ta awan ta
takwan na damag nga nekatalak ku teko
am bakkan te Hesus Kristu nga natolay hala
ta pasi, te intu hala ya Mangikerutan nga
simsima ni mina Ari en Dabid. 9 A ye-
yen na damag ya gafu na nepangibalud da
ikid na nepangkawad da teyak ta kuman
na pake dulayak na tolay. Ammi maski
nakawadanak a awena nakawadan na uho-
hug na Namaratu. 10 A yen ta attaman ku la
ya ngamin kiden zigat nga magpadagdag ta
tolay kiden nga pinili na Namaratu, petta
mesipat kid hapa ta pangikerutan ni Afu
Hesus ikid na kalalaki na ewan nga mag-
nayun.

11 Kakurugan hapa ya uhohugan da en:
"Am nesipat kitanan ta pasi ni Hesus
a kumanen hapa sangaw ta katolay na.
12 A am mesipat kitam ta kuman na zigat
na en
a kumanen hapa sangaw ta pagturay
na en,
ammi am pagtalekudan tam
a pagtalekudan na kitam kan hapa, te
yen haman ya nebar na.
13 A maski am angarigan ta awetam kuru-
gan ya nebar na en
a kurug ta awena magladdud," kunda.

Ya Mappya Na Magtarabaku Ta Namaratu Ewan.

14 A yen kid na uhohug ya ituldum ta
tolay kidina, a pake tabarangam kid hapa
ta kettayan na Namaratu ta aweda mina
pagtatapilān ya kebalinan na uhohug nga
awan ta kappyan, te matampa sangaw ya
pangurug na magdangag. 15 Ammi teko a
ikakinam la ya patarabaku na Namaratu
teko, a pake appiyam hapa ya gagangay na
pangituldum ta uhohug na en, petta awem
sangaw mamatan, am awa dayawan na ka
na Namaratu gafu ta tarabakum. 16 A awem
ituluk ta itta ya magbida ta awena megitta
ta Namaratu ewan, te yen sangaw ya man-
giadayu ta tolay kiden tentu. 17 A sangaw
am dumakal ya bida da a kumalasig ta addu
na tolay ta kuman na gurid, aglalo ta ituldu
nig Himenyo ikid ni Filetu, 18 te gimungay
kid na ta kakuruganen, a ibar da haman
ta nabalin na ya pangtolay na Namaratu
ta nagpasi kiden, te bakkan kan ta bari
tam ya tolayan na am awa kahalwa tam ta
nepangurug tamen. A pake mapopoyung
na ya kadwan kiden mangurug gafu ta it-
uldu da en nga nagkillu. 19 Ammi maski am
itta ya gimungay ta kinurug tam a maladda
hala ya pagyanan na Namaratu tekitam, te
pasikkalan na am inya ya kakurugan na
mangurug tentu. A am inya sangaw ya
mangngagan ta Namaratu ewan a mappya
ta pagtalekudan na ya dulay.

20 A am itam ya umag na bali na maba-
nang a maitam ya magdaduma na pinggan
ikid na pangitunan nga pirak ikid na bali-
tuk, ammi nalaka ya kadwan, te kayu kid la
ikid na lutak. Ya ispot na pinggan ya idasar

na am itta ya sangaili na, ammi ya medyo
dakat kiden ya magserbi ta anganan na atu
ikid na bahuy. [21] A kumanen hapa tekitam,
te am baggawan tam ya nonot tam a map-
pya sangaw ya pagserbi tam ta kuman na
ispot na pinggan, te negitta kitam ta dafu
tamewan, petta pagserbin na kitam ta map-
pya na tarabaku. [22] A mappya mantu, Aleng,
ta magpalan ka, petta awem mekabat ta
gagangayen karagatan na babbagu kiden,
te intu mina karagatam ya magserbi ta kap-
pyanam ikid na pangurug mu, a kumanen
hapa ta pangidduk mu ikid na pakikahulum
ta tolay kiden nga makimallak ta Namaratu
ta mappya na nonot.

[23] A awem la kimabat ta pagtatabbagan
na kadwan kiden nga awan ta kapkappyan,
te dana amum haman ta yen kid na bida
ya mangatad ta pagtatapilān da. [24] A dulay
am kimabat hapa ya daddoban na Nama-
ratu, te mappya ta ipaita tam ya allak tam
ta ngamin tolay, te masippat kitam mina
nga mangituldu tekid, ikid na magattam ta
makubbit metuldu. [25] A am itta ya makitapil
tekitam a mappya ta tabbagan tam ta mala-
pat, talo am yen sangaw ya pagpanonot
na Namaratu tekid ta pagbabawi da, petta
amu da sangaw ya kakurugan. [26] Te am
magtoli sangaw ya nonot da a makaibbat
kid na sangaw ta sikwat ni Satanas, te dana
sinikwatan na kid ta pangayayyaw na en
tekid, petta kwan da ya ikayat na.

3

Ya Gagangay Na Dulay Na Tolay

[1] A pake nonotam hapa ya ibar kin teko,
Aleng, te dumatang sangaw ya dakal na
pagzigātān am tanagay na ya pagaddetan
na arawin yan, [2] te pake umaddu sangaw ya
maituk, ikid na maginggum ta pirak, ikid
na maparayag, ikid na mangidadula, ikid
na maguhohug ta dulay, ikid na magsoysoy
ta naganak tekid, ikid na awan ta amat
da, ikid na awan matalak ta nangikallak
tekid, [3] ikid na awan mangikallak, ikid na
mamadpadulay, ikid na awan mangiguwad
ta bari da, ikid na magporay ta ikattolay da,
ikid na mangikatupag ta mappya, [4] ikid na
mangitalaba, ikid na ka-ma la mamadday ta
dulay, ikid na mangiparayag ta amu da, ikid
na pake magkaragat ta pagayayat da ammi
ta Namaratu ewan. [5] A agingkakurug kid
sangaw ta Namaratu, ammi aweda kurugan
ta itta ya pakapangwa na.

Mappya ta lillikam ye-yen kid na tolay,
a am angarigan ta e kid sangaw tekamuy
a awem kid pagdulotan, [6] te mangayayyaw
kid, a simarok kid ta bali na kadwan, petta
maayayyaw da ya babay kiden nga malapat
ta nonot. A malogon kid maayayyaw, te
dana nagburung kid hapa ta kaddu na liwat
da. [7] A yen ta kanayun kid magdangag ta
dalikompormi na mangituldu, ammi aweda
haman melasin ya kustu en nga mangituldu
ta kakurugan.

[8] Ammi ya mangayayyaw kiden nga man-
gituldu ta tulad a kanayun soysoyan da
ya kakurugan. A naggagitta kid nig mina
Hanes ikid ni mina Hambres nga nagsoysoy
te mina Moses ta idi, te nagkillu ya nonot
da. A awan ta kapkappyan na pangurug da
te takwan haman ya kurugan da. [9] Ammi
maski te melogot kid hala sangaw ta kuman
nig mina Hanes ikid ni mina Hambres, te
maita sangaw na ngamin tolay ya kawan na
nonot da.

Ya Tabarang Ni Pablu Te Timotyo

[10] Ammi mappya teko, Aleng, te dana
amum ya gagangay na itulduk ikid na
agangwak ikid na igakkad ku ta pagtolay
kin, a yen kid hapa ya pinarigam, a kuma-
nen hapa ta pangurug ku ikid na pangid-
duk ku, ikid na pagattam ku ta zigat. [11] A
dana amum hapa ya ngamin kiden nagzi-
gatan ku nga inattaman ku ta idi gafu ta
pangikatupag da teyak ta ili na Antiyoka,
a kumanen hapa ta ili na Ikoniya, ikid na
ili na Listra. Ammi maski nekatupag dak a
nekerutan nak hala ni Afu Hesus ta ngamin
negakkad da teyak. [12] A maski am inya
ya mangidulot ta pangurug na te Hesus
Kristu a gagangay ta itta ya mangpazigat
tentu, [13] te dumulay la dumulay sangaw ya
dulay na tolay, a kumanen hapa ta minan-
gayayyaw. Ammi maski am mangayayyaw
kid a dana naayayyaw kid hapa.

[14] Ammi teko, Aleng, a mappya ta idulot
mu la ya ngamin naadal mu ikid na kin-
urug mu, te amum ta awena nagtulad na
nangituldu en teko. [15] A maski addet ta
kaabbing mu a dana amum ya surat kiden
na Namaratu nga mangatad ta amum petta
mekerutan ka ta pangurug mu te Hesus.
[16] Te ya ngamin kiden uhohug nga nesurat

ta Bibliya a neaswang na kid na Namaratu,
a pagkappyanan tam kid, petta metuldu
kitam ta kakurugan, ikid na mehuya kitam
ta dulay, ikid na matabarangan kitam ta
mappya, ikid na metuldu kitam ta ngamin
patarabaku na Namaratu tekitam. [17] A yen
ya pagserbi na surat na kiden petta ikitam
nga daddoban na Namaratu ewan a awan
sangaw ta pagkurangan tam, te dana ne-
tuldu kitam, petta amu tam ya mangwa ta
ngamin kappyanan.

4

[1] Itta para ya takday ibar ku teko, Aleng,
ta kettayan na Namaratu ewan ikid ni Hesus
Kristu, aglalo te tanagay na ya datang na
ta lutakin, petta intu ya magari ikid na
magimbestigar ta ngamin kiden tolay kon-
todu nagpasi kiden. [2] A mappya mantu ta
ikakinam ya mangipadangag ta uhohug na
Namaratu. A bakkan la ta mappya na araw
te maski am dulay na araw, te mappya ta
kanayun nakaparan ka nga mangipasikkal
ta kakurugan, ikid na mangihuya ta mag-
soysoy, ikid na mangpaturad ta makafuy,
a masippat ka hapa ta pangituldum tekid
ngamin. [3] Yen kid ya pakkwak teko, te du-
matang na sangaw ya araw am aweda mag-
dangag ta matunung na metuldu, te intu
la tagasingatan da dangagan ya karagatan
na bari da. A magkalkalasig kid sangaw
ta addu na mangituldu, te intu apagan da
ya mangituldu en ta tagasingatan na bang-
bang da. [4] A gafu ta kumanen a pagtaleku-
dan da sangaw ya kakurugan, te tumawag
kid sangaw magdangag ta magmagannud
na bida nga tulad.

[5] A yen ya gafu na, Aleng, ta idulot mu la
ya matunung na nonot, a attamam hapa ya
pagzigātām. A idulot mu la ya tarabaku na
mangipadangag ta damag ni Hesus, petta
magdulot ya ngamin patarabaku na Na-
maratu teko. [6] Te awanak na sangaw, te
itta yak na de ta ngahab na avut, a mag-
tugutak. [7] Ammi maski te nedulot kun ya
ngamin kabalinan ku ta pakigubat ken, a
nadatang kun ya pagaddetan ken, a awek
kad nawakay ya kurugan tam. [8] A awan
na mantu ta nonotan ku am bakkan la
ta sagolyat ku nga neparan na Namaratu
teyak, petta megitta yak ta katunung na
ewan. Te am dumatang na sangaw i Afu
Hesus a matunung sangaw ya pangitan na
teyak, a sagolyatan nak ta neparan na Na-
maratu teyak, a kumanen hapa sangaw ta
ngamin kiden magindag ta ange na teki-
tam.

Ya Adangan Ni Pablu Te Timotyo

[9] A mappya hapa, Aleng, ta alistum ya
ange teyak, [10] te nagtugutan nak ni De-
masen, a umange ta ili na Tesalonika, te
intu la nonotan na ya kappya na bari na en
ta arawin yan. A awan hapa i Kresenti te
immange ta iten Galasya, a i Tito hapa ya
immange ta lugar na Dalmasya. [11] I Lukas la
ya nasirak teyak. Alapam hapa i Markus ta
kahulum, te mappya sangaw ya panguffun
na teyak ta tarabaku kin, [12] te dinob ku i
Tikiku ta ili na Efeso. [13] A sangaw am e kam
sin a alapam hapa ya ulolat ken nga nesirak
ku ta bali ni Karpo ta ili na Troas. A alapam
hapa ya surat ku kiden, aglalo ta papeles
kiden, te pake masapul ku kid.

[14-15] A pake magpalan ka hapa am maitam
sangaw ya agpaddayen Alehandru, te
masikan nakitapil ta idi gafu ta nepadangag
tamen. Addu hapa ya iningwa na teyak ta
dulay, ammi Namaratu sangaw ya man-
gibalat tentu. [16] Ta damo na nepangidarum
da teyak a awan ta nangipasikkal teyak, te
sa newagak nak na kahulun ku kiden, ammi
maski kunna ten a mappya am pakoman na
kid na Namaratu. [17] A maski newagak dak a
hinebing nak ni Afu Hesus, a pinasikan nak
nga pake mangipadangag ta uhohug na
en ta Hentil kiden nga nangibalud teyak,
pettam madangag da hapa. A nelillik
nak hapa ta nangigakkad kiden ta dulay
teyak, [18] a ikatalak ku ta sigida ikerutan nak
ta ngamin dulay addet ta alapan nak ta
pagariyan na en ta langit. Mappya ta intu
ya pake madaydayawan addet ta addet.

[19] A kumanen hapa pakikumustam ig Per-
sila ikid ni Akila, a kumanen hapa teg
Onsiforu ikid nga mamattama. [20] Nasirak
i Rastu ta ili na Korinto, a nesirak ku
hapa i Tropimo ta ili na Miletu te nagtakit.
[21] Alistum mantu ya ange sin ta kaatuban-
gan na agiridin. A makikumusta hapa teko
ig Ubulo, ikid ni Pudente ikid ni Lino, ikid ni
Klawdya, ikid na ngamin kiden kahkahulun
tam ta isin.

[22] Ampade Namaratu ya makkamu teko,
ikid na manguffun tekamuy ngamin sina.

Ya Surat Ni Pablu Te Tito

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta awena para la nekebalud ni Pablu ta ili na Roma a dana nagsurat te Tito, te intu ya takday pastor nga nanguffun te Pablu ta kuman ni Timotyo en. A nesurat na yan te Tito petta amu na am had kun na pagpastor na.

1-4 Anak ku, Tito.
Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la.
A iyak, Pablu, ya nagsurat teko, te kuman na anak ta ka ta kakurugan gafu ta naggitta kita nga mangurug te Afu Hesus.
A dana amum, Aleng, ta iyak ya daddoban na Namaratu ewan ikid na turin ni Hesus Kristu, te dinob dak nga ange mangipadangag ta tolay na kiden nga pinili na, petta mangurug kid, a petta pake itug da hapa ya kakurugan nga negitta ta Namaratu ewan. A yen ta ikakinan ku ya tarabakuk tekid te ikatalak ku ya Namaratu ewan nga awan magtulad ta isipat na kid ta magnayun na angat ta kuman na nekari na en ta pake nabayag na araw. A ta datang na arawen nga dana pinili na a pake madakar ya nekari na en gafu ta uhohug na en nga nepepadangag na teyak, te iyak hapa la ya pinatudunan na nga ange mangipasikkal ta pangikerutan na tekitam.

Ya Patarabaku Ni Pablu Te Tito

5 A ta nepangisirak ku teko ta fugu na Kareta a
"Magyan ka la sin, Aleng, petta uffunam ya mangurug kiden nga mangappiya ta paggagimung da, te mappya ta isaad mu ya kalalaklakayan kiden nga mangtaron tekid ta tagtakday na lugar," kunku.
6 A am itta mantu ya isaad mu a mappya ta mapili ya awan kiden ta pakehuyan da, ikid na tagtakday ta atawa. A dana itam hapa am mangurug ya ānāk da kiden, ikid na awan ta pakehuyan da gafu ta aweda manguuyoyung ikid na aweda masoysoy.
7 Te ya mangtaron ta tolay kiden na Namaratu a intu hala ya pinakabari na Namaratu, a mappya ta awena ipersa ya ikayat na en, ikid na awena malogon magporay, ikid na awena magillaw, ikid na awena hapa makitapil, ikid na awena maginggum ta pirak. 8 A mappya hapa ta malogon magpadulot ta ange magpasyar, ikid na malogon mangwa ta ngamin na pagkappyanan, ikid na makānnonot, ikid na matunung, ikid na mangiguwad ta nonot na ikid na bari na.
9 A mappya hapa ta pake itug na ikid na ipasikkal na ya kakuruganen nga negitta ta gagangayen ituldu tam, petta itta ya ibar na nga mappya ta ituldu na kiden, ikid na itabbag na ta masoysoy kiden tentu.
10 Te addu garay ya masoysoy ta taga Kareta kidina, ikid na maguhohug ta awan ta kapkappyan, ikid na mangayayyaw, aglalo ta Hudyo kidina nga mangpabanggit ta bagu kiden mangurug. 11 A mappya mantu ta gammam yen kid, te gafu ta ituldu da en a addu ya makikattway ta kakuruganen nga dadagkal kontodu anak da kiden. Ammi ya taga Kareta kidina a malogon kid la mangituldu ta tulad gafu ta tandanan na kid na mangidob tekid. 12 Ya bida na takday kagitta da nga nagtabarang tekid ta idi a
"Kanayun magtulad ya taga Kareta kidin, a kuman kid na maguyung na atu. Matalakag kid magtarabaku ammi madugal kid," kunna.
13 A kakurugan hapa ya uhohug na en, a yen ta pake ihuyam kid, sa ikid na mangituldu kiden kontodu ituldu da kiden, petta appiyan da mina ya pangurug da, 14 petta awedan sangaw dangdangagan ya bida kiden nga pinaratu na Hudyo kiden, a kumanen hapa ta ibar na makigungay kiden ta kakurugan. 15 Te am mappya ya nonot na tolay a mappya hapa ya ngamin gakkad na, ammi ya dulay kiden ta nonot ikid na awan mangurug a balittagan da ya ngamin ta dulay, te ya nonot da hapa la ya magpadulay.
16 Ibar da haman ta amu da ya Namaratu, ammi ya tarabaku da ya mangitalaba tekid, te nagdupal kid, ikid na masoysoy kid, a awan ta makkwa da ta mappya.

2

Ya Petuldu Ni Pablu Te Tito

1 Ammi iko, Tito, a mappya ta ituldum ya negitta ta mappya en metuldu nga kakurugan. 2 A pake ituldum hapa ya lala-laay kidina ta aweda mina magillaw, te iguwad da mina ya nonot da ikid na bari da, petta

mappya ya pangurug da, a kumanen hapa
ta pangidduk da, ikid na pagattam da ta
zigat.

3 A ituldum hapa ya baba-baat kidina ta
aweda mina mamadpadulay, ikid na mag-
illaw, petta mappya hapa ya paghehit da ta
kuman na megitta ta Namaratu. A mappya
mina ya ngamin ipaita da ikid na ituldu da
ta kaaassangan da kiden nga babay, 4 petta
parigan da kid hapa nga mangidduk ta
atawa da ikid na anak da kiden, 5 ikid na
mangiguwad ta nonot da ikid na bari da. Te
aweda mina magpasyar ta babali ta kaddun
na lalaki, te magintak kid la mina ta bali da
nga magtarabaku ta mappya na tarabaku,
ikid na timuluk kid ta atawa da. A map-
pya ta yen kid ya metuldu ta babay kiden,
pettam awan sangaw ta mamadpadulay ta
uhohug na Namaratu gafu tekid.

6 A ituldum hapa ya māssikan kidina nga
lālāki, petta iguwad da ya nonot da ikid na
bari da. 7 Te iko mina, Tito, ya mangipaita ta
mappya tekid, pettam yen sangaw ya pari-
gan da. A am ituldum kid a pake ipaitam
hapa ta matunung ka na tolay nga makān-
nonot. 8 A appiyam hapa ya uhohugam,
petta awan sangaw ta pakehuyam, te am
awan ta pangihuyan na makitapil teko a
mamatan hapa gafu ta pagsoysoy na teko.

9 A ya tagabu kidina hapa nga mangurug
a ituldum kid hapa, petta timuluk kid la
ta dafu da kiden ta ngamin patarabaku da
tekid. A aweda mina masoysoy, te pagta-
lakan da mina ya dafu da kiden ta mappya
na tarabaku. 10 A aweda kid mina pag-
takawān, te ipaita da mina ta pake mekata-
lak kid gafu ta aweda pulus magakut. Te
am mappya ya ipaita da ta ngamin paghehit
da a yen sangaw ya pakaitan ta mappya
hapa ya ituldu tam gafu ta Dyos tam nga
mangikerutan tekitam.

11 Te ya allak na Namaratu ewan nga
mangikerutan ta ngamin tolay a nepakamu
nan tekitam, 12 petta metuldu kitam nga
mangazi ta ngamin kiden gagangay tam
nga awan negitta tentu, ikid na ngamin
kiden karagatan tam ta paglelehutin yan,
petta mappya ikid na matunung ya paghe-
hit tam ta katolay tamin para la. 13 A gafu
ta allak na en nga nepakamu na tekitam
a indagan tam hapa ya ikatalak tamen na
araw nga datang ni Hesus Kristu nga sep-
pakapangwa. Intu hapa la ya Dyos tam nga
malalaki ikid na Mangikerutan tekitam, 14 te
nesagapil na ya angat na tekitam, petta
sakān na kitam ta mamagliwaten tekitam.
Te baggawan na hapa ya nonot tam, petta
pagbalinan na kitam ta tolay na nga mangi-
pasikkal ta mappya na tarabaku.

15 A yen kid mantu ya ituldum ta tolay
kidina, Aleng, a awem ituluk ta idadula da
ka, te ipaitam mina ya turay mu ta pangit-
uldum ikid na pangtabarang mu tekid.

3

Ya Gagangay Mina Na Mangurug

1 A pagnonotam hapa ya mangurug kid-
ina petta kurugan da ya magturay kiden
tekitam ikid na ngamin kiden lintig na
gubyernu, te mappya ta dana nakaparan
kid nga magtarabaku ta kakurugan na
tarabaku. 2 A ibar mu hapa tekid ta aweda
mina mamadpadulay ikid na makitapil ta
ikattolay da, te ipaita da mina ya kasippat
da ikid na kaalinnak da ta ngamin tolay.
3 Te maski ikitamen ta idi a sa naggagitta
kitam nga awan makkamu ta kappyanan,
te nasoysoy kitam, ikid na naayayyaw ki-
tam hapa, te tinagabu na kitam na ngamin
kiden kinaragatan tam. A napannu hapa
ya nonot tam ta passil ikid na pangigakkad
tam ta dulay, te ya nangikatupag tekitam
a nekatupag tam kid hapa. 4 Ammi ta
pakkamu tamen ta allak na Namaratu ewan
ikid na idduk na tekitam a yen ya nekatalak
tam petta ikerutan na kitam. 5 A bakkan
mantu ta tarabaku tam nga mappya ya gafu
na nangikerutan na tekitam am awa allak
na la tekitam, te binaggawan na kitam ta
liwat tam kiden ta nepangzigut da teki-
tam ta danum, a nauli kitam neanak. 6 A
pinasinapan na kitam para ta pakapangwa
na Kahalwa na en gafu ta nedagga kitam
te Hesusen nga mangikerutan tekitam. 7 Te
ya allak na Namaratu tekitam a nebar na
ta matunung kitanan gafu te Hesusen, a
pinagbalin na kitam ta anak na kiden nga
mang-alap ta iatad na tekitam, petta itta
ya ikatalak tam ta matolay kitam ta mag-
nayun.

8 Kakurugan ya ngamin inuhohug ku ta
isin, a ikayat ku ta pake ipasikkal mu
yan kid ta tolay kidina nga mangurug ta

Namaratu, pettam ikakinan da hapa ya
magtarabaku ta kakurugan na tarabaku,
te petta magserbi kid hapa ta kappyanan
na ngamin tolay. [9] Ammi am itta kam
ta paggagimungan a awem mina ituluk ta
pagtatabbagan da ya awan ta kapkappyan,
ikid na pagkakahulun na palpalungu ki-
den tolay, ikid na lintig kiden nga nesirak
ni Moses ta dadagkal tam kiden, te awan
haman ta iatad na inen kid na bida am awa
pagtatapilan hud la na tolay kiden. [10] A am
itta ya mangpakāttway ta maggagimung
kiden a ihuyam. A am awena dangdanga-
gan ta kabalinan na takday ono duwa na
pangihuyam a padayum la, [11] te amum na
ta killu ya nonot na, te gagangay na la ta
magliwat. Ammi ya liwat na sangaw ya
mangitalaba tentu.

Ya Napozan Na Uhohug

[12] A kumanen hapa am idob ku sangaw
teko i Artemas ono Tikiku a alistum ya ange
mangdafung teyak ta ili na Nikopolis, te
magyanak sangaw ta ten abat ta kabali-
nan na agirid. [13] A alistum hapa uffunan
ya kabagis tamin Zenas nga abugadu, ikid
ni Apolos ta ngamin masapul da, petta
makadulot kid ta eyan da. [14] Ammi bakkan
mina ta iko la ya manguffun, te ituldum
hapa ya kabagis tam kidina petta malogon
kid hapa manguffun ta masapul na kadwan
kiden, petta itta hapa ya pagserbi da ta
kappyanan.

[15] A ya ngamin kidin kahulun ku ta isin
a makikumusta kid teko, a pakikumustak
hapa ya kofun ku kidina mangurug.

Namaratu ya makkamu tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Te Pilimon

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya surat ni Pablu te Pilimon a intun yan, a nesurat na kan ta nekebalud na en ta ili na Roma. I Pilimon ya takday kofun ni Pablu ikid na kabagis na nga nagyan ta ili na Kolosas. A ya tagabu na en Onisimu a nagtakaw kan ta pirak ni Pilimon, kapye na netammang, a nakaadayu addet ta ili na Roma. Awena nebar am had kunna ammi nesimmu kan ni Onisimu i Pablu ta nakabaludan na en, a yen hapa ya nepakadangag na ta damag ni Hesus te Pablu, a kinurug na hapa. A gafu ta pagtolin ni Pablu i Onisimu te Pilimon a yen ta nesurat na ye-yan na surat te Pilimon petta pakoman na mina i Onisimu, te bakkan na la ta tagabu na am awa kabagis nan hapa gafu ta pangurug na te Afu Hesus.

Ya kallak ni Pablu te Onisimu ikid ni Pilimon a kumanen hapa ya kallak ni Afu Hesus tekitam gafu ta liwat tam kiden ta Namaratu ewan.

1-3 Kofun ku, Pilimon nga kahulun ku nga magtarabaku ta Namaratu ewan,

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu, petta mappya ka la. A kumanen hapa ta kabagis tamina Appya, ikid ni Arkipo nga kuman na sakā suddalu tam, ikid na ngamin kiden maggagimung ta balimina.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu ikid na kabagis tamin Timotyo, ammi iyak ya nabalud ta ili na Roma in gafu ta pangipadangag ku te Hesus Kristu.

Ya Talak Ni Pablu Te Pilimon

4 Pake matalakak ta Namaratu, kabagis, am kada pakimallak ta ka, 5 te kanayun mepadamag teyak ya pangurug mu ikid na pangidduk mu te Afu Hesus, a kumanen hapa ta ngamin kiden tolay na Namaratu. 6 A yen ta pakimallak ta ka para, petta pake dumakal para ya pangurug mu ikid na pakkamum ta ngamin kiden bendisyon na Namaratu tekitam, pettam madayawan hapa i Hesus Kristu gafu ta panguffum ta kahulun tam kiden mangurug. 7 A gafu ta pangidduk mu ta idi, kabagis, a nabannayan hapa ya nonot na tolay kiden na Namaratu, a yen hapa ya pake mangpatalak ikid na mangpasikan ta nonot ku.

Ya Adangan Ni Pablu Te Pilimon

8-10 A yen ta itta hapa ya adangan ku teko, kabagis, te maski itta ya saad ku nga neatad ni Hesus a awek ibar ta doban ta ka, te makikekallakak la teko gafu ta pagkaididduk ta. A gafu ta laklakayak na hapa nga nabalud gafu te Hesus a adangan ku teko ta ikallak mu sangaw ya dinob ken teko ta ayanin, te nagbalin ta kuman na anak ku ta kabalud kin. Intu hala ya tagabumen Onisimu nga nagtammang teko ta idi.

11 A ta idi a kuman na awan ta serserbi na teko te madi ya tarabaku na, ammi ta ayanin a nangulin a makauffun na teko, a kumanen hapa teyak. 12 A ta ayanin a pagtolin ku teko, ammi pake madamdamak sangaw tentu, 13 te ikayat ku mina ta magyan la teyak, petta intu mina ya pinakabarim nga manguffun teyak ta kabalud kin. 14 Ammi awek la bit alapan am awek ibar teko, te awek ikayat ta mapersa ka manguffun am awa nonot mu hapa la. 15 Mabalin de ta nepalubus na Namaratu ya nepagtammang na teko ta mavit la, petta matabarangan ta uhohug na Namaratu, pettam kumanen a magdanang la sangaw magyan teko. 16 Ammi maski tagabum a awem mina igitta ta kuman na tagabu am awa naturturay ammi ta tagabu, te iddukam mina gafu ta kabagis mun nga mangurug te Hesus Kristu. Gagangay ta kabagis kun nga iddukan ku, ammi dakdakal mina ya idduk mu tentu ta ayanin, te tagabum nga magkabagis gafu ta pangurug na te Afu Hesus.

17 A kumanen am ikwenta nak hapa ta kahulum a pagdulotam la i Onisimu ta kuman na pagpadulot mu mina teyak. 18 A am itta ya liwat na ono gatut na teko, a iyak sangaw ya singiram. 19 Itam, te iyak, Pablu, ya pake nagsurat ikid na nagperma ta isin, a kustu ta iyak sangaw ya magpaga. Ammi awem de naliwatan, kabagis, ta dakdakal para ya gatut mu teyak, te itta ya magnayun na angat mu gafu ta nesipat ken teko. 20 A mappya mantu, kabagis, am isubalit mu hapa teyak ya adangan kin teko gafu ta pagkahulun ta te Afu Hesus. Nonotam mantu yan, petta mabannayan hapa ya nonot ku.

[21] A yen ta nagsuratak teko, te itta ya
ikatalak ku ta nasursurok sangaw ya pang-
wam ta kuman na nebar kin teko.
[22] A ya takday para manonot ku a mabalin
de am iparanan nak ta pagyanan ku ta
balimina, te ikatalak ku ta makatoli yak
sangaw tekamuy gafu ta pakimallak muy
teyak.
[23] A itta hapa sin i Paparasen nga
kahulun ku nabalud gafu ta damag ni
Hesus Kristu, a makikumusta kan tekamuy.
[24] Magpakumusta hapa ya kauffunan ku
kiden, ig Markus, ikid ni Aristarku, ikid
ni Demas, ikid ni Lukas.
[25] A mappya am ikallak na kam ngamin ni
Afu Hesus petta mappya ya kahalwa muy.

Ya Surat Ta Hebreyu Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Awan kan ta makkamu am inya ya nagsurat ta Hebreyu kiden, te awena haman netun na nagsuraten ya ngagan na. Ammi ta uray na kadwan a Pablu ya nagsurat, te ya suratin yan a gagangay na agsurat na. A ta uray na kadwan para a Apolos ya nagsurat, a ta kadwan para a Lukas. Ammi kompormi am inya na tolay ya nagsurat, te amu tam haman ta Kahalwa na Namaratu ya nangituldu ta nesurat na.

A ya nagsuratan na kiden a Hebreyu kid, te Hebreyu ya agsitang da, ammi Hudyo ya pangingaganan da tekid gafu ta relisyon da. Ammi ya kadwan kiden Hebreyu a nangurug kid hapa te Afu Hesus, te amu da ta intu hala ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu ta dadagkal da kiden. Ammi gafu ta mangurug kid na te Hesus a nekatupag na kid na sakā Hudyo da kiden nga awan nangurug, a tinapil da kid. A pake nazigatan hapa ya kadwan, te nabalud kid, a nagubatan ya kwa na kadwan, a namatan ya kadwan. A gafu ta pake nazigatan kid a kuman na ikayat da magbabawi ta pangurug da te Hesus, petta magtoli kid ta relisyon na Hudyo kiden, te yen ya pake nepapilit na nakitapil kiden tekid. A yen ta nagsurat ya nagafun na suratin yan, te tabarangan na kid, ikid na paturadan na kid, petta idulot da mina ya pangurug da te Hesus, te am magsunsun kid kan a melogot kid. A ya ngamin nesurat na ta isin a yen ya ipasikkal na tekid petta amu da ta kakurugan ya kinurug da en.

Ya Pinaguhohug Na Namaratu Ta Tolay

1 A ta napopolu en araw am itta ya ibar
na Namaratu ta dadagkal tam kiden a ya
aglavun kiden ya pinaguhohug na ta addu
ikid na magdaduma na bida. 2 Ammi ta
arawin yan a ya Anak na en ya pinaguho-
hug na tekitam. A intu hala ya pinagpad-
day na Namaratu ta ngamin paglelehutin,
yaga intu hapa ya nesaad na ta magturay
sangaw ta ngamin kiden napadday. 3 A
gafu ta Anak na Namaratu a intu hapa ya
pakaitan ta kalalaki na Namaratu ewan,
te ya kalalaki na Namaratu a kumanen
hapa ta Anak na en. A tentu en nabalin
nangikaru ta liwat na tolay kiden a nagtoli
hapa ta langitewan, a nagtogkok na hapa
ta kanawan na Namaratu, te makipagturay
hapa tentu. A ta ayanin a intu hapa ya
magtaron ta ngaminin paglelehut kontodu
langit ta pakapangwa na uhohug na.

Naturturay I Hesus Ammi Ta Anghel Kiden

4 A maski am anghel kiden ya dinob na
Namaratu nga mangidagut ta dana en uho-
hug na a pake naturturay para ya Anak na
en, te malmalalaki ya saad na nga neatad na
Namaratu ammi ta saad da. 5 Te ya uhohug
na en tentu a

"Ikon ya Anak ku, a ta arawin yan a
ipasikkal ku ta iyak la ya damam,"
kunna tentu.

Ammi awan pulus ta anghel kiden ta nan-
gibaran na ta kumanin. A kumanen hapa ta
takday para na bida na:

"Iyak ya dama na, a intu ya anak ku,"
kunna.

A bakkan haman ta anghel ya ikayat na en
bidan.

6 A ta nepangilattog na Namaratu ta me-
mentu en anak na ta lutakin a

"Mappya ta intu ya dayawan na anghel
kiden," kunna.

7 Ammi ya uhohug na suraten gafu ta anghel
kiden a

"Doban na Namaratu ya anghel na kiden
ta kuman na masikan na paddad, a
pagserbin na kid ta kuman na afuy,"
kunna.

8 Ammi takwan ya kasasaad na Anak na
en, te ya uhohug na takday para surat tentu
a intu yan:

"Iko Afu Dyos ya magnayun magturay.
A matunung hapa ya turay mu ta
ngamin kiden iturayam,
9 te pake ikatalak mu ya mappya en,
ammi ikatupag mu ya dulay.

A ya Dyos mu Namaratu ya nangpili teko,
a pinasinapan na ka ta talak nga dak-
dakal ammi ta neatad na ta kahu-
lum kiden," kunna.

10 A mepasikkal para ta naturturay i Hesus
ammi ta anghel kiden, te ya uhohug na
takday para na surat a

"Iko, Afu, ya namadday ta lutakin ta gafgafu
na ngamin,
a ya kamat mu kiden hapa la ya nang-
padday ta langitewan.

11-12 Ammi sa imawan kid hala sangaw, te sa
magdan kid ta kuman na ga-gamit,
a lukutam kid sangaw ta kuman na
barawasi petta matalin kid.
Ammi teko a magnayun ka la, a awem
sangaw manguli ikid na awem san-
gaw maglaklakay addet ta addet,"
kunna.
13 A ya takday para uhohug na Namaratu nga
mangipasikkal ta Anak na en a
"E ka sin makipagtogkok ta kanawan kin,
te abakan ta ya katapil mu kiden,
petta iko sangaw ya magturay ta
ngamin," kunna.

Ammi itta hud ya anghel nga nangibaran na ta kumanin? 14 Te ya anghel kiden a ispiritu kid nga daddoban na Namaratu, te doban na kid nga ange manguffun ta ikerutan na kiden.

2

Ya Metabarang Tekitam

1 A gafu ta naturturay ya Anak na Namaratu ewan ammi ta anghel kiden a mappya ta pake itug tam ya nadangag tamen nga nagafu tentu talo am maliwatan tam. 2-3 Ta idi a pina-gang na Namaratu ya awan kiden nangurug ta lintig na kiden nga nedagut na anghel kiden, a papa-nun tam mantu makalillik ta pangpa-gang na am awetam tagopan ya allak na Anak na en Hesus nga mangikerutan tekitam. Te pake mappya haman ya nepadangag ni Hesusen ammi ta nepadangag na anghel kiden. Te intu hapa la ya napolu nga nangipadangag ta pangikerutan na tekitam tolay, a ya nakadangag kiden tentu ya nangipasikkal hapa tekitam, 4 otturu Namaratu hapa ya nanguffun nga nangipasikkal ta nepadangag da en, te pinasinapan na kid ta pakapangwa na Kahalwa na en, petta ihuga da ya addu na pakaitan, ikid na magdaduma na pagpaka-latan, te magdaduma hapa ya kalalaki na Kahalwa na en nga nesaned na tekid ta kuman na ikayat na en tekid. 5 Te maski am anghel kiden ya dinob na nga mangidagut ta lintig na kiden a bakkan haman ta ikid ya pinili na nga magturay am mapabagu sangaw ya paglelehutin. Te ya kuman na inuhohug ku ta ayanen a tolay haman ya pinasinapan na ta kalalaki na ikid na pakapangwa na Kahalwa na en petta ikid ya magturay. 6 A yen hapa ya uhohug na suraten ta lebru na Namaratu;

"Anu haman ta tolay ya nonotam, Afu? A
anu haman ta simsima ni Adan ya
pakapoyungam?
7 Te nepaakbam bit la ammi ta anghel kiden,
ammi inatadam hapa ta kalalaki na
ikid na pakadayawan na,
te pinagturay mu ta ngamin kiden
pinadday mu," kunna.

8 A gafu ta sa peturayan na Namaratu ya ngamin ta tolay, a awan mina ta awan meturayān na. Ammi ta kuman na kakurugan a awan para ta maita tam ta tolay nga magturay ta kuman na uhohug na suraten. 9 Ammi ya maita tam nga magturay a intu hala i Hesus. Te dana naak-akban bit la hapa ammi ta anghel kiden, a gafu ta allak na Namaratu tekitam a nazigatan i Hesus nga nakisagapil tekitam tolay petta kakkapan na ya pasi tam, petta matolay kitam. A gafu ta nazigatan i Hesus ta pakisagapil na tekitam a yen ta sinagolyatan na Namaratu ta kalalaki na ikid na dayaw na nga magturay ta ngamin. 10 Te ya uray na Namaratu ewan nga makkāmu ikid na mangpadulot ta ngamin a masapul ta dana mesipat kitam te Hesus, petta sa peturayan na ya ngamin tekitam ta kuman na kinan na suraten. A mappya mantu ta dana mazigatan ya nesaad na en nga mangikerutan tekitam, petta kustu ya pangikerutan na tekitam.

I Hesus Ya Kabagis Tam

11 A ya nangbaggawen tekitam kontodu sa ikitam nga binaggawan na a tatakday la mantu ya dama tam. A yen ta awena mamat ni Hesus nga mangibar ta kabagis na kitam, 12 te yen haman ya uhohug na ta lebru na Namaratu;

"Ipakamu ta ka, Afu, ta kabagis ku kiden,
a dayawan ta ka hapa ta kettayan
na kahulun ku kiden nga maggag-
imung," kunna.
13 A ya takday para na uhohug na a
"Nakigitta yak tekid nga mangikatalak ta
Namaratu," kunna.
"A itta kamin ikid na wāgik kiden nga
neatad na Namaratu teyak," kunna
ha.

I Hesus Ya Nangikaru Ta Liwat Tam

14 A gafu ta sebilsag ikid na sedaga ya pakapadday na wāgi na kiden a yen ta

nakigitta hapa i Hesus ta kuman na katolay
da, petta ikaru ya liwat da ta pasi na en. Te
ya pasi na en ya nepangabak na te Satanas
nga mangapasi tekid, 15 pettam kumanen
a maubadan ya ngamin kiden pinagtagabu
ni Satanas, te pinersa na kid haman nga
makitagabu tentu addet ta kaassang da en
gafu ta talaw da ta pasi da.
16 A amu tam haman ta bakkan ta anghel
kiden ya pakapopoyungan ni Hesus am
awa simsima kiden ni mina Abraham. 17 A
mappya mantu ta negitta ta kabagis na
kiden, pettam kumanen a magbalin hapa
ta kadakalan na padi da nga makipagrikna
ikid na mangikallak tekid ta atubang na
Namaratu, te intu ya mangikaru ta liwat
da kiden. 18 A gafu ta dadana nagattam ta
addu na pagzigātān ikid na pangayayyawan
a malogon hapa mangikallak tekitam am
ikitam ya maayayyaw ikid na mazigatan.

3

Naturturay I Hesus Ammi Te Moses

1 A gafu ta kumanen a ikitam, kahkahu-
lun, ya magkakabagis nga megitta ta Na-
maratu ewan, te pinagbalin na kitam ta
kabagis na Anak na en. A mappya mantu ta
pake nonotan tam i Hesusen, te intu hala ya
turin na Namaratu ewan. A gafu ta kinurug
tamen a intu hapa ya pinakabari tam ta
atubang na Namaratu ewan.
2 Ta idi a i mina Mosesen ya nesaad na
Namaratu ta magturay ta tolay na kiden,
a mekatalak hapa nga magtaron tekid ta
kuman na magtaron ta bali, te ya bali na
Namaratu a intu hala ya tolay na kiden.
A mekatalak hapa i Hesus ta kuman ni
mina Moses, te sa nedulot na ya ngamin
patarabaku na Namaratu tentu. 3-4 Ammi
maski am had sin na bali a gagangay ta itta
ya namadday ta bali en, ammi ya namad-
dayen ta ngamin kiden napadday a kagitta
hala na Namaratu. A yen ta naturturay
i Hesus ammi te mina Mosesen, te intu
haman ya namadday ta bali na Namaratu,
ammi i Moses ya takday la na tolay nga
nagyan ta bali na.
5 Ya kasasaad mantu ni mina Moses a
tagabu la na Namaratu nga mekatalak mag-
taron ta bali na, te intu la nepasikkal na ta
tolay kiden ya mebida sangaw ta mabayag
para na araw. 6 Ammi ta neange ni Hes-
usen nga Mangikerutan tekitam a intu ya
mekatalak nga magturay ta bali na Nama-
ratu gafu ta Anak na. A ikitam hapa ya
bali na nga pagyanan na am idulot tam la
idulot ya pangikatalak tam ta nekari na en
tekitam. 7 Te ya uhohug na Kahalwa na
Namaratu ta idi a

"Am arawin yan ya pakadangag muy ta
uhohugan na Namaratu tekamuy
8 a awemuy pagbanadan ya nonot muy
ta kuman na dadagkal muy kiden ta
idi tekiden nagsoysoy ikid na nang-
paruba teyak ta agyan na kalafuka-
nen.
9 Te maski am kanayun naita da ya kalalaki
na pakapangwak ta las-ud na ap-
patafulu na darun
a parparuban dak la.
10 A yen ta nagporayak hapa tekid, a
*'Kuga pagtalekudan nak na tolay kidin
yan, a gagangay ta aweyan da la ya
itulduk tekid,'* kunku.
11 "A gafu ta pagporay ku tekid a
*'Bakkan na sangaw ta Namaratu ya nga-
gan ku am makipagtalak sangaw ye-
yen kid teyak,'* kunku."

Ya Metabarang Ta Magbanad Ta Nonot

12 A mappya mantu, kahkahulun, ta
imugudan muy, petta awan tekamuy ta
dulay na nonot nga awan mangurug, te yen
sangaw ya mangiadayu tekamuy ta sigga-
tolay na Dyos. 13 A magkapatpaturad kam
mina ta kinanghahaw ta ketta para na araw
muy, petta awan sangaw ta magbanad ta
nonot na gafu ta pakaayayyaw na ta pagli-
watan na. 14 Te am awetam pake kengan ya
pangikatalak tamen te Hesus petta idulot
tam la ta addet ta addet a awan sangaw ta
kesipatan tam tentu. 15 A yen ta nonotan
tam mina ya ikayat na uhohugan ta danen
surat ta Bibliya;

"Am arawin yan ya pakadangag muy ta
uhohugan na Namaratu tekamuy a
awemuy pagbanadan ya nonot muy
ta kuman na dadagkal muy kiden
ta idi tekiden nagsoysoy teyak,"
kunna.
16 A inya hud ya nakadangag ta uhohug
na Namaratu otturu nagtalekud tentu am
bakkan ta dadagkal tam kiden nga pinag-
bakwit ni mina Moses ta lugar na taga

Egipto kiden? [17-18] A inya hud para ya nangi-
pagasingan na ta aweda sangaw makipagta-
lak tentu am bakkan ta ikid hapa la nga nag-
talekud tentu. A inya hud ya nagporayan na
ta addet ta appatafulu na darun am bakkan
ta ikid hapa la, te gafu ta nagliwat kid a sa
nagpasi kid ta kalafukanen. [19] A yen mantu
ya pakkamun tam ta aweda nakipagtalak ta
Namaratu gafu ta aweda nedulot ya pangu-
rug da.

4

Ya Talak Na Nonot Na Namaratu

[1] A gafu ta nelogot ya napopolu kiden
dadagkal a pake magburung kitam mina
talo am itta hapa sangaw ya melogot teki-
tam, te indagan na para la ya makipagtalak
tentu. [2-4] A awan hapa ta pambar tam, te
itta haman ya nadangag tam nga mappya
ta kuman na nadangag na popolu kiden
dadagkal. A ikitam nga nakadangag ikid
na mangikatalak ta tinarabaku ni Hesus a
makipagtalak kitanan mantu ta Namaratu
ewan. Ammi ya napopolu kiden dadagkal
nga nakadangag ta nebar na Namaratu
tekid a awan ta neuffun na nadangag da
en tekid gafu ta aweda haman nekatalak.
A gafu ta pagporay na Namaratu tekid a
nebar na te mina Moses ta

"Bakkan na sangaw ta Namaratu ya nga-
gan ku am makipagtalak kid sangaw
teyak," kunna.

A yen ta negungay na Namaratu ya meka-
pitu en araw petta ngilinan na tolay kiden,
petta yen ya pagnonotan tam ta makipag-
talak kitam mina tentu. Te ya ikayat na
uhohugan gafu ta mekapitu en araw a

"Nagimmang ya Namaratu ta mekapitu
en araw, te matalak na gafu ta
sa nabalin na ya ngamin kiden
tinarabaku na," kunna.

A maski am sa nebalin na Namaratu ya
ngamin a aweda haman kurugan ta mesipat
kid hapa ta ngamin kiden tinarabaku na. [5] A
yen ta nebar na ta

"Bakkan na sangaw ta Namaratu ya nga-
gan ku am makipagtalak kid sangaw
teyak," kunna.

[6-7] A gafu ta nangilogot ya napopolu kiden
nga nagsoysoy ta nadangag da en a pinidwa
ha na Namaratu ya nekari na en, petta
mesipat ya mayaten mesipat. Te tentu en
nabayag addet ta nepasi na popolu kiden
dadagkal a nepeuhohug na te mina Dabiden
ya ikari na en ta kuman na nebar kun ta
ayanen;

"Am arawin yan ya pakadangag muy ta
uhohugan na Namaratu tekamuy
a awemuy pagbanadan ya nonot
muy," kunna.

A gafu ta nepeuhohug na te Dabiden a
netunglak na ya takwan na araw, petta
makipagtalak kitam mina ta Namaratu
ewan, te am arawin yan kan ya pakadangag
tam ta uhohugan na tekitam a yen kan
mina ya pakesipat tam ta talak na. [8] Te
maski am nakadatang ya napopolu kiden ta
lugar na Kanaan nga nangituludan ni mina
Hoswe tekid a bakkan haman ta iyen ya
pakesipat da ta talak na nonot na Nama-
ratu, a yen ta nebar na Namaratu ya takwan
na araw tekitam, petta makipagtalak kitam
mina tentu. [9] A yen mina ya pake nonotan
tam, te ya iatad na Namaratu nga talak na
tolay na kiden a megitta hala ta talak na en
ta mekapitu en araw, te nagimmang na gafu
ta sa nabalin na ya nepangparatu na ta pa-
glelehutin. [10] A am itta ya makipagtalak ta
Namaratu a pagkamagan na ya gagangayen
tarabaku na ta kuman na Namaratu ewan,
te ikatalak na ta dana nabalin na ya ngamin
ikayat na Namaratu gafu ta uhohug na en.

[11] A gafu ta kumanen a awetam mina
pagbanadan ya nonot tam ikid na mag-
soysoy ta uhohugan na Namaratu tekitam
ta kuman na napopolu kiden, te afuran
tam la ya makipagtalak ta Namaratu, petta
awetam sangaw melogot. [12] Te ya gagangay
na uhohug na Namaratu a sitatolay haman
ikid na seppakapangwa, te kuman na itta
ya tadam na nga matmatadam ammi ta
magdwaakub na kampilan, yaga malogon
suminap addet ta umag na nonot tam ikid
na kahalwa tam, ikid na umag na ngamin
barbari tam ikid na tulang tam kiden. A
pasikkalan na hapa am anu ya nonotan tam
ikid na igakkad tam, [13] te awan ta melemad
tam ta Namaratu am awa umapārān ya
ngamin kasasaad na pinaratu na kiden. A
mappya ta intu sangaw ya mangita tekitam
am kustu ya tinarabaku tam.

Ya Kadakalan Na Padi Tam

[14] A yen ta pake itug tam mina ya pan-
gurug tam, te itta ya kadakalan na padi

tam nga nakasarok ta agyan na Namaratu
ewan, a intu hala ya anak na en Hesus.
15 A amu na hapa makipagrikna ta pagkafuy
tam, te naparuba na hapa ya kuman na
ngamin kiden nangayayyaw tekitam, ammi
inattaman na la petta awena makaliwat. 16 A
gafu ta intu ya padi tam nga sumagapil
tekitam ta atubang na Namaratu ewan a
mappya ta iturad tam la ya simarok ta bali
na ewan petta makimallak kitam tentu ta
pake atubang na ewan, te intu hala ya Dyos
nga makkamu ta ngamin, a malogon hapa
mangikallak, petta mauffunan kitam am
itta ya zigat tam.

5

1 A ya netunglak ta kadakalan na padi ta
idi a dana pinili na Namaratu, kapye na ne-
saad, petta intu ya pinakabari na ikattolay
na kiden ta atubang na Namaratu, te intu ya
nanggawat ta iatad da ikid na peatang da ta
Namaratu gafu ta liwat da kiden. 2 A gafu
ta addu hapa ya pagkurangan na ta kuman
na ikattolay na kiden, a maalumemak hapa
nga magtabarang tekid am angarigan ta
tumakwan kid gafu ta pakilavun da. 3 A gafu
ta itta hapa ya pagkurangan na a gagangay
ta itta hapa ya iatang na gafu ta liwat na
kiden hapa la ta kuman na iatang na ta liwat
na tolay kiden.

4 A maski am inya ya kadakalan na padi
ta idi a awena haman naguray nagpadi,
te inindagan na ya pagpili na Namaratu
tentu ta kuman na nepagpili na te mina
Aronen. 5 A kumanen hapa te Hesusen, te
bakkan ta intu ya nangpātā-nāng ta bari
na ta kadakalan na padi, te Namaratu ya
nangpātā-nāng tentu. Te ya napolu en
uhohug na Namaratu tentu a

"Ikon ya Anak ku, a iyak la ya damam,"
kunna,

6 kapye na hapa nebar ta

"Ikon ya padi nga magnayun ta addet ta
addet, te nesaad ta kan ta kuman
na pagpadi ni Melkisadeken ta idi,"
kunna.

7 A ta ketta para la ni Hesus ta lutakin a
pake masikan makimallak tentu en magge
masi, te neayag na ya pakimallak na, yaga
netangit na para ta Namaratu ewan nga
makkamu mangikerutan tentu. Ammi gafu
ta malologon hapa timuluk ta pasi na en a
dinangag na hapa na Namaratu ya pakimal-
lak na en. 8 A maski am Anak na Namaratu a
mappya ta pinaruba na hapa ya magattam
ta zigat na petta mapenam mangidulot ta
pangurug na. 9 A gafu ta awan pulus ta
pagkurangan na a nagbalin hapa ta mag-
nayun na mangikerutan ta ngamin kiden
mangurug tentu, 10 te pinagbalin na Na-
maratu ta kadakalan na padi ta kuman na
pagpadi ni Melkisadek ta idi.

Ya Metabarang Ta Awan Para Maketug

11 A addu para la mina ya ipasikkal ku
tekamuy gafu te Melkisadeken, ammi mazi-
gat nga melawlawag tekamuy, te kuman
na nagbangngag kanan. 12 Gagangay ta ika-
muy na mina ya mangituldu ta kadwan, te
nabayag kanan haman nakadangag, ammi
kuman na masapul muy para la ya mangit-
uldu ha tekamuy ta imunnanen metuldu ta
uhohug na Namaratu, te kuman na mapa-
susu kam para la, te awemuy para makan
ya kuman na matuyag na kanan. 13 A gafu ta
kuman na gattaken la ya maattaman muy
a awemuy para la amu ya pagduman na
matunung ikid na killu. 14 Ammi ya matuya-
gen ta nonot, a masapul na ya matuyag
na kanan, te napenam na magnonot, a
marikna na ya pagduman na matunung ikid
na killu.

6

1 Ammi gafu ta nabayag kitanan man-
gurug a taliban tam la bit ya mapopolu
kiden metuldu ta bagu kiden mangurug, te
mappya ta pagtuyagan tam ya pangurug
tam ta kadwan kiden metuldu, te nabalin
na haman netunglak ya kuman na arigi
na pangurugan tam, a yen ta awetanan
mina totolin bibidan ya napopolu kiden ne-
tuldu tekitam nga pagbabawi tam, ikid na
pamegafwanan na pangurug tam ta Nama-
ratu, 2 ikid na pagzigut tam, ikid na pangisi-
ged tam ta bendisyon, ikid na pagtolay san-
gaw na nagpasi kiden, ikid na pangpa-gang
na Namaratu nga awan ta addet na. Taliban
tam bit la yen kid na metuldu, petta nono-
tan tam ya kadwan kiden para metuldu nga
mangpatuyag ta pangurug tam.

3 A am uray hapa na Namaratu a yen
ya itulduk tekamuy, petta awemuy sangaw
magtalekud, 4 te am itta ya magtalekud ta
pangurug na en a awena mabalin ta magtoli
ta nagtalekudan na en. Te dana naparuba

nan haman ya dakar na Namaratu ikid na
bendisyon na en, ikid na naparuba nan
hapa ya panguffun na Kahalwa na Nama-
ratu tentu, [5] ikid na kappyanan na uhohug
na Namaratu, yaga nakakkapan na para ya
pakapangwa na Namaratu nga nehulun te
Hesus Kristu ta ange na en ta lutakin.

[6] A am pagtalekudan na a awena mantu
mabalin ta magtoli, te neamamat nan
haman ya Anak na Namaratu, te kuman
na pinagappa na la ta krus. [7] Te ya nonot
na tolay a kuman na lutak. A am dana
naaradun ya lutaken kapye na mamulan,
a bendisyonan na hapa na Namaratu ta
udanen petta malapat. A am lumattog
hapa sangaw ya mayan na lutaken a ittan
ya magserbi ta makālutaken ta kanan na.
[8] Ammi am angarigan ta intu la sangaw
lumattog ya sit ikid na kompormi na kadat,
a awan ta serbi na lutaken, a igaged nan
mantu na makālutaken kapye na tungradan
ya mayan na en. A kumanen hapa ta tolay.

[9] A maski am bidan ku yan tekamuy,
kahkahulun, a awek ibar ta ikamuy ya
kuman na lutaken nga awan ta serbi na,
te amuk ta ispot ya ipaita muy gafu ta
pangurug muy, a yen ya mangipasikkal ta
mekerutan kam. [10] A matunung hapa ya
Namaratu, te awena kaliwatan ya tarabaku
muy ikid na pangidduk muy tentu, te maita
na hala ya panguffun muy ta kahulun muy
kiden mangurug. [11] Ammi pake ikayat ku
para ta idulduldut na tagtakday tekamuy
ya kuman na dana kalogon muyen addet
ta addet, petta magdulot hapa sangaw ya
ngamin ikatalak muy ta iatad na Namaratu
tekamuy. [12] A nabidak yan tekamuy petta
awemuy la matalakag, am awa parigan
muy mina ya imunnan kiden nangurug nga
nakagamid ta nekari na Namaratu gafu ta
pangurug da ikid na nepagattam da ta zigat
da en.

Ya Pagpagasingan Na Namaratu Ta Kari Na En

[13-14] A intu mina nonotan muy i mina
Abraham ta idi, te ya uhohug na Namaratu
tentu a

"Pagasingan teyak am aweta ka sangaw
bendisyonan, a pakaddun ku hapa
sangaw ya simsimam kiden,"
kunna.

A gafu ta awan ta atata-nang ammi ta Na-
maratu ewan, a yen ta ngagan na en hapa
la ya nepagasingan na ta idulot na la idulot
ya nekari na en te Abrahamen. [15] A gafu ta
inattaman ni mina Abraham ya magindag
a nagamid na hapa ya nekari na Namaratu
tentu.

[16] A am angarigan ta tolay mina ya mag-
pagasingan ta ipasikkal na en a ingagan
na ya ngagan na Namaratu ewan gafu ta
atata-nang ammi tentu. A maski am anu
ya ipasikkal na, am ngagan na Namaratu
ya ipagasingan na a yen na hapa ya kuru-
gan na kadwan kiden. [17] A kumanen hapa
ta Namaratu, te gafu ta itta ya nekari na
a ikayat na ipasikkal ya nekari na en ta
nangikarin na kiden, petta mangurug kid
ta awena sangaw ibabawi ya nekari na en
tekid. A yen ta ipagasingan na ya ngagan
na en petta mepasikkal ya nekari na en.

[18] A gafu ta awena magladdud na Nama-
ratu, a awena mantu mabalin ta ibabawi na
ya nekari na en ikid na nepagasingan na. A
yen kid nga duwa ya mangpaturad ta nonot
tam, te gafu ta umahat kitanan ta Namaratu
ewan a paturadan na kitam, petta pake itug
tam ikid na idulot tam ya pangikatalak tam
tentu. [19] Te am ikatalak tam ya uhohug
na Namaratu tekitam a yen ya kuman na
kegalutan na kahalwa tam, petta awetam
magattāt ta pake sodan tamen ta agyan
na Namaratu ewan. [20] Te yen ya imeyan
ni Hesusen nga mangiparan ta angen tam
hapa, te nagbalin ta kadakalan na padi nga
magnayun ta kuman na pagpadi ni Melk-
isadek ta idi.

7

Ya Pagpadi Ni Melkisadek

[1-2] A ya kasasaad ni Melkisadek ta idi, a
intu ya ari ta lugar na ili na Salem, yaga
padi hapa na Namaratu ewan. A ya ikayat
na uhohugan na ngagan na en Melkisadek
a, "Ari na Katunungan," kunna. Ammi "Ari
na Kappya" ya takday para ngagan na gafu
ta intu hala ya ari ta lugar na Salem. [3] Ammi
awan ta makkamu am had sin ya nagafun
na pagpadi na, te awena haman nesurat
am inya ya dama na ikid na hina na ikid
na dadagkal na kiden, kumanen hapa ta
nekeanak na ikid na pasi na. A gafu ta

kumanen a meangarig hapa ta Anak na Na-
maratu, te kuman na awan ta pagaddetan
na pagpadi na.

4 * A nonotan muy mantu ya kadakal
na turay ni Melkisadek, te intu hala ya
inatadan ni Abrahamen ta pagkafulu na
ngamin kiden nagubat na ta kwa na ari
kiden, te enna dinafung i Abrahamen tentu
en nagtoli nga ange namapasi ta ari kiden,
a binendisyonan na hapa. 5 Dana amu
na ngamin tolay ta naturturay ya mang-
bendisyon ammi ta bendisyonan na en, a
yen ya mangipasikkal ta naturturay i Melk-
isadek ammi te mina Abraham, a naturtu-
ray hapa ya pagpadi na en ammi ta pagpadi
na magLebi kiden ta ayanin, te ya magLebi
kiden a simsima kid ni mina Abrahamen, te
ya dadagkal da en Lebi a afuk ni Abraham
ta tud.

6 A ya magLebi kiden a itta hapa ya turay
da, te ya takday lintig na Namaratu ya man-
gibar ta ikid mina ya maatadan ta pagkafulu
na bannag na sakā Hudyo da kiden gafu
ta pagpadi da, ammi sa simsima kid hala
ni mina Abrahamen nga binendisyonan ni
Melkisadek ta idi.

7 Ammi naturturay para ya pagpadi ni
Melkisadek, te takwan ya nagafun na pag-
padi na ta idi, te awena negitta ta na-
gafun na pagpadi na magLebi kiden, te
awan kid para la ten, a awan para la ya
lintigen nga nangpapadi tekid. Ammi gafu
ta padi i Melkisadek a intu ya inatadan
ni Abrahamen ta pagkafulu na kwa na ki-
den. Ammi binendisyonan na hapa i Abra-
hamen, te intu ya nakitulagan na Namaratu
ta palungu. 8 A maski am awan para la ya
magLebi kiden nga simsima ni Abrahamen
ta nepangdafung ni Melkisadek tentu a itta
kid para la ta bari ni Abrahamen, a sakā
nesipat kid hala ta pangatad na ta pagka-
fulu na nagbannagan na te Melkisadeken.
9 A maski am ikid ya maatadan ta pagkafulu
na nagbannagan na tolay kiden a dana
nangatad kid haman te Melkisadeken.

A yen ta naturturay ya pagpadi ni Melk-
isadek ammi ta pagpadi na magLebi ki-
den. 10 A pake maita para ta naturturay i
Melkisadek, te ya magLebi kiden a aweda
haman magdanang, te nasi kid la. Ammi te
Melkisadek a nepasikkal ta matolay la.

Ya Pangtali Na Namaratu Ta Pagpadi Na MagLebi Kiden

11 A maski am nesaad ya magLebi kiden ta
pagpadi da a awan haman ta mabalinan da
nga manguffun ta tolay kiden petta matu-
nung kid mina ta Namaratu. A yen ta inazi
na ya pagpadi ni Aron ikid na kahulun na
kiden nga magLebi, a takwan na ya nesaad
na nga magpadi ta kuman na pagpadi ni
Melkisadek ta idi. 12 A gafu ta natalin ya
magpadi kiden a gagangay ta matalin hapa
ya lintigen nga nangpapadi tekid, te ya
lintigen nga nedagut ni mina Mosesen ta idi
a yen ya nangatad ta pagpadi na magLebi
kiden.

13-14 Ammi ya tali da en nga magpadi nga
binida na Namaratu ta suraten a bakkan
haman ta tribu ni Lebi ya nagafun na, te
amu tam haman ta tribu ni mina Huda ya
nagafun na Dafu tamen Hesus, a bakkan
ta yen ya nagafun na padi kiden ta idi. A
gafu ta awan ta nabida ni Moses ta lintigen
ta isin na tribu tentu en nangipalawag ta
tarabaku na padi, a yen ta nebar na Nama-
ratu ya bagu na lintig nga mangpapadi te
Hesus. 15 A gafu ta ittan ya bagu na padi
nga negitta te Melkisadek, a yen para ya
mangipasikkal ta pagkurang na pagpadi na
magLebi kiden. 16 Te bakkan ta lintig na
magLebi kiden ya nangpapadi te Hesus, te
ya gafu na pagpadi na a ya pakapangwa na
angat na nga awan ta addet na, 17 te yen
haman ya uhohug na Namaratu ta suraten;
"Iko ya padi nga magnayun addet ta addet
te mesaad ka ta kuman na pagpadi
ni Melkisadeken," kunna.

18 A naazi mantu ya danen lintig gafu ta
itta ya kurang na, te awan ta neatad na, 19 a
awan ta pakauffun na ta tolay kiden petta
umabikan kid mina ta Namaratu. Ammi
ta ayanin gafu ta damag ni Hesus a dak-
dakal ya ikatalak tam ammi ta nekatalak na
dadagkal kiden, a intu ya manguffun tekit-
tam petta makaabikan kitam ta Namaratu.
20-22 A pake mapmappya mantu ya bagu en
netulag na Namaratu tekitam ammi ta dana
en netulag na ta dadagkal tam kiden, te i
Hesus ya makkamu mangidulot ta netulag

* 7:4 Ya katunud na bersikulo 4 addet ta 10 a medyo takwan ammi ta katunud da ta kadwan kiden Bibliya, te nauli ya katunud da ta isin petta matarus ya bida.

na en tekitam. A gafu ta intu ya kadakalan
na padi tam a itta hapa ya nekari na Nama-
ratu tentu, te ya uhohug na Namaratu tentu
a
"Nepagasingan ku ta padi ka nga mag-
nayun, a awek na sangaw ibabawi,"
kunna tentu.
Ammi ta nekesaad na imunnan kiden nag-
padi a awan haman ta nekari na Namaratu
tekid.
23 Ammi nakiduma para i Hesus ta
imunnan kiden nagpadi, te aweda haman
nagdanang ta pagpadi da te nasi kid, a
yen ta matubtubbat ya magLebi kiden
nga magpadi. 24 Ammi te Hesus a awena
magimmang magpadi te magnayun la
addet ta addet. 25 A yen ta itta ya mabalinan
na nga mangikerutan ta mappya ta ngamin
kiden umabikan ta Namaratu gafu tentu,
te magnayun sitatolay ta atubang na
Namaratu ewan, petta pakimallak na
kitam.
26 A i Hesus mantu ya kadakalan na padi
nga makauffun tekitam te kagitta hala na
Namaratu ewan, a awan ta liwat na ikid na
pakehuyan na, te awena mekabat ta magli-
wat kiden, a ta ayanin a neata-nang hapa
addet ta utun na ngamin kiden magyan ta
langit. 27 A awena hapa masapul ta kanayun
mangatang ta kuman na imunnan kiden
nga kadadagkalan na padi. Te ye-yen kid
a kanayun nangatang kid bit gafu ta liwat
da kiden, kapye da nangatang gafu ta liwat
na tolay kiden. Ammi tentu a mittan la
ya nepangatang na tentu en nangiatang ta
bari na ta pasi na en.
28 Ammi ta idi a ya lintigen ya nangpa-
padi ta tolay maski am itta ya pagkurangan
na. Ammi ta ayanin a itta ya nekari na
Namaratu a nepagasingan na para ta intu
magpadi ya Anak na en nga magnayun
magpadi, te awan pulus ta pakehuyan na.

8

I Hesus Ya Pinakabari Tam

1-3 A kumanin mantu ya pake ikayat ku
uhohugan tekamuy: ittan ya kadakalan na
padi tam ta kuman na nebar kun ta ayanin,
a mappya ta neatang na ya bari na en
ta Namaratu gafu ta liwat tam kiden, te
maski am inya ya mesaad ta kadakalan na
padi a gagangay ta itta ya iatang na. A ta
ayanin a nesaad ya kadakalan na padi tam
ta kanawan na dama na en nga magturay
ta langitewan. A intu hapa ya pinakabari
tam ta pake agyan na Namaratu ewan, te
bakkan ta agyan na gagangay na kapilya
nga paddayan na tolay ta lutakin.
4 A ta ketta para la ni Hesus ta lutakin a
awena mabalin ta magpadi ta gagangayen
kapilya, te ya magLebi kiden la ya magpadi
ikid na mangatang ta kapilya in yen ta
kuman na nebar na lintigen nga mangpa-
padi tekid. 5 Ammi ye-yen na kapilya nga
nagtarabakun na padi kiden a bakkan ta
yen ya kakurugan na agyan na Namaratu, te
yen la ya neunnan na Namaratu ta kuman
na keangarigan la na agyan na en ta langit.
Te ya uhohug na Namaratu te mina Moses
tentu en ange namadday ta gagangayen
kapilya a
"A pake itam, Moses, am paddayam ya
kapilya en, te megitta mina ta ne-
paitaken teko ta utun na bage-
tayen," kunna.

Ya Bagu En Tulag Na Namaratu

6 A ya tarabaku ni Hesus ta ayanin ta pake
agyan na Namaratu ewan a pake mapmap-
pya ammi ta tarabaku na nagpadi kiden ta
lutakin, te pake mapmappya hapa ya bagu
en tulag nga idulot na ammi ta napolu en
tulag nga nedulot na popolu kiden nagpadi.
A kakurugan ta mapmappya ya bagu en
tulag, te pake mapmappya hapa ya ikari
na Namaratu nga mehulun tentu ammi ta
napolu en tulag na. 7 Te am angarigan
ta awan mina ta kurang na napolu en a
awena mina netali ya mekaduwa en. 8 Ammi
kuman na nehuya na ya napolu en tulag
na gafu ta tolay kiden, te ya uhohug na en
tekid a
"Itta sangaw ya araw am mamaddayak ta
bagu na tulag ku ta Istralita kiden
ikid na taga Huda kiden.
9 Ammi bakkan sangaw ta kuman na dana
en tulag ku ta dadagkal da kiden
teyaken nangiuhet tekid ta lugar na
Egipto,
te aweda haman kinurug ya tulag ken
tekid, a yen ta pinagorayan ku kid
hapa," kunna.
10 "A ya tulag ku sangaw ta tolay ku kiden a
Iyak hapa la sangaw ya mangipasinap ta
lintig ku kiden tekid,

te isurat ku ta nonot da, petta malogon
kid sangaw mangurug.
A iyak sangaw ya Dyos da nga makkamu
tekid,
a ikid sangaw ya tolay ku nga mangu-
rug teyak.
11 A awena sangaw masapul ta magintul-
tuldu kid.
A awan sangaw ta,
'O, nonotam ya Namaratu,' kumin,
te amu nak sangaw na ngamin kiden tolay
ku
nga abbing ikid na dadagkal, ikid na
pobre ikid na naba-nang.
12 A amu dak sangaw te ikallak ku kid sangaw
ta pagliwat da,
te awek na sangaw nonotan ya liwat da
kiden teyak," kunna.

13 A gafu ta bidan na ya bagu na tulag, a ikwenta na ya napolu en ta dadan na nga awan ta kapkappyan. A ya nagbalinen ta dan ikid na makafuy a tanagay na imawan.

9

Ya Kasasaad Na Kapilya En Ta Lutak

1 A gafu ta napolu en tulag na Namaratu ta popolu kiden dadagkal a itta ya kapilya da ta lutakin nga nepapadday na Namaratu tekid, a itta hapa ya kuman na lintig na pangdayaw da. 2 Duwa hapa ya silid ta kapilya en, a dana neparan da ya napolu en silid, te yen ya pagyanan na medyo atanang na zilag nga pitu ya panga na, ikid na lamesa en nga tinunan da ta mafulu duwa na pan. A ya nengagan da ta isin na silid a, "Mangilin na Silid." 3 A ya mekaduwa en silid, a itta ta lingad na zingzingen nga gagamit, ammi pake makanag. A ye-yen na silid ya nengagan da ta "Pake Mangilin na Silid".

4 A itta hapa ya angiatangan na balituk nga pangapangan da ta hutaw nga mabangog, ammi itta ta taakub na zingzingen. A ta umag na Pake Mangilinen Silid a itta ya nengagan da en "Lakasa na Tulag" nga nahungun ta balituk. A ta umag na lakasa en itta ya banga en nga balituk, ikid na sarukud ni mina Aron nga nagsaringit ta idi, ikid na duwa na batu nga dampig nga nasuratan ta lintig kiden na Namaratu. A ya "mana en" nga kuman na pan a itta ta umag na banga en. 5 A ya kalab na lakasa en, a yen ya nengagan da ta "Pakapakoman na Liwat Kiden". A itta hapa ya duwa na sinang ayam nga balituk nga sepayak, a nagtayuk kid ta kalab na lakasa en nga nagatubang. A yen kid ya nengagan da ta "Kerubim na Kadakaran", te ya nagtangnganan da en ya pakaitan ta dakar na Namaratu. Ammi bakkan ta ayanin ya pangipalawag ku ta isin kid.

6 A sangaw am sa neparan ya ngamin kiden masapul da ta umag na kapilya en a simarok hapa ya padi kiden ta napolu en silid ta kinanghahaw, petta idulot da ya gagangayen tarabaku da. 7 Ammi intu la makasarok ta mekaduwa en silid ya kadakalan na padi, ammi mittan la ta kada darun. A awena mabalin ta simarok am awan hapa ta ihulun na ta daga na pinarti da en, petta iatang na ta Namaratu gafu ta liwat na ikid na liwat na tolay kiden nga aweda negakkad. 8 Ammi gafu ta keangarigan la ya gagangayen kapilya ta idi a itta ya ikayat na uhohugan na Kahalwa na Namaratu tekitam, te gafu ta ketta para la na zingzingen nga ga-gamit ikid na napolu en silid, a ikayat na uhohugan ta awena mabalin ta magdalikompormi ya ange maguhohug ta Namaratu.

9 A ya kasasaad mantu na kapilya en ta idi a yen ya pakaitan tam ta itta ya pagkurangan na dana en tulag na Namaratu tekid, te ya ngamin kiden neatang da ikid na neatad da ta pangdayaw da ta idi a aweda nakabaggaw ta nonot na tolay kiden, te narikna da para la ya liwat da. 10 A ya pangurug na popolu kiden dadagkal ta dana en tulag a nagserbi la bit ta pagkappyanan na bari da, te magdaduma ya pagbaggaw da, a nehangat kid mangan ta kadwan kiden kanan ikid na inuman. Ammi yen kid ya nepakkwa na Namaratu tekid addet ta pangatad na ta bagu na tulag.

Ya Sarok Ni Hesus Ta Kakuruganen Kapilya

11 A gafu ta lumattog na i Hesus Kristu a intun ya kadakalan na padi tam nga nangihulun ta ngamin kiden naparuba tam nga mappya. Te awena haman simarok ta gagangayen kapilya nga pinadday na tolay am awa kadakalanen kapilya ta langit nga pake mapmappya ammi ta pinadday na tolay. 12 A nagdulot na ta pake agyan

na Namaratu ewan, ammi awena magpa-
totoli simarok ta kuman na kadwan kiden
ta gagangayen kapilya am awa mittan la ya
sarok na, te bakkan haman ta daga na kald-
ing ikid na baka ya neatang na ta kuman na
imunnan kiden, am awa daga na en hapa
la. A ye-yen na daga ya pake nangikaru
ta liwat tam kiden, petta mabalin na ya
pangikerutan na tekitam nga magnayun
addet ta addet.
13 Ta idi a ya daga na kalding ikid na
baka ya neatang da gafu ta liwat na tolay
kiden, a ya iningwa da hapa am itta ya
kazigzigmanan na tolay a dana nekihu da
ya danum ta laffu na baka nga naapang
kapye da iwarsi ta tolayen. 14 A am yen kid
na atang ya nakaazi ta kazigman na bari da
ta idi, a kontimas ta mapmappya ikid na
masmasikan ya daga ni Hesusen. Te gafu
ta pangurug na ta Kahalwa na Namaratu
nga nagyan tentu a neatang na ya bari na
en ta Namaratu nga awan ta pakehuyan
na. A ya daga na en mantu ya pake mak-
abaggaw ta nonot tam ta tinarabaku tam
kiden nga awan ta kapkappyan, petta intun
tarabakun tam ya pakkwa na Namaratu
tekitam.
15 I Hesus mantu ya nangkustu ta bagu
en tulag na Namaratu tekitam, petta
maatadan ya tolay na kiden ta magnayun
na bendisyon ta kuman na nekari na en
tekid. Te gafu ta pasi na en a sinaka nan ya
tolay na kiden nga nakaliwat ta ketta para
la na dana en tulag na.

Ya Mangkustu Ta Tulag Na Namaratu

16-17 A ta kuman na keangarigan, am itta
ya mamadday ta papeles petta ibar na ya
ngagan na mangalap sangaw ta kwa na ki-
den a awan para la ta kwenta na papelesen
am matolay para la ya namaddayen. Ammi
am nasin a masapul ya papelesen, te yen ya
mangibar ta ngagan na mangalap ta kwa na
kiden. 18 A kumanen hapa ta danen tulag na
Namaratu, te awan para la ta kwenta na am
awan ta daga na nasi nga mehulun ta tulag
na en. 19 A ya iningwa mantu ni mina Moses
en ta idi tentu en nabalin nangipadangag ta
ngamin kiden lintig na Namaratu ta tolay
kiden, a nagpaparti hapa ta urbun na baka
ikid na kalding. A nekihu na hapa ya daga
da kiden ta danum, te nangalap hapa ta
darag na du-dut na kalneru, kapye na igalut
ta kulang na hisop, kapye na isabbung ta
daga kiden. A sangaw newarsi na hapa ya
daga kiden ta lebru na lintig kiden kontodu
tolay kiden.
20 "Ya daga in yan ya mangidulot ta nakitu-
lagan na Namaratu tekitam," kunna
hapa tekid.
21 A sangaw winarsin na hapa ya kapilya
en, kontodu ngamin kiden masapul da ta
pangdayaw da. 22 A gafu ta lintig na en ta
idi a gagangay ta metun ya daga na ayam
ta kadwan kiden usaran da, a am awan ta
nagarut ta daga a awan hapa ta mapakoman
ta liwat na.
23 Ammi ya gagangay na pangdayaw da
ta idi, ikid na kapilya en, ikid na ngamin
kiden masapul da a bakkan ta yen kid ya
lugar na kakurugan na pangdayawan tam,
te kuman kid la na keangarigan. A ma-
balin hapa ta daga na ayam ya nangkustu
ta keangariganen, ammi ya mangkustu ta
pangdayaw tam ta langit a awena mabalin
ta daga na ayam, te masapul ya daga na
tolay nga awan pulus ta pakehuyan na. 24 Te
bakkan haman ta gagangay na kapilya nga
pinadday na tolay ya simarokan ni Hesusen
am awa pake agyan na Namaratu ewan nga
kakurugan. A ta ayanin a intu ya pinakabari
tam ta atubang na ewan.
25 A ya gagangay na kadakalan na padi ta
idi a kada darun simarok ta Pake Mangili-
nen Silid petta ipaita na ya daga en nga ape
nangikaru ta liwat na tolay kiden, ammi
bakkan haman ta daga na, am awa daga
na ayam. Ammi te Hesusen a daga na
en hapa la, a bakkan ta namengaddu ya
pangiatang na ta bari na, te mittan la. 26 Te
am namengaddu mina a gagangay mantu ta
namengaddu nasi addet ta nekaparatu na
paglelehutin. Ammi ta kakurugan a negitta
ta tolay ta mittan la ta pagaddetan na araw
kidin, petta pake azin na ya pagliwat tam
gafu ta pangiatang na ta bari na en.
27-28 A gafu ta mittan la ya pasi na tolay
kapye na imbestigaran na Namaratu ewan,
a gagangay ta mittan la hapa ya pangikaru
ni Hesus ta liwat tam kiden kapye na hala
magtoli ta isin. Ammi bakkan ta intu san-
gaw iange na ya mangikaru ha ta liwat, am
awa alapan na ya tolay kiden nga matalak
magindag tentu.

10

Ya Kakurugan Na Bendisyon Na Namaratu

1 A ya ngamin kiden tinarabaku da ta
idi gafu pangurug da ta lintig kiden nga
nesurat ni Moses a bakkan ta yen kid
ya mangatad ta pagkappyanan da, te ku-
man kid la na keangarigan nga neunnan
na Namaratu ta dumatangen sangaw ta
maatubang para na araw. Te maski am
namengpiga ya pangiatang da ta kuman na
neatang da kiden ta kada darun, a awan
haman ta neatad da ta tolay kiden petta
matunung kid mina ta Namaratu. 2 Te am
angarigan ta nagmappyan mina ya nonot
da a neimmang da mina ya neatang da
kiden. A am kakurugan mina ta kustu ya
nekabaggaw na nonot da kiden a aweda
mina nanonotan ya liwat da kiden. 3 Ammi
gafu ta kanayun kid nangatang ta kada
darun a yen ya nakanonotan da ta itta para
la ya liwat da. 4 On, te awena mabalin ta
daga na baka ikid na kalding ya mangazi ta
liwat da kiden.

5 A yen ta umange ya Anak na Namaratu
ta lutakin, te ya nebar na ta dama na en a
"Yen ta dinob nak, te bakkan ta kuman na
iatang da kiden ya ikayat mu.
A neatad mu teyak ya bari na tolay, petta
yen ya meatang teko,
6 te bakkan ta daga na ayam ikid na
naapang na bilsag ya ikayat mu.
7 "A ya inuhohug ken teko, Dyos ku, a
*'Itta yak mantu sin, te kompormi ya pakkwam
teyak,
a malogonak la ta kuman na linavun da
teyak ta surat kiden,'*kunku."

8 A ya napolu en uhohug na ta isin a
bakkan kan ta magmagannud na atang ya
ikayat na Namaratu, te maski am yen kid
ya neatang da gafu ta lintig na kiden a
awena kid nekatalak. 9 A ya mekaduwa
en uhohug na ta "Itta yak mantu sin te
kompormi la ya pakkwam teyak," kunna,
a yen ya pakkamun tam ta inawe na Na-
maratu ya pangatang da ta idi petta intu
metali ya pakeatang na Anak na en. 10 A
gafu ta malogon i Hesusen ta nepakkwa na
Namaratu tentu a napakoma kitanan gafu
ta nepangiatang na ta bari na en, a maski
am mittan la ya nepangiatang na.

Ya Neatang Ni Hesus

11 A ya kuman na tarabaku na padi kiden
ta idi a kinanghahaw nangiatang kid, te
kanayun pidwan da la ya kuman na neatang
da kiden. Ammi awan haman ta naazi na
neatang da kiden ta liwat na tolay kiden.
12 Ammi te Hesusen a mittan la ya nepan-
giatang na ta bari na a kustun yen addet
ta addet. Te tentu en nabalin nangatang a
nagtogkok na hapa ta kanawan na Nama-
ratu ewan, te makipagturay hapa tentu. 13 A
itta la ten magaindag addet ta sa naabak ya
ngamin kiden katapil na.

14 A gafu ta tatakday la na atang a sa
nekaru ni Hesus ya ngamin kiden liwat
na ngamin kiden mabaggawan, petta awan
pulus ta pakehuyan da addet ta addet. 15 A
yen hapa ya dana nepasikkal na Kahalwa
na Namaratu gafu ta nepeuhohug na ta
aglavunen, te ya uhohug na en a
16 "Sangaw ta maatubang na araw a mamad-
dayak ta takwan na pakitulag ku ta
tolay ku kiden,
a iyak hapa la sangaw ya mangipasinap ta
lintig ku kiden tekid,
te isurat ku ta nonot da, petta malogon
kid sangaw mangurug," kunna.
17 A ya uhohug na en para a
"Awek na sangaw nonotan ya liwat da ki-
den," kunna ta suraten.
18 A gafu ta sa pinakoman na ya ngamin
kiden liwat tam a awenan masapul ta itta
para ya meatang nga mangikaru ta liwat
tam.

Umabikan Kitam Ta Namaratu

19 A gafu ta nagarut ya daga ni Hesus
ta pasi na en a yen mina ya ikatalak tam,
kahkahulun, ta sa makasarok kitanan ta
pake mangilin na silid nga agyan na Na-
maratu ta langitewan. 20 Te ya zingzingen
nga ga-gamit nga nagsalin ta gagangayen
kapilya, a napissang na, te yen ya kean-
garigan na bari ni Hesusen nga napapasi
gafu tekitam. Ammi gafu ta natolay hala a
nehukat na tekitam ya bagu na angen tam
nga katolayan tam hapa.

21-22 A gafu ta intu hapa ya kadakalan na
padi tam nga magturay ta bali na Nama-
ratu a pake umabikan kitam mantu la ta
Namaratu ewan. A awetam pagduwaduwan
ya nonot tam, te pake itug tam hud la ya
pangikatalak tam tentu, te gafu ta daga
na en a pake nabaggawan na ya nonot

tam ta tinarabaku tamen, a naulin hapa
ya gagangay na bari tam ta nepagzigut
tamen. [23] A awetam hapa pagpopoyungan
ya nonot tam, am awa pake idulot tam hud
la ya pangikatalak tamen nga nebosag tam
ta pangurug tamen, te mekatalak hapa ya
mangidulot ta nekari na en tekitam.
[24] A nonotan tam hapa am had kun-
tam magkapatpaturad, petta awetam tal-
iban ya magkaid-idduk ikid na mappya na
tarabaku. [25] A awetam la parigan ya gagan-
gay na kadwan nga magabsen ta paggag-
immung tam, te mapmappya hud la ta
magimpaspasikan kitam, aglalo te maita
tam haman ta abikan na ya araw na datang
na Dafu tamen. [26] Te am naparuba tanan
ya kakurugan, otturu pagtalekudan tam a
awan na sangaw ta takwan na mangazi
ta liwat tam. [27] A awan hapa sangaw ta
takwan na pakesipatan tam am bakkan la ta
kattatalawanen na panglavvu na Namaratu
nga mangapang ta katapil na kiden.

Mapa-gang Sangaw Ya Magsunsun

[28] Intu mina nonotan muy ya nakkwa ta
nakaliwat kiden ta idi, te am itta ya awan
nangurug ta lintig kiden nga ginawat ni
Moses ta Namaratu, ikid na itta hapa ya
duwa ono tallu na nangipasikkal ta liwat na,
a pinapasi da la, aweda nekallak. [29] A kon-
timas mantu ta madmadammat sangaw ya
pangpa-gang na Namaratu ta magtaleku-
den ta Anak na en, te nedadula nan haman
ya daga na en nga nangbaggaw tekitam,
yaga nagtalekudan na para ya allak na Ka-
halwa na Namaratu tekitam. [30] Te amu tam
haman ya nebar na en ta

"Iyak sangaw ya mangibalat, a pa-gangan
ku sangaw ya makaliwat," kunna.

A kumanen hapa ya inuhohug na ta takday
para na surat;

"Pa-gangan sangaw na Namaratu ya tolay
na kiden nga makaliwat," kunna.

[31] A kattatalawan mantu ya makasimmu ta
pangpa-gang na sitatolay na Dyos.

Ya Pagattam Na Mangurug

[32-33] Mappya, kahkahulun, ta nonotan
muy ya kasasaad muyen ta gafu na pan-
gurug muy, te tekamuyen nadakaran gafu
ta uhohug na Namaratu a nasimmu muy
hapa ya addu na zigat. Te namatan kam
ta atubang na addu na tolay, a nedadula
da kam, yaga tinapil da kam para, ammi
masikan kam la nagattam. A ta kadwan a
nesipat muy hapa ya bari muy ta kahulun
muy kiden nazigatan, [34] te nakipagrikna
kam hapa ta mangurug kiden nga nabalud
gafu ta pangurug da. A naattaman muy
hapa setalak ya nepakagubat na kwa muy
kiden, te dana amu muy ta itta hala sangaw
ya magamid muy ta mapmappya na kwa
muy nga awan mawakay.
[35] A awemuy mantu iwarad ya turad muy,
te yen sangaw ya pakasagolyatan muy ta
dakal na sagolyat. [36] Te mappya ta magat-
tam kitam la petta idulot tam ya ikayat na
Namaratu, a maatadan kitam hapa sangaw
ta nekari na en tekitam. [37] Te ya uhohug na
en ta suraten a

"Assang la na araw kapye na dumatang na
ikatalak tamen nga dumatang, te
awan ta talantan na.
[38] A yen sangaw ya matolay ya ikwentak ta
matunung gafu ta pangikatalak na
teyak.
Ammi am itta ya magtalekud ta nekatalak
na en a awek na sangaw pakolan-
gan," kunna hapa na Namaratu.

[39] Ammi awek ibar, kahkahulun, ta itta teki-
tam ya magtalekud ikid na melogot, te
ikitam ya mangidulot ta pangikatalak tam
petta mekerutan kitam.

11

Ya Bida Na Malalaki Kiden Nangurug

[1] Am kakurugan ta mangurug kitam a yen
ya ikatalak tam ta maatadan kitam hala
sangaw ta ngamin kiden indagan tam, te
ya pangurug tam ya mangipasikkal ta itta
ya awetamen maita. [2-3] A gafu ta mangurug
kitam a amu tam ta napadday ya ngamin
paglelehutin gafu ta Uhohug na Namaratu,
te ya ngamin kiden maita a nagafu kid
ta awan maita. A yen ta sinagappya na
Namaratu ya popolu kiden tolay gafu ta
nangurug kid tentu.

Abel

[4] Ta kuman ni mina Abel, a nepaita na ya
pangurug na tentu en nangatang ta Nama-
ratu ewan, te mapmappya ya neatang na
ammi ta neatang na kaka na en Kain, a yen
ta sinagappya na Namaratu, a nekwenta na
ta matunung i Abelen gafu ta pangurug na.
A maski am nasin a itta la ya ipasikkal na
tekitam gafu ta pangurug na en.

Enok

5 A kumanen hapa te Enok, te gafu ta
nangurug a awena nasi, te inalap na Na-
maratu siggatolay. A aweda naapagan ya
bari na en te inalap haman na Namaratu.
A maski ta awena en para la pakaalap a
itta ya nangipasikkal ta pake matalak ya
Namaratu tentu. 6 A am awetam kurugan
ya Namaratu a yen ya pakkamun tam ta
awena kitam hapa ikatalak, te maski am
inya ya mayat umabikan ta Namaratu a
melogot hala sangaw am awena kurugan ta
intu ya kakurugan na Dyos nga mangikallak
ta ngamin kiden makimallak ikid na mang-
dayaw tentu.

Nowe

7 A ta kuman ni mina Nowe en hapa a
dana nebar na Namaratu tentu ta itta san-
gaw ya dakal na layus ta lutakin. A maski
awan ta pakaitan ta maglayus a kinurug
na hala ya uhohug na Namaratu tentu, te
namadday ta dakal na bapor ta kuman na
nebar na Namaratu tentu, petta mekerutan
kid nga mamattama. A ya pangurug na en
hapa ya mangipasikkal ta awan ta pambar
na awan kiden nangurug nga nalimat ta
layusen. Ammi te Nowe a nekwenta na
Namaratu ta matunung na tolay gafu ta
pangurug na.

Abraham

8 A kumanen hapa te mina Abraham, te
pinatugut na Namaratu ta dana en lugar
na, petta ange ta takwan na lugar nga ikari
na Namaratu ta kwa na. A maski awena la
amu am had sin ya eyan na a kinurug na
la ya uhohug na Namaratu tentu. 9 Ammi
ta datang na ta lutaken nga nekari na Na-
maratu tentu a dana itta ten ya makākwa.
Ammi gafu ta idulot na ya pangurug na en
a nakipagyan la tekid ta kuman na mag-
pasyar la, te nagyan la ta tolda na la-las. A
kumanen hapa ta anak na en Isak, ikid na
afuk na en Hakob, te nesipat kid hapa ta
nekari na Namaratu tentu. 10 A naattaman
na la ya kumanen na bali na, te inindagan
na ya takwan na ili nga magnayun nga
pinadday na Namaratu ewan.

11 A maski am pake bakbakat i mina Sara
en nga atawa ni Abrahamen, a naganak
kid hala ta pake kabakbakat na en gafu ta
pangurug ni Abraham, te nekatalak na ya
uhohug na Namaratu, te nekari na ta itta
sangaw ya anak da.

12 *"Ya anak mina Isak ya nekariken teko nga
mangidulot ta bendisyon ku teko,
petta pake umaddu sangaw ya sim-
simam kiden," kunna na Namaratu
tentu.

13 Ammi tentu en dimmakal na i Isaken
a pinaruba na Namaratu i Abrahamen, te
nebar na ta enna iatang ya anak na en
tentu. A gafu ta mangurug a enna papasin
ya mementu en anak na nga neatad na
Namaratu tentu, 14 te nekwenta na ta itta ya
pakapangwa na Namaratu nga mangtolay
ta nasi. A kuman na nasi hala i Isaken kapye
na hala natolay, te pinapasi na mina na
dama na en am awena mina ginamman na
Namaratu. 15 A kumanen maski awan mina
ta anak ni Abrahamen gafu ta kalaklakay na
a intu hala tatakday ya nagafun na addu na
tolay ta kuman na kaddu na bitwan kiden ta
langit ikid na kaddu na ginat kiden ta pingit
na bebay nga awan mabilang.

Isak

16 A kumanen hapa te mina Isak, te gafu
ta kinurug na ya nekari na Namaratu tentu
a linavun na ta itta sangaw ya bendisyon na
Namaratu ta anak na kiden ni Hakob ikid ni
Esaw.

Hakob

17 A kumanen hapa te mina Hakob, te
gafu ta nangurug hapa a linavun na ta itta
hapa ya bendisyon na Namaratu ta duwa
kiden afuk na nga anak ni Hose. A tentu
en masi a nagtahelig ta sagukud na en nga
nangdayaw ta Namaratu.

18 Ammi sa nagpasi ig Abraham ikid ni
Isak ikid ni Hakob ta aweda para la pak-
agamid ta nekari na Namaratu tekid, ammi
nedulot da la ya pangurug da addet ta
pasi da, te kuman na naita da ya pak-
agamid da ta mabayag para na araw, te
nebosag da ta aweda magnayun ta lutaken
nga nagyanan da am awa magpasyar kid
la. 19 A gafu ta kumanen ya ibosag da a
ikayat da uhohugan ta indagan da para ya
takwan na pagyanan da nga kakurugan.
20 Ammi bakkan ta intu kinaragatan da ya

* 11:12 Ta kadwan kiden Bibliya a takwan ya katunund na bersikulo 12 addet ta 21, te ya bersikulo 12 ta Agta a intu hala ya 17 ikid na 18 ta kadwan kiden Bibliya. A ya 13–17; 14–19; 16–20; 17–21; 18–13; 19–14; 20–15; 21–16.

lutaken nga nagtugutan da ta idi, te am
yen mina ya itta ta nonot da a gagangay
ta tinoli da mina. [21] Ammi ta kakurugan
a intu kinaragatan da ya mapmappya na
pagyanan ammi ta nagtugutan da en, te itta
hala ta Namaratu ya ikayat da en. A yen ta
ikatalak na kid hapa, a awena mamat nga
mangibar ta ikid ya tolay na kiden, a yen ta
itta ya neparan na ta kuman na ili da.

Hose

[22] A kumanen hapa te mina Hose, te gafu
ta kinurug na hapa ya uhohug na Nama-
ratu te mina Abrahamen a nanglavun hapa
tentu en masi, te linavun na ya pagtugut na
sakā Istralita na kiden ta lugar na Egipto,
a nebar na hapa tekid ta ihulun da hapa
sangaw ya tulang na kiden.

Moses

[23] A kumanen hapa ta dadagkal kiden ni
Mosesen, te gafu ta pangurug da a aweda
nagtalaw ta lintig na ari en, a yen ta aweda
pinapasi ya asitay da en Moses ta nekeanak
na en, te netagu da hud la addet ta tallu
hulan, te naita da ta malalaki na abbing.

[24-25] A gafu ta nangurug hapa i mina Moses
tentu en dimmakal a inawe nan ya makipa-
gragsak ta dulay nga awan mabayag, a yen
ta nagtalekudan na ya anak na ari en nga
nangamaw tentu, te ikaykayat na hud la
ya makipagzigat ta sakā tolay na kiden
nga pinili na Namaratu. [26] A negakkad
na mantu ya makisagapil ta sakā tolay na
kiden nga pagafun na sangaw ni Hesus
Kristu, te nekwenta na ta pake mapmappya
sangaw ya iatad na Namaratu tekid ammi
ta ngamin kiden pagba-nangan ta lugar
na Egipto, a yen ta kanayun ninonot na
hapa ya mesagolyat tentu. [27] A gafu ta
pangurug na a nagtalekudan na ya lugar
na Egipto. A maski nagporay ya ari en a
awena nagtalaw, te neturad na la, te kuman
na naita nan ya Namaratu nga awan maita.
[28] A gafu ta pangurug na a pinegafwanan na
ya napopolu en Simana na Istralita kiden,
te nagparti kid ta kalneru kapye da newarsi
ya daga na en ta irwangan na bali da, petta
awena kid si-gedan na anghelen nga medob
mamapasi, te papasin na ya kadakalan na
anak ta tagtakday bali ta ngamin lugar na
Egipto.

Istralita Kiden

[29] A gafu ta nangurug hapa ya Istralita
kiden a sa dumakit kid ta Bebayen Darag, te
pinaggungay na Namaratu ya danum na en,
petta angen da ya mamaga na lutak. Ammi
ta nepangdagdag na armado na Egiptano
kiden ta Istralita kiden a sa nagkalimat ya
Egiptano kiden, te nagtoli ya danum na
bebayen.

[30] A kumanen hapa ta pakigubat na Is-
tralita kiden ta ili na Heriku, te gafu ta
pangurug da a linelehut da ya batu en
alad nga makanag addet ta pitu araw, a sa
nakutkutet ya ngamin aladen, a simarok na
ya tolay kiden petta magubatan da ya ili en.

Rahab

[31] A kumanen hapa te mina Rahab nga
nakisweldu ta pakidallaw na, te gafu ta pan-
gurug na hapa a awena nekabat ta awan ki-
den nangurug nga nagpasi ta ili na Heriku,
te dana pinagdulot na ya umange kiden
nagsisim ta ili en ta idi.

Ya Kadwan Kiden

[32] A mabalin ta addu para mina ya
mabidak, ammi awek matagop ya man-
gibida teg mina Gidyon, ikid ni mina Barak,
ikid ni mina Samson, ikid ni mina Hepta,
ikid ni mina Dabid, a i mina Samwel, ikid
na aglavun kiden ta idi. [33] Te ya kadwan
a naabak da ya nakigubat tekid gafu ta
pangurug da. A ya kadwan para a matu-
nung hapa ya pagturay da, a ya kadwan a
nagamid da ya nekari na Namaratu tekid.
A gafu ta nangurug hapa ya kadwan a
namunitan ya simuk na leon kiden nga
mamapasi mina tekid. [34] A ya kadwan para
nga nefukuk ta dakal na afuy a aweda naa-
pang gafu ta nangurug kid. A nakalillik
ya kadwan ta mamapasi mina tekid, a ya
kadwan a gagangay ta makafuy kid, ammi
simikan kid. A naatadan hapa ya kadwan
ta kalalaki da nga makigubat, a pinabilag
da ya armado na katapil da kiden. [35] A gafu
ta nangurug hapa ya kadwan kiden babay a
natolay hala ya kahulun da kiden nasi.

Ammi ya kadwan kiden a nabalud kid
gafu ta pangurug da, a napalpaluk kid addet
ta nasi kid. A naibbatan kid mina am nag-
talekudan da mina ya pangurug da, ammi
inawe da te ikaykayat da hud la ya masi
petta mapmappya sangaw ya katolay da
ta pagaddetan na arawin yan. [36] A gafu
ta nangurug ya kadwan a naattaman da la

ya medadula, ikid na napalpaluk, ikid na
nakawadan, ikid na nabalud. 37 A ya kadwan
a napapasi kid ta warad, a naggadwa ya kad-
wan nga naragadi, a napapasi ya kadwan ta
kampilan. A pake kakallak para ya kadwan
kiden nangurug, te awan ta pagbarawasi
da am awa la-las la na kalneru ikid na
kalding, te napanglaw kid. A nazigatan kid
gafu ta nakitapil tekid, 38 te napersa kid la
kumalkalasig ta kompormi na lugar ikid na
bagbagetay kiden nga awena pagyanan na
tolay. A nagyan kid la ta kweba kiden ikid
na kompormi na avut ta lutak. Ammi yen
kid na tolay nga malalaki mangurug a awan
ta megitta tekid ta paglelehutin.

39 A sa madayawan mantu ye-yan kid na
tolay gafu ta kalalaki na pangurug da, ammi
maski kunna ten a sa nagpasi kid hala.
Ammi aweda para la naalap ya nekari na
Namaratu tekid gafu tekitam, 40 te mapmap-
pya ta uray na Namaratu ta aindagan da
kitam nga mapozan, petta maggagindan
kitam sangaw maatadan ta ngamin kiden
nekari na tekitam ngamin.

12

I Hesus Ya Parigan Tam

1 A gafu ta pake addu ya napopolu kiden
tolay nga nangipasikkal ta pangurug da, a
mappya ta makigitta kitam hapa tekid, te
girawan da kitam ta kuman na magbabilag
kitam ta adayu na pagbilagan. A azin tam
mantu ya ngamin pakasalinan tam, aglalo
ya pagliwatan tam nga napenaman tam, te
idulot tam la idulot ya pangurug tam ta
ngamin ibar na Namaratu tekitam addet
ta pagaddetan tam. 2 A gafu te Hesus ya
mangiunnan ikid na mangibalin ta pangu-
rug tam a awetam mantu ilipay ya mata
na nonot tam ta takwan, te iita tam hud la
tentu, petta intu hapa ya maparigan tam, te
malogon la nagattam ta zigat na krus, ikid
na keamamat na ta pagpaappa da en tentu,
te itta ya nekatalak na ta matolay hala san-
gaw. A yen ta imatogkok na ta kanawan na
Namaratu ewan nga makipagturay tentu.

3 A yen mina ya pagnonotan muy,
kahkahulun, petta awemuy sangaw
matampa ikid na magtabeng nga magattam
ta zigat na pangurug muy. Te ya Dafu
tamewan nga awan pulus ta pakehuyan a
pake mazmazigat ya naattaman na gafu
ta nangikatupag kiden tentu. 4 A maski
am anu ya zigat na pangurug tam a itta
hud tekitam ya magarut ta daga na gafu ta
awena ikayat magliwat?

Ya Pangpatunung Na Namaratu Ta Anak Na Kiden

5 A am kuman na magtabeng ya nonot
muy gafu ta zigat muy a naliwatan muy de
ya tabarang na Namaratu ta suraten nga
mangibar ta anak na kam;
"Anak ku," kunna, "awem pahig ta awan ta
gafu na am ihuya ta ka, a awem la
magtabeng am pa-gangan ta ka,
6 te ya ngamin kiden iddukan ku a patunun-
gan ku kid hapa, a ya amuk ta anak
ku a paligatan ku para," kunna.

7 Awemuy mantu pagsunsunān ya zigat
muy, petta metuldu kam, te am ituldu na
kitam na Namaratu a ikwenta na kitam
ta anak na. A itta hud ya abbing nga
awena patunungan na dama na? 8 Te parefu
haman ya ngamin kiden anak ta pangituldu
na dama da. A am awena kam mina ituldu
na Namaratu a bakkan kam mantu ta anak
na, te kuman kam na lavwag.

9 A nonotan muy para ta itta ya gagangay
kiden dama tam nga mangituldu tekitam,
a malogon kitam haman timuluk tekid. A
mappya mantu ta pake malogon mina ya
ituluk tam ta Dama na kahalwa tam petta
matolay kitam sangaw. 10 Te ya gagangay
kiden dama tam a ituldu da kitam abat ta
assang la na darun ta kuman na mappya ta
uray da, ammi ya ituldu na dama tam Na-
maratu a magserbi ta kappyanan na nonot
tam ikid na kahalwa tam, petta mesipat
kitam hapa ta kappya na. 11 A am pa-gangan
na kitam a kakurugan ta awetam matalak,
te madamdam kitam haman. Ammi sangaw
am nabalin na a matalak ya nonot tam
gafu ta nagtunung na ya gagangay tam,
te netuldu kitam gafu ta pangpa-gang na
tekitam.

12 Mappya mantu, kahkahulun, ta awe-
muy magtabeng, te pasikanan muy ya
pagkafuy muy. 13 A angen muy hapa ya
katunungan na dalan, petta awena sangaw
magpanganāt na kuman na pilay kiden nga
dumagdag tekamuy, am awa magmappya
kid mina.

14 A kumanen hapa afuran muy ya
makikappya ta ngamin tolay, a pakappyan
muy ya nonot muy petta megitta ta nonot

na Namaratu, te ya awan megitta ta kuman
na nonot na a awena sangaw mesipat
tentu. [15] A mappya hapa ta magintartaron
kam, petta awena sangaw melogot na
panguffun na Namaratu tekamuy, petta
awan hapa sangaw ta magtuhu ta agyan
muy ta magnonot ta dulay na nonot. Te am
kumalasig sangaw ya kumanen a umaddu
hapa sangaw ya magtarabaku ta dulay. [16] A
itan muy hapa ta awan sangaw tekamuy
ta mangadallaw, ikid na mangidadula ta
bendisyon na Namaratu ta kuman ni mina
Esawen nga kaka ni mina Hakob. Te ya
bendisyon na Namaratu nga nekari na ta
dama na en Isak a gagangay ta Esaw mina ya
mangalap, ammi netali na haman ta takday
la na pamurab. [17] A sangaw ta kabalinan na
a pake kinaragatan na ya iatad na dama
en, ammi awan ta meatad na tentu, te
neatad nan ta wagi na en Hakob. A maski
tinangtangitan na para ya bendisyon na,
ammi awena mabalin ta ibabawi na dama
na en ya nepangatad na te Hakob.

Ya Kasasaad Na Dimmatangan Tam

[18] A yen mina ya pagnonotan muy,
kahkahulun, petta awena melogot na
panguffun na Namaratu tekamuy, te ya
dimmatangan muy a bakkan haman ta
kuman na Bagetayen Sinay nga dim-
matangan na Istralita kiden ta idi tekiden
nakadangag ta ngahal na Namaratu, te itta
ya kattatalawan na afuy ikid na sugiram
ikid na masikan na paddad. [19] A gafu ta
nahighigalan kid ta sitang na amaryung
ikid na ngahal na Namaratu a aweda
neattam ya magdangag. A nebar da te
Moses ta intu ya ange magdangag petta
ibida na sangaw ya uhohug na Namaratu
tekid, [20] te kuga nagtalaw kid gafu ta nebar
na en ta

"Maski am tolay ono ayam ya mangilubeg
ta bagetayin a papasin muy sangaw
ta warad," kunna.

[21] A gafu ta pake kattatalawan ya naita da a
nakatalaw hapa i Moses.

"Kuga magapilpilpigak ta talaw ku," kunna.

[22] Ammi tekamuy, kahkahulun, nga man-
gurug te Afu Hesus a bakkan ta kumanen ya
dimmatangan muy, te nakadatang kanan
hud la ta pake pagyanan na siggatolay na
Dyos. Intu hala ya kinan da en 'Bagetayen
Ziyon,' ikid na bagu en ili na Herusalem ta
langit. [23] A nesipat kanan hapa ta rinibribu
na anghel nga magkakampat magayayat ta
atubang na Namaratu. A intu hapa kahulun
muy ya ngamin kiden anak na Namaratu
nga nelista ta langit, kontodu kahalwa na
mangurug kiden nga awan na ta pagku-
rangan da. [24] A nesipat kanan hapa ta
Namaratu ewan nga kata-nangan na kwes
nga magimbestigar sangaw ta ngamin to-
lay. A nesipat kanan hapa te Hesusen nga
nangidulot ta bagu en tulag na Namaratu.
A nabaggawan kanan ta daga na en, te
mapmappya ya ibar na daga na en ammi ta
neatang ni mina Abelen.

Ya Iturayan Nga Awan Mawalwag

[25] A mappya mantu ta pake dangagan
muy ya uhohugan na Namaratu tekamuy
ta ayanin, te gafu ta pina-gang na ya
dadagkal tam kiden nga awan nangdangag
ta tabarang ni mina Mosesen nga taga lu-
takin a talaga ta pake pa-gangan na kitam
para am angarigan ta awetam dangagan
ya mangtabarang tekitam nga nagafu ta
langitewan. [26] A ta nepaguhohug na Nama-
ratu tekid ta agyan na Bagetayen Sinay a
nawalwag hapa ya lutakin gafu ta ngahal
na en, ammi ta ayanin itta ya ibar na ta
kumanin:

"Sangaw am mittan," kunna "a bakkan la
ta lutakin ya walwagan ku am awa
langit hapa," kunna.

[27] A ya ikayat na uhohugan ta isin a sa
maazi sangaw ya ngamin kiden pinadday
na nga malogon mawalwag, petta intu la
sangaw masirak ya awanen mawalwag. [28] A
gafu ta nesipat kitanan ta iturayan na Na-
maratu nga awan mawalwag, a magserbi
kitam mantu tentu setalak ta kuman na
ikayat na. A ipaita tam hapa ya amat tam
ikid na pangdayaw tam tentu. [29] Te ya poray
na Dyos tam a kuman na afuy, te afutan na
ya apangan na.

13

Ya Kadwan Para Na Tabarang

[1] A kumanen hapa iduldulot muy la ya
pagkaid-idduk muy ta kuman na magkak-
abagis, [2] ikid na awemuy hapa taliban ya
magpadulot ta ange magpasyar tekamuy,
te ya pinagdulot na kadwan ta bali da ta
idi a aweda naamu ta anghel kid. [3] A
makipagrikna kam hapa ta kahulun muy

kiden nabalud, a uffunan muy kid ta kuman
na ikayat muy am ikamuy ya nabalud. A ku-
manen hapa ta nazigatan kiden a uffunan
muy kid hapa ta kuman na ikayat muy ta
bari muy.
4 A ikamuy nga seaatawa a kengan muy
ya pagatawa muy, petta awan mina ta
makaliwat ta atawa na, te Namaratu san-
gaw ya mangpa-gang ta ngamin kiden man-
gadallaw ikid na makidorug ta aweda en
atawa. 5 A awemuy hapa maginggum ta pi-
rak, te matalak kam hud la ta itta tekamuy,
te nonotan muy ya uhohug na Namaratu ta
"Pulus ta aweta ka sangaw ilogot, anna pu-
lus ta aweta ka sangaw pagtaleku-
dan," kunna.
6 A yen mina ya pagturadān na nonot na
tagtakday tekitam, pettam kumanen a
"Awek na sangaw magburung, te Na-
maratu haman ya manguffun teyak,"
kuntam.
A "Anun ku hud burungan ya kwan na
tolay teyak?" kuntam hapa sangaw.
7 A kumanen hapa awemuy kaliwatan
ya nangituldu kiden ta uhohug na Nama-
ratu tekamuy ta idi, a nonotan muy hapa
ya agangwa da ikid na pangurug da te
Hesus Kristu, petta maparigan muy hapa.
8 Te awena haman manguli i Hesus, te
ya kasasaad na ta idi a kumanen hala ta
ayanin, a kumanen hala sangaw addet ta
addet.
9 A kumanen hapa awemuy la dang-
dangagan ya magmagannud na metuldu,
aglalo am awena negitta ta nadangag muy
te Hesus Kristu, petta awemuy sangaw
metawag. Te ya kuman na ituldu na kad-
wan a
"Mappya ta kanan muy ya kumanin, te
mehangat ya kadwan kiden kanan,"
kunda.
Ammi bakkan haman ta kanan ya mang-
pasikan ta nonot tam ikid na pangurug tam
am awa pakapangwa na Namaratu teki-
tam. Te ya kanan na dumagdag kiden
ta lintig kiden nga dan a awan haman ta
iatad na ta kappyanan na nonot da addet
ta ayanin. 10 Ammi tekitam nga mangurug
te Afu Hesus a takwan na kanan ya ipakan
na Namaratu tekitam, a awena mesipat na
dumagdag kiden para la ta dan kiden na
lintig, te aweda kurugan.

Gumungay Kitam Ta Dana En Lintig

11 A ya kuman na iningwa da ta idi ta ketta
para la na napopolu en kapilya, am nabalin
na ya kadakalan na padi nga nangiatang
ta daga na ayam kiden ta umag na Pake
Mangilinen Silid a inalap da ya bari na ayam
kiden, a neadayu da kid ta babali kiden,
kapye da kid inapang. 12 A yen hapa ya
keangarigan na iningwa da te Hesus, te
neange da hapa ta lawan na ili, petta adayu
ta simbaan da en, kapye da pinapasi. A
gafu ta daga na en a nekaru na ya liwat tam
kiden. 13 A gafu ta nasi i Hesus ta adayu
ta agyan na simbaan da en a mappya ta
dagdagan tam hapa, te gumungay kitam
hapa ta dan kiden na lintig, petta medagga
kitam tentu, a mesipat kitam hapa ta ku-
man na nekeamamat na en. 14 Te maski am
pagzigātan da kitam ta isin a awan bale, te
bakkan haman ta lutakin yan ya pagyanan
tam magnayun. A yen ta indagan tam ya
ili na Namaratu nga patayukan na sangaw
tekitam.
15 A gafu ta itta ya kadakalan na padi tam
ta agyan na Namaratu ewan a itta mina
ya iatang tam tentu nga magnayun, a intu
hala ya pangdayaw tam ikid na pangibosag
na simuk tam ta ngagan na. 16 A awetam
hapa taliban ya mangwa ta mappya ikid na
mangisipat ta awan kiden ta kwa, te yen kid
hapa na tarabaku ya ikwenta na Namaratu
ta iatang tam tentu nga pake ikayat na.
17 A kumanen hapa timuluk kam ta
pinakadakal muy kiden, a idulot muy la ya
ibar da tekamuy, te taronan da ya kahalwa
muy ta kuman na pakkwa na Namaratu
tekid, te paruban na kid hapa sangaw am
kustu ya pangtaron da. A mappya mantu
ta malogon kam mataronan, petta aweda
magdamdam am awa matalak kid mina, te
am pagdamdaman muy kid a melogot kam
hapa sangaw.
18 A pakimallak dak hapa, te maski am
kumanin ya nesurat ku tekamuy awan ta
amuk ta dulay ta nonot ku gafu tekamuy, te
ikayat ku ta mappya ya ngamin tarabakuk.
19 A pake karagatan ku ta pakimallak dak,
petta awan sangaw ta ketalantanan ku, te
ikayat ku ta mavit ya pagtolik tekamuy.

Ya Mapozan Na Uhohug

20-21 Ya Namaratu ewan nga mangatad ta
ngamin kappyanan tam, a tinolay na ya
Dafu tamewan Hesus gafu ta daga na en nga

nangidulot ta bagu en tulag na Namaratu
tekitam. A gafu ta natolay a intun ya
kadakalan na mangpastor ta tolay na kiden.
Ampade Namaratu mantu ya mangatad ta
ngamin masapul muy, ikid na mangpasikan
tekamuy, petta makkwa muy ya ngamin
uray na ikid na ikayat na tekamuy gafu
te Hesus Kristu. Ampade intu hapa ya
madaydayawan addet ta addet. Amen.

22 A yen ya ikayat ku, kahkahulun, ta
attaman muy la ya netabarang kin tekamuy
ta suratin yan, te apisi haman la na surat.
23 A ya ibar ku para tekamuy a nakauhet
na i Timotyo ta agbaludanen, a am mavit
dumatang ta isin, a duwa kami sangaw
maghulun ange magpasyar tekamuy.

24 Pakikumustan ta kam ngamin, ikamuy
kadadagkalan kontodu kadwan kiden man-
gurug. Makikumusta hapa tekamuy ya
kahulun tam kiden taga Itali.

25 Ampade Namaratu ya makkamu teka-
muy. Onay!

Ya Surat Ni Santiago

Ya Gafu Na Suratin Yan

I Santiago ya takday wagi ni Hesus nga neanak ni Mariya, ammi takwan ya dama da, te Namaratu ya nangihuga ta paketarun ni Hesus, ammi te Santiago a putut ni Hose en.

A ta awena para la nepasi ni Hesus a awena bit kinurug ni Santiago ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan, ammi ta nekatolay ni Hesus ta nepasi na en a yen ya nepangurug na tentu, te nakipaita i Hesus tentu ta nekatolay na en. A sangaw a nagbalin hapa i Santiago ta takday na pastor ta mangurug kiden ta ili na Herusalem. Am basam ya Tarabaku na Turin Kiden ta kapitulo 15 ikid na 21 a yen hapa ya pakabasam ta tarabaku ni Santiago.

A gafu ta pastor i Santiago a yen ta nagsurat ta mangurug kiden ta kadwan kiden lugar, aglalo ta Hudyo kiden nga nangurug, petta pake itug da mina ya pangurug da. A intu ipasikkal na ta surat na in ya kakurugan na mangurug, te maski am ibar tam ta mangurug kitam, awan kān ta kwenta na am awan ta tarabakun tam nga mangipasikkal ta pangurug tam. Ya itta mantu ta akban ya nesurat ni Santiago.

Ya Serbi Na Pagzigātān

1 Tekamuy nga tolay na Namaratu nga
nesaned ta ngamin kiden lugar.
Ampade Namaratu ya makkamu teka-
muy.
A ya nagsurat tekamuy a iyak, Santiago,
nga takday daddoban na Namaratu ewan
ikid ni Afu Hesus Kristu.
2 A am angarigan kahkahulun ku ta mesi-
pat kam ta magdaduma na pagzigātān gafu
ta pangurug muy a ikwenta muy la ta
pagayayatan muy hala sangaw. 3 Te ya
nonotan muy mina a am itta ya zigat muy
nga mangankanna ta pangurug muy a pa-
datangan na hapa ya pagattam muy. 4 A
mappya ta idulot muy la ya pagattam muy,
petta maazi ya ngamin na dulay ta nonot
muy, pettam kumanen awan sangaw ta
pagkurangan muy.
5 A am angarigan ta itta tekamuy ya
mapopoyung gafu ta pagzigātān na a ma-
gadang mina ta katunungan na nonot ta
Namaratu ewan, te awena haman ihuya, te
malogon haman mangatad ta ngamin kiden
makimallak tentu. 6 Ammi am magadang
kam tentu a mappya ta awemuy pagduwan
ya nonot muy, te mappya ta ikatalak muy
hud la ta itta ya iatad na tekamuy, te
ya magduwa ta nonot na a meangarig ta
palung na bebay nga awan makaintak gafu
ta paddaden. 7 A am kunna ten ya nonot
na a awena mina pahig ta itta ya iatad na
Namaratu tentu, 8 te magingaappya haman,
te awena pagtatakdayan ya nonot na.

9 A kumanen hapa am mazigatan ya man-
gurug gafu ta pobre a matalak hala mina
gafu ta dayawan na sangaw na Namaratu
ewan. 10 Ammi ya maba-nangen a awan
sangaw ta ikatalak na am bakkan la ta pang-
paakban na Namaratu tentu, te gagangay ta
imawan hala sangaw ya maba-nang kiden
ta kuman na lappaw kiden. 11 Te am imata-
nang na ya bilagen a yen ya mangkatang
ta kadat kiden, a mahunnak na hapa ya
lappaw kiden, a maperdi ya kappya da
en. Kumanen hapa sangaw ya makkwa ta
maba-nang kiden ta kasikan da para la nga
maguknud.

12 Nagāsāt mantu ya magattam ta
pagzigātān na, te sangaw am nepasikkal
nan ya pakaattam na a masagolyatan
sangaw ta magnayun na angat, te yen ya
dana nekari na Namaratu ta ngamin kiden
mangidduk tentu. 13 Ammi am angarigan ta
itta ya magliwat mina gafu ta pagzigātān
na en a awena mina ibar ta Namaratu
ya mamagliwat tentu, te ikayat na hud
ta magliwat ya tolay? 14 A bakkan mantu
ta Namaratu ya mamagliwat tentu, te ya
tagtakday tolay hapa la ya mamagliwat ta
bari na gafu ta ikayat na haman ya dulay,
te ya ikayat na en ya mangagagay tentu
ta kuman na makikadallaw, a kuman na
bengbengan na ya bari na ta agyan na
pagliwatan na. 15 A sangaw am natarun na
ya ikayat na en a maganak na hapa sangaw
ta liwat na, a am dumakal sangaw ya liwat
na en a yen ya mangapasi tentu.

16 Awemuy mantu paayayyaw ya bari
muy, kahkahulun ku, 17 te awan haman ta
magafu ta Namaratu ewan am bakkan la ta
mappya ikid na mekustu tekitam. Te ya na-
maddayen ta bitwan kiden nga magdakar ta
langitewan a awena haman mauli, a awena

mabalin ta ul-ulin na ya iatad na tekitam.
18 A gafu ta kabukodan na en na nonot
a pinagbalin na kitam ta ānāk na kiden
gafu ta uhohug na en nga mangipasikkal ta
kakurugan, pettam kumanen a ikitam mina
ya kaispotan na ngamin kiden pinadday na.

Ya Gagangay Na Maningbangngag

19 A mappya hapa, kahkahulun ku ta
kanayun nakaparan kam mina nga mag-
dangag, a dana nonotan muy hapa ya
bidan muy petta awemuy hama magpo-
ray. 20 Te bakkan haman ta pagporay muy
ya mangidulot ta patarabaku na Nama-
ratu tekamuy. 21 Hantudan muy mantu ya
ngamin dulayen nga napenaman na bari
muy, a timuluk kam la ta Namaratu, petta
metug muy ya uhohug na en nga nepem-
ula na ta nonot muy, te yen sangaw ya
mangikerutan tekamuy.

22 A am kada magdangag kam ta uhohug
na Namaratu, a mappya ta kurugan muy ya
madangag muy. Te am awemuy kurugan a
awan mantu ta serbi na pagdangag muy, te
uyoyungan muy hud la ya bari muy. 23 Te
am itta ya maningbangngag ta uhohug na
Namaratu a parigan na mantu ya magis-
pero en nga awan makanonot ta maita na
en, 24 te pa itan na la bit ya gagangay na
mukat na en, kapye na magtugut nga ange
ta eyan na, a awenan manonot ya naita
na. 25 Ammi ya magtalekkurug mangdangag
ikid na mangitug ta uhohug na Namaratu,
petta awena sangaw kaliwatan, a yen hala
sangaw ya mapasinapan gafu ta pangurug
na ta nadangag na en, te ya uhohug na Na-
maratu ya kakurugan na lintig nga mang-
ubad tentu.

26 A am pahig tam ta kustu ya pangurug
tam ta Namaratu ta awetam magafut ya hila
tam, a uyoyungan tam la ya bari tam, te
awan ta serbi na pangurug tam am awetam
hapa magafut ya hila tam. 27 Ammi ya man-
gurugen nga awan pulus ta pangihuyan na
Namaratu tentu a intu hala ya kanayun
mangikallak ta ulila kiden ikid na babay
kiden nabalu ta pagzigātān da, yaga awena
hapa paalasigan ya bari na ta kadulay na
kadwan kiden tolay.

2

Ya Mangidaduma Ta Tolay

1 A ikitam, kahkahulun, nga mangurug
ta pakedayawan na Dafu tamewan Hesus
Kristu a awetam mina mangidaduma ta to-
lay. 2 Te am itta ya ange makigimung teka-
muy nga napanglaw nga magbarawasi ta
napispissang, ikid na maba-nang nga mag-
barawasi ta mangina ikid na magsakalang
ta balituk, 3 a am ibar muy ta naba-nangen
ta

"Ye Apo, magtuttud kan ta bangku in,"
kummuy,

ammi ibar muy hapa ta pobre en ta mag-
tayuk la, ono magtogkok mina ta lutak, 4 a
dulay mantu ya itta ta nonot muy, te dulay
ya pangidaduma muy ta kahulun muy kid-
ina. 5 Nonotan muy mina, kahkahulun ku,
ta intu pinili na Namaratu ya pobre kiden,
te yen kid ya maba-nang ta pangurug da
tentu. A ikid hapa sangaw ya isipat na ta
pagariyan na, te yen ya dana nekari na ta
ngamin kiden mangidduk tentu. 6 Ammi
tekamuy a amāmatan muy haman ya pobre
en nga pinili na Namaratu, a dayawan muy
hud la ya maba-nang kiden nga mangpazi-
gat tekamuy, ikid na mangidarum teka-
muy. 7 A yen kid para ya mamadpadulay ta
ngagan ni Hesusen nga nesipatan muy.

8 Intu mina nonotan muy ya kadakalan na
lintig ta Bibliya, te ya ibar na a

"Iddukam mina ya kagittam tolay ta kuman
na pangidduk mu hala ta barim,"
kunna.

A am pake kurugan muy mantu ye-
yen na lintig a mappya hapa, 9 ammi am
idaduma muy ya tolay a dulay mantu ya
tarabakun muy, a nakaliwat kanan ta lintig
na Namaratu. 10 Te maski am kurugan muy
ya ngamin lintig na kiden fwera ta takday
la a mekwenta mantu ta nakaliwat kam
ta ngamin kiden lintig na. 11 Ta kuman
na angarigan a "Awemuy la mangadallaw,"
kunna. A "Awemuy hapa igakkad ya mama-
pasi ta tolay," kunna para. A maski awem
mangadallaw, am magpapasi ka a nakaliwat
kan mantu ta ngamin kiden lintig na Nama-
ratu.

12 A mappya mantu ta pilin muy ya uho-
hugan muy ikid na tarabakun muy, petta
awemuy makaliwat, te paruban na kitam
sangaw na Namaratu petta maita na am
kinurug tam ya lintig na kiden nga mang-
ubad tekitam. 13 A am ittan sangaw ya araw
na pangparuba na tekitam a awan sangaw

ta kallak na ta awan kiden nangikallak,
ammi ya pangikallak tam ta sakā tolay tam
kiden a yen ya mangsalin ta pangpa-gang
na tekitam.

Ya Kakurugan Na Mangurug

14 A am mangurug kān ya tolay ta awan
ta tarabakun na nga megitta ta pangurug
na en, a itta hud mantu ya kappyanan
na pangurug na en? A mabalin hud ta
mekerutan gafu ta pangurug na? 15 Te am
angarigan ta itta ya takday kabagis muy nga
makurang ta ulolat na ikid na kanan na, 16 a
am ibar muy ta

"Namaratu ya makkamu teko petta
awem mala-bat ikid na mabisin," kum-
muy tentu,

a anu mantu ya serbi na inuhohug muyen
am awan ta neatad muy ta magserbi tentu?
17 Am awan mantu ta tarabakun tam nga
megitta ta pangurug tam a awan mantu ta
serbi na pangurug tam, te nasin.

18 A angarigan la ta itta mina ya makitab-
bag teyak, te ibar na ta

"Bakkan ta kuman na inuhohug
mina, te magduma haman ya gafu na
pangikerutan na Namaratu ta tagtakday
tolay, te ya kadwan a mekerutan kid gafu
ta pangurug da, a ta kadwan a mekerutan
kid gafu ta tarabakun da nga mappya,"
kunna mina.

Ammi ya tabbag ku hapa, a had kukunna
mantu mepasikkal na pangurug na kadwan
am awan ta tarabakun da nga megitta ta
pangurug da? Ammi ya kadwan kiden
nga mappya ya tarabaku da a malogon
mepasikkal ya pangurug da, te tarabakun
da haman ya patarabaku na Namaratu
tekid, a yen ya mangipaita ta pangurug da.
19 Am mangurug ka ta itta ya takday la na
Dyos a mappya hapa yen, ammi am yen
la ya abat na kurugam a awan mantu ta
pakidumam ta anitu kiden, te amu da hapa
ta takday la ya Dyos, ammi pa-gangan na
kid hala sangaw, a yen hapa ya pagpapilpig
da ta talaw da tentu. 20 Awan mantu ta
nonot mu am pahig mu ta mekerutan ka
maski am awan ta mangipasikkal ta pangu-
rug mu.

21 Intu mina pagnonotam i mina Abra-
hamen, te nangurug kan hapa ta Namaratu,
ammi kinankanna na Namaratu ya pangu-
rug na, te nebar na haman ta iatang na
mina ya anak na en Isak tentu. A gafu ta
nangurug a enna hala papasin ya anak na
en, ammi ginamman na hapa na Namaratu.
A gafu ta iningwa na a nekwenta na Nama-
ratu ta matunung la na tolay. 22 Yen mina ya
pakaitam ta naggagitta ya pangurug na ikid
na tarabaku na, a nagdulot ya pangurug
na gafu ta tinarabaku na en. 23 A gafu ta
tinarabaku na en hapa a nagdulot hala ya
uhohug na takdayen surat ta Bibliya, te

"Kinurug ni Abraham ya uhohug na Nama-
ratu tentu, a nekwenta na Nama-
ratu ta matunung gafu ta pangurug
na en," kunna.

A yen ta nengagan da i Abrahamen ta Kofun
na Namaratu.

24-25 A kumanen hapa ta babbayen mina
Rehaben nga nagkakalamet ta idi, te nek-
wenta na Namaratu ta matunung gafu ta
pangurug na, te inuffunan na hapa ya tolay
kiden na Namaratu nga umange nagilalap
ta lugar na katapil da kiden, te pinagdulot
na kid ta bali na petta magtagu kid, otturu
pinagtammang na kid ta takwan na dalan.
Maamum mantu ta matunung ya tolay gafu
ta tarabaku na, te maski am mangurug kān,
am awan ta tarabaku na nga megitta ta
pangurug na a awena mantu megitta ta
matunung. 26 Ta kuman na bari na tolay nga
awan ta angat na a mekwenta ta nasin, a ku-
manen hapa ta pangurug tam, te mekwenta
ta nasin am awan ta tarabakun tam.

3

Ya Kadulayan Na Simuk

1 Mappya hapa, kahkahulun, ta man-
mano la tekamuy ya magbalin ta mangit-
uldu, te amu muy ta masmasikan sangaw ya
pagimbestigar na Namaratu ta mangituldu
ammi ta ituldu na kiden. 2 Te gagangay
ta sa magamamangaw kitam ta kadwan
uhohugan tam, ammi am itta ya awan mag-
amamangaw ta uhohugan na a yen ya pake
matunung na tolay, te amu na gamman ya
ngamin bari na.

3 Ya kuman na panggamma da ta kabayu
a itun da ya busāl ta simuk na petta tim-
uluk ta eyan da. 4 A nonotan muy para
ya panggamma da ta bapor, te maski am
umanu ya kadappug na ikid na kasikan na
paddad nga mangitu-bang tentu a metu-
rung hala ta ngamin ikayat na piloto na en

gafu ta lapag na en nga alaassang. [5] A ku-
manen hapa ya hila na tolay, te maski alaas-
sang a mapegafwanan na hala ya pake dakal
na dulay gafu ta mauhohug na. [6] Nonotan
muy hapa ya kalalaki na afuy, te maski am
alaassang bit ya gatang na a dumakal la
dumakal abat ta maapang ya pake alawa na
talun. A kumanen hapa ya hila na tolay,
te am pinagatangan ni Satanas, a sumaned
sangaw ya afuy na en ta ngamin tolay. A
ya hila tam mantu ya kadakalan na dulay
ta bari tam, a mekabat hapa ya ngamin
barbari tam ta kadulay na en.

[7] A pake nonotan muy mina ya pagduman
na hila tam ikid na simaron kiden ta talun
nga mamanuk, ikid na ulag, ikid na ikan
kiden ta bebay, te malmalogon magamma
ya simaron kiden ammi ta hila tam kiden,
te itta haman ya makagamma tekid. [8] Ammi
awan para la ta tolay nga nakagamma ta
simuk na, te kuman na simuk na madagat,
a yen ta awena makaintak nga maguhohug
ta dulay.

[9] A nonotan muy hapa ya pagimmamap-
pya na simuk tam, te dayawan tam bit ya
Namaratu ewan, kapye tam padpadulayan
ya pinaratu na kiden tolay nga negitta
tentu. [10] Itta hud mantu ya kapkappyan
na simuk tam, kahkahulun, am magserbi
ta pangdayaw tam ta Namaratu kapye na
magserbi ta pamadakat tam ta tolay? [11] Te
mabalin hud ta magdagga ya mamit ikid
na mapet ta takday la na huhun? [12] A
magmayan hud ya agmayanan na dupat ta
apapet pase dupat? A naita muy hud para
ya tabungaw nga magmayan ta dupat pase
tabungaw, awa awan haman. A kumanen
mantu ta simuk tam, te am gagangay ta
mappya a awena mabalin ta azo imuhet ya
mamit ikid na mapet.

Ya Mappya Na Sistema

[13] Am inya kān tekamuy ya makānnonot
ikid na makkamu mangituldu a mappya
mantu ta ipasikkal na ya kappya na nonot
na gafu ta mappya na tarabaku, a awena
mina magparayag am awa umalinnak hud
la mina ta kuman na gagangay na makān-
nonot. [14] Ammi am magkapaspassil kam
ikid na magkain-ināb̄āk kam a awemuy
mina iparayag ya sistema muy, te dupal
haman, [15] te bakkan ta Namaratu ya na-
gafun na sistema muy am awa bari muy
hapa la ikid ni Satanas, te negitta hala ya
sistema muy ta awan kiden makkamu ta
Namaratu. [16] Te maski am had ya kettayan
na magkapaspassil ikid na magkain-ināb̄āk
a yen hapa ya agyan na awan maurnos ikid
na ngamin kadulayan.

[17] Ammi am intu mina sistema na tolay ya
kuman na sistema na Namaratu a makillat
mantu ya nonot na, a awena makitapil,
a maalumemak, a maketug ta mauhohug
tentu, a makipagtakit, a mangikallak, a
awena mangidaduma ta tolay, a awena
maglemad na nonot na. [18] A yen kid ya
gagangay na mangpakappya ta kahulun na
kiden, petta awan mina ta magtatapil, a
umaddu hapa sangaw ya mayat pumarig ta
kappyanan na.

4

Ya Tarabaku Na Mainggum

[1] A nonotan muy para am anu ya gafu
na pagtatapil muy ikid na paggagera muy
am bakkan ta paginggum na bari muy, te
kuman na itta ya gera ta bari muy kidina
gafu ta ngamin kiden ikayat da. [2] Itta ya
ikayat muy ta maalap muy, ammi awe-
muy maalap. A gafu ta awemuy maalap
ya passilan muy ikid na ingguman muy
a yen ta magingkatkatupag kam ikid na
magtatapil kam, a sangaw magimpappa-
pasi kanan. Ammi awemuy haman maalap
ya ikayat muy te awemuy haman adangan
ta Namaratu. [3] Ammi maski am adangan
muy a awena iatad, te dulay ya pagadang
muy, te intu la adangan muy ya magserbi
ta pagayayat na bari muy.

[4] Nagbalin kanan mantu ta kuman na
mangadallaw, te kuman na newarad muy
ya Namaratu petta makidorug kam ta tak-
wan. Awemuy hud amu ta am passilan muy
ya kuman na pakolangan na awan kiden
mangidduk ta Namaratu a nagbalin kanan
hapa ta katupag na? [5] Ammi pahig muy
de ta awan ta kwenta na uhohug na en ta
Bibliya ta

"Iahugu na kitam na Kahalwa na en nga
magyan tekitam," kunna.

[6] Ammi maski iahugu na kitam na Kahalwa
na Namaratu, a mappya ya iatad na tekitam
petta awetam mina nonotan ya dulay, te ya
nebar na hapa ta takday para na surat a

"Uffunan na ya umalinnak, ammi salinan
na ya mangpātā-nāng ta bari na,"
kunna.
7 Kappyanan na mantu ta timuluk kam ta
Namaratu, a atubangan muy ya Satanas, te
pagbilagān na kam. 8 Te am umabikan kam
ta Namaratu a abikanan na kam hapa.
A ikamuy magliwat a pagimmangan
muy mantu ya pagliwat muy, a ikamuy
magduwa ta nonot muy a pagtakdayan
muy. 9 Awemuy mina magayayat ikid na
magkakatawa ta ketta para la na liwat muy,
te mapmappya hud la ta madamdam kam
gafu ta liwat muy kidina. 10 Te am umalin-
nak kam ta atubang na Namaratu a pātā-
nāngan na kam hapa sangaw.

Ya Mangsalnuk Ta Lintig Na Namaratu

11 A kumanen hapa awemuy mina magim-
padpadulay, kahkahulun ku, te ya mamad-
padulay ikid na mangpaliwat ta kahulun
na en mangurug a makaliwat ta lintig na
Namaratu, te ugtulān na haman ya lintig na
en tekitam. A am ugtulān muy mantu ya
lintig na Namaratu a awena mabalin ta ku-
rugan muy, te ugtulān muy haman. 12 Ammi
itta hud ya aamu muy petta mangpaliwat
kam ta ikattolay muy, te Namaratu haman
la ya makkamu mamadday ta lintig ikid
na mangpaliwat ta awan mangurug, a intu
hapa la sangaw ya mangnonot am inya ya
pa-gangan na ono tolayan na.

*Ya Pagparayag Na Awan Timuluk Ta Na-
maratu*

13 A kumanen hapa dangagan muy ya
ikayat ku uhohugan ta kadwan tekamuy, te
ya uhohug na kadwan tekamuy a

"Magtugut kami ta arawin ono lakwat,
te e kami ta takday na lugar, te magyan
kami ten abat ta takday darun petta
magapag kami talo am addu sangaw ya
maapagan mi," kummuy.

14 Ammi awemuy haman amu am anu ya du-
matang tekamuy ta lakwat. A awemuy hapa
amu ta kuman na lappat la ya angat muy
nga pāpāngam la limitap. 15 Mapmappya
hud la ta kumanin ya uhohugan muy:

"Am ipalubus na Namaratu a matolay
kami sangaw, a mangwa kami sangaw ta
kumanin," kummuy mina.

16 Ammi ya kuman na uhohugan muyen, a
pagparayag muy haman, a dulay ya mag-
parayag. 17 Nebar kun mantu ya mappya
tekamuy, petta amu muy, a am awemuy
tarabakun ya amu muyen nga mappya a
liwat muy mantu yen.

5

Ya Kelogot Na Magdarogas

1 A ikamuy maba-nang a dangagan muy
ya ibar ku tekamuy, te pagka-ma muy san-
gaw ya pagtangit muy ikid na panalasigak
muy ta pangpazigat na Namaratu teka-
muy, 2 te sa mekutukutet sangaw ya ngamin
kaba-nang muy, a afutan na ulolag ya ga-
gamit muy kiden. 3 On, te dana nagatat-
tay haman ya pirak muy ikid na balituk
muy nga awemuy neuffun ta awan kiden ta
kwa, a ya pagatattay da sangaw ya mangi-
pasikkal ta kainggum muy ikid na kaituk
muy, a magbalin hapa sangaw ta kuman na
afuy petta kanan na ya bilsag muy. Maski
am tanagay na ya pagaddetan na arawin
yan a masikan kam para maguknud, ammi
intu la uknudan muy ya liwat muy ikid na
pakapa-gang muy.

4-6 Itan muy ya kaba-nang muy awa yen
hala ya lugar na nesirak muy ta nag-
tarabaku kiden tekamuy, te dinarogas muy
kid. A kuman kam na pagtolay na ari, te itta
haman ya ngamin tekamuy nga pakolangan
muy ikid na pagayayatan muy. A addu
hapa ya nedarum muy ikid na pinapasi
muy ta awan kiden ta liwat, maski aweda
nakitapil tekamuy. Ammi Namaratu ewan
hala ya nakadangag ta panalasigak da, a
intu hala sangaw ya mangibalat, te kuman
kanan na bahuy nga pake mataba, ammi
awemuy amu ta pinagtaba muy ya bari muy
ta pakaparti muy.

Ya Pagattam Na Mangurug

7 Ammi ikamuy, kahkahulun, nga mazi-
gatan a awemuy hama ibalat ya liwat na
mangpazigat kiden tekamuy, te indagan
muy la ya pagtoli na Dafu tamewan, te
intu sangaw ya mangibalat. Intu mina
pagnonotan muy ya pagattam na magtalun
kiden, te attaman da la ya magindag ta
araw na paggapas da, ammi dana indagan
da ya imunnan na udan ikid na mapozan
na udan. 8 A kumanen mina hapa tekamuy,
te attamam muy la ya magindag ta Dafu
tamewan, a pake itunglak muy ya pangurug
muy tentu, te tanagay na ya pagtoli na.

[9] A awemuy hapa magkamulmulmug gafu
ta pagzigātān muy, kahkahulun ku, petta
awemuy sangaw mapaliwatan, te tanagay
na ya iange na magimbestigar tekitam.
[10] Intu mina nonotan muy, kahkahulun, ya
aglavun kiden na Namaratu nga nangiuho-
hug ta ibar na en ta idi, te masikan kid
nagattam ta nangpazigat kiden tekid. A
mappya ta parigan muy hapa ya kuman
na nepagattam da en, [11] te dana uray tam
haman ta pake nagāsāt ya nagattam kiden
ta zigat. A dana amu muy ya pagattam na
laklakayen Hob ta palungu araw, te pake
nazigatan hapa gafu ta pangikatalak na ta
Namaratu. Ammi maski netuluk na Na-
maratu ta nazigatan a amu tam ta mappya
ya uray na tentu, te kabalinan na zigat
na en a pake pinasinapan na Namaratu, te
pake maidduk ya Namaratu a malogon hapa
mangikallak.

Ya Gagangay Mina Na Magkari

[12] A ya pake mesasita, kahkahulun ku, a
awemuy mina magpagasingan, te am itta
ya ikari muy a awemuy mina ikabkabat
ya Namaratu, a awemuy mina ikabkabat
ya kuman na ikabkabat na kadwan kiden
tolay, te "On," kummuy la am onan muy,
a "Awek la O," kummuy am aweyan muy,
petta awan sangaw ta pangpaliwatan na
Namaratu tekamuy.

Ya Kappyanan Na Pakimallak Tam

[13] A kumanen hapa am itta ya mazigatan
tekamuy a mappya ta makimallak ta Na-
maratu ewan. A am itta ya matalak a
magkansyon mina magdayaw tentu. [14] A
am itta ya magtakit a paayagan na mina
ya kalalaklakayan kiden ta iglesya, petta
luggudan da mina ta denu kapye da sangaw
pakimallak ta Dafu tamewan. [15] Te am pake
itug da hapa ya pangikatalak da ta paki-
mallak da a yen sangaw ya pagmappya na
magtakiten, te pagmappyan ni Afu Hesus,
yaga pakoman na hapa sangaw ta liwat na
kiden am angarigan ta yen ya nepagtakit
na.

[16] Mappya mantu ta tagtakday tekamuy
ya mangibosag ta liwat muy kiden ta kahu-
lun muy kidina, a pakimallak muy hapa
ya tagtakday tekamuy, petta magmappya
kam, te ya pakimallak na mappya na to-
lay a seppakapangwa hapa. [17] Intu mina
nonotan muy ya laklakayen mina Eliyas ta
palungu araw, te kagitta tam tolay hapa,
ammi tinalekkurug na nakimallak ta awena
mina magudan, a awena kad nagudan abat
ta tallu darun a annam na hulan. [18] A
sangaw tentu ha nakimallak a nagudan ha
ta masikan a limattog ha ya nagtuhu kiden,
a nagmayan kid.

Ya Mangpadatang Ta Metawag

[19] A takday para la ya mabidak tekamuy,
kahkahulun ku. Am angarigan ta itta ya
takday netawag ta kinurug tam a mappya
sina ta itta ya ange mangpadatang tentu,
[20] te nonotan muy yan; am nedatang nan ya
netawagen a mekerutan hapa ya kahalwa
na en gafu ta pakapakoma na ta kaddu na
liwat na kiden.

A yen la ya addet na.

Ya Napolu En Surat Ni Pedru

Ya Gafu Na Suratin Yan

Am nabasam ya Mappya en Damag ni Hesus Kristu nga nesurat ni Matyu, ikid ni Markus, a Lukas, anna Hwan, a dana amum am inya i Pedru, te intu ya takday na popolu kiden ituldu ni Hesus ta katolay na en para la addet ta pasi na en. I Pedru hapa ya nangilemad te Hesus ta nepanggafut na suddalu kiden tentu, ammi sangaw nagbabawi a nagtangit. A ta nepakipaita ni Hesus ta ituldu na kiden ta nekatolay na en, a yen hapa ya nepangibar na te Pedru ta parigan na hapa sangaw ya kuman na pasi hala ni Hesus am madatang na ya kala-laay na (Itam ya Hwan 21).

Am basam hapa ya Tarabaku na Turin Kiden nga nesurat ni Lukas ta kapitulo 1 addet ta 15, a yen hapa ya pakabasam ta tarabaku ni Pedru ta kabalinan na netattullu ni Hesus ta langit. I Pedru ya takday na pastor ta ili na Herusalem, a masikan hapa mangipadangag ta uhohug na Namaratu, a namidwa hapa nabalud gafu ta pangipadangag na.

A yen ta nesurat ni Pedru ya suratin yan, te paturadan na ya kadwan kiden mangurug nga mazigatan gafu ta pangurug da.

1-2 Tekamuy nga mangurug te Hesus Kristu, nga nesaned ta lugar kiden na Pontu, ikid na Galasya, ikid na Kapadosya, ikid na Asya, a Bitinya.

Ampade padakalan na Namaratu ewan ya allak na tekamuy, petta itta la itta ya ngamin mappya tekamuy.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pedru, nga turin ni Hesus Kristu.

A nesansaned kam ta pagyanan muy kidina, te kuman na awemuy haman lugar, ammi maski te ikamuy ya pinili na Namaratu ewan ta awemuyen para la pakeanak, te dana negakkad na ta kwa na kam. A yen ta negungay na kam hapa na Kahalwa na en, petta mangurug kam te Hesus, pettam kumanen a mabaggawan kam ta liwat muy kiden gafu ta daga na en ta nepasi na en.

Ya Neparan Na Namaratu Ta Anak Na Kiden

3 Dayawan ku la ya Namaratu ewan nga Dama na Dafu tamewan Hesus, te gafu ta dakal ya allak na tekitam a nauli kitam neanak. A yen ta itta ya ikatalak tam ta magnayun kitam gafu ta natolay hapa i Hesus ta pasi na en. 4 A gafu ta ānāk kitanan na Namaratu ewan a atadan na kitam hapa sangaw ta lugar na kwa tam nga awan maperdi ikid na awan mawakay, te neappiya na la bit ta lugar na ewan. 5 A mappya hapa te pataronān na kitam ta pakapangwa na en gafu ta pangurug tam tentu, pettam awetam sangaw megungay tentu addet ta pagaddetan na arawin yan, te yen sangaw ya pangipaita na ta kustu en na pangikerutan na tekitam nga dana neparan na tekitam.

6 A yen mina ya nonotan muy ikid na ikatalak muy, te am uray na Namaratu ta dana mazigatan kam la bit ta kompormi na pagzigātān a attaman muy la, 7 petta mepasikkal hapa ya mekustu ta pangurug muy ta kuman na pake balituk. Te maski ya gagangayen na balituk a dana lutun da ta afuy petta maazi ya nekihu en nga duping. A am kunna ten ya pangpasikkal da ta pake balituken a kumanen hapa ta pangurug muy, te pake ad-addu ya iatad na pangurug muy ammi ta balituk, te maperdi hala sangaw ya balituken, ammi am mepasikkal ta kakurugan ya pangurug muy a yen sangaw ya mangatad ta pakedayawan muy ikid na kalalaki muy ta arawen nga datang ni Hesus tekitam.

8 A maski am awemuy para la naita i Hesusen addet ta ayanin a iddukan muy hala, te intu ya kurugan muy. A pake dakal hapa ya talak muy tentu nga nagafu ta Namaratu nga awemuy mebosag. 9 A gafu ta pangurug muy tentu a melillik ya kahalwa muy ta mekaduwa en pasi.

10-11 A ya aglavun kiden na Namaratu ta palungu na araw a dana binida da ya allak na Namaratu nga ipaita na tekitam, te itta tekid ya Kahalwa na en nga nangpalavun ta pangikerutan na tekitam. Ammi maski kunna ten a pake pakanonnonotan da ya linavun da en, te nekabalin da nanglavun ta pasi na Mangikerutanen ikid na pangpatanang na Namaratu tentu a pake ikayat da para dangagan am kanu na araw ikid na had kunna. 12 Ammi nepakamu na Namaratu

tekid ta aweda la bit maita ya linavun da en,
te magdulot kan sangaw ta mabayag para
na araw.
A ikitam mantu nga simsima da kiden
ya nagdulotan na ta ayanin. Te ya napolu
kiden nangipadangag ta uhohug na Na-
maratu tekamuy a napasinapān kid ta Ka-
halwa na Namaratu nga nagafu ta langit, a
intu nepadangag da tekamuy ya ketta na
mangikerutanen nga linavun na aglavun
kiden ta palungu na araw. Pake dakal
mantu ya allak na Namaratu tekitam, te
maski ya anghel kiden a ikayat da hapa dan-
gagan am anu ya itta ta nonot na Namaratu
gafu ta pangikallak na en tekitam nga tolay.

Ya Patarabaku Na Namaratu Tekitam

13 A mappya mantu ta iparan muy ya
nonot muy, petta awemuy megitta ta
mellawen. A pake ikatalak muy la ya kallak
na Namaratu nga ipaita na sangaw ta ange
ni Hesus tekitam. 14 A malologon kam mina
ta Namaratu ta kuman na ānāk, petta awe-
muy tolin ya kuman na kinaragatan muy
ta idi ta awemuyen para la pakkamu ta
kustu. 15 Ya gagangay na Namaratu ewan
nga nangalap tekamuy a meduma, te awan
ta karagatan na ta dulay, at kumanen mina
hapa tekamuy. 16 te ya nepesurat na en ta
idi a
"Mappya ta meduma kam, te meduma yak,"
kunna.
17 A gafu ta "Amang," kummuy ta Na-
maratu ewan a mappya mantu ta italaw
muy ta katolay muyin para la ta lutakin, te
am uknudan na kitam sangaw ta atubang
na ewan a awan sangaw ta idaduma na
tekitam, te atadan na sangaw ya tag-
takday tekitam ta kuman na tinarabaku
tam. 18-19 Te dana amu muy, kahkahulun,
ta yen ya nepangsaka ni Hesus tekitam
petta maubadan kitam mina ta dana en
gagangay tam nga dulay nga pinarigan tam
ta dadagkal tam kiden. A bakkan ta intu
nepangpaga na tekitam ya kuman na pirak
ikid na balituk nga kanayun maglaka, am
awa daga na en hapa la nga awan manguli.
Te intu hala ya Kalneru na Namaratu nga
negitta ta kaispotan na kalneru nga awan
pulus ta zinnay na nga neatang na popolu
kiden dadagkal petta mekaru ya liwat da
kiden.
20 Ammi maski ta idi ta awena en para
la pakapadday na paglelehutin a dana uray
na Namaratu ta Anak na en sangaw ya
mangsaka tekitam, a yen ta umangen hapa
ta lutakin ta pagaddetan na araw kiden
petta mekerutan kitam hapa. 21 A gafu ta
tinolay na Namaratu ya Anak na en nga
pinata-nang na ta hebing na ewan a itta
ya ikatalak tam ta intu hapa sangaw ya
mangtolay tekitam gafu ta pangurug tam
tentu.
22 A gafu ta kinurug muy ya kakurugan,
kahkahulun, a nabaggawan na hapa ya
nonot muy, petta mangidduk kam hapa
ta kakurugan na pangidduk. A mappya
mantu ta ikakinan muy ya magkaid-idduk
ta kakurugan na idduk nga nagafu ta nonot
muy, 23 te bakkan kanan haman ta kuman
na gagangay na tolay. Te gafu ta uhohug
na Namaratu ya nemula na ta nonot muy
a nauli kanan neanak, te bakkan haman ta
kuman na gagangayen hukal nga masi, te
magnayun haman, a tolayan na kam. 24 Te
ya uhohug na takday aglavun a
"Kuman na kadat ya tolay kiden,
a kuman na sabong ya kaispot da,
te imawan kid hala sangaw ta kuman na
kadat kiden nga magkatang, ikid na
lappaw kiden nga magkahunnak,
25 ammi ya uhohug na Namaratu a mag-
nayun la," kunna.
A ye-yen na uhohug ya mappya en damag
na Namaratu nga nepadangag da tekamuy.

2

1 A gafu ta nauli kanan neanak a map-
pya ta azin muy hapa ya ngamin kadulay
muy, te awan mina ta magladdud, ikid na
magimmamappya, ikid na pumassil, ikid
na mamadpadulay. 2-3 Te am mappya ya
nepakakakkap muy ta idduk na Namaratu
ewan tekamuy a mappya ta sigida kara-
gatan muy ya uhohug na en ta kuman na
bagu en neanak nga kanayun magsusu. Te
ya uhohug na en ya kuman na mappya
na gattak nga awan ta kihu na. A yen
sangaw ya mangpadakal ta pangurug muy
petta megitta kam ta kadakalan na ānāk na
Namaratu ewan.

Ya Batu Na Namaratu

4-5 *Ya kuman na keangarigan ni Hesus a
intu hala ya kuman na batu nga seangat
nga pagpatayukān na Namaratu ta bali na,
te maski am newarad na tolay kiden a intu

hala ya negitta na Namaratu ta mapili ikid
na kaispotan na batu. A gafu ta nedagga
kanan tentu a negitta kam hapa ta kuman
na batu kiden seangat, petta mapadday
kam ta bali na Kahalwa na Namaratu. [6] Te ya
uhohug na Namaratu nga nesurat ta Bibliya
na dadagkal tam kiden a
"Itta sangaw ya isaad ku ta mapili ikid na
kaispotan na batu, petta megitta ta
mayor na batu ta bali kin.
A maski am inya sangaw ya mangurug
tentu a mesipat hapa sangaw ta
dayaw na en," kunna.
[7] A ikamuy mantu nga mangurug te
Hesus a itta hapa ya dayaw muy, ammi ta
awan kiden mangurug a nelogot kid, te ya
nesurat na takday aglavun na Namaratu ta
idi a
"Ya batu en nga newarad na magbali kiden,
a netoli hala na Namaratu,
a nagbalin ta mayor na batu ta bali na en,
a intu hapa sangaw ya ketumpapan na awan
mangurug," kunna.
[8] A gafu ta soysoyan da ya uhohug na Na-
maratu a nagdulot hapa ya nebar na en, te
netumpap kid ta batu na en.
[9] Ammi ikitam, kahkahulun, ya tolay ki-
den na Namaratu nga pinili na, a nesaad na
kitam hapa ta padi na kiden nga makipag-
turay ikid na mangiatang ta pangdayaw
tam tentu gafu ta pangurug tam te Afu
Hesus, te yen kid na atang ya pake ikatalak
na. A pinagbalin na kitam ta tolay na,
petta ipadangag tam hapa ya kalalaki na en,
te neuhet na kitam ta sugiramen, ikid na
nealit na kitam ta dakar na en nga ispot.
[10] Ta idi a kuman na awan ta kwenta muy ta
Namaratu, a awemuy nesipat ta kallak na,
te awemuy nesipat ta tolay na kiden. Ammi
ta ayanin a nekallak na kanan, te tolay na
kanan.

Ya Gagangay Mina Na Tolay Na Namaratu

[11] A gafu ta tolay kitam na Namaratu,
kahkahulun, a bakkan mantu ta lugar tam
ya paglelehutin, te kuman na magpasyar
kitam la ta isin. A yen ta itabarang ku
tekamuy ta awemuy passilan ya itta ta pa-
glelehutin nga karagatan na bari muy, te
yen kid sangaw ya makigubat ta kahalwa
muy petta melogot kam ta Namaratu ewan.
[12] A mappya ta ipaita muy hapa ya ispot ta
atubang na awan kiden mangurug, te maski
am angarigan ta padpadulayan da kam gafu
ta awemuy megitta tekid a maita da hala
ya pagkappyanan na agangwa muy. A am
kanu sangaw ya panghukāl na Namaratu ta
nonot da a mabalin ta magbabawi kid, petta
mangurug kid hapa tentu.
[13] A gafu ta mangurug kanan te Afu Hesus
a mappya hapa ta timuluk kam la ta ngamin
kiden magturay nga nepesaad na tekamuy,
aglalo ta kadakalan na magturay, [14] ammi
kumanen hapa ta turin na kiden, te yen
kid ya daddoban na nga ange mangpa-
gang ta makaliwat, a intu dayawan da ya
matunung. [15] A uray mantu na Namaratu
ta mappya ya tarabakun tam, petta awan
ta kuttagu mabida na tinarabitab kiden nga
manglibak tekitam. [16] Mappya te awan na ta
kuman na galut muy gafu ta nepangubad
ni Hesus tekamuy, ammi bakkan mina ta
yen ya pambar muy petta mangwa kam ta
dulay, te daddoban kam haman na Nama-
ratu ewan. [17] A mappya mantu ta ipaita
muy ya amat muy ta atubang na ngamin
tolay, ikid na iddukan muy ya kabagis muy
kiden mangurug, ikid na italaw muy ya
Namaratu, ikid na dayawan muy hapa ya
kadakalanen magturay ta lugar muy.

Ya Gagangay Mina Na Magtagabu

[18] A ikamuy hapa nga magtagabu ta tolay
a malogon kam la ta dafu muy kidina, a
masippat kam la tekid. Ammi bakkan la
ta maallak kiden ikid na maidduk kiden
tekamuy, te maski ya maporay kiden hapa.
[19] Te maski am awan ta liwat muy tekid, am
attaman muy ya pangpazigat da tekamuy
gafu ta pangurug muy ta Namaratu a ma-
dayawan kam hapa. [20] Ammi am itta ya liwat
muy tekid a itta hud ya pakedayawan muy
gafu ta attaman muy ya pagpaluk da teka-
muy? Ammi am angarigan ta mazigatan
kam gafu ta mappya a attaman muy hapa,
a pake dakal hapa ya talak na Namaratu
tekamuy. [21] Te yen haman ya nepangalap
na Namaratu tekitam petta tarabakun tam
mina ya mappya maski am pagzigātān tam,
te nazigatan hapa i Hesusen gafu tekitam.
A yen mina ya pangnonotān tam, petta
parigan tam hapa, [22] te awan haman ta
iningwa na ta dulay, ikid na awan ta in-
uhohug na ta awan kustu. [23] A maski ina-
mamat da a awena tinabbag. A tekid para
la nangpazigat tentu a awena nanatalaw

awa Namaratu la ya nekatalak na, te intu
sangaw ya mangpa-gang tekid ta kuman na
mekustu en tekid. [24] A ta nepagpaappa da
tentu ta kayu en a nesagapil na kitam gafu
ta liwat tam kiden, petta awetanan sangaw
magliwat, am awa mangwa kitam hud la ta
mappya gafu ta pakesipat tam tentu, te ya
bigad na kiden ya namagmappya tekitam.
[25] Ta idi a kuman kam na kalneru kiden nga
netawag ta dafu da, ammi ta ayanin a nag-
toli kanan ta dafu muyen nga mangtaron ta
kahalwa muy.

3

Ya Metabarang Ta Seatawa

[1-2] A ikamuy hapa babay nga seatawa a
timuluk kam hapa ta ātawa muy, te maski
am aweda para la mangurug ta uhohug
na Namaratu a mabalin ta mauli ya nonot
da gafu ta kappya na tarabaku muy ikid
na talaw muy ta Namaratu, maski awan
ta mauhohug muy tekid. [3] A bakkan mina
ta kaispot na huk muy ikid na barawasi
muy ya pake pakolangan muy, te bakkan ta
yen ya kakurugan na ispot. [4] Mapmappya
hud la ta nonotan muy ya masippat ikid
na magintak ta nonot muy, te ye-yen na
ispot ya awan magdan, ikid na dayawan
na Namaratu ewan. [5] Kumanen ya kaispot
na popolu kiden babay nga nangikatalak
ta Namaratu ta idi, te timuluk kid hapa ta
ātawa da. [6] Ta kuman ni mina Sara en a
timuluk hala ta atawa na en Abraham, te
nekwenta na ta dafu na. A am mappya
hapa ya tarabakun muy gafu ta awan ta
burungan muy ta dulay a negitta kam hapa
te mina Sara en.

[7] A ikamuy hapa nga lālāki a nonotan
muy ta pake makāfuy ya bari na ātawa
muy ammi ta bari muy, a iddukan muy
kid mantu, te mesipat kid hapa tekamuy
ta magnayun na angat nga neatad na Na-
maratu tekamuy. A iddukan muy kid mina
petta awan ta mangsalin ta pakimallak
muy.

Ya Metabarang Ta Mazigatan

[8] A ya mabidak hapa tekamuy ngamin a
pagdadaggan muy ya nonot muy, ikid na
magkaid-idduk kam ta kuman na magk-
abagis, a makipagrikna kam ta kahulun
muy kidina, ikid na magkapaspasensa kam.
[9] A awemuy la ibalat ya dulayen, te atadan
muy hud la ta mappya, te yen ya gafu na
nepangalap na Namaratu tekamuy petta
maatadan kam hapa ta mappya. [10] Te ya
uhohug na Namaratu ta lebru na en a

"Ya mayat matolay ikid na makagamid
ta mappya a mappya ta awena
maguhohug ta dulay ikid na awena
magladdud,
[11] am awa pagtalekudan na mina ya ngamin
dulay, petta mangwa ta mappya.
A pake apagan na mina ya pakikappya na ta
sakā tolay na kiden, petta yen la ya
nonotan na,
[12] te kumanen hapa ya taronan na Nama-
ratu, a dangagan na hapa ya paki-
mallak na.
Ammi ta mangwa en ta dulay a pagporayān
na hapa," kunna.

[13] A am malogon kam mantu nga mangwa
ta mappya a itta hud sangaw mangigakkad
tekamuy? [14] Ammi maski am angarigan
ta mazigatan kam gafu ta mappya ya
tarabakun muy a matalak kam mina, te
pasinapān na kam na Namaratu ewan. A
awemuy mantu italaw ya makitapil teka-
muy, ikid na awemuy burungan ya kwan da
tekamuy, [15] te mapmappya ta dana itug muy
ikid na bikulan muy ya talaw muy ta dafu
muyewan Hesus. A dana nakaparan kanan
mina talo am itta sangaw ya mangibar ta
gafu ta pangurug muy tentu, petta itta ya
tabbag muy. [16] Ammi itan muy ta awemuy
pasinapān ya dulay ta nonot muy, te mala-
pat mina ya tabbag muy.

A isipat muy hapa ya alinnak na nonot,
petta maski am padpadulayan da kam a
awemuy la pasinapān ta nonot muy, te
mas bali mamatan kid am maita da ya kap-
pyanan na pangurug muy te Hesus. [17] A am
uray na Namaratu ta mazigatan kam gafu
ta mappya ya tarabakun muy a matalak
kam la, te mapmappya haman yen ammi
ta mazigatanen gafu ta tarabaku na en nga
dulay. [18] Te intu mina pagnonotan muy i
Hesusen tentu en nasi nga nangikaru ta
liwat tam kiden. Te intu haman ya matu-
nungen, ammi nazigatan haman gafu ta
kadulay na kadwan, petta ikitam nga dulay
ya padatangan na ta Namaratu ewan.

A ta nepangpapasi da tentu a nesipat
hapa ya bari na en ta zigat ta kuman na
ikamuy, te kagitta tam tolay haman. Ammi
ta kabalin na pasi na en a natolay hala

ta kuman na bari na en, ammi negitta ta
Namaratu ewan. [19] A gafu ta pangabak na
ta pasi a enna hapa nepasikkal ta anitu
kiden nga nabalud ta agyan na sugiram. [20] A
ya anitu kiden hapa a ikid hala ya anghel
kiden nga nagsoysoy ta Namaratu ewan ta
araw ni mina Nowe en, te sa nagdadorug
kid na tolay kiden. A nabayag hapa ya
nepagattam na Namaratu ta tolay kiden,
te awena kid bit pa-gangan talo am itta ya
magbabawi tekid. Te indagan na hapa ya
kabalin na baporen nga nepapadday na te
Nowe petta ahatan da mina ta paglayus na
danumen. Ammi pake assang la ya simarok
ta baporen, te walwalu la ya natolay ta
kabalin na layusen.

[21] A ya pakalasat na walu kiden ta layusen
a yen hapa ya keangarigan na nepagzigut
muy ta danum, te gafu ta pagzigut muyen
a nesipat kam hapa ta pasi ni Hesus ikid
na katolay na en petta mekerutan kam. Te
am nabalin na nagzigut ya nedagga te Afu
Hesus a bakkan ta bari na en ya nabag-
gawan am awa nonot na en gafu ta kari na
en ta Namaratu ewan. [22] A gafu ta natolay
hapa i Hesusen a ittan ta lugar na Namaratu
ewan nga makipagturay hapa tentu, a tim-
uluk hapa tentu ya ngamin kiden anghel
ikid na magturay nga seppakapangwa.

4

Ya Kappyanan Na Pagzigātān

[1] A gafu ta netuluk ni Hesus ya bari na en
ta pagzigātān a mappya hapa, kahkahulun
ku, ta itug muy ya kuman na nonot na en.
Te ya timuluk ta pagzigātān na bari na ta
kuman ni Hesusen a awenan sangaw nono-
tan ya dulay, [2] petta maski am mabayag para
la ya katolay muy a awemuy la tarabakun ya
kuman na ikayat na bari muy ta idi, te intu
la tarabakun muy ya ikayat na Namaratu
ewan.

[3] Pake nabayag kam garay ta idi nga na-
madday ta dulay ta kuman na awan ki-
den mangurug, te intu la tinarabaku muy
ya magalikkad ta awan ta kapkappyan,
ikid na magatattug, ikid na kanayun mag-
ilellaw, ikid na magdugal, ikid na mefulot
ta pagayayatan, ikid na makipagdayaw ta
kompormi na sinang dyos nga bakkan ta
Namaratu. [4] Ammi gafu ta newasa muy
ya kumanen a pagpaka-lat na kanan na
kahulun muy kiden ta idi gafu ta awemuy
na makihulun tekid nga ange magtabur ta
katapangan na bari da, a padpadulayan da
kanan hapa. [5] Ammi maayagan kid hala
sangaw ta atubang na Namaratu ewan, te
pagpagan na kid ta liwat da, te dana ne-
gakkad na ta imbestigaran na ya ngamin
tolay, kompormi am matolay kid para la
ono am dana nasi kid. [6] A yen ya gafu na ta
nepadangag ya pangikerutan na Namaratu
ta nagpasi kiden ta katolay da en petta
maski am masi kid ta kuman na gagangay
na tolay, a mabalin ta matolay kid hala nga
megitta ta Namaratu ewan.

[7] A ta ayanin a tanagay na ya pagadde-
tan na arawin yan, a mappya mantu ta
appiyan muy ya nonot muy, a gamman
muy ya bari muy, petta makimallak kam.
[8] A pake ipasikkal muy hapa ya pagkaid-
idduk muy, te am iddukan tam ya ikattolay
tam a fuhidan tam ya liwat da tekitam
maski am addu. [9] A matalak kam la mina
nga magkapadpadulot ta bali muy, [10] te
maski am anu ya neatad na Namaratu ta
tagtakday tekitam nga makauffun hapa ta
kabagis tam kiden a mappya ta yen hapa
ya iuffun tam tekid, petta mappya kitam
na magtaron ta magdaduma na peuffun na
Namaratu tekitam. [11] Am itta ya mangit-
uldu a mappya ta uhohugan na ya megitta
ta uhohug na Namaratu. A am itta ya
manguffun ta kadwan a mappya ta ikata-
lak na ya pangpasikan na Namaratu tentu,
pettam kumanen a Namaratu hapa sangaw
ya madayawan gafu ta ngamin tarabakun
muy ta pangurug muy te Hesus Kristu. Te
gagangay ta intu ya madayawan ikid na
magturay addet ta addet. Onay!

[12] Dana itug muy hapa ta nonot muy,
kahkahulun, ta itta hala sangaw ya
madammat na pagzigātān muy. A awemuy
mina pahig ta dana melillik kam mina,
te gagangay ta itta ya mangankanna ta
pangurug tam. [13] Mapmappya hud la ta
matalak kam la, māsi mekabat kam hapa ta
kuman na zigat ni Afu Hesus, petta mefulot
hapa sangaw ya talak muy ta pagtoli na
tekitam, te yen sangaw ya pakepaita na
ngamin kalalaki na ikid na pakapangwa na
ta ngamin tolay.

[14] A am padpadulayan na kam na awan
kiden mangurug gafu ta pangurug muy

te Hesus a matalak kam mina, te yen ya
pakaitan ta pasinapān na kam na Kahalwa
na Namaratu nga seppakapangwa. 15 Ammi
awan mina tekamuy ta mamapasi ikid na
magtakaw ikid na kompormi na mamadday
ta dulay, petta bakkan ta yen kid ya gafu
na pangikatupag da tekamuy. 16 Ammi am
pagzigātan da kam gafu ta pangurug muy te
Hesus a awemuy ikamat, te mas bali ibosag
muy tekid ya pangdayaw muy ta Namaratu
gafu ta mesipat kam ta ngagan ni Hesus.
17 Te nonotan muy, kahkahulun, ta namega-
fun ya araw na pangpa-gang na Namaratu
ta itta kiden ta bali na, a am papa-gang
na apolu ya tolay na kiden nga nagliwat a
anu sangaw ya pagbalinan na awan kiden
mangurug ta uhohug na. 18 Ta kuman na
takday uhohug ta lebru na Namaratu a

"Gafu ta mazigat mekerutan ya mappya
kiden na tolay a pake kakallak san-
gaw ya dulay kiden tolay nga awan
mangnonot ta Namaratu," kunna.

19 A am uray mantu na Namaratu ta
mazigatan ya kadwan kiden tekamuy ta
ayanin a mappya ta idulot da la ya map-
pya na tarabaku, a ipataron da ya kahalwa
da ta Namaratu ewan, te awena ilogot ya
mangikatalak tentu.

5

Ya Metabarang Ta Manaron

1 A ikamuy hapa nga kalalaklakayan ta
iglesya a itta hapa ya ibar ku tekamuy,
te kagitta dak hapa laklakay, a iyak hapa
ya takday nakaita ta pangpapasi da te Afu
Hesus, a kahulun dak hapa sangaw nga
mesipat ta kalalaki na en am magtoli teki-
tam. 2 A ya ibar ku tekamuy, a taronan
muy ya mangurug kiden ta agyan muy, te
kwa na kid na Namaratu ewan. A awemuy
mina madamdam magtaron gafu ta zigat na
pagtaron muy, te matalak kam mina gafu ta
Namaratu ya manguffun tekamuy.

A awan mina ta magtaron gafu ta kara-
gatan na ya tandan, te malogon la mina
magtaron gafu ta talak na. 3 A awemuy hapa
igitta ya taronan muy kidina ta kuman na
daddoban muy kid, te mapmappya hud la
ta maski am anu ya ituldum tekid a mapolu
kam hapa, petta parigan da kam. 4 A am
magtoli sangaw ya kadakalan na manaron
tekitam a atadan na kam hapa sangaw ta
sagolyat muy nga ispot nga awan magdan.

5 A ikamuy hapa nga medyo aassang a
kurugan muy ya ibar na laklakay kidina, te
taronan da kam hapa. A sa maggagitta kam
hapa nga mangipaita ta alinnak na nonot
ta gintata-dayan tekamuy, te ya uhohug ta
Bibliya a

"Uffunan na Namaratu ya umalinnak,
ammi ikatupag na ya magparayag,"
kunna.

6 A am angarigan mantu ta kuman na
madammat ya kamat na Namaratu teka-
muy a umalinnak kam la, te itta la sangaw
ya pangpata-nang na tekamuy. 7 A maski
am anu ya kapopoyungan muy a ibar muy
la ngamin tentu te intu ya makkamu teka-
muy.

8 A mappya hapa ta imugudan muy, talo
am dukmaran na kam sangaw ni Satanas,
te intu hapa ya katapil tam nga makakalka-
lasig ta kuman na maguyung na atu, te
apagan na ya dukmaran na. 9 Mappya
mantu ta pake itug muy ya pangurug muy
te Hesus, petta masikan kam nga mang-
atubang te Satanas. A awemuy pahig ta
ikamuy la ya pagzigātan na, te maski ya
kagitta muy kiden mangurug ta ngamin pa-
glelehutin a mazigatan kid hapa ta kuman
na pagzigātān muy. 10 Ammi am attaman
muy la ya zigat muy abat ta sang maba-
bayag a paglampawan na kam na Nama-
ratu ewan. Intu hala ya Dyos muy nga
mangatad ta ngamin kappyanan. A yen
ta inalap na kam petta mesipat kam hapa
ta kalalaki na en nga magnayun gafu ta
itta kam te Afu Hesus. A patuyagan na
hapa ya pangurug muy, petta masikan kam
mang-atubang ta ngamin kiden mangsalin
tekamuy, 11 Mappya te magnayun la tentu
ya ngamin kalalaki.

Ya Mapozan Na Uhohug Na

12 A nesurat kun ya apisi in surat tekamuy,
te ye-yan ya itabarang ku ikid na ipasikkal
ku tekamuy, petta amu muy ya panguffun
na Namaratu nga kakurugan. A mappya ta
pake itug muy ta nonot muy, petta ikatalak
muy.

I Silas hapa ya mangitulud ta surat kin
tekamuy, te intu hala ya kabagis ku nga
awan mangilogot. 13 A makikumusta hapa
tekamuy ya mangurug kiden ta isin nga

kagitta na ili na Babilonya, te kahulun muy
kid hapa nga pinili na Namaratu. A makiku-
musta hapa ya anak kin Markus.
14 A am kada maggagimung kam a
magkaalimano kam ta talak muy. Nama-
ratu ya makkamu tekamuy ngamin nga
nedagga te Hesus Kristu. Yen la ya addet
na mabidak tekamuy.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pedru

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya mekaduwa in surat ni Pedru a nesurat na ta mangurug kiden ta lugar na Asya en Assang, te nadamag na ta tabtabangan na kid na mangituldu kiden ta awan kustu. A yen ta nagsurat tekid, petta amu da ya kustu ikid na awan kustu, petta awena mina maperdi na pangurug da. Pake nepasikkal na tekid ta itta sangaw ya mangidadula ta pangurug da, te yaga idadula da hapa sangaw ya pagtoli ni Afu Hesus. A yen kān ta magpalan kid mina, petta aweda maayayyaw nga mangurug ta takwan.

1-2 Tekamuy ngamin nga mangurug te Hesus Kristu,

Ampade dumakal ya kallak na Namaratu tekamuy, petta itta la itta ya ngamin mappya tekamuy gafu ta pakkamu muy tentu ikid ni Afu Hesus. A gafu ta matunung ya Dyos tamewan Hesus nga mangikerutan tekitam a awan ta idaduma na tekitam, te negitta na kam hapa tekami nga mesipat ta kallak na en, petta parefu kitam nga mangurug tentu.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Simon Pedru, nga daddoban ni Hesus Kristu, ikid na takday turin na nga mangipadangag ta uhohug na en.

Ya Panguffun Na Pakapangwa Na Namaratu

3 A gafu ta pakapangwa na Namaratu nga
itta te Hesus ikid na pakkamu tam tentu
a neatad na tekitam ya ngamin masapul
tam petta makkwa tam ya megitta ta Na-
maratu ta katolay tamin para la, te yen ya
nepangalap ni Hesus tekitam petta mesipat
kitam hapa ta ngamin kalalaki na. 4 A gafu
ta pangalap na en tekitam a itta hapa ya
nekari na nga pake dakal ikid na mappya,
a am yen kid ya kurugan muy a mesipat
kam hapa ta kuman na nonot na Namaratu
ewan, petta malillikan muy ya dulayen nga
karagatan na awan kiden mangurug.

5 A yen ta pake ipasikkal muy mina
ya pangurug muy ta mappya na
tarabaku.
A am ikakinan muy ya mappya na
tarabaku a nonotan muy hapa am anu
ya mekustu.
6 A am manonot muy ya mekustu a ituldu
muy hapa ya bari muy.
A am ituldu muy ya bari muy a maatta-
man muy hapa ya mazigat.
A am maattaman muy ya mazigat a idu-
lot muy hapa ya megitta ta Namaratu
ewan.
7 A am idulot muy ya megitta ta Nama-
ratu a iddukan muy hapa ya kabagis
muy kiden nga mangurug.
A am itta ya pangidduk muy ta kabagis
muy kiden a daggan muy para ta ku-
man na pangidduk na Namaratu petta
awan ta idaduma muy.
8 Am yen kid na kappyanan ya itug muy ta
nonot muy ikid na kanayun idulot muy ta
mappya a yen ya mangipasikkal ta awemuy
makupat ta pakkamu muy ta Dafu tame-
wan Hesus Kristu. 9 Ammi am mangurug
kān ya tolay ta awena ipaita ye-yen kid
na kappyanan a negitta hapa ta kuman na
daram, te kuman na intu la maita na ya
pake abikan tentu, a naliwatan nan ya gafu
na nekabaggaw na ta liwat na kiden.

10 A yen ya gafu na, kahkahulun, ta pake
ikakinan muy mina ye-yen kid na tarabaku,
petta awemuy sangaw melogot, te yen kid
ya mangipasikkal ta nepangpili ikid na
nepangalap na Namaratu tekamuy. 11 Te am
idulot muy la ya kumanin a pagdulotan na
kam hapa sangaw sedayaw ta magnayun
na iturayan na Dafu tamewan Hesus nga
mangikerutan tekitam.

12-13 A maski am dana amu muy ya kuman
na nabidakin tekamuy ikid na netug muy ya
kakurugan nga netuldu tekamuy a mappya
hala ta kanayun itotolik ibida tekamuy ta
katolay kin para la, 14 te amuk ta tanagay na
ya pagtugut ku tekamuy ta kuman na nebar
ni Afu Hesus teyak ta idi. 15 A yen ta nesurat
ku yan, a isirak kun hapa tekamuy, pettam
kumanen am awanak sangaw a itta hala ya
pangnonotan muy ta nabidak tekamuy.

Ya Mangipasikkal Ta Pagtoli Ni Hesus

16 A ya kuman na nepadangag mi en teka-
muy ta idi a magtoli hala sangaw sin i
Afu Hesus nga seppakapangwa ta kuman
na gagangay na ari. Ammi bakkan ta intu
binida mi tekamuy ya kampon la na bida

nga pinaratu na masistema na tolay, te
ikami hapa la ya pake nakaita ta dakar na
kalalaki na en tentu en pa nanguli ta utun
na bagetayen. 17-18 Te naghahulun kami ta
bagetayen, a pinagdakar na Namaratu ya
bari na en ta kuman na bilag, a dinayawan
na hapa, te nadangag mi ya ngahal na
Namaratu ewan nga nagafu ta langit;

"Ye-yan ya Anak ku nga matakit ta nonot
ku, te pake matalakanak tentu,"
kunna tekami.

19 A itta hapa ya pake mangipasikkal para
ta pagtoli na sangaw tekitam, te ya lavun na
aglavun kiden na Namaratu nga nesurat da
ta palungu na araw a yen kid ya nangiun-
nan ta itta sangaw ya malalaki na ari nga
magafu ta Namaratu ewan. A ya uhohug
da en mantu ya kuman na hilag muy nga
magpadakar ta sugiram, petta yen ya pake
kurugan muy addet ta magkarawan. Te am
ittan sangaw ya araw na ange na a intu
hapa la ya mangpadakar ta nonot muy.
20 A mappya hapa ta dana nonotan muy ya
nagafun na linavun na aglavun kiden ta idi,
te bakkan haman ta nonot da hapa la ya
nagafun na linavun da, 21 te aweda haman
naguray nanglavun, am awa pinaglavun na
kid na Kahalwa na Namaratu, petta intu
neuhohug da ya nepeuhohug na Namaratu
tekid.

2

Ya Mangituldu Kiden Ta Tulad

1 Ammi maski kunna ten itta hapa ya
sinang aglavun ta idi nga naglavun ta tulad.
A kumanen hapa ta ayanin, te maguray
hapa sangaw ya kadwan kiden tekamuy
nga mangituldu ta tulad, te isaned da hapa
sangaw ya takwan na bida ta tolay kidina, a
yen sangaw ya mangperdi ta pangurug da,
te yaga ilemad da sangaw ya Dafu tamewan
Hesus ta intu ya nangsaka tekid, a yen
ta alistu sangaw ya pangpa-gang na tekid.
2 Ammi intu dulay te addu hapa sangaw ya
dumagdag tekid, a paruban da ya ngamin
magdaduma na dulay. A medadula hapa
sangaw ya pangurug tam gafu ta kahu-
lun tam kiden nga dumagdag tekid. 3 A
gafu ta mainggum hapa ya sinang mangi-
tuldu kiden a paruban da kam sangaw nga
ayayyawan ta tulad na bida, petta magamid
da ya iuffun muy tekid.

Ammi pahig da ta awena magdulot
na pangpa-gang na Namaratu tekid, te
masidug kan na. Ammi kuga makilavun kid,
te aweda manonot ya iningwa na Namaratu
ta araw ni mina Nowe en. 4 Te awena haman
tinaliban ya anghel kiden nagliwat, awa
pinatugut na kid ta agyan da en, a nefukuk
na kid ta lugar na pake masugiram addet ta
araw na pake pangpa-gang na tekid.

5 A kumanen hapa ta napopolu kiden
tolay nga awan nagtalaw ta Namaratu ta
araw ni mina Nowe en, te awena kid
nekallak, awa pinaglayus na ya ngamin
paglelehut da, a sa nagkalimat kid fwera
la teg mina Nowe en nga nangipadangag
ta katunungan, ikid na pitu kiden kahulun
na. 6 Kumanen hapa ta tolay kiden ta ili
na Sodom ikid na Gomora ta araw ni mina
Abraham, te tinungradan na Namaratu ya
ngamin ili da, a sa naapang kid, pettam
kumanen a ikid kān sangaw ya pagnono-
tan na tolay kiden nga awan magtalaw ta
Namaratu. 7-8 Ammi dana nelillik na ig Lot
nga panganakan ni Abrahamen, te mappya
kān na tolay, a sigida matakit kān ya nonot
na gafu ta naita na ikid na nadangag na ta
kailiyan na kiden, te intu la tarabakun da ya
awan ta kapkappyan, te sa magatattug kid
ta kagitta da kiden lalaki ikid na kagitta da
kiden babay.

9 A yen kid na bida ya mangipasikkal
ta pangpa-gang na Namaratu, te amu
na ikerutan ya mamat kiden tentu ta
pagzigātān da, yaga amu na hapa pagzigā-
tan ya magtarabaku kiden ta dulay addet
ta datang na araw na pake pangpa-gang
na tekid. 10 A pake mepallat hapa san-
gaw ya pangpa-gang na ta sinang mangit-
uldu kiden, te mafulotan kid magatattug ta
ngamin karagatan na bari da nga dulay.

"Annun mi hud mangurug ta magtu-
ray tekami," kunda,

te pake ipaita da para ya parayag da ikid
na turad da, te padpadulayan da ya sep-
pakapangwa kiden, petta maita ta awan ta
talaw da tekid. 11 Ammi maski am pake
naturturay para ya pakapangwa na anghel
kiden na Namaratu a aweda haman pad-
padulayan ya maski al-alinnak ammi tekid,
am awa gamman da kid la ta uhohug na
Namaratu. 12 Ammi takwan ya nonot na
sinang mangituldu kiden, te padulayan da
ya aweda maawatan. A kuman kid mantu

na ayam kiden nga awan makanonot, te
intu la tarabakun da ya gagangay na bari
da. A awan mantu ta serbi na pakeanak
da en am bakkan la ta pasi da, te isipat na
kid hala sangaw na Namaratu ta pangpa-
gang na ta seppakapangwa kiden, [13] petta
maatadan kid hapa ta kuman na tarabaku
da en dulay.

A yen kid hapa ya mangpali-bag ta pang-
dayaw muy, te ikayat da makigimung teka-
muy, ammi tagasingatan da para la ya ma-
galikkad ta dulay maski ta araw. [14] A gafu
ta aweda para la matappag ta pagliwatan
da a intu la itan da ya kadallawān da. A
gafu ta malalaki kid hapa manggamid ta
ngamin ingguman da a sisteman da para
ya makafuy mangurug. Pa-gangan na kid
malat na Namaratu, [15] te nagtalekudan da
ya dalan na katunungan, a netawag kid na.
Intu parigan da i mina Balam nga anak ni
Bosar, te ya iningwa ni Balamen a kinara-
gatan na ya itandan na mamagliwat tentu,
[16] ammi ya kabayu na en nga nagtakayan
na a yen ya nangballaw tentu ta pagliwat
na en, te naguhohug ta kuman na tolay, a
ginamman na ya dafu na en ta pagguyung
na en.

[17] Awan mantu ta pagkappyanan na tolay
kidin yen, te kuman kid na huhun nga awan
ta danum na, a kuman na mepayad kid
la ta kuman na kulam nga awan ta udan
na. A kakurugan ta yen kid ya nangi-
paranan na Namaratu ta lugar na pake ma-
sugiram, [18] te kuga maparayag ya agbibidan
da. A ipasikkal da hapa ya gagangayen
dulay nga napenaman na tolay kiden, petta
maayayyaw da ya bagu kiden nagbabawi,
petta masi-watan kid ha ta nagtalekudan da
en. Te ya ibar da tekid a

[19] "Am kurugan muy ya ituldu mi teka-
muy a malu-fut sangaw ya galut na mag-
turay kiden tekamuy," kunda tekid.

Ammi aweda garay marikna ta galutan
na kid hapa na dulay na nonot, te maski am
anu ya kapenaman na tolay a kegalutan na
hapa. [20] Te am angarigan ta aweyan da ya
dulayen nga napenaman da ta idi gafu ta
mangurug kid na te Afu Hesus a naubadan
kid na. Ammi am tolin da ha ya nagtaleku-
dan da en a nasi-watan kid ha, a pake dulay
na ya kegalut da ammi ta aweda en para
la pangurug. [21] Mapmappya mina para ta
awan ta amu da, te gafu ta kinurug da
ya uhohug na Namaratu nga nepadangag
tekid, kapye da ha sangaw nagtalekudan,
[22] a nagdulot hala tekid ya kuman na bida na
dadagkal kiden;

"Kinān na atu ya neadwa na en,
a ya bahuyen nazigut a umange ha
nagtabur," kunda.

3

Ya Pagaddetan Na Arawin Yan

[1] Ye-yan, kahkahulun, ya mekaduwa na
surat ku tekamuy, te hukalan ku ya nonot
muy, petta pake nonotan muy ta mappya
ya dana netuldu tekamuy; kumanen hapa
ta napolu en surat ku. [2] Ikayat ku ta awemuy
kaliwatan ya linavun na aglavun kiden na
Namaratu ta idi, ikid na inuhohug ni Afu
Hesus nga nepadangag na turin na kiden
tekamuy.

[3] Ya pake mapopolu mina nga amu muy
a am tanagay na ya pagaddetan na arawin
yan a itta sangaw ya ange tekamuy nga
mangidadula ta kurugan muy, te yeyan
kid sangaw ya mafulotan magatattug ta
ngamin karagatan na bari da nga dulay. [4] Ya
ibar da sangaw a

"Agu ta nekari ni Hesus ya pagtoli na
ta isin, petta ulin na ya paglelehutin?"
kunda sangaw.

"A had agyan na mantu? Te abat
ta nekamulu na lutakin yan awan kad
para la ta nauli ta kasasaad na tolay. A
itta para la ngamin ta kuman na idi ta
ketta na gingginafu tam kiden," kunda
sangaw.

[5] Ammi pamakukun da la, te aweda ikayat
nonotan ya nakkwa ta lutakin yan ta
palungu araw. Te gafu ta inuhohug na
Namaratu ta idi a ittan ya langit ikid na
lutak, ammi danum ya nagafun na lutakin,
a sangaw danum hapa ya nangtolay ta
ngamin nagtuhu ta lutak. [6] Ammi danum
ha ya nangperdi ta lutakin kontodu tolay
kiden gafu ta dakal na layus ta ngamin pa-
glelehutin. [7] A gafu ta uhohug na Namaratu
a nabayag ya lutakin ikid na langitewan
abat ta ayanin, te ibaybayag na kid addet
ta araw na panguknud na ta awan kiden
nagtalaw tentu, te yen sangaw ya pangpa-
gang na tekid, te tungradan na sangaw ya
ngamin lutakin kontodu langitewan.

8-9 A ta kuman na uray na kadwan a pahig
da ta italantan na Dafu tamewan ya pag-
toli na en nga nekari na, ammi awan, te
ya kuman na mavit tekitam a mabayag ta
Namaratu, a ya kuman na mabayag teki-
tam a mavit la tentu. Awena mantu ta
italantan ya ange na, te attaman na la ya
kabayag na gafu tekamuy, te pa-nagan na
bit ya awan para la magbabawi ta pagliwat
da, te awena ikayat ta itta ya maperdi ta
maski takday la tekid. 10 Ammi sangaw ta
datang na araw na pangpa-gang na Dafu
tamewan a yen sangaw ya pagka-ma na
tolay kiden ta kuman na tulisan ta hiklam,
te ka-ma la magsitang ya "Du du du du
du," kumin ta pake masikan, te imawan
sangaw ya langitewan, a sa maapang ya
ngamin kiden seppakapangwa nga dulay
ta langit kontodu lutakin ikid na ngamin
kiden napadday ta lutak.

11 A gafu ta sa imawan sangaw ya ngamin
paglelehutin a anu mantu ya mappya teki-
tam petta awetam hapa sangaw melogot?
Mappya, kahkahulun, ta sigida idulot tam
ya kuman na megitta ta Namaratu ewan, 12 a
ikakinan tam la ya patarabaku na tekitam
ta pangipa-na tam tentu, a yen sangaw
ya pagalistu na ange tekitam. A maski
am sa maapang sangaw ya lutakin ikid na
langitewan ta afuy, 13 a itta hala ya ikatalak
tam ta bagu na lutak ikid na bagu na langit
nga nekari na tekitam, a yen sangaw ya
pagyanan na ngamin katunungan.

14 A gafu ta aindagan muy ya kuman
na nekari na Namaratu tekitam, map-
pya, kahkahulun, ta pake makikappya kam
tentu, a appiyan muy ya agangwa muy,
petta awan sangaw ta pangihuyan na teka-
muy ta ange na. 15 A ikwenta muy ya
pagattam na Namaratu ta kuman na iatad
na ta awan kiden para la mangurug, petta
mekerutan kid mina. Kumanin hapa ya
nesurat na kabagis tamen Pablu tekamuy ta
kuman na netuldu na Namaratu tentu, 16 te
yen hapa ya bidan na ta ngamin kiden surat
na. Ammi mazigat maawatan ya kadwan
kiden bida na. A gafu ta aweda maawatan
na aging-aamu kiden na tolay ikid na mag-
balabalittag ta nonot, a pagkilluyan da ya
bida na kiden, a kumanen hapa ta kadwan
kiden surat na Namaratu, ammi melogot
kid hala sangaw te killu ya pangurug da.

17 Mappya, kahkahulun ku, te dana amu
muy na ya dumatang sangaw ta kumanin
kid na tolay, a yen ta palanan muy
kid mina, petta awemuy hapa sangaw
maayayyaw ta tulad da, talo am yen sangaw
ya pakekulzatan muy. 18 Mapmappya hud
la ta ikatalak muy ya kallak ni Afu Hesus
nga mangikerutan tekitam, a padakalan
muy ya amu muy tentu. Ampade intu ya
madaydayawan addet ta addet. Onay!

Ya Napolu En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya ngagan na nagsurat ta isin a Hwan, a intu hala ya takday ituldu ni Hesus ta pagyan na en para la ta lutakin. A ta paglaklakay ni Hwan a nesurat na ye-yan na surat, petta metuldu ya mangurug kiden ta kakurugan, te addu ya nangisaned ta pagkilluyan, a nangitawag kid. Dumagdag mantu sin ya nesurat ni Hwan.

Ya Uhohugen Nga Nagbalin Ta Tolay

1-4 Nagsuratak tekamuy, anak ku, gafu ta "Uhohug na Namaratu" nga nagbalin ta tolay, te nagpeta haman tekami, a naita mi ikid na nadangag mi, a pake binilbig mi ta mappya, yaga nasamgad mi para ya bari na en. Ammi ta awena para la nepagpeta tekami a dana ittan. Maski ta kāwān para la na nekahukal na paglelehutin a dana ittan te Dama na ewan Namaratu. Ammi tentu nagpeta tekami a pinasikkal mi ta mappya am anu ya katolay na, a amu min ta intu hala ya Uhohug na Namaratu nga mangatad ta magnayun na angat.

A yen ta nagsuratak tekamuy petta amu muy hapa ya naita mi ikid na nadangag mi, pettam kumanen a mesipat kam hapa tekami ta pakikahulun mi ta Namaratu ewan ikid na Anak na en Hesus Kristu, te am mesipat kam hapa a pake kustu ya talak mi.

Ya Gagangay Na Namaratu

5 A ya nadangag mi en te Hesus, a yen ya ipadangag ku tekamuy, te ya gagangay kan na Namaratu ewan a pake madakar kan, te awan kan pulus ta pagsugiram na. 6 A am ibar tam ta makikahulun kitam tentu ta magtugtugut kitam para la ta sugiram a nagtulad kitam mantu, te awetam haman tarabakun ya megitta ta inuhohug tam. 7 Ammi am intu angen tam ya dakaren nga dakar na Namaratu ewan a sa makikahulun kitam, a ya daga na anak na en Hesus ya mangbaggaw ta ngamin kadulay tam. 8 Am pahig tam ta awan ta dulay tekitam a kuman na pagladdudān tam mantu ya bari tam, te awetam haman amu ya kakurugan. 9 Ammi am ibosag tam hala ya liwat tam kiden ta Namaratu, a mekatalak hapa nga mangpakoma tekitam, a matunung hapa ta pangpakoma na tekitam, te baggawan na para ya ngamin kadulay tam. 10 Ammi am ilemad tam ta awan ta nagliwatan tam, a ikwenta tam mantu ya Namaratu ta magtulad, te awetam haman kurugan ya uhohug na en tekitam.

2

Ya Panguffun Ni Hesus

1 Yen ta nagsuratak tekamuy, ānāk ku, petta awemuy mina magliwat, ammi am itta tekitam ya magliwat a itta hala i Hesusen nga mangisagapil ta bari na en tekitam ta atubang na Dama na ewan Namaratu, petta pakoman na kitam. A mappya hapa, te awan pulus ta pagkilluyan ni Hesus, 2 a intu ya nangikaru ta liwat tam kiden, kontodu liwat na ngamin kiden tolay ta paglelehutin.

3 A am kurugan tam ya ngamin patarabaku na tekitam a yen ya pakkamu tam ta kofun na kitam na Namaratu. 4 Ammi am itta ya mangibar ta "Magkofun kami na Namaratu," kunna, ta awena kurugan ya patarabaku na Namaratu tentu, a magtulad haman, te intu la uhohugan na ya awan kustu. 5 Ammi am itug tam la ya uhohug na Namaratu a pake netug tanan hapa ya pangidduk na Namaratu tekitam, a yen ya pakkamu tam ta itta kitam tentu. 6 A am itta ya mangibar ta "Itta yak na ta Namaratu," kunna, a mappya mantu ta tarabakun na ya kuman na tinarabaku ni Hesusen.

Ya Bagu Na Bilin

7 Amu muy, kahkahulun, ya bilin ni Hesus nga nesirak na tekitam, te

"Magkaid-idduk kam la ta kuman na pangidduk ku tekamuy," kunna.

A awan mantu ta takwan na isurat ku tekamuy am bakkan hala ta dana en bilin ni Hesus nga nadangag muy ta gafu na nepangurug muy. 8 Ammi ibar ku ta kuman na bagu ya bilin na en, te kuman na ayanen la ya pakkamu tam ta ikayat na uhohugan na pangidduk na en tekitam, a ayanin la hapa ya pakaparig tam ta kuman na pangidduk na en tekitam, te imawan na ya sugiram na nonot tam a madakaran kitanan ta kakurugan na dakar.

9-11 Ammi am "Madakar hala ya nonot ku," itta ya kumin, ta ikatupag na para la ya

sakā tolay na a kurug ta masugiram para
la ya nonot na, te dādagdagan na sugira-
men, a awena amu ya dadayuman na, te
kuman na pinagdaram na sugiram na en.
Ammi ya mangidduk ta sakā tolay na a
yen ya magyan ta dakar, a awena sangaw
metumpap magliwat.

12-14 A ta ayanin a nagsuratak tekamuy
ngamin mangurug, te pinakoman na kam
na Namaratu ta liwat muy kiden gafu te
Hesus, a amu muy ya Namaratu nga ik-
wenta muy ta Dama muy. A nagsuratak
hapa tekamuy nga kalalaklakayan, te amu
muy hapa ya Anak na Namaratu nga dana
itta addet ta pake gafgafu na ngamin.
A nagsuratak hapa tekamuy bābbāgu, te
masikan kam, a inabak muy ya Satanas nga
mamagliwat mina tekamuy, gafu ta netug
muy ya uhohug na Namaratu ta nonot muy.

15 A ya ibar ku para tekamuy a awemuy
la pakolangan ya gagangayen ta paglele-
hutin yan, ikid na awemuy la pakolangan
ya kuman na pakolangan na tolay kiden
nga mapenam ta paglelehutin, te maski
am inya ya mangpakolang ta isin kid a
awena netug ya pangidduk na Dama na
ewan. 16 Te ya pangpakolang na tolay ki-
den ta ngamin kiden karagatan da, ikid na
pangpakolang da ta ngamin kiden maita
da, ikid na pagparayag da ta kalalaki da a
bakkan ta yen kid ya patarabaku na Na-
maratu, te nagafu kid hala ta nonot na
tolay, a yen kid ya tarabakun na mapenam
kiden ta paglelehutin yan. 17 Ammi imawan
hala sangaw ya paglelehutin yan kontodu
ngamin kiden pakolangan na tolay kiden.
Intu la magnayun ya mangidulot ta ikayat
na Namaratu ewan.

Ya Pumasil Te Hesus

18 Nadamag muy, kahkahulun, ta itta
sangaw ya masikan nga pumasil te Hesus
am tanagay na ya pagaddetan na arawin
yan. Ammi maski ta ayanin a addun
ya mangipopolu pumasil tentu, a yen ya
pakkamu tam ta tanagay na ya pagaddetan
na arawin yan, te ikayat da ulin ya pangu-
rug muy te Hesus. 19 Ikid paen ya nakikahu-
lun tekitam ta idi, ammi nakigungay kid
na. A yen ta aweda nagdanang tekitam
te aweda negitta tekitam. Te am kagitta
tam kid mina a nagyan kid mina tekitam,
ammi gafu ta nakigungay kid na a yen
ya pakkamu tam ta awetam kid kahulun.
20 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun, te
itta hala ya Kahalwa na Namaratu tekamuy,
a pinasinapan na kam petta amu muy ya
ngamin kakurugan.

21 A bakkan mantu ta yen ya nepagsurat
ku tekamuy gafu ta awemuy amu ya kaku-
rugan, te amu muy haman. Ammi nag-
suratak hala tekamuy, petta idulot muy
la ya amu muy, te amu muy ta awan ta
pagkilluyan na kinurug tamen, te kakuru-
gan la ngamin. 22 Inya hud ya mangisaned ta
tulad am bakkan ta awan kiden mangurug
ta kadyos ni Hesusen, te

"Bakkan te Hesusen ya Mangikerutan am
awa pa nagyan bit ta bari na en,"
kunda.

A yen kid mantu ya pumasil te Hesus, te
azo aweyan da ya Namaratu ikid na Anak
na en. 23 Ammi ya awan mangurug te Hesus
a adayu hapa ta Dama na ewan Nama-
ratu, ammi ya mangurugen te Hesus a yen
hapa ya pagyanan na Namaratu. 24 Mappya
mantu, kahkahulun, ta pake itug muy ya
nadangag muy ta gafu na nepangurug muy,
te am itug muy yen ta nonot muy a kahulun
na kam mantu na Namaratu ewan ikid na
Anak na en Hesus, 25 a atadan na kam san-
gaw ta magnayun na angat nga dana nebar
na tekitam.

26 Nesurat kun ya kumanin na uhohug
tekamuy gafu ta kadwan kiden nga umange
mangayayyaw tekamuy. 27 Ammi mappya
te itta hala ya Kahalwa na Namaratu nga
makisagapil tekamuy, a maski am awan ta
tolay nga mangituldu tekamuy, te intu hala
ya mangituldu tekamuy ta ngamin, a awan
ta pagkilluyan na ituldu na, te kakurugan
haman ngamin. A mappya mantu ta idulot
muy la ya pangikatalak muy te Hesus ta
kuman na netuldu na Kahalwa na Nama-
ratu tekamuy, 28 pettam kumanen am mag-
peta ha sangaw i Hesus tekitam a awemuy
sangaw mapalan tentu am awa matalak
kam tentu. 29 Amu muy ta matunung la ya
ngamin gagangay ni Hesus, te Anak haman
na Namaratu ewan. A am matunung hapa
ya gagangay tam a yen ya mangipasikkal ta
ānāk kitam hapa na Namaratu ewan.

3

Ya Anak Kiden Na Namaratu

[1] Itan muy, kahkahulun, awa pake dakal
ya pangidduk na Namaratu tekitam, te ibar
na haman ta ānāk na kitam, a kustu hapa
ya ibar na te kakurugan haman. Ammi
ya awan kiden mangurug a aweda malasin
ta ānāk kitam na Namaratu gafu ta aweda
garay malasin ya Dama tam. [2] Maski ta
ayanin, kahkahulun, a ānāk kitanan na Na-
maratu ewan, a awena para la maita am anu
sangaw ya pagbalinan tam. Ammi sangaw
am maita tanan ya panguli na bari tam
kiden a yen ya pakkamu tam ta megitta ki-
tanan hala ta Namaratu ewan, te intu hapa
la sangaw ya pake maita tam. [3] Gafu ta itta
ya ikatalak tam ta kumanin, a gagangay ta
a azin tam la azin ya ngamin dulay tekitam
petta mappya kitam la ta kuman na kappya
ni Hesusen.

[4] A ya awan magimmang magliwat a
makaliwat mantu ta lintig kiden na Nama-
ratu, te intu liwat na tolay ya awena en
pangurug ta lintig na kiden. [5] Amu muy ta
awena pulus nagliwat ni Hesus, te umange
haman ta isin petta ikaru na ya liwat tam
kiden. [6] A am kurug ta itta kitam la te Hesus
a awetanan mantu magliwat. Ammi ya
awan nagimmang magliwat a awena mantu
amu i Hesus, a awena para la amu ya gafu na
neange na en ta lutakin.

[7] Awemuy mantu paayayyaw, ānāk ku,
te awan ta matunung ta kuman na katu-
nung ni Hesus am bakkan la ta pumarigen
tentu nga mangidulot ta mappya. [8] Ya mag-
gakkad para la magliwat a kahulun mantu
ni Satanas, te kanayun nagliwat haman
ya Satanasen maski abat ta gafu na en.
Ammi yen ta nagpeta ya Anak na Namaratu
tekitam tolay, petta perdin na ya tarabaku
ni Satanas ta tolay kiden. [9] A am mauli
meanak ya tolay petta magbalin ta anak na
Namaratu a aweyan na mantu ya magliwat,
te itta haman ya nemula na Namaratu tentu
nga mangpasikan tentu. A awena mabalin
ta magliwat, te putut haman na Namaratu
ewan. [10] Malasin tam mantu am inya ya
ānāk na Namaratu ikid na ānāk ni Satanas,
te ya tarabaku da ya pangilasinan tam
tekid. Te ya awan mangidulot ta mappya
ikid na awan mangidduk ta sakā tolay na
kiden a bakkan mantu ta anak na Namaratu
am awa anak na Satanas.

Ya Gagangay Na Awan Mangidduk

[11] Mappya, kahkahulun, ta magkaid-
idduk kitam, te yen haman ya kanayun
nepadangag ni Hesus ikid na ikami addet
ta palungu. [12] Te awetam mina parigan i
mina Kainen nga dumagdag te Satanas,
te pinapasi na haman ya wagi na en
Abel. Ammi anu kawagan na ta pinapasi
na? A on te nekatalak na Namaratu ya
negawat na wagi na en Abel, ammi tentu
a nagtalekudan na Namaratu ya negawat
na en te awena kustu. [13] A awemuy mantu
zigatan, kahkahulun, am ikatupag na
kam hapa na awan kiden mangurug, te
naggagitta kid haman ni mina Kainen.
[14] Ammi ikitam mangurug a iddukan tam
ya sakā tolay tam, a yen ya pakkamu tam
ta nagtalekudan tanan ya pasi tam ikid
na simarok kitanan ta pagtolayan tam.
Ammi ya awan mangidduk a ittan para la
ta agyan na pasi. [15] Te maski am inya ya
mangikatupag ta ikattolay na a mekwenta
hala ta mamapasi, a yen ya pakkamu tam
ta awena mesipat na mangikatupag ta
magnayun na angat, te megitta haman ta
mamapasi.

[16] Ya pangidduk ni Hesus tekitam ya
pakkamu tam ta gagangay na mangidduk,
te nesagapil na ya angat na tekitam petta
matolay kitam. A am kakurugan ta mangid-
duk kitam a isagapil tam hapa ya angat tam
ta kabagis tam kiden, petta matolay kid
hapa. [17] A am itta teko mantu ta maitam
ta awan ta kahulum mangurug, am pulus
na la ta awem nonotan, a had kukunna
mantu magbalin na pangidduk na Nama-
ratu teko, te gagangay haman ta mangid-
duk. [18] Mappya mantu, ānāk ku, ta bakkan
mina ta kamkampon la ya pangidduk tam
am awa kakurugan mina, pettam kumanen
a megitta hala ya tarabakun tam ta inuho-
hug tam. [19] Te am kunna ten ya pangidduk
tam a yen ya pakkamu tam ta matunung
kitam, a matalak la sangaw ya nonot tam
ta pakimallak tam ta Namaratu ewan. [20] A
maski am paliwatan na kitam na nonot tam
a dakdakal haman ya amu na Namaratu
tekitam, a intu hala sangaw ya makkamu
tekitam.

[21] A am awena kitam paliwatan na nonot
tam a mappya, petta matalak kitam la ta
pakimallak tam tentu. [22] A maski am anu ya
adangan tam tentu a iatad na hala sangaw,
gafu ta kurugan tam ya ngamin patarabaku

na tekitam, ikid na tarabakun tam ya maka-
mamallak tentu. [23] A ya ikayat na mantu ta
tarabakun tam a mangurug kitam ta Anak
na en Hesus Kristu ikid na magkaid-idduk
kitam, te yen ya nebilin na tekitam. [24] Ya
ngamin kiden mangurug ta bilin na kiden
tekitam a yen kid mantu ya makikahulun
tentu, a makikahulun hapa ya Namaratu
tekid. A amu tam ta makikahulun ya Na-
maratu tekitam gafu ta Kahalwa na en nga
magyan tekitam.

4

Ya Mangituldu Ta Tulad

[1] Mappya, kahkahulun, ta awemuy hama
kurugan ya ngamin kiden ange mangituldu
tekamuy, maski am Kahalwa kan na Na-
maratu ya magpauhohug tekid, te mappya
ta pake pasikkalan muy bit am kurug ta
Namaratu ya nangidob tekid ono awan,
te addun ya sumaned ta paglelehutin nga
sinang paguhohugan na Namaratu. [2] Pake
dangagan muy bit am anu ya ibosag da gafu
te Hesus, te yen sangaw ya pangilasinan
muy ta magpauhohug tekid, te am Hesus
kān ya Mangikerutan ikid na kagitta na
Namaratu nga negitta ta tolay, a yen ya
pakkamu muy ta Namaratu ya magpauho-
hug tekid. [3] Ammi am bakkan ta kunna
ten ya ibosag da gafu Hesus a yen kid hala
ya paguhohugan na katapil ni Hesus nga
pumasil mina tentu. Nadangag muy haman
ta itta sangaw ya masikan na pumasil te
Hesus, ammi dana ittan haman ya paguho-
hugan na kiden. [4] Ammi mappya, ānāk ku,
te ānāk kanan na Namaratu ewan, a naabak
muy ya mangituldu kiden ta tulad, te mas-
masikan ya Kahalwa na en nga manguffun
tekamuy ammi ta manguffunen ta awan
kiden mangurug.

[5] Ya awan kiden mangurug te Hesus a
yen ya mangdangag ta mangituldu kiden
ta tulad, te sa ikid hala, a intu la ituldu da
ya megitta ta nonot na awan mangurug.
[6] Ammi ikitam nga mangurug te Hesus ya
ānāk na Namaratu ewan, a dangagan na
kitam hapa na ngamin kiden makkamu ta
Namaratu. Ammi ya awan kiden makkamu
ta Namaratu a aweda ikayat mangdangag
tekitam. Yen mantu ya pakkamu tam ta
napasinapan kiden ta kakurugan ikid na
napasinapan kiden ta tulad.

Ya Pangidduk Na Namaratu

[7] Ya pake itabarang ku tekamuy,
kahkahulun ku, a mappya ta sa magkaid-
idduk kitam, te Namaratu ya mamepegafu
ta pangidduk. A ya ngamin kiden
pinagbalin na ta anak na a yen kid ya
gagangay mangidduk ikid na makkamu
tentu. [8] Ya awanen mangidduk a awena
mantu amu ya Namaratu, te maidduk
haman. [9] A pake nepasikkal na hapa ya
pangidduk na tekitam, te dinob na ya
mementu en anak na ta agyan tamin
lutak, pettam kumanen a matolay kitam
hapa gafu tentu. [10] A maski am iddukan
tam ya Namaratu a bakkan ta yen ya
gafu na pangikerutan na tekitam am awa
pangidduk na en tekitam, te dinob na
haman ya Anak na en, petta ikaru na ya
liwat tam kiden. [11] A gafu ta meribu ya
pangidduk na Namaratu tekitam, ānāk ku, a
ittan mantu ya gatut tam ta mappya tentu,
a yen ta magkaid-idduk kitam mina. [12] Awan
para la ta tolay nga nakaita ta Namaratu,
ammi am magkaid-idduk kitam a itta hala
ya Namaratu tekitam, a magbalin hapa
ya pangidduk na gafu ta pagkaid-idduk
tam. [13] A maski awetam maita a amu tam
ta magkakahulun kitam na Namaratu gafu
ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

[14] Ta nepangidob na Namaratu ta Anak
na en ta paglelehutin a ikami ikid na sakā
turin ku kiden ya nakaita tentu, a intu hala
ya ipadangag mi ta ngamin tolay, te intu
hala tatakday ya makkamu mangikerutan
tekitam. [15] A maski am inya mantu ya man-
gibosag ta Anak na Namaratu i Hesusen a
yen mantu ya makikahulun ta Namaratu,
a makikahulun hapa ya Namaratu tentu.
[16] A ikitam mantu nga mangurug te Hesus
ya makkamu ta pangidduk na Namaratu,
te kinurug tam ya pangidduk na en nga
nepaita na tekitam gafu ta Anak na en.

Namaratu hapa la ya mamepegafu
ta mangidduk. A am inya mantu ya
mangidduk ta ikattolay na kiden a yen
ya makikahulun ta Namaratu, a Namaratu
hapa ya makikahulun tentu. [17] A gafu ta
makikahulun kitam ta Namaratu ewan a
nagbalin na hapa ya pangidduk na tekitam,
pettam kumanen a awetam sangaw
magtalaw ta araw na pangimbestigar na
tekitam, te maski ta ketta tam para la

ta lutakin a kagitta na kitam ni Hesus
ta pakikahulun na ta Dama na en. [18] Am
nagbalin na ya pangidduk na Namaratu
tekitam a awetam sangaw magtalaw ta
uray na tekitam, te ya pangidduk na en ya
mangazi ta talaw tam. Am itta ya magtalaw
a awena para la nagbalin na pangidduk na
Namaratu tentu, te intu la nonotan na ya
pangpa-gang na Namaratu tentu.
[19] A gafu ta Namaratu ya napolu nangid-
duk tekitam a gagangay mantu ta iddukan
tam hapa. [20] A am itta ya mangidduk kan ta
Namaratu ta ikatupag na para la ya ikatto-
lay na a tulad mantu ya ibar na, te papa-
nun na hud iddukan ya Namaratu ewan nga
awan mait-ita, am awena amu iddukan ya
mait-ita na? [21] Te itta haman ya bilin na
Namaratu tekitam ta am iddukan tam ya
Namaratu a mappya ta isipat tam hapa ya
kagitta tam tolay.

5

Ya Mangabak Ta Dulay

[1] A ya ngamin kiden mangurug te Hesus
ta intu hala ya Mangikerutan nga dinob
na Namaratu ewan a yen kid mantu ya
putut na Namaratu. A am kakurugan ta
iddukan tam ya nagputut tekitam a gagan-
gay ta isipat tam hapa iddukan ya kad-
wan kiden putut na. [2] A amu tam sangaw
am matunung ya pangidduk tam tekid am
pake iddukan tam hapa ya Namaratu, te
ipaita tam tekid ya kuman na nebilin na
Namaratu tekitam. [3] Te awan ta takwan na
pakaitan na pangidduk tam ta Namaratu
am bakkan ta pangurug tam ta bilin na
kiden. A bakkan haman ta pagzigātān tam
ya bilin na kiden, [4] te ānāk na kitam haman,
a itta ya mabalinan tam nga mangabak ta
dulay ta paglelehutin, te ya pangurug tam
ya pangabak tam ta dulay. [5] Inya hud mantu
ya mangabak ta dulay ta paglelehutin am
bakkan ta ikitam nga mangurug te Hesus
nga Anak na Namaratu ewan.

Ya Mangipasikkal Te Hesus

[6] I Hesusen ya mepasikkal nga
Mangikerutan tekitam gafu ta danum ikid
na daga, te nesagapil na ya bari na tekitam
ta pagzigut na en ta danum, a kumanen
hapa ta nepagarut na daga na en. A bakkan
mantu la ta pagzigut na en ya nangipasikkal
tentu am awa pasi na en hapa. [7] A ya
Kahalwa na Namaratu ya takday para
mangipasikkal tentu, te ipasikkal na ya
kakurugan. [8] Tallu mantu ya mangipasikkal
te Hesus, te ya nepagzigut na en, ikid na
nepasi na en, ikid na Kahalwa na Namaratu,
a naggagitta hala ya pangipasikkal da.
[9] Am itta ya ipasikkal na tolay a kurugan
tam haman, a kontimas na ta am itta ya
ipasikkal na Namaratu tekitam, te dakdakal
haman ya pangipasikkal na, a ya nepasikkal
na te Hesus a Anak na kan.
[10] A ya awan mangurug ta pasikkal na Na-
maratu a pinagbalin na mantu ya Namaratu
ta nagtulad, te awena haman kinurug ya
nepasikkal na ta Anak na en. Ammi ya man-
gurug ta pasikkal na en a itta hapa ta nonot
na en ya mangipasikkal ta kinurug na en.
[11] A ya pasikkal na Namaratu tekitam a iatad
na kān ya magnayun angat, ammi mehulun
kān ta Anak na en. [12] A ya nagpadulot mantu
ta Anak na en a kwa na hapa ya magnayun
na angat. Ammi ta awanen magpadulot
tentu a awena mantu mesipat ta angat na
en.

Ya Kappyanan Na Pangurug Tam

[13] Nesurat ku ye-yen kid na uhohug teka-
muy, ikamuy nga mangurug ta Anak na
Namaratu ewan, petta amu muy ta ittan
ya angat muy nga magnayun. [14] A am itta
ya pakimallak tam ta Namaratu ewan a
itta hapa ya ikatalak tam ta dangagan na
kitam, ammi mappya ta intu adangan tam
ya megitta ta ikayat na en hapa tekitam.
[15] A am amu tam ta dangagan na kitam ta
pagadang tam tentu a amu tam hapa ta
iatad na ya inadang tam.
[16] A am angarigan ta itta ya makaita
ta magliwat ya takday kabagis na a paki-
mallak na mina, malaksid am liwat na ya
pagtalekud na te Hesus, petta magbabawi
mina, te pakoman na hapa na Namaratu,
petta awena sangaw melogot. Ammi am
angarigan ta intu liwat na ya pagtalekud
na te Hesus a awan ta serbi na pakimallak
muy tentu, te awena haman mapakoma na
magtalekud te Hesus.
[17] Gagangay ta makaliwat ya ngamin ki-
den mangwa ta dulay, ammi mabalin ta ma-
pakoma kitam ta liwat tam petta awetam
mina masi, ammi itta ya takday liwat nga
awan mapakoma.
[18] Amu tam haman ya putut kiden na
Namaratu ta aweda magdulot magliwat, te

gafu ta putut kid na Namaratu a taronan
da ya bari da petta awena kid masi-ged ni
Satanas. [19] A amu tam hapa ta ikitam man-
gurug ya kahulun na Namaratu, a ya kad-
wan kiden tolay ya ibbalan ni Satanas. [20] A
amu tam para ta itta tekitam ya Anak na Na-
maratu, a pinagnonot na kitam petta amu
tam ya kakurugan na Dyos. A itta kitanan ta
kakurugan na Dyos, te itta kitanan ta Anak
na en Hesus nga mangikerutan tekitam. A
awan ta takwan na Dyos nga makeatad ta
magnayun na angat am bakkan tentu. [21] A
kappyanan na mantu, ānāk ku, ta lillikan
muy ya magmagannud kiden nga sinang
dyos. Yen la ya addet na.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan na surat ya nesurat na laklakayen Hwan ta takday na iglesya, a bidan na ta magkaid-idduk mina ya mangurug kiden, ammi aweda mina ipalubus ta mangituldu ya awan mangurug ta Anak na Namaratu i Hesus. Dumagdag mantu sin ya surat na in.

1 Ya nagsurat tekamuy, kahkahulun, a
iyakin nga laklakay na pastor.

A nagsuratak tekamuy kontodu ānāk
muy kidina nga iddukan ku ta kakurugan
na idduk. Ammi bakkan la ta iyak ya
mangidduk tekamuy, am awa ngamin ki-
den makkamu ta kakurugan nga nepadan-
gag ni Hesus Kristu tekitam. 2 A gagangay
ta mangidduk kitam gafu ta itta tekitam ya
kakurugan nga netuldu ni Hesus, a yen ya
netug tam petta itta la itta ta nonot tam
addet ta addet.

3 A am idulot tam la ya mangurug ta kaku-
rugan, ikid na magkaid-idduk a ya Dama
tam Namaratu ikid na Anak na en Hesus
ya manguffun ikid na mangikallak tekitam,
ikid na mangatad ta pagintak na nonot tam.

4 Pake matalakak gafu ta nadamag ku ta
kadwan kiden tekamuy, te dagdagan da la
kan ya kakurugan nga nebilin na Namaratu
tekitam. 5 A ta ayanin itta ya itabarang ku
tekamuy, ammi bakkan ta bagu na bilin
ya itabarang ku am awa dana en bilin nga
nadangag tam addet ta gafgafu na pan-
gurug tam. Mappya mantu ta magkaid-
idduk kitam, te yen haman ya nadangag
tam addet ta idi. 6 Te am iddukan tam ya
kabagis tam kiden a ikayat na uhohugan
ta kurugan tanan mantu ya ngamin kiden
bilin na Namaratu, aglalo ta magkaid-idduk
kitam, te yen haman ya nadangag tam
addet ta palungu. 7 Te umaddun garay ya
mangisaned ta tulad da ta ngamin paglele-
hutin, te aweda haman kurugan ta Hesus
ya Mangikerutan ikid na kagittan na Na-
maratu nga negitta ta tolay. Ye-yen kid
ya mangitawag ta tolay, a pumasil kid te
Hesus.

8 Mappya mantu ta magpalan kam, petta
awena sangaw makenga na ngamin ban-
bannag mi ta pangituldu mi en tekamuy,
ikid na maatadan kam hapa ta ngamin
isagolyat na Namaratu tekamuy. 9 Ya
kakurugan nga kurugan tam a i Hesus ya
Mangikerutan nga kagitta na Namaratu
ewan, a negitta ta tolay. A am itta ya
awan mangpadanang ta kurugan tamen
gafu ta maguray la dumagdag ta takwan na
metuldu, a awan mantu ta kesipatan na Na-
maratu tentu. Ammi ya mangpadanang la
ta kurugan tamen a yen mantu ya pagyanan
na Namaratu ikid na Anak na en. 10 A
am angarigan mantu ta itta ya dumatang
tekamuy nga mangipadangag ta takwan
na uhohug nga awan negitta ta kurugan
muyen a awemuy mantu la pagdulotan ta
bali muy, maski awemuy la baran, 11 te am
baran muy a mekabat kanan hapa ta dulay
gafu ta tarabaku na.

12 A addu para mina ya ibar ku tekamuy,
ammi awek la isurat ta ayanin, te eyak
sangaw tekamuy sina, a magbabida kitam
sangaw magaatubang, petta kustu sangaw
ya katalak tam.

13 Makikumusta hapa ya kagitta muy
kidin mangurug ta isin. A yen la ya addet
na.

Ya Mekatallu En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan na surat ya nesurat na laklakayen Hwan ta kofun na en Gayus, a dayawan na ya pangurug na ikid na panguffun na ta kadwan kiden mangipadangag, ammi tabarangan na hapa ta awena mina parigan ya kuman na pagparayag ni Dyotrepes.

1 Teko, Gayus,

A ya nagsurat teko a iyakin nga laklakay
na pastor, te iddukan ta ka ta kakurugan
na idduk. 2 A pakimallak ta ka hapa, kofun,
petta itta mina ya ngamin kasapulam, anna
mapmappya la mina ya barimina ta kuman
na kappya na kahalwam. 3 Te matalakak ta
datang na kahulun tam kiden nga nagafu
teko, te binida da ya pangurug mu ta kaku-
rugan nga nepadangag ni Hesus tekitam, te
neitan da kān ta ihulhulum la ya pangurug
mu. 4 Awan ta kadakalan na katalak ku am
awa ya pakadangag ku ta ānāk ku kiden ta
ihulhulun da ya pangurug da.

5 Mappya hapa, kofun, ya panguffum ta
kabagis tam kiden, aglalo ta awem kiden
amamu ta idi, 6 te binida da hapa ya pangid-
duk mu tekid ta iglesya in ta isin. A am
angarigan ta magsibal kid ha teko a mappya
hapa am ikallak mu kid ha. A uffunam
kid ta eyan da ta kuman na megitta ta
magtarabaku ta uhohug na Namaratu, 7 te
malagpat kid nga ange mangipadangag ta
ngagan ni Afu Hesus, a aweda ikayat ta pan-
galapan da ya awan kiden mangurug nga
pangipadangagan da. 8 A mappya mantu
ta ikitam mangurug ya manguffun ta ku-
manin kid na tolay, petta mesipat kitam
hapa ta pangisaned da ta uhohug na Nama-
ratu.

9 Itta hapa ya nesurat ku ta iglesya ta
agyamina, ammi pumasil garay i Dyotrepes
teyak, a awenak dangdangagan, te pag-
balinan na ya bari na ta pinakadakal muy.
10 Ammi am angarigan ta eyak sangaw teka-
muy a palattogan ku sangaw ya ngamin
tarabakun na ikid na pamadpadulay na
teyak. Ammi awena para la matappag ta
isina, te awena haman pagdulotan ya kahu-
lun tam kiden nga ange mangipadangag,
yaga ihangat na para ya mayat magpadulot
tekid, a dugiman da kid nga makigimung.
11 Mappya mantu, Kofun, ta awem parigan
ya kumanin na tolay nga mangwa ta dulay,
te intu la parigam ya mappya. Te intu
kahulun na Namaratu ya mangwa ta map-
pya, ammi ya mangwa ta dulay ya awan
makkamu ta Namaratu.

12 I Dimitriyu ya pake dayawan na ngamin
tolay, te pake dagdagan na hapa ya kakuru-
gan nga kurugan tam. A maski iyak hapa
ya mangipasikkal ta kappya na nonot na, a
amum ta awek mina bidan am awek amu ta
kustu.

13 Addu para mina ya ibar ku teko, ammi
awek kayat isurat ta ayanin, 14 ammi maski
te magkaita kita ta mavit, a magbida kita
sangaw magatubang.

15 A mappya na nonot mina ya itta teko,
a makikumusta hapa ya kofun ku kidin ta
isin, a kumanen pakikumustam hapa ya
kofun ku kiden ta isina. Yen la ya addet na.

Ya Surat Ni Hudas

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya nagsuraten ta suratin yan a kabagis ni Santiago, a ikid duwa ya wagi ni Hesus, te takday la ya hina da, ammi takwan ya dama da. Te ya dama na duwa kidin a Hose nga atawa ni Mariya, ammi bakkan ta tolay ya dama ni Hesus, te natarun i Mariya ta awena en para la nakidorug ta lalaki.

A ya nesurat ni Hudas ta isin a intu hala ya kuman na binida ni Pedru ta mekaduwa en surat na, ammi napnapolu kan ya surat ni Hudas ammi ta surat ni Pedru. A mappya ta pake nonotan tam ya nesurat na, te kakurugan ta addu ya mangisaned ta takwan na uhohug nga magpabbag ta uhohug na Namaratu. A ta kuman na uhohug ni Hudas ta isin na surat a pake isarangit tam kan mina ya kakurugan nga nadangag tam gafu te Hesus, te addu garay ya itta ta paglelehutin nga mangitawag. A ya nesurat ni Hudas a intu yan:

1-2 Tekamuy ngamin mangurug nga iddukan na Namaratu ewan ikid na taronan na addet ta dumatang na sangaw i Afu Hesusen.

Ampade padakalan na para ya allak na ikid na idduk na tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Hudas, nga daddoban ni Hesus Kristu ikid na wagi ni Santiago.

3 A teyaken nakanonot nga magsurat tekamuy, kahkahulun, a dana uray ku ta pake ipalawag ku mina ya pangikerutan na Namaratu tekitam. Ammi ya nariknak ta ayanin a mappya ta isurat ku ya pangpaturad ku tekamuy, petta isarangit muy ya pangurugan tam nga nesirak ni Hesus ikid na turin na kiden tekitam tolay na Namaratu, te dulay am talin tam ya nesirak da tekitam. 4 A mappya ta isarangit tam, te itta garay ya simarok tekitam nga ape mangurug nga awan magtalaw ta Namaratu ewan. A balittagan da ya allak na en nga netuldu tekitam, petta sumi-gat, te petta yen hala idulot da ya dulayen nga karagatan na bari da. A aweda mantu pake mangurug te Afu Hesus ta intu la tatakday ya dafu tam. Ammi addet ta pake nabayag a dana nesurat ya pama-gang na Namaratu ta isin kid na tolay.

5 A yen ta pake pagnonotan ta kam, te maski dana amu muy ya mabidak ta ayanin a ikayat ku ta dangagan muy ha petta nonotan muy. Te ya popolu kiden dadagkal nga nekerutan na Namaratu nga pinohet na ta lugar na Egipto a pinapasi na ya kadwan kiden gafu ta aweda nekatalak ya nangikerutan tekid. 6 A kumanen hapa ta anghel kiden nga nagliwat ta pake idi para, te nagtugutan da ya lugar na pagturayan da nga neatad na Namaratu tekid, petta mangatawa kid ta babbay na tolay. Ammi ta ayanin a nefukuk na kid ta lugar na pake masugiram petta indagan da ya pamagang na tekid. 7 A kumanen hapa ta tolay kiden taga ili na Sodom ikid na Gomora ikid na kahebing da kiden nga ili ta araw ni mina Abrahamen, te nangadallaw kid, a nagatattug kid ta sakā lalaki da ikid na sakā babay da, a yen ta pina-gang na kid na Namaratu ta afuy na en nga awan maazap, petta itta ya pagnonotan tam gafu tekid.

8 Ammi ya sakā ange kiden makigimung tekitam a intu hala parigan da ya nagatattug kiden nga pina-gang na Namaratu ta idi, te intu la dagdagan da ya tarinap da kiden, a pagzigmanan da mantu ya bari da hapa la gafu ta pagattug da ta sakā tolay da. A aweyan da hapa ya pagturay ni Afu Hesus tekid, yaga idadula da para ya anghel kiden nga malmalalaki ammi tekid. 9 Ammi ya anghel kiden nga idadula da a pake dakdakal ya amat da ammi tekid, te intu nonotan muy i Migelen nga kadakalan na anghel kiden, te duwa kid ni Satanas, a nagkagubatan da ya bari ni mina Mosesen ta nepasi na en. A gafu ta mamat i Migelen nga mamadpadulay a awena nehuya i Satanas ta dulay na uhohug am awa "Namaratu sangaw ya mangpa-gang teko," kunna hud la tentu.

10 Ammi ya ape kiden mangurug nga sakā makigimung tekitam a idadula da ya aweda maawatan. A kuman na intu la amu da ya gagangay na ayam kiden nga awan magnonot. Ammi yen hala ya nangatad ta kadulayan da ikid na perdisyon da. 11 A kakallak sangaw yen kid na tolay, te parigan da para i mina Kain nga anak ni mina Adan nga timakwan ta netuldu na

Namaratu. A gafu ta ingguman da hapa
ya pagba-nang da a parigan da hapa ya
liwat ni mina Balam. A yen ta mekabat kid
hapa sangaw ta kuman na pama-gang na
Namaratu teg mina Kora en nga nagsunsun
ta nepagturay ni mina Mosesen tekid.
12 Ammi ya kadulay da para a li-bagan
da ya pagdayaw muy ta Namaratu ewan,
te makisipat kid tekamuy ta pangan muy
ta panadamdaman tam te Hesus, ammi
tagasingatan da para la ya magalikkad ta
dulay. Ape magtaron kid hapa ta mangurug
kiden, ammi intu la taronan da ya bari
da kiden hapa la. A awan mantu ta kap-
kappyan da, te kuman kid na kulam kiden
nga ape mangatad ta udan ammi mepayad
haman. A mamidwa kid masi, te kuman
kid na kayu kiden nga nahantud gafu ta
aweda nagmayan ta araw na pagmayan da
mina. 13 A meangarig kid hapa ta palung
kiden ta bebay nga awan makaintak, a
lumattog hapa ya tapang na agangwa da
ta kuman na lukbak na palung kiden. A
tumaktakwan kid hapa ta kuman na bitwan
kiden nga magal-alit ta pagyanan da. A
yen ta magnayun kid sangaw ta lugar na
pake masugiram nga neparan na Namaratu
tekid.
14 A ye-yan kid na tolay ya binida hapa
ni Enoken nga mekānnamen simsima ni
Adan, te ya uhohug na ta nepanglavun na
ta pama-gang na Namaratu tekid a
"Dangagan muy, ange sangaw ya Dafu tam,
a mehulun hapa tentu ya awan baba-
bang na anghel,
15 te paruban na sangaw ya ngamin tolay,
a ipasikkal na ya liwat na ngamin ki-
den nakaliwat nga iningwa da ta
nepagsoysoy da ikid na nepanglibak
da tentu," kun ni Enoken.
16 A kustu hapa ya nebar na en, te kanayun
maglibak haman ya tolay kidin yan nga
sakā makigimung tekitam, te paliwatan
da para ya Namaratu gafu ta zigat da, a
dagdagan da ya ngamin kiden dulay nga
karagatan da. A pake mefulot ya parayag
da, a agagayan da hapa ya kadwan tolay
petta makkwa da ya ikayat da tekid.
17 Ammi mappya, kahkahulun, ta nono-
tan muy ya linavun na turin kiden ni Afu
Hesus Kristu, 18 te ya nebar da a
"Am tanagay na ya pagaddetan na arawin
yan a itta sangaw ya mangidadula
tekamuy gafu ta kurugan muy, te
ikayat da dagdagan ya dulayen nga
karagatan na bari da," kunda.
19 A ye-yen kid hapa na tolay ya mang-
pakāttway ta mangurug kiden, te idad-
uma da ya kadwan, ammi ikid haman ya
meduma, te awan ya Kahalwa na Namaratu
tekid, a yen la nonotan da ya pagkatolay da
ta lutakin.
20 Ammi tekamuy, kahkahulun, a mappya
ta magkauf-uffun kam mina nga mang-
pasikan ta pangurug muy ta Namaratu
ewan, a kanayun makimallak kam ta kuman
na ituldu na Kahalwa na en tekamuy. 21 A
awemuy hapa umadayu ta pangidduk na
Namaratu tekamuy, te mappya ta attaman
muy ya magindag ta pagtoli ni Afu Hesus,
te yen sangaw ya pangidulot na ta allak na
en tekamuy, petta itta ya pagtolay muy nga
magnayun.
22-23 A am itta ya mapopoyung gafu ta
aweda amu am anu mina ya kurugan da
a pake ituldu muy kid ta mappya, petta
mekerutan kid nga meadayu ta afuy na
pangtaguhali na Namaratu ewan. A ya
kadwan kiden nga kuman na napafuyak
ta pagliwatan da a uffunan muy kid hapa
petta magbabawi kid, ammi imugudan muy
hapa talo am mapafuyak kam hapa ta fuyak
da en.
24 A Namaratu ewan ya makkamu
manguffun tekamuy petta awemuy
magamamangaw magliwat. A intu hapa ya
makkamu nga mangazi ta ngamin mansa
muy, petta igihawa muy ya talak muy am
iatubang na kam ta dakar na en. 25 Ampade
madaydayawan ya mementu en na Dyos
nga mangikerutan tekitam gafu ta Dafu
tamewan Hesus Kristu. Intu la tatakday ya
atata-nang na Dyos nga magturay ikid na
makapangwa ta ngamin addet ta idi addet
ta sangawin addet ta addet. Amen.

Ya Nagmatakar Te Hwan Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya nagsuraten ta isin na surat a intu hala ya Hwan nga nagsurat ta damagen gafu te Hesus Kristu, ikid na tallu kiden surat nga apisi. Ammi ta nepagsurat na ta suratin yan a pake laklakay, a nafukuk ta Fugu na Patmos gafu ta pangipadangag na ta damag ni Hesus. Te ya pinakadakal na gubyernu na Roma a aweda nangurug ta Namaratu, te takwan ya dyos da, a aweda ikayat ta itta ya mangipadangag ta takwan na dyos. A yen ta nefukuk da i Hwan.

Ammi kallak na Namaratu te Hwan, te maski nafukuk a addu ya nepaita ni Afu Hesus tentu, petta amu na ikid na isurat na ya dumatang ta lutakin ta pagaddetan na arawin yan. A ya nesurat ni Hwan a intu yan:

Ya Nagafun Na Suratin Yan

1 Ye-yan ya bida na pinagmatakar ni
Hesus Kristu teyak, te dana nebar na Na-
maratu tentu, petta yen ya pakkamun na
tolay na kiden ta dumatang sangaw ta pa-
glelehutin, te mappya ta mavit ya datang
na. A dinob ni Hesus ya anghel na en teyak,
petta ipakamu na ya pinagmatakar ni Hesus
teyak. 2 A iyak mantu ya mangipasikkal
ta Uhohug na Namaratu ikid na ngamin
nepakamu ni Hesus teyak nga naitak ikid
na nadangag ku gafu ta nagmatakar teyak.
3 A itta hapa sangaw ya bendisyon na Nama-
ratu ta ngamin kiden mangbasa ta ngamin
nalavun ta isin, kumanen hapa ta ngamin
kiden mangdangag ikid na mangitug ta
ngamin nesurat ta isin, te tanagay na ya
araw na datang na.

Ya Uhohug Na Nagsuraten

4-6 A iyak i Hwan, a ye-yan mantu ya surat
ku tekamuy ngamin nga maggagimung ta
pitu kiden kapilya ta lugar na Asya.

Ampade kanayun pasinapān na kam na Namaratu ewan ikid na Kahalwa na en ikid ni Hesus Kristu. Te ya Namaratu ta idi a intu hala ta ayanin, a intu hala sangaw ya umange. A ya Kahalwa na en hapa ya kahulun na nga makapangwa ta ngamin. A i Hesus hapa ya mekatalak nga nangipasikkal ta kakurugan, ikid na napopolu en natolay ta pasi, ikid na kata-nangan ta ngamin kiden magturay ta paglelehutin.

Ampade intu ya madaydayawan ikid na masikan magturay addet ta addet, te gafu ta pangidduk na tekitam ikid na daga na en a naubadan kitam ta liwat tam kiden. A pinagbalin na kitam hapa ta kuman na padi na kiden, petta magserbi kitam nga makipagturay tentu, ikid na mangiatang ta pangdayaw tam ta Dama na ewan Namaratu. Onay!

7 A pake nonotan muy yan! Te dumatang
na sangaw i Hesus, a hulunan na kulam
kiden na Namaratu, a sa maita da sangaw
na ngamin tolay ta utun na lutak, kontodu
namapasi kiden tentu. A magagayoy san-
gaw ya ngamin tolay ta ngamin paglele-
hutin gafu ta ange na, te ihulun na ya
pangpa-gang na ta lutakin. A kurug ta
dumatang sangaw yan. Onay!

8 A ya uhohug na Namaratu nga Dafu
tamewan a
"Iyak ya mangigafu ikid na mangibalin ta
ngamin," kunna.
Te intu hala ya itta ta idi, a intu hala ta
ayanin, a intu hala sangaw ya umange nga
seppakapangwa ta ngamin.

Ya Bida Ni Hwan Ta Naita Na En

9 A iyak, Hwan, ya takday kabagis muy
nga nedagga te Afu Hesus, a kahulun dak
hapa nga mesipat ta iturayan na kiden,
ikid na magattam ta pagzigātān gafu ta
pangurug tam. A ta kuman na iyak ta
idi a nafukukak ta fugu na Patmos gafu ta
pangipadangag ken ta uhohug na Nama-
ratu ikid na nepakamu ni Hesus teyak. 10 A
ta araw na Liggu, nga araw na Dafu tamen,
a napasinapānak ta Kahalwa na Namaratu,
a itta ya nagmatakar teyak, te nadangag
ku ya masikan na ngahal ta talekud ken ta
kuman na kasikan na amaryung. 11 A ya
uhohug na teyak a

"Isurat mun ya maitam," kunna. "A petulud mu sangaw ya surat mu ta mangurug kiden ta pitu kiden iglesya nga itta ta iten Efeso, ikid na Ismirna, ikid na Pergamo, anna Tiyatira, ikid na Sardis, ikid na Piladelipya, ikid na Laodisya," kunna.

12 A naglipayak hapa, petta itan ku am
inya ya maguhohug teyak, a naitak ya pitu
na hilag nga balituk. 13 A ta naghahatan na
hilag kiden a itta hapa ya kuman na tolay
nga nagbarawasi ta adadanuk na barawasi
addet ta takki na kiden, a nagbanda hapa
ta ga-gamit ta kuman na balituk ta radang
na en. 14 Pake furaw ya huk na ta kuman na
kafuraw na dagwak, a kuman na bagkang
na afuy ya mata na kiden. 15 A ya takki
na kiden hapa a kuman na baronsi kid nga
gumatang ta kuman na bagkang. A ya
ngahal na en hapa ya kuman na adug na
dakal na tapaw. 16 A ya ibbalan na hapa ta
ziwanan na en a pitu na bitwan, a tentu
naguhohug a intu imuhet ta simuk na ya
kampilan nga maggwaakub ya tadam na, a
pake makillat hapa ya mukat na ta kuman
na kasikan na bilag.

17 A ta nepakaitak tentu a napaidda yak na
ta kuman na nasi ta takki na kiden. Ammi
nepotun na ya ziwanan na en teyak, a

"Awem la magtalaw, iyak ya nangigafu
ta ngamin, a iyak hala sangaw ya man-
gibalin, 18 a iyak ya matolay nga mag-
nayun, te nasi yak ta idi, ammi itam,
matolayak hala, a awek na sangaw masi,
a itta teyak ya tulbik na pasi ikid na
pagyanan na nagpasi kiden. 19 Isurat mu
mantu ya ngamin maitam, te yen kid
ya mangibar ta itta, ikid na dumatang
sangaw," kunna.

20 "A ya pitu kiden bitwan nga naitam
ta ziwanan kin a yen kid ya keangarigan
na daddoban kiden na Namaratu ta pitu
kiden iglesya. A ya pitu kiden hilag
nga balituk a yen kid ya keangarigan
na tarabaku na daddoban na kiden nga
mesaned ta tagtakday iglesya," kunna.

2

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Efeso

1 A ya uhohug na en para teyak a

"Isurat mu yan ta daddoban kiden na
Namaratu nga maggagimung ta ili na
Efeso:

'Iyak ya mangsaned mangita ta pitu
kiden hilag ikid na mangibbal ta pitu
kiden bitwan. 2 Amuk mantu ya
tarabaku muy ikid na pagbanbannag
muy ikid na pagattam muy. A amuk
hapa ta aweyan muy ya mangwa kiden
ta dulay, te pinaruba muy ya ape turin
kiden ni Hesus a amu muy ta nagtulad
kid. 3 A amuk hapa ta awemuy mahu-
lat, te naturad kam la nga magattam
ta zigat gafu ta pangurug muy teyak.
4 Ammi itta hapa ya pangihuyan ku
tekamuy, te awemuy na mangidduk
ta kuman na ikamuyen ta palungu.
5 Mappya mantu ta magbabawi kanan,
te nonotan muy mina ya gagangay
muyen ta awemuyen para la pakali-
wat, a yen mina ya idulot muy. Te
am awan a eyak sangaw sina, a pa-
gangan ta kam petta awemuy sangaw
magserbi ta kuman na hilag ta agyan
muy. 6 Ammi itta ya mappya tekamuy,
te naggagitta kitam nga mangikatu-
pag ta tarabaku na Nikoleta kiden.

7 'A am kakurugan hala ta itta ya
bangbang muy a mappya mantu ta
dangagan muy ye-yen kid na uhohug
na Kahalwa na Namaratu ta iglesya ki-
den. A ya ngamin kiden mangabak ta
dulay a yen kid sangaw ya pakanan ku
ta mayan na kayu en mangtolay nga
itta ta lugar na Namaratu,' " kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Ismirna

8 A ya nepesurat na hapa ta daddoban
kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili
na Ismirna, a intu yan:

"Iyak ya nangigafu ikid na mangibalin
ta ngamin, te nasi yak ta idi, ammi nato-
layak hala. 9 A amuk ta mazigatan kanan
ikid na pobre kam, ammi ta kakurugan
a maba-nang kam gafu ta pangurug muy
teyak. A kumanen hapa a amuk ta pad-
padulayan na kam na Hudyo kiden gafu
ta pangurug muy teyak, ammi tulad kid
na Hudyo, te itta kid haman ta kapilya ni
Satanas. 10 Ammi pake nonotan muy yan,
te itta sangaw ya pebalud ni Satanas ta
kadwan tekamuy. A uray na Namaratu ta
mazigatan kid abat ta mafulu araw, petta
maparuba kid, ammi awemuy sangaw
burungan ya zigaten nga magge ittan
tekamuy, te idulot muy la ya pangurug
muy maski addet ta pasi muy, a atadan
ta kam sangaw ta magnayun angat ta
sagolyat muy.

11 "A am kakurugan hala ta itta ya
bangbang muy a mappya mantu ta dan-
gagan muy ye-yen kid na uhohug na

Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden.
A ya ngamin kiden mangabak ta dulay a
aweda sangaw mekabat ta mekaduwa na
pasi," kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Pergamo

12 A ya nepesurat na hapa ta daddoban
kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili
na Pergamo, a intu yan:
"Iyak ya seuhohug nga kuman na
kampilan nga maggwaakub ya tadam na,
13 a dana amuk ta addu ya dumagdag te
Satanas ta agyan muy, te pinapasi da
ya kahulun muyen Antipas nga mekata-
lak nangipasikkal teyak. Ammi map-
pya te awemuy newagak ya pangurug
muy teyak maski ta pangpapasi da en ta
kagitta muyen nangurug. 14 Ammi itta
hapa ya pangihuyan ku tekamuy, te ya
kadwan kidina tekamuy a dagdagan da
ya dulay ta kuman na netuldu ni mina
Balamen. Te ya tarabaku ni Balam a ne-
tuldu na ya Ari en Balak ta pangayayyaw
na ta Istralita kiden, petta mangan kid
ta neatang ikid na mangadallaw kid. 15 A
palpalugudan muy para ya kadwan kid-
ina nga dumagdag ta ituldu na Nikoleta
kiden. 16 Mappya ta ulin muy ya nonot
muy, petta maazi ya mangatad ta kadu-
layan muy, te am awan a alistu yak san-
gaw umange tekamuy, a pa-gangan ku
sangaw ya makaliwat kidina ta matadam
na kampilan nga magafu ta simuk kin.
17 "A am kakurugan hala ta itta ya
bangbang muy a mappya mantu ta dan-
gagan muy ye-yen kid na uhohug na
Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden.
A ya ngamin kiden mangabak ta dulay
a pakanan ku kid sangaw ta kanan nga
awan maita nga magafu ta langit, yaga
atadan ku hapa ya tagtakday tekid ta
furaw na batu nga nasuratan ta bagu na
ngagan da, a awan sangaw ta makkamu
ta ngagan da fwera la ta makāngaganen,"
kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Tiyatira

18 A ya nepesurat na hapa ta daddoban
kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili
na Tiyatira, a intu yan:
"Iyak ya Anak na Namaratu nga nag-
mata ta kuman na bagkang, ikid na nag-
takki ta kuman na baronsi. 19 A amuk ya
ngamin tarabaku muy gafu ta pangidduk
muy ikid na pangurug muy teyak, ikid
na panguffun muy ta ikattolay muy ki-
den, ikid na pagattam muy ta ngamin
pagzigātān muy. A amuk hapa ta dak-
dakal ya tarabaku muy ta ayanin ammi
ta idi. 20 Ammi itta hapa ya pangihuyan
ku tekamuy, te pagurayan muy haman ya
mangituldu ta dulay nga negitta ta bab-
bayen mina Dyezabel ta idi. Te igitta na
ya bari na ta paguhohugan na Namaratu,
ammi ayayyawan na haman ya tolay ku
kidina, petta mangadallaw kid ikid na
mangan kid ta neatang. 21 Pinagurayan
ku la ya babbayina addet ta ayanin talo
am magbabawi mina ta pakikadallaw na,
ammi awena ikayat. 22 Pagbalinan ku
mantu ya dapan na en ta kuman na
dapan na magtakit, a sa mazigatan hapa
sangaw ya kadallaw na kidina gafu ta
pagkakadallaw da. Te am angarigan
ta aweda magbabawi ta patarabaku na
babbayina, 23 a sa papasin ku sangaw ya
dumagdag kidina tentu, petta yen san-
gaw ya pagnonotan na iglesya kiden ta
iyak ya makaita ta nonot na tolay, a iyak
hapa sangaw ya mangatad ta tagtakday
tekamuy ta kagitta na tarabaku muy.
24 "Ammi ta kadwan kidina tekamuy
ta ili na Tiyatira nga awan dumagdag
ta ituldu na babbayina, ikid na awan
makkamu ta kinan da en 'mazigat' nga
nagafu te Satanas, a awek daggan ya
tarabaku muy, 25 te ikayat ku ta itug muy
la ya amu muy nga mappya addet ta
datang ku tekamuy.
26 "A ya ngamin kiden mangabak ta
dulay ikid na mangidulot ta uray ku
tekid addet ta masi kid a atadan ku kid
sangaw ta turay da ta kuman na turay
kin nga neatad ni Damakewan teyak,
petta ikid hapa sangaw ya makkamu ta
ngamin kiden tolay ta paglelehutin. 27 A
masikan hapa sangaw ya pangpa-gang
da ta katapil da kiden, te pa-gangan da
kid sangaw ta kuman na magtappok ta
barreta ta kalamba. 28 A atadan ku kid
hapa sangaw ta kalalaki da ta kuman na
kalalaki na darammagan.
29 "A am kakurugan hala ta itta ya bang-
bang muy a mappya mantu ta dangagan
muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa

na Namaratu ta iglesya kiden," kunna.

3

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Sardis

1 A ya nepesurat na hapa ta daddoban
kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili
na Sardis a intu yan:
"Iyak ya mangibbal ta pitu kidin bit-
wan ta ziwanan kin, a itta teyak ya Ka-
halwa na Namaratu nga makapangwa ta
ngamin. A dana amuk hapa ya gagangay
na tarabaku muy, te maski am ibar da ta
magatotolay ya pangurug muy a masin
haman. 2 A mahukal kanan mantu, a
pasikanan muy ya itta in para la tekamuy
petta awena hapa mekavut, te ya kuman
na pangitan mi ikid na Namaratu ewan
ta tarabaku muy a addu para la ya pagku-
rangan na. 3 Magbabawi kanan mantu ta
katalakag na nonot muy, a nonotan muy
ya nepadangag da tekamuy ta idi nga
kinurug muy, te yen mina ya itug muy.
Te am awemuy mahukal a pagka-ma muy
sangaw ya iangek tekamuy ta kuman na
tulisan, te awemuy sangaw amu ya araw
na datang ku tekamuy.
4 "Ammi matalakak ta kadwan kidina
tekamuy, te aweda tinapangan ya bari da
ikid na nonot da ta dulay, a yen kid san-
gaw ya mehulun teyak nga magbarawasi
ta furaw, te megitta kid. 5 Te ya ngamin
kiden mangabak ta dulay a magbarawasi
kid hapa sangaw ta furaw, a awek sangaw
azin ya ngagan da ta lebru na matolay
kiden am awa dayawan ku kid hud la ta
atubang ni Damakewan ikid na anghel na
kiden.
6 "A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya mantu ta dangagan muy
ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na
Namaratu ta iglesya kiden," kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Piladelipya

7 A sangaw nebar na hapa ya isurat ku ta
daddoban kiden na Namaratu nga maggag-
imung ta ili na Piladelipya, a intu yan:
"Iyak ya kagitta na Namaratu ewan
nga awan mangilogot, a iyak ya man-
gibbal ta tulbik na pangikerutan na Na-
maratu nga dana nebar na te mina Ari
en Dabid. Am itta ya pasarokan ku
ta pangikerutan na Namaratu a awena
mabalin ta madugiman, a am itta ya
dugiman ku a awena mantu mabalin ta
simarok. 8 A dana amuk hapa ya tarabaku
muy, a nonotan muy ta itta ya hinukatan
ku ta sarokan muy nga awena melitup. A
maski am assang la ya mabalinan muy a
mappya te kinurug muy ya uhohug ku,
te awedak nelemad. 9 Ammi ya Hudyo
kiden nga mangipapilit ta ikid ya tolay
na Namaratu a matulad kid, te nedagga
kid haman ta kapilya ni Satanas. Ammi
pake ipasikkal ku sangaw ta ikamuy ya
pake matakit ta nonot ku, petta maga-
mid kid sangaw nga ange mamalentud ta
atubang muy.
10 "A gafu ta kinurug muy ya uhohug
ku tekamuy nga magattam ta zigat na
pangurug muy a ililllik ta kam hapa san-
gaw ta kadakalan na zigat nga dumatang
ta ngamin paglelehutin, te yen sangaw
ya pangparubak ta ngamin kiden awan
mangurug. 11 Tanagay na ya angek teka-
muy, a pake itug muy mantu ya pan-
gurug muy, a awemuy hapa paayayyaw
petta awemuy sangaw melogot ta is-
agolyat ku tekamuy. 12 A ya ngamin kiden
mangabak ta dulay a pake itunglak ku
kid sangaw ta kuman na arigi ta bali
na Namaratu ewan, petta aweda sangaw
maazi addet ta addet. A imarkak hapa
sangaw ya bagu en na ngagan ku ta tag-
takday tekid, kumanen hapa ta ngagan
na Namaratu ewan, ikid na ngagan na
ili na Namaratu nga umakban sangaw
magafu ta langit. Yen sangaw ya Bagu na
Ili na Herusalem.
13 "A am kakurugan ta itta ya bangbang
muy a mappya mantu ta dangagan muy
ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na
Namaratu ta iglesya kiden," kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Laodisya

14 A ya nepesurat na hapa ta daddoban
kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili
na Laodisya a intu yan:
"Iyak ya awan magtulad, te iyak ya
mekatalak nga mangipasikkal ta kustu,
ikid na nangigafu ta ngamin kiden
pinaratu na Namaratu ewan. 15 A ya
amuk hapa tekamuy gafu ta tarabaku
muy a kuman na matabeng kam teyak. A
mapmappya ta awemuy mangurug ammi
ta ape mangurug kam. 16 Ammi gafu ta

matabeng kam a ilutab ta kam. [17] A ibar
muy haman ta maba-nang kam, ikid na
mappya la ngamin kasasaad muy gafu ta
awan pulus ta pagkurangan muy. Ammi
ta kakurugan a awemuy haman amu ta
kakallak kam ta kuman na nadisgrasya
en, te kuman kam na pobre, ikid na
daram, ikid na nauhagan. [18] Ya tabarang
ku mantu tekamuy a e kam mina teyak
nga gumatang ta kakurugan na balituk,
ikid na furaw na ga-gamit, ikid na uru na
mata muy, petta maba-nang ya kahalwa
muy, a matappanan ya liwat na bari muy,
a makaita kam hapa.
[19] "Ibar ku yen tekamuy, te ya ngamin
kiden iddukan ku a ihuyak kid, ikid na
tabarangan ku kid, a mappya mantu ta
afuran muy ya magbabawi. [20] A pake
nonotan muy yan! te itta yak na ta
irwangan muy nga mangbar tekamuy.
Am itta ya makadangag ta ngahal ku ikid
na magpadulot teyak a magdulotak hapa,
a makiatubangak tentu. [21] A ya ngamin
kiden mangabak ta dulay a isipat ku kid
nga makipagturay teyak, petta parigan
dak hapa ta pakipagturay ku te Damaken
gafu ta pangabak ken.
[22] "A am kakurugan hala ta itta ya bang-
bang muy a mappya mantu ta dangagan
muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa
na Namaratu ta iglesya kiden," kunna.

4

Ya Naita Ni Hwan Ta Langit

[1] A ta kabalinan na a naglipayak, a itta ya
kuman na irwangan nga sehahukat ta lan-
git, a nadangag ku ha ya ngahal na nagbida
en teyak ta damo, a kuman na amaryung ya
ngahal na.
"Gimon kan ta isin, te ipaitak hapa
teko ya dumatang para," kunna.
[2] A ka-ma la napasinapānak ta Kahalwa na
Namaratu, a kuman na itta yak na ta langit,
a naitak ya imatuttud ta agtuttudan na ari.
[3] A pake makillat ya bari na en ta kuman
na ispot kiden batu nga madakar ikid na
darag. A itta hapa ya hunglun ta lehut
na agtuttudan na en, ammi medyo azul
ta kuman na batu na esmeralda. [4] A itta
hapa ya dwafulu appat na lala-laay nga
gituttudan, te linehut da ya ari en, a tag-
takday kid hapa ta kuman na agtuttudan na
ari. Sa magbarawasi kid ta dipuru furaw, a
nagsangngat kid hapa ta balituk. [5] A sangaw
magaldug hapa ya kilat ikid na masikan na
dalak ta agyan na agtuttudan na ari en, a
itta hapa ya pitu na hilag ta atubang na
nga umal-alzub, te yen kid ya pakaitan ta
Kahalwa na Namaratu nga makapangwa ta
ngamin.
[6] A ta atubang na ari en a itta hapa
ya bebay nga kuman na sarming, te pake
mali-mang. A ta bikat na en hapa itta ya
imatayuk ta appat na kuman na ayam nga
seangat ta kada suli na agtuttudan na ari
en. A addu hapa ya mata da ta ngamin
atubang da ikid na addag da. [7] A ya takday
ayam a kuman na bari na tigre, a kuman
na baka ya mekaduwa en, a ta mekatallu
en itta ya kuman na mukat na tolay, a ya
mekappaten a kuman na hukkawen nga
imubbar. [8] Ammi sepayak kid ngamin, te
tagannam kid hapa ta payak. A addu hapa
ya mata da maski ta sirat na payak da. A
aweda haman magimmang magkakansyon
ta araw pase hiklam;
"Mappya la mappya ya Dafu tamin Nama-
ratu nga makapangwa ta ngamin.
Intu la ya Dyos ta idi,
a intu hala ta ayanin,
a intu hala sangaw ya umange," kunna
kansyon da.
[9] A am kada dayawan da ya itta ta agtut-
tudan na ari nga matolay la magnayun, [10] a
sa maggagindan hapa magtumag ya dwa-
fulu kiden appat nga lala-laay ta atubang na
en, a azin da hapa ya sangngat da kapye da
itabnak ta atubang na en, a magkakansyon
kid na hapa:
[11] "O, Afu Dyos mi, awan ta meatad mi nga
megitta teko
am bakkan la ta pangdayaw mi ta
kalalakim ikid na pakapangwam.
Te iko haman ya gafu na ngamin,
a iko ya makāuray ta pakapadday da ikid na
katolay da," kun na kansyon da.

5

Ya Kalneru En Nga Nakaukad Ta Papel

[1] A ta kabalinan na kumanen a naitak
hapa ya papelen nga nalukut nga inibbalan
na ari en, a nasuratan hapa ya nagdwaakub,
ammi nalehutan ta pitu na dirkat petta
awena maukadan. [2] A sangaw naitak hapa

ya masikan na anghel nga nagayag ta
masikan:
"Inya ya itta turay na nga mangazi
ta dirkat kiden, petta maukadan ya pa-
pelin," kunna,
3 ammi awan haman ta makkamu ta ngamin
langit ikid na lutak, ikid na umag na lutak
nga mang-ukad ta papelen. 4 A nakatang-
tangitak na hapa te awan ta naapagan da
ta mang-ukad ikid na mangbasa ta papelen.
5 Ammi tinabtabang nak hapa na takdayen
la-laay.
"Awem na la magtangit, te itam, itta
ya Akkimohayan na Tribu na Huda nga
simsima ni mina Ari en Dabid. Intu ya
makkamu mangazi ta dirkat kiden ikid
na mang-ukad ta papelen, te intu ya
nangabak ta pasi na," kunna teyak.
6 A itan ku ya netuldu na en a kalneru
haman nga imatayuk ta nagtatangnganan
na ari en ikid na appat kiden ayam ikid
na lala-laay kiden, ammi itta hapa ya bi-
gad na ta kuman na bigad na atangen nga
pinarti da. A pitu ya tarkud na kiden,
kumanen hapa ta mata na kiden. Ammi
ya mata na kiden ya pakaitan ta Kahalwa
na Namaratu nga makapangwa ta ngamin,
ikid na makkamu ta ngamin makmakkwa
ta ngamin paglelehutin. 7 A imabikan ya
Kalneru en ta ari en, a ginawat na ya pape-
len ta kamat na en. 8 A ta nepanggawat na
ta papelen a nagtatumag na hapa ya appat
kiden ayam ta atubang na Kalneru en, a
dinayawan da. Kumanen hapa ta dwafulu
kiden appat nga lala-laay, ammi tagtakday
kid ta kuman na gitara ikid na diyug nga
balituk, a napannu ya diyug da kiden ta
kuman na hutaw nga naapang, a magasok.
A ya asok na hutawen ya keangarigan na
pakimallak na tolay na kiden na Namaratu.
9 A sa nagkakansyon hapa ya lala-laay kiden
ta bagu na kansyon ta Kalneru en:
"Iko la, Afu, ya amu mi ta makaalap ta
papelen nga nalukut,
ikid na mangazi ta dirkat na kiden.
Te iko ya nasi,
a ya dagam ya nepangsakam ta tolay
kiden na Namaratu
ta ngamin kiden nasyon ikid na lugar
ikid na ngamin kiden agsitang.
10 A pinagbalim kid ta padi na Namaratu,
petta makipagturay kid hapa tentu
ta ngamin paglelehutin," kunda.
11 A sangaw naglipayak, te nadangag ku
ya ngaral na adaddu na anghel. Aweda
haman mabilang, te nasurok ta rinibribu
kid. A kinalihung da ya ari en, ikid na appat
kiden ayam, ikid na lala-laay kiden. 12 A
nagkakansyon kid hapa ta masikan:
"Malalaki ya Kalneru en nga pinapasi da.
Intu la ya amu mi nga dayawan mi ta
ngamin pangdayaw,
te itta ya ngamin tentu nga pakapangwa,
ikid na pagba-nang,
ikid na kalalaki, ikid na kasikan, ikid na
bendisyon" kun na kansyon da.
13 A sangaw tumubbat hapa ya ngamin
kiden seangat ta langit, ikid na lutak, ikid
na umag na lutak, ikid na umag na bebay,
te sa magkakansyon na ya ngamin kiden
pinaratu na Namaratu:
"Madaydayawan ya itta ta agtuttudan na
ari,
ikid na Kalneru en ta ngamin pang-
dayaw.
"Ikamuy la, Afu, ya malalaki magturay ikid
na dayawan mi addet ta addet,"
kunda.
14 A sangaw tumubbat hapa magdayaw
ya appat kiden ayam. "On ay!" kunda.
A nagtatumag hapa ya lala-laay kiden nga
magdayaw.

6

Ya Pangazi Na Ta Dirkat Kiden

1 Itan ku ha ya Kalneru en a azin na ya
napolu en dirkat ta papelen nalukut, a na-
gayag na hapa ya takday ayam ta kuman na
adug na dalak. "E kan," kunna. 2 A nepagka-
mak la ya nagtakay ta furaw na kabayu nga
sehutug, a inatadan da hapa ta sangngat
na, te yen ya pakaitan ta pangabak na, a
umange makigubat ikid na mangabak ta
katapil na kiden.
3 A tentu en ha nangazi ta mekaduwa en
dirkat ta papelen a dadangagan ku hapa
ya ngaral na mekaduwa en ayam, te "E
kan," kunna. 4 A limattog ha ya nagtakay
ta kabayu nga pake darag. A inatadan da
hapa ta dakal na kampilan, kapye na nedob
nga ange mamadday ta gubat ta ngamin pa-
glelehutin, petta magimpappapasi ya tolay
kiden.
5 A tentu en ha nangazi ta mekatallu en
dirkat a "E kan," kunna ha na mekatallu en

ayam. A limattog ha ya nagtakay ta ngisit
na kabayu, a nagibbal hapa ta agkilun. 6 A
ka-ma la itta ya nagayag ta agyan na appat
kiden ayam:

"Ya itandam ta tangagaw a tākaltek
na baggat, ammi am mait a tallu kaltek,
ammi awem ulin ya paga na mantika ikid
na binarayang," kunna ta magtakayen.

7 A tentu en ha nangazi ta mekappaten
dirkat a nadangag ku hapa ya nebar na
mekappaten ayam, te "E kan," kunna hapa.
8 A limattog ya nagtakay ta kabayu nga
medyo ngila. A ya ngagan kan na nag-
takayen a Pasi, a dumagdag hapa tentu ya
magngaganen ta Tanam. A itta ya turay na
duwa kiden, petta papasin da ya pagkappat
na ngamin kiden tolay ta paglelehutin gafu
ta gubat, ikid na agbabisin, ikid na takit,
ikid na kadwan kiden simaron ta lutak nga
magkan ta tolay.

9 A tentu en ha nangazi ta mekalima en
dirkat a naitak ya angiatangan. A ta addun
na angiatanganen a naitak hapa ya kahalwa
na mangurug kiden nga pinapasi da gafu
ta pangurug da ta uhohug na Namaratu
ikid na pangipadangag da te Hesus, 10 a
magayayag kid hapa ta masikan:

"Ay Afu Dyos mi, iko ya matunung
na Dyos nga awan mangilogot. A anu
mabayag ka, Afu, nga mangpa-gang ta
mamadday kiden ta dulay, petta mebalat
mina ya pangpapasi da tekami?" kunda.

11 A ya nebar na Namaratu tekid a

"Magimmang kam la bit addet ta sa
nedagga tekamuy ya kadwan para na
kahkahulun muy nga mapapasi sangaw
ta kuman na ikamuy," kunna tekid,

yaga inatadan na ya tagtakday tekid ta
furaw na ga-gamit.

12 A tentu en ha nangazi ta mekānnamen
dirkat, a ka-ma la naglunig ta masikan,
a pake nagsugiram na ya bilagen, yaga
nagdarag ya hulan ta kuman na daga.
13 A negindan hapa ya bitwan kiden nga
nagkahunnak ta lutak ta kuman na kahun-
nak na mayan na kayu nga nakawanan. 14 A
sangaw lumitap hapa ya langit ta kuman
na pakalukut na papel, a nawawalwag hapa
ya bagetay kiden ikid na fugfugu kiden
ta bebay addet ta naazi kid ta agyan da.
15 A ya akkimohayan kiden ta paglelehutin,
ikid na magturay kiden ta suddalu, ikid
na maturad, ikid na maba-nang, ikid na
ngamin kiden magtagabu pase awan kiden
magtagabu, a sa magtatagu kid ngamin ta
kweba kiden ikid na hahat na batu kiden ta
bagetay kiden. 16-17 A nagayayag kid hapa ta
talaw da, a binaran da ya bagetay kiden ikid
na batu kiden,

"Igsilan da kami, petta awena kami
maita na imatuttuden. A tappanan da
kami, petta awemi mekabat ta pagporay
na Kalneru en," kun na ayag da,

A kunna ten ya iayag da, te ye-yen ya
kadakalan na pangpa-gang na Namaratu
ikid na Kalneru en. A itta hud ya maketurad
ta pagporay da.

7

Ya Tolay Kiden Nga Minarkan Na Anghel Kiden

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak
hapa ya appat na anghel nga gitayukan ta
kadadugu na paglelehutin, te gamman da
ya paddad kiden ta amyanan, ikid na aba-
gatan, ikid na lalassangan, ikid na lalam-
madan, petta awan pulus ta paddad ta
ngamin na lutak ikid na talun, ikid na
bebay. 2 A sangaw itta ya takday para na
anghel nga nagafu ta lalassangan, a inib-
balan na ya pagmarka na ta tolay na kiden
na Dyosewan nga awan masi. A pake ma-
gayag na hapa ya anghelen ta appat kiden
anghel nga nedob nga mangperdi ta lutakin
ikid na bebay.

3 "Awemuy bit perdin ya lutakina ikid
na talun kiden, ikid na bebay kiden, te
dana markan mi bit ya mukat na tolay na
kiden na Namaratu ewan," kunna.

4 A nadangag ku hapa ya bilang na minarkan
da, a tagmafulu duwa ribu kid ta tagtakday
na mafulu duwa kiden tribu na Istralita ki-
den, petta 144,000 kid ngamin (mamemfulu
duwa ya mafulu duwa ribu), 5 te 12,000 ya
minarkan da ta tribu ni Huda, a 12,000 ta
tribu ni Ruben, a 12,000 ta tribu ni Gad,
6 a 12,000 ta tribu ni Aser, a 12,000 ta tribu
ni Naptali, a 12,000 ta tribu ni Manasa, 7 a
12,000 ta tribu ni Simyon, a 12,000 ta tribu
ni Lebi, a 12,000 ta tribu ni Isakar, 8 a 12,000
ta tribu ni Zabulon, a 12,000 ta tribu ni
Hose, a 12,000 ta tribu ni Bendyamin.

Ya Tolay Kiden Taga Ngamin Kiden Nasyon

9 A ta kabalinan na kumanen naglipayak
a 'Adadi'! ta kaddu na totolay kiden; aweda

mabilbilang. Bababang kid taga ngamin
kiden lugar ikid na nasyon, ikid na agsitang,
a gitayukan kid ta atubang na ari en ikid
na Kalneru en. Sa nagbarawasi kid hapa
ta dipuru furaw, a tagtakday kid hapa ta
kuman na don na anaw. [10] A gisaayag kid ta
masikan:

"Madaydayawan ya Dyos tam nga
makkamu ta ngamin, ikid na Kalneru
en, te malalaki kid nga mangikerutan,"
kunda.

[11] A tumubbat hapa mangdayaw ya
anghel kiden nga nangkalihung ta ari en
ikid na lala-laay kiden ikid na appat kiden
ayam, te gisatumag kid ta atubang na ari
en a dinayawan da ya Namaratu:

[12] "Dayawan mi ka, Afu, te malalaki ka
na Dyos nga seppakapangwa. Mappya
hapa yen, Afu, te iko ya mangatad ta
ngamin bendisyon. Madaydayawan ka,
Afu, addet ta addet," kunda.

[13] A ya uhohug hapa na takday la-laay teyak
a

"Amum de am inya ya tolay kiden nga
magbarawasi ta furaw, ikid na had sin ya
nagafun da?" kunna.

[14] "Ay, awek amu, Ser. Iko de ya
makkamu," kunku hapa.

A ya nebar na teyak a

"Yan kid ya nagafu ta lutak nga
nakaattam ta kadakalan na pagzigātān.
A nagfuraw ya barawasi da kiden, te
binaggawan da kid ta daga na Kalneru
en. [15] A yen ta itta kid sin ta atubang
na Namaratu, a kanayun kid magserbi
tentu ta bali na in ta araw pase hiklam,
a intu ya kanayun pagsigongan da. [16] A
awedan sangaw mazigatan ta bisin ikid
na kawan na inuman da, ikid na patu na
bilag, [17] te itta ya Kalneru en ta atubang
na agtuttudan na Namaratu a intu ya
mangtaron tekid, a itulud na kid sangaw
ta huhunen nga mangtolay tekid, a Na-
maratu sangaw ya mangfurid ta zigu na
mata da." kunna.

8

Ya Mekapitu En Dirkat

[1] A ta nepangazi na Kalneru en ta meka-
pitu en dirkat a nagimmang ya ngamin
magsitang ta langit, a awan pulus ta nagsi-
tang addet ta gadwa na oras. [2] A sangaw
naitak hapa ya pitu na anghel nga imatayuk
ta atubang na Namaratu, a inatadan na ya
tagtakday tekid ta kuman na amaryung. [3] A
ya mekawalu en nga anghel a nagibbal hapa
ta kuman na palapala nga balituk, a neatad
na tentu ya addu na hutaw nga maban-
gog am maapang, petta ikihu na ya asok
na hutaw kiden ta pakimallak na ngamin
kiden tolay na Namaratu ta agyan na an-
giatangan na balituk nga itta ta atubang
na Namaratu. [4] A tentu en nangiburud ta
hutaw kiden ta afuyen a timullu ya asok na
en nga nehulun ta pakimallak na mangurug
kiden ta atubang na Namaratu. [5] A sangaw
pinannu na anghelen ya palapala na en ta
bagkang na afuy nga inalap na ta angiatan-
ganen, kapye na nepurwak ya afuy kiden ta
lutak. A kima-ma la hapa ya dalak ikid na
magaldug ikid na kilat ikid na lunig.

Ya Pagsitang Na Amaryung Kiden

[6] A ta kabalinan na kumanen a neparan
na pitu kiden anghel ya amaryung da kiden,
te pagsitangan da kid. [7] A ta pagpasitang
na mapolu en a namegafu nagudan ta araru
nga nakihun ta afuy ikid na daga, a naapang
ya pagkatallu na lutaken kontodu kayu ki-
den ikid na kadat kiden. [8] A ta pagpasitang
hapa na mekaduwa en anghel ta amaryung
na en a ka-ma la imalzub ya kuman na
dappug na bagetay, kapye na newasik ta
bebay, a nagbalin hapa ya pagkatallu na
bebay ta daga, [9] a nagpasi ya pagkatallu na
ayam kiden ta bebay, a naperdi ngamin ya
pagkatallu na bapor kiden.

[10] A ta pagpasitang na mekatallu en
anghel ta amaryung na en a ka-ma la
imalzub hapa ya dakal na bitwan ta langit
ta kuman na hilag, kapye na nahunnak ta
lutak ta agyan na pagkatallu na karayan ki-
den ikid na huhun kiden. [11] A ya ngagan na
bitwanen a 'Mapet,' kunna, a nagpet hapa
ya pagkatallu na danum kiden ta lutakin, a
nagpasi hapa ya addu na tolay nga uminum
ta danum kiden.

[12] A ta pagpasitang na mekappaten
anghel ta amaryung na en a nagdullam
ya pagkatallu na bilag ikid na hulan ikid na
bitwan kiden, a nagkafuy ya pagdakar da
petta aweda magdakar ta pagka-lu na araw
ikid na pagka-lu na hiklam.

[13] A teyaken hapa naglipay a naitak ya
hukkaw nga umuubar ta tangngan na langit
a namillu nagsitang ta masikan:

"Kakallak, kakallak, kakallak sangaw
ya awan kiden mangurug nga magyan ta
lutak. Te sangaw am magsitang ya tallu
kiden amaryung nga tanagay pasitangan
na anghel kiden a pake kakallak kid,"
kunna.

9

1 A ta pagpasitang na mekalima en anghel
ta amaryung na en a naitak ya takday
anghel nga nagafu ta langit, ammi nag-
sunak ta kuman na alislisang na bitwan. A
tentu en nagtabnak ta lutak, a itta hapa
ya tulbik na ta kalab na pake adadalamen
avut. 2 A tentu en nanghukat ta kalab na
avuten a tumurayuk na ya napuskul na asok
nga nagafu ta avuten, a nagsugiram ya bilag
ikid na langit gafu ta asoken. 3 A sangaw
itta hapa ya adaddu na dudun nga nagafu
ta asoken, a tekiden nagtatabnak ta lutak
a itta ya dagat da ta kuman na dagat na
manggagama. 4 Ammi nebar na Namaratu
ta aweda si-gedan ya kadat kiden ikid na
kayu kiden ikid na mula kiden, te intu
la kagatan da ya tolay kiden nga awan ta
marka na Namaratu ta mukat da. 5 Ammi
awena mepalubus ta papasin da ya tolay
kiden, te pagzigātan da kid la abat ta lima
hulan gafu ta dagat da en ta kuman na dagat
na manggagama. 6 A am dumatang sangaw
ye-yan na zigat a ikakayat na tolay kiden ya
masi ammi aweda haman masi.

7 A ya pakaitan na dudun kiden a kuman
kid na kabayu kiden nga pagtakayan na
ange kiden makigubat, te itta ya kuman
na sangngat na balituk ta ulu da, ammi
ya mukat da ya kuman na mukat na tolay.
8 A itta hapa ya huk da ta kuman na huk
na babbay, a adanuk hapa ya ngipan da ta
kuman na tong na tigre. 9 A ta radang da
hapa itta ya siksik da ta kuman na balayang,
a am imubar kid a pake magsitang ya payak
da kiden ta kuman na pagsitang na adaddu
na kalesa na gubat nga gergeran na kabayu
kiden. 10 Itta hapa ya iffut da ta kuman na
iffut na manggagama, a yen ya agkagat da
petta taltalamanan da ya tolay kiden abat
ta lima hulan. 11 Itta hapa ya ari da nga mag-
turay tekid, a intu ya anitu nga mangtaron
ta adadalamen avut. Abadon ya ngagan
na ta agsitang na Hebreyu, ammi Apalyon
ya ngagan na ta agsitang na Giregu, (a ya
ikayat na uhohugan tekitam a Angapasi).

12 A yen ya addet na mapolu en akattata-
lawan na pagzigātān, ammi itta para duwa
nga dumagdag.

13 A ta pagpasitang na mekānnamen
anghel ta amaryung na en a nadangag ku
ya maguhohug ta agyan na appat kiden
tarkud ta kadadugu na angiatanganen nga
itta ta atubang na Namaratu, 14 a ya ibar na
ta mekānnamen anghel nga nagpasitang ta
amaryung a

"Ubadam ya appat kiden anitu nga
negalut ta dakalen karayan nga Karayan
na Yufurates," kunna.

15 A naubadan hapa ya appat kiden anitu, te
dana negalut kid addet ta isin na oras, ikid
na araw, ikid na hulan, ikid na darun, kapye
da naubadan petta ange kid mamapasi ta
pagkatallu na tolay kiden. 16 A nadangag
ku hapa ya mangibar ta kaddu na suddalu
da nga nagtakay ta kabayu, te dwagatut a
milyon* ya bilang da.

17 A ya pakaitan na kabayu kiden ikid na
magtakay kiden nga nagmatakar teyak a
itta ya netappan na magtakay kiden ta bal-
ayang ta radang da nga pake darag ikid na
ngisit ikid na ngila. A ya ulu na kabayu da
kiden a kuman na ulu na leon, a neaswang
da ya afuy ikid na asok ikid na asok na
burbura. 18 A nasi hapa ya pagkatallu na
tolay kiden gafu ta afuyen ikid na asoken
ikid na burbura en nga neaswang da. 19 Te
ya simuk da ya agyan na angapasi da yaga
iffut da hapa, te kuman na ulag seulu ya
iffut da kiden, a yen hapa ya agkagat da ta
tolay kiden.

20 Ammi ya kadwan kiden tolay nga awan
nasi ta isin kid na pagzigātān a aweda
haman nanonot ya magbabawi ta tarabaku
da en nga dulay, te nedulot da la ya maki-
mallak ikid na mangdayaw ta anitu kiden
ikid na sinang dyos da kiden, ammi intu
dinayawan da ya awan makaita ikid na
awan makadangag ikid na awan makahehit,
te pinadday da kid haman ta balituk ikid
na pirak ikid na baronsi, ikid na batu, ikid
na kayu. 21 A aweda hapa nagbabawi ta
pamapasi da ikid na paganitu da ikid na
pagdalluk da ikid na pangadallaw da ikid na
pagtakaw da.

* 9:16 A ya takday milyon a intu hala ya mafulu na maribu

10

Ya Anghelen Nga Nangibbal Ta Lalalebru

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya
takday ha na anghel nga seppakapangwa
nga nagafu ta langit. Itta ya hunglun ta
utun na ulu na en, a nahungun ya bari na ta
kulam. Nagdakar hapa ya mukat na ta ku-
man na bilag, a ya takki na kiden ya kuman
na duwa na arigi nga umagātang. 2 Itta hapa
ya lalalebru sehahukat ta kamat na en. A
nesabbung na ya takday takki na ta bebay,
a ya takdayen takki na ya nelubeg na ta
lutak. 3 A sangaw pake nagsitang ta masikan
ta kuman na pagsitang na leon. A tentu en
nagsitang a namempitu hapa nagdalak. 4 A
ta pagsitang na dalak kiden a magge isurat
kun mina ya nebar na dalak kiden, ammi
ginamman nak na takday maguhohug ta
agyan na langit.

"Awem la isurat ya nebar na dalak
kiden, te melemad," kunna.

5 A ya anghelen nga naitak nga imatayuk
ta bebay ikid na lutak, a inuyad na ya kamat
na ta langit, 6 kapye na nagayag:

"Pagasingan ta Namaratu ewan nga
awan masi ikid na namadday ta lutak ikid
na bebay ikid na langit kontodu ngamin
kiden magyan tekid ta awan na sangaw
ta talantan. 7 Te am kanu sangaw na araw
ya pagsitang na mekapitu en amaryung a
yen kid na araw ya pangibalin na Nama-
ratu ta ngamin gakkad na en nga nele-
mad na ta idi, ammi dana nepakamu na
ta pinaguhohug na kiden," kunna.

8 A sangaw naguhohug ha teyak ya nagsi-
tangen ta langit ta idi:

"Em alapan ya lalalebru en ta kamat na
anghelen nga imatayuk ta lutak ikid na
bebay," kunna teyak.

9 A umange yak mantu ta anghelen, a
inadang ku ya lebru en. A ya uhohug na
hapa teyak a

"Alapam na ay, a kanam. Mamit san-
gaw ta simuk mu ta kuman na tahu,
ammi am nalintuk mun a matakit san-
gaw ya sirat mu," kunna.

10 A ginawat ku mantu ya lebru en ta kamat
na en, a kinān ku, a mamit kad ta kuman
na tahu, ammi ta nepaglintuk ken a matakit
haman ya sirat kin. 11 A sangaw nadangag
ku ya maguhohug teyak:

"Mappya ta manglavun ka hapa san-
gaw, te intu lavunam ya dumatang nga
dulay ta addu na tolay ikid na dafu da
kiden," kunna.

11

Ya Duwa Na Mangipasikkal

1 A ta kabalinan na kumanen a itta ya
nangatad ta sarukud teyak, petta pagrukud
ku.

"Em rukudan ya simbaan na Namaratu
ikid na angiatangan na en, a bilangam
hapa ya ngamin maggagimung, 2 ammi
awem rukudan ya bagawen ta lehut na
simbaanen, te yen ya meatad ta tolay
kiden nga awan makkamu ta Namaratu,
a gubatan da sangaw ya ili na Nama-
ratu, te pagyanan da sangaw abat ta
tallu darun annam na hulan. 3 A doban
ku sangaw ya duwa na mangipasikkal
nga magbarawasi ta kustal, a ipasikkal
da sangaw ya peuhohug ku tekid addet
ta maribu dwagatut annamafulu araw
(1260)*," kunna.

4 A ya duwa kiden mangipasikkal nga
nebar na teyak, a intu hala ya duwa ki-
den kayu ikid na duwa kiden hilag nga
magindag ta atubang na Dafu na paglele-
hutin nga binida na aglavunen Zikaraya
ta palungu na araw. 5 A am itta sangaw
ya mangigakkad ta dulay tekid a apangan
da kid sangaw ta afuyen nga iaswang da,
te kunna ten sangaw ya pangpapasi da ta
makitapil tekid. 6 A gafu ta pakapangwa da
en a ilitup da sangaw ya langit petta awena
sangaw magudan ta araw na pangipasikkal
da, a pagbalinan da hapa ya danum kiden ta
daga. A am kanu ya ikayat da a padatangan
da hapa ya kompormi na zigat ta lutakin.

7 A am mabalin kid sangaw mangi-
pasikkal a itta sangaw ya pake maporay na
simaron nga imuhet ta adadalamen avut,
a ange sangaw makitapil ta duwa kiden, a
am naabak na kid a papasin na kid hapa.
8 A magyan la sangaw ya bari da kiden ta
kalsada ta dakalen ili nga nangpapasin da
ta Dafu da en Hesus ta idi, ammi meangarig
hapa ye-yen na ili ta kuman na lugar na
Sodom ikid na Egipto gafu ta kaddu na liwat
na tolay na kiden. 9 A magyan la sangaw ya
bari na duwa kiden ta kalsada abat ta tallu

* 11:3 Intu hala ya tallu darun a annam na hulan.

araw a gadwa, te awena sangaw ituluk na
tolay kiden ta metanam ya bari da, petta
itta ya pakaitan na ngamin kiden tolay ta
paglelehutin. [10] A pake matalakan sangaw
ya awan kiden mangurug nga magyan ta
lutak gafu ta pasi na duwa kiden, a ging-at-
atad kid sangaw gafu ta pagayayat da ta pasi
na duwa kiden nga nangpakakallak tekid ta
idi.
[11] Ammi am nagpasan sangaw ya talluhaw
a gadwa a tolayan na kid ha na Namaratu, a
magtayuk kid, a pake italaw na kid sangaw
na ngamin makaita tekid. [12] A itta sangaw ya
magayag tekid ta langit, "Gimon kanan ta
isin," kunna sangaw, a timullu kid sangaw
ta langit ta umag na kulam, a tatangadan na
kid sangaw na katapil da kiden. [13] Kabalinan
na igon da a itta sangaw ya pake masikan
na lunig, a maperdi sangaw ya pagkafulu
na ili in yen, a magpasi sangaw ya pitu ribu
na tolay ta lunigen. A ya awan kiden nasi
ta lunigen a pake makatalaw kid sangaw,
a ibar da sangaw ta pake masikan ya Dyos
ta langit. [14] Yen ya addet na mekaduwa en
akattatalawan na pagzigātān, ammi alistu
sangaw dumagdag ya mekatallu.

Ya Mekapitu En Amaryung

[15] A ta kabalinan na kumanen a pinagsi-
tang na mekapitu en anghel ya amaryung
na en, a dadangagan ku ya addu na magsi-
tang ta masikan ta langit:
"Nangabak na ya Dafu tamin Namaratu ikid
na pinili na en magturay.
A ta ayanin na i Hesus Kristu ya makākwa ta
ngamin kiden iturayan ta paglele-
hutin,
a intu la ya magnayun magturay,"
kunda.
[16] A ya dwafulu en appat na lala-laay nga
sakā makipagari ta Namaratu a nagtatumag
kid hapa ta atubang na en mangdayaw
tentu.
[17] "Mappya hapa yen teko, Afu Dyos, te iko
ya makapangwa ta ngamin.
Iko ya Dyos ta idi, a iko hala ta ayanin.
A matalak kamin teko, te nepaitam ya
kadakal na pakapangwam,
a mamegafun ya pagturay mu ta
ngamin paglelehutin.
[18] "Kakurugan ta nakaporay ya awan kiden
mangurug teko,
ammi nepaitam hapa ya pagporay mu
tekid.
A ittan ya araw na pangimbestigar mu ta
nagpasi kiden,
ikid na pangsagolyat mu ta ngamin kiden
pinaguhohug mu,
ikid na tolay mu kiden nga magtalaw
teko nga pobre ikid na naba-nang.
A ayanin hapa ya araw na pangpa-gang
mu ta ngamin kiden nagperdi ta
lutakin," kunda ta pangdayaw da
tentu.
[19] A ta kabalinan na kumanen a
nahukatan ya simbaan na Namaratu ta
langit, a maaita ya lakasa en nga netaratu
na Namaratu ta tolay na kiden. A ta
nekahukat na simbaan na en a nakakilkilat,
ikid na nakadaldalak, a naglunig hapa ikid
na nagararu ta masikan.

12

Ya Pagmatakar Na Babbay Ikid Na Lamag

[1] A ta kabalinan na kumanen a nakipaita
hapa teyak ya pakaitan ta langit. Itta ya
babbay nga pake makatulang ya barawasi
na ta kuman na bilag, a kuman na imatayuk
ta hulan. A ta ulu na en a itta ya sangngat
na nga sebitwan ta mafulu duwa na bitwan,
[2] ammi tanagay na maganak, a "Agi, agi,"
kunna ta takit na paganak na.
[3] A sangaw takwan ha ya nakipaita ta
langit, te itta ya pake dappug na lamag
nga darag, ammi pitu ya ulu na ikid na
mafulu ya tarkud na, a itta hapa ya kuman
na sangngat na ari ta tagtakday ulu na.
[4] Nesi-bat na ya iffut na en a netapal na
ya pagkatallu na bitwan kiden ta langit, a
nagkahunnak kid ta lutak. A sangaw nag-
tayuk ya lamagen ta atubang na babbayen
maganak, te kanan na mina ya anak na
en am imuhet. [5] A naganak ya babbayen
ta lalaki nga mekari magturay ta ngamin
kiden nasyon ikid na tolay ta lutakin ta
masikan na turay. Ammi nelogot ya lam-
agen, te napatullu ya anak na babbayen ta
Namaratu ta agyan na agtuttudan na en.
[6] A nakabilag hapa ya babbayen addet ta
lugar nga kawanan na totolay, te magtagu
ta lugaren nga dana neparan na Namaratu
tentu, petta mataronan addet ta maribu
dwagatut annamafulu araw.*

* 12:6 Intu hala ya tallu darun a annam na hulan.

7 A sangaw nagbattak hapa ya gubat ta
langit, te sa nagtatapil ig Migel ikid na sakā
anghel na kiden ta lamagen. Tumubbat
hapa nagtapil ya lamagen ikid na anitu na
kiden teg Migel, 8 ammi naabak kid hala, a
awan na ta lugar da ta langit, 9 a yen ta naazi
kid, a nehunnak kid ta lutak. Ya nagngagan
ta lamag a intu hala ya ulagen ta palungu
araw nga nagngagan hapa ta Dyablo ikid na
Satanas, te intu ya mangayayyaw ta ngamin
tolay ta paglelehutin. A yen ta sa nehunnak
kid ta lutak, sa ikid na anitu na kiden.
10 A sangaw nadangag ku hapa ya masikan
maguhohug ta langit:
"Nangabak na ya pakapangwa na Namaratu
ewan,
a magturay naman na ya pinili na en
Hesus Kristu,
te naabak na ya nangidardarum ta kabagis
tam kiden, a nehunnak na ta lutak,
te kanayun nedardarum na kid ta
atubang na Namaratu ta araw pase
hiklam.
11 Ammi ikid ya nangabak tentu gafu ta daga
na Kalneru en ikid na pangibosag da
ta uhohug na en.
A aweda kinenga ya angat da ta pangibosag
da tentu,
te nesagapil da la tentu maski addet ta
pasi da.
12 "Magayayat kanan mantu, ikamuy nga
magyan ta langit.
Ammi kakallak kanan nga magyan ta
lutak ikid na bebay,
te dumagut na tekamuy ya Dyablo Satanas,
a mefulot ya poray na,
te amu na ta assang na ya araw na,"
kunna.
13-16 A gafu ta nehunnak ya lamagen ta
lutak a dinagdag na ya babbayen naganak
ta lalaki, a nangipurdad hapa ya lamagen ta
danum ta kuman na karayan, petta mealud
mina malimat ya babbayen ta danumen.
Ammi inuffunan na lutak ya babbayen,
te nagbangrak, a lumitap ya danumen ta
umag na lutak. A inatadan na Namaratu ya
babbayen ta payak na ta kuman na dappug
na hukkaw, petta makaubar addet ta takday
lugar nga kawanan na totolay nga neparan
na Namaratu tentu, petta awena masi-ged
na lamagen, a yen ya nangtaronan na Na-
maratu tentu abat ta tallu darun a gadwa.
17 A gafu ta pake nagporay ya lamagen ta
babbayen, a nangununga na ya kadwan
kiden anak na petta makitapil tekid, te
ikid ya mangurug ta ibar na Namaratu ikid
na mangipasikkal ta damag ni Hesus. 18 A
nagtayuk ya lamagen ta pingit na bebay.

13

Ya Simaron Nagafu Ta Bebay

1 A sangaw naitak ya pake kahighigalan
na simaron nga imuhet ta bebayen. Pitu ya
ulu na ikid na mafulu ya tarkud na, a itta
hapa ya sangngat na ari ta tagtakday tarkud
na. A nasuratan hapa ya tagtakday ulu na
ta kuman na ngagan na Dyos, te pasilan
na ya kasasaad na Namaratu. 2 A kuman
na dappug na atu ya simaronen nga naitak,
ammi takwan ya takki na kiden te kuman
na takki na mungaw, ammi dadappug hapa,
a adanuk hapa ya lu na kiden. A ya simuk
na en hapa a kuman na simuk na leon.
A ya simaronin yan ya inatadan na lama-
gen ta kalalaki na ikid na pakapangwa na,
petta intu ya magturay ta ngamin iturayan
na lamagen. 3 A ta kuman na naitak a
itta ya dakal na bigad ta takdayen ulu na
simaronen, a yen ya pakalasinan ta nasi ta
idi, ammi gafu ta nagmappyan ya bigad na
en a natolay hala. A gafu ta kumanen a
dumagdag ya ngamin tolay ta simaronen ta
pagpaka-lat da tentu. 4 A daydayawan da
hapa ya lamagen gafu ta pakapangwa na en
nga neatad na ta simaronen, yaga dayawan
da hapa ya simaronen.
"Inya hud ya megitta ta simaronen,
itta hud ya makabalin nga mangabak
tentu," kunda.
5 A pinagsikan hapa na lamagen ya
simuk na simaronen petta maguhohug ta
maparayag ikid na dulay na uhohug, a
nepalubus hapa magturay ta lutak addet
ta tallu darun a gadwa. 6 A awena nag-
immang mamadpadulay ta Namaratu, te
pinadpadulay na ya ngagan na kontodu
tolay na kiden nga pagyanan na ta lan-
git. 7 A nepalubus hapa na Namaratu ta pa
magturay la bit ya simaronen ta ngamin
kiden tolay ta ngamin kiden lugar ikid na
agsitang, petta pakākāllakan na hapa ya
tolay kiden na Namaratu. 8 A gafu ta ku-
manen a sa magdayaw ya ngamin kiden
tolay ta simaronen, fwera ta tolay kiden
nga dana nelista ta lebru na Kalneru en nga

napapasi, te ta awena para la nekapadday
na paglelehutin a dana nesurat ya ngagan
da ta lebru na en petta maatadan kid ta
magnayun na angat.
9 A am kakurugan hala ta itta ya bang-
bang muy a mappya mantu ta dangagan
muy yan:
10 Am inya sangaw ya mebalud gafu ta awena
makidafu ta simaronen a timuluk la
mebalud.
A am inya sangaw ya mapapasi gafu ta
awena makidafu ta simaronen a
timuluk la mapapasi.
A yen ta pake maturad mina ya tolay kiden
na Namaratu, petta idulot da la ya pangu-
rug da.

Ya Simaronen Nga Nagafu Ta Lutak

11 A sangaw naitak ya takwan na kahigh-
igalan na simaron nga imuhet ta lutak.
Duwa ya tarkud na ta kuman na tarkud
na kalneru, ammi magsitang ta kuman na
agsitang na lamag. 12 A ye-yen hapa ya
pinatudunan na napolu en simaron nga
sebigad ta idi ammi nagmappyan, te neatad
na ya turay na en tentu, petta intu ya
kuman na pinakabari na. A persan na ya
ngamin tolay, petta dayawan da ya napolu
en simaron. 13 A itta hapa ya pakapangwa
na napozanen simaron petta palattogan
na ya addu na pakaitan nga masikan nga
pagpaka-latan na tolay kiden, te maski
paghunnakan na ya afuy ta lutak nga ma-
gafu ta langit petta maita na ngamin to-
lay. 14 A gafu ta palattogan na kiden nga
pakaitan a maayayyaw na hapa ya ngamin
kiden tolay nga magyan ta lutak nga awan
mangurug, petta mamadday kid ta sinang
simaron ta kuman na kagitta na napolu en
simaron nga sebigad.
15 A gafu ta pakapangwa na en hapa a
ihuga na ya angat na sinang simaronen
petta matolay ikid na makauhohug ikid
na makapapasi ta ngamin kiden tolay nga
awan mangdayaw tentu. 16 A ya ngamin
kiden tolay nga ata-nang ikid na alinnak,
ikid na maba-nang ikid na pobre, ikid na
magturay ikid na magtagabu a sa persan na
kid sangaw nga mamarkan ta ziwanan na
kamat da ono mukat da, 17 pettam kumanen
awan sangaw ta makalaku ikid na maka-
gatang am awan tentu ya marka na ngagan
na simaronen ono bilang na ngagan na.
18 A ya malalaki en magnonot a mappya
ta pake lavunan na mina am anu ya ikayat
na uhohugan na numero na ngagan na, te
ngagan hala na tolay, a 666 ya numero na.

14

Ya Kalneru en Ikid Na 144,000

1 A sangaw tumangadak a naitak ha ya
Kalneru en nga imatayuk ta kinan da en
Bagetay Zayon, a nehulun hapa tentu ya
144,000 kiden tolay, a nasuratan hapa ya
tagtakday mukat da ta ngagan na Kalneru
en ikid na ngagan na Dama na en. 2 A dadan-
gagan ku hapa ya masikan na adug ta ku-
man na dakal na tapaw ikid na dalak, ammi
pake dangagan ku a adaddu kid na magkan-
syon ikid na maggitara. 3 A gisakansyon
kid hapa ta bagu na kansyon ta atubang na
Namaratu, ikid na appat kiden ayam, ikid
na lala-laay kiden. A awan ta makkamu ta
kansyon da en fwera la ta 144,000 kiden,
te nekaru na Kalneru en ya liwat da kiden.
4 Ye-yen kid na tolay ya awan nakaliwat ta
Kalneru en ta kuman na mangadallaw, te
aweda ikayat medagga ta takwan, am awa
dagdagan da la ya Kalneru en ta maski had
ya eyan na. Yen kid ya sinaka na Kalneru
en, a neatad da ya bari da ta Namaratu ikid
na Kalneru en. 5 A awan pulus ta uhohugan
da ta awan kustu, te pake matunung kid la.

Ya Damag Na Tallu Kiden Anghel

6 A sangaw naitak ya takday anghel nga
umuubar ta utun, a ipadangag na ya Damag
ni Hesus nga awan mauli ta awan kiden
mangurug nga magyan ta lutakin, petta
maski am anu ya katolay da ikid na agsitang
da, ikid na gubyernu da a pake madangag
da. 7 A masikan hapa ya pangbar na tekid,

"Magbabawi kanan, a mangurug
kanan ta Namaratu, te tanagay na ya
araw na pangpa-gang na ta makaliwat.
A mappya ta dayawan muy, te intu ya
namadday ta langit ikid na lutak ikid na
bebay pase ngamin kiden pagafun na
danum," kunna.

8 A tumubbat hapa magsitang ya
mekaduwa na anghel,

"Naperdin ya ili na Babilonya, pin-
erdin na Namaratu ya kadakalanen na
ili, te ya umili kiden ya nangayayyaw ta
kadwan kiden tolay ta kuman na nang-
pagilellaw, petta mekabkabat ya tolay

kiden ta pakikadallaw da ta takwan na
dyos," kunna.
9 A sangaw tumubbat hapa ya mekatallu
na anghel,
"Am itta sangaw ya makidafu ikid na
mangdayaw ta maporayen simaron ikid
na sinang simaronen, ikid na magpa-
marka ta mukat na ono kamat na, 10 a Na-
maratu hapa sangaw ya magporay tentu,
a penuman na hapa sangaw ta kuman na
binarayangen nga mangpa-gang tentu,
te kuman na iburud na sangaw tentu ya
pagporay na nga awan pulus ta laok, te
pake masikan la.
"A pake kakallak kid hapa sangaw gafu
ta afuy ikid na burbura, a buyan na
kid hapa na Kalneru en ikid na anghel
kiden. 11 Te maski araw ikid na hiklam
aweda mabannayan ta pagzigātān da,
gafu ta pangdayaw da en ta simaronen
ikid na sinang simaronen, ikid na pag-
pamarka da en ta ngagan na en tekid.
A awena sangaw magimmang na afuyen
nga mangpagattam tekid addet ta ad-
det," kunna.
12 A yen mina ya pangnonotan na tolay
na kiden na Namaratu, te am idulot tam
ya pangurug tam ta uhohug na Namaratu
ikid ni Afu Hesus a attaman tam la bit ya
dumatang tekitam gafu ta awetam pakidafu
ta simaronen.
13 A ta kabalinan na kumanen a nadangag
ku ya maguhohug teyak ta langit:
"Isurat mun yan. Mamegafu ta ayanin
a nagāsāt ya ngamin kiden masi nga
mangurug te Afu Hesus," kunna.
"On, kustu," kunna hapa na Kahalwa
na Namaratu teyak, "Nagāsāt kid te mag-
immang kid na ta ngamin banbannag da,
te yaga masagolyatan kid hapa sangaw ta
tinarabaku da," kunna.

Ya Pakauknud Na Itta Kiden Ta Lutakin

14 A sangaw itan ku a itta ya furaw na
kulam, a pagtuttudan na Tolayen Taga Lan-
git, a nagsangngat hapa ta balituk, yaga
nagibbal hapa ta matadam na kumpay. 15 A
sangaw limattog ya takday anghel nga na-
gafu ta umag na simbaan na Namaratu, a
binaran na ya imatuttuden ta kulamen,
"Aran, maggapas kan, te dumatang
na ya araw na aggapas, te nalutun ya
ammay kiden ta lutakewan," kunna.
16 A newaradiwad na ya kumpay na en ta
lutaken, a nabalin na nagapas ya mayan na
lutakin.
17 A sangaw imuhet ya takday para na
anghel ta simbaanen ta langit, a nagibbal
hapa ta matadam na palataw. 18 A du-
magdag para ya takday anghel nga nagafu
ta agyan na angiatanganen. Yen hapa ya
makkamu ta afuy, a binaran na hapa ya
anghelen nga nagibbal ta palataw,
"Aran, e kan magpa-pat ta unas ki-
den ta lutak, te mabalin kid na malutu,"
kunna.
19 A newaradiwad na ya palataw na en
ta unas kiden, te kuman na unas ya tolay
kiden nga awan mangurug, a sa inuknud
na kid petta iange na kid ta kuman na
agdapilan na Namaratu, petta mapa-gang
kid. 20 A sa napapasi kid ta lawan na ili ta
agdapilan na Namaratu, a nagarut ya daga
da kiden ta kuman na karayan addet ta
320 na kilumetru, a adalam hapa addet ta
awang na kabayu.

15

Ya Pagpazigat Na Anghel Kiden

1 A ta kabalinan na kumanen a nakipaita
teyak ya takwan na pakaitan ta langit nga
pake pagpaka-latan, te itta ya pitu na
anghel, a ikid hapa ya makkamu mangibu-
rud ta pitu na pagzigātān ta tolay kiden ta
lutak. A am nabalin na sangaw ye-yen kid
na pagzigātān a yen sangaw ya addet na
pangpa-gang na Namaratu. 2 A itta hapa ya
naitak ta kuman na bebay nga kuman na
nekihu ya sarming ikid na afuy. A ta pingit
na bebayen a gitayukan hapa ya ngamin
kiden tolay nga nangabak ta simaronen
ikid na sinang simaronen, te aweda nag-
pamarka ta numero na ngagan na en. A
tagtakday kid hapa ta kuman na gitara nga
neatad na Namaratu tekid. 3 A gisakansyon
kid hapa ta kansyon ni Mosesen nga tagabu
na Namaratu ta idi ikid na kansyon na
Kalneru en. A kunna sin ya uhohug na
kinansyon da en:
"O Afu Dyos nga makapangwa ta ngamin,
a dakal ikid na malalaki, Afu, ya
ngamin tarabakum.
Iko la, Afu, ya Kadakalan na Ari nga magtu-
ray ta ngamin,
a mappya ikid na kustu ya ngamin
iningwam.

4 "A inya hud para ya awan magtalaw ikid na
magdayaw teko, Afu,
bakawa iko la ya mappya.
A sa ange sangaw teko ya ngamin tolay,
petta dayawan da ka, Afu,
te naita da ya kappya na ngamin kiden
tinarabakum," kun na kansyon da.

5 A ta kabalinan na kumanen a naitak ta naukadan ya mayor na silid na Namaratu ta simbaan na en ta langitewan. 6 A limattog na hapa ya pitu kiden anghel nga mangiburud ta pagzigātān ta lutakin. Sa nagbarawasi kid ta pake furaw, a nagbanda kid ta ga-gamit nga pake makillat ta kuman na balituk. 7 A ya mekappaten ta ayam kiden nga itta ta bikat na ari en a enna nesaned ya diyug nga balituk ta tagtakday ta pitu kiden anghel. A ya tagtakday diyug da a napannu ta pagporay na Namaratu ewan nga awan masi. 8 A magananwan la a napannu hapa ya simbaanen ta asok gafu ta kalalaki na Namaratu ikid na pakapangwa na en, a awan ta makasarok ta simbaanen addet ta kabalin na pitu kiden pagzigātān nga iburud na pitu kiden anghel.

16

Ya Diyug Na Pagporay Na Namaratu

1 A sangaw nadangag ku hapa ya masikan magayag ta umag na simbaanen, te doban na ya pitu kiden anghel.

"E kanan, te emmuy iburud ya pagporay na Namaratu ta lutakewan nga itta ta diyug kidina," kunna.

2 A umangen ya takday anghel, a neburud na ya mayan na diyug na en ta lutak, a sa naggagurid na ya tolay kiden nga namarkan ya mukat da ta numero na simaronen ikid na nagdayaw ta sinang bari na en. A pake matakit ikid na mahuyuk ya gurid da kiden.

3 A sangaw enna neburud na mekaduwa en anghel ya mayan na diyug na en ta bebay. A nagbalin ya bebayen ta daga, ta kuman na daga na nasi. A sa nagpasi ya ngamin kiden ikan ikid na ayam ta bebay.

4 A sangaw enna neburud na mekatallu en anghel ya mayan na diyug na en ta ngamin kiden karayan ikid na wer ikid na ubbug, a sa nagbalin ya ngamin danum da kiden ta daga. 5 A nadangag ku hapa ya uhohug na anghelen nga manaron ta danum kiden:

"Matunung ka hala, Afu Dyos, te iko ya Dyos
ta idi,
a iko hala ta ayanin.
A kustu hapa ya pangpa-gang mu ta isin kid
na tolay,
6 te yen kid ya nangpagarut ta daga na
tolay mu kiden ikid na pinaguhohug
mu kiden ta idi.
A ta ayanin a pinenum mu kid hapa ta daga.
A yen ya mappya na balat," kunna.

7 A itta hapa ya tumabbag ta agyan na angiatanganen:

"On, Afu Dyos, iko ya makapangwa ta ngamin, a mappya ikid na kustu ya ngamin pangpa-gang mu," kunna.

8 A sangaw enna neburud na mekappaten anghel ya mayan na diyug na en ta bilag, a pake nadaggan ya patu na en addet ta naapang ya tolay kiden ta patu na en. 9 Ammi maski naap-apang kid ta patu na bilagen aweda haman nagbabawi, ikid na aweda nebosag ya kalalaki na Namaratu nga makkamu ta isin kid na pagzigātān awa pinaliwatan da hud la.

10 A sangaw enna neburud na mekalima en anghel ya mayan na diyug na en ta agtuttudan na simaronen, a nagsugiram na ya ngamin kiden lugar ta pagturayan na simaronen, a nginalngal na tolay kiden ya hila da kiden gafu ta zigat da. 11 Ammi aweda haman nagbabawi ta liwat da kiden, te pinadpadulay da la ya Dyos ta langitewan gafu ta gurid da kiden ikid na takit da kiden.

12 A sangaw enna neburud na mekānnamen anghel ya mayan na diyug na en ta karayan na Yufurates, a nabbasan na petta makadakit ya ngamin armado na ari kiden nga magafu sangaw ta lalassangan. 13 A sangaw naitak ha ya lamagen, ikid na simaronen nga imuhet ta bebay ta idi, ikid na simaronen nga imuhet ta lutak ikid na mangisaned ta laddud ni Satanas. A imuhet hapa ya matapang na anitu ta simuk na tagtakday tekid ta kuman na bulprag. 14 A itta hapa ya pakapangwa da, petta ihuga da ya pagpaka-latan. A enda hapa agagayan ya ngamin kiden ari ta paglelehutin, petta sa magkakampat ya ngamin kiden suddalu da ta takday lugar, petta ange kid makigubat ta Namaratu. 15-16 A ya ngagan na lugaren nga pagkakampatan da sangaw a 'Armagidon,' kunna ta agsitang na Hebreyu. A yen

sangaw ya lugar na pakilabanan da ta Namaratu ewan, te yen sangaw ya kadakalan
na araw na pakilaban na Namaratu tekid. A
ya uhohug hapa ni Hesus a

"Dangagan muy, te pagka-ma muy
sangaw ya datang ku ta kuman na ange
na tulisan. A pake nagasgāsāt sangaw
ya sehahukal ikid na sebarawasi nga
mangipa-na teyak ammi ta masidugen
ikid na awan nagbarawasi," kunna.

17 A sangaw ta pangipurwak na mekapitu
en anghel ta mayan na diyug na en a pehu-
lun na ta paddad, a itta ya masikan nagsi-
tang ta simbaanen ta agtuttudan na Nama-
ratu. "Nabalin na," kunna. 18 A ka-ma la
nagsitang hapa ya kilat kiden ikid na dalak
kiden, a naglunig hapa ta pake masikan. A
yen sangaw ya kadakalan na lunig addet ta
nekaparatu na tolay kiden, 19 te naggungay
ya lutak ta ili na Babilonya nga kadakalan
na ili addet ta nagtallu ya nagyanan na ili
en. A negindan hapa naperdi ya ngamin
kiden ili ta paglelehutin, te yen ya balat na
Namaratu ta ili na Babilonya, a sa ipenum
na ya ngamin pagporay na tekid. 20 A sa lu-
mitap hapa ya fugfugu kiden ta bebay, ikid
na bagetay kiden ta lutak. 21 A naggagindan
nagkahunnak ya dadappug kiden araru ta
tolay kiden, taglimafulu kilu ya kadammat
da, ammi pinadpadulay da la ya Namaratu
gafu ta araru kiden, te akattatalawan ye-
yen na zigat.

17

Ya Babbayen Nga Nagtakay Ta simaron

1 A sangaw umange hapa teyak ya tak-
dayen anghel nga nagibbal ta diyug, a ya
nebar na teyak a

"E ka sin, te ipaitak teko ya babbayen
nga makikadallaw ikid na pangpa-gang
na Namaratu tentu, ammi intu hala ya
kadakalan na ili nga nesaad ta nagmi-
nangan na addu na karayan," kunna.

2-3 A inalap na anghelen ya kahalwak ta
pake adayu na lugar nga adayu ta tolay,
a yen ya nagyanan ku teyaken nakaita ta
babbayen, a nagtakay hapa ta pake darag na
simaron nga maporay. A ya uhohug para na
anghelen teyak a

"Ya babbayewan ya pangadallawan na
ari kiden ta paglelehutin, a kuman na
nellaw hapa ya ngamin tolay ta bina-
rayang na pakikadallaw na en tekid,"
kunna.

A ya simaronen nga nagtakayan na bab-
bayen a pitu ya ulu na ikid na mafulu ya
tarkud na, a napannu hapa ya bari na en
ta addu na ngagan na Dyosewan, te ikayat
na gubatan ya kasasaad na Namaratu. 4 A ya
babbayen hapa a nagbarawasi ta kuman na
burik na ubi ikid na pake darag. A napannu
hapa ya barawasi na en ta magdaduma na
magadildilab ta kuman na balituk ikid na
ispot kiden batu. A kuman na mangigawat
hapa ya babbayen ta paginuman na balituk,
ammi napannu haman ta ngamin kadu-
layan, te intu ipenum na ya pakikadallaw
na. 5 A nesurat hapa ya ngagan na babbayen
ta mukat na en:

BABILONYA KADAKALAN HINA NA
NGAMIN MAKIKADALLAW IKID NA
MAMADDAY TA NGAMIN DULAY

Ammi melemad ya ikayat na uhohugan na
ngagan na kiden. 6 A kuman na nellaw
hapa ya babbayen, te pake nagragsak gafu
ta pagarut na daga na pinapasi na kiden,
te bababang ya pinapasi na ta mangurug
kiden te Hesus.

A ta nepakaitak ta babbayen ikid na nag-
takayan na en nga pitu ya ulu na ikid na
mafulu ya tarkud na a "Ahu, anu panaw
yewan," kunku. 7 Ammi ya anghelen nga
naguhohug teyak a pake nepasikkal na ya
babbayen teyak:

"Awem pahig am anu yewan kid, te
pake ipadangag ku teko, petta amum,"
kunna.

8 "A ya simaronina nga nagtakayan na
babbayina a itta ta idi, te awan haman ta
ayanin, ammi tanagay na ha magtoli, te
magafu sangaw ta avuten ta pake umag
na lutakin. A sangaw am lumattog na a
intu sangaw ya dayawan na tolay kiden
nga awan nelista ta nakelistan na mato-
lay kiden ta awena para pakapadday na
paglelehutin. Te am maita da ta limattog
na a

'Imawan haman ta idi a anu kawa-
gan na ta itta ha,' kunda.

"Ammi awena sangaw mabayag, te
mewarad hala sangaw ta pangpa-gang na
Namaratu tentu.

9-10 "A am itta ya mayat makkamu ta
kebalinan na simaronen nga pagtakayan
na babbayen a mappya ta pake malalaki
ya nonot na, te ya pitu kiden ulu na a yen
kid ya keangarigan na pitu kiden bagetay
nga pagyanan na babbayen, ammi kean-
garigan kid hapa na pitu na ari. Ammi
awan na ya lima kiden, te dana naazi kid
na, a magturturay para la ya mekānna-
men. A awan para la ya mekapitu en,
ammi sangaw am ittan a awena mabayag.
11 "A ya bari na simaronen nga pag-
takayan na babbayen a intu hala ya kean-
garigan na mekawalu na ari, ammi ta idi
a intu hala ya mekapitu ta pitu kiden. A
awan na yen ta ayanin, ammi ta idi itta. A
lumattog hala sangaw kapye na mewarad
ta pangpa-gang na Namaratu tentu.
12 "A ya mafulu kiden tarkud nga
naitam ta simaronen a yen kid ya pakai-
tan ta itta sangaw ya mafulu na ari
nga awan para la mesaad ta iturayan
da, ammi makipagturay kid sangaw ta
simaronen abat ta takday la na oras.
13 A tatakday la sangaw ya nonot da, te
idagga da sangaw ya turay da ikid na
kalalaki da ta pagturay na simaronen.
14 A yen kid sangaw ya maghahulun mak-
ilaban ta Kalneru en, ammi intu hala
sangaw ya mangabak tekid, te intu ya
pake masmasikan ammi ta ngamin kiden
ari ikid na ngamin kiden magturay. A ya
ngamin kiden tolay nga pinili na ikid na
inalap na a mesipat kid hapa ta pangabak
na gafu ta aweda mangilogot," kun na
anghelen teyak.

15 A ya binida na en para teyak

"A ya karayan kiden nga naitam nga
magar-arut ta pagyanan na babbayen
makikadallaw a yen kid ya keangarigan
na tolay kiden ta addu na lugar ikid na
maguhohug ta addu na agsitang. 16 Ammi
ya mafulu kiden ari nga meangarig ta
tarkud ta simaronen, a maghahulun kid
sangaw na simaronen, te ikatupag da
sangaw ya babbayen nga makikadallaw,
a sa perdin da sangaw ya ngamin kwa
na, petta magbalin sangaw ta kuman na
nauhagan, yaga afutan da sangaw ya bil-
sag na kapye da sangaw apangan ta afuy.
17 Kumanen sangaw ya tarabakun da, te
Namaratu ya mangpatakday ta nonot da,
te petta maggagitta kid mangatad ta pag-
turay da ta simaronen, pettam kumanen
a sa dumatang sangaw ya ngamin gakkad
na Namaratu addet ta sa mebalin ya in-
uhohug na en.
18 "A ya babbayen hapa nga naitam
ta naperdi a yen ya keangarigan na
kadakalanen na ili nga nakitagabun na
ari kiden ta paglelehutin," kunna.

18

Ya Kaperdi Na Ili Na Babilonya

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya
takwan na anghel nga umakban ta lutak,
te nagafu ta langit. A pake dakal hapa ya
turay na te nadakaran ya lutaken gafu ta
kalalaki na bari na en. 2 A sangaw a nagayag
ta masikan:
"Awan na, awan na ya Ili na Babilonya nga
kadakalan na ili.
Te nagbalin na ta pagyanan na anitu kiden,
ikid na ngamin kiden espiritu nga du-
lay, ikid na mamanuk nga magkan
ta bilsag na nasi.
3 Pina-gang na Namaratu ya ili in
gafu ta sa pinagillaw na ya ngamin tolay
ta binarayang na pakikadallaw na en
tekid,
a gafu ta pinagliwat na hapa ya magturay
kiden ta pakikadallaw na tekid,
te pinagba-nang na hapa ya maglaku
kiden gafu ta pagkaragāt na tolay
kiden ta pakikadallaw na en tekid,"
kun na anghelen teyak.
4 A sangaw nadangag ku hapa ya takwan
na maguhohug ta langitewan:
"Ikamuy nga tolay ku, umadayu kanan ta
makikadallawina,
petta awemuy mekabkabat ta liwat
na kidina ikid na pangpa-gang ku
tentu,
5 te nahuttul na ya liwat na kiden abat ta
langit,
a iparan na Namaratu ya pangpa-gang
na tentu.
6 "Aran, ibalat muy na ya liwat na ili ina,
te atadan muy ta kuman na neatad na
ta kadwan,
ammi doblen muy ya pangpa-gang muy
tentu,
te ya dulayen nga nepenum na ta kad-
wan a masmasikan ya ipenum muy
tentu.

7 Am anu ya kasikan na pagparayag na ikid
na pagragsak na ta idi
a kuman en hapa ya iatad muy ta zigat
na ikid na damdam na,
te kuga maparayag ya nonot na.
'Anu hud ya burungan ku bakawa
ari yak haman na babbay, a awek
haman nabalu, te addu ya lālākik
kiden," kunna.
8 "A yen ta gulpe sangaw ya ngamin kiden
zigat na,
te sa maggagindan ya bisin, ikid na
pasi, ikid na damdam ta takday la na
araw.
A maapang sangaw ta afuy, te masikan
ya Namaratu nga mangpa-gang
tentu," kun na anghelen teyak.

9 A pake madamdam mantu sangaw ya ari kiden nga nangkadallaw tentu ikid na nakipagragsak tentu, te am maita da sangaw ya asok na ili en a pake makatangtangit kid na. 10 A umadayu kid hapa sangaw tentu nga makatangtangit, te yaga magburung kid sangaw ta mekabkabat kid hapa ta pangpa-gang na Namaratu ta ili en.

"Agayoy, agayoy, ta ili tamewan nga Babilonya. Piga la ya pangpa-gang na Namaratu tentu, pade awa malalaki na ili," kunda sangaw.

11-13 A makatangtangit hapa sangaw ya maglaku kiden, te awan na sangaw ta gumātāng ta ilaku da nga balituk, ikid na pirak, ispot na batu, perlas, ga-gamit, bangog, kayu, tulang, baronsi, landuk, kanela, rikado, binarayang, denu, arena, baggat, baka, kalding, kabayu, lugan, yaga tolay para nga pagtagabun da. 14 (-) 15 * Ta idi a nagba-nang kid ta ngamin kiden nelaku da ta tolay kiden ta ili na Babilonya, ammi sangaw gafu ta naperdin ya ili en a magyan kid la ta adayu nga makatangtangit, te yaga magburung kid hapa, te mekabkabat kid hapa ta pangpa-gang na Namaratu.

16 "Agayoy, agayoy, ta ili tamewan,
pade awa ispot paen ya pagbarawasi na
tolay na kiden ta darag ikid na asul.
A ispot paen ya nesigal da kiden, ikid na
aritut da kiden nga balituk ikid na
perlas, ikid na mangina na batu.
17 A piga la ya kaperdi na ngamin pagba-
nang na ikid na kalalaki na," kunda
sangaw.

A kumanen hapa sangaw ya damdam na itta kiden ta bapor da kiden ta bebay, ya kapitan da ikid na magtarabaku kiden kontodu ngamin makilugan, 18-19 te am maita da hapa sangaw ya asok na ili en ta adayu, a makatangtangit kid hapa sangaw gafu ta damdam da ta ili en.

"Agayoy, agayoy, ta ili tamewan.
Itta hud ya takwan na ili nga malalaki ta
kumanewan?
Te intu paen ya nangalapan tam ta
pagba-nang tam gafu ta karga na
bapor tam kiden nga ginatang da.
A piga la ya kaperdi na in," kunda sangaw.

20 Ammi ikamuy nga magyan ta langit a magayayat kanan, te pina-gang na Namaratu ya nakaliwat. Sa magayayat kanan, ikamuy tolay na Namaratu, ikid na ikamuy turin na ikid na paguhohugan na, te pinagang nan ya dulayen babbay gafu ta iningwa na en tekamuy.

21 A sangaw itta ya masikan na anghel, a inakkat na ya dakal na batu ta kuman na kadakal na aggilingan, kapye na newarad ta bebay. A ya nebar na en hapa a

"Kumanin sangaw ya pa-gang na ili na Babilonya,
te medangkak sangaw ta lutak, a awan
na sangaw.
(v 14) A awan na sangaw ya ngamin kiden
karagatan na tolay na kiden,
te imawan na sangaw ya ngamin
pagba-nang na ili in ikid na kalalaki
na, a aweda sangaw metoli tentu.
22 Awan na sangaw ta sitang na gitara, ikid
na tokar,
ikid na kansyon ta agyan na kalsada na
kiden ikid na babali.
A awan na sangaw ta magtarabaku tentu,
ikid na mamadday ta gagangayen pad-
dayan na tolay, a awan na sangaw ta
magbayu.
23 A awan na sangaw ta hilag nga mag-
padakar tentu,
te awan na sangaw ta sitang na maga-
yayat ta kuman na magboda.

* 18:15 Ya bersikulo 14 a yan ya tulfu na uhohug na anghelen, a nehahat mantu ta bersikulo 21 ikid na 22 petta nagdadagga ya ngamin bida na anghelen.

Kumanin sangaw ya dumatang ta ili in,
te ya maglaklaku kiden tentu ya nagbalin ta kuman na ari kiden ta paglelehutin,
a inayayyaw da ya tolay kiden gafu ta sistema na paglaku da.
24 A intu para liwat na ya pasi na tolay kiden na Namaratu,
ikid na aglavun na kiden, pase ngamin kiden napapasi ta lutakin," kunna.

19

Ya Magayayat Ta Kaperdi Na Babilonya

1 A ta kabalinan na kumanen a nadangag ku ya kuman na agsitang na adaddu na tolay ta langit, a gisakansyon kid:
"Haleluya! Malalaki ya Namaratu ewan,
te intu ya mangikerutan nga seppakapangwa.
2 A matunung kad ya pangpa-gang na,
te pina-gang nan ya makikadallawen nga nangpadakat ta ngamin paglelehutin
ta pakikadallaw na ta tolay kiden.
A nebalat nan hapa ya nepamapasi na ta tolay na kiden," kunda.
3 "Haleluya! Te magnayun la magasok ya nagdakaten ili addet ta addet," kunda ha.
4 A ya dwafulu kiden appat na lalaklakay ikid na appat kiden ayam ta bikat na agtuttudan na Namaratu a gitumagan kid ta atubang na en, a dinayawan da.
"Kakurugan, madaydayawan ya Namaratu," kunda.
5 A sangaw itta ha ya takday magsitang ta bikat na agtuttudan na Namaratu,
"Ikamuy ngamin nga daddoban na Namaratu a dayawan muy.
"Kumanen hapa tekamuy nga magtalaw tentu nga magturay pase awan magturay.
"Sa dayawan muy ya Dyos tam," kunna.
6 A sangaw nadangag ku hapa ya awan bababang na tolay, te gisasitang kid ta kuman na adug na dakal na tapaw ikid na masikan na dalak:
"Haleluya! Madaydayawan ya Dyos nga makapangwa ta ngamin,
te magturay na ta ngamin.
7 "Magayayat kitanan! A dayawan tam ya Dafu tam,
te dumatang na ya araw na boda na Kalneru en, a neparan ya atawa na en.
8 "Te pinagbarawasi na Dyos ta furaw ikid na magadildilab na ga-gamit," kunda.
(Ya furaw na ga-gamit ya keangarigan na mappya kiden tinarabaku na tolay kiden nga mangurug ta Namaratu ikid ni Afu Hesus.)
9 A sangaw itta ya anghel nga naguhohug teyak,
"Isurat mun yan:
'Nagāsāt ya ngamin kiden magawi ta boda na Kalneru en, te mesipat kid na ta pagpamakan na,' " kunna.
"Te kakurugan yan kid na uhohug na Namaratu," kunna ha.
10 A nagtumagak na ta atubang na anghelen, te dayawan ku mina, ammi ginamman nak,
"Bakkan mina ta iyak ya dayawam, te Namaratu la mina, te daddoban nak la na Namaratu ta kuman na iko ikid na kagittam kiden aglavun nga mangipasikkal te Hesus, a yen ta paglavunan nak na Kahalwa na Namaratu, petta iyak ya mangipasikkal te Hesus," kunna.

Ya Nagtakay Ta Furaw Ta Kabayu

11-16 A ta kabalinan na kumanen a naitak ta kuman na nahukatan ya langit, a "Hu, hu", itta ya dumagut nga magtakay ta pake furaw na kabayu, a natultulfu hapa ya addu na sangngat na ari ta ulu na en, te ya duwa na ngagan na nga nesurat ta salnuk na en ikid na uffu na en a

KATA-NANGAN NA ARI IKID NA KADAKALAN NA MAGTURAY

A kuman na bagkang na afuy ya mata na kiden, te awan ta melemad tentu. A awan pulus ta pagkilluyān na, te kustu ya ngamin ibar na, a matunung hapa am ange makilaban ta katapil na kiden. A itta hapa ya ngagan na nga nesurat ta bari na, ammi intu hapa la ya makkamu am anu ya ikayat na uhohugan. Ammi amu na ngamin tolay ta intu ya Kakurugan nga mekatalak. A ya pangingaganan da tentu a 'Uhohug na Namaratu', kunda, te itta ya matadam na kampilan nga imuhet ta simuk na en, te yen ya pangkattab na ta tolay kiden ta ngamin

kiden lugar, a pa-gangan na kid hapa ta
kuman na magpaluk ta landuk.
A timunud hapa tentu ya armado kiden
nga nagafu ta langit, a ginsātakay kid hapa
ta furaw kid na kabayu, ikid na nagbarawasi
kid hapa ta dipuru furaw na ga-gamit. A
gidaddagan hapa ya barawasi na ari en, te
ilublubeg na ya katapil na kiden ta kuman
na mangpalsok ta darag na ubas, te intu ya
mangidatang ta pangpa-gang na Namaratu
ewan nga seppakapangwa ta ngamin gafu
ta pagporay na.
17 A naitak hapa ya takday anghel nga
umatayuk ta bilagen, a pake nagayayag ta
mamanuk kiden umuubar ta langit:
"E kanan sin te magkakampat kanan, te
magpamakan ya Namaratu ewan.
18 "E kanan sin te mangigup kanan ta bilsag
na ari kiden ikid na suddalu kiden
pase kumander da kiden, ikid na bil-
sag na kabayu pase magtakay kiden.
"Kakkapan muy ya bilsag na ngamin to-
lay nga tagabu pase awan nag-
tagabu, ikid na alinnak pase ata-
nang," kunna.

Ya Kaabak Na Simaronen

19 A sangaw naitak ha ya simaronen ikid
na magturay kiden ta lutak ikid na suddalu
da kiden, te sa nagkakampat kid petta mak-
ilaban kid na ta nagtakayen ta furaw na
kabayu ikid na suddalu na kiden. 20 Ammi
naabak ya simaronen ikid na kahulun na en
nga mangisaned ta laddud ni Satanas.
(Ya nagladduden a intu hala ya na-
madday ta pagpaka-latan ta idi, petta
ayayyawan na ya tolay kiden nga nagpa-
marka ta ngagan na simaronen, ikid na
nagdayaw hapa ta sinang simaronen.)
A ginafut da ya simaronen ikid na kahu-
lun na en nagladdud, a azo newarad da
kid seangat ta alugen nga seafuy ikid na
seburbura. 21 A ya kadwan kiden kahulun
na simaronen a sa pinapasi na kid na nag-
takayen ta furaw na kabayu ta kampilanen
nga imuhet ta simuk na en. A nagbasub-
asug ya mamanuk kiden nga magkakan ta
bilsag da.

20

Ya Maribu Na Darun

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak
ya takday para na anghel nga dumagut
ta lutak, te nagafu ta langit. A nagibbal
hapa ta dakal na kawad ikid na tulbik na
Adadalamen Avut. 2 A ginafut na ya lama-
gen, ya kinan da en ulag nga nangayayyaw
ta tolay kiden addet ta palungu araw, intu
hala ya Satanas ikid na Dyablo. 3 A ki-
nawadan na anghelen, kapye na nehunnak
ta Avuten, kapye na hapa tinulbikan petta
awena makalattog, te mappya ta mabalud
abat ta maribu na darun petta awenan
sangaw maayayyaw ya tolay kiden. Ammi
sangaw am nagpasan ya maribu na darun a
mapalubusan nga lumattog, ammi mavit la.
4 A sangaw naitak hapa ya addu na to-
lay nga imatuttud ta agtuttudan na ari,
a inatadan na kid na Namaratu ta turay
da, petta ikid na ya kahulun na kiden
nga magturay ta ngamin paglelehutin. A
naitak hapa tekid ya kahalwa na tolay kiden
nga naputulan gafu ta pangipasikkal da te
Hesus ikid na uhohug na Namaratu, te yen
kid ya awan nangdayaw ta simaronen ikid
na sinang simaronen ikid na awan nag-
pamarka ta ngagan na ta mukat da ono
kamat da. Ammi sa natolay kid hala petta
makipagturay kid te Hesus Kristu addet ta
maribu na darun.
5 A yen kid ya napolu nga tolayan na
Namaratu ta pasi da, ammi ya kadwan
kiden tolay nga nagpasi a aweda sangaw
matolay addet ta maribu na darun. 6 Ammi
mapmappya ya mesipat kiden ta apolu en
pangtolay na Namaratu, a pake matalakan
kid sangaw, te awena kid sangaw masi-ged
na mekaduwa na pasi, a magserbi kid la ta
Namaratu ikid ni Hesus Kristu, te magbalin
kid ta padi na, a makipagturay kid tentu
abat ta maribu na darun.

Ya Kewarad Ni Satanas Ta Afuyen

7 A sangaw am nagpasan ya maribu na
darun a ipalubus na Namaratu ta lumat-
tog ya Satanas ta nakebaludan na en. 8 A
kuga ange ha sangaw mangayayyaw ta to-
lay kiden ta ngamin kiden lugar ta ngamin
paglelehutin. A sansanatan na sangaw ya
tolay kiden nga taga Gog ikid na Magog,
petta magkakampat kid nga mangiparan ta
gubat. Pake adaddu kid sangaw ta kuman
na kaddu na ginat kiden ta bebay. 9 A
sumaned kid sangaw manglehut ta ngamin
na lutakin, a sa lehutan da sangaw ya
kampo na tolay kiden na Namaratu ikid na

ili en nga iddukan na. Ammi maudanan kid
sangaw ta afuy a sa maapang kid. [10] A ya
Dyablo nga nangayayyaw tekid, a mewarad
hapa sangaw ta alugen nga seafuy ikid na
seburbura nga newaradan na simaronen ta
idi ikid na turin na en nga nangisaned ta
laddud ni Satanas. A pake kākāllak kid ta
araw pase hiklam addet ta addet.
[11] A ta kabalinan na kumanen a naitak
ya imatuttud ta pake dakal ikid na furaw
na agtuttudan na ari, a ka-ma la imawan
ya lutaken pase langitewan gafu ta ketta
na imatuttuden ta furaw na agtuttudan.
[12-13] A sangaw naitak hapa ya nagpasi kiden,
ngamin ata-nang pase alinnak, a gitayukan
kid ta atubang na imatuttuden ta furaw
na agtuttudan, te ya ngamin kiden nagpasi
ta bebay ikid na lutak a sa imuhet kid ta
tanam da kiden. A sangaw naukadan hapa
ya lebru kiden nga nakesuratan ta ngamin
kiden tinarabaku na nagpasi kiden ta kato-
lay da en. A naukadan hapa ya takday para
na lebru nga nakelistan na matolay kiden.
A gafu ta lebru kiden a yen ya pakaitan
ta tinarabaku na tagtakday, petta amu na
Namaratu am anu sangaw ya pangpa-gang
na tekid.
[14-15] A ya ngamin kiden nga awan ta nga-
gan ta nakelistan na matolay kiden a sa
mewarad kid ta alugen nga seafuy. Ya alu-
gen nga seafuy a yen ya mekaduwa na pasi,
te yen sangaw ya kewaradan na nagpasi
kiden nga magafu ta tanam kiden.

21

Ya Bagu Na Lutak Ikid Na Langit

[1] A ta kabalinan na kumanen a naitak ya
bagu na langit, ikid na bagu na lutak, te
imawan ya dana en langit ikid na lutak,
a awan na hapa ya bebayen. [2] A naitak
hapa ya ili na Namaratu, ya nengagan na
en ta Bagu na Herusalem, a umak-akban
ta lutak, te nagafu ta langit ta kuman na
ispot na nobya nga umange mangdafung
ta atawa na en. [3] A sangaw nadangag ku
hapa ya maguhohug ta masikan ta bikat na
agtuttudan na Namaratu,

"Itan muy awa magdadaggan ya Na-
maratu ikid na tolay, te makipagyan na
ya Namaratu tekid ta takday lugar, te
sa tolay na kid. [4] A intu hapa la san-
gaw ya mangpurid ta zigu na mata da
kiden, te awan na sangaw ta masi ikid
na madamdam ikid na magtangit, ikid na
magtakit, te awan na ya danen kasasaad
na paglelehutin," kunna.

[5] A sangaw naguhohug hapa ya imatut-
tuden ta agtuttudan na ari,

"Itan muy awa sa inulik ya ngamin
petta bagu," kunna.

A ya nebar na teyak a

"Isurat mun ya nadangag mu, te kaku-
rugan na uhohug," kunna.

[6] A sangaw naguhohug ha teyak,

"Nabalin na. Iyak ya nangigafu ikid
na nangibalin. A ya ngamin kiden
makainum a atadan ku kid ta inuman nga
awan mapagan nga magafu ta huhunen
mangtolay, [7] te gagangay ta yen ya kwa
na ngamin kiden nangabak, a iyak san-
gaw ya Dyos da, a ikid sangaw ya ānāk ku.
[8] "Ammi ya ngamin kiden magtalaw,
ikid na mahigal nga mangatubang, ikid
na mangilogot, ikid na natapangan ta
dulay, ikid na mamapasi, ikid na man-
gadallaw, ikid na maganitu, ikid na maki-
mallak ta sinang dyos, ikid na ngamin
magladdud, a sa mewarad kid sangaw ta
alugen nga seafuy ikid na seburbura, a
yen ya mekaduwa na pasi," kunna.

[9] A sangaw umange ha teyak ya takday
ta anghel kiden nga nagibbal ta diyug, a ya
uhohug na teyak a

"E ka sin, te ipaitak la teko ya Nobya en
nga makiatawa ta Kalneru en," kunna.

[10] A inalap na ya kahalwaken ta utun na
dakal na bagetay nga ata-nang. A sangaw
netuldu na teyak ya Bagu en Herusalem
nga ili na Namaratu, a imak-akban, te na-
gafu ta langit. [11] A pake madakar ya ili
en gafu ta kalalaki na Namaratu tentu, te
magadildilab ta kuman na batu en sarming
nga makillat. [12] A nagibawān hapa ya ili
en ta makanag ikid na ata-nang na gibaw,
a mafulu duwa ya sasarokan na kiden, a
tagtakday kid hapa ta anghel nga magg-
wardya. A nasuratan hapa ya tagtakday
sasarokan ta takday ngagan, te itta ngamin
ten ya ngagan na mafulu duwa kiden tribu
na tolay kiden nga Istralita. [13] Itta ya tallu na
sasarokan ta daya, tallu ta amyanan, tallu ta
abagatan, a tallu ta laud. [14] A ya kuman na
kepundasyon na gibawen a mafulu duwa na
batu, a nasuratan hapa ya tagtakday batu ta

takday ngagan na mafulu duwa kiden turin
na Kalneru en.
15 A ya anghelen nga naguhohug teyak a
nagibbal hapa ta pagrukud na nga balituk,
te rukudan na ya ili en kontodu gibaw na
en ikid na sasarokan na kiden. 16 A kalpig ya
kasasaad na ili en a naggagitta ya kadanuk
na ikid na kalawa na. A tentu en nagrukud
ta ili en a 12,000 (mafulu duwa ribu) na
hekterya ya kadanuk na, kumanen hapa ya
kalawa na pase kata-nang na. 17 A tentu
en nagrukud ta gibaw na ili en a inalap
na ya kuman na pagrukud na tolay. A
144 (magatut appatafulu appat) na metru
ya kātā-nāng na gibawen. 18 A ya batu na
gibawen a kuman na batu nga darag nga
mali-mang. A dipuru balituk hapa ya bali
kiden ta ili en, ammi magalinu kid ta kuman
na sarming. 19 A ya mafulu duwa kiden
pundasyon nga pagtayukan na gibawen a
naispotan kid hapa ta magdaduma na batu
nga ispot, te itta ya darag, ikid na asul, ikid
na ngila, ikid na māta, ikid na ngisit. 20 A
itta hapa ya nagkakihu ta burik na. 21 A
ya mafulu duwa kiden sasarokan a perlas
ya tagtakday tekid, te ya takday perlas ya
takday na sasarokan. A dipuru balituk hapa
ya kalsada na ili en a magalinu ta kuman na
sarming.
22 A ta kuman na naitak a awan ta simbaan
ikid na kapilya ta ili in yen, te agyan na Na-
maratu ikid na Kalneru en a aweda masapul
ya simbaan. 23 A aweda masapul ya bilag
ikid na hulan, te ya Kalneru en ya kuman
na hilag da, a ya kalalaki na Namaratu ya
magpadakar ta ngamin na ili en. 24 A ya
dakar na en ya angen na ngamin tolay, a ya
ari da kiden hapa a idagga da ya lugar na
pagturay da ta ili na Namaratu. 25 A awena
sangaw maserran ya sasarokan kiden, te
awan na sangaw ta hiklam ten, 26 a iange
da hapa ya ngamin kaba-nang da ikid na
kappya da ta ili en.
27 Ammi mehangat sangaw simarok ya
awan mappya ta Namaratu, ikid na mangwa
ta kaamamatan ikid na magladdud, te intu
la mapasarok ya nesurat ta ngagan na ta
lebru na Kalneru en nga mangatad ta mag-
nayun na angat.

22

Ya Karayan Nga Mangtolay

1 A sangaw nepaita na anghelen teyak
ya karayan nga mangtolay nga nagafu ta
agyan na agtuttudan na Namaratu ikid na
Kalneru en, te kuman na laswadan, a pake
mali-mang ta kuman na sarming, a nagarut
hapa ta tangngan na kalsada na ili en. 2 A ta
magdwaakub na karayanen a itta ya kayu
nga mangtolay, a magmayan kid ta kada
hulan. A ya don da kiden ya mangatad ta
sikan na tolay kiden ta ngamin kiden lugar,
3 te ya ngamin dulay ta idi a awan na. Nama-
ratu ikid na Kalneru en ya magturay ta ili
en, a kanayun daydayawan na kid na tolay
da kiden, 4 te aitan da sangaw ya mukat na
Namaratu, a mesurat hapa ya ngagan na
en ta mukat da kiden. 5 Awan sangaw ta
hiklam, a aweda sangaw masapul ya hilag
ikid na bilag, te ya Dafu da Namaratu ya
mangdakar tekid, a makipagturay kid hapa
tentu addet ta addet.

6 A sangaw nebar na teyak,

"Kakurugan yan kid na uhohug, te ya
Namaratu nga nangpalavun ta aglavun
na kiden a dinob na ya anghel na en
teko petta ipaita na am anu sangaw ya
dumatang ta mavit, petta mepadangag
hapa ta tolay na kiden," kunna.

7 A ya uhohug hapa ni Hesus a

"Itan muy awa tanagay na ya datang
ku tekamuy, a pake matalakan sangaw ya
ngamin kiden mangitug ta uhohug kiden
nebida ta lebru in yan," kunna.

8 A iyak, Hwan, ya nakadangag ikid na
nakaita ta ngamin nabidak ta isin. A
teyaken nakadangag ikid na nakaita a
nagtumagak ta atubang na anghelen nga
nangipaita tekid teyak, te dayawan ku
mina. 9 Ammi ya uhohug na teyak a

"Bakkan mina ta iyak ya dayawam, te
Namaratu la mina, te daddoban nak la
na Namaratu ta kuman na iko ikid na
kagittam kiden aglavun ikid na ngamin
kiden mangitug ta uhohug na lebru in
yan," kunna.

10 A sangaw nebar na anghelen teyak,

"Awem sangaw ilemad ya bida kiden
nga nesurat mu ta lebru in yan, te yen
kid ya nepalavun na Namaratu teko, a
awena la mabayag a magdulot. 11 Te ya
mangigakkad nga mangwa ta dulay, ikid
na nagdupal ta nonot a idulot da la ya

kuman na gagangay da en, a ya mangi-
gakkad nga mangwa ta mappya, ikid na
mangnonot ta mappya na nonot a idulot
da la idulot ya mappya," kunna.

12 A ya uhohug hapa ni Hesus teyak,

"Dangagam, te tanagay na ya datang
ku, a ihulun ku hapa ya isagolyat ku,
te atadan ku sangaw ya ngamin tolay
ta kuman na megitta ta tinarabaku da.
13 Iyak ya mapolu ikid na mapozan, te
iyak ya nangigafu ta ngamin ikid na man-
gibalin. 14 Mapasinapān ya ngamin kiden
nangazi ta duping ta ga-gamit da kiden,
te mabalin da simarok ta ili en ikid na
mangan ta mayan na kayu en nga mang-
tolay tekid. 15 Ammi mehangat simarok
ya kuman na atu kiden ikid na maganitu,
ikid na mangadallaw ikid na mamapasi,
ikid na makimallak ta takwan na dyos,
ikid na magladdud, ikid na ngamin kiden
mangayayyaw.

16 "Iyak, Hesus, a dinob ku ya anghel
ken teko, petta ibar mu sangaw ya
ngamin naitam ikid na nadangag mu ta
iglesya kiden ta tagtakday lugar. Iyak
ya simsima ni mina Ari en Dabid, a iyak
ya nengagan da en Darāmagan nga mag-
dakar ta magkarawan," kunna.

17 "E kanan sin," kun na Kahalwa na
Namaratu,

"E kanan sin," kunna hapa na atawa na
Kalneru en,

"E kanan sin," kunna hapa na ngamin
nakadangag.

Te maski am inya ya makainum, ikid na
kompormi ya mayat, a ange mina uminum
ta danumen mangtolay te awan ta paga na.

18 A pake tabarangan ku ya ngamin
makadangag ta uhohug kiden nga nesurat
ta lebru in yan, te am itta ya mangidagga
ta nesurat ta isin a Namaratu sangaw ya
mangidagga ta zigat na kiden ta kuman na
nesurat ta isin. 19 A am itta ya mangazi
ta nesurat ta lebru in yan a Namaratu
hapa sangaw ya mangazi ta billay na, petta
awena mesipat ta kayu en mangtolay ikid
na ili na Namaratu nga nabida ta lebru in
yan.

20 I Hesus ya mangipasikkal ta ngamin
nesurat ku ta isin,

"Kakurugan ta dumatangak na ta
mavit," kunna.

Kustu Afu, dumatang kan mina.

21 Ampade i Afu Hesus ya manguffun ikid
na mangikallak tekamuy ngamin. Awan na.